

Overzicht gerandomiseerde studies over het therapeutisch effect van voeding & leefstijl op kanker

Literatuurlijst gerandomiseerde (en in een aantal gevallen tevens dubbelblinde) onderzoeken, in welke een mogelijk therapeutisch effect op kanker is geëvalueerd van:

- één of meer **voedings**parameters (voedingsgeneeskunde, orthomoleculaire geneeskunde),
- lifestyle interventie (**leefstijl** geneeskunde, gezonder gedrag, sociale ondersteuning, mentale steun, sporten),
- **stressreductie** (o.a. mindfulness, meditatie, yoga, tai chi, qi gong, hypnose, muziektherapie, massage)
- een **niet toxische**, zogenaamd alternatieve geneeskundige of **complementair geneeskundige** methode (bijv. fytotherapie, thymustherapie, probiotica, hyperbare zuurstof, hyperthermie of TCM/acupunctuur).
- een **niet toxische** (therapie die geen giftige stoffen bevat, de gezonde cellen niet schaadt en die over het algemeen het immuunsysteem ondersteunt en de kwaliteit van leven verbetert) experimentele therapie (bijv. Photodynamische therapie, BCG of OK-432)

Voeding en voedingsstoffen zijn van groot belang zowel preventief als curatief bij kanker. Zie ook het boek: Nutritional Oncology van D.Heber, et al: ISBN 0-12-335960-0. Dit boek is geredigeerd door Harvard en door het Memorial Sloan Kettering Institute !!

Deze lijst is samengesteld door Engelbert Valstar. Aan deze lijst hebben wijlen Hans Houtsmuller, Ed Woerlee, Kees Braam en Johan Bolhuis belangrijke bijdragen geleverd. (laatste update: 28 oktober 2017)

Voor reguliere behandelingen is in het algemeen vanwege de bijwerkingen slechts gerandomiseerd onderzoek mogelijk. Bovendien is van reguliere behandelingen een gerandomiseerd onderzoek vaak nooit uitgevoerd. Deze bewering van E.Valstar op basis van relevante literatuur is in het NTvG (Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde) (zie NTvG 136 : 709- 710 ; 1992) door de desbetreffende oncologen niet weersproken.

Als er een PMID nummer vermeld staat kunt u op de link klikken om een Engelse samenvatting te kunnen lezen op Pubmed. In de overige gevallen kunt u op Pubmed de naam van de eerste auteur en het jaartal in typen en zult u snel een samenvatting vinden.

- 1) Lamm DL et al ; J Urology 151 :21-26 ; 1994 ; laat bij blaaskanker een significant gunstig effect zien van A,C,E,B6 en zink. Het onderzoek was tevens dubbelblind. De lagere kans op een recidief binnen vijf jaar betekent in KWF-termen (Koningin Wilhelmina Fonds) een betere genezingskans. [PMID 8254816](#)
- 2) Krishnamurti S et al ; Radiology 99 : 409-415 ; 1971. Vitamine K3 verdubbelt bij wangkanker de genezingskans. ???
- 3) Torisu M et al ; Cancer Immunol Immunother 1990 ; 31 : 261-8. In dit dubbelblinde onderzoek vermindert de PSK-fractie van de paddestoel *Coriolus Versicolor* de sterfte bij darmkankerpatiënten (stadium Dukes C) significant met 15%. [PMID 2198088](#)
- 4) Mitomi T et al ; Dis Colon Rectum 1992 ; 35(2) : 123-30. Dit onderzoek is feitelijk een replica van referentie 3 ; ook hier vermindert de voornoemde PSK-fractie de sterfte van darmkankerpatiënten. [PMID 1735313](#)
- 5) Aso Y et al ; Eur Urol 1995 ; 27 : 104-109. Hierin wordt bij blaaskanker een significant therapeutisch effect van een melkzuurbacterie aangetoond. dit onderzoek was tevens dubbelblind. Het therapeutisch effect behelsde hier een significant langere ziekte-vrije periode indien de melkzuurbacteriën gebruikt werden. [PMID 7744150](#)

- 6) Heys S et al ; Int J Oncol 1998 ; 12 : 221-5. In dit gerandomiseerde onderzoek bleek het aminozuur l-arginine bij borstkanker de responskans op chemotherapie significant te verbeteren. [PMID 9454908](#)
- 7) Yang DA et al ; Chung-Hua-Wai-Ko-Tsa-Chih 1994 ; 32(7):433-4. In dit onderzoek blijkt bij blaaskanker het effect van het Chinese kruid Zhuling even goed te zijn , als dat van de reguliere BCG-behandeling (vermindert de recidiefkans op termijn). [PMID 7842985](#)
- 8) Aso Y en Akazan ; Urol Int 1992 ; 49(3) : 125-9. Referentie 5 (dubbelblind) is een feitelijke herhaling van dit kleine gerandomiseerde onderzoek ; dit kleine onderzoek vindt ook een significant therapeutisch effect. [PMID 1466089](#)
- 9) Manolakis G et al ; Deutsche Zeitschrift fur Onkologie 27 : 124-129 ; 1995. In dit onderzoek blijkt primrose-olie het leven van patiënten met uitgezaaide darmkanker met ca 1 jaar te verlengen. ???
- 10) Gogos CA et al ; Cancer 1998 ; 82(2) : 395-402. Omega-3-vetzuren plus vitamine E verlengen in dit gerandomiseerde onderzoek het leven van terminale kankerpatiënten. [PMID 9445198](#)
- 11) Sopotsinskaia EB et al ; Vopr Onkol 1992; 38(5):592-9. Caloriereductie bleek in dit gerandomiseerde onderzoek de progressie van borstkanker te vertragen. [PMID 1300759](#)
- 12) Lissoni P et al ; Oncology 1996 ; 53(1):43-46. In dit gerandomiseerde onderzoek bleek melatonine het leven van patiënten met een astrocytoma graad 4 te verlengen. [PMID 8570130](#)
- 13) Lissoni P et al ; J Pineal Res 1996 ; 21(4):239-42 . In dit gerandomiseerde onderzoek bleek de melatoninegroep na 31 maanden significant minder recidieven te kennen. [PMID 8989723](#)
- 14) Pastorino U et al; J Clin Oncol 1993 11(7):1216-22. Retinol in zeer hoge doses vermindert de recidiefkans bij longkankerpatiënten significant. [PMID 8391063](#)
- 15) Meyskens FL et al ; Leuk Res 1995 :19(9) : 605-612 . Vitamine A remt progressie bij chronische myeloïde leukemie. [PMID 7564470](#)
- 16) Lissoni P et al ; Oncology 1992 ; 49(5):336-9. Bij patiënten met non-small-cell-lungcancer zijn er met cisplatin plus melatonine significant meer mensen na 1 jaar in leven dan met cisplatin alleen. [PMID 1382256](#)
- 17) Lissoni P et al ; Cancer 1994 ; 73(3) : 699-701. Melatonine plus "supportive care" gaf bij patiënten met hersenmetastasen van solide tumoren na 1 jaar een significant betere overleving dan wanneer alleen "supportive care" werd toegepast. [PMID 8299092](#)
- 18) Lissoni P et al ; J Pineal Res 1997 ; 23(1) : 15-9. Etoposide plus cisplatin plus melatonine gaf bij patiënten met non-smallcell- lung-cancer een significant betere overleving na 1 jaar dan wanneer alleen beide cytostatica werden gegeven. [PMID 9379341](#) Aangezien in dit onderzoek de parameters cisplatin en melatonine versus cisplatin aanwezig zijn , is dit onderzoek feitelijk een "duplicaat" van referentie 16.
- 19) Thornes D et al ; Eur J Surg Oncol 1989 ; 15(5) :431-5. Coumarine als adjuvant vermindert de recidiefkans bij patiënten geopereerd wegens een melanoom aanzienlijk; dit was een gerandomiseerd onderzoek. [PMID 2676609](#)
- 20) Ripamonti C et al ; Cancer 1998 ; 82(10):1938-45. Zink bevordert smaakherstel na chemotherapie significant beter dan placebo. [PMID 9587128](#)
- 21) Kucuk O et al ; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 10 : 861-8 ; 2001. Uit dit onderzoek blijkt onomstotelijk, dat lycopen in staat is prostaatkankers in de groei te remmen. [PMID 11489752](#)
- 22) Nakazato H et al ; Gan To Kagaku Ryoho 1989 ; 16 (8Pt1): 2563-2576. PSK (afgeleid van de paddestoel *Coriolus Versicolor*) verlengt bij maagkankerpatiënten de ziektevrije periode en vermindert de sterfte op een termijn van ruim 2 jaar. [PMID 2505682](#)
-) Kondo T et al. Biotherapy 1991 ; 3(4): 287-95. Ook hier is bij maagkankerpatiënten een voordelig effect van PSK gevonden , zij het dat dit alleen bij een subgroep significant was (het betrof een lagere sterfte). Het was een relatief klein onderzoek ; dit maakt verschillen altijd minder snel significant. [PMID 1786194](#)
- 24) Nakazato H et al; Gan To Kagaku Ryoho 1986 ; 13 (2) :308-18. Patiënten met maagkanker in stadium 3 hadden in dit gerandomiseerde onderzoek met PSK een betere prognose ; hetzelfde gold voor patiënten met darmkanker stadium Dukes-C. [PMID 3947108](#)
- 25) Nishiwaki Y et al ; Gan To Kagaku Ryoho 1990; 17(1): 131-6. Longkankerpatiënten in stadium 3 hebben wel een betere prognose met als adjuvant PSK ; voor longkankerpatiënten stadium 4 werd dit niet gevonden. [PMID 2404455](#)

- 26) Ichihashi H et al ; Gan To Kagaku Ryoho 1987;14(9):2758-66. Hier is de groep maagkankerpatiënten met PSK ook beter af , zij het dat het verschil niet significant is. [PMID 3307635](#) Een voorlopige meta-analyse van de referenties 22,23,24 en 26 laat een ondubbelzinnig gunstig effect van PSK bij maagkanker zien.
- 27) Akimoto M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 15 (4 pt 2-1) : 827-833 ; 1988. Lentinan (Shiitake) verbetert in gerandomiseerd onderzoek de prognose van maagkankerpatiënten . [PMID 3260467](#)
- 28) Taguchi T ; Cancer detect Prev (Suppl); 1 :333-49 ; 1987 : dit onderzoek is evenals no 29 met no 27 vergelijkbaar, zij het,dat in no 29 maagdarkankerpatiënten en patiënten met colorectale carcinomen gecombineerd waren. [PMID 3121179](#)
- 29) Wakui A et al ; Gan To Kagaku Ryoho 13 (4 Pt 1) : 1050-59 ; 1986. [PMID 3083785](#)
- 30) Trutwin H ; Arts en alternatief 1989 ; 3 : 11-12. In dit gerandomiseerde onderzoek bleek een thymuspreparaat het leven van opgegeven borstkankerpatiënten met ca 1 jaar te verlengen. ???
- 31) Azizi E et al ; Arzneimittelforschung 1984 ; 34 (9) : 1043-7. Thymostimuline verbetert in gerandomiseerd onderzoek als adjuvant de overleving van melanoompatiënten. [PMID 6542371](#)
- 32) Mustacchi G et al ; Anticancer Research 1994 ; 5-FU plus leucovorin met of zonder thymostimuline had in gerandomiseerd onderzoek het volgende resultaat : met thymostimuline waren er significant meer regressies en significant minder bijwerkingen. [PMID 8010718](#)
- 33) Chretien PB et al ; Cancer Treatment Rep 1978 ; 2(11) : 1787-90 ; in dubbelblind onderzoek blijkt thymosine het resultaat van chemo bij het kleincellig ongedifferentieerd longcarcinoom te verbeteren, bij lage initiële T-cel-niveau's. [PMID 215307](#)
- 34) Federico M et al ; Am J Clin Oncol 1995 : 18(1) : 8-14. Bij patiënten met een Non-Hodgkin-lymfoom van intermediaire of hoge maligniteitsgraad , bleek thymostimuline significant meer regressies te geven en ook de overleving na 4 jaar was integenstelling tot wat de auteurs zeggen bij de met thymostimuline behandelde patiënten beter. [PMID 7847265](#)
- 35) De Serdio JL et al , Acta Otorrinologica Esp 1997 ; 48(6) : 487-92 ; 2 groepen van 18 patiënten met head en neck-cancerkregen chemo plus bestraling en wel of geen thymostimuline ; de thymostimulinegroep deed het niet-significant beter ; geziende korte follow-up en de geringe mate van recidieven (2 met metastasen op afstand in de thymostimuline- en 4 in de controlegroep) maakt mede gezien de geringe grootte van de groepen elke conclusie onmogelijk. [PMID 9471197](#)
- 36) Macchiarini P et al ; Anticancer Research 1989 ; 9(1) : 193-6 : met thymostimuline een betere overleving in gerandomiseerd onderzoek met patiënten met een kleincellig ongedifferentieerd longcarcinoom. [PMID 2539772](#)
- 37) Cohen MH et al ; JAMA 1979 ; 241 (17) : 1813-5 ; vinden het zelfde als de auteurs onder 36 ; zie ook 33. [PMID 219267](#)
- 38) Byar D en Blackard C ; Urology 10 :556 ; 1977 ; vitamine B6 vermindert blijkens gerandomiseerd onderzoek derecidiefkans bij blaaskanker significant. [PMID 414402](#)
- 39) Lissoni P et al ; Br J Cancer 1994 ; 69 : 196-9 ; melatonine vergroot in dit gerandomiseerde onderzoek bij kanker significant de regressiekans door interleukine 2. [PMID 8286206](#)
- 40) Iaffaioli RV et al ; Thymus 1988-1989 ; 12 (2) : 69-75 ; thymostimuline vermindert in gerandomiseerd onderzoek infecties en beenmergtoxiciteit bij chemotherapie voor borstkanker significant. [PMID 3150630](#)
- 41) Okawa T et al ; Cancer 1993 : 72 : 1949-54 ; Melkzuurbacteriën verbeteren in gerandomiseerd onderzoek de relapse-freesurvival en de survival in geval van een cervixcarcinoom significant. [PMID 8364872](#)
- 42) Okawa T et al ; Cancer 1989 ; 64 : 1769-76 : melkzuurbacteriën verbeteren in gerandomiseerd onderzoek het resultaat van radiotherapie bij cervixcarcinoompatiënten. [PMID 2507125](#)
- 43) van der Merwe et al ; Prostagl Leukot Essent Fatty Acids 1990 ; 40(3) : 199-202 : teunisbloemolie lijkt in dubbelblindonderzoek niet werkzaam bij primaire levercarcinomen; een nadere analyse laat evenwel zien dat de teunisbloemoliegroep tochaantoonbaar langer leeft. [PMID 2169638](#)
- 44) Ogoshi K et al ; Am J Clin Oncol 1995 ; 18 :216-222 ; PSK verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek niet-significant de overleving bij slokdarmkanker (P 0,1 a 0,2 afhankelijk van welke toets werd gebruikt ; dit betekent, dat het 80 a 90 procentzeker is, dat PSK de overleving van slokdarmkankerpatiënten verbetert).

Multivariate analyse liet oiv PSK evenwel wel eenbetere overleving zien voor de subgroep die zowel bestraling als chemo had gehad. [PMID 7747709](#)

45) Mitomi T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 1986 ; 13(8) : 2532-7 ; PSK verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek deoverleving bij maagkankerpatiënten. [PMID 3090939](#)

46) Hanck AB ;Prog Clin Biol Res 1988 ; 259 : 307-320. Vitamine C blijkt in een gerandomiseerd onderzoek het resultaat vanradiotherapie te verbeteren en de bijwerkingen te verminderen. [PMID 3283753](#)

47) Van Zandwijk N et al ; J Natl Cancer Institute 2000 jun 21 ; 92 (12) : 977-86 ;Vitamine A , gevolgd door flumicil nieteffectief als vorm van secundaire preventie bij patiënten eerder behandeld voor keel- of longkanker . De longkankergroep zalsamen met die van referentie 14 gezamenlijk geanalyseerd worden. [PMID 10861309](#)

48) Doroshow JH et al ; J Clin Oncology 1990; 8(3) ; 491-501. Leucovorin-calcium potentieert 5-FU en verlengt zodoende hetleven bij patiënten met uitgezaaide colorectale kanker. [PMID 2407810](#)

49) Moertel Cg et al ; N Engl J Med 1985 ; 312 : 137-41; Vitamine C verlengt leven bij patiënten met uitgezaaide darmkankerniet; dit onderzoek is eerder door mij geanalyseerd en te licht bevonden (zie het Moermanrapport ; hoofdstuk 5) ; de conclusieis dat het onderzoek door een slechte opzet geen conclusies toelaat. [PMID 3880867](#)

50) Newling DW et al ; Eur Urol 1995 ; 27(2) : 110-6 ; Vitamine B6 vermindert de recidiefkans van blaaskanker niet. [PMID 7744151](#)

51) Lissoni P et al ; Oncology Reports 1995 ; 2: 871-873 ; Melatonine verhoogt bij "hormoonongevoelige" patiënten ingerandomiseerd onderzoek de kans op een partiële respons door Nolvadex. [PMID 21597833](#) Nu volgen een aantal studies (12) met 5-FU en leucovorin bij patiënten met uitgezaaide darmkanker ; hieruit blijkt navoorlopige analyse, dat leucovorin de responskans op 5-FU vergroot. Zie ook referentie 48.Vooralsnog is geen significantextra levensverlenging door leucovorin detecteerbaar.

52) Petrelli N et al ; J Clin Oncol 1987 ; 5 : 1559-65. [PMID 2443619](#)

53) Valone FH et al ; J Clin Oncol 1989 ; 7 : 1427-36. [PMID 2789272](#)

54) Erlichman C et al ; J Clin Oncol 1988 ; 6 : 469-75. [PMID 3280741](#)

55) Petrelli N et al ; J Clin Oncol 1989 ; 7 : 1419-26. [PMID 2674331](#)

56) O'Connell MJ ; Cancer 1989 ; 63 : 1026-30. [PMID 2465076](#)

57) Nobile M et al ; Adv Exp Med Biol 1988 ; 244 : 213-18. [PMID 3073656](#)

58) Labianca R et al ; Ann Oncol 1991 ; 2 : 673-9. [PMID 1742223](#)

59) Di Costanzo F et al ; Ann Oncol 1992 ; 3 : 371-6. [PMID 1616890](#)

60) Steinke B et al ; Semin Oncol 1992 ; 19(Suppl 3) : 141-7. [PMID 1557640](#)

61) Martoni A et al ; Anticancer Res 1992 ; 12 : 607-12. [PMID 1622115](#)

62) Bobbio-Pallavicini E et al ; J Chemother 1993 ; 5 :52-5. [PMID 8459266](#)

63) Leichman CG et al ; J Clin Oncol 1995 ; 13 : 1303-11. [PMID 7751875](#)

64) Toi M et al ;Cancer 1992 ; 70 : 2475-83 ; PSK kan de overleving van patiënten met een hormoonongevoelige borstkanker verbeteren. [PMID 1423177](#)

65) Go P en Chung C-H ; J Int Med Res 1989 ; 17 : 141-149 ; PSK verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten meteen nasopharynxcarcinoom zowel de recidiefvrije overleving als de overleving sec significant. [PMID 2656331](#)

66) Niimoto M et al ; Jpn J Surgery 1988 ; 18 :681-686 ; PSK geeft bij maagkanker een significant betere overleving , blijkensdit grootschalige gerandomiseerde onderzoek. [PMID 3150019](#)

67) Nakazato H et al ; The Lancet 1994 ; 343 : 1122-1126 ; PSK verbetert de overleving bij maagkanker. [PMID 7910230](#)

68) Nagao T et al ; Tokai J Exp Clin Med 1981 ; 6 : 141-6 ; PSK verlengt remissieduur bij acute leukemie. [PMID 7302997](#)

69) Iino Y et al ; Anticancer Res 1995 ; 15 : 2907-11 ; Significante verbetering van de overlevingsduur bij patiënten metborstkanker door PSK. [PMID 8669887](#)

70) Nio Y et al ;Biotherapy 1992 ; 4:117-28 ; Significante immunostimulatie door PSK bij patiënten met maag- of darmkanker. [PMID 1622733](#)

- 71) Hara A et al ; Gan To Kagaku Ryoho 1998 ; 25 : 1173-7 ; 5-FU met leucovorin verbetert in de adjuvantsituatie de overleving bij Dukes B plus C patiënten meer dan met 5-FU als enige adjuvanttherapie. Wanneer reeds ook levamisol wordt gegeven, lijkt extra leucovorin evenwel niet van belang (Ann Oncol 2000 ; 11: 547-52). [PMID 9679580](#)
- 72) Ogoshi K et al ; American J Clin Oncol 1995 ; 13 : 363-69 ; PSK verbetert de overleving bij patiënten met slokdarmkanker. [PMID 7627722](#)
- 73) Xu GZ et al ; Int J Radiation, Oncology, Biology , Physics 1989 ; 16 : 297-300 ; Het kruid "destagnation" verbetert het resultaat van bestralen bij patiënten met een gevorderd nasopharynxcarcinoom significant. [PMID 2646252](#)
- 74) Wang ZQ ; Chung-Kuo Chung Hsi i Chieh Ho Tsa Chih 1992 ; 12 : 609-10, 581 ; Een I.V. toegediend extract van Brucea javanica verlengt de mediane overleving van patiënten bestraald vanwege hersenmetastasen van de long , significant. [PMID 1302545](#)
- 75) Adachi I et al ; Gan To Kagaku Ryoho (=Jap J of Cancer and Chemotherapy) 1989 ; 16 : 1538-43; Juzentaiho-to verbetert significant overleving van borstkankerpatiënten , die met chemo en hormonaal behandeld worden. [PMID 2730051](#)
- 76) Zhou A et al ; Chung Hsi i Chieh Ho Tsa Chih (Chinese J Modern Developments in Traditional Medicine 1990 ; 10 : 343-4, 324. Gemodificeerde xiao-jin pillen verbeteren overleving bij patiënten met maagkanker stadium 4 significant. [PMID 2397553](#)
- 77) Liu XY en Ang NQ ; Chung Hsi i Chieh Ho Tsa Chih (Chinese J Modern Developments in Traditional Medicine) 1990 ; 10 : 720-2 , 708. Jin Qui Shen Qi-extract (= Liu Wei Di Huang-extract) verbetert bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom de respons op chemo ; de bijwerkingen van de chemo en het verbetert de mediane overleving (alles uiteraard significant). [PMID 1963383](#)
- 78) Lenartz D, Dott U, et al ; Anticancer Research 20 : 2073-76 ; 2000 ; Margetextract verlengt de overleving bij patiënten met een astrocytoma graad 3 en/of 4 significant. [PMID 10928154](#)
- 79) Ost B ; Deutsche Zeits. Onkol. 21 : 102-104 ; 1989. Factor AF2 vermindert in gerandomiseerd onderzoek de recidiefkans bij borstkanker. ???
- 80) Lange OF ; Beilage zur Zeitschrift ONKOLOGIE 10 : 40-43 ; 1987 : Factor AF-2 vermindert tijdens chemotherapie bij borstkanker het braken significant. [PMID 3309762](#)
- 81) Kindler M ; Z. (fur) Onkologie 29 : 7-10 ; In gerandomiseerd onderzoek bij borstkankerpatiënten vermindert factor AF-2 tijdens chemotherapie de leucopenie en het braken significant. ???
- 82) Papadopoulos I en Wand H ; Beilage zur Zeitschrift ONKOLOGIE 1989 , Band 12 : 26-31 ; Factor AF-2 vermindert in dit gerandomiseerd onderzoek de bijwerkingen van experimentele chemo bij prostaatkankerpatiënten. [PMID 2691943](#)
- 83) Yamamura Y et al ; Cancer Research 1983 ; 43 : 5575-9 ; Nocardia verbetert blijkens gerandomiseerd onderzoek de overlevingsduur bij longkankerpatiënten met pleurale effusie. [PMID 6616485](#)
- 84) Wolmark N et al ; J Clin Oncol 1993 ; 11 : 1879-87 ; foliumzuur verbetert de overleving als adjuvans bij de nabehandeling van darmkankerpatiënten met 5-FU. [PMID 8410113](#)
- 85) O'Connell MJ et al ; J Clin Oncol 15 : 246-50 ; 1997 ; deze studie is vergelijkbaar met no 84. [PMID 8996149](#)
- 86) O'Connell MJ et al ; J Clin Oncol 15 : 246-50 ; 1997 ; deze studie is vergelijkbaar met no 85. ??? is dezelfde? of die van 1996 ; 14(10) 2887. [PMID 8874353](#)
- 87) Lissoni P ; Nat Immun 1998; 16(1) : 27-33 ; aloe vera remt tumorgroei en verbetert overleving in gerandomiseerd onderzoek (de patiënten in dit onderzoek kregen allen tevens melatonine). [PMID 9789122](#)
- 88) Silverman JE et al ; J Oral Med 1983 ; 38:14-6 ; Zink versnelde in dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek herstelsmaak na radiotherapie voor hoofd/halskanker. [PMID 6573453](#)
- 89) Okamura K et al ; Cancer 1986 ; 58:865-872 ; Schizophyllan verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten met baarmoederhalskanker. [PMID 2941141](#)
- 90) Tang ZY et al ; Med Oncol & Tumor Pharmacoth 1991 ; 8 :23-28 ; Met Coley-methode in gerandomiseerd onderzoek betere overleving bij patiënten met een niet operabel primair levercarcinoom. [PMID 1645825](#)
- 91) Kempin S et al ; Proc Am Soc Clin Oncol 1983 ; 24 : 56 ; behandeling volgens het Coley-principe verbetert de overleving bij patiënten met een Non-Hodgkin-lymfoom. ???

- 92) Koyama S et al ; cancer Immunol Immunother 1986 ; 22 : 148-54 ; Nocardia verbetert overleving bij maagkanker. [PMID 3087619](#)
- 93) Ohno R et al ; Cancer 1986 ; 57 : 1483-8 ; Nocardia-extract verbetert 5 jaaroverleving bij patiënten met myeloïdeleukemie. [PMID 3512070](#)
- 94) Yasumoto K en Yamamura Y ; biomed Pharmacother 1984 ; 38 : 48-54 ; Nocardia-extract verbetert prognose longkankerpatiënten. [PMID 6380607](#)
- 95) Cascinu S et al ; J Clin Oncol 1995 ; 13(1) : 26-32 ; Glutathion verbetert de responskans op cisplatin bij patiënten met maagkanker en vermindert de bijwerkingen aantoonbaar. [PMID 7799029](#)
- 96) Ohno R et al ; Cancer Immunol Immunother 1984 ; 18 : 149-154. In dit onderzoek wordt met PSK een langere overleving bij patiënten met non-lymfatische leukemie gezien. [PMID 6391658](#)
- 97) Steuer-Vogt MK et al ; Eur J Cancer 37 : 9-11 ; 23-31 ; 2001 : maretak niet effectief bij head en neck cancer ; de anthroposofische artsen geven maretak juist bij immunogene tumoren en daar hoort dit soort tumoren niet bij ; dit is overigens pas de vierde studie in deze lijst , waarin geen voordeel van een alternatieve benadering is gevonden. [PMID 11165126](#)
- 98) Schmidinger M et al ; Wien Klin Wochenschr 2000 ; 112 : 617-23 ; glutathion vermindert de bijwerkingen van cisplatin bij patiënten met keelkanker of een kleincellig longcarcinoom; de regressiekans en de overleving waren in de glutathiongroep wel beter, maar deze laatste waren door de kleine aantallen niet statistisch hard te maken. [PMID 11008323](#)
- 99) Grotz KA et al ; Br J Oral Maxillofac Surg 2001 ; 39(1) : 34-9 ; in dit onderzoek werden met coumarine plus troxerutine aantoonbaar minder bijwerkingen van bestraling gezien, bij patiënten, die wegens keelkanker bestraald werden. Bovendien lijkt het resultaat van de behandeling beter. [PMID 11178853](#)
- 100) De Maria D et al ; Tumori 78 : 374-6 ; 1992 ; glutathion vermindert in gerandomiseerd onderzoek de bijwerkingen van bestraling bij patiënten met een endometriumcarcinoom. [PMID 1297231](#)
- 101) Smyth JF et al ; Ann Oncol 8 : 569-73 ; 1997 ; glutathion vermindert in gerandomiseerd, dubbelblind onderzoek, de bijwerkingen van cisplatin bij patiënten met eierstokkanker ; de bevindingen in de referenties 95,98,100 en 101 zijn dusdanig, dat een meta-analyse mbt de regressiekans van een gezwel indien ook glutathion wordt gegeven, een interessante vraagstelling is. [PMID 9261526](#)
- 102) Motomura S et al ; Am J Hematol 38 : 67-8 ; 1991. De precursor van vitamine D3 : 1-alpha-25-hydroxyvitamine D3 vertraagt significant de overgang van de maligniteit myelodysplastisch syndroom (hieraan alleen kunnen mensen ook overlijden) naar de veel malignere leukemie. [PMID 1897516](#)
- 103) Wagdi P et al ; Jpn Heart J 37 : 353-9 ; 1996. Vitamin E plus C plus NAC verminderen in dit gerandomiseerd dubbelblinde onderzoek irreversibele bijwerkingen op het hart door chemotherapie. [PMID 8774628](#)
- 104) Sukolinskii VN en Morozkina TS ; Vopr Onkol 35 : 1242-5 ; 1989. Suppletie met vitamines A, C en E vermindert bij operaties in verband met maagkanker het aantal postoperatieve complicaties aanzienlijk (daalt van 30,9 naar 1,9%); het betrof een gerandomiseerd onderzoek bij 197 patiënten. [PMID 2596070](#)
- 105) Agteresh HJ et al ; Clin Sci 98 : 689-95 ; 2000. ATP (adenosine-triphosfaat) gaat in gerandomiseerd onderzoek (12 patiënten), toegediend per infuus de extreme vermagering van patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom tegen. [PMID 10814606](#)
- 106) Agteresh HJ et al ; JNCI 92 : 321-8 ; 2000 ; In een gerandomiseerd onderzoek bij 58 patiënten met een niet-kleincellig longkanker stadium 3B of 4 reduceerde ATP de vermindering van spierkracht en verbeterde het mede daardoor de levenskwaliteit van de patiënten. [PMID 10675381](#) In dierproeven is overigens ook gevonden, dat ATP het resultaat van bestraling en chemotherapie verbetert (Agteresh HJ et al ; Drugs 58 : 211-32 ; 1999). [PMID 10473017](#)
- 107) Hayakawa K et al ; Cancer Detect Prev 21 : 71-7 ; 1997 ; PSK verbetert de 5 jaaroverleving van patiënten met longkanker in gerandomiseerd onderzoek significant. [PMID 9043766](#)
- 108) Masuno T et al ; Cancer 68 : 1495-500 ; 1991 ; met een melkzuurbacterie extract blijkt er in een gerandomiseerde opzet met doxorubicine bij longkankerpatiënten significant vaker een regressie op te treden dan met doxorubicine alleen en blijkt in de melkzuurbacteriegroep ook de overleving aantoonbaar langer te zijn. [PMID 1893348](#)

109) Israel L et al ; Ann Med Interne 136 : 551-4 ; 1985 ; Vitamine A vergroot bij postmenopausale vrouwen responskanschemo , responsduur op de chemo en verbetert de overleving. [PMID 3911832](#)

110) Hu YJ et al ; Biol Trace Elem Res 56 : 331-41 ; 1997 ; selenium vermindert de nephrotoxiciteit , de leukopenie als medehet aantal bloedtransfusies bij patiënten behandeld met cisplatinum. [PMID 9197929](#)

111) Li J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He za Zhi 18 : 523-6 ; 1998 ; Het Fuzheng Baozhen-extract verbetert in eengerandomiseerd onderzoek de responskans op chemo- en/of radiotherapie , maar ook de overleving ; met name het laatste is statistisch hard.PMID11475726

112) Salim AS ; Chemotherapy 38 : 135-44 ; 1992 ; DMSO, eveneens een natuurstof , verbetert als adjuvant in gerandomiseerd onderzoek de 5-jaars-overleving bij maagkankerpatiënten. [PMID 1591948](#)

113) Salim AS ; Chemotherapy 38 : 127-34 ; 1992 : DMSO, eveneens een natuurstof, verbetert als adjuvant in gerandomiseerdonderzoek de 5-jaars-overleving bij in principe curatief geopereerde darmkankerpatiënten. [PMID 1591947](#)

114) Salim AS ; Tumour Biol 14 : 9-17 ; 1993 ; DMSO, eveneens een natuurstof, verlengt bij opgegeven darmkankerpatiënten blijktens gerandomiseerd onderzoek het leven. [PMID 8493453](#)

115) Vernia P et al ; Boterzuur blijkt in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek effectief tegen bestralingsproctitis ;Lancet 356 : 1232-5 ; 2000. [PMID 11072942](#)

116) Johnston B ; Cancer Chemotherapy Reports 21 : 19-68 ; 1962 : Het Coley-vaccin geeft bij kankerpatiënten significantvaker klinisch relevante verbeteringen dan in de controlegroep van dit gerandomiseerde onderzoek met eenplacebobehandeling optreedt (in de experimentele groep werd de tumor bij 9 van de 34 patiënten kleiner, terwijl dit in decontrolegroep van 37 patiënten dit in het geheel niet werd waargenomen). [PMID 14452139](#) [PMID 14452138](#)NB: 2 pubmed IDs, staat als 2 artikelen in Pubmed

117) Fujimoto S et al ; Gan To Ryoho 10 :1135-45 ; 1983 ; Schizophyllan (SPG) verbetert in gerandomiseerd onderzoek deoverleving van patiënten geopereerd wegens maagkanker. [PMID 6223583](#)

118) Nakao I et al ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 1146-59 ; 1983 ; Schizophyllan (SPG) verbetert in gerandomiseerd onderzoekde overleving bij patiënten met een recidief van maagkanker dan wel met een inoperabele maagkanker. [PMID 6223584](#)

119) Lissoni P et al ; Neuroendocrinol Lett 21 : 319-23 ; 2000 : de lichaamseigenstof methoxytryptamine blijkt bij patiëntendie reeds melatonine krijgen de tumorprogressie aantoonbaar additioneel te remmen.[PMID 11455367](#)

120) Mayne ST et al ; Cancer Res 61 : 1457-63 ; 2001 ; beta-caroteen blijkt de recidiefkans bij patiënten, behandeld voorkeelkanker, in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek niet te verlagen (steeds duidelijk wordt, dat caroteen veel minder belangrijk is dan werd aangenomen ; een vorm van vitamine A-zuur en lycopen zijn bij de vitamine A-achtige stoffen het interessantst. [PMID 11245451](#)

121) Lissoni P et al ; Tumori 79 : 202-4 ; 1993 ; L-carnitine vermindert in gerandomiseerd onderzoek de kans op cardialecomplicaties bij patiënten, die met interleukine behandeld worden. [PMID 8236505](#)

122) Lissoni P et al ; Eur J Cancer 35 : 1688-92 ; 1999 ; In een groot gerandomiseerd onderzoek met uiteenlopende typengemetastaseerde kanker blijkt melatonine de bijwerkingen van de reguliere therapie te verminderen en de overleving teverbeteren.[PMID 10674014](#)

123) Nakano H et al ; Hepatogastroenterology 46 : 2662-8 ; 1999 ; Lentinan verbetert bij maagkankerpatiënten met eenvergevorderde vorm van maagkanker in een gerandomiseerd onderzoek de kwaliteit van het leven en verlengt dit. [PMID 10522061](#)

124) Tari K et al ; Hinyokika Kiyō 40 : 119-23 ; 1994 ; Lentinan (Shiitake) verbetert in gerandomiseerd bij prostaat­kankerpatiënten, die hormonale therapie krijgen, de 5-jaarsoverleving. [PMID 8128920](#)

125) Taguchi T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 366-78 ; 1985; Lentinan (Shiitake) verlengt in gerandomiseerd onderzoekhet leven van maagkankerpatiënten in een vergevorderd stadium of waarbij de ziekte is teruggekomen ; bij patiënten met een vergevorderde vorm van darmkanker lijken de effecten van Lentinan gunstig, maar is een en ander statistisch onvoldoende hard. [PMID 3918510](#)

126) Taguchi T ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 387-93 ; 1983 ; Lentinan (Shiitake) verlengt in gerandomiseerd onderzoek hetleven bij patiënten met een vergevorderde of gerecidiveerde maag-, darm- of borstkanker. [PMID 6349538](#)

- 127) Akimoto M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 13 : 1270-6 ; 1986 ; Lentinan verlengde in dit gerandomiseerde onderzoek hetleven van patiënten met een vergevorderde vorm van maagkanker ; echter alleen indien de voedingstoestand nog enigszinsredelijk was. [PMID 3729450](#)
- 128) Nishihira T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 15 : 1615-20 ; 1988 ; dit onderzoek is vergelijkbaar met referentie 127 en komttot dezelfde bevinding. [PMID 3382233](#)
- 129) Meyskens FL et al ; J Clin Oncol 12 : 2060-5 ; 1994 ; Vitamine A in een dosering van slechts 100000 IU per dag blijktals adjuvants bij de behandeling van het maligne melanoom het behandelingsresultaat niet te verbeteren. [PMID 7931474](#)
- 130) Agteresch HJ et al ; J Clin Oncol 20 : 371-8 ; 2002 ; ATP gaat bij patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom in een gerandomiseerdonderzoek het verlies van eetlust en gewicht tegen. [PMID 11786563](#)
- 131) Guo XM et al ;Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 17 : 325-7 ; 1997 ; in een gerandomiseerd onderzoek bij patiëntenmet het non-Hodgkin-lymfoom werd met Chinese kruiden plus chemo een betere overleving gevonden dan met chemo alleen. [PMID 9863121](#)
- 132) Gansauge F et al ; Langenbecks Arch Surg 386 : 570-4 ; 2002 ; Ukrain verlengt in dit gerandomiseerde onderzoek bijpatiënten met alveesklierkanker het leven.[PMID 11914932](#)
- 133) Urbancsek H et al ; Eur J Gastroenterol Hepatol 13 : 391-6 ; 2001 ; Melkzuurbacteriën verminderen in dit gerandomiseerde onderzoek de bijwerkingen van bestraling in het buikgebied. [PMID 11338068](#)
- 134) Susak YM et al ; Drugs Exp Clin Res 22 : 115-22 ; 1996 ; bij patiënten met colorectale tumoren blijkt Ukrain de prognose meer te verbeteren dan 5-FU en bestraling tezamen vermogen (zonder leucovorin verbeteren 5-FU en bestralingsamen de prognose overigens nauwelijks). [PMID 8899313](#)
- 135) Zemskov VS et al ; Drugs Exp Clin Res ; 26 : 179-90 ; 2000 ; Ukrain verlengt ook in dit gerandomiseerde onderzoek hetleven van patiënten met alveesklierkanker. [PMID 11345025](#)
- 136) Hattori T et al ;Jpn J Surg 20 :127-136 ; 1990 ; PSK blijkt in gerandomiseerd onderzoek middels immunostimulatie deprognose van maagkanker te kunnen verbeteren. [PMID 2111414](#)
- 137) Huang ZM en Long H ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 17 : 26-8 ; 1997 ; bij het ver gevorderde longcarcinoomblijken Chinese kruiden de regressiekans door chemo te vergroten en het leven wordt door deze kruiden extra verlengd. [PMID 9812647](#)
- 138) Wang HZ en Lin ZT ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 17 : 730-2 ; 1997 ; in gerandomiseerd onderzoek verbetertkang' aiboa oral = kabol de overlevingskansen van kankerpatiënten significant. [PMID 10322821](#)
- 139) Guo Z ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19 : 20-2 ; 1999 ; Fuzheng yiai-drink verbetert de overleving van darmkankerpatiënten, die als adjuvantbehandeling chemo krijgen. [PMID 11783254](#)
- 140) Hua B en Wang A ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19 : 470-2 ; 1999 ; Xiansu vermindert bij patiënten metmaagkanker de bijwerkingen van chemo en verhoogde in dit onderzoek de responskans van de chemo van 13,3 naar 32,8 procent. [PMID 11783226](#)
- 141) Xin M et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie Za Zhi 18 : 658-61; 1998 ; Patiënten met een maagdarmtumor die chemo plusShenqi Fuzheng krijgen, doen het beter dan patiënten, die alleen chemo krijgen : meer regressies en een betere kwaliteit van leven. [PMID 11477858](#)
- 142) Yang D et al ; Zhonghua Wai Ke Za Zhi 37 : 464-71 ; 1999. Zhuling vermindert ook in dit gerandomiseerde onderzoekde kans op een recidief van blaaskanker ; het werkt zeker zo goed als BCG en significant beter dan mitomycine C of nietsextra's doen. [PMID 11829890](#)
- 143) Chen S et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 19 : 228-30 ; 1997 ; Nocardia Rubra werkt als adjuvants bij de behandelingvan blaaskanker blijkens gerandomiseerd onderzoek zeker zo goed als mitomycine C [PMID 10920905](#)
- 144) Douwes FR et al ; Zeitschrift fur Onkologie 18 : 155-62 ; 1986 ; Maretak (Iscaador), maar ook Neytumorin geven ingerandomiseerd onderzoek levensverlenging bij patiënten met uitgezaaide darmkanker. ???
- 145) Kojima J et al ; Gan To Kagaku Ryoho 14 : 179-87 ; 1987 ; PSK verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overlevingvan patiënten met een primair levercarcinoom. [PMID 3099651](#)
- 146) Toge T et al ; Oncol Rep 7 : 1157-61 ; 2000 ; PSK blijkt wederom in geval van maagkanker in gerandomiseerdonderzoek de prognose te verbeteren. [PMID 10948356](#)

- 147) Isenberg J et al ; Anticancer Res 17(5B): 3767-72 ; 1997 ; D-galactose remt in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met colorectale kanker significant metastasering naar de lever. [PMID 9427777](#)
- 148) Kosik J et al ; Anticancer Res 17(2B) : 1411-5 ; 1997 ; D-galactose blijkt in gerandomiseerd onderzoek in geval van maagkanker metastasering naar de lever te remmen en wel zodanig dat daardoor de overleving verbetert. [PMID 9137507](#)
- 149) Warczynski P et al ; Anticancer Res 17(2B) : 1223-6 ; 1997 ; door D-galactose remt bij darmkanker metastasering naar de lever en verbetert daardoor de overleving. [PMID 9137476](#)
- 150) Daniele B et al ; Gut 48 : 28-33 ; 2001 ; Glutamine vermindert in gerandomiseerd onderzoek significant de bijwerkingen van chemotherapie op de darm. [PMID 11115819](#)
- 151) Nobile MT et al ; Eur J Cancer 28A (11) : 1823-7 ; 1992 ; bij slechts 1 keer per week 5-FU geeft leucovorin ook een grotere responskans ; in dit kleinschalige gerandomiseerde onderzoek was de tijd zonder ziekteprogressie net niet significant langer in de leucovoringroep. [PMID 1389519](#)
- 152) Sanchiz F en Milla A ; Eur J Cancer 32A(1) : 52-6 ; 1996 ; Thymostimuline vermindert in gerandomiseerd onderzoek het aantal infecties tijdens chemo. [PMID 8695241](#)
- 153) Alba E et al ; Minerva Gineacol 43 : 585-7 ; 1991 ; bevestigt resultaten nummer 152. [PMID 1819777](#)
- 154) Periti P et al ; J Chemother 5 : 37-42 ; 1993 ; Thymostimuline vermindert in geval van operatie vanwege een colorectale tumor, het aantal postoperatieve infecties significant. [PMID 8459263](#)
- 155) Lissoni P et al ; Eur Urol 2000 38 : 115-8 ; 2000 ; melatonine verlengt het leven bij patiënten met een gevorderde nierkanker. [PMID 10859453](#)
- 156) Kaul R et al ; Indian J Cancer ; 36(2-4);141-8; 1999; bij patiënten met keelkanker vermindert Wobe-Mugos in gerandomiseerd onderzoek, de bijwerkingen van radiotherapie zeer duidelijk. [PMID 10921218](#)
- 157) Sukolinskii VN en Morozkina TS ; Vopr Onkol 35 : 1242-5 ; 1989 ; de combinatie A,C en E vermindert bij operatie vanwege maagkanker het aantal postoperatieve complicaties van 31 naar 2% (totaal 197 patiënten). [PMID 2596070](#)
- 158) Fujisawa T en Yamaguchi Y ; Cancer 78 : 1892-8 ; 1996 ; Nocardia Rubra verbetert als adjuvans na operatie de overleving van patiënten met longkanker stadium 1. [PMID 8909308](#)
- 159) Kasseroller RG en Schrauzer Gn ; Am J Ther 7 : 273-9 ; 2000 ; natriumseleniet plus lymfdrainage vermindert oedeemarm bij borstkanker patiënt bij een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek meer dan lymfedrainage alleen. [PMID 11486162](#)
- 160) Anderson PM et al ; Cancer 83 : 1433-9 ; 1998 ; glutamine vermindert stomatitis door chemo in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek. [PMID 9762946](#)
- 161) Lissoni P et al ; Support Care Cancer 5 : 126-9 ; 1997 ; melatonine vermindert in gerandomiseerd onderzoek trombocytopenie en malaise door chemo aantoonbaar ; stomatitis en neuropathie waren in de melatoninegroep ook minder, al was het voordeel niet significant. [PMID 9069612](#)
- 162) Decker-Baumann C et al ; Eur J Cancer 35 : 202-7 ; 1999 ; glutamine vermindert bij patiënten met uitgezaaidedarmkanker, die met 5-FU en leucovorin behandeld worden, ontsteking van en zweren in maag en twaalfvingerige darm. [PMID 10448260](#)
- 163) Menander-Huber KB ; Urol Res 6 : 255-7 ; 1978 ; koper-zink-dismutase vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek de bijwerkingen van bestraling bij patiënten, die vanwege blaaskanker bestraald worden. [PMID 105443](#)
- 164) Edsmyr F en Menander-Huber KB ; Eur J Rheumatol Inflamm 4 : 228-36 ; 1981 ; Koper-zink-dismutase vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek de bijwerkingen van bestraling bij patiënten met blaas- en/of prostaatkanker significant. [PMID 7044789](#)
- 165) Sanchiz F et al ; Anticancer Res 16(4A): 2025-8 ; 1996 ; Koper-zink-oxide-dismutase vermindert ook in dit grootopgezette gerandomiseerde onderzoek de ernstige bijwerkingen van bestraling bij blaaskankerpatiënten. [PMID 8712737](#)
- 166) Tu Q et al ; Hunan Yi Ke Da Xue Xue Bao 23 : 308-10 ; 1998 ; Superoxide-dismutase verminderde in dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek de bijwerkingen van bestraling bij een gemeleerde groep kankerpatiënten. [PMID 10681768](#)

- 167) Krege S et al ; Urologe A 41 : 164-8 ; 2002 ; AF-2 vermindert in geval van chemo voor urotheliale kanker maagdarmbijwerkingen aantoonbaar ; beenmergtoxiciteit kwam met AF-2 minder voor, maar hier werd statistisch significantie niet bereikt. [PMID 11993095](#)
- 168) Isenberg J et al ; Anticancer Res 15 : 2363-8 ; 1995 ; Propionibacterium avidum KP-40 verbetert in gerandomiseerd onderzoek in stadium 1 en 2 de overleving van patiënten met een colorectale tumor ; ook verbeterde het de levenskwaliteit. [PMID 8572653](#)
- 169) May PE et al ; Am J Surg 183 : 471-9 ; 2002 ; De combinatie van arginine, glutamine en beta-hydroxy-beta-methylbutyraat gaat in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij patiënten met een vergevorderde vorm van kanker verlies van de vetvrije massa tegen. [PMID 11975938](#)
- 170) Bozzetti F et al ; Nutrition 13 : 748-51 ; 1997 ; In een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij patiënten met borstkanker bleek glutamine diarree door het chemotherapeutikum doxifluridine niet tegen te gaan. [PMID 9263281](#)
- 171) Coghlin Dickson TM et al ; JPEN 24 : 61-6 ; 2000 ; Glutamine heeft in gerandomiseerd onderzoek geen aantoonbaar effect op het ontstaan van mucositis samenhangend met beenmergtransplantatie. [PMID 10772184](#)
- 172) Agarwala SS et al ; J Clin Oncol 20 : 125-33 ; 2002 ; Histamine verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van melanoompatiënten, welke met interleukine 2 behandeld worden. [PMID 11773161](#)
- 173) Mitomi T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 16 : 2241-9 ; 1989 ; PSK verhoogt de genezingskans van patiënten geopereerd wegens een colorectaal carcinoom. [PMID 2500070](#)
- 174) Schulof RS et al ; J Biol Response Mod 4 : 147-58 ; 1985 ; In een dubbelblind onderzoek bij patiënten met een nietkleincellig longcarcinoom (NSCLC) behandeld met bestraling, bleek thymosin-alpha 1 in staat de aan bestraling gerelateerde immunosuppressie op te heffen en gaf het tevens een langere ziektevrije overleving en een betere overleving sec. [PMID 3998766](#)
- 175) Sallan SE et al ; N Engl J Med 293 : 795-7 ; 1975 ; In dubbelblind onderzoek blijkt delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) het brakensamenhangend met chemo te verminderen. [PMID 1099449](#)
- 176) Inoue M et al ; Biotherapy 6 : 13-8 ; 1993 ; SPG verbetert in gerandomiseerd onderzoek de lange-termijn prognose van eierstokkanker. [PMID 8507540](#)
- 177) Noda K et al ; Jpn J Clin Oncol 22 : 17-25 ; 1992 ; SPG verhoogt bij patiënten met baarmoederhalskanker stadium 2 of 3de regressiekans door radiotherapie. [PMID 1573785](#)
- 178) Okamura K et al ; Biotherapy 1 : 103-7 ; 1989 ; SPG vermindert bij patiënten met baarmoederhalskanker stadium 2 /3 de recidiefkans en verbetert de overleving ; nadere analyse leerde dat het voordeel voornamelijk van stadium 2 patiënten kwam. [PMID 2534912](#)
- 179) Furue H et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 1272-7 ; 1985 ; SPG verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van ongeneeslijke maagkankerpatiënten, die met mitomycine C plus 5-FU of Tegafur behandeld worden. [PMID 3159346](#)
- 180) Huang EY et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 46 : 535-9 ; 2000 ; Glutamine vermindert bij patiënten met keelkanker in gerandomiseerd onderzoek de kans op mucositis door bestraling. [PMID 10701731](#)
- 181) Quan D et al ; Zhong Xi Yi Jie Za Zhi 19 : 392-4 ; 1999 ; Traditionele Chinese geneeskunde (TCM) verlengt in gerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten, die wegens hersenmetastasen met chemo of radiotherapie behandeld worden. [PMID 11783208](#)
- 182) Miyazaki K et al ; Gynecol Oncol 56 : 412-20 ; 1995 ; SPG verbetert in gerandomiseerd onderzoek de 5-jaars-overleving van cervixcarcinoompatiënten stadium 1B-4. [PMID 7705677](#)
- 183) Lissoni P et al ; Anticancer Res 10 : 1759-61 ; 1990 ; melatonine gaat depressieve klachten en hypotensie als bijwerkingen van interleukine-2 bij patiënten met uitgezaaide nierkanker tegen (men bedenke dat hypotensie bij behandeling met interleukine-2 een in principe levensgevaarlijke bijwerking is). [PMID 2285255](#)
- 184) Fujimoto S et al ; Eur J Cancer 27 : 1114-8 ; 1991 ; SPG vermindert bij in principe curatief geopereerde en met chemonabehandelde maagkankerpatiënten de recidiefkans en verbetert de vijfjaarsoverleving. [PMID 1835619](#)
- 185) Bondar GV et al ; Drugs Exp Clin Res 24 : 221-6 ; 1998 ; Ukrain blijkt bij rectale tumoren in gerandomiseerd onderzoek een sterkere antitumorwerking te hebben dan de combinatie van bestraling en 5-FU. [PMID 10190078](#)

- 186) Sakamoto J et al ; Surg Today 22 : 530-6 ; 1992 ; PSK verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek bij in principecuratief behandelde maagkankerpatiënten de ziektevrije overleving ; bij subgroepanalyse bleek vervolgens dat het voordelich geheel of bijna geheel beperkte tot patiënten met een verzwakte afweer. [PMID 1472793](#)
- 187) Nayel H et al ; Nutrition 8 : 13-8 ; 1992 ; Een eiwitsupplement van hoge kwaliteit gaat onderbreking van radiotherapie bij keelkanker tegen : door de suppletie namelijk minder mucositis en een betere conditie. [PMID 1562782](#)
- 188) Nakano H et al ; 1999; Hepatogastroenterology 46 : 2662-8 ; Lentinan verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten met gerecidiveerde/uitgezaaide maagkanker. [PMID 10522061](#)
- 189) Tari K et al ; Hinyokika Kiyo 40 : 119-23 ; 1994 ; Lentinan verbetert in gerandomiseerd onderzoek de lange termijnoverleving van prostaatkankerpatiënten met een slechte prognose aanzienlijk. [PMID 8128920](#)
- 190) Lissoni P et al ; Support Care Cancer 4 : 313-6 ; 1996 ; Melatonine gaat zowel hypotensie door interleukine 2 als door TNF tegen. [PMID 8829312](#)
- 191) Ikeda T et al ; Gan To Ryoho 13 : 1044-9 ; 1986 ; PSK verbetert 5 jaarsoverleving bij geopereerde longkankerpatiënten met 20% (55,9 versus 34,7%). [PMID 3008669](#)
- 192) Li HJ ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie Za Zhi 16 : 136-8 ; 1996 ; TCM (Traditional Chinese Medicine) verlengt leven van met chemo behandelde longkankerpatiënten. [PMID 9208532](#)
- 193) Xu X et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 20 : 394-5 ; 1998 ; Patiënten met een vergevorderde kanker kregen opgerandomiseerde basis bestraling alleen of bestraling met Chinese kruiden ; de laatste groep deed het aantoonbaar : een betere respons , een langere remissieduur ; een betere mediane en een betere 1-jaarsoverleving. [PMID 10921043](#)
- 194) Cheng JH ; Zhonghua Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 1994 : 331-3 ; 323 ; Chinese kruiden verminderen in gerandomiseerd onderzoek nefrotoxiciteit van cisplatinum. [PMID 8000218](#)
- 195) Wang H ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie Za Zhi 18 : 411-3 ; 1998 ; Chinese kruiden verbeteren in gerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten met een primair levercarcinoom. [PMID 11477817](#)
- 196) Fujimoto S ; Nippon Geka Gakkai Zasshi 90 : 1447-50 ; 1989 ; SPG verlengt leven van inoperabele maagkankerpatiënten in gerandomiseerd onderzoek ; bij operabele patiënten was de overleving alleen in stadium 3 beter met SPG. [PMID 2531270](#)
- 197) Nakajima T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 1850-63 ; 1985 ; PSK verbetert de overleving van maagkankerpatiënten in een grootschalig gerandomiseerd onderzoek. [PMID 3929694](#)
- 198) Sher HI et al ; Cancer Res 48 : 1663-70 ; 1988 ; Thymostimuline blijkt bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom, die chemo en bestraling krijgen het resultaat in gerandomiseerd onderzoek niet te verbeteren ; in een ander onderzoek van deze lijst werd het leven bij patiënten met een slechte thymusfunctie door deze substantie wel verlengd indien er niet bestraald werd en in nog weer een ander onderzoek was het resultaat bij hogere doses zonder bestraling eveneens positief ; mogelijk zaten er in dit onderzoek weinig mensen met een slechte thymusfunctie. Een (her)analyse van de 3 onderzoeken gezamenlijk is noodzakelijk. [PMID 2830968](#)
- 199) Taguchi T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 22 : 753-64 ; 1995 ; een mengsel van aminozuren, dat methionine-arm is potentieert 5-FU dwz er treden meer regressies op ; het aminozuurmengsel verhoogde niet de kans op bijwerkingen. [PMID 7755383](#)
- 200) Wang GT ; Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 10 : 712-6 ; 707 ; 1990 ; Chinese kruiden als adjuvans verbeteren de overleving van maagkankerpatiënten, die in beginsel curatief geopereerd zijn. [PMID 2292115](#)
- 201) Zhou K et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19 : 11-3 ; 1999 ; Shenqi Fuzheng verbetert in gerandomiseerd onderzoek initieel resultaat chemo bij maagkankerpatiënten significant. [PMID 11783251](#)
- 202) Yuan J et al ; Hunan Yi Ke Da Xue Bao 25 : 254-6 ; 2000 ; Chinese kruiden verminderen in gerandomiseerd onderzoek de bijwerkingen van bestraling, maar hebben geen effect op de 3- en 5-jaarsoverleving. [PMID 12212157](#)
- 203) Yokoe T et al ; Anticancer Res 17 : 2815-8 ; 1997 ; PSK verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij borstkankerpatiënten de 5- en 10-jaarsoverleving wel als zij het B40-antigen bezitten en niet indien zij dat niet bezitten. [PMID 9252721](#)

204) Morimoto T et al ; Eur J Cancer 32A : 235-42 ; 1996 ; PSK verbetert de prognose van vrouwen met een hormoongevoelige borstkanker stadium 2, die mitomycine en Nolvadex krijgen niet ; ander onderzoek eerder in deze lijst genoemd laat zien, dat de prognose van borstkanker in een minder vroeg stadium, dan wel hormoonongevoelig, dan wel in het bezit van een B40-gen, wel door PSK verbetert. [PMID 8664034](#)

205) Takashima S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 15 : 2229-36 ; 1988 ; PSK laat in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten geopereerd wegens een colon- of rectumcarcinoom ; de 5-jaars-overleving was in de PSK-groep niet significant (dwz 11%)beter ; gecombineerde analyse met de drie eerdere PSK-trials bij colorectale tumoren laat nog steeds een ondubbelzinnigbetere langere termijn overleving met PSK zien ; een trendanalyse van dit onderzoek zou interessant zijn. [PMID 3136695](#)

206) Lopez I et al ; Ann Med Interne (Paris) 145 : 405-8 ; 1994 ; in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met leukemie,blijkt vitamine E tijdens inductietherapie het ontstaan van mucositis te verminderen. [PMID 7864501](#)

207) Borghardt J et al ; Arzneimittelforschung 50 : 178-84 ; 2000 ; Polyerga vermindert in dubbelblind onderzoekbijwerkingen van cisplatin/carboplatin,5-FU bij patiënten met een inoperabele keelkanker ;met name de vermoeidheid wasdoor polyerga minder. [PMID 10719624](#)

208) Watanabe Y en Iwa T ; Cancer 53 : 248-53 ; 1984 ; OK-432, een streptococcon-extract verbetert de prognose vangeopereerde longkankerpatiënten. [PMID 6690008](#)

209) Fukuoka M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 11 : 1543-9 ; 1984 ; Nocardia potentieert in gerandomiseerd onderzoek effectvan adriamycine bij longkankerpatiënten met pleurale effusie. [PMID 6206796](#)

210) Mitsuhashi K et al ; Anticancer Res 13 : 1815-20 ; 1993 ; PSK verbetert de overleving van longkankerpatiënten,behandeld met bestraling ; dit gold voor alle 3 de stadia (1,2 en3) afzonderlijk. [PMID 8267386](#)

211) Van Zaanen HC et al ; Cancer 74 : 2879-84 ; 1994 ; glutamine als dipeptide en onderdeel van TPN (total parenteral nutrition)gaat bij patiënten met een hematologische maligniteit, die chemo krijgen mucositis en andere bijwerkingen niet tegen ; eennadere analyse van de glutamine-artikelen is aangewezen, alvorens tot een meer definitieve conclusie te komen. [PMID 7954251](#)

212) Pecking AP et al ; Angiology 48 : 93-8 ; 1997 ; Hesperdine-extract verbetert in gerandomiseerd onderzoek delymfedoorstroming bij borstkankerpatiënten met lymfestuwing. [PMID 8995350](#)

213) Roszkowski K et al ; Cancer Immunol Immunother 15 : 23-6 ; 1983 ; Propionibacterium granulosum verlengt ingerandomiseerd onderzoek het leven van borstkankerpatiënten met metastases, die FAC krijgen. [PMID 6553504](#)

214) Xie FY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 332-4 ; 2001 ; Ginsengpolysachariden, toegediend per injectieverbeterden in een gerandomiseerd onderzoek bij 131 patiënten met een nasopharynxcarcinoom significant de NK- en deLAK-activiteit ; de ziektevrije overleving en de overleving sec verbeterden wel, al was het effect niet significant. [PMID 12577414](#)

215) Maehara Y et al ; Am J Surg 168: 36-40 ; 1994 ; OK-432 per injectie verbetert in een gerandomiseerd onderzoek met 36patiënten geopereerd wegens maagkanker en gegeven naast adjuvant chemo de overlevingsduur en verminderde in ditonderzoek ook de recidiefkans. [PMID 8024097](#)

216) Khuri FR et al ;Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 10 : 823-9 ; 2001 ; De meest tegen kanker werkzame metabooliet vanvitamine A : 13-cis-retinoïnezuur vermindert bij patiënten met keelkanker zowel de kans op nieuwe primaire tumoren als op recidieven. [PMID 11489748](#)

217) Doroshow JH et al ; NCI Monogr 5 : 171-4 ; 1987 ; in een klein gerandomiseerd onderzoek bleek de actieve vorm vanfoliumzuur de werking van 5-FU te verbeteren : meer regressies en een langere ziektevrije overleving. [PMID 3501538](#)

218) Kasseroller R ; Anticancer Res 18 : 2227-30 ; 1998 ; Seleniet vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoeklymfeoedeem bij borstkankerpatiënten ; zie ook referentie 159. [PMID 9703790](#)

219) Yasumoto K et al ; Cancer Res 45 ; 1413-7 ; 1985 ; Nocardia verbetert prognose longkanker in gerandomiseerdonderzoek en speciaal bij operabele patiënten. [PMID 3155992](#)

220) Willox JC et al ; Br J Cancer 54 : 19-23 ; 1986 ; Bij patiënten met een testiscarcinoom, die cisplatin krijgen gaat magnesium in gerandomiseerd onderzoek het ontstaan van nierschade tegen. [PMID 3524645](#)

221) Gebbia V et al ; Anticancer Res 14 : 731-4 ; 1994 ; bij patiënten, die chemo krijgen vermindert thymopentine bij 50 versus 50 het aantal koortsepisoden en de leukopenie ; het verschil was evenwel niet significant ; ook was het aantalschimmelinfecties in de thymopentinegroep lager, zij het dat ook dit verschil weer niet significant was ; een integrale analyse zou interessant zijn. [PMID 7516641](#)

222) Gochi A et al ; Br J Cancer 84 : 443-51 ; 2001 ; OK-432 verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten geopereerd wegens maagkanker en welke er prognostisch extra ongunstig voorstaan de prognose. [PMID 11207036](#)

223) Hanaue H et al ; Tokai J Exp Clin Med 12 : 209-14 ; 1987 ; OK-432 verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten met een gerecidiveerd maagcarcinoom, alleen dmv intradermale, niet door intramusculaire injectie. [PMID 3503390](#)

224) Kim SY et al ; Cancer 83 : 2054-9 ; 1998 ; OK-432 intradermaal toegediend, verbetert als extra adjuvans naast FAMkuren de prognose van in principe curatief geopereerde maagkankerpatiënten significant ; subgroepanalyse liet zien dat dit voordeel grotendeels dan wel geheel berust op een voordeel voor patiënten met stadium 3. [PMID 9827708](#)

225) Tanaka N et al ; Cancer 74 : 3097-103 ; 1994 ; maagkankerpatiënten kregen preoperatief een injectie met OK-432 in de tumor ; na operatie deed de OK-432-groep het niet aantoonbaar beter ; dit was evenwel wel aantoonbaar voor patiënten, die stadium 3 hadden. [PMID 7982173](#)

226) Ochiai T et al ; Cancer Res 43 : 3001-7 ; 1983 ; Nocardia verlengt het leven van patiënten met een niet curatievemaagkanker. [PMID 6850612](#)

227) Braga M et al ; Minerva Chir 47 : 125-30 ; 1992 ; Thymopentine vermindert in gerandomiseerd onderzoek de kans op sepsis in geval van operatie wegens kanker ; bij nadere analyse bleek het voordeel van thymopentine (bijna) geheel aan de oudere patiënten toe te komen. [PMID 1565267](#)

228) Gochi A et al ; Nippon Geka Gakkai Zasshi 90 : 1439-42 ; 1989 ; In een gerandomiseerd onderzoek bij een kleine 400 patiënten geopereerd wegens maagkanker verbetert OK-432 de prognose ; expliciet gold dat nog eens voor de patiënten met een minder gunstige prognose. [PMID 2586436](#)

229) Nio Y en Tobe T ; Nippon Geka Gakkai Zasshi 90 : 1436-8 ; 1989 ; Bij patiënten geopereerd wegens maagkanker bleek OK-432 de levensverwachting voor stadium 1 niet, maar wel voor stadium 2 en 3 te verbeteren. [PMID 2586435](#)

230) Tamada R et al ; Gan To Kagaku Ryoho 14 : 716-22 ; 1987 ; PSK verbetert in een grootscheeps gerandomiseerd onderzoek de prognose van geopereerde maagkankerpatiënten. [PMID 3103540](#)

231) Yamamura Y et al ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 1603-9 ; 1983 ; OK-432 verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overleving van geopereerde maagkankerpatiënten. [PMID 6409009](#)

232) Yamamura Y et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 541-8 ; 1985 ; OK-432 verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van ongeneeslijke maagkankerpatiënten significant. [PMID 3923941](#)

233) Yamamura Y et al ; Gan To Kagaku Ryoho 13 : 2134-40 ; 1986 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt OK-432 de prognose van geopereerde maagkankerpatiënten te verbeteren. [PMID 3087293](#)

234) Fujita K ; Cancer 59 : 2027-30 ; 1987 ; OK-432 preoperatief ingespoten in blaastumoren verlaagt bijkans gerandomiseerd onderzoek de recidiefkans significant. [PMID 3567865](#)

235) Kyoto Research Group for Digestive Organ Surgery ; Ann Surg 216:44-54 ; 1992 ; OK-432 verbetert in gerandomiseerd/dubbelblind onderzoek bij ruim 1000 patiënten geopereerd wegens maagkanker de prognose significant. [PMID 1632701](#)

236 en 237) Kim JP et al ; Ann Surgery 216-78 ; 1992 ; OK-432 verbeterde de prognose van geopereerde maagkankerpatiënten in 2 afzonderlijke gerandomiseerde onderzoeken. [PMID 1417176](#) en [PMID 7846911](#) ???

238) Osawa S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 23 : 327-31 ; 1996 ; OK-432 verbeterde in dit gerandomiseerde de overleving van maagkankerpatiënten niet significant ; bij de meer agressieve vormen van maagkanker was het verschil wel significant in het voordeel van OK-432. [PMID 8712826](#)

239) Sugimachi K et al ; Cancer Chemother Pharmacol 33 : 366—70 ; 1994 ; bij patiënten met maagkanker en peritoneale metastasen blijkt OK-432 in althans dit tamelijk kleine gerandomiseerde onderzoek de levensverwachting niet aantoonbaar te verbeteren. [PMID 8306409](#) Ondanks dit minder gunstige onderzoek

wekt het geen verbazing, dat een meta-analyse mbt OK-432 als middel bijmaagkanker zeer positief uitviel ; zie Sakamoto J Immunother blz 405 e.v. [PMID 12218778](#)

240) Ochiai T en Sato H ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 373-9 ; 1983 ; Nocardia verbetert als extra adjuvans de overleving bij in principe curatief geopereerde maagkankerpatiënten. [PMID 6349536](#)

241) Saijo N et al ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 290-5 ; 1983 ; Nocardia verhoogt in een klein gerandomiseerd onderzoek deregressiekans van pleurale effusie oiv chemo bij longkankerpatiënten. [PMID 6881978](#)

242) Ogura T ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 366-72 ; 1983 ; Nocardia verbeterde de overleving van longkankerpatiënten in dit gerandomiseerde onderzoek niet significant ; wel was dat het geval bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom. Was het overall-resultaat hier niet significant ; in alle andere studies met Nocardia als therapeuticum bij longkanker (84,94,158,209,219 en 241) was dit steeds wel zo ; een gecombineerde analyse van referentie 242 en de voornoemde tussen haakjes valt zeer duidelijk in het voordeel van Nocardia uit. [PMID 6349535](#)

243) Snyderman CH et al ; Laryngoscope 109 : 915-21 ; 1999 ; Extra suppletie naast standaard voeding verminderde in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij kankerpatiënten, die operatie ondergingen de kans op infectie en de ligduur. [PMID 10369282](#)

244) Andersson G et al ; Gerodontology 12 : 12-7 ; 1995 ; Een extract van lijnzaad vermindert de klachten van een droge mond, samenhangend met bestraling in het hoofd/halsgebied significant in vergelijking met een methyl-cellulosepreparaat. [PMID 8626174](#)

245) Kenler AS et al ; Ann Surg 223 : 316-33 ; 1996 ; Suppletie met omega-3-vetzuren uit visolie verminderden in een gerandomiseerd onderzoek, bij patiënten die wegens kanker aan de hogere delen van het darmkanaal geopereerd werden, het aantal complicaties en infecties significant. [PMID 8604913](#)

246) Motzer RJ et al ; J Clin Oncol 18 : 2972-80 ; 2000 ; 13-cis-retinoïnezuur vergroot bij patiënten met een vergevorderd niercarcinoom de responskans op interferon en verbetert de progressie-vrije fase ; de overlevingsduur wordt door 13-cisretinoïnezuur echter slechts niet-significant beter. [PMID 10944130](#)

247) Matthay KK et al ; N Engl J Med 14 : 341 : 1165-73 ; 1999 ; Neuroblastoompatiëntjes met een slechte prognose (260 intotaal kregen na chemo en beenmergtransplantatie al dan niet 6 maanden 13-cis-retinoïnezuur ; dit leidde tot een betere ziekte-vrije overleving na 3 jaar voor de 13-cisretinoïnezuurgroep (46% ipv 29% in de controlegroep). [PMID 10519894](#)

248) Kohler JA et al ; Br J Cancer 83 : 1124-7 ; 2000 ; In een gerandomiseerd onderzoek bij neuroblastoompatiëntjes bleek 13-cis-retinoïnezuur de ziekte-vrije overleving niet aantoonbaar te verbeteren ; optelling van deze studie en de vorige laat nog steeds een betere ziekte-vrije overleving zien. Kortom 13-cis-retinoïnezuur is bij dergelijke patiënten aan te bevelen. [PMID 11027423](#)

249) Luh KT et al ; Cancer 69 : 674-9 ; 1992 ; Pleurale effusie bij longkankerpatiënten wordt met OK-432 beter bestreden dan met bleomycine en de effusie-vrije periode is met OK-432 ook significant langer. [PMID 1309678](#)

250) Ferrari AC et al ; J Clin Oncol 20 : 538-44 ; 2002 ; 13-cis-retinoïnezuur is bij 30 prostaat-kankerpatiënten die hormonale therapie kregen op gerandomiseerde basis beproefd ; met 13-cis-retinoïnezuur kregen 7 patiënten niet detecteerbare PSA niveau's ; zonder deze extra stof waren dat er maar 3 ; het verschil is echter niet significant ; een vervolgonderzoek met grotere aantallen is noodzakelijk. [PMID 11786584](#)

251) en 252) Okamura K et al ; Biomed Pharmacother 43 : 177-81 ; 1989 ; In 2 gerandomiseerde studies bleek OK-432 als adjuvans bij baarmoederhalskankerpatiënten de ziekte-vrije overleving en de overleving sec te verbeteren. [PMID 2528386](#) en [PMID 16312843](#)

253) Noda K et al ; Gynecol Oncol 35 : 367-72 ; 1989 ; Ook in dit onderzoek bleek OK-432 de als adjuvans bij baarmoederhalskankerpatiënten de ziekte-vrije overleving en de overleving sec te verbeteren. [PMID 2689304](#)

254) Tsujihashi H et al ; Hinyokika Kyo 34 : 2111-4 ; 1988 ; In een gerandomiseerd onderzoek blijkt OK-432 de recidiefkans van blaaskanker significant te verminderen ; zie ook de referenties 234 en 255. [PMID 3239522](#)

255) Nishio S et al ; Hinyokika Kyo 34 : 2053-7 ; 1988 ; Bij blaaskankerpatiënten werd OK-432 dan wel chemo als nabehandeling gegeven ; de recidiefkans was gelijk (wat al een effect van OK-432 aantoont), maar de agressiviteitsgraad was bij de recidieven in de OK-432-groep significant lager. [PMID 2468266](#)

256) Cervical Cancer Immunotherapy Study Group ; Cancer 60 : 2394-402 ; 1987 ; OK-432 verbetert als adjuvans de 3-jaarsoverleving van patiënten behandeld voor baarmoederhalskanker. [PMID 2889522](#)

257)Kikkawa F et al ; Eur J Cancer 29A : 1542-6 ; 1993 ; In stadium 1 baarmoederhalskanker met OK-432 geen aantoonbaar betere ziektevrije overleving na 5 jaar ; wel in stadium 2 en dan met name wanneer er geen lymfkliermetastasen waren ; instadium 1 is door de betere prognose een statistisch significant effect veel moeilijker aantoonbaar, vandaar het nietsignificante resultaat bij deze subgroep. Het gecombineerde resultaat van de referenties 251 t/m 256 (minus 254 en 255)) is voor OK-432 als adjuvans bij de behandeling van baarmoederhalskanker uiteraard zeer positief. [PMID 8217359](#)

258)Watanabe Y en Iwa T ; J Biol Response Mod 6 : 169-80 ; 1987 ; OK-432 verbetert in dit gerandomiseerde onderzoek de overleving van patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom operabel of niet. [PMID 3585412](#)

259)Watanabe Y et al ; Nippon Geka Gakkai Zasshi 90 : 1432-5 ; 1989 ; Ook in dit onderzoek verbeterde OK-432 de overleving bij patiënten met een niet-kleincellige longkanker ; geopereerd of niet. [PMID 2586434](#)

260)Urata A et al ; Gan To Kagaku Ryoho 10 : 1497-503 ; 1983 ; OK-432 verlengt naast chemo bij longkankerpatiënten met pleurale effusie (alles intrapleuraal toegediend) het leven extra ingeval van stadium 3 maar niet ingeval van stadium 4. [PMID 6409006](#)

261)Nio Y et al ; Br J Cancer 80 : 775-85 ; 1999 ; OK-432 verbetert in geval van pleurale effusie bij longkanker, de overlevingsduur aanzienlijk. [PMID 10360655](#)

262)Fukushima M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 23 : 303-9 ; 1996 ; In een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek bleek OK-432 als extra adjuvans de overleving van geopereerde longkankerpatiënten niet te verbeteren. [PMID 8712823](#)

263)Lee YC et al ; Cancer Immunol Immunother 39 : 269-74 ; 1994 ; Ook in dit kleinschalige gerandomiseerde onderzoek bleek er met OK-432 geen voordeel voor geopereerde longkankerpatiënten te behalen. [PMID 7954529](#) 208,258 en 259 vallen voor OK-432 als adjuvans voor geopereerde longkankerpatiënten gunstig uit ; 262 en 263 vallen in de vergelijkbare situatie niet aantoonbaar gunstiger uit voor de OK-432-patiënten ; een meta-analyse van Sakamoto J et al ; J Immunother 24 : 250-6 ; 2001, over 11 gerandomiseerde studies!! valt evenwel in het voordeel van OK-432 als extra adjuvans voor geopereerde longkankerpatiënten uit. [PMID 11394503](#)

264)Yajin K et al ; Gan To Kagaku Ryoho 15 : 1921-7 ; 1988 ; OK-432 verbetert de ziektevrije overleving bij strottehoofd kanker ; bij pharyngeale kankers was er evenwel van OK-432 geen effect aantoonbaar. [PMID 3289502](#)

265)Kimura T et al ; Acta Otolaryngol Suppl 525: 135-41 ; 1996 ; OK-432 laat bij larynx tumoren een duidelijke trend zien van minder recidieven in vergelijking met geen OK-432. [PMID 8908288](#)

266)Fujimoto S et al ; Jpn J Surg 14 : 286-92 ; 1984 ; SPG verbetert de overleving van geopereerde maagkankerpatiënten net niet significant in stadium 3 ; het overaal-resultaat is niet significant ; combinatie van dit onderzoek met de nummers 117, 184 en 196 levert bij voorlopige totaalanalyse een significant voordeel voor SPG op. [PMID 6238190](#)

267)Kucera H en Micksche M ; Fortschr Med 100 : 760-3 ; 1982 ; Vitamine A palmitaat werd als adjuvans bij vergevorderde bestralen baarmoederhalskanker beproefd ; de PHA-test (een maat voor de T-celactiviteit) was in de vitamine A-groep aantoonbaar beter ; verder was er na 12 maanden in de vitamine A-groep ook sprake van minder ziekteprogressie, zij het dat dit laatste verschil niet significant was ; duidelijk is dat dit kleine onderzoek met grotere aantallen herhaald moet worden. [PMID 7084867](#)

268)Yasumoto K et al ; Nippon Geka Gakkai Zasshi 84 : 321-7 ; 1983 ; Nocardia verbetert remissieduur bij operabele en inoperabele longkankerpatiënten ; de overleving sec was evenwel wel bij operabele maar niet bij inoperabele longkankerpatiënten aantoonbaar. [PMID 6325864](#)

269)Brackowski R et al ; J Biol Regul Homeost Agents 8 : 77-80 ; 1994 ; Melatonine vermindert asthenie en lage bloeddruk als bijwerkingen van TNF. [PMID 7754792](#)

270)Francini G et al ; Gastroenterology 106 : 899-906 ; 1994 ; Leucovorin naast 5-FU verbetert de genezingskansen van patiënten met een coloncarcinoom stadium C (een in tal van andere onderzoeken gevonden feit) ; niet in geval stadium B. [PMID 8143995](#)

271)Duan P en Wang ZM ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 22 : 515-7 ; 2002 ; Astragalus vermindert de bijwerkingen van chemo en verlengt de niet-progressieve periode bij kankerpatiënten. [PMID 12592686](#)

272)Wattel E et al ; Adv Exp Med Biol 457 : 35-46 ; 1999 ; Kinine verbetert de overleving van patiënten met een Pglycoproteïne- positief myelodysplastisch syndroom, welke chemo krijgen. [PMID 10500778](#)

273)Isenberg J et al ; Anticancer Res 14 : 1399-404 ; 1994 ; Propionibacterium granulosum vermindert bij operatie wegens darmkanker het aantal infecties en verbetert in stadium 1 en 2 de overleving ; echter niet in stadium 3 of 4. Een analyse met een chikwadraattoets van alle stadia bij elkaar zou evenwel zinvol zijn ; zie ook 275. [PMID 8067712](#)

274)Roszkowski K et al ; J Cancer Res Clin Oncol 109 : 72-7 ; 1985 ; Propionibacterium granulosum verbetert bij hetkleincellig longcarcinoom de remissieduur door chemo en vermindert ook myelosuppressie door de chemo en het daar aangerelateerde aantal infecties. [PMID 2982882](#)

275)Grundmann R et al ; Chirurg 59 : 272-8 ; 1988 ; Propionibacterium granulosum vermindert bij patiënten, die geopereerd worden wegens darmkanker het aantal infecties en het daar aan gerelateerde aantal nieuwe operaties ; de recidiefkans en de overleving werden in dit onderzoek door deze bacterie evenwel niet beïnvloed. Propionibacterium granulosum komt er dus goed af ; zie naast deze publicatie ook 213, 273 en 274. [PMID 3289850](#)

276)Peters KM et al ; Onkologie 13 :124-7 ; 1990 ; Propionibacterium avidum blijkt althans in dit kleinschalige onderzoek bijoperatie wegens maagkanker geen invloed te hebben op de kans op complicaties ; ook was er geen effect op de ziektevrije overleving en de overleving sec. [PMID 2197583](#)

277)Mori K et al ; Gan To Kagaku Ryoho 25 : 1159-63 ; 1998 ; Kampo, een Japans kruid vermindert in gerandomiseerd onderzoek de ernst van diarree bij het gebruik van Irinotecan. [PMID 9679578](#)

278)Suzuki S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 17 : 1195-200 ; 1990 ; Het alkaloid cepharantine vermindert leukopenie bij patiënten met borstkanker, die chemo krijgen. [PMID 2190537](#)

279)Saito R et al ; Nippon Gan Chiryō Gakkai Shi 24 ; 2587-93 ; 1989 ; Cepharantine vermindert in gerandomiseerd onderzoek leukopenie bij patiënten met een non-small-cell-longkanker. [PMID 2559129](#)

280)Löffler TM et al ; Dtsch Med Wochenschr 117 : 1007-13 ; 1992 ; Leucovorin verbetert de regressiekans door 5-FU bij patiënten met uitgezaaide darmkanker en verlengt zo hun leven. [PMID 1618109](#)

281)Goseki N et al ; Jpn J Cancer Res 86 : 484-9 ; 1995 ; Methioninerestictie bij totale parenterale voeding bevordert ingerandomiseerd onderzoek regressie van maagkanker door 5-FU significant. [PMID 7790321](#)

282)Goseki N et al ; Gan To Kagaku Ryoho 22 : 1028-35 ; 1995 ; Ook bij vergevorderde maagkanker blijkt totale parenteralevoeding met methioninerestictie regressie van maagkanker door 5-FU significant te bevorderen. [PMID 7611753](#)

283)Kitamura S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 22 : 765-75 ; 1995 ; Methioninerestictie verhoogt de responskans op 5-FU bij maagkanker aanzienlijk. [PMID 7755384](#)

284)Kurihara M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 22 : 911-23 ; 1995 ; 5-FU plus methioninerestictie verbetert de kwaliteit van leven bij uitgezaaide maagkanker meer dan 5-FU alleen, hetgeen gezien de grotere regressiekans door methioninerestictie niet gek is. [PMID 7793997](#)

285)Evans TR et al ; Eur J Cancer 31A : 174-8 ; 1995 ; Magnesiumsuppletie gaat bijwerkingen (samenhangend met een Mgtekort) als gevolg van 5-FU plus cisplatinum tegen. [PMID 7718321](#)

286)Ohta T en Morita K ; Rinsho Hoshasen 35 : 471-4 ; 1990 ; Cepharantine gaat leukopenie samenhangend met bestraling beter tegen dan een adrenochroomafgeleide of cysteine. [PMID 2192184](#)

287)Van Bokhorst MA et al ; Am J Clin Nutr 73 : 323-32 ; 2001 ; Arginine blijkt wederom goed voor de immuunstatus ; ingerandomiseerde opzet blijkt arginine niet meer dan een niet significante tendens tot langer leven met zich mee te brengen bij patiënten, die wegens keelkanker worden geopereerd. [PMID 11157331](#)

288)Liu CL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 579-81 ; Chinese kruiden plus chemo in vergelijking met chemo alleen geven bij patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom een betere kwaliteit van leven en een betere overleving (na 2 jaar 52% ipv 24%). [PMID 12575569](#)

289)Li H et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 20 : 580-2 ; 2000 ; Chang'ai Kangfu naast adjuvantchemo van wegedarmkanker verbetert de immuniteit op zeer essentiële punten en bevordert het herstel van de chemo sneller. [PMID 11789186](#)

290)Jiang CM et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 ; 885-7 ; 2001 ; Bij patiënten met ver gevorderde kanker die chemo krijgen blijken Chinese kruiden de immuunstatus en de kwaliteit van leven te verbeteren ;

over de overleving viel in dit onderzoek niets te zeggen daar de follow-up slechts 8 weken duurde. [PMID 12575585](#)

291)Zhu BF ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 14 : 89-91,68-9 ; 1994 ; Chinese kruiden bevorderen in gerandomiseerdonderzoek de genezing van maagzweren, veroorzaakt door bestraling. [PMID 8044016](#)

292)Ziegler TR et al ; An Intern Med 116 : 821-8 ; 1992 ; Glutamine als adjuvans bij beenmergtransplantatie ivm eenhematologische maligniteit verminderde in dit dubbelblinde onderzoek de infectiekans en verkortte de ligduur in het ziekenhuis. [PMID 1567096](#)

293)Wang GM et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 14 : 661-3 ; 1994 ; Qi en een miltextract werden bij patiëntengeopereerd wegens maagkanker in gerandomiseerde opzet (totaal 60 patiënten) als extra behandelingen naast standaardchemogegeven ; qi en miltextract leidde tot minder bijwerkingen van de chemo en maakte een betere therapietrouw mogelijk. Dekleine groep plus korte follow-up maakte uitspraken over ziektevrije overleving ed niet mogelijk. [PMID 7703634](#)

294)Brown SA et al ; Bone Marrow Transplant 22 : 281-4 ; 1998 ; Glutamine beschermt in gerandomiseerd onderzoek deleverfunctie in geval van beenmergtransplantatie. [PMID 9720743](#)

295)Morais AA et al ; RevHosp Clin Fac Med Sao Paulo 50 : 276-9 ; 1995 ; In gerandomiseerd onderzoek bij patiënten teopereren voor slokdarmkanker en verkerende in een slechte voedingstoestand bleek glutamine de opnameduur in hetziekenhuis te verkorten en arginine de albumineniveau's te verbeteren. [PMID 8578093](#)

296)Jackson DV et al ; Am J Med 84 : 1016-22 ; 1988 ; In gerandomiseerd onderzoek blijkt glutamine de neurotoxiciteit vanvincristine te verminderen. [PMID 2897788](#)

297)Mercadante S et al ; J Pain Symptom Manage 21 : 369-72 ; 2001 ; Cafeïne vermindert in dubbelblind gerandomiseerdonderzoek bij patiënten met een vergevorderde kanker de negatieve effecten van morfine op de cognitie. [PMID 11369156](#)

298)Schloerb PR en Amare M ; J Parenter Enteral Nutr 17 : 407-13 ; 1993 ; Glutamine vermindert in geval van beenmergtransplantatie de ligduur in het ziekenhuis ; de infectiekans werd niet aantoonbaar beïnvloed,maar dat zegt nietsomdat er in totaal slechts 29 patiënten waren. [PMID 8289404](#)

299)Schloerb PR en Skikne BS ; J Parenter Enteral Nutr 23 : 117-22 ; 1999 ; Glutamine verminderde in dit iets grotereonderzoek dan het vorige de ligduur in het ziekenhuis vanwege beenmergtransplantatie niet ; ook de infectiekans werd nietaantoonbaar beïnvloed ; bezien we alle studies met glutamine tot dusverre, waarin naar ligduur en/of infectiekans gekekenwerd. [PMID 10338217](#)

300)Jebb SA et al ; Br J Cancer 70 : 732-5 ; 1994 ; Glutamine verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek bij 28 patiëntenmucositis door 5-FU en folinezuur niet aantoonbaar. [PMID 7917930](#)

301)Okuno SH et al ; Am J Clin Oncol 22 : 258-61 ; 1999 ; In dit gerandomiseerde onderzoek bij 66 patiënten verminderdeglutamine stomatitis samenhangend met 5-FU niet aantoonbaar ; van de 14 studies in deze lijst betreffende alleen glutamineals (extra) adjuvans, inclusief deze publicatie vallen er 9 van 14 significant in het voordeel van glutamine uit ; bij voorlopigeanalyse is dat meer dan op basis van statistisch toeval te verwachten is. [PMID 10362332](#)

302)Wadleigh RG et al ; Am J Med 92 : 481-4 ; 1992 ; Vitamine E gaat in dubbelblind placebo-gecontroleerd onderzoekmucositis als gevolg van chemo tegen. [PMID 1580295](#)

303)Unger C et al ; Arzneimittelforschung 51 : 332-8 ; 2001 ;een extract van E-Colibacterien vermindert de bijwerkingen van5-FU bij vergevorderde darmkanker aantoonbaar ; in de groep met het E-Coliextract was de regressiekans en de overlevingniet significant beter dan in de controle-groep. [PMID 11367875](#)

304)Salminen E et al ; Clin Radiol 39 : 435-7 ; 1988 ; Lactobacilli verminderen in gerandomiseerd onderzoek diarree doorradiotherapie. [PMID 3141101](#)

305)Ekert H et al ; Med Pediatr Oncol 8 :47-51 ; 1980 ; Cotrimoxazol en lactobacilli blijken in vergelijking met anderevormen van selectieve darmdecontaminatie geen misselijkheid of braken te geven. Opmerkelijk is dat alle publicaties uit dezelijst betreffende melkzuurbacteriën of extracten daarvan gunstig zijn (5,6,41,42,108,133,304 en 305). [PMID 6969348](#)

306)Bogliun G et al ; Ital J Neurol Sci 13 : 643-7 ; 1992 ; Glutathion vermindert in gerandomiseerd onderzoek de neurotoxiciteit van cisplatinum. [PMID 1336008](#)

307) Ohashi K et al ; Am J Hematol 64 : 32-8 ; 2000 ; Venooclusieve ziekte in de lever als complicatie van stamceltransplantatie komt ursodeoxycholzuur in gerandomiseerd onderzoek in slechts in 3,5% van de gevallen voor (tegenbij 18,5 % van de patiënten in de controle-groep). [PMID 10815785](#)

308) Ghosh S en Palmer KR ; Gut 35 : 1757-9 ; 1994 ; Ursodeoxycholzuur blijkt bij patiënten met een galgangcarcinoom die om de galwegen open te houden een stent hebben niet in staat hernieuwde afsluiting tegen te gaan of te vertragen ; ook was er geen effect op de overleving. [PMID 7829015](#)

309) Griffenberg L et al ; Gynecol Oncol 66 : 417-24 ; 1997 ; Constipatie is vaak een groot probleem na radicale hysterectomie wegens baarmoederkanker ; een vezelrijk dieet blijkt dit zoals te verwachten is in gerandomiseerd onderzoek in hoge mate tegen te gaan. [PMID 9299255](#)

310) Cangiano C et al ; JNCI 88 : 14 gram vertakte aminozuren per dag bleek in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij 28 kankerpatiënten het ontstaan van cachexie in significante mate tegen te gaan ; dit effect was gecorreleerd aan een hogere calorische inname, opgewekt door de BCAA. [PMID 8606384](#)

311) The San-in Group of Liver Surgery ; Br J Surg 84 : 1525-31 ; 1997 ; Farmacologische hoeveelheden BCAA bevorderen herstel lever na gedeeltelijke leverresectie wegens een primair levercarcinoom ; na langere termijn evenwel geen effect op recidiefkans of overall survival. [PMID 9393270](#)

312) Meng WC et al ; Aust N Z J Surg 69 : 811-5 ; 1999 ; BCAA in hoge doses verbetert de leverwerking na gedeeltelijke resectie wegens primaire leverkanker zo snel, dat de ligduur aantoonbaar verkort wordt. [PMID 10553972](#)

313) Daly JM et al ; Am J Surg 153 : 198-206 ; 1987 ; Hoge doses BCAA maken na jejunostomie in verband met kanker eensnellere terugkeer naar orale voeding mogelijk. [PMID 3101530](#)

314) Wattel E et al ; Br J Haematol 102 : 1015-24 ; 1998 ; Ingeval van myelodysplastisch syndroom (MDS) met een glycoproteïne-P expressie blijkt chemo door kininegepotentieerd te worden. In dit onderzoek had de helft een dergelijk glycoproteïne-P. Desondanks waren er meer regressies in de kinine-groep en kende deze een betere overleving dan de controle-groep. Zie ook 272 ; dit onderzoek kende een vergelijkbaar resultaat. [PMID 9734653](#)

315) Fan St et al ; N Engl J Med 331 : 1547-52 ; 1994 ; BBCCA reduceren bij partiële hepatectomie vanwege een primair levercarcinoom, waarbij vaak ook cirrhose in het spel is in gerandomiseerd onderzoek significant het aantal complicaties. [PMID 7969324](#)

316) Liguori V et al ; Radiother Oncol 42 : 155-61 ; 1997 ; Crème met hyaluronzuur vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek huidbeschadiging samenhangend met bestraling. [PMID 9106924](#)

317) Solary E et al ; Blood ; 27 maart ; 2003 ; Bij acute myeloïde leukemie verbetert kinine de responskans alleen bij een positieve rhodamine-efflux (Glycoproteïne-P!) ; de overleving wordt door kinine nu echter niet verbeterd ; dit itt bij MDS : zie 272 en 314. [PMID 12663440](#)

318) Solary et al ; Blood 88 : 1198-205 ; 1996 ; Kinine toegepast in geval van acute leukemie (myeloïde en lymfatische) en myeloproliferatief syndroom vergroot de responskans op chemo niet significant ; het verschil was groter in het voordeel van kinine in geval van een positief P-glycoproteïne, maar dan was dit ook niet significant ; het persisteren van blasten en/of toename hiervan was evenwel in de kinine-groep minder ; wel was in de kininegroep de toxiciteit weer groter ; eengecombineerde analyse van 317 en 318 zou zinvol zijn. [PMID 8695837](#)

319) Jyothirmayi R et al ; Eur J Cancer B Oral Oncol 32B : 373-6 ; 1996 ; Vitamine A in een gerandomiseerd onderzoek bij een dosering van 200000 IU per week bleek in gerandomiseerd onderzoek niet in staat het aantal recidieven plus nieuw kankers te verlagen. Gezien ander onderzoek bij de mens (1050000 IU per week!) en zeker in vergelijking met dierexperimenteel onderzoek is de gebruikte dosis laag. Mbt vitamine A vallen 14,15 109 significant ten faveure van vitamine A uit, zij het dat slechts 2 hiervan ook levensverlenging laten zien ; 47,129,267 en 319 laten geen significant effect van vitamine A zien. Het zij nogmaals opgemerkt : de metabolieten van beta-caroteen en vitamine A zijn succesvoller ; zij zullen later apart worden gewogen. [PMID 9039219](#)

320) Cascinu S et al ; J Clin Oncol 20 : 3478-83 ; 2002 ; Glutathion vermindert de neurotoxiciteit van carboplatin significant ; het aantal regressies was in de glutathion-groep niet significant groter. [PMID 12177109](#)

321) Porschen R et al ; J Clin Oncol 19 : 1787-94 ; 2001 ; 5-FU plus leucovorin verbetert bij kankerpatiënten met

eendarmkankerstadium C, na operatie de genezingskans significant meer dan 5-FU plus levamisol. [PMID 11494025](#)

322)Jager E et al ; J Clin Oncol 14 : 2274-9 ; 1996 ; 50 mg leucovorin per vierkante meter lichaamsoppervlak per week verbetert de werking van 5-FU bij darmkankerpatiënten met uitzaaiingen niet meer dan met slechts 20 mg. [PMID 8708717](#)

323)Kohne CH et al ; J Clin Oncol 16 : 418-26 ; 1998 ; Leucovorin is een beter adjuvans naast 5-FU dan interferon in geval van uitgezaaide darmkanker ; zowel de progressievrije periode als de overleving sec was met leucovorin beter. [PMID 9469324](#)

324)Lissoni P et al ; J Pineal Res 30 : 123-6 ; 2001 ; Melatonine plus methoxytryptamine blijken bij kankerpatiënten een talaag aantal trombocyten in vergelijking met melatonine alleen te kunnen normaliseren. [PMID 11270479](#)

325)Burgos A et al ; Lymphology 32 : 3-10 ; 1999 ; Coumarine vermindert in gerandomiseerd onderzoek lymfoedeem bij borstkankerpatiënten, welke een gevolg is van operatie en bestraling. [PMID 10197321](#)

326)Pecking A ; J Mal Vasc 15 : 157-8 ; 1990 ; Coumarine verminderde in dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek lymfoedeem bij borstkankerpatiënten. [PMID 2358758](#)

327)Federico A et al ; Eur J Clin Nutr 55 : 293-7 ; 2001 ; Darmkankerpatiënten die naast chemo selenium en zink kregen hadden minder last van asthenie en een grotere eetlust dan die patiënten, die wel chemo, maar geen selenium en zink kregen. [PMID 11360134](#)

328)Lyman GH et al ; N Engl J Med 302 : 257-60 ; 1980 ; Lithium vermindert leucopenie tijdens chemo bij het kleincellig longcarcinoom (totaal 45 patiënten) zodanig, dat er minder infecties optreden en aantoonbaar intensievere chemo mogelijk is; ook het aantal doden door infecties was in de lithiumgroep aantoonbaar minder. [PMID 6243170](#)

329)Creagan ET et al ; N Engl J Med 301 : 687-90 ; Vitamine C als ascorbinezuur verlengt het leven van darmkankerpatiënten tov placebo niet ; zie ook 49 ; bij andere tumoren en/of in andere combinaties van middelen lijkt vitamine C wel van belang ; bij uitgezaaide darmkanker is het als enige extra aanvulling in ieder geval niet zinvol. [PMID 384241](#)

330)Steinherz PG et al ; J Pediatr 96 : 923-7 ; 1980 ; Lithium gaat leukopenie bij patiënten, die chemo krijgen significant tegen ; in de lithiumgroep was verder sprake van minder infecties, zij het dat het verschil niet significant is. [PMID 6767826](#)

331)Lyman GH et al ; Am J Med 70 : 1222-9 ; 1981 ; Patiënten met een kleincellig longcarcinoom, die chemo krijgen hebben met lithium minder last van leukopenie en dito minder van infecties en brachten ook minder tijd in het ziekenhuis door; de lithiumgroep kreeg ook significant meer chemo (kon significant meer chemo krijgen) ; degenen die lithium steeds door kregen hadden een hogere responskans en een langere overleving ; omdat een aantal patiënten met lithium stopte was de overleving van de lithiumgroep echter niet significant beter dan die van de controle-groep. [PMID 6263091](#)

332)Pace A et al ; J Clin Oncol 21 : 927-31 ; 2003 ; Vitamine E vermindert de neurotoxiciteit van cisplatinum significant. [PMID 12610195](#)

333)Lahousen M et al ; Wien Klin Wochenschr 96 : 739-41 ; 1984 ; Lithium verminderde in dit kleine gerandomiseerde onderzoek leukopenie aantoonbaar. [PMID 6441351](#)

334)Lyman GH et al ; J Clin Oncol 2 : 1270-6 ; 1984 ; Lithium vermindert leukopenie bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom, die chemo krijgen ; een preexistent hartlijden en/of het gebruik van bronchusdilatatoren zijn evenwel een contra-indicatie (door een geringere leukopenie wordt er meer chemo gegeven, hetgeen in dit geval meer adriamycine betekenen derhalve minder goed is voor het hart). [PMID 6092557](#)

335)Horns RC et al ; Med Pediatr Oncol 12 : 169-72 ; 1984 ; In deze kleine trial (35 patiënten met acute myeloïde leukemie) bleek lithium leukopenie niet aantoonbaar tegen te gaan ; een overall analyse (328,330, 331, 333, 334 en 335) laat zien dat lithium leukopenie door chemo tegen gaat ; duidelijk is ook dat dit bij een preexistent hartlijden en/of het gebruik van bronchusdilatatoren in geval van onder andere adriamycine geen zin heeft ; voor zover onderzocht neemt ook de infectiekans en de sterfte hierdoor door lithium af. [PMID 6374402](#)

336)Yan Y ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 15 : 643-5 ; 1995 ; Traditionele Chinese geneeskunde vergroot de remissiekans bij patiënten met acute leukemie en verbetert hun overleving. [PMID 8732145](#)

337)Shao ZX et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 168-70 ; 2001 ; Gan'ai 1 en 2 verbeteren het resultaat vanchemoembolisatie bij patiënten met een primair levercarcinoom ; deze kruiden bevorderden significant de regressiekans enverbeterden de overleving significant. [PMID 12577328](#)

338)Wang Q et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 18 : 662-4 ; 1998 ;Chinese kruiden gingen bij patiënten met ' headand neck cancer' , die radiotherapie kregen ,significant droogte van de mond tegen door de speekselklieren tegenradiotherapie te beschermen. [PMID 11477859](#)

339)Wang C et al ; Zhongguo Zhong X Yi Jie He Za Zhi 19 :389-91 ; 1999 ; Chinese kruiden verminderen diarree enmucositis samenhangend met rectale infusie van 5-FU voor rectale kanker. [PMID 11783207](#)

340)Xie FY et al ; Zhongguo X Yi Jie He Za Zhi 21 : 888-90 ; 2001 ; Antike verbetert de resultaten van bestraling terbehandeling van het nasopharynxcarcinoom ; er was significant minder bestraling nodig om een complete respons te bereiken,al was uiteindelijk de complete response 'rate' in de antike-groep niet-significant hoger dan in de controle-groep. [PMID 12575586](#)

341)Martin-Jimenez M et al ;N Engl J Med 315 : 894-5 ; 1986 ; Vitamine E gaat in gerandomiseerd onderzoek haaruitvaldoor adriamycine niet tegen. [PMID 3528857](#)

342)Petrioli R et al ; Eur J Cancer 31A : 2105-8 ; 1995 ; Folinezuur verbetert responskans op 5-FU bij patiënten metuitgezaaide colorectale kanker ; ook de mediane overleving was door folinezuur significant beter. [PMID 8562173](#)

343)Li QS et al ; Chin Med J (Engl) 107 : 289-94 ; 1994 ; Chinese kruiden verminderen in dubbelblind onderzoek bijkankerpatiënten postoperatieve pijn ; deze kruiden verminderden ook obstipatie (door stimulatie van de peristaltiek) enurineretentie na operatie. [PMID 8088198](#)

344)Murphy J et al ; Can Oncol Nurs J 10 : 96-100 ; 2000 ; Psylliumvezels gaan in goed gerandomiseerd onderzoek diarreesamenhangend met bestralen bekken significant tegen. [PMID 11894282](#)

345)Barrington JW et al ; Br J Urol 78 : 54-6 ; 1996 ; Pentosanpolysulfaat vermindert na cystectomie wegens blaaskankerbindweefselgroei en mucusproductie in (darm)-kunstblaas, met als resultaat aantoonbaar minder klachten. [PMID 8795400](#)

346)Slesarev VI et al ; Med Oncol 15 : 37-43 ; 1998 ; Bij patiënten in een vergevorderd stadium van kanker en last hebbendvan de toxiciteit van TNF, bleek de conditie met D-peptidoglucaan significant te verbeteren. [PMID 9643529](#)

347)Dale PS et al ; Cancer Chemother Pharmacol 47 Suppl : S29-34 ; 2001 ; De combinatie van trypsine, chymotrypsine enpapaine vermindert significant de bijwerkingen van bestraling in geval van baarmoederhalskanker (2a t/m 3b). [PMID 11561869](#)

348)Gujral MS et al ; Cancer Chemother Pharmacol 47 Suppl : S23-8 ; 2001 ; Proteolytische enzymen verminderensignificant de bijwerkingen van bestraling bij keelkankerpatiënten. [PMID 11561868](#)

349)Korpan MI en Fialka V ; Wien Med Wochenschr 146 : 67-72 ; 1996 ; Wobenzym vermindert lymfoedeem arm bijborstkankerpatiënten aantoonbaar beter dan diuretica. [PMID 8650941](#)

350)Martin T et al ; Radiother Oncol 65 : 17-22 ; 2002 ; De combinatie van trypsine,chymotrypsine en papaine verbeterenniet de bijwerkingen van bestraling, toegepast als adjuvans na operatie wegens kanker in het bekkengebied. Combinatie van350,347 en 348 leidt evenwel toch tot de conclusie, dat genoemde enzymen naast bestraling zinvol zijn om de bijwerkingentegen te gaan. [PMID 12413670](#)

351)Bjornsson S et al ; Cancer Treatment Rep 62 : 505-10 ; 1978 ; Corynebacterium parvum verbetert de overleving vanlongkankerpatiënten stadium 3 ; BCG doet dat in dit onderzoek niet. [PMID 350388](#)

352)Pinto A et al ; Dis Colon Rectum 42 : 788-95 ; 1999 ; Korte ketenvetzuren bevorderen in vergelijking met placebogenezing bestralingsproctitis. [PMID 10378604](#)

353)O'Brien ME et al ; Br J Cancer 83 : 853-7 ; 2000 ; Een extract van gedode Mycobacterium vaccae verbetert ingerandomiseerd onderzoek de overleving van patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom dan wel een mesothelioom, diechemo/bestraling krijgen ; ook de slaap en de eetlust waren in Mycobacterium vaccae-groep beter. [PMID 10970684](#)

354)Woodruff M en Walbaum P ; Cancer Immunol Immunother 16 : 114-6 ; 1983 ; Bij 49 patiënten met een operabele longkanker werd Corynebacterium parvum in een vaccinvorm ingespoten ; de Corynebacterium parvumgroep was er eentendens tot langer leven ; de sterfte aan het plaveiselcarcinoom van de long was verder in de Corynebacterium parvumgroepaantoonbaar lager. [PMID 6362846](#)

355)Sarna GP et al ; Cancer Treat Rep 62 : 681-7 ; 1978 ; Negenenzeventig bronchuscarcinoompatiënten kregen naast chemoop gerandomiseerde basis BCG of Corynebacterium parvum-vaccin of niets. Immunotherapie bleek de responskans en ook detijd tot verdere progressie van de ziekte niet te beïnvloeden. [PMID 350397](#)

356)The Ludwig Lung Cancer Study Group ; Cancer Immunol Immunother 23 : 1-4 ; 1986 ; in dit dubbelblinde onderzoek bij 286 patiënten met een niet-kleincellige longkanker stadium 1 of 2 , leverde Corynebacterium parvum geen aantoonbaarvoordeel op mbt de ziektevrije overleving en de overleving sec ; een gecombineerde analyse van 351 , 354, 355 en 356 is aante bevelen ; het lijkt er nu evenwel op dat extracten van Corynebacterium parvum bij de behandeling van longkanker hooguitbij bepaalde subgroepen misschien zinvol is. [PMID 2876772](#)

357)Chisesi T et al ; J Biol Regul Homeost Agents 2 : 193-8 ; Thymushormoon vermindert bij patiënten die wegens Hodgkinmet chemo/radiotherapie behandeld worden immunosuppressie en daaraan gerelateerd de kans op herpesinfecties (gaat van 54% naar 18%). [PMID 3074627](#)

358)Braga M et al ; Br J Surg 81 : 205-8 ; 1994 ; Thymopentine vermindert bij ouderen die wegens maag- of darmkanker geopereerd worden de kans op immunosuppressie samenhangend met opereren en dito de kans op sepsis. [PMID 8156337](#)

359)Tallman MS et al ; New Engl J Med 337 : 1021-8 ; 1997 ; All-trans-retinoïnezuur (een natuurlijke vitamine A-achtigestof!) verbetert in zowel de inductiefase als later de disease-free-survival als de overleving sec bij patiënten met acute promyelocytenleukemie. [PMID 9321529](#)

360)Bellantone R et al Suregery 132 ;1109-12 ; 2002 ; Na totale thyreoïdectomie verminderen calcium en vitamine D ingerandomiseerd onderzoek de verschijnselen van hypocalciemie. [PMID 12490862](#)

361)Hong WK et al ; N Engl J Med 323 : 795-801 ; 1990 ; 13-cis-retinoïnezuur vermindert niet de kans op een recidief van keelkanker, maar wel de kans op nieuwe primaire keelkanker (feitelijk is hier sprake van een vroeg therapeutisch effect). [PMID 2202902](#)

362)Fenaux P et al ; Leukemia 8 Suppl 2 : S42-7 ; 1994 ; All-transretinoïnezuur (ATRA) vermindert in gerandomiseerdonderzoek de kans op een recidief van promyelocytenleukemie. [PMID 7815836](#)

363)Fenaux P et al ; Leukemia 14 : 1371-7 ; 2000 ; ATRA verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec van patiënten met promyelocytenleukemie. [PMID 10942231](#)

364)Fenaux P et al ; Blood 94 : 1192-200 ; 1999 ; ATRA verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec bij patiënten met promyelocytenleukemie. [PMID 10438706](#)

365)Fenaux P et al ; Blood 82 : 3241-9 ; 1993 ; ATRA verbetert de relapse-free-survival van patiënten met acute promyelocytenleukemie. [PMID 8241496](#)

366)Belbabri A et al A et al ; Hematol J 3 : 49-55 ; 2002 ; ATRA is (naast chemo) bij een gerecidiveerde of eerstelijns therapie resistente acute promyelocyten leukemie niet in staat de prognose te verbeteren ; ATRA is zinvol vooreerstelijns/onderhoudstherapie ; bij de categorie patiënten in dit onderzoek lijkt ATRA evenwel niet zinvol. [PMID 11960396](#)

367)Walmsley S et al ; J Acquir Immune Defic Syndr 22 : 235-46 ; 1999 ; 9-cis-retinoïnezuur (weer een andere metaboliet) blijkt in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek lokaal geapliceerd effectief tegen het Kaposi sarcoom dwz met 9-cisretinoïnezuur was er bij 50% van de patiënten een respons. [PMID 10770343](#)

368)Bodsworth NJ et al ; Am J Clin Dermatol 2 : 77-87 ; 2001 ; Dit onderzoek is qua vraagstelling en resultaat vergelijkbaar met referentie 367. [PMID 11705307](#)

369)Nayel H et al ; Nutrition 8 : 13-8 ; Eiwitsuppletie gaat bij bestraling wegens keelkanker gewichtsverlies tegen ; relevanter is dat de bestraling ook significant vaker gecontinueerd kan worden. [PMID 1562782](#)

370)Fritze D et al ; Klin Wochenschr 60 : 593-8 ; 1982 ; Corynebacterium parvum (subcutaan op dag 1 van de chemo) blijkt in een gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met borstkanker, die chemo kregen remissieduur en overleving niet significant te verbeteren ; wel was het zo dat patiënten die op de eenmalige inenting met zweervorming reageerden aantoonbaar veel langer leefden. [PMID 7109499](#)

371)Fritze D et al ; Klin Wochenschr 62 : 162-7 ; 1984 ; Subcutane toediening van een Corynebacterium parvumpreparaat (opdag 1 dan wel dag 14 naast de chemo) blijkt een even grote kans op respons te geven als intraveneuze toediening van eenCorynebacterium parvumextract ; bij subcutane toediening blijken de responders echter wel zeer significant veel langer te blijven leven. [PMID 6368960](#)

372)Heiny BM ; Krebsmedizin 12 : 3-14 ; 1991 ; Margetak vermindert bij borstkankerpatiënten, die chemo krijgen de leukopenie en verbetert aantoonbaar de kwaliteit van leven. Zelfde? studie later gepubliceerd in Anticancer Res. 1994 May-Jun;14(3B):1339-42. [PMID 8067703](#)

373)Fisher B et al Cancer 66 : 220-7 ; 1990 ; In dit gerandomiseerde onderzoek blijkt een Corynebacterium parvum-extractnaast chemo als extra adjuvans gegeven aan in principe curatief geopereerde borstkankerpatiënten met positieve okselklieren,de prognose niet te verbeteren. Combinatie van 370,371 en 373 brengen mij ertoe bij borstkanker Corynebacterium parvumvoorlopig niet als standaard aan te bevelen. [PMID 2196108](#)

374)Ibrahiem EH et al ; J Urol 140 : 498-500 ; 1988 ; Maltosetetrapalmitaat als lokaal medicament na resectie van oppervlakkige blaastumoren, blijkt de recidiefkans ongeveer evenveel te verlagen als BCG. [PMID 3411660](#)

375)Schulof RS et al ; J Biol Resp Mod 4 : 147-58 ; 1985 ; Synthetische thymosine-alpha 1 vermindert bij patiënten met een niet kleincellige longkanker, die met chemo/bestraling behandeld worden de immunosuppressie en verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec. [PMID 3998766](#)

376)Ochiai T et al ; Cancer Immunol Immunother 14 : 167-71 ; 1983 ; BCG-extract verbetert in gerandomiseerd onderzoek de overleving van maagkankerpatiënten, die geopereerd zijn en adjuvantchemo krijgen. [PMID 6340825](#)

377)Wolmark N et al ; JNCI 80 : 30-6 ; 1988 ; Bij patiënten met een coloncarcinoom stadium B of C wordt met BCG ingerandomiseerd onderzoek een daling van de overall sterfte gevonden. [PMID 3276901](#)

378)Vermorken JB et al ; Lancet 353 : 345-50 ; 1999 ; Een vaccin van eigentumorcellen plus BCG blijkt als adjuvans bij darmkankerpatiënten stadium 2 en 3 zinvol ; de ziektevrije overleving na mediaan 5,3 jaar bleek beter met het vaccin;subgroepanalyse gaf aan dat het voordeel juist stadium 2 toekwam ; voorts was er een trend tot betere overleving van devaccin-groep. [PMID 9950438](#)

379)Herr HW et al ; J Clin Oncol 13 : 1404-8 ; 1995 ; BCG vermindert de recidiefkans bij patiënten die wegens een lokaalblaascarcinoom zijn geopereerd. [PMID 7751885](#)

380)Lamm DL et al ; J Urol 163 : 1124-9 ; 2000 ; BCG vermindert de recidiefkans van blaaskanker na lokaal opereren aanzienlijk. [PMID 10737480](#)

381)Kolodziej A et al ; BJU Int 89 : 620-2 ; 2002 ; Ook in dit onderzoek blijkt BCG de recidiefkans bij blaaskankerpatiënten na opereren aanzienlijk te verlagen ; er zijn nog veel meer studies naast deze 3 ; essentieel is dat van BCG itt lokale chemo(ook lokaal minder effectief) ook een verlaging van de sterfte is aangetoond (zie Lamm DL ; Eur Urol 37 Suppl 1 : 9-15 ; 2000. [PMID 10575266](#)). BCG verdient dus meer status bij de behandeling van blaaskanker. [PMID 11942978](#)

382)Lipton A et al ; Cancer 51 : 57-60 ; 1983 ; Als adjuvans vermindert Corynebacterium parvum de recidiefkans bij melanoompatiënten stadium 2 ; niet in stadium 1 ; BCG bleek in dit onderzoek in het geheel geen effect op de recidiefkans te hebben. [PMID 6821809](#)

383)Lipton A et al ; J Clin Oncol ; 9 : 1151-6 ; 1991 ; Corynebacterium parvumextract verbetert bij stadium 2 melanoompatiënten de ziektevrije overleving en de overleving sec. [PMID 2045856](#)

384)Thatcher N et al ; Br J Surg 73 : 111-5 ; 1986 ; Corynebacterium parvum extract als adjuvans voor patiënten geopereerdwegens een melanoom stadium 2 gaat samen met een significant lagere responskans op actinomycine D plus DTIC, maar levert toch een niet significante betere (ziektevrije) overleving op. Combinatie van 382, 383 en 384 brengt mij tot de voorlopige conclusie dat Corynebacterium parvumextract de ziektevrije overleving voor patiënten geopereerd voor een melanoom stadium 2 verbetert ; voor een vermindering van de sterfte door Corynebacterium parvum in stadium 2 is er overigens nu onvoldoende bewijs. [PMID 3512025](#)

385)WHO Collaborating Centres for Evaluation of Methods of Diagnosis and Treatment of Melanoma ; Tumori 70 : 41-8 ; 1984 ; Patiënten met een uitgezaaid melanoom die DTIC (carboxamide) krijgen hebben noch baat bij BCG noch bij inenting met Corynebacterium parvum : de responskans en de overleving zijn met specifieke immunotherapie niet beter ; wel tredend door specifieke immunostimulatie responsen aantoonbaar sneller op,

al heeft dat klinisch onder deze condities onvoldoende betekenis. Verder onderzoek is nodig. [PMID 6369694](#)

386)Clark RE et al ; The Lancet i : 763-5 ; 1987 ; Bij een duidelijk vooraf gedefinieerde subgroep van patiënten met het myelodysplastisch syndroom verminderde 13-cisretinoïnezuur de sterfte. [PMID 2882180](#)

387)Koeffler HP et al ; Blood 71 : 703-8 ; 1988 ; Bij patiënten met een myelodysplastisch syndroom bleek 13-cisretinoïnezuur in dit onderzoek geen effect te hebben op eventuele progressie van de ziekte ; de duur van het onderzoek was 6 maanden ; naar de veel hardere eindparameter overleving was niet gekeken of kon niet gekeken worden ; dit had men bij een langdurigere suppletie moeten doen. [PMID 3278754](#)

388)Ravaud A et al ; J Clin Oncol 8 : 608-14 ; 1990 ; BCG geeft bij NHL-patiënten met een slechte prognose als extrabehandeling voor compleet responders op chemo, verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec ; BCG blijft ook na multivariate analyse als significante factor overeind. [PMID 2179478](#)

389)Hoerni B et al ; Oncology 39 : 292-5 ; 1982. BCG blijkt in een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek naast chemo en bestraling de ziektevrije overleving te verbeteren. [PMID 7048172](#)

390)Hoerni B et al ; Br J Haematol 42 : 507-14 ; 1979 ; In een gerandomiseerd onderzoek bij NHL-patiënten met een mindere prognose blijkt BCG zowel de ziektevrije overleving als de overleving sec te verbeteren. [PMID 383133](#)

391)Hoerni B et al ; Recent Res Cancer Res 80 : 92-7 ; 1982 ; BCG blijkt bij patiënten met een NHL, net in een completeremissie de ziektevrije overleving te verbeteren ; de overleving sec was slechts niet significant beter. [PMID 7036300](#)

392)Thomas JW et al ; Can Med Assoc J 129 : 439-42 ; 1983 ; BCG als onderhoudstherapie na complete remissie verbetert bij NHL-patiënten in gerandomiseerd onderzoek de levensverwachting. [PMID 6349765](#)

393)Hoerni B et al ; Recent Res Canc Res 65 : 160-3 ; 1978 ; BCG verbetert bij patiënten met een NHL, bij wie met chemo en bestraling een complete remissie is bereikt de ziektevrije overleving bij beperkte follow-up niet significant ; 388 t/m 393 levert als spijkerharde totaalconclusie op, dat BCG na complete remissie bij NHL-patiënten de ziektevrije overleving verbetert ; een verdergaande analyse zou meer op kunnen leveren. [PMID 370938](#)

394)O'Connell MJ et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 8 : 1115-9 ; 1982 ; BCG naast radiotherapie voor inoperabele endeldarmkanker verbetert de progressievrije periode en de overleving sec niet ; gezien referentie 378 en in mindere mate 377, zou men BCG met gedode kankercellen in een adjuvantsetting moeten proberen. [PMID 6181041](#)

395)Senkal M et al ; Crit Care Med 25 : 1489-96 ; 1997 ; De combinatie omega-3-vetzuren, arginine en RNA als supplement bij het eten, vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij patiënten geopereerd wegens een gastrointestinale maligniteit de kans op laat postoperatieve complicaties en vermindert de totale behandelkosten met meer dan 30%. [PMID 9295822](#)

396)Braga M et al ; Surgery 132 : 805-14 ; 2002 ; Omega-3-vetzuren plus arginine als orale suppletie vanaf 5 dagen voor colorectale chirurgie vermindert het aantal postoperatieve infecties. [PMID 12464864](#)

397)Braga M et al ; Arch Surg 137 : 174-80 ; 2002 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA doet het aantal postoperatieve complicaties bij relatief slecht gevoede patiënten, die geopereerd moeten worden vanwege een maligniteit van het maagdarmkanaal afnemen en verkort hun verblijf in het ziekenhuis. [PMID 11822956](#)

398)Gianotti L et al ; Arch Surg 132 : 1222-9 ; 1997 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA verminderen bij patiënten, die aanmaak of alveesklier wegens kanker geopereerd worden, de infectiekans en verkorten het verblijf in het ziekenhuis. [PMID 9366716](#)

399)Di Carlo V et al ; Dig Surg 16 : 320-6 ; 1999 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA verminderen bij patiënten die wegens alveesklierkanker geopereerd worden de infectiekans, de ernst van de infecties en de verblijfsduur in het ziekenhuis. [PMID 10449977](#)

400)Braga M et al ; Crit Care Med 26 : 24-30 ; 1998 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA verminderen bij patiënten die wegens maag- of alveesklierkanker geopereerd moeten worden, de infectiekans, de ernst van de infecties en de ligduur in het ziekenhuis. [PMID 9428539](#)

401)Braga M et al ; Infusionsther Transfusionsmed 22 : 280-4 ; 1995 ; Omega-3-vetzuren, arginine plus RNA verminderen de infectiekans bij patiënten geopereerd wegens maag- of alveesklierkanker ; ook de ligduur was door de suppletie aantoonbaar korter. [PMID 8924741](#)

402) Braga M et al ; Eur J Surg 162 : 105-12 ; 1996 ; Bij patiënten, die geopereerd worden in verband met maag-ofalvleesklierkanker vermindert de combinatie van omega-3-vetzuren, arginine en RNA niet de kans op infectie, maar wel de ernst van de infectie en de ligduur in het ziekenhuis. [PMID 8639722](#)

403) Daly JM et al ; Surgery 112 : 56-7 ; 1992 ; Omega-3-vetzuren, Rna en arginine verkorten tezamen de ligduur in het ziekenhuis van patiënten die aan het hogere deel van het maagdarmkanaal geopereerd worden ; de tendens was verder dat genoemde supplementiecombinatie het aantal infecties verminderde. [PMID 1377838](#)

404) Heyn RM et al ; Blood 46 : 431-42 ; 1975 ; Bij kinderen gediagnostiseerd met acute lymfatische leukemie vergroot BCG de remissieduur na de chemo niet. [PMID 1056801](#)

405) Senkal M et al ; Arch Surg 134 : 1309-16 ; 1999 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA verminderen bij patiënten te opereren wegens een gezwell aan het bovenste deel van het maagdarmkanaal de infectiekans en de behandelkosten (het laatstemet meer dan de helft). [PMID 10593328](#)

406) Braga M et al ; Arch Surg 134 : 428-33 ; 1999 ; Omega-3-vetzuren, arginine en RNA verminderen bij patiënten, die aandoen-, maag- of alvleesklierkanker geopereerd moeten worden in dubbelblind gerandomiseerd onderzoek de infectiekans met meer dan de helft en verkorten de ligduur eveneens aantoonbaar. [PMID 10199318](#)

407) Gianotti L et al ; Gastroenterology 122 : 1763-70 ; 2002 ; Zowel pre- als perioperatieve supplementie met arginine, omega-3-vetzuren en RNA tezamen verminderen bij patiënten te opereren aan gastro-intestinale kanker de infectiekans postoperatief en de ligduur in het ziekenhuis. Uit de publicaties 395-403 en 405-407 is duidelijk dat de combinatie van omega-3-vetzuren, arginine en RNA bij patiënten te opereren vanwege een gastro-intestinale tumor of een alvleesklier carcinoom, de infectiekans verlaagt , alsmede de ligduur in het ziekenhuis. [PMID 12055582](#)

408) McCracken JD et al ; Cancer 49 : 2252-8 ; 1982 ; BCG als levend vaccin naast inductiechemo voor een kleincellig longcarcinoom verbetert indien daarmee na de chemo wordt doorgedaan de overlevingsduur. [PMID 6280836](#)

409) Jackson DV et al ; Cancer 50 : 48-52 ; 1982 ; Methanolextract verbetert als adjuvant na chemo-radiotherapie prognose kleincellig longcarcinoom niet ; gecombineerd met 408 levert dat op, dat het levende vaccin wel en het dode methanolextract niet werkt bij het kleincellig longcarcinoom (levende vaccins zijn in het algemeen beter) ; wel is het zo dat BCG dan doorgegeven moet worden. [PMID 6282434](#)

410) Jansen HM et al ; Thorax 35 : 781-7 ; 1980 ; Bij patiënten met een lokaal uitgebreid plaveiselcelcarcinoom van de long (niet-kleincellig), die geen detecteerbare tumor-load meer hebben verbetert BCG de prognose : dit was duidelijk gecorreleerd met een betere cellulaire immuniteit. [PMID 7466726](#)

411) Richards F 2nd et al ; Cancer 47 : 2827-32 ; 1981 ; Een methanolextract van BCG (dus geen echt BCG-vaccin) verbetert de reactie op chemo en ook de prognose van patiënten met een uitgezaaid niet-kleincellig longcarcinoom niet. [PMID 6266642](#)

412) Mennie AT et al ; Lancet 2 (7942) : 942-3 ; 1975 ; Gebufferde aspirine vermindert in dubbelblind gerandomiseerd onderzoek de gastro-intestinale bijwerkingen van bestraling zoals meer darmbeweging, flatulentie en pijn. [PMID 53429](#)

413) Fukui I et al ; Nippon Hinyokika Gakkai Zasshi 83 : 1633-9 ; 1992 ; In een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek bij ca. 50 blaaskankerpatiënten werd met OK-432 geen verbetering van de overleving gevonden ; combinatie van dit onderzoek met de vergelijkbare onderzoeken 234, 254 en 255 levert wel op, dat OK-432 bij blaaskanker de ziektevrije overleving verbetert. [PMID 1434266](#)

414) Watanabe Y et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 21-35 ; 1985 ; OK-432 verbetert in gerandomiseerd onderzoek de prognose van patiënten, die in potentie curatief aan longkanker zijn geopereerd en aanvullende chemotherapie krijgen. [PMID 2981515](#)

415) Hellstrom E et al ; Eur J Hematol 45 : 255-61 ; 1990 ; De combinatie van 13-cis-retinoïnezuur en 1-alpha-hydroxyvitamine D3 verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij 63 patiënten met een MDS, die met lage doses ARA-C behandeld worden de remissiekans, duur en de overleving niet ; wel lijkt de progressie naar de meer maligne myeloïde leukemie te worden geremd (P= eenzijdig 0,0527). In combinatie met het feit dat in referentie 102 van deze lijst is gevonden dat vitamine D de progressie van MDS naar myeloïde leukemie remt, maakt dat ik vitamine D in principe bij MDS aanbeveel. In nummer 386 is met cis-retinoïnezuur zelfs bij MDS-

patiënten een lagere sterfte gevonden ; in 387 werd met 13-cis-retinoïnezuur bij een follow-up van 6 maanden geen effect op progressie van het MDS gevonden. Mijn eindconclusie is dat de combinatie van deze vorm van vitamine D en 13-cisretinoïnezuur op z'n minst het voordeel van de twijfel heeft. [PMID 2261951](#)

416) Goebell PJ et al ; J Urology 168 : 72-5 ; 2002 ; Margetak vermindert de recidiefkans bij blaaskanker in een vroeg stadium nauwelijks en al helemaal niet significant ; wel lijken er minder multiple recidieven door de margetak op te treden, maar ook dit is niet significant ; onderzoek bij een groter aantal patiënten is geïndiceerd (hier waren er slechts 45 patiënten in totaal) ; zie ook de nummers 79, 97, 144 en 372. [PMID 12050495](#)

417) la Cour Petersen E et al ; Cancer Immunol Immunother 16 : 88-92 ; 1983 ; Corynebacterium parvum verlengt deremissieduur door chemo bij patiënten met myeloïde leukemie niet significant ; wel wordt het leven in de Corynebacteriumparvum-groep i.t.t. wat de schrijvers menen wel significant verlengt (4-6 maanden). [PMID 6420046](#)

418) Zemskov V et al ; Langenbeck's Arch Surg 387 : 84-89 ; 2002 ; Ukrain verbetert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek, de Karnofsky-index bij patiënten met alveolierkanker en vermindert de sterfte na 1 jaar. [PMID 12111260](#)

419) Menander-Huber KB et al ; Urol Res 6 : 255-7 ; 1978 ; Koper-zink-superoxidedismutase vermindert in gerandomiseerd, dubbelblind onderzoek, de bijwerkingen van bestraling van de blaas, op blaas en darm, zonder met de therapeutische werking van bestraling te interfereren. [PMID 105443](#)

420) Vokes EE et al ; Br J Cancer 62 : 1015-17 ; 1990 ; Continue een magnesiuminfuus gaat hypomagnesiemie en klachtendarm samenhangend als gevolg van cisplatin efficiënter tegen dan magnesium op indicatie. [PMID 2257205](#)

421) Ansari MS en Gupta NP ; BJU Int 92 : 375-8 ; 2003 ; bij patiënten met prostaatkanker die een orchiectomie hebben ondergaan verbetert lycopene de daling van de PSA en wordt bovendien door lycopene in samenhang daarmee de sterfte verlaagd. [PMID 12930422](#)

421-b) Hoerni B et al ; Br J Hematol 71 : 161-3 ; 1989 ; bij langere follow-up van referentie 390 blijkt dat door BCG ook de overleving na meer dan 11 jaar veel beter is : iets van 60 ipv 30%. [PMID 2644969](#)

422) Benner SE et al ; JNCI 86 : blz 140-1 ; 1994 ; 13-cis-retinoïnezuur verlaagt het risico op keelkanker na behandeling niet significant, maar verlaagt wel het aantal nieuwe primaire tumoren ; dit moet op een vroeg therapeutisch effect berusten. [PMID 8271298](#)

423) Gall S et al ; Gynecol Oncol 25 : 26-36 ; 1986 ; Corynebacterium parvum plus melphalan is bij eierstokkankerpatiënten als adjuvante strategie niet beter dan melphalan alleen. [PMID 3525343](#)

424) Fulimora T et al ; World J Surg 18 : 150-5 ; 1994 ; Spoelen van de buikholte met een hyperthermische wateroplossing is in vergelijking met een controlegroep zeker zo effectief ter verbetering van de overleving na operatie wegens maagkanker als spoelen met een normothermische vloeistof met mitomycine-C en cisplatinum. [PMID 8197772](#)

425) Morgan LR et al ; Seminars in Oncology 9 : 71-4 ; 1982 ; NAC vermindert bij patiënten met longkanker welke ifosfamide krijgen significant hematurie samenhangend met een blaasontsteking. [PMID 7163814](#)

426) Myers C et al ; Seminars in Oncology 10 : 53-55 ; 1983 ; NAC gaat vermindering van ejection fractie hart door adriamycine tegen ; bij extra hoge doses adriamycine heeft NAC dat effect in dit onderzoek niet meer ; mogelijk wel bij hogere doses NAC of bij een andere toedieningswijze van NAC. [PMID 6340204](#)

427) Wang I et al ; Br J Dermatol 144 : 832-40 ; 2001 ; PDT plus delta-aminolevulinezuur (ALA) is even goed als cryochirurgie ter behandeling van basaalcelcarcinomen ; in dit gerandomiseerde onderzoek was de genezingsdij korter en het cosmetische resultaat met PDT plus ALA significant beter. [PMID 11298545](#)

428) Maier A et al ; Lasers Surg Med 26 : 308-15 ; 2000 ; Zuurstof verbetert resultaat PDT bij uitgezaaide oesophagus-/maagkanker : met zuurstof was er meer teruggang van tumoren en significant meer levensverlenging (5 maanden extra). [PMID 10738294](#)

429) Cheng VS et al ; Cancer 49 : 239-44 ; 1982 ; Corynebacterium parvum verbetert het resultaat van bestraling ivm keelkanker niet ; het betrof in 28 versus 29 patiënten, zodat de ziektevrije overleving wel erg veel zou moeten veranderen om significantie te bereiken ; geen verschil zegt onder deze condities dan ook erg weinig. [PMID 7032681](#)

430) Fearon KC et al ; Gut 52 : 1479-86 ; 2003 ; Omega-3-vetzuren plus antioxidanten gaan bij patiënten met eenvergevoerde vorm van kanker caxechie in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek tegen ; ook bleek dan de kwaliteit van leven beter. [PMID 12970142](#)

431) Van der Zee J et al ; The Lancet 355 : 1119-25 ; 2000 ; hyperthermie naast bestraling verbetert de lokale controle vanvergevoerde bekkentumoren ; nadere analyse leerde dat bij rectumcarinomen geen voordeel met hyperthermie te bereiken was en dat dit bij kanker zeer tijdelijk was ; zeer uitgesproken was het voordeel voor patiënten metbaarmoederhalskanker. Overigens noemde Hippocrates hyperthermie al. [PMID 10791373](#)

432) Datta NR et al ; Indian Med Gazette 121 : 68-71 ; 1987. Hyperthermie naast bestraling verbetert de ziektevrije overleving in geval van cervixcarinoompatiënten stadium 3B welke bestraling ondergaan. ??? niet op pubmed Datta NR, Bose AK, Kapoor HK. Thermoradiotherapy in the management of carcinoma cervix (IIIB): a controlled clinical study.

433) Overgaard J et al ; Int J Hyperthermia 12 : 3-20 ; 1996 ; Hyperthermie verbetert de responskans van melanomen op bestraling in gerandomiseerd onderzoek significant ; de hyperthermie ging ook samen met een langere levensverwachting. [PMID 8676005](#)

434) International Collaborative Hyperthermia Group ; Int J Radiation Oncology Biol Phys 35 : 731-44 ; 1996 ; Ingeval vanvergevoerde lokale borstkanker dan wel een lokaal gerediveerde borstkanker blijkt lokale hyperthermie de responskans op radiotherapie te vergroten ; op de overleving blijkt lokale (!) hyperthermie evenwel zoals te verwachten geen invloed te hebben. [PMID 8690639](#)

435) Alimi D et al ; J Clin Oncology 21 : 4120-6 ; 2003 ; Ooracupunctuur vermindert in een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek chronische pijn bij kankerpatiënten significant. [PMID 14615440](#)

436) Petrelli NJ et al ; Adv Exp Med Biol 244 : 143-55 ; 1988 ; mede uit dit onderzoek bleek dat 5-FU plus leucovorin bij uitgezaaide darmkanker beter werkt dan 5-FU alleen. [PMID 3073651](#)

437) Colombo R et al ; J Clin Oncol 21 : 4270-6 ; 2003 ; Hyperthermie verbetert significant het resultaat van chemospoeling van de blaas dwz het verlaagt de recidiefkans verder, zo blijkt uit gerandomiseerd onderzoek. [PMID 14581436](#)

438) Raffoux E ; J Clin Oncol 21 : 2326-34 ; 2003 ; arseen trioxide is werkzaam bij patiënten met een recidief van promyelocytenleukemie, maar ATRA verbetert de responsnelheid niet. [PMID 12805334](#)

439) Lipton A et al ; J Med 13 : 419-29 ; 1982 ; Aspirine blijkt in een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek de recidiefkans van darmkanker niet te verlagen. [PMID 6963332](#)

440) Agteresch J et al ; Anticancer Drugs 14 : 639-44 ; 2003 ; ATP blijkt in gerandomiseerd onderzoek bij longkankerpatiënten stadium 3B ingeval van gewichtsverlies het leven te verlengen. [PMID 14501386](#)

441) Falk RE et al ; Can Med Assoc J 128 : 1385-8 ; 1983 ; Intraperitoneaal toegediend BCG verbetert overleving van patiënten met maag-, darm- en alveesklieerkanker niet ; orale toediening van BCG aan patiënten met een operabele darmkanker verbeterde de overleving in gerandomiseerd onderzoek echter wel. [PMID 6850464](#)

442) Monz BU et al ; Pharmacoeconomics 21 : 709-19 ; 2003 ; Folinezuur verbetert resultaat 5-FU bij uitgezaaide darmkanker ook nog wanneer er reeds levamisol bij gegeven is dwz de disease-free survival en de survival sec verbeteren. [PMID 12828493](#)

443) Rodrigues Netto N Jr et al ; Arch Esp Urol 32 : 417-26 ; 1979 ; Ook orale toediening van BCG vermindert na operatiewegens oppervlakkige blaaskanker de recidiefkans in gerandomiseerd onderzoek ; orale BCG is veel minder belastend en veel goedkoper dan spoelen met BCG. [PMID 507944](#)

444) Haghbin M et al ; Cancer 46 : 2577-86 ; 1980 ; BCG vermindert bij jonge kinderen met acute lymfatische leukemie tot oplange termijn de immunosuppressie ; een effect op de recidiefkans was niet toetsbaar omdat de recidiefkans laag is en het kleine groepen (20 patiënten) betrof. [PMID 6969625](#)

445) Lamm DL et al ; J Urol 124 : 38-40 ; 1980 ; Intravesicale behandeling met BCG vermindert recidiefkans na behandelingswegens lokale blaaskanker. [PMID 6997513](#)

446) Fenaux P ; Leukemia 8S3 : S70-2 ; 1994 ; ATRA verbetert in gerandomiseerd onderzoek remissiekans met chemo bij promyelocytenleukemie. [PMID 7808029](#)

447) Whittaker JA et al ; Br J Haematol 45 : 389-400 ; 1980 ; BCG intraveneus verbetert overlevingsduur van patiënten met acute myeloïde leukemie, die succesvol met chemo zijn behandeld. [PMID 7000149](#)

448) Tallman MS et al ; Blood 100 : 4298-302 ; Atra verbetert in gerandomiseerd onderzoek de prognose van promyelocytenleukemie op lange termijn overduidelijk. [PMID 12393590](#)

449) Estey EH et al ; Blood 93 : 2478-84 ; 1999 ; Atra verbetert in gerandomiseerd onderzoek behandelingsresultaten van MDS en acute myeloïde leukemie niet. [PMID 10194425](#)

450) Lamm DL et al ; Cancer 48 : 82-8 ; 1981 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek verbetert BCG bij patiënten behandeld voor oppervlakkige blaaskanker de ziektevrije overleving. [PMID 7016300](#)

451) Pouillart P et al ; Bull Cancer 68 : 6-18 ; 1981 ; BCG naast chemo bij uitgezaaide borstkanker verbetert de prognose niet. [PMID 7013868](#)

452) Pouillart P et al ; Bull Cancer 68 : 171-86 ; 1981 ; BCG is bij borstkanker ook niet van belang in de adjuvantsituatie. [PMID 7016224](#)

453) Winters WD en Lamm DL ; Cancer Res 41 : 2672-6 ; 1981 ; Ook hier in een kleinschalig onderzoek minder recidieven van blaaskanker door spoelingen met BCG ; het resultaat is echter pas significant in combinatie met de andere vergelijkbare onderzoeken. [PMID 7018669](#)

454) Stryckmans PA et al ; Blood 62 : 606-15 ; 1983 ; Bij patiënten met acute lymfatische leukemie blijken met onderhoudschemo na complete remissie een betere ziektevrije overleving dan met BCG als onderhoudstherapie ; de overleving was dan echter toch gelijk ; significant was wel de bevinding dat de patiënten op onderhoudsimmunotherapie beter reageerden op chemo na een recidief dan degenen die onderhoudschemo kregen en wel zodanig dat de overleving dan ingeval van onderhoudsimmunotherapie dan toch langer was. [PMID 6576814](#)

455) Glick JH et al ; Cancer Treatment Reports 66 : 855-70 ; 1982 ; Bij de ziekte van Hodgkin heeft BCG na succesvolle intensieve chemo geen effect op de prognose (zulks in tegenstelling tot bij de ziekte van Non-Hodgkin). [PMID 7042087](#)

456) Xing JH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 260-1 ; 2001 ; Ginseng blijkt in gerandomiseerd onderzoek door apoptoseinductie de klinische verschijnselen van rectale kanker significant te verminderen ; zie ook referentie 214. [PMID 12577351](#)

457) Ertekin MV et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 58 : 167-74 ; 2004 ; Zinksuppletie vermindert in dubbelblind gerandomiseerd onderzoek mucositis en óral discomfort' bij patiënten die wegens keelkanker worden bestraald. [PMID 14697435](#)

458) Kamat MR et al ; J Urol 152 : 1424-8 ; 1994 ; Ook dit gerandomiseerde onderzoek laat zien dat BCG-instillatie de recidiefkans op blaaskanker na behandeling van oppervlakkige blaaskanker vermindert. [PMID 7933175](#)

459) Kaushal V et al ; Int J Tissue React 23 : 105-10 ; 2001 ; In een gerandomiseerd onderzoek blijkt placenta-extract de kans op en ernst van mucositis wegens bestraling voor keelkanker zeer significant te kunnen verminderen. [PMID 11517852](#)

460) Jacquillat C et al ; Recent Results Cancer Research 80 : 254-8 ; 1982 ; Immunotherapie met BCG en Corynebacterium Parvum naast intensieve chemo als adjuvans bij de behandeling van het maligne melanoom lijkt het resultaat op lange termijn niet te verbeteren. Zie evenwel ook de referenties 382-385. [PMID 7036288](#)

461) Cheng JH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 165-7 ; 2001 ; Infuus met curcumaolie tezamen met Chinese kruiden verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van patiënten met primaire leverkanker significant in vergelijking met chemoembolisatie. [PMID 12577327](#)

462) Noyes R et al ; J Clin Pharmacol 15 : 139-43 ; 1975 ; Tetrahydrocannabinol (THC) werkt dosisafhankelijk bij kankerpatiënten in vergelijking met placebo pijnstillend. [PMID 1091664](#)

463) Orr LE en Mckernan JF ; J Clin Pharmacol 21 : 76S-80S ; 1981 ; THC gaat misselijkheid bij patiënten die een FAC-kuur krijgen niet alleen beter tegen dan placebo maar ook beter dan prochlorperazine. [PMID 6271846](#)

464) Chang AE et al ; Ann Intern Med 91 : 819-24 ; 1979 ; In dit gerandomiseerde onderzoek blijkt THC misselijkheid en braken samenhangend met methotrexaat als chemotherapie significant te verminderen. [PMID 293141](#)

465) Sallan SE et al ; New Engl J Med 302 : 135-8 ; 1980 ; In dit gerandomiseerde dubbelblinde cross-over onderzoek bleek THC significant beter werkzaam tegen misselijkheid en braken, samenhangend met chemo, dan reguliere medicatie. [PMID 6985702](#)

466) Lane M et al ; Am J Clin Oncol 13 : 480-4 ; 1990 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek vermindert THC significant misselijkheid en braken i.v.m. placebo of reguliere behandeling. [PMID 2173391](#)

467) Frytak S et al ; Ann Intern Med 91 : 825-30 ; 1979 ; THC vermindert bij kankerpatiënten die chemo krijgen misselijkheden braken beter dan placebo maar niet beter dan reguliere behandeling. Wel meer slaperigheid ed door THC. [PMID 517882](#)

468) Ungerleider JT ; Cancer 50 : 636-45 ; 1982 ; THC vermindert misselijkheid door chemo bij kankerpatiënten even goed als reguliere medicatie. [PMID 6284334](#)

469) Tsang KW et al ; Respir Med 97 : 618-24 ; 2003 ; PSP, net als PSK een bestanddeel van de paddestoel Kawaratake, vertraagt de progressie van grootcellige longkanker in gerandomiseerd onderzoek significant. [PMID 12814145](#)

470) Suh SO et al ; Am J Chin Med 30 : 483-94 ; 2002 ; Panax ginseng Meyer verhoogt als extra adjuvans naast chemo voorgeopereerde maagkankerpatiënten de 5-jaarsoverleving significant. [PMID 12568276](#)

471) Li Z et al ; Hua Xi Yi Ke Da Xue Xue Bao 31 : 334-7 ; 2000 ; Inenting voor Pseudomonas aeruginosa verbetert de immuniteit bij kankerpatiënten zo veel dat althans in gerandomiseerd onderzoek 2/3 van de infecties samenhangend met vooral chemo worden voorkomen, hetgeen de kwaliteit van leven verbetert en een betere behandeling mogelijk maakt. [PMID 12545825](#)

472) Loprinzi CL et al ; N Engl J Med 340 : 346-50 ; 1999 ; In dit gerandomiseerde onderzoek werd met coumarine slechts een niet-significante vermindering van lymfoedeem samenhangend met behandelde borstkanker gevonden ; in de referenties 325 en 326 was het effect van coumarine dienaangaande wel significant gunstig ; een voorlopige meta-analyse laat zien dat coumarine lymfoedeem van de arm samenhangend met behandeling wegens borstkanker vermindert. [PMID 9929524](#)

473) Nakamura H et al ; Acta Haematol Jpn 46 : 1087-92 ; 1983 ; Nocardia rubra verbetert de overlevingsduur van patiëntensuccesvol behandeld wegens acute myeloïde leukemie in absolute zin niet, maar qua trend wel significant ; Nocardia rubra is derhalve bij dergelijke patiënten zinvol ; zie ook referentie 93 met een vergelijkbaar resultaat. [PMID 6582752](#)

474) Ogura T en Sakatani M ; Nihon Kyobu Shikkan Gakkai Zasshi 23 : 62-7 ; 1985 ; Nocardia-extract verlengt het leven van patiënten met een klein cellig longcarcinoom significant ; zie de vele andere publicaties mbt Nocardia in deze lijst. [PMID 3892116](#)

475) Kikuchi K en Takahashi N ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 1476-81 ; 1985 ; OK-432 verbetert de overleving van gerediveerde/ver voortgeschreden borstkanker in een pilot-study net niet significant. [PMID 3925888](#)

476) Ito K et al ; Int J Colorectal Dis 19 : 157-64 ; 2003 ; PSK vermindert als extra adjuvans bij patiënten die darmkanker stadium C hadden in gerandomiseerde studie de sterfte. [PMID 13680286](#)

477) Ohwada S et al ; Dis Colon Rectum 46 : 1060-8 ; 2003 ; PSK verbetert de overleving van patiënten met een colorectale tumor, die zijn geopereerd en adjuvante chemo krijgen. [PMID 12907900](#)

478) Nakazawa S et al ; Scand J Gastroenterol 23 : 539-45 ; 1988 ; OK-432 verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van patiënten met een vergevorderde maagkanker. [PMID 3041555](#)

479) Schilling J et al ; Nutrition 12 : 423-9 ; 1996 ; Omega-3-vetzuren, RNA en l-arginine verbeteren de post-operatieve immuniteit van patiënten geopereerd aan hun buik en verminderen de postoperatieve infectiekans. [PMID 8875537](#)

480) Bower RH et al ; Crit Care Med 23 : 436-9 ; Omega-3-vetzuren, RNA en l-arginine verminderen bij (kanker)operaties aan de buik de infectiekans en verkorten de ligduur in het ziekenhuis ; zie de vele andere studies in deze lijst met een vergelijkbare conclusie. [PMID 7874893](#)

481) Kanabe S et al ; Gan No Rinsho 31 : 1805-9 ; 1985 ; De combinatie van PSK en OK-432 verbetert aantoonbaar de mediane overleving van maagkankerpatiënten stadium 4. [PMID 3936946](#)

482) Imaizumi M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 17 : 2397-403 ; 1990 ; De combinatie van PSK en OK-432 naast adjuvantchemo voor in principe curatief geopereerde maagkankerpatiënten verbetert de 5- en de 10-jaarsoverleving niet significant ; een meta-analyse laat evenwel van PSK en OK-432 in deze wel een significant betere overleving zien : Kim R et al ; Anticancer Res 22(1A) : 283-9 ; 2002. [PMID 12017304](#)). [PMID 2124433](#)

483) Guinan PD et al ; Am J Clin Oncol 5 : 65-8 ; 1982 ; BCG verlengt in gerandomiseerd onderzoek het leven van prostaatkankerpatiënten stadium D. [PMID 7081139](#)

484)Guinan P et al ; Urology 20 : 401-3 ; 1982 ; BCG verlengt ook in dit gerandomiseerde onderzoek het leven van prostaat kankerpatiënten stadium D. [PMID 6755855](#)

485)Cerea G et al ; Anticancer Res 23 : 1951-4 ; 2003 ; Melatonine verbetert bij patiënten met uitgezaaide darmkanker en behandelt met irinotecan significant de ziektecontrole. [PMID 12820485](#)

486)Vogl SE et al ; Cancer 50 :2295-300 ; 1982 ; Subcutane injecties met Corynebacterium parvum verbetert in gerandomiseerd onderzoek resultaat methotrexaat bij uitgezaaide keelkanker in gerandomiseerd onderzoek niet. [PMID 6754063](#)

487)Kosaka A et al ; Gan To Kagaku Ryoho ; 14 : 516-22 ; 1987 ; In gerandomiseerd onderzoek potentieert lentinan hormonale therapie bij borstkanker. [PMID 3101609](#)

488)Lissoni P et al ; J Pineal Res 35 :12-5 ; 2003 ; Melatonine vermindert bij longkanker de bijwerkingen van chemo, verbetert de regressiekans en naar nu blijkt ook de overleving op langere termijn. [PMID 12823608](#)

489)Lissoni P et al ; Neuroendocrinol Lett 24 :83-5 ; 2003 ; 5-methoxytryptamine vermindert in gerandomiseerd onderzoek anemie als bijwerking van cisplatin. [PMID 12743539](#)

490)Cazacu M et al ; Cancer Biother Radiopharma 18 :27-34 ; 2003 ; Isorel, een maretakextract verbetert de mediane overleving van Dukes-C-darmkankerpatiënten die geopereerd zijn en chemo krijgen. [PMID 12667306](#)

491)Barton DL et al ; J Clin Oncol 16 :495-500 ; 1998 ; Vitamine E vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek hot-flashes bij borstkankerpatiënten. [PMID 9469333](#)

492)Wiernik PH et al ; Cancer Invest 10 : 1-9 ; 1992 ; Vitamine B6 vermindert in gerandomiseerd onderzoek de neurotoxiciteit van cisplatin bij patiënten met eierstokkanker, maar verkort de responsduur. [PMID 1735009](#)

493)Jurinic CD et al ; J Urol 139 : 723-6 ; 1988 ; Een extract met hemocyanine voorkomt recidieven van blaaskankerefficiënter dan mitomycine C, zo blijkt uit gerandomiseerd onderzoek. [PMID 3127600](#)

494)Beusterien KM et al ; Support Care Cancer 11 : 304-12 ; 2003 ; Histamine naast interleukine-2 verbetert bij patiënten meteen uitgezaaid melanoom de mediane tijd waarbinnen er nog een goede kwaliteit van leven is significant tov interleukine-2 alleen, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 12720074](#)

495)Kalble T et al ; Urologie A. 33 :133-7 ; 1994 ; BCG voorkomt lokaal recidieven van blaaskanker significant beter dan interferon A, zo blijkt uit gerandomiseerd onderzoek. [PMID 8178407](#)

496)Kalble T et al ; Urologie A. 30 : 118-21 ; 1991 ; BCG voorkomt lokaal recidieven van blaaskanker weer significant beter dan een extract met hemocyanine. [PMID 2058066](#)

497)Jurinic-Winkler CD et al ; Wien Klin Wochenschr 106 : 455-8 ; 1994 ; Een extract met hemocyanine heeft als adjuvans in gerandomiseerd onderzoek geen significant gunstig effect op het beloop van nierkanker na operatie. [PMID 7941592](#)

498)Skulchan V et al ; J Med Assoc Thai 72 : 506-8 ; 1989 ; Inosine (speelt een rol bij de ATP-synthese) vermindert in gerandomiseerd onderzoek leucopenie door bestraling wegens borstkanker. [PMID 2809455](#)

499)Anonymus ; Lancet 355 : 1588-96 ; 2000 ; In de adjuvantsituatie is 5-FU bij darmkanker even goed met een lage als meteen hoge dosis leucovorin. [PMID 10821362](#)

500)Tice JA et al ; JAMA 290 : 207-14 ; 2003 ; Met hogere doses isoflavonen niet minder maar wel kortere duur hot flashes, zo blijkt uit gerandomiseerd dubbelblind onderzoek. [PMID 12851275](#)

501)Grau T et al ; Nutr Hosp 18 : 159-66 ; 2003 ; Medium-chain triglycerides (MCT) deels ipv LCT blijkt parenteraal gegeven aan patiënten met een slechte voedingstoestand het aantal ernstige infecties te verminderen en de overleving te verbeteren. [PMID 12875092](#)

502)Macia E et al ; Nutrition 7 :205-9 ; 1991 ; Patiënten die wat de voeding betreft precies begeleid worden en bestraald worden doen het op klinische gronden beter dan patiënten die bestraald worden en daarbij ad libitum eten. [PMID 1802209](#)

503)Ikeda S et al ; Gan No Rinsho 31 : 1079-87 ; 1985 ; Bestatin uit Streptomyces olivoreticuli, verbetert als adjuvans in gerandomiseerd onderzoek de 5-jaarsoverleving van melanoompatiënten. [PMID 4057572](#)

504)Ikeda S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 77-85 ; 1985 ; Zelfde resultaat als in referentie 503. [PMID 3881086](#)

505)Labianca R et al ; Ann Oncol 8 : 169-74 ; 1997 ; Bij uitgezaaide darmkanker blijken een normale en extra hoge dosis leucovorin even effectief ter potentiering van 5-FU. [PMID 9093726](#)

506) Delanian S et al ; J Clin Oncol 21 :2545-50 ; 2003 ; Vitamine E heeft samen met pentoxifylline een preventieve werking tegen fibrositis als bijwerking van bestraling ; afzonderlijk hebben deze stoffen onvoldoende vermogen om deze bijwerking te voorkomen. [PMID 12829674](#)

507) Muss HB et al ; Cancer 47 :2295-2301 ; 1981 ; Een methanolextract van BCG (geen levend vaccin) had geen effect op reëcessiekans, mate van complicaties en overleving bij borstkankerpatiënten die chemotherapie kregen. Zie ook referentie 451. [PMID 7226124](#)

508) Li LN et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 575-9 ; 2003 ; Xiaoji verbetert lange termijnoverleving van patiënten met een inoperabel niet-kleincellige longkanker in gerandomiseerd onderzoek significant. [PMID 14503053](#)

509) Yonemura Y et al ; Hepatogastroenterology 48 : 1776-82 ; 2001 ; Hyperthermie naast chemo als adjuvantia bij maagkanker naast opereren verbetert de vijfjaarsoverleving van 43 naar 61% indien naast opereren alleen chemo als extrabehandeling wordt toegepast. [PMID 11813623](#)

510) Kim JY en Bae HS ; Gastric Cancer 4 : 27-33 ; 2001 ; Ook in dit onderzoek bij kankerpatiënten met een mindere prognose blijkt hyperthermie naast chemo na in principe curatieve operatie de overleving te verbeteren tov een dergelijke operatie en chemo alleen. [PMID 11706624](#)

511) Popiela T et al ; Cancer Immunol Immunother. 1982;13(3):182-4. BCG naast chemo blijkt bij operatie wegens maagkanker de overleving meer te verbeteren dan operatie en chemo alleen. [PMID 6925983](#)

512) Han JQ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 17 : 465-6 ; 1997 ; Kruidenextract Xuefu Zhuyu verbetert bij patiënten met een primair levercarcinoom het resultaat van bestraling dwz de ziektevrije overleving is niet maar de overlevingspercentage is wel significant beter in gerandomiseerd onderzoek. [PMID 10322831](#)

513) Duan P en Wang ZM ; Zhongguo Xi Yi Jie He Za Zhi 22 : 515-7 ; 2002 ; Astragalus vermindert in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met kanker die chemo krijgen de bijwerkingen en vermindert de ziekteprogressie. [PMID 12592686](#)

514) Zou YH en Liu XM ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 :733-5 ; 2003 ; Astragalus verbetert overleving van patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom die chemo krijgen en verbetert hun kwaliteit van leven. [PMID 14626183](#)

515) Wei YF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 258-60 ; 2003 ; In een pilotstudie bij leukemiepatiënten waren tal van immuunparameters significant beter in de groep die naast chemo shengfu kregen ; de regressiekans was in de shengfugroep ook groter al was dit verschil niet significant. [PMID 12764905](#)

516) Cai HB et al ; Di Yi Jun Yi Da Xue Bao 22 : 1112-3 ; 2002 ; TCM (traditional Chinese Medicine) vermindert in gerandomiseerd onderzoek bijwerkingen van radiotherapie en verbetert zodoende de kwaliteit van leven. [PMID 12480588](#)

517) Neifeld JP et al ; J Surg Oncol 28 : 137-45 ; 1985 ; Adjuvantbehandeling van chirurgisch behandelde plaveiselcelcarcinomen van de keel met *Corynebacterium parvum* verbetert overleving keelkanker in gerandomiseerd onderzoek niet. [PMID 3881630](#)

518) Liu F et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 265-7 ; 2003 ; Guliu, een Chinees kruidenmengsel verbetert in gerandomiseerd onderzoek de resultaten van reguliere behandeling wegens botmetastasen ivm borstkanker niet significant, maar de kwaliteit van leven wel significant. [PMID 12764907](#)

519) Lan X en Jiang Y ; J Tradit Chi Med 23 : 32-4 ; 2003 ; Chinese kruiden verbeteren de overleving op langere termijn van patiënten met een gevorderde longkanker die radiotherapeutisch behandeld worden. [PMID 12747193](#)

520) Ichinose Y et al ; JNCI 95 : 605-10 ; 2003 ; Bestatin verbetert als adjuvans de overleving van patiënten geopereerd wegens een plaveiselcelcarcinoom van de long stadium 1. [PMID 12697853](#)

521) Wang Y et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 18 : 273-5 ; 1998 ; Inula-Ochrea-extract blijkt zeker zo effectief ombraken samenhangend met cisplatinumtherapie tegen te gaan als reguliere medicatie ; uiteraard betreft het wegerandomiseerd onderzoek. [PMID 11477923](#)

522) Bai CQ et al ; Zhonghua Liu Xing Bing Xue Za Zhi 24 : 130-4 ; 2003 ; Injectie met Shenqi Fuzheng vermindert in gerandomiseerd onderzoek significant de bijwerkingen van chemo. [PMID 12697116](#)

523)Liu J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 : 262-4 ; 2001 ; Guben Yiliu 3 met 'moxibustion' gaat vermindering van levenskwaliteit door chemo op 4 manieren gemeten tegenin gerandomiseerd onderzoek. [PMID 12577352](#)

524)Han JQ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 15 :710-2 ; 1995 ; Fuchunpian gegeven naast radiotherapie voorpatiënten met een nasopharynxcarcinoom beïnvloedt het beloop aantoonbaar ongunstig ; fuchunpian moet daarom zeker bijdeze vorm van kanker ontraden worden. [PMID 8732135](#)

525)Yasumitsu T et al ; Acta Oncol 29 : 827-31 ; 1990 ; Bestatin blijkt als adjuvans de de overleving van patiëntengeopereerd aan een plaveiselcelcarcinoom te verbeteren ; dit bleek niet aantoonbaar mbt andere typen longkanker. Zie ookreferentie 520. [PMID 2223157](#)

526)Takada M et al ; Acta Oncol 29 : 821-5 ; 1990 ; Bestatin naast reguliere behandeling voor inoperabele longkanker geeftalleen bij plaveiselcelcarcinomen meer regressies ; de mediane overleving was evenwel slechts bijna significant beter voorplaveiselcelcarcinoompatiënten die bestatin kregen ; p=0,051. [PMID 2223156](#)

527)Niimoto M en Hattori T et al ; Biomed Pharmacother 45 : 121-4 ; 1991 ; Bestatin als extra adjuvans ter nabehandelingvan geopereerde maagkankerpatiënten verbetert hun overleving. [PMID 1912368](#)

528)Niimoto M et al ; Jpn J Surg 20 : 186-91 ; 1990 ; Bestatin als extra adjuvans ter nabehandeling van geopereerdemaagkankerpatiënten verbetert in dit kleine onderzoek de overleving significant bij patiënten die volgens standaardcriteria eenmindere prognose hebben. [PMID 2111415](#)

529)Tanaka T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 12 : 125-33 ; 1985 ; Bestatin verbetert in gerandomiseerd onderzoek als extraadjuvans bij de behandeling van maagkanker de ziektevrije overleving. [PMID 3917653](#)

530)Yoshinaka K et al ; Gan To Ryoho 15 : 493-8 ; 1988 ; Bestatin bleek de recidiefkans op maagkanker te kunnenreduceren, maar op de vijfjaarsoverleving was er geen effect. [PMID 3126708](#)

531)Bedikian AY et al ; Am J Clin Oncol 7 : 399-404 ; 1984 ; Thymostimuline naast chemo voor patiënten met een gevorderdgrootcellig longcarcinoom verbetert de overleving van deze patiënten zeker niet ; wel waren er significant minder ernstigebijwerkingen. [PMID 6391140](#)

532)Yang JK et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 :580-2 ;2003 ; Weichangán (WCA) verbetert de overleving vangeopereerde maagkankerpatiënten die aanvullende chemo krijgen. [PMID 14503054](#)

533)Blomgren H et al ; Cancer Immunol Immunother 25 : 41-6 ; 1987 ; Bestatin naast bestraling voor blaaskanker verbetertde ziektevrije overleving in gerandomiseerd onderzoek. [PMID 3594491](#)

534)Kumamoto Y et al ; Hinyokika Kiyō 31 : 1861-83 ; 1985 ; Bestatin vertraagt eenzijdig significant recidieven vanblaaskanker na adjuvante behandeling met bleomycine. [PMID 2418659](#)

535)Blomgren H et al ; Biomed Pharmacother 38 : 143-9 ; 1984 ; Bestatin als extra adjuvans voor patiënten die wegensblaaskanker bestraald worden verbetert de ziektevrije overleving. [PMID 6383491](#)

536)Uchibayashi T et al ; Int J Clin Pharmacol Ther 33 : 465-8 ; 1995 ; Bestatin naast chemo verminderde in dit onderzoek dekans op een recidief van blaaskanker significant in vergelijking met chemo alleen. [PMID 8556228](#)

537)Blomgren H et al ; Acta Oncol 29 : 809-12 ; 1990 ; Bestatin bleek in dit onderzoek de overleving van blaaskankerpatiënten die bestraling kregen niet te verbeteren ; in combinatie met de nummers 533, 534 en 535 staat wel vastdat bestatin ingeval van bestraling voor blaaskanker de ziektevrije overleving verbetert. [PMID 2223154](#)

538)Papas AS et al ; Bone Marrow Transplant 31 : 705-12 ; 2003 ; Een calciumfosfaatoplossing gaat mucositis als bijwerkingvan beenmergtransplantatie tegen blijktens gerandomiseerd, dubbelblind onderzoek. [PMID 12692611](#)

539)DiSaia PJ et al ; Gynecol Oncol 26 : 386-97 ; 1987 ; Corynebacterium parvum verbetert de overleving van baarmoederhalskankerpatiënten, die radiotherapeutisch behandeld worden niet. [PMID 3549476](#)

540)Mignot MH et al ; Br J Cancer 44 : 856-62 ; 1981 ; Corynebacterium parvum als adjuvans verlaagt de recidiefkans naoperatie wegens baarmoederhalskanker in gerandomiseerd onderzoek aanzienlijk. [PMID 7326194](#)

541)Kurita S et al ; Gan To Kagaku Ryoho 11 : 2742-50 ; Bestatin verlengt de remissieduur na chemo van patiënten metANLL en verlengt ook hun overlevingsduur. [PMID 6508324](#)

542)Ota K en Ogawa N ; Biomed Pharmacother 44 : 93-101 ; 1990 ; Ook in dit onderzoek bleek bestatin bij ANLL deremissieduur na chemo en ook het leven te verlengen. [PMID 2224060](#)

543)Urabe A et al ; Ann Hematol 67 : 63-6 ; 1993 ; In dit gerandomiseerde onderzoek verlengde bestatin wederom significant de remissieduur bij patiënten met ANLL ; de langere overleving van de bestatinpatiënten was evenwel vooralsnog niet significant langer. [PMID 8347731](#)

544)Ota K et al ; Cancer Immunol Immunother 23 : 5-10 ; 1986 ; Met bestatin bleek in dit onderzoek bij patiënten met een ANLL wederom een langere overlevingsduur bereikbaar. [PMID 3533256](#)

545)Kobayashi T et al ; J Clin Oncol 14 : 204-13 ; 1996 ; Bestatin verbetert de ziektevrije overleving van patiënten met acutemyeloïde leukemie die chemo hebben gehad niet ; AML en ANLL zijn niet congruent, zodat dit resultaat op zichzelf staat. [PMID 8558199](#)

546)Hernandez Munoz G en Pluchino S ; Maturitas 44 : S59-65 ; 2003 ; Cimicifuga racemosa vermindert aantal en ernst van hot flushes die patiënten krijgen welke o.a. tamoxifen vanwege borstkanker gebruiken. [PMID 12609560](#)

547)Jacobson JS et al ; J Clin Oncol 19 : 2739-45 ; 2001 ; Cimicifuga racemosa verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek de hot flushes in aantal en intensiteit niet ; wellicht komt dat doordat hier de hot flushes minder in aantal/ernst waren (zo gebruikte 1 op de 3 vrouwen niet eens Nolvadex). [PMID 11352967](#)

548)Newlands ES et al ; Br J Cancer 34 : 174-9 ; 1976 ; BCG verbetert de werking van chemo bij patiënten met eenuitgezaaid melanoom ; de overleving was hierdoor echter niet beter. [PMID 962994](#)

549)Paterson AH et al ; Rec Results Cancer Res 68 : 387-92 ; 1978 ; BCG vermindert als adjuvans in relatie tot de stagering de kans op een recidief bij patiënten behandeld voor een maligne melanoom. [PMID 752875](#)

550)Ariyan S et al ; Surgery 92 : 459-63 ; 1982 ; Intralymfatische toediening van een methanol-extract van BCG vermindert de recidiefkans op en de sterfte aan het maligne melanoom. [PMID 7112396](#)

551)Wood WC et al ; Surgery 83 : 677-81 ; DTIC plus BCG als adjuvans blijkt de ziektevrije overleving van patiëntengeopereerd wegens een maligne melanoom meer te verbeteren dan louter DTIC. [PMID 644461](#)

552)Ohwada S et al ; Br J Cancer 90 : 1003-10 ; 2004 ; PSK vermindert naast adjuvant chemo de sterfte van patiëntengeopereerd aan darmkanker Dukes B of C ook in dit onderzoek significant ; dit is het zoveelste onderzoek ; waar blijft dereguliere oncologie? [PMID 14997197](#)

553)Morton DL et al ; Aust N Z J Surg 48 : 49-52 ; 1978 ; BCG alleen verlengt het leven van patiënten met lymfkliermetastasen van een maligne melanoom. [PMID 276348](#)

554)Veronesi U et al ; N Engl J Med 307 : 913-6 ; 1982 ; BCG in stadium 1/2 maligne melanoom al dan niet in combinatie met chemo als extra adjuvans na operatie verbetert de overleving slechts niet significant. [PMID 7050717](#)

555)Olszewski W ; Angiology 51 : 25-9 ; 2000 ; Een flavonoidenextract vermindert stuwings door oedeem bij borstkanker ingerandomiseerd dubbelblind onderzoek. [PMID 10667640](#)

556)Quirt IC et al ; J Clin Oncol 9 : 729-35 ; BCG vermindert de recidiefkans en de sterftkans bij patiënten met een grote kans op een recidief van een maligne melanoom slechts net niet significant. [PMID 2016615](#)

557)Reid JW et al ; Rec Results Cancer Res 80 : 219-26 ; Bij patiënten met een grootcellig longcarcinoom verbetert BCG ingeval van een verminderde immuniteit de ziektevrije overleving. [PMID 7036285](#)

558)Serrou B et al ; Rec Results Cancer Res 80 : 157-61 ; 1982 ; BCG verminderde in dit onderzoek significant het aantal recidieven na succesvolle chemo ivm borstkanker stadium 3 of 4. [PMID 7036278](#)

559)Brosman SA ; J Urol 128 : 27-30 ; 1982 ; BCG vermindert na operatie de recidiefkans wegens blaaskanker ook in dit gerandomiseerde onderzoek significant. [PMID 6809960](#)

560)Lamm DL et al ; J Urol 128 : 931-5 ; 1982 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt BCG de recidiefkans van blaaskanker te verlagen. [PMID 6757467](#)

561)Senn HJ et al ; Recent Results Cancer Res 80 : 177-84 ; 1982 ; BCG als extra adjuvans naast chemo voor geopereerde borstkankerpatiënten verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec. [PMID 7036281](#)

562)Vu Van H et al ; Nouv Presse Med 11 : 3637-9 ; 1982 ; Bij patiënten in complete remissie na chemo voor AML verbetert BCG de remissieduur en de overleving significant. [PMID 6962421](#)

563)Robinson E et al ; Cancer Chemother Pharmacol 8 : 35-40 ; 1982 ; Een BCG-extract verbetert de ziektevrije overleving van darmkankerpatiënten Dukes C wel, maar van patiënten stadium Dukes B niet. [PMID 7094200](#)

564)Herr HW et al ; Urology 25 : 119-23 ; 1985 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek bleek BCG de recidiefkans bij blaaskankerpatiënten te verminderen. [PMID 3881870](#)

565)Lamm DL ; J Urol 134 :40-7 ; 1985 ; En ook in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt BCG de recidiefkans bij geopereerde blaaskankerpatiënten te verlagen. [PMID 3892050](#)

566)Hudson MA et al ; J Urol 138 :295-8 ;1987 ; Herhalen van een BCG-behandeling verbetert gunstige resultaat van eerste BCG-behandeling bij blaaskankerpatiënten niet. [PMID 3298694](#)

567)Shank B et al ; Cancer 56 : 2771-8 ; 1985 ; Thymosine fractie 5 verbetert resultaat van chemo plus bestraling bij patiënten met een lokaal kleincellig longcarcinoom in dit kleine gerandomiseerde onderzoek niet. Zie ook de nummers 33, 36 en 198. De overall-conclusie blijft dat thymostimuline bij de behandeling van dit type kanker van belang is met name in geval van een minder goed werkend immuunsysteem (wat aannemelijker is bij extensive dan bij local disease). [PMID 2996747](#)

568)Pinsky CM et al ; Cancer Treatm Rep 69 :47-53 ; 1985 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt BCG de recidiefkans bij patiënten met blaaskanker te verminderen. [PMID 3881177](#)

569)Mori K et al ; Urol Int 41 : 254-9 ; 1986 ; In dit gerandomiseerde onderzoek bleek BCG een recidief van behandelde blaaskanker veel beter tegen te gaan dan adriamycine. [PMID 3538593](#)

570)Gil MJ et al ; Nutrition 13 :26-31 ; 1997 ; Bij ondervoede patiënten die wegens darmkanker geopereerd worden en parenterale voeding krijgen, blijkt extra water en zout zinloos ; de kans op longcomplicaties blijkt hierdoor toe te nemen. [PMID 9058444](#)

571)Badalament RA et al ; J Clin Oncol 5 : 441-9 ; 1987 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek is bij patiënten geopereerd voor een lokale blaaskanker de ziektevrije overleving met BCG significant beter. [PMID 3546618](#)

572)Netto Junior NR et al ; Arch Esp Urol 44 : 1025-8 ; 1991 ; Als adjuvans ter preventie van een recidief bij blaaskankerpatiënten is lokaal spoelen met BCG beter dan oraal toegediende BCG. [PMID 1796850](#)

573)Rintala E et al ; Eur Urol 20 : 19-25 ; 1991 ; BCG is als adjuvans ter behandeling van oppervlakkige blaaskanker in alle opzichten superieur aan mitomycine-C. [PMID 1743226](#)

574)Francesco Bassi P et al ; Arch Esp Urol 43 : 503-7 ; 1990 ; Pasteur BCG blijkt ongeveer even goed als adjuvans bij de behandeling van blaaskanker als klassieke BCG. [PMID 2202264](#)

575)Yamamoto T et al ; Nippon Hinyokika Gakkai Zasshi 81 : 997-1001 ; 1990 ; BCG blijkt ook in dit gerandomiseerde onderzoek de recidiefkans bij patiënten behandeld voor oppervlakkige blaaskanker te verlagen. [PMID 2214478](#)

576)Witjes JA et al ; Eur J Cancer 29 : 1672-6 ; 1993 ; Twee verschillende vormen van BCG blijken in dit onderzoek even effectief als adjuvans ter nabehandeling voor oppervlakkige blaaskanker als mitomycine-C. [PMID 8398292](#)

577)Ao T et al ; Hinyokika Kyo 39 : 987-91 ; 1993 ; BCG als extra adjuvans voor de nabehandeling van lokale blaaskanker na 2 verschillende chemo's geeft een niet significant verdere verbetering van de ziektevrije overleving ; een meta analyse van de reeds genoemde en nog te noemen studies van BCG en blaaskanker is uiteraard ondubbelzinnig positief. [PMID 7505523](#)

578)Pagano F et al ; J Urol 146 :32-5 ; 1991 ; In dit onderzoek bleek een relatief lage dosis van de Pasteur-BCG-stam spoeling even effectief als adjuvans voor blaaskankerpatiënten als een hogere. [PMID 2056600](#)

579)Yabusaki N et al ; Nippon Hinyokika Gakkai Zasshi 82 : 290-6 ; 1991 ; BCG na mitomycine-C als extra adjuvans vermindert de recidiefkans extra bij patiënten behandeld voor een oppervlakkig blaascarcinoom. [PMID 1904120](#)

580)Lamm DL et al ; J Urol 145 : 738-40 ; 1991 ; Adjuvante behandeling met BCG bij blaaskankerpatiënten dmv spoelingen alleen is even effectief als dmv spoelingen en intradermale injectie. [PMID 2005691](#)

581)Ludwig Lung Cancer Study Group ; Cardiovasc Surg 89 :842-7 ; 1985 ; Corynebacterium parvum als adjuvans chirurgische behandeling wegens longkanker stadium 1 of 2 intrapleuraal toegediend blijkt in vergelijking met placebo gunstig ; met deze bacterie bleek de overleving in dit onderzoek slechter. Zie ook 351,354,355 en 356 ; het totaal resultaat van C. parvum bij longkanker is nu nihil ; C. parvum moet zeker niet intrapleuraal worden gegeven en alleen eventueel bij patiënten met een pleuriscelcarcinoom van de long ; met name wanneer het stadium 3 betreft. [PMID 2860271](#)

582)Lamm DL et al ; N Engl J Med 325 : 1205-9 ; 1991 ; Intravesicale BCG is als adjuvans voor behandelde oppervlakkige blaaskanker superieur aan het spoelen met adriamycine. [PMID 1922207](#)

583)Martinez-Pineiro JA et al ; J Urol 143 : 502-6 ; 1990 ; BCG wint het in dit onderzoek als adjuvans bij blaaskanker van zowel adriamycine als van thiotepa. [PMID 2106041](#)

584)DeBruyne FM et al ; Urology 31 :20-5 (suppl) ; 1988 ; In dit onderzoek is spoelen van de blaas als adjuvans nabehandeling van oppervlakkige blaaskanker even effectief als spoelen met mitomycine C. [PMID 3279698](#)

585)Lobo DN et al ; Lancet 359 : 1812-8 ; 2002 ; Extra water en zout na resectie deel colon vertraagt het weer op gang komenvan de stoelgang en verlengt het verblijf in het ziekenhuis ; dit resultaat is geheel in lijn met Moerman/Houtsmuller. [PMID 12044376](#)

586)Ravasco P et al ; I J Radiother Oncol. ; 67 : 213-20 ; 2003 ; Het geven van individuele voedingsadviezen tijdens bestraling blijkt op gerandomiseerde basis de kwaliteit van leven tijdens bestraling te verbeteren ; naast gerichtessuppletie werd vooral extra eiwit gegeven. Zie ook referentie 187. [PMID 12812853](#)

587)Ravasco P et al ; I J Radiation Oncology Biology Physics 57 : S440 ; 2003 ; Individuele voedingsadviezen en in mindere mate extra eiwit gaan in gerandomiseerd onderzoek achteruitgang van de kwaliteit van leven tijdens bestraling ivm keelkankertegen. Zie ook 586 en 187. [PMID 14689999](#) ???

588)Dencausse Y et al ; Onkologie 25 : 402-3 ; 2002 ;5-FU als adjuvans gedurende een half voor nabehandeling vanden darmkankerpatiënten geopereerd voor darmkanker stadium 3 is even effectief als wanneer deze adjuvante behandeling 1 jaarlang wordt gegeven. [PMID 12415196](#) ???

589)Bleeker WA et al ; Ann Oncol 11 : 547-52 ; 2000 ; Lage doses leucovorin verbeteren het resultaat van 5-FU plusmetronidazol niet aantoonbaar verder in de adjuvantsituatie stadium 3 van het coloncarcinoom. We wisten overigens al dat 5-FU met een normale dosis leucovorin de voorkeur heeft boven 5-FU en metronidazol; zie no 321. Het resultaat van no 589 is derhalve niet opportuun. [PMID 10907947](#)

590)Poon MA et al ;J Clin Oncol 9 : 1967-72 ; 1991 ;Leucovorin met 5-FU geeft in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met een gevorderd colorectaal carcinoom een betere overleving dan 5-FU alleen. [PMID 1941055](#)

591)Abad A et al ; Cancer 75 : 1238-44 ; 1995 ; Leucovorin met 5-FU verlengt bij patiënten met een vergevorderde darmkanker het leven tov 5-FU alleen. [PMID 7882275](#)

592)Borner MM et al ; Ann Oncol 9 : 535-41 ; 1998 ; Leucovorin plus 5-FU geeft ook in dit onderzoek bij patiënten met een vergevorderde vorm van darmkanker een langere levensduur dan met 5-FU alleen het geval is. [PMID 9653495](#)

593) Colombo N et al ; Int J Gynecol Cancer 5 :81-86 ; 1995 ; Glutathion vermindert neurotoxiciteit cisplatin en optimaliseert de toepassing ervan in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met een recidief van eierstokkanker. [PMID 11578459](#)

594)Fonseca E et al ; J Infus Chemother 6 : 217-20 ; 1996 ; Leucovorin verbetert het resultaat van 5-FU bij gevorderde nasopharynxcarcinomen niet, blijktens gerandomiseerd onderzoek. [PMID 9229319](#)

595)Akaza H et al ; Cancer 75 :552-9 ; 1995 ;BCG blijkt 2 van de 3 oppervlakkige blaastumoren tot regressie te kunnen brengen ; onderhouds-BCG blijkt het resultaat echter niet te verbeteren. [PMID 7812924](#)

596)Martinez- Pineiro JA et al ; Eur Urol 27 Suppl 1 : 13-8 ; 1995 ; Een derde van de eerder door deze groep gegeven dosisBCG blijkt even effectief als de oorspronkelijk bij de behandeling van blaaskanker ; de lagere dosis gaat met aantoonbaar minder bijwerkingen gepaard. [PMID 7750526](#)

597)Krege S et al ; J Urol 156 : 962-6 ; 1996 ; BCG en mitomycine-C zijn in dit gerandomiseerde onderzoek als adjuvans bij de behandeling van oppervlakkige blaaskanker even effectief. [PMID 8709374](#)

598)Luftenegger W et al ; J Urol 155 : 483-7 ; 1996 ; BCG vermindert de recidiefkans op lokale blaaskanker aanzienlijk ; extra BCG intradermaal verbetert het resultaat niet. [PMID 8558641](#)

599)Lundholm C et al ; J Urol 156 :372-6 ; 1996 ; BCG als adjuvans ter nabehandeling van lokaal behandelde blaaskanker blijkt superieur aan mitomycine-C dwz minder recidieven en een langere ziektevrije overleving met BCG dan metmitomycine-C. [PMID 8683682](#)

600)Melekos MD et al ; Oncology 53 : 281-8 ;1996 ; BCG blijkt in een vergelijkbaar onderzoek als onder nummer 599superieur aan epirubicine. [PMID 8692531](#)

601) Melekos MD et al ; Int Urol Nephrol 28 : 499-509 ; 1996 ; BCG blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek als extraadjuvans ter behandeling van blaaskanker alleen effectiever dan epirubicine, voor zover het de meer agressieve typen blaaskanker betreft. [PMID 9119635](#)

602) Rintala E et al ; J Urol 156 : 56-9 ; 1996 ; In dit gerandomiseerde onderzoek bleken afwisselend BCG en mitomycine-C even effectief als extra adjuvans ter nabehandeling van blaaskanker als mitomycine-C sec. [PMID 8648837](#)

603) Ashraf M et al; Gynecol Oncol 37 : 29-33 ; 1990 ; Magnesium gaat in gerandomiseerd onderzoek de bijwerkingen vancisplatin op het zenuwstelsel tegen. [PMID 2157640](#)

604) Balmer PE en Reinhart WH ; Cancer Chemother Pharmacol 24 : 109-12 ; 1989 ; In dit gerandomiseerde onderzoek blijktmagnesium bij de toepassing van cisplatinum geen anti-emetische werking te hebben. [PMID 2731311](#)

605) Gruenwald IE et al ; J Urol 157 :487-91 ; 1997 ; 12 weken lang spoelen met BCG lijkt beter als adjuvante therapie naresectie oppervlakkige blaaskanker dan 6 weken lang adjuvante therapie met BCG. [PMID 8996340](#)

606) Jimenez-Cruz JF et al ; Urology 50 :529-35 ; 1997 ; BCG gaat in gerandomiseerd onderzoek lokaal recidievenblaaskanker efficiënter tegen dan interferon. [PMID 9338727](#)

607) Smits G et al ; Urology 52 :1009-13 ; 1998 ; In dit gerandomiseerde onderzoek was mitomycine-C even goed als extraadjuvans bij de behandeling van blaaskanker als BCG. [PMID 9836546](#)

608) Witjes JA et al ; J Urol 160 :1668-71 ; 1998 ; In dit gerandomiseerde onderzoek waren BCG en mitomycine-C even goedals extra adjuvans ter nabehandeling van blaaskanker. [PMID 9783928](#)

609) Yalcinkaya F et al ; Int Urol Nephrol 30 :41-4 ; 1998 ; De meest gangbare dosis BCG blijkt als adjuvans bij de behandeling van blaaskanker effectiever dan de in dit onderzoek ook geteste lagere dosering. [PMID 9569110](#)

610) Malmstrom M et al ; J Urol 161 : 1124-7 ; 1999 ; BCG bleek in dit grote gerandomiseerde onderzoek als adjuvans bij debehandeling van blaaskanker effectiever dan mitomycine-C. [PMID 10081852](#)

611) Palou J et al ; J Urol 165 : 1488-91 ; 2001; BCG als extra adjuvans ter behandeling van blaaskanker geeft in standaardopzet een even goed resultaat als in de standaardopzet plus een onderhoudsdosis BCG. [PMID 11342902](#)

612) Eaton JD et al; BJU Int 89 :19-26 ; 2002 ; Vaccinatie van patiënten met een prostaatkankercellijn plus Mycobacterium vaccae leidde in gerandomiseerd onderzoek tot duidelijke immunostimulatie ; bij enkele patiënten daalde de PSA, wat niet alsspontan gekwalificeerd kon worden. [PMID 11849155](#)

613) Assersohn L et al ; Clin Oncol (R Coll Radiol) 14 :23-7 ; 2002 ; Met hitte behandelde Mycobacterium vaccae geeft extralevensverlenging bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom die ook chemotherapeutisch worden behandeld. Zie ookreferentie 353. [PMID 11899903](#)

614) Decroix G et al ; Cancer 53 : 906-12 ; Gedode mycobacterium smegmatis verbetert prognose van patiënten geopereerdvoor een niet kleincellig longcarcinoom niet. [PMID 6362832](#)

615) Van der Meijden AP et al ; J Urol 166 : 476-81 ;2001 ; BCG is in dit zeer grote onderzoek (bijna 1000 patiënten) terbehandeling van blaaskanker aantoonbaar effectiever dan epirubicine. [PMID 11458050](#)

616) Powles R en Toy JL ; Haematologia 10 :5-9 ; 1976 ; BCG verlengt het leven van patiënten met AML, die met chemoworden behandeld aanzienlijk in dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 1070466](#)

617) Whittaker JA en Slater AJ ; Br J Haematol 35 :263-73 ; 1977 ; Intraveneuze BCG verbetert in gerandomiseerdonderzoek de overlevingsduur van patiënten met AML, die op initiele chemo goed gereageerd hadden. [PMID 322696](#)

618) Fiere D et al ; Sem Hop 55 : 633-8 ; 1979 ; Na complete remissie van AML blijkt BCG de overleving significant tekunnen verbeteren, zo blijkt ook uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 224478](#)

619) Vuvan H et al ; Scand J Heamatol 21 : 40-6 ; 1978 ; BCG als adjuvans naast chemo verbetert de overleving bij ANLL indit onderzoek ; mogelijk hangt dat samen met de significant grotere regressiekans bij 2e lijns-chemo. [PMID 358371](#)

620) Summerfield GP et al ; Br J Cancer 40 :736-42 ; 1979 ; Chemo plus BCG geeft bij AML een significant langereoverleving dan met chemo alleen ; vermoedelijk hangt dit samen met de significant minder recidieven van AML in de hersenenbij patiënten, die BCG kregen. [PMID 389265](#)

621) Hewlett JS et al ; Arch Intern Med 145 : 1006-12 ; 1985 ; BCG eerst deels laat gegeven succesvolle inductiechemoverbetert de mediane overleving van AML niet. [PMID 3890786](#)

622) Reizenstein P ; Br J Haematol 75 : 288-9 ; 1990 ; BCG blijkt in gerandomiseerd onderzoek de prognose van AML te verbeteren. [PMID 2196933](#)

623) Zuhrie SR et al ; Br J Cancer 41 : 372-7 ; 1980 ; Na remissie in 1e lijn blijkt BCG de periode van de remissie aantoonbaar te verlengen alsmede de overlevingsduur ; studienummers 447, 562, 616, 617, 618, 620, 622 en 623 laten bijAML een betere prognose met BCG zien ; alleen bij nummer 621 (een klein onderzoek) is dat niet het geval ; een triviale meta-analyse van al deze onderzoeken bij elkaar laat zien dat BCG de prognose van AML verbetert. [PMID 6992827](#)

624) Anderson PM et al ; Bone Marrow Transplant 22 : 339-44 ; 1998 ; Glutamine vermindert in gerandomiseerd, dubbelblind onderzoek mondpijn samenhangend met beenmergtransplantatie en gaat daardoor samen met een lager opiatengebruik ; de overleving na 1 maand was met glutamine aantoonbaar beter al was er statistisch geen effect van glutamine op het beloop van de kanker. [PMID 9722068](#)

625) Piccirillo N et al ; Haematologica 88 : 192-200 ; 2003 ; In dit dubbelblinde gerandomiseerde onderzoek bij patiënten die een perifere stamceltransplantatie gehad hebben, gaat l-glutamine het ontstaan van mucositis tegen. [PMID 12604409](#)

626) Kozelsky TF et al ; J Clin Oncol 21 :1669-74 ; 2003 ; Glutamine gaat in dit gerandomiseerde, dubbelblinde onderzoek het optreden van diarree als gevolg van bestraling van het bekken niet tegen. [PMID 12721240](#)

627) Castel T et al ; Dermatologica 183 :25-30 ;1991 ; BCG naast chemo verbetert de prognose van melanomen van het been stadium 1 of 2 tov chemo als enig adjuvans. [PMID 1769411](#)

628) Cascinelli N et al 28 :282-6 ; 1989 ; BCG verbetert in dit gerandomiseerde onderzoek de overleving van patiënten meteen grote kans op een recidief van het melanoom waarvoor ze behandeld waren significant indien ze in den beginne een negatieve Mantoux-reactie hadden. [PMID 2702680](#)

629) Mechl Z en Kopechny J ; Arch Geschwulstforsch 56 : 367-71 ; 1986 ; BCG verbetert als adjuvans in dit onderzoek bij chirurgisch behandelde melanoompatiënten stadium 2 noch de ziektevrije overleving noch de overleving sec. [PMID 2429631](#)

630) Pinsky CM et al ; Ann New York Acad Sci 277 :187-194 ;1996 ; In dit kleine onderzoek (24 versus 23) werd bij patiënten behandeld voor een melanoom stadium 2 met BCG geen aantoonbaar voordeel mbt de levensverwachting gevonden. [PMID 1069548](#)

631) Kostinas JE et al ; Cancer Treat Rep 63 : 197-200 ;1979 ; Een alcohol-extract van BCG verbetert het resultaat van chemotherapie bij patiënten met een melanoom stadium 3 of 4 zowel qua responsrate als overleving niet. [PMID 376132](#)

632) Samuels ML et al ; Cancer Treatment Rep 65 : 615-27 ; Intraveneuze hyperalimentatie bij patiënten met uitgezaaid testiskanker welke chemo krijgen vergroot de kans op levensbedreigende infecties ; dit onderzoek ondersteunt de hypothese dat extra calorieën e.d. beter voor de kanker zijn dan voor de patient. [PMID 6166374](#)

633) Shamberger RC et al ; Am J Med 74 : 40-8 ; 1983 ; Patiënten met botkanker die chemotherapeutisch behandeld worden krijgen met TPN significant meer calorieën binnen ; hierdoor neemt o.a. hun transfusiebehoefte significant toe ; wederom extra calorieën hebben geen zin!. [PMID 6401392](#)

634) Christensen ML et al ; Cancer 72 :2732-8 ;1993 'Ook in dit onderzoek wordt met (eenzijdig samengestelde) TPN geen voordeel gezien bij kinderen met kanker die chemo krijgen ; in tegendeel : er treden aantoonbaar meer infecties op ; dit wordt niet alleen door 632, maar ook door meta-analyses bevestigd ; de orthomoleculairen halen wederom hun gelijk ; zie ook 633 en 11 (in dit laatste onderzoek heeft juist caloriebeperking op langere termijn therapeutische consequenties). [PMID 8402497](#)

635) Nixon DW et al ; Cancer Detect Prev. 4 :421-7 ; 1981; TPN met een hypertonische suikeroplossing met aminozuren blijkt bij patiënten met een vergevorderde vorm van darmkanker het leven significant te verkorten, hetgeen je gezien met name de voorgaande referenties en de dierexperimentele literatuur ook zou verwachten.

636) Paterson AH et al ; Can Med Assoc J 131 :744-8 ; 1984 ; Deels intradermale deels oraal gegeven BCG verbetert na operatie de prognose van melanoompatiënten stadium 1 niet significant. [PMID 6383591](#)

637) McLean IW et al ; Am J Ophthalmol 110 : 522-6 ; 1990 ; Na operatie wegens een uveaal melanoom blijkt een methanol-extract van BCG de prognose niet te verbeteren. [PMID 2240139](#)

638) Verschraegen CF et al ; Eur J Cancer 29A :708-11 ; 1993 ; Een op methanol-extractie van BCG gebaseerd preparaat verbetert de prognose van melanoompatiënten, die chemotherapeutisch behandeld worden niet. [PMID 8471328](#)

639)de Luis DA et al ; Eur J Clin Nutr 56 : 1126-9 ; 2002 ; Arginine plus vezels verminderen bij patiënten die wegenskeelkanker geopereerd worden de kans op het ontstaan van fistels. [PMID 12428179](#)

640)Karakousis CP en Emrich LJ ; J Surg Oncol 36 : 235-8 ;1987 ; BCG als adjuvans na operatie wegens een melanoom verbetert de overleving niet. [PMID 3695527](#)

641)Sterchi JM et al ; Cancer 55 : 707-12 ; 1985 ; BCG plus dacarbazine geeft als adjuvans na operatie wegens een melanoomstadium 1 of 2 geen betere prognose dan met carbazine alleen als adjuvans. [PMID 3967167](#)

642)Czarnetzki BM et al ; Eur J Cancer 29A : 1237-42 ; 1993 ; Diverse BCG-preparaten verbeteren de prognose vanmelanoompatiënten stadium 1 niet. De volgende nummers betreffen BCG en het melanoom (meest adjuvantstudies):382,385,460, 548,549, 550, 551, 553, 554, 556, 627, 628, 629, 630, 631, 636, 637, 638, 639, 641 en 642. In een studie werden betere respons op chemo gezien (548) ; een duidelijk betere prognose werd in slechts 3 studies gezien (550,553 en 628) ;juist ook gezien het gewicht van de (deel)studies is BCG geen statistisch significante optie. Wel uiteraard in ieder geval bij AML en blaaskanker. [PMID 8343260](#)

643)Adler A et al ; J Biol Response Mod 6 : 610-24 ; 1987 ; BCG verbetert in gerandomiseerd onderzoek van patiëntengeopereerd voor nierkanker welke ook hormonale therapie krijgen. [PMID 3330126](#)

644)Brennan MF et al ; Ann Surg 220 : 436-41; 1994 ; TPN (extra eten) vergroot bij operatie wegens alveesklierkankergerandomiseerd onderzoek de kans op complicaties (vooral infecties)'. [PMID 7944656](#)

645)Fasht S et al ; Int J Colorectal Dis 2 :87-92 ; 1987 ; TPN blijkt bij operatie wegens darmkanker de kans op complicatiesniet te kunnen reduceren ; deze uitslag is wederom in overeenstemming met de ideeën van mij, Moerman e.a. [PMID 3114397](#)

646)Harju E et al ; Chir Ital 42 : 151-64 ; 1990 ; Extra eiwit middels TPN, bij patiënten zonder voorafgaand eiwittekort en diewegens darmkanker geopereerd moeten worden, ondervinden hierdoor meer complicaties. Orthomoleculair pleegt mendergelijke patiënten geen extra eiwit te geven ; verstandig gezien dit onderzoeksresultaat. [PMID 2132029](#)

647)Heys SD et al ; Br J Surg 78 : 483-7 ; 1991 ; Caloriebeperking blijkt in vivo in gerandomiseerd onderzoek preoperatiefbij darmkankerpatiënten gekoppeld aan een langzamere tumorgroei. [PMID 1903319](#)

648)Akihama T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 10 :2125-9 ; 1983 ; Q10 gaat in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bijpatiënten met leukemie/ een maligne lymfoom het ontstaan van leverfunctiestoornissen door anthracyclines tegen ; haarverliesdoor deze middelen wordt door Q10 evenwel niet aantoonbaar tegengegaan. [PMID 6354099](#)

649)Mathe G et al ; Proc R Soc Med 68 : 211-6 ; 1975 ; Corynebacterium parvum na chemo wegens ALL laat op langetermijn meer patiënten in regressie dan wanneer Corynebacterium parvum niet gegeven wordt. [PMID 1060146](#)

650)Toomes H ; Dtsch Med Wochenschr 109 : 935-40 ; 1984 ; Bij het niet kleincellig longcarcinoom blijkt postoperatiefintrapleuraal toegediend Corynebacterium parvum de sterfte op lange termijn te verlagen ; met BCG wordt op dezelfde maniertoegediend geen enkel gunstig effect bewerkstelligd. [PMID 6376041](#)

651)Millar JW et al ; Thorax 35 : 856-8 ; 1980 ; Maligne pleurale effusie is met Corynebacterium parvum significant beter tebehandelen dan met mustine en geeft veel minder bijwerkingen dan mustine. [PMID 7221983](#)

652)Galligioni E et al ; Cancer 77 :2560-6 ; 1996 : De combinatie van autologe tumorcellen met BCG verbetert prognose bijnierkanker niet ; zie ook 643. [PMID 8640706](#)

653)Robinson E et al ; Cancer 40 :1052-9 ;1977 ; BCG (op basis van een methanolextract) blijkt in dit gerandomiseerdeonderzoek bij patiënten met een vergevorderde longkanker het aantal metastasen op afstand significant te verlagen ; het levenwordt evenwel slechts niet significant verlengd. [PMID 902232](#)

654)Anthony HM et al ; Cancer 42 : 1784-92 ; 1978 ; BCG blijkt bij inoperabele longkankerpatiënten (voor randomisatiewerd er eerst gestratificeerd) de kwaliteit van leven significant te verbeteren ; het leven werd niet significant verlengd ; nabestraling was deze levensverlenging echter wel zeer significant. [PMID 213186](#)

655)McKneally MF et al ; Lancet 1 (7956) : 377-9 ; 1976 ; BCG intrapleuraal gegeven blijkt in stadium 1 longkanker desterfte te verlagen ; wel werd even isoniazide gegeven om de kans op TBC door BCG te verlagen. [PMID 55646](#)

656)McKneally MF et al ; J Thorac Cardiovasc Surg 72 : 333-8 ; 1976 ; BCG intrapleuraal met isoniazide verbetert prognoselongkankerpatiënten stadium 1. [PMID 785107](#)

657)Macchiarini P et al ; Anticancer Res 9 : 391-3 ; 1989 ;In een klein gerandomiseerd onderzoek (17 versus 17) bleek BCGals adjuvans bij patiënten geopereerd voor longkankerstadium 1 de ziektevrije overleving , de mediane overleving en de 5-jaarsoverleving niet significant te verbeteren ; duidelijk is dat je bij zulke kleine aantallen significantie moeilijk kunt wegen;we maken later een overall-analyse apart voor stadium 1, 2 plus 3 geopereerd en voor inoperabele longkanker. [PMID 2546484](#)

658)Macchiarini P et al ; Am J Clin Oncol 14 : 291-7 ; 1991 ; Bij longkankerpatiënten stadium 2/3 die alreeds na operatiechemo krijgen blijkt BCG de ziektevrije overleving/overleving sec slechts niet significant te verbeteren. [PMID 1650528](#)

659)Maurer LH et al ; J Clin Oncol 3 : 969-76 ; 1985 ; Een op methanolextractie gebaseerd BCG-preparaat (niet levend dus) blijkt bij de behandeling van het kleincellig longcarcinoom met chemo en bestraling geen aanvullende waarde te hebben. [PMID 2991478](#)

660)Feld R et al ; J Clin Oncol 2 : 1352-8 ; 1984 ; In dit grote gerandomiseerde onderzoek bij longkankerpatiënten stadium 1niet-kleincellig (473 patiënten) bleek BCG intrapleuraal gegeven de ziektevrije overleving niet significant te verbeteren. [PMID 6512581](#)

661)McKneally MF et al ; J Thorac Cardiovasc Surg 81 :485-92 ; 1981 ; Bij 169 patiënten met longkanker stadium 1 werd opgerandomiseerde basis intrapleuraal BCG dan wel niets extra's gegeven ; na 3 jaar waren er in de BCG-groep 33% recidieven,terwijl dat percentage in de controle-groep 66 was ; een uiterst significant verschil. [PMID 7009993](#)

662)LLCSG ; Cancer 58 : 2411-6 ; 1986 ; In dit gerandomiseerde onderzoek bij patiënten geopereerd voor longkankerstadium 1 of 2 bleek intrapleuraal gegeven BCG de prognose niet te beïnvloeden. [PMID 2876770](#)

663)Little AG et al ; Surgery 100 :621-8 ; 1986 ; BCG bleek na operatie wegens longkanker stadium 1/2 statistisch eenzijdig gemeten tot een verbeterde 5-jaars-overleving te leiden. [PMID 3020725](#)

664)Hubay CA et al ; Surgery 87 : 494-501 ; 1980 ; Bij patiënten met een positieve oestrogenreceptor verbetert tamoxifenplus BCG de ziektevrije overleving meer dan tamoxifen alleen ; bij patiënten met een negatieve oestrogenreceptormetingwerd dit niet gevonden. [PMID 7368100](#)

665)Gail MH ; Chest 106(6Suppl):287S-92S ; 1994 ; 473 patiënten met longkankerstadium 1 of 2 bleken in een gerandomiseerd onderzoek met een zoutoplossing als controle, met BCG geen betere ziektevrije overleving of overleving secte hebben. [PMID 7988246](#)

666)Hoover HC et al ; J Clin Oncol 11 : 390-9 ; 1993 ; BCG plus autologe kankercellen (ASI-therapie) verbetert bij coloncarcinoompatiënten na operatie wel de ziektevrije overleving en de overleving sec ; evenwel niet in geval van rectalekanker ; het laatste komt wellicht doordat er vlak na de immunotherapie ook nog bestraald werd. [PMID 8445413](#)

667)Abdi EA et al ; J Surg Oncol 40 : 205-13 ; 1989 ; BCG verbetert de ziektevrije overleving van patiënten geopereerdwegens een darmkanker Dukes B2 of C ; dit effect wordt minder significant wanneer ook adjuvantchemo wordt gegeven. [PMID 2645466](#)

668)Hoover HC et al ; Cancer 55 :1236-43 ; 1985 ; BCG plus autologe kankercellen (ASI-therapie) geeft in dit gerandomiseerde onderzoek bij geopereerde darmkankerpatiënten een betere ziektevrije overleving en overleving sec. [PMID 3882219](#)

669)Harris JE et al ; J Clin Oncol 18 : 148-57 ; 2000 ; BCG plus autologe kankercellen verbetert bij darmkankerpatiëntenstadium 2/3 bij eenzijdige toetsing alleen de trend voor de ziektevrije overleving. [PMID 10623705](#)

670)Robinson E et al : Recent Results Cancer Res 75 : 80-7 ; 1980 ;ook in dit gerandomiseerde onderzoek bij darmkankerpatiënten blijkt BCG zinvol ; nu als extract op methanolbasis bereid : de ziektevrije overleving en de overlevingsec zijn na 2 jaar beter in de BCG-groep. [PMID 7232842](#)

671)Harris JE et al ; J Clin Oncol 18 : 148-57 ; 2000 ; In dit gerandomiseerde onderzoek met BCG volgens de ASI-methodewordt geen effect gevonden op de prognose van patiënten geopereerd voor darmkanker stadium 2/3. [PMID 10623705](#)

672) Gray BN et al ; J Surg Oncol 40 : 34-7 ; 1989 ; Met BCG toegepast volgens de ASI-methode wordt in dit onderzoek bij darmkankerpatiënten geopereerd voor darmkanker stadium 2/3 geen verbetering van de prognose bereikt. [PMID 2642566](#)

673) Ambus U et al ; Dev Biol Stand 38 :541-5 ; 1977 ; BCG naast 5-FU verbetert de prognose van darmkankerpatiënten stadium 2/3 significant tov 5-FU als enige adjuvante therapie ; in geval van inoperabele darmkanker heeft BCG naast 5-FU geen aanvullende waarde. [PMID 344107](#)

674) Higgins GA et al ; Cancer 54 : 193-8 ; 1984 : Een BCG-extract bereid met methanol verbetert als extra adjuvans naast 5-FU en methyl-CCNU verbetert de prognose van darmkankerpatiënten waarbij de tumor niet volledig kon worden verwijderd niet. [PMID 6202387](#)

675) Hoover HC en Hanna MG ; Semin Surg Oncol 5 : 436-40 ; 1989 ; Bij darmkankerpatiënten geopereerd voor Dukes'B2-C3 verbetert de ASI-benadering met BCG zowel de ziektevrije overleving als de overleving sec. [PMID 2688033](#)

676) Richards F 2nd et al ; Cancer 43 :91-6 ; 1979 ; Bij uitgezaaide darmkanker verbetert BCG bereid op methanolbasis (duseen dood extract!) het resultaat van vincristine, methotrexaat en methyl-CCNU niet. [PMID 367576](#)

677) No authors listed ; N Engl J Med 310 : 737-43 ; Een BCG-extract op methanolbasis bereid verbetert adjuvant resultaat van 5-FU en semustine bij patiënten geopereerd voor darmkanker stadium Dukes-C niet. Nu volgt een overzicht van darmkanker/BCG. In 2 studies (674 en 676) was uitsluitend van niet curatief geopereerden sprake : daar hielp BCG niet. In de 12 andere studies (377,378,666,667,668,669,670,671,672, 673,675 en 677) bleek BCG in 10 van de 12 zinvol ; kijken we alleen naar de ASI-methode (7 van de 12 studies) dan was BCG in 6 van de 7 studies significant van waarde. BCG is en dan zeker volgens de ASI-methode zinvol als adjuvans bij de behandeling van darmkanker stadium 2/3. We zagen al eerder dat BCG zinvol is bij vergevorderde prostaatkanker, AML en beginnende blaaskanker (daarbij superieur aan chemo) ; bij nierkanker is het nut van BCG onduidelijk en bij het maligne melanoom is BCG in het geheel niet zinvol. [PMID 6366550](#)

678) No authors listed ; J Thorac Cardiovasc Surg 82 :649-57 ; 1981 ; Intrapleuraal gegeven BCG blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek de prognose van geopereerde longkankerpatiënten niet te verbeteren ; dit gold ook separaat voor stadium-1-patiënten. [PMID 7029149](#)

679) Roeslin N et al ; Cancer Immunol Immunother 13 :174-5 ; 1982 ; Intradermale toediening van BCG als adjuvans voor patiënten geopereerd voor een plaveiselcelcarcinoom van de long verbetert in dit gerandomiseerde onderzoek de prognose niet. [PMID 6925982](#)

680) Roeslin N et al ; Eur J Cardiothorac Surg 3 : 430-5 ; 1989 ; Intrapleurale toediening van BCG bij patiënten die wegenseen niet-kleincellig longcarcinoom geopereerd worden blijken hierdoor in dit onderzoek geen betere prognose te hebben. [PMID 2483977](#)

681) Senn HJ et al ; Adjuvante chemo plus BCG bij vrouwen, die bij operatie wegens borstkanker nul klieren hadden geveenen betere ziektevrije overleving dan chemo alleen. ???

682) Millar JW et al ; Thorax 37 :57-60 ; 1982 ; Bij 92 patiënten met een bronchuscarcinoom werden in 3 groepen opgerandomiseerde basis 2 verschillende BCG-toedieningen met niets extra's vergeleken ; de ziektevrije overleving en ook de overleving sec bleken na 5 jaar hetzelfde voor alle 3 de groepen. [PMID 7041323](#)

683) Balch CM et al ; Cancer 49 :1079-84 ; 1982 ; Corynebacterium parvum (C.p.) als immuno-adjuvans verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec van melanoompatiënten met een primaire tumor van 3 mm of meer. Zie ook 382 :C.p. verbetert in 2 studies de ziektevrije overleving stadium 2 (382 en 383 ; in de laatste was door immunotherapie ook de overleving sec beter) ; in 460 was er voor C.p. geen effect naast intensieve adjuvantchemo, terwijl in 384 het effect van C.p. op de overleving in de adjuvantsituatie slechts niet significant positief was. Drie studies zijn significant positief en zeker 1 niet significant positief. Mijn voorlopige overall-conclusie is C.p. is geschikt als adjuvans voor nabehandeling van een in potentie curatief behandeld maligne melanoom. In geval van een uitgezaaid melanoom ligt het anders ; zie hierna. [PMID 7037155](#)

684) Kokoschka EM et al ; Onkologie 1 : 98-103 ; 1978 ; Patiënten met uitgezaaide melanoomkanker kregen methyl-CCNU aldan niet voorbehandeld met Corynebacterium parvum ; met Corynebacterium parvum waren er meer regressies en was de overleving langer. [PMID 362293](#)

685) Lowe J et al ; Lancet ! (8158) :11-4 ; 1980 ; In een gerandomiseerd onderzoek bij 92 patiënten blijkt na operatie wegens longkanker intrapleuraal toegediend BCG geen duidelijk effect op de overleving te hebben.

[PMID 6101353](#)

686) Matthay RA et al ; Cancer Res 46 : 5963-8 ; 1986 ; Preoperatief BCG in de longtumor had geen effect op de ziektevrije overleving of de overleving sec bij patiënten met deze kanker die geopereerd gingen worden. [PMID 3530442](#)

687) Rosso R et al ; Tumori 68 :527-30 ; 1982 ; Bij vergevorderde oat-cell-longkanker lijkt naast chemo eerder ongunstig dan gunstig. Een totaal overzicht over BCG en longkanker volgt nu ; we kijken naar de studies met een kleincellig longcarcinoom: In 409 en 659 wordt met een dood BCG-vaccin geen effect op de prognose bewerkstelligt ; met een levend vaccin lukt dat wel (408). Bij inoperabele grootcellige longkankers zien we in een studie (653) een remming van de verdere metastasering, maar geen effect op de overleving, in een andere studie waarin de kwaliteit van leven is bekeken (654) zien we met BCG een betere kwaliteit van leven en met BCG alleen levensverlenging indien er voor een lokaal inoperabele tumor bestraald wordt ; in nog weer een andere studie met longkankerpatiënten in een vergevorderd stadium zien we na complete regressie levensverlenging door BCG ; in de overige 4 studies zien we in het geheel ook geen effect op de overleving (351,355,411 en 687). Kortom bij inoperabele grootcellige longkanker is BCG alleen mogelijk interessant als bestraling een zinvolle lokale behandeling is of er reeds met deels andere behandeling een complete regressie bereikt is oftewel BCG is bij het inoperabele grootcellige longcarcinoom meestal niet zinvol. Als adjuvans voor geopereerde longkanker is BCG in 17 studies beproefd (557, 650,655,656, 657,658,660,661,662,663,665,678, 679,680, 682, 685 en 686) ; in negen studies is expliciet (o.a.) naar stadium 1 gekeken (655,656,657,660,661,662,663,665 en 678) ; slechts 5 laten een betere prognose zien, alleen de 2 grootste studies nu juist niet (665 en 678) ; mogelijk heeft BCG in dit stadium geen zin al is een precieze meta-analyse nodig om uitsluitsel te geven ; tot dan heeft BCG in stadium 1 als adjuvans wat mij betreft het voordeel van de twijfel. Als adjuvans in (o.a.) stadium 2/3 na operatie is BCG in 10 studies beproefd (557,650,658,662,663,679,680,682, 685 en 686); het resultaat was in slechts 2 niet zulke grote studies wat de prognose betreft positief (662 en 663) , waarbij in studie 663 stadium 1 meegespeeld kan hebben en het resultaat slechts eenzijdig positief was : mijn conclusie is dat BCG als adjuvans in stadium 2/3 na operatie geen zin heeft. [PMID 6762741](#)

688) Richman SP et al ; Cancer Treatm Rep 60 : 535-9 ; 1976 ; Bij patiënten met gerecidiveerde keelkanker bleek BCG naast intensieve chemo het leven te verlengen. [PMID 62613](#)

689) Taylor SG 4th et al ; Arch Otolaryngol 109 : 544-9 ; 1983 ; Bij patiënten met een 'locally advanced' maar nog te behandelen keelkanker kregen een intensieve behandeling met BCG ; dit leidde tot een betere ziektevrije overleving en overleving sec. [PMID 6347154](#)

690) Woods JE et al ; Surg Clin North Am 57 : 769-78 ; 1977 ; BCG blijkt het resultaat van methotrexaat bij patiënten meteen gevorderde keelkanker niet significant te verbeteren. [PMID 897965](#) 691) Isenberg J et al ;

Anticancer Res 14 : 1399-404 ; 1994 ; Propionibacterium granulosum vermindert vooraf gegeven de postoperatieve infectiekans ; in stadium 1 en 2 bleek bovendien de overleving beter. [PMID 8067712](#) 692)

Agarwala SS et al ; Cancer 100 : 1692-8 ; 2004 ; BCG als extra adjuvans of enig adjuvans verbetert op lange termijn de prognose van melanoma-patiënten stadium 1/2 niet ; hetgeen ik eerder ook al concludeerde. [PMID 15073858](#) 693) Watanabe M et al ; Int J Clin Oncol 9 : 98-106 ; 2004 ; OK-432 verbetert als extra adjuvans naast chemo de prognose van patiënten geopereerd wegens een colo-rectale tumor niet. bij bijvoorbeeld maagkanker werkt OK-432 wel. [PMID 15108041](#)

694) Shirabe K et al ; Hepatogastroenterology 44 : 205-9 ; 1997 ; TPN vermindert kwaliteit immunologische parameters na leveroperatie wegens kanker ; de infectiekans nam hierdoor in dit onderzoek net niet significant toe ; een en ander spoort meerdere referenties van deze lijst. [PMID 9058145](#)

695) Britell JC et al ; Cancer Clin Trials 2 ; 345-50 ; 1979 ; Een methanolextract van BCG verbetert resultaat van 5-FU, cyclofosfamide en prednison bij patiënten met gevorderde borstkanker niet. [PMID 394870](#)

696) Ferreira PR et al ; Head Neck 26 : 313-21 ; 2004 ; Vitamine E vermindert mucositis als bijwerking van bestraling ivm keelkanker. [PMID 15054734](#)

697) Poon RT et al ; Aliment Pharmacol Ther 19 : 779-88 ; 2004 ; BCAA verminderen morbiditeit en verbeteren kwaliteit van leven van patiënten die chemoembolisatie ondergaan ivm een inoperabel primair levercarcinoom. [PMID 15043519](#)

698) Lippman SM et al ; Invest New Drugs 6 : 51-6 ; 1988 ; 13-cis-retinoic-acid brengt bij plaveiselcelcarcinomen in eenvergevoerd stadium significant meer regressies teweeg dan op basis van de spontane regressiefrequentie verwacht mocht worden ; dit gold niet voor de controle-groep die methotrexaat kreeg. [PMID 3165972](#)

699) Robinson E et al ; Biomedicine 31 :8-10 ; 1979 ; Een methanolextract van BCG verbetert de ziektevrije overleving en de overleving sec van darmkankerpatiënten Dukes B2/C , geopereerd en bestraald/met chemo behandeld ; dit resultaat is in overeenstemming met veel andere trials met BCG als extra adjuvans voor darmkanker. [PMID 383171](#)

700) Xu BP et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 661-3 ; 2003 ; Jingming vermindert problemen met ziensamenhangend met bestraling wegens een nasopharynxcarcinoom. [PMID 14571612](#)

701) Pommier P et al ; J Clin Oncol 22 : 1447-53 ; 2004 ; Calendula officinalis is superieur aan trolamine om dermatitissamenhangend met bestraling voor borstkanker te voorkomen. [PMID 15084618](#)

702) Zhao JX et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 908-10 ; 2003 ; Fuzheng yiliu bevordert in gerandomiseerdonderzoek bij slokdarmkanker significant apoptos. [PMID 14714361](#)

703) Semiglasov VF et al ; Anticancer Res 24 : 1293-302 ; 2004 ; Margetak als extra adjuvans naast adjuvante CMFbehandeling voor borstkanker verbetert de levenskwaliteit. [PMID 15154663](#)

704) Piao BK et al ; Anticancer Res 24 :303-9 ; 2004 ; Margetak vermindert bijwerkingen chemo bij diverse vormen van kanker(eierstok-,NSCL- en borstkanker) en verbetert zo de levenskwaliteit. [PMID 15015612](#)

705) Purves EC et al ; Br J Urol 51 :278-82 ; 1979 ; Subcutane injecties met Corynebacterium parvum verbetert naast standaardbehandeling de overleving van blaaskankerpatiënten niet. [PMID 380732](#)

706) Papac R et al ; Cancer Res 38 : 3150-3 ; 1978 ; BCG verbetert bij vergevoerde head and neck cancer de prognose niet; het lijkt er in ander onderzoek op dat BCG alleen bij een niet te grote tumorload en bij multiple chemotherapie zinvol is bij keelkanker. [PMID 356962](#)

707) Burnett AK et al ; Blood 93 : 4131-43 ; 1999 ; ATRA verbetert de genezingskans van patiënten met promyelocytenleukemie wanneer ATRA in de 1e-lijnsbehandeling wordt toegepast ; het blijkt evenwel dat dit alleen geldt indien het aantal witte bloedcellen niet te hoog is. [PMID 10361110](#)

708) Shen ZX et al ; Proc Natl Acad Sci USA 101 :5328-35 ; 2004 ; Arseentrioxide is even goed als atra als het er om gaat bijpromyelocytenleukemie een regressie te bewerkstelligen ; met de combinatie gaat dat sneller en met betrekking tot vele klinisch relevante parameters werkt de combinatie synergetisch. [PMID 15044693](#)

709) .

710) Scheid C et al ; Nutrition 20 ; 249-54 ; 2004 ; Glycyl-glutamine bevordert herstel niveau neutrofielen na intensieve chemo ivm leukemie ; op neutropenische koorts was er evenwel absoluut geen effect. [PMID 14990264](#)

711) De Luis DA et al ; Eur J Clin Nutr 2004 12 mei ; Arginine vermindert fistelvorming als complicatie wegens keelkanker. [PMID 15138461](#)

712) Mayr AC et al ; Dev Biol Stand 38 : 553-7 ; 1977 ; Corynebacterium parvum geeft bij patiënten met uitgezaaide borstkanker die CMF krijgen niet-significant meer regressies ; voorts is er met Cp een trend tot langer leven ; toch beveel ik Corynebacterium parvum bij uitgezaaide borstkanker nog niet aan. [PMID 344108](#)

713) Makowka L et al ; Can J Surg 23 : 429-31 ; 1980 ; BCG verbetert naast 5-FU de prognose van patiënten met eenvergevoerde maagkanker niet. [PMID 6159957](#)

714) Alberts DS et al ; Gynecol Oncol 32 : 16-21 ; 1989 ; Corynebacterium parvum verbetert bij onbehandelde eierstokkankerpatiënten stadium 3 de respons op DCP (doxorubicine,cyclofosfamide en cisplatinum). [PMID 2642453](#)

715) Smith RE et al ; JNCI ; 96 : 1128-32 ; 2004 ; BCG als adjuvans bij darmkanker stadium 2/3 verbetert de 10 jaaroverleving significant. [PMID 15292384](#)

716) O'Brien ME et al ; Ann Oncol. 15 : 906-14 ; 2004 ; Mycobacterium vaccae verbetert naast chemo bij patiënten met een ver gevorderd niet-kleincellig longcarcinoom de kwaliteit van leven ; de overleving is net

niet significant beter ; in combinatie met no 353 is er wel van een betere overleving sprake. [PMID 15151947](#)

717) Sato Y et al ; J Immunother. 27: 394-7 ; OK-432 verbetert in dit kleinschalige onderzoek niet aantoonbaar de prognose van patiënten geopereerd voor maagkanker welke ook aanvullende chemo krijgen ; de andere onderzoeken in deze lijst geven aan dat OK-432 de prognose van maagkankerpatiënten (met een mindere prognose) verbetert ; zeker ook wanneer er sprake is van uitzaaiingen. [PMID 15314548](#) Voor curatief geopereerden is de meta-analyse van Sakamoto J et al ; J Immunother 25 : 405-12 ; 2002 ondubbelzinnig positief voor OK-432. [PMID 12218778](#)

718) Weijl NI et al ; Eur J Cancer 40:1713-23; 2004: In gerandomiseerd onderzoek geen bescherming van C,E en selenium tegen bijwerkingen cisplatinum ; echter wel met stratificatie. [PMID 15251161](#)

719) Shen ZX et al; Proc Natl Acad Sci USA 101 : 5328-35 ; 2004 ; Arsenicum en ATRA werken synergetisch bij acute promyelocyten leukemie : snellere respons en een significant beter persisteren van een complete respons door deze combinatie! [PMID 15044693](#)

720) Toma S et al ; Oncol Rep 11 : 1297-305 ; 2004 ; 13-cisretinoïnezuur verbetert prognose van radicaal behandelde keelkanker niet ; zie ook 216,361 en 422 : als adjuvans is 13-cis-retinoïnezuur inderdaad voor wat keelkanker aangaat discutabel ; voor preventie van nieuwe primaire keelkanker lijkt het evenwel wel zinvol. [PMID 15138569](#)

721) Essell JH et al ; Ann Intern Med 128 : 975-81 ; 1998 ; Ursodiol gaat veno-occlusieve ziekte van de lever als complicatie van beenmergtransplantatie tegen ; zie ook 307. [PMID 9625683](#)

722) Ekert H et al ; Medical and Pediatric Oncology 8 :353-60 ; 1980 ; Kinderen met succes behandeld voor AAL kregen naast onderhoudschemo wel of niet BCG : remissieduur en overleving, die al zeer goed waren (maakt effect BCG moeilijker meetbaar) werden door BCG niet beter. Zie ook 404,444 en 454 : BCG is hooguit interessant voor een betere respons op een chemo in 2e lijn ; bewijs voor een betere overleving door BCG bij AAL is er echter niet. Bij AML geeft BCG wel met zekerheid een betere overleving ; net als bij blaas- en darmkanker (maar bijvoorbeeld weer niet bij het maligne melanoom). [PMID 7005644](#)

723) Fossa SD et al ; Cancer 101 :533-40 ; 2004 ; 13-cisretinoïnezuur vergroot de responskans op interferon bij uitgezaaid nierkanker significant. [PMID 15274066](#)

724) Dalais FS et al ; Urology 64 ; 510-5 ; 2004 ; Sojabrood ipv tarwebrood doet de PSA bij prostaatkankerpatiënten zakken ipv stijgen ; ook de verhouding vrij/gebonden PSA verandert door sojabrood gunstig, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 15351581](#)

725) Heller AR et al ; Int J Cancer 111:611-6; 2004 ; Visolie gaat gewichtsverlies samenhangend met buikoperatie wegens kanker in vergelijking met ander vet tegen ; lever en alvleesklier herstellen ook sneller ; ook gaf visolie als trend te zien : bij veel kans op sepsis toch een korter verblijf op de intensive care. [PMID 15239141](#)

726) Hubay CA et al ; J Steroid Biochem 23:1147-50 ; 1985 ; Als extra adjuvans wegens borstkanker naast CMF/hormonale therapie verbetert BCG ziektevrije overleving na 6 jaar follow-up niet. [PMID 3912620](#)

727) Toma S et al ; Oncol Rep 10 : 1895-901 ; 2003 ; Betacaroteen vermindert recidiefkans keelkanker niet ; noch mindere nieuwe primaire keelkanker ; geen verschil in hart- en vaatziekten ; wel een niet-significante daling van de totale sterfte in de beta-caroteen-groep van 40%. Duidelijk is dat ook met dit kleinschalige onderzoek de bekende ATBC-studie, die toch al niet deugde weerlegd wordt. [PMID 14534715](#)

728) Braga M et al ; Arch Surg 134 : 428-33 ; 1999 ; Omega-3-vetzuren, L-arginine en RNA verminderen bij patiënten die wegens kanker aan de buik geopereerd worden de infectiekans ; bovendien wordt de ligduur bekort ; dit feit is in talloze andere studies van deze lijst ook gevonden. [PMID 10199318](#)

729) Su CK et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 60 : 171-6 ; 2004 ; Aloe vera vermindert in gerandomiseerd onderzoek bijwerkingen bestraling voor keelkanker niet significant. [PMID 15337553](#)

730) Schloerb PR en Amare M ; JPEN 17 : 407-13 ; 1993 ; Glutamine vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek ligduur in ziekenhuis na beenmergtransplantatie. [PMID 8289404](#)

731) Oberbaum M et al ; Cancer 92:684-90 ; 2001 ; Traumeel S vermindert in gerandomiseerd onderzoek significant stomatitis bij kinderen die beenmergtransplantatie krijgen. [PMID 11505416](#)

732) Creagan ET et al; J Clin Oncol 9 : 2104-9 ; 1991 ; Aspirine naast interferon verbetert bij patiënten met een vergevorderde nierkanker de overleving in vergelijking met interferon alleen niet significant. [PMID 1960551](#)

733) Moses AW et al ; Br J Cancer 90 : 996-1002 ; 2004 ; EPA doet in gerandomiseerd onderzoek beweeglijkheid van pancreaskankerpatiënten met cachexie significant toenemen, passend bij een verbetering van de levenskwaliteit. [PMID 14997196](#)

734) Xu RR et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 24 : 411-4 ; 2004 ; Met Yin suppletie en met het zogenaamde 'clearing heat principle' bleek in gerandomiseerd onderzoek bij patiënten met acute myeloïde leukemie met ATRA en arsenicum een significant beter resultaat mogelijk dwz meer regressies ; ook immuunfuncties, het HB en de bloedplaatjeswaren door deze Chinese behandelwijzen beter dan in de alleen met atra en arsenicum behandelde groep. [PMID 15199624](#)

735) Balzarini A et al ; Br Homeopath J 89 : 8-12 ; 2000 ; Belladonna bevordert in gerandomiseerd, dubbelblind onderzoek herstel van bijwerkingen van bestraling. [PMID 10703904](#)

736) Van Patten CL et al ; J Clin Oncol 20 : 1449-55 ; 2002 ; Soja-fytoöestrogenen verminderden in dit onderzoek nietaantoonbaar het aantal hot-flushes tgv overgangsklachten ; zie ook 500 : in dit onderzoek niet minder, maar wel kortere hotflushes; de overgang treedt bij de behandeling van borstkanker vaak geforceerd in ; daarom staat dit soort onderzoek ook in deze lijst. [PMID 11896091](#)

737) Belhabri A et al ; Hematol J 3:49-55 ; 2002 ; ATRA biedt naast chemo niets extra's bij gerecidiveerde promyelocytenacute myeloïde leukemie. [PMID 11960396](#)

738) Ito K et al ; Int J Colorectal Dis 19:157-64 ; 2004 ; PSK vermindert bij patiënten geopereerd voor darmkanker stadium Dukes C de sterfte tgv darmkanker ; de ziektevrije overleving verbeterde er in dit onderzoek niet aantoonbaar door. [PMID 13680286](#)

739) Bylund A et al ; Eur J Cancer Prev 12 : 407-15 ; 2003 ; Roggebrood verhoogt in vergelijking met tarwe significant de apoptosis in prostaatkankers. [PMID 14512806](#)

740) Buzdar AU et al ; Cancer 53 : 384-9; 1984 ; BCG als extra adjuvans bij de behandeling van borstkanker verbetert ziektevrije overleving en overleving sec niet ; dit resultaat stemt overeen met ander onderzoek : BCG is expliciet van belang bij blaaskanker, AML, darmkanker en NHL maar expliciet niet bij borst-, longkanker, de ziekte van Hodgkin en het maligne melanoom. [PMID 6362814](#)

741) Salvati F et al ; G Ital Chemioter 31 : 185-9 ; 1984 ; Thymostimuline verbetert resultaten chemo bij het kleincellig longcarcinoom wanneer het limited disease betreft ; niet in geval van extensive disease ; igv limited disease verbetert de Karnofsky-index significant ; de regressiekans en de overlevingsduur tenderden slechts sterk naar beter met thymostimuline ; zie ook de 3 overige studies in deze lijst mbt thymostimuline bij het kleincellig longcarcinoom ; klaarblijkelijk heeft thymostimuline alleen zin igv limited disease en een verminderde immuniteit. [PMID 6088341](#)

742) Pearson OH et al ; Breast Cancer Res Treat S61-8 ; 1983 ; BCG naast CMF en Tamoxifen als extra adjuvans verbetert de prognose van borstkanker niet ; dit is vaker gevonden! [PMID 6367862](#)

743) Popiela T et al ; Anticancer Res. 8 : 1423-7 ; 1988 ; BCG naast 5-FU geeft bij patiënten met gevorderde maagkanker wellevensverlenging, terwijl 5-FU alleen dat niet geeft tov de controle-groep. [PMID 3064717](#)

744) Popiela T et al ; Gastric Cancer 7 : 240-5 ; 2004 ; BCG naast FAM geeft als extra adjuvans na operatie een betere 10-jaarsoverleving tov FAM als chemo ; FAM had tov de controle-groep geen betere prognose tot gevolg ; zie behalve 743 en 744, ook 511 van deze lijst ; bij maagkanker lijkt BCG weer wel werkzaam ; net als bij NHL, AML, blaaskanker etc. [PMID 15616772](#)

745) Creasman WT et al ; Gynecol Oncol. 39:239-43 ; 1990 ; BCG als extra adjuvans naast CAP de prognose niet ; overigens later ook aangetoond dat CAP niet beter is dan P (cisplatin). [PMID 2258063](#)

746) Schlenk RF et al ; Leukemia 18 :1789-803 ; 2004 ; Bij patiënten met AML, nooit eerder behandeld met chemo hebben met ATRA in gerandomiseerd onderzoek een betere ziektevrije overleving en overleving sec. [PMID 15385923](#)

747) Clark RE et al ; Br J Haematol 66 : 77-83 ; 1987 ; Bij patiënten met een myelodysplastisch syndroom , verbetert 13-cisretinoïnezuur het antigeenpatroon ; de overleving wordt evenwel slechts verbeterd bij patiënten zonder sideroblasten en met minder dan 5% blasten. [PMID 3297129](#)

748) Kranse R et al ; Int J Cancer 113 : 835-40 ; 2005 ; In een gerandomiseerd dubbelblind onderzoek bij prostaatkankerpatiënten werd met een combinatie fyto-oestrogenen, antioxydanten inclusief carotenoiden, selenium en anderenatuurstoffen een daling van testosteron en DHT gezien ; ook bleek de verdubbelingstijd

van het vrije PSA af te nemen ; dit alles past bij een verlangzaming van het ziekteproces. [PMID 15499622](#)

749) Faure ED et al ; Menopause 9 : 329-34 ; 2002 ; 75 mg genisteine plus daidzeine verminderen hot-flushes vanwege de overgang ; dit is relevant voor de behandeling van borstkanker : de overgang wordt iha of vervroegd of de verschijnselen worden versterkt (dit laatste vooral door aromatase-remmers) ; zie ook 500 en 736 ; in de laatste studie was vrijwel zeker sprake van een te lage dosering. [PMID 12218721](#)

750) Nikander E et al ; 'Obstet Gynecol 101:1213-20 ; 2003 ; Isoflavonen verminderen niet significant overgangsklachten bij vrouwen met borstkanker ; zie ook 500,736 en 749 ; een voorlopige meta analyse laat toch igv overgangsklachten voor isoflavonen een gunstig effect zien. [PMID 12798527](#)

751) Colombo R et al ; J Urol 155 : 1227-32 ; 1996 ; Hyperthermie verbetert zoals in meerdere andere onderzoeken al is gevonden (zie deze lijst) het resultaat van intravesicale chemo : meer regressies door hyperthermie in de neoadjuvant situatie. [PMID 8632537](#)

752) Garami M et al ; J Pediatr Hematol Oncol 26 : 631-5 ; 2004 ; Avemar, een gefermenteerd tarwekiemextract vermindert bij kinderen met kanker die chemo krijgen de kans op neutropenie plus koorts. [PMID 15454833](#)

753) Farreras N et al ; Clin Nutr 24 :55-65 ; 2005 ; Arginine plus omega-3-vetzuren en RNA/DNA versnelt in een gerandomiseerd onderzoek wondgenezing na operatie wegens maagkanker en reduceert het aantal complicaties ; dit is feitelijk veel vaker gevonden. [PMID 15681102](#)

754) Wilbur DW et al ; J Surg Oncol. 34:165-9 ; 1987 ; Bij eierstokkanker stadium 3/4 verbetert cisplatin resultaat vancyclofosfamide voor wat betreft de overleving niet ; BCG ook niet aantoonbaar, maar de trend (P <0,08) wijst toch op een effect van BCG bij eierstokkanker. Zie ook referentie 745 en de 2 hierna. [PMID 3546949](#)

755) Alberts DS et al ; Gynecol Oncol 32:8-15 ; 1989 ; In stadium 3/4 van eierstokkanker verbetert BCG resultaat vancyclofosfamide plus adriamycine niet ; ook niet van cisplatin, maar wel het resultaat van de 3 genoemde cytostatica tezamen (langere respons en langere overleving). [PMID 2642455](#)

756) Alberts DS et al ; Gynecol Oncol. 32:16-21 ; 1989 ; In stadium 3/4 van eierstokkanker verbetert BCG resultaat vancyclofosfamide plus adriamycine en ook van cisplatin niet ; maar ja hier zijn de 3 cytostatica niet met z'n drieën gecombineerd. [PMID 2642453](#)

757) Popp MB et al ; Cancer Treatment Rep 65 Suppl 5: 129-35 ; 1981 ; Het geven van extra eten (calorieën) verbetert bij patiënten met een diffuus lymfoom de tolerantie voor chemo niet. Vele eerdere studies in deze lijst hebben de nutteloosheid van TPN ook aangetoond. [PMID 6809322](#)

758) Mertes N et al ; Clin Nutr 19:395-401 ; L-alanyl-L-glutamine supplement verkort verblijf in ziekenhuis na abdominale chirurgie significant. [PMID 11104589](#)

759) Morlion BJ et al ; Ann Surg 227:302-8;1998 ; dit onderzoek is vergelijkbaar met no 758 en heeft een vergelijkbaar resultaat. [PMID 9488531](#)

760) Pytlik R et al ; Bone Marrow Transplant 30:953-61;2002 ; L-alanyl-glutamine vermindert in geval van autologe transplantatie diarree aantoonbaar ; echter meer mucositis, een hoger opiaatgebruik, een langer ziekenhuisverblijf en een hogere recidiefkans. Voor dergelijke patiënten is dit dipeptide derhalve niet aan te bevelen. [PMID 12476290](#)

761) Popp MB et al ; Surgery 90:195-203 ; 1981 ; Intraveneus toegediende extra voeding verbetert overleving van patiënten met een gevorderd diffuus lymfoom niet ; er treden wel de nodige extra complicaties op ; dit bevestigt wederom : extravoeding sec is zinloos. [PMID 6789483](#)

762) Jian ZM et al ; JPEN 23(5 Suppl) : S62-6 ; 1999 ; L-alanyl-glutamine verkort ook in dit onderzoek na abdominale chirurgie het verblijf in het ziekenhuis ; ook was de darmpermeabiliteit beter in de de dipeptidegroep ; in de placebo-groep was er een trend tot meer infecties. Zie ook 759 en 760. [PMID 10483898](#)

763) Van Eys J et al ; Med Pediatr Oncol 8:63-73;1980; Intraveneuze hyperalimentatie verbetert resultaat chemo niet aantoonbaar ; wel treden er infectie gerelateerd aan de hyperalimentatie op ; zie o.a. ook 761. [PMID 6777653](#)

764) Morabito N et al ; J Bone Miner Res 17 ; 1904-12;2002 ; Genisteine gaat bij vrouwen die net in de overgang zijn osteoporose tegen ; relevant voor vrouwen met kanker die door de behandeling van kanker in de menopauze terecht komen. [PMID 12369794](#)

765) Persson C et al ; Nutrition 21:170-8;2005 ; Visolie en melatonine gaan bij cachectische maagdarkankerpatiënten evengoed verdere cachexie tegen /dan wel het gewicht stijgt weer ; de combinatie werkt echter nog significant beter. [PMID 15723745](#)

766)Nixon DW et al ; Cancer Treat Rep. 65 Suppl 5:121-8;1981 ; TPN (total parenteral nutrition) verbetert niet de regressiekans bij patiënten met gevorderde darmkanker noch hun overleving. [PMID 6809321](#)

767) Chen L et al ; JNCI 93:1872-9 ; 2001 ; extra lycopene in de vorm van tomatensaus (30 mg) vermindert bij patiënten die op de nominatie staan voor prostatectomie (overigens zinloos) de PSA significant ; zie ook 21 en 421. [PMID 11752012](#)

768) Serrou B et al ; Recent Results Cancer Res. 80 : 246-53;1982 ; Extra vet,suiker en aminozuren verbeteren resultaatchemo voor oat cell longkanker in kleinschalig gerandomiseerd onderzoek niet, hetgeen klopt met de orthomoleculaire zienswijze. [PMID 6276949](#)

769)Shamberger RC et al ; Am J Med 74:40-8;1983 ; Extra voeding naast chemo voor botkanker is zinloos ; het herstel van de bloedplaatjes en de granulocyten was in de controle-groep zelfs beter en in relatie hiermee was in deze groep detransfusiebehoefte lager. [PMID 6401392](#)

770)Shamberger RC et al ; Surgery 96:1-13; 1984 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek werd met extra calorieën geentherapeutisch voordeel gevonden bij patiënten die chemo voor botkanker kregen. [PMID 6429875](#)

771) Lundholm K et al ; Cancer 100:1967-77;2004; Patiënten met cachexia als gevolg van kanker kregen allen, COX-2-remmers en EPO ; de helft kreeg ook voedingsondersteuning, gericht op ontstekingsremming, anemiepreventie en om de voedingsstatus te verbeteren. Extra calorieën was nu niet het primaire doel ; nu was er wel sprake van levensverlenging in de voedingsgroep. [PMID 15112279](#)

772) Barlow JJ et al ; Cancer 46:1333-8 ; 1980; Methotrexaat plus foliumzuur en cyclofosfamide is bij eierstokkanker stadium 3/4 superieur aan 5-FU plus cyclofosfamide , althans voor zover het de regressiekans betreft ; Crynebacterium parvum bleek verder de kans op regressie niet te beïnvloeden. [PMID 6998553](#)

773) Clamon GH et al ; Cancer treat Rep 69:167-77;1985; Hyperalimentatie verbetert bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom de respons op chemo/bestraling niet ; hyperalimentatie bleek juist met meer koortsepisodes samen te gaan. [PMID 2982491](#)

774) Wolmark N et al ; J Clin Oncol 17:3553-9;1999; 5-FU plus leucovorin geeft een aantoonbaar betere ziektevrije overleving bij darmkankerpatiënten stadium B/C dan 5-FU plus levamisol ; iets wat feitelijk al eerder aangetoond is. [PMID 10550154](#)

775) Tsavaris N et al ; Oncol Rep 12:927-32;2004; Bij patiënten met rectumca. blijkt adjuvante behandeling met 5-FU plus leucovorin gedurende een half jaar even goed als 5-FU plus levamisol 1 jaar lang en dat bij aantoonbaar minder bijwerkingen; zie o.a. ook 774. [PMID 15375524](#)

776) Parnes HL et al ; J Clin Oncol 21:1819-24;2003; Bij patiënten met uitgezaaide borstkanker voegt leucovorin niets toe aan het therapeutische effect van FAC. [PMID 12721259](#)

777)Jordan WM et al ; Cancer Treat Rep 65:197-205;1981 ; Hyperalimentatie geeft bij patiënten met vergevorderd longkanker geen voordeel naast FACP-kuren ; wel treden er iatrogene complicaties op. [PMID 6786737](#)

778) Gianotti L et al ; Pancreas 21:344-51;2000; Arginine plus RNA en omega-3-vetzuren tezamen verminderen na een pancreaticoduodenectomy het aantal complicaties en verkorten de ligduur in het ziekenhuis ; feiten die al veel vaker gevonden zijn. [PMID 11075988](#)

779) Di Costanzo F et al ; Ann Oncol 14:1365-9;2003 ; Leucovorin voegt naast levamisol niets extra's toe aan 5-FU als adjuvans voor colorectale kanker stadium C ; wat men echter vergeet is dat leucovorin superieur is aan levamisol ; dus naast 5-FU kan men bij darmkanker met leucovorin volstaan ; zie de nummers 321,774, 775 en 780. [PMID 12954574](#)

780) Scheithauer W et al ; Br J Cancer 77:1349-54;1998; Als adjuvans voor patiënten geopereerd wegens darmkanker stadium 3 is 5-FU plus Leucovorin superieur aan 5-FU plus levamisol. [PMID 9579845](#)

781)Bellantone R et al ; JPEN 12:195-7;1988; extra calorieën en extra stikstofvoeding hebben bij darmchirurgie ivm kanker geen effect op de kans op septische complicaties e.d. Bij subgroepanalyse was er bij echte

ondervoeding (o.a. een veel te laag albumine) wel iets minder kans op ernstige sepsis, maar het blijft wel een subgroepanalyse. [PMID 3129596](#)

782)Pan B et al ; World J Gastroenterol 11:439-42;2005; Een Fuzheng Yiliu-extract vermindert de bijwerkingen van chemoïngeval van vergevorderde maagkanker zodanig dat de kwaliteit van leven beduidend verbeterd ; ook zeer relevante immuunparameters verbeterden door het extract. [PMID 15637764](#)

783)Drott C et al ; Surgery 103:499-506;1988; Intermitterend extra calorieën voor patiënten die chemo krijgen voor testiskanker gaat de vermagering die samenhangt met deze chemo en die behoorlijk lang aanhoudt niet aantoonbaar tegen. [PMID 2452491](#)

784)Hays DM et al ; Med Pediatr Oncol 11:134-40;1983;TPN vermindert infectiegevoeligheid bij kinderen met acutenon-lymfatische leukemie niet ; extra calorieën hebben zoals feitelijk steeds blijkt geen zin ; immunonutrition (arginine,RNA en omega-3-vetzuren) heeft daarentegen vaak wel zin. Dit alles klopt, het zij nogmaals gezegd met de orthomoleculaire gedachtengang. [PMID 6403808](#)

785)Chen Z et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 1:184-6;2003; Cinobufacini-injecties remmen groei primaire leverkanker,verbeteren kwaliteit leven en verlengen dit blijktens gerandomiseerd onderzoek. [PMID 15339556](#)

786)Mayr AC et al ; Dtsch Med Wochenschr. 104:1739-43;1979; Corynebacterium parvum verbetert resultaten chemo igvuitgezaaide borstkanker niet ; in samenhang met 370,373 en 712 is deze conclusie algemeen. [PMID 510206](#)

787)Zhang B et al ; Zhong Yao Cai 27:387-9;2004; Jia Wei Si Jun Zi Tang verbetert in gerandomiseerd onderzoek resultaatreguliere behandeling leverkanker significant. [PMID 15376398](#)

788)Meng ZQ et al; Zhong Xi Jie He Xue Bao 1:187-8,233;2003; Traditionele Chinese medicijnen (TCM) verbeteren ingerandomiseerd onderzoek bij patiënten met uitgezaaide darmkanker significant het resultaat van arteriele chemoembolisatie(TACE) dwz minder latere uitzaaiingen op afstand later en een betere mediane overleving. [PMID 15339557](#)

789)Cao Y et al; Shanghai Kou Qiang Yi Xue 5:1-3;1996; TCM verbetert in gerandomiseerd onderzoek blijktens multivariateanalyse overleving van patiënten met een plaveiselcelcarcinoom van de keel. [PMID 15160044](#)

790)Lin GC et al ; Shanghai Kou Qiang Yi Xue 12:321-3;2003;Shen Yang verbetert overleving van patiënten met eenplaveiselcelcarcinoom van de keel niet significant bij eerste analyse. [PMID 14966601](#)

791)Weiner RS et al ; J Clin Oncol 3:949-57;1985; Hyperalimentatie geeft geen betere resultaten igv chemo voor hetkleincellig longcarcinoom ; wel aan toonbaar meer complicaties! [PMID 2991475](#)

792)Valdivieso M et al ; Cancer 59:362-9;1987;Hyperalimentatie verbeterde ook in dit onderzoek niet het resultaat vanchemo bij patiënten met een kleincellig longcarcinoom. [PMID 3026605](#)

793)Uyl-de Groot CA et al ; Vaccine 23:2379-87;2005; Een vaccin van darmkankercellen met BCG verbetert als adjuvans bijpatiënten met darmkanker stadium 2/3 de overleving significant ;dit is in overeenstemming met de voorlopige meta-analyse die ik in deze lijst mbt BCG en darmkanker al eerder maakte. [PMID 15755632](#)

794)de Reijke TM et al ; J Urol 173:405-9;2005;BCG als adjuvans geeft in geval van blaaskanker die operatief behandeld is in vergelijking met epirubicine een langere ziektevrije overleving erbij dan epirubicine ; voor de overleving sec is nog eenlangere follow-up nodig ; bij blaaskanker doet BCG het op basis van meta-analyses altijd beter dan chemo. [PMID 15643181](#)

795)Kouloulis V et al ; Am J Clin Oncol 28:91-9;2005; Intracavitare hyperthermie naast chemoirradiatie verhoogt bij hetanuscarcinoom de ziektevrije overleving en de overleving sec ; ook wordt de anale sfincter hierdoor vaker gespaard. [PMID 15685041](#)

796)Vasanthan A et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 61:145-53;2005; Hyperthermie verbetert overall resultaat bestraling vanlocally advanced baarmoederhalskankers niet. [PMID 15629605](#)

797)Zuo Y et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 26:247-9;2004;Hyperthermie naast chemo verlengt leven in geval vanvergeevorderde maagkanker in vergelijking met chemo alleen ; ook treden er door de hyperthermie minder maagdarmproblemen op. [PMID 15312391](#)

798)Kitamura K et al ; J Surg Oncol 60:55-8;1995;Hyperthermie verbetert lokaal resultaat van chemoirradiatie bij patiëntenmet gevorderde slokdarmkanker en verbetert ook hun overleving op lange termijn. [PMID 7545257](#)

799) Sugimachi K et al ; Int J Hyperthermia 10:485-93;1994; Hyperthermie blijkt bij patiënten met slokdarmkanker duidelijk regressie door chemo te bevorderen. [PMID 7525790](#)

800) Headley JA et al ; Oncol Nurs Forum 31:977-83;2004; Extra lichaamsbeweging zittend blijkt in gerandomiseerdonderzoek bij vrouwen met vergevorderde borstkanker die chemo krijgen het fysieke welbevinden aantoonbaar langer opniveau te houden. Minder calorieën (zie studie onder no. 11) al dan niet gecombineerd met extra lichaamsbeweging zijn bijborstkanker gunstig. Extra calorieën zijn bij kanker in het algemeen juist eerder ongunstig. Een en ander correleert metepidemiologisch onderzoek dat overgewicht (veel eten en/of weinig bewegen) in de preventieve periode een risicofactor voorkanker is. [PMID 15378098](#)

801) Fujimura T et al ; World J Surg 18:150-5;1994; Hyperthermie naast chemo vermindert bij geopereerde maagkankerpatiënten de kans op een peritoneaal recidief en verbetert de overleving tov chemo. Zie ook studie onder no. 509. [PMID 8197772](#)

802) Ziegler TR;JPEN 20:91-2;1996;Voeding met BCAA, MCT en extra micronutriënten vermindert in gerandomiseerdonderzoek de kans op infecties bij patiënten die vanwege een primair levercarcinoom geopereerd worden ; ook hield dezevoeding de leverfuncties meer binnen normale grenzen. Voor BCAA zie ook de studienummers 310,311,312,313,315 en 697.Duidelijk is dat BCAA relevant zijn bij de behandeling van 1 of meer vormen van kanker. [PMID 8788271](#)

803) Bozzetti F et al ; JPEN 24:7-14;2000; Ingeval van ernstige ondervoeding kan TPN wel de kans op complicaties bij teopereren kankerpatiënten verlagen. Nog beter is om sowieso gericht voedingsondersteuning te geven mede afgestemd op desoort tumor en conditie, zoals de artsen voor non-toxische tumortherapie doen. [PMID 10638466](#)

804) Argyriou AA et al ; Neurology 64:26-31;2005;Vitamine E vermindert in dit gerandomiseerde onderzoek significant deneuropathie veroorzaakt door cisplatin ; zie ook studienummer 332 met een vergelijkbaar resultaat. [PMID 15642899](#)

805) Gough IR et al ; Dis Colon Rectum 22:223-7;1979; Corynebacterium parvum verbetert bij patiënten met vergevorderdedarmkanker de regressiekans door 5-FU niet noch de overlevingsduur. [PMID 313873](#)

806) Mock V ; Psychooncology 14 oktober ; 2004; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek bleek lichaamsbeweging vermoeidheid bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen, tegen te gaan. [PMID 15263051](#) ???

807) Segal R et al; J Clin Oncol 19:657-65;2001; Conditietraining bij vrouwen met borstkanker stadium 1 /2 verbetert hunlichamelijke conditie tov de controlegroep waar deze verslechtert gedurende de behandeling. [PMID 11157015](#)

808) Courneya KS et al ; J Clin Oncol 21:1660-8;2003; Conditietraining verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij patiëntenbehandeld voor borstkanker met o.a. chemo, hart/longfunctie, maar ook de levenskwaliteit. [PMID 12721239](#)

809) Windsor PM et al ; Cancer 101:550-7;2004; Gematigde 'homebased' conditietraining gaat in gerandomiseerd onderzoekbij mannen die bestraald worden voor prostaatkanker het ontstaan van bestralingsvermoeidheid tegen. Zie ook 800,806,807 en808. We weten ook uit epidemiologisch onderzoek dat bijv. atletiek samengaat met minder kans op borstkanker. Interessant is natuurlijk de vraag of de parallel met hart- en vaatziekten nog verder gaat dwz: verbetert regelmatige stevige lichamelijkeinspanning ook de prognose van 1 of meer kankersoorten? [PMID 15274068](#)

810) Pathak AK et al ; J Am Coll Nutr 24:16-21;2005;Hoge doses vitamine C,E en beta-caroteen naast taxol plus carboplatinter behandeling van patiënten met een vergevorderde longkanker geeft niet significant meer responsen dan met taxol pluscarboplatin alleen ; alleen in de vitaminengroep (64 patiënten) traden er complete responsen op; ook kende deze groep eenbetere en vooral betere 2e jaars-overleving dan de controlegroep (72 patiënten) : P-trend in ieder geval kleiner dan 0,17. Verder onderzoek met grotere aantallen patiënten is nodig. [PMID 15670980](#)

811) Presant CA et al ; Cancer 44:899-905;1979 ; Cyclofosfamide plus DTIC al dan niet met Corynebacterium parvum bijpatiënten met een uitgezaaid melanoom : geen effect op overleving van Corynebacterium (het tegen overgestelde is voor degenoemde chemotherapeutica overigens bij het gemetastaseerd melanoom ook niet gevonden). [PMID 383276](#)

812) Atkinson C et al : Am J Clin Nutr 79:326-33;2004;Isoflavonen gaan tov placebo aantoonbaar botverlies tegen ; vanbelang voor met name borstkanker- , baarmoederkanker- en eierstokkankerpatiënten, die immers

iha versneld in de overgangskomen. Zie ook 764. [PMID 14749241](#) Bovendien is er onderzoek waaruit blijkt genisteine in een dosis van slechts 54 mg even goedpostmenopauzaal osteoporose tegengaat als kankerverwekkende en hart- en vaatziekte bevorderende oestrogenen ; zie Cotter A en Cashman ; Nutr Rev 61:346-51;2003. [PMID 14604267](#)

813) Dalais FS et al ; Urology 64: 510-5;2004;Stijging van PSA is met soja langzamer dan wanneer lijnzaad aan het eten istoegevoegd. De verhouding vrij/gebonden PSA was statistisch gezien nog weer extra gunstig voor de sojagroep. Zie ook 724.Lijnzaad zou overigens igv prostaatcancer door het alfa-linoleenzuur wel eens ongunstig kunnen zijn. [PMID 15351581](#)

814) Crisafulli A et al; Menopause 11:400-4;2004; Genisteine vermindert in dit gerandomiseerde onderzoek hot-flushessamenhangend met de overgang aantoonbaar. [PMID 15243277](#)

815) Ehrenpreis ED et al ; Dis Colon Rectum 48:1-8;2005; Vitamine A verbetert in een gerandomiseerd dubbelblindonderzoek bestralingsproctitis significant. [PMID 15690650](#)

816) Hasegawa S et al; Gan To Kagaku Ryoho 31:729-33;2004: 5-FU met LV elke maand 3 weken achter elkaar, geeft wel minder bijwerkingen dan 6 weken achtereens eens per 2 maanden, maar geeft ook minder regressies. Bij pijn en zeker ook ingeval van relatief weinig bijwerkingen heeft het laatste regime de voorkeur. [PMID 15170981](#)

817) Chen YM et al; J Clin Endocrinol Metab 88:4740-7; 2003 ; Soja-isoflavonen gaan bij vrouwen met een lage botmassaverdere botkalking aantoonbaar tegen. Zie ook 764 en 812 met commentaar. [PMID 14557449](#)

818) Andre T et al : J Clin Oncol 21:2896-903;2003; Twee keer per maand 5-FU en LV is als adjuvans voor darmkanker stadium 2/3 even effectief als 5-FU plus LV in 5 dagen eens per maand, maar geeft aantoonbaar minder bijwerkingen. [PMID 12885807](#)

819) Vogelzang NJ et al ; J Clin Oncol 21:2636-44;2003; Foliumzuur en B12 verminderen de toxiciteit van pemetrexed -Alimta en cisplatin aantoonbaar, zo blijkt uit gerandomiseerd onderzoek bij mesothelioompatiënten. [PMID 12860938](#)

820) Macgregor CA et al; Eur J Cancer 41:708-14;2005; Bij ex-borstkankerpatiënten blijkt soja geen invloed te hebben opeen scorelijst mbt overgangsklachten. In 814,500 en 749 wordt wel een gunstig effect van soja tav overgangsklachtengevonden ; in 736,750 en 820 dus niet. Een en ander lijkt afhankelijk van de dosis, meetmethode en groepssamenstelling.Alles wijst er op dat in ieder geval bij een subgroep toch een effect van soja tav overgangsklachten bestaat. Overigens is hetremmende effect van soja tav botontkalking wel duidelijk en consistent : zie 764,812 en 817. [PMID 15763646](#)

821) Bouzid K et al ; Ann Oncol 14:1106-14; 2003; In geval van gevorderde darmkanker kan men naast irinotecan beter 5-FU/LV volgens het Douillard-regime geven dan volgens het Saltz- of het Mayo Clinic-regime geven ; de leucopenie is dan hetgeringst. De klinische resultaten van de 3 regimes zijn overigens gelijk. [PMID 12853354](#)

822) Schilsky RL et al ; J Clin Oncol 20:1519-26;2002; Bij patiënten met vergevorderde darmkanker geeft 5-FU plusLeucovorin een langere periode zonder progressie dan 5-FU plus enularacil. [PMID 11896100](#)

823) Williams MS et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 36:345-9;1996: Aloe vera vermindert bijwerkingen bestraling nietaantoonbaar ; zie ook 729. Aloe vera heeft overigens zelf wel een anti-kankerwerking : zie 87. [PMID 8892458](#)

823) de Luis DA et al;Ann Nutr Metab 49:95-99;2005 ; Bij patiënten te opereren voor keelkanker werden extra omega-3-vetzuren vergeleken met extra arginine : de infectiekans was in de omega-3-vetzurengroep niet significant lager ; het gewichtwas in deze groep significant beter, hetgeen mijns inziens past bij de anti-cachectische werking van omega-3-vetzuren. [PMID 15802904](#)

824) Staib L et al; J Gastrointest Surg 5:275-81;2001 :In de adjuvantsituatie bij darmkanker stadium2/3 verbetert LV hetresultaat van 5-FU plus levamisol ; interferon naast 5-FU en LV voegt niets toe. We weten overigens al dat indien 5-FU plusLV wordt gegeven levamisol gemist kan worden. [PMID 11419451](#)

825) Heggie S et al ; Cancer Nurs 25:442-51;2002; In deze gerandomiseerde studie werd aloe vera met een waterige creme vergeleken om de bijwerkingen wegens bestraling voor borstkanker te bekijken : de waterige creme bleek beter pijngerelateerd aan de behandeling tegen te gaan en aloe vera ging bij rokers duidelijk beter het ontstaan van jeuk tegen ; aloevera is echter niet vergeleken met niets ; dit onderzoek laat derhalve zien dat

aloe vera hooguit voor rokende borstkankerpatiënten gunstig is. [PMID 12464836](#) 826) Olsen DL et al : Oncol Nurs Forum 28:543-7;2001:In dit gerandomiseerde onderzoek gaf aloe vera op wat langeretermijn toch minder bijwerkingen van bestraling op de huid. Nemen we de referenties 729,823,825 en 826 samen dan kunnen we zeggen dat aloe vera voor preventie van bijwerkingen van bestraling op de huid het voordeel van de twijfel heeft ; zie okeevenwel Calendula (701). Collega Bolhuis stelt dat voor een beschermend effect van aloe vera het nog steeds bevatten van voldoende polysacchariden essentieel is en verwijst hierbij naar o.a. [www.mdanderson.org/departments/cimer](#) : klikken op Reviews of Therapies). [PMID 11338761](#)

827) ... 828) Bernstein ZP et al ; Cancer 95:2555-61;2002 ; Atr 3 keer per week geeft meer kans op regressie van het Kaposi-sarcoom bij AIDS-patiënten dan 1 keer per week ATRA. [PMID 12467070](#)

829) Cao WX et al ; World J Gastroenterol 6:255-8;2000 ; Methioninerestrictie remt celdeling bij patiënten met vergevorderde maagkanker die al 5-FU krijgen. [PMID 11819569](#)

830) Cartia GL ; Minerva Med 81:815-7;1990; Thymopentine gaat leucopenie bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen tegen ; zie ook 30. [PMID 2255416](#)

831) Bock PR et al ; Arzneimittelforschung 54:563 ; 2004 ; Na randomisatie van behandelcentra voor borstkanker werd weldan geen iscador gegeven ; bijwerkingen chemo waren met Iscador minder en de overlevingsduur was beter ; zie ook 372,703 en 704. [PMID 15460213](#)

832) Fang WM et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2 : 103-5 ; 2004 ; Sansheng Huatan (HS) met chemo geeft bij het nietkleincelliglongcarcinoom een betere kwaliteit van leven dan met chemo ; de overleving is met HS slechts niet-significant beter. [PMID 15339468](#)

833) Mulder PO et al ; Cancer 64:2045-52 ;1989 ; Gedeeltelijke parenterale voeding plus deels gerichte suppletie versuspermanente parenterale voeding (hyperalimentatie) bij getransplanteerde kankerpatiënten bleek tot minder diarree en nietsignificantminder infecties te leiden ; het blijkt wederom : het erin pompen van veel eten is niet goed. [PMID 2509064](#)

834) McCabe M et al ; Invest New Drugs 6:243-6 ; 1988 : THC uit cannabis verminderde ook in dit zoveelste gerandomiseerde onderzoek significant de misselijkheid en braken van kankerpatiënten, die chemo kregen. [PMID 2847994](#)

835) Braga M en Gianotti L ; JPEN 29(Suppl) : S57-61 ;2005 : Immunonutrition (arginine, omega-3-vetzuren en RNA)verminderde ook in dit gerandomiseerde onderzoek de kans op complicaties wanneer er voor maagdarkanker geopereerdwerd; een en ander was uitermate kosten-effectief. Zie de zeker 14 andere studies over immunonutrition bij operatie, die ookalle gunstig zijn. [PMID 15709546](#)

836) Robidoux A et al ; Cancer 49 :2246-51; 1982 : Corynebacterium parvum intraveneus verbetert in gerandomiseerdonderzoek resultaat DTIC bij het uitgezaaide melanoom niet ; in 684 was wel een gunstig effect van Corynebacterium parvumgevonden en in 811 niet. Voorlopig raad ik deze behandeling in geval van een uitgezaaid melanoom niet aan. [PMID 7042068](#)

837) Nikander E et al ; J Clin Endocrinol Metab 89 : 1207-12; 2004 ; Isoflavonen remmen in dit gerandomiseerde onderzoekaantoonbaar de botafbraak bij postmenopausale vrouwen ; dit is wederom een bewijs dat isoflavonen voor vrouwen die in demenopauze gaan vanwege een antikankertherapie, in ieder geval al voor hun botten belang hebben bij isoflavonen. [PMID 15001611](#)

838) Lane M et al ; J Pain Symptom Manage 6:352-9;1991: THC is ook in dit gerandomiseerde onderzoek significantwerkzaam tegen misselijkheid en braken, samenhangend met chemo. [PMID 1652611](#)

839) Citron ML et al ; Cancer Treat Rep 69:109-12 ; 1985 ; Een synthetisch cannabinoid blijkt in dit gerandomiseerdeonderzoek niet aantoonbaar beter tegen misselijkheid e.d. samenhangend met chemo dan THC. [PMID 2981616](#)

840) Colls BM et al ; N Z Med J 91:449-51;1980 : THC blijkt ook in dit gerandomiseerde onderzoek bij kankerpatiënten diechemo krijgen tegen misselijkheid/braken net zo effectief als gangbare antiemetica. [PMID 6250106](#)

841) Huang GX et al ; Ai Zheng 22:1084-7;2003 : Bij patiënten met een nasopharyngeaal carcinoom blijken Chinese kruidenmucositis van het slijmvlies door bestraling plus cisplatin significant te verminderen ; op het therapeutisch effect was er opkorte termijn geen effect van deze kruiden. [PMID 14558957](#)

842) Zhang X et al ; Zhonghua Nei Ke Za Zhi 38:113-5 ; 1999 : In de 1e lijns behandeling van promyelocytenucleukemie blijktarsenicumtrioxide even effectief als het reeds goed onderbouwde ATRA ; kortom arsenicumtrioxide is bij deze vorm vankanker ook effectief ; 438, 708 en 719 bevestigen de werkzaamheid van arsenicumtrioxide bij deze vorm van kanker. [PMID 11798639](#)

843) Chlebowski RT et al ; J Clin Oncol 8:9-15;1990: Hydrazinesulfaat naast een cisplatinum bevattende cytostaticumcocktailverbetert de mediane overleving van patiënten met uitgezaaide NSCLC significant (hydrazine zit in chemo). [PMID 1688616](#)

844) Nissen-Meyer R et al ; Acta Oncol. 28:903-6 ; 1989 : Corynebacterium parvum gaf naast adjuvantchemo bij kliernegeatieve borstkankerpatiënten wel een aantoonbaar betere ziektevrije overleving ; echter beslist niet bij klierpositieveborstkankerpatiënten. Zie ook 370 ; 371 en 372 : overall nog steeds geen reden Corynebacterium parvum als adjuvans bij debehandeling van borstkanker aan te bevelen. [PMID 2611040](#)

845) Wang XM et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 24 : 986-8 ; 2004; Guben xiaoliu verbetert bij NSCLC-patiëntenhet resultaat van chemo ; vermindert de bijwerkingen en geeft extra levensverlenging. [PMID 15609595](#)

846) Kosty MP et al ; J Clin Oncol 12:1113-20;1994 : Bij patiënten met NSCLC die cisplatinum en vincristine krijgen bleekin een groter onderzoek dan onder 843 met hydrazine slechts een licht niet significant betere overleving mogelijk. Op grond van 843 en 846 geldt hydrazine bij het NSCLC naast chemo als discutabel. [PMID 8201372](#)

847) Van Eys J et al ; JPEN 6:291-4;1982: Intraveneuze hyperalimentatie leidt bij kinderen met kanker op korte termijn niertot een aantoonbaar voordeel ; wel tot aantoonbaar meer complicaties. [PMID 6813514](#)

848) Samuels ML ; Cancer Treatment Reports 65:615-27;1981 ; Hyperalimentatie bij testiskanker leidt tot niet significantminder regressies, wat al geen reclame is, maar ook nog eens tot significant meer infecties ; uit deze en de vorige studie blijktmaar weer dat hyperalimentatie in principe niet aan te bevelen is. [PMID 6166374](#)

849) Liu CL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 24:901-3; 2004 : In een vergelijkend onderzoek bij seniele patiëntenmet NSCLC werd wel dan wel geen shenqi fuzheng gegeven ; de kwaliteit van leven en de overleving na 3 jaar waren met ditkruidenextract aantoonbaar beter. [PMID 15553823](#)

850) Zhu M et al ; Zhongguo Yi Xue Ke Xue Yuan Xue Bao 22: 425-7;2000 : Alanyl-glutamine vermindert kans op infectiesamenhangend met een maagdarmoperatie ; 758 en 762 vinden een vergelijkbaar resultaat. [PMID 12903420](#)

851) Mock V et al ; Cancer Prtact 9:119-27;2001 ; Lichaamsbeweging blijkt op gerandomiseerde basis de vermoeidheidtijdens chemo/bestraling te verminderen en de levenskwaliteit te verbeteren. [PMID 11879296](#)

852) Mock V et al ; Oncol Nurs Forum 24:991-1000 ; 1997 : Dit eerder dan nummer 851 uitgevoerde onderzoek had eenvergelijkbare opzet en een vergelijkbaar resultaat. [PMID 9243585](#)

853) Wei G et al ; Ai Zheng 24:478-82 ; 2005 ;Bij maagkanker geeft hyperthermie als extra adjuvans voor patiëntengeopereerd aan maagkanker een betere overleving en een kleinere kans op levermetastasen. [PMID 15820074](#)

854) Liu J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Ha Zhi ; 25: 207-9 ; 2005 ; Jianpi huoxue-kruiden verminderen de bijwerkingen van adjuvantchemo bij darmkankerpatiënten die geopereerd zijn. [PMID 15842137](#)

855) Wu MH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 25:218-21; 2005 ; ATP blijkt in dit gerandomiseerde onderzoeken betere pijnstillers voor kankerpatiënten dan de toegepaste diclofenac. [PMID 15842141](#)

856) Lan X en Jiang Y ; J Tradit Chin Med 23:32-4; 2003 ; Bij seniele patiënten met vergevorderde longkanker (geenplaveiselcelcarcinomen) bleek TCM plus radiotherapie het leven duidelijk meer te verlengen dan radiotherapie alleen. [PMID 12747193](#)

857) Tao K en Zhou K ; J Tradit Chin Med 23: 17-20; 2003; Fei tong-vloeistof blijkt effectiever in bestrijden van pneumoniedan hormonen ; pneumonie samenhangend met chemo/bestraling ivm kanker. [PMID 12747190](#)

858) Xu BP et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23:661-3;2003; TCM gaat in gerandomiseerd onderzoek het ontstaanvan oogzenuwshade eventueel optredend ivm bestraling voor een nasopharynxcarcinoom in aantoonbare mate tegen. [PMID 14571612](#)

859) Thatcher N et al ; Eur J Cancer Clin Oncol 22:1009-14; 1986 ; Corynebacterium parvum blijkt het resultaat van DTICbij het uitgezaaid melanoom niet te verbeteren ; tot die conclusie was ik op basis van andere onderzoeken in deze lijst ook al gekomen. [PMID 3770045](#)

860) Falsaperla M et al ; Eur Urol 47:449-54;2005 ; Ellaginezuur vermindert de bijwerkingen van chemo (estramustine plusvinorelbine) bij prostaatkanker significant ; ook treden er aantoonbaar meer regressies op in de ellaginezuurgroep. [PMID 15774240](#)

861) Fan YP et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21:406-8;2001; Naoreqing-drink vermindert in gerandomiseerdonderzoek bij patiënten geopereerd voor een hersentumor het aantal febriële episoden aantoonbaar meer dan Westerse geneesmiddelen ; de combinatie geeft wel het beste resultaat. [PMID 12577430](#)

862) Liu C et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19:276-8;1999 ; Bij chemo embolisatie voor leverkanker vermindertTCM de bijwerkingen, de kans op levercirrhose en de mate van progressie tov chemoembolisatie alleen. [PMID 11783240](#)

863) Loprinzi CL et al ; J Clin Oncol 12 : 1121-5 ; 1994 ; Bij patiënten met uitgezaaide darmkanker heeft hydrazinesulfaatgeen effect op de overleving of op gewichtsverlies dan wel eetlust ; met hydrazinesulfaat voelden ze zich zelfs eerder minder goed. [PMID 8201373](#)

864) Tan D et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 18: 408-10;1998; Shengbaikuai-drink verbetert in gerandomiseerdonderzoek leukopenie ontstaan door chemo. [PMID 11477816](#)

865) Poplin EA et al ; J Clin Oncol 23:1819-25;2005 ; Chronisch 5-FU is niet-significant slechter als adjuvans in geval vandarmkanker Dukes-C dan intermitterend een in totaal lagere dosis van 5-FU met Leucovorin ; uiteindelijk kun je metLeucovorin erbij met minder 5-FU toe en langer zonder chemo gewoon leven, al zijn de bijwerkingen met Leucovorin erbij heftiger. [PMID 15774775](#)

866)Blijlevens NM et al ; Support Care Cancer 2005 Mar 15 ; (Epub ahead of print) ; Glutaminesuppletie geeft bij patiëntendie een allogene stamceltransplantatie krijgen een relatief betere darmfunctie ; de infectiekans is evenwel niet significant lager; evenals de graft-versus-hostreactiekans. Ook de referenties 292,294,298, 624, 625 en 730 zijn positief ; 171 en 299 kendeneen neutrale uitslag ; overall is de conclusie dat glutamine in geval van een stamceltransplantatie zinvol is. [PMID 16186995](#)

867) Feng YL et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 3:99-102;2005 ; Ginseng vermindert in gerandomiseerd onderzoek net alsoverigens prednison de bijwerkingen van TACE. [PMID 15763053](#)

868) Shuqun C et al ; Hepatogastroenterology 51:1445-7 ; 2004 ; Na operatie wegens leverkanker blijkt TACE plusthymosine-alpha-1 tov TACE het recidief uit te stellen en de mediane overleving te doen toenemen. [PMID 15362772](#)

869) Yan JJ et al ; Hepatobiliary Pancreat Dis Int 1:183-6; 2002 ; Melatonine verbetert resultaat TACE bij leverkankerezodanig dat hierdoor ook de overleving extra verbetert. [PMID 14607735](#)

870) Jin CB et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 25: 401-3;2003; Ultrasound naast TACE als behandeling voor leverkanker geeft beduidend betere overleving dan met TACE alleen. [PMID 12921577](#)

871) Manusirivithaya S et al ; Int J Gynecol Cancer 14:1063-9; 2004 ; Bij gynecologische kankerpatiënten die cisplatinumkrijgen, blijkt een gemberextract even effectief als metoclopramide en geeft minder bijwerkingen extra dan metoclopramide ;maw gember werkt in deze situatie. [PMID 15571611](#)

872) Sobrero A et al ; Br J Cancer 92:24-9; 2005; Leucovorin potentieert 5-FU als adjuvans voor de nabehandeling vandarmkanker, dat het even goed werkt als de combinatie methotrexaat en 5-FU. [PMID 15611795](#)

873) Chau I et al ; Ann Oncol 16:549-57;2005; Continu 5-FU geeft als adjuvans bij darmkanker zeker zo'n goed resultaat als5-FU intermitterend met Leucovorin ; in het eerste geval wordt wel meer en meer continu chemo gegeven, maar zijn debijwerkingen minder. [PMID 15695501](#)

874) Loprinzi CL et al ; J Clin Oncol 12:1126-9 ; 1994 ; Hydrazine-sulfaat verbetert prognose van patiënten met NSCLC niet; samen met de referenties 843 en 846 betekent dat , dat hydrazinesulfaat voor het uitgezaaide niet-kleincellig longcarcinoom,niet naast chemo is aan te bevelen. [PMID 8201374](#)

875) Jones EL et al ; J Clin Oncol 23:3079-85;2005 ; Hyperthermie vergroot in gerandomiseerd onderzoek de respons opbestraling bij oppervlakkige tumoren niet groter dan 3 cm. De overleving was door de hyperthermie in dit onderzoek evenwelniet beter. Ook was er vooraf eerst een testdosis gegeven en toen gerandomiseerd. [PMID 15860867](#)

- 876) Perez CA et al ; Am J Clin Oncol 14: 133-41; 1991 ; Hyperthermie had in dit gerandomiseerde onderzoek geenpotentierende werking bij oppervlakkige tumoren gerelateerd aan keelkanker ; wel was er een significant potentierend effect van bestraling bij borsttumoren kleiner dan 3 cm. [PMID 1903023](#)
- 877) Treish I et al ; Support Care Cancer 11: 516-21; 2003; Elektrische stimulatie op acupunctuurpunt(en) middels dezogenaamde Reliefband vermindert significant misselijkheid en braken bij patiënten die chemo krijgen. [PMID 12836088](#)
- 878) Roscoe JA et al ; J Pain Symptom Manage 26:731-42;2003; acustimulatie vermindert in gerandomiseerd onderzoek overall wel , acupressure niet de misselijkheid van chemo op de dag van de chemo. [PMID 12906958](#)
- 879) Imaizumi M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 11:60-8;1984 ; In dit gerandomiseerde onderzoek verbetert OK-432 als adjuvans de prognose van maagkanker niet, maar die van uitgezaaide maagkanker wel (zie ook 232) ; als adjuvans doet OK-432 dat ook overigens ; zie namelijk ook 215,222,223,224,225,228,229,231,233, 235, 236,237,238, 481, 482 en 717. [PMID 6421243](#)
- 880) Wang B et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19:589-91;1999: In TCM Yiqi Huoxue verbetert overlevingsduur uitgezaaide slokdarmkanker bij gerandomiseerd onderzoek. [PMID 11783170](#)
- 881) Cai GR et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21:891-4 ; 2001 : Muziektherapie verbetert in gerandomiseerd onderzoek significant welbevinden kankerpatiënten. [PMID 12575587](#)
- 882) Cheon YK et al ; Korean J Gastroenterol 44:280-7 ; 2004 : PDT plus drainage bij gevorderde galgangkanker geeft eenlagere overleving dan drainage alleen. [PMID 15564808](#)
- 883) Malmstrom PU et al ; J Urol 161:1124-7; 1999 : BCG is als adjuvans bij blaaskankerbehandeling superieur aan mitomycine-C als het gaat om de ziektevrije overleving ; de overleving sec is door BCG echter niet aantoonbaar beter dan met mitomycine-C als adjuvans. Overigens laat ander meer uitgebreid onderzoek zien dat ook de overleving sec met BCG beter is. [PMID 10081852](#)
- 884) Agra Y et al ; J Pain Manage 15:1-7;1998 : Senna gaat in gerandomiseerd onderzoek obstipatie door opiatenaantoonbaar beter tegen dan lactulose. [PMID 9436336](#)
- 885) Hoenjet KM et al ; Eur Urol 47:433-40 ; 2005 ; De combinatie van E, selenium, vitamine C en Q10 heeft bij 70 prostaatcarcinoompatiënten versus placebo binnen 21 weken geen aantoonbaar effect op de PSA, testosteronspiegel e.d. [PMID 15774238](#)
- 886) Dimeo FC et al ; Support Care Cancer 12 : 774-9 ;2004 ; Zowel aerobics als ontspanningstraining verminderden beide in gerandomiseerd onderzoek de vermoeidheid bij patiënten geopereerd wegens maag- of longkanker. [PMID 15338385](#)
- 887) Ezzone S et al ; Oncol Nurs Forum 25:1551-6 ; 1998 ; Muziek vermindert in gerandomiseerd onderzoek misselijkheid en braken samenhangend met chemo. Zie ook 881. [PMID 9802051](#)
- 888) Tong M et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 83:201-3 ; 2003 ; Immunotoxine is zeker zo effectief ter preventie van een recidief van lokale blaaskanker als BCG dat is. [PMID 12812661](#)
- 889) Orr LE et al ; THC heeft in geval van chemo en in vergelijking met prochlorperazine dan wel placebo een duidelijk anti-misselijkheidseffect. Zie de vele studies met THC in deze lijst die deze conclusie bevestigen. [PMID 6254456](#)
- 890) Ishihara K et al ; Dev Biol Stand 58(Pt A):465-74 ; 1986 : toediening van BCG via enteric coated capsules bij patiënten behandeld voor melanoom stadium 1B-2 verbeterd niet de ziektevrije overleving, maar wel de overleving sec. [PMID 3596050](#)
- 891) Sharma S et al ; Int J Hyperthermia 6 : 279-85 ; 1990: Hyperthermie verbetert in gerandomiseerd onderzoek lokale tumorcontrole door middel van bestraling voor cervixkanker. [PMID 2182746](#)
- 892) Dimeo F et al ; Blood 90:3390-4; 1997 : Aerobics houdt lichamelijke conditie tijdens chemo beter op peil dan niet trainen ; bovendien leidde aerobics tot minder neutropenie ; minder trombopenie ; minder diarree ; vermindering van pijn tot een korter verblijf in het ziekenhuis. [PMID 9345021](#)
- 893) Shchepotin IB et al ; Surg Oncol 3;37-44 ; 1994 ; Hyperthermie plus bestraling voor operatie verbetert prognose maagkanker wel ; bestraling alleen voegt niet aantoonbaar iets toe ; in geval van een inoperabele maagkanker verbeterenzowel bestraling als bestraling plus hyperthermie de overlevingsduur. [PMID 8186869](#)
- 894) Shen J et al ; JAMA 284:2755-61; 2000 : Elektroacupuncture gaat bij myeloablatieve chemo bij kanker

gerandomiseerdonderzoek misselijkheid meer tegen dan gangbare medicatie, al houdt het effect van de electroacupuncture slechts beperktetijd aan. [PMID 11105182](#)

895) Overgaard J et al ; Lancet 345(8949):540-3;1995 : Hyperthermie verbetert in gerandomiseerd onderzoek lokale resultaatbestraling bij het maligne melanoom ; zie ook 433. [PMID 7776772](#)

896) Kleeberg UR et al ; Eur J Cancer 40 :390-402;2004 : Bij melanomen dikker dan 3 mm blijkt Iscador als extra adjuvansna operatie zinloos ; dat gold ook voor gamma-interferon en voor interferon-alpha2B. [PMID 14746858](#)

897) Kaasinen E et al : Eur Urol 43:637-45 ; 2003 :BCG continu vermindert recidiefkans blaaskanker aantoonbaar beter danafwisselend BCG en mitomycine-C. [PMID 12767365](#)

898) Kalofonos HP et al ; Am J Clin Oncol 25:23-30;2002 : In dit onderzoek verhoogt Leucovorin bij patiënten metuitgezaaide darmkanker de responskans op 5-FU slechts niet significant ; meestal is dat echter wel zo en wel zodanig dat uitzeer omvangrijke meta-analyse ook een langere levensverwachting dankzij de toevoeging van Leucovorin blijkt ; zie ThirionP et al ; J Clin Oncol 22:3766-75 ; 2004. [PMID 11823690](#)

899) Mavligit GM et al ; Lancet 1(7965):871-6 ; 1976 : BCG plus 5-FU verbetert ziektevrije overleving en overleving sec alsextra adjuvans bij patiënten geopereerd voor darmkanker stadium Dukes-C ; dit is in overeenstemming met vele andereonderzoeken in deze lijst en met een door mij in deze lijst gepresenteerde meta-analyse. [PMID 58143](#)

900) Dagdemir A et al ; Support Care Cancer 12:263-7;2004 : Vitamine A gaat in gerandomiseerd onderzoek bij kinderenmalabsorptie tgv methotrexaat tegen. [PMID 14767751](#)

901) Mangiante G et al ; Chir Ital 54 : 613-9; 2002 : Na leverresectie enterale voeding ipv parenterale voeding geeft betereimmunologische uitslagen ; een sneller weer opgang komen van de stoelgang en een korter ziekenhuisverblijf. [PMID 12469457](#)

902) Martoni A et al ; J Chemother 1:197-202;1989 : 5-FU plus LV geeft bij patiënten met vergevorderde darmkanker meerregressies dan 5-FU alleen. [PMID 2677260](#)

903) Thompson LU et al ; Clin Cancer Res11:3828-35 ; 2005 : Lijnzaadolie verhoogt mate van apoptosis van borstkankercellen bij postmenopausale borstkankerpatiënten. [PMID 15897583](#)

904) Torney DC et al ; J Clin Oncol 1:138-45;1983 ; BCG verlaagt bij patiënten die voor borstkanker CMF krijgen de kans opleukopenie en verbetert bij 5 jaar de ziektevrije overleving. 558,681 en 664 zijn wat BCG als extra adjuvans voor borstkankerook positief ; in 452,740 en 742 wordt evenwel geen voordeel van BCG gevonden. [PMID 6366133](#)

905) Beck SL ; Oncol Nurs Forum 18:1327-37; 1991: Muziek verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek pijn bijkankerpatiënten. Zie ook 881 en 887. [PMID 1762973](#)

906) Bartels M et al ; Clin Nutr 23 : 1360-70; 2004 ; Vitamine E verkort in gerandomiseerd onderzoek de verblijfsduur in hetziekenhuis van patiënten die wegens kanker aan de lever worden geopereerd. [PMID 15556258](#)

907) Nierderle N et al ; Klin Wochenschr 64 ;362-5 ; 1986 : THC vermindert ook in dit gerandomiseerde onderzoek brakensamenhangend met chemo. [PMID 3009962](#)

908) Roscoe JA et al ; Altern Ther Health Med 8:56-7 ; 59-63 ; 2002 : Acustimulatie vermindert misselijkheid in geval vanchemo ; zie ook 878. [PMID 12126174](#)

909) Streitberger K et al ; Clin Cancer Res 9;2538-44;2003 : Indien reeds ondansetron gegeven wordt heeft acupunctuur geenaanvullende werking tegen misselijkheid/braken. Zie ook evenwel ook 877. [PMID 12855628](#)

910) Smith M et al ; Oncol Nurs Forum 28:855-62 ; 2001: Muziek vermindert angst voor radiotherapie in dit gerandomiseerdeonderzoek. [PMID 11421145](#)

911) Szeluga DJ et al ; Cancer Res 47:3309-16; 1987 : TPN bij beenmergtransplantatie leidt tot hyperglycemie en gaat mededaarom samen met meer infecties ; verder waren er geen kanker gerelateerde voordelen ; kortom wederom blijkt het regulierestokpaardje TPN zinloos. [PMID 3107808](#)

912) Ungerleider JT et al ; Am J Clin Oncol 8 : 142-7;1985 : Ook in dit onderzoek bleek THC werkzaam, zij het dat het hier niet beter was dan prochlorperazine. [PMID 3010696](#)

913) Johnson CD et al ; Br J Surg 88:662-8;2001 : Lithium-GLA heeft geen effect op mediane overleving van patiënten metvergevorderde alvleesklierkanker. [PMID 11350436](#)

914) Kim SD en Kim HS ; J Clin Nurs 14:51-5;2005 : Ontspannende ademhalingsoefeningen plus fitness doet bij patiënten die wegens kanker een stamceltransplantatie ondergaan hebben de vermoeidheid aantoonbaar extra afnemen. [PMID 15656848](#)

915) Cassileth BR et al; Cancer 98:2723-9;2003:Muziek gaat gemoedsstoringsen bij patiënten die een autologe stamceltransplantatie krijgen tegen. Zie ook 881 en 910. [PMID 14669295](#)

916) Bridge LR et al ; BMJ 297: 1169-72 ; 1988 :Ontspanningstherapie en nog meer wanneer men zich daarbij concentreert op prettige gedachten (imagery) verbetert bij patiënten met beginnende borstkanker de gemoedstoestand. [PMID 3144333](#)

917) Burish TG en Jenkins RA; Health Psychol. 11:17-23;1992 : Ontspanningstherapie vermindert angst en misselijkheid bijchemo in dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 1559530](#)

918) Hilliard RE ; J Music Ther 40:113-37 ; 2003: Muziek als extra therapie verbetert kwaliteit van leven van terminalekankerpatiënten ; het leven werd er echter in dit onderzoek niet door verlengd. [PMID 14505443](#)

919) Einhorn LH et al ; J Clin Pharmacol 21(8-9 Suppl) : 64S-69S: THC blijkt misselijkheid samenhangend met cisplatintoediening net zo goed , zo niet beter tegen te gaan dan prochlorperazine. [PMID 6271844](#)

920) Ohnishi K et al ; Hepatology 27:67-72;1998: Percutane injectie van azijnzuur in primaire levertumoren van maximaal 3cm geeft een significant betere overleving na 1 respectievelijk 2 jaar dan injectie met alcohol. [PMID 9425919](#)

921) Fidler P et al ; Cancer 77:522-5;1996: Kamille gaat stomatitis door 5-FU blijkt gerandomiseerd onderzoek niet tegen. [PMID 8630960](#)

922) Niiranen A en Mattson K ; Am J Clin Oncol 8;336-40; 1985:Braken als bijwerking van chemo wordt met THC zeker zo goed tegengegaan als met prochlorperazine, zo blijkt ook uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 3002167](#)

923) Papapietro K et al ; Rev Mede Chil 130:1125-30;2002: Direkt enterale voeding na gastrectomie superieur aan TPN:minder hyperglycemie en een korter verblijf in het ziekenhuis. [PMID 12491829](#)

924) Popp MB et al ; Cancer Treatment Rep 65 Suppl 5: 129-35; 1981: TPN verbetert bij patiënten met een diffuus lymfoomde drugtolerantie niet ; zoals we steeds weer zien : in principe is TPN zinloos en brengt extra risico's met zich mee. [PMID 6809322](#)

925) Reinhardt U ; Forsch Komplementarmed 6:135-41;1999: Ontspanningsoefeningen met lullaby-muziek erbij vermindert pijnstillers-consumptie bij kankerpatiënten en bevordert zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek het in slaap vallen. [PMID 10460982](#)

926) Riso S et al ; Clin Nutr 19:407-12 ; 2000: Argininesuppletie vermindert bij patiënten geopereerd voor keelkanker dekans op postoperatieve infecties en de ligduur in het ziekenhuis. [PMID 11104591](#)

927) Chlebowski R ; lezing op de ASCO 2005 (direkte bron Nutraingredients): minder verzadigd vet vermindert de kans oprecidieven binnen 5 jaar met 25%, zo bleek uit gerandomiseerd onderzoek bij 2437 vrouwen (zie ook www.kanker-actueel.nl);het onderzoek wordt nog gepubliceerd.

928) Cheng C et al ; Ann Acad Med Singapore 24:562-5;1995 : BCG verbetert in gerandomiseerd onderzoek prognose vanechte blaaskanker en van blaaskanker in situ. [PMID 8849189](#)

929) Cheung YL et al ; Psychooncology 12:254-66;2003: Spierontspanningsoefeningen verminderen bij patiënten die wegensdarmkanker stoma kregen angst en verbeteren bij deze patiënten de kwaliteit van leven. [PMID 12673809](#)

930) De Cicco M et al ; JPEN 17:513-8 ; 1993 : TPN vermindert in gerandomiseerd onderzoek niet het aantal ernstigecomplicaties van chemotherapie ; dit geheel in overeenstemming met ander onderzoek. [PMID 8301803](#)

931) Gough IR et al ; Dis Colon Rectum 22:223-7; 1979 : Corynebacterium parvum heeft in geval van vergevorderdedarmkanker geen effect op de prognose naast 5-FU. [PMID 313873](#)

932) Sako K et al ; J Surg Oncol 16:391-402 ;1981: TPN vermindert bij patiënten geopereerd voor keelkanker het aantal complicaties niet, noch verbetert TPN de wondgenezing dan wel de overleving ; zie oa 930. [PMID 6789008](#)

933) Kung AW en Yeung SS ; J Clin Endocrinol Metab 81:1232-6 ; 1996 : In geval van behandelde schildklierkanker moet T4 in zekere overmaat gegeven worden ; dit gaat gepaard met botontkalking ; calcium blijkt dat tov placebo duidelijk tegen te gaan. [PMID 8772604](#)

- 934) Campbell A et al ; Eur J Oncol Nurs 9:56-63; 2005 : In dit mini-gerandomiseerde onderzoek (10 versus 12) verbetert lichaamsbeweging de fitheid e.d. bij vrouwen die adjuvante chemo voor borstkanker krijgen. Het verschil was nietsignificant maar in combinatie met de vele andere onderzoeken over dit onderwerp in deze lijst is het fenomeen wel van significant belang. [PMID 15774341](#)
- 935) Chan HS et al ; Pediatrics 79:946-52; 1987 : THC blijkt ook bij kinderen die chemo krijgen effectief tegen braken. [PMID 3035479](#)
- 936) Valdagni R en Amichetti M ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 28:163-9; 1994 : In stadium 4 keelkanker waarbij er ook van lymfkliermetastasen sprake is geeft bestraling plus hyperthermie een betere 5-jaarsoverleving dan bestraling alleen ; zie ook 876. [PMID 8270437](#)
- 937) Kyle RA et al ; New Engl J Med 293: 1334-8 ; 1975 : Na-F en calciumcarbonaat verbeteren samen de botkwaliteit aantoonbaar bij patiënten met een multiple myeloom. [PMID 1102987](#)
- 938) Leopold KA et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 16: 107-15 ; 1989 : Twee keer hyperthermie per week versus 1 keer geeft bij sarcomen in dit gerandomiseerde onderzoek significant meer kans op regressie. [PMID 2643592](#)
- 939) Serou B et al ; Cancer Treat Rep 65 Suppl 5: 151-5; 1981 : Extra voeding IV vermindert bijwerkingen chemo bij het SCLC niet en verbetert de resultaten van de chemo ook niet. Een en ander geheel conform ander onderzoek en conform de orthomoleculaire gedachte. [PMID 6286118](#)
- 940) Bozzetti F et al ; Lancet 358(9292): 1487-92 : 2001 ; Enterale voeding na operatie wegens gastrointestinale kanker gaat met minder complicaties samen dan parenterale voeding ; ook het verblijf in het ziekenhuis is bij enterale voeding korter. [PMID 11705560](#)
- 941) Olivetto IA et al ; Radiother Oncol 41:1-6 ; 1996 : Acetylsalicylzuur vermindert bij borstkanker de cosmetische nadelen van bestraling niet. [PMID 8961361](#)
- 942) Cheung YL et al ; Eur J Cancer Care (Engl) 10:107-14: 2001 : Spierontspanningsoefeningen verbeteren bij patiënten die bij operatie een stoma hebben gekregen, de kwaliteit van leven volgens verschillende meetmethoden. [PMID 11829043](#)
- 943) Chen K et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 20:733-5; 2000 : Moxibustion (het verbranden van een kruidop/zeer nabij een acupunctuurpunt ; er zijn hiervoor diverse technieken) vermindert bij radio-/chemotherapie voor het nasopharynxcarcinoom significant de bijwerkingen van radio-/chemotherapie ; de 5-jaarsoverleving in dit gerandomiseerde onderzoek was bij 28 patiënten per groep niet-significant beter in de moxibustiongroep (resp. 50 en 35,7%). [PMID 11938806](#)
- 944) Wang S en Qi Q ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 19:337-9 ; 1999 : Dachengqi gegeven voor operatie wegens een abdominale tumor vermindert postoperatieve complicaties. [PMID 11783197](#)
- 945) Yang CB et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21 ; 736-8 ; 2001: Liandai vermindert bij kankerpatiënten de expressie van het p21ras-gen en van het gemuteerde p53-gen ; tevens verbetert dan de levenskwaliteit. [PMID 12575603](#)
- 946) Kondo M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 22:1807-11; 1995 : In geval van levermetastasen vergroot hyperthermie de regressiekans door intraarteriële chemo met epirubicine, mitomycine en 5-FU. [PMID 7574814](#)
- 947) Zhao JX et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23:421-2 ; 2003 : Fuzheng Yiliu blijkt in gerandomiseerd onderzoek in staat voor de operatie wegens borstkanker de groei van de borstkanker al te remmen. [PMID 12872392](#)
- 948) Laufman LR et al ; L Clin Oncol 11:1888-93; 1993: Hoge doses 5-FU die equitoxisch zijn aan lagere doses plus LV doen het niet significant slechter bij patiënten met uitgezaaide colonkanker ; nochtans leidt LV iha tot extra levensverlenging zoals uit meta-analyses gebleken is. [PMID 8410114](#)
- 949) Molassiotis A et al ; Support Care Cancer 10 : 237-46; 2002 : Spierontspanningsoefeningen verminderen in gerandomiseerd onderzoek significant misselijkheid en braken als bijwerking wegens chemo ivm borstkanker. [PMID 11904789](#)
- 950) Saji S et al ; Surg Today 29: 504-10 ; 1999 : PSK verbetert overleving bij maagkankerpatiënten na maagoperatie wanneer zij een minimaal gehalte aan een zuur immunosuppressief eiwit in het bloed hebben. De relevantie van PSK is welbekend uit zeer veel ander onderzoek uit deze lijst. [PMID 10385364](#)
- 951) Sand J et al ; Eur J Surg 163 :761-6; 1997 : Enterale voeding ipv parenterale voeding na gastrectomie vermindert verlaagd CRP-gehalte bloed ; leidt eerder tot minder infecties etc. en is goedkoper. [PMID 9373227](#)

952) Dresdale AR et al ; Am J Clin Oncol 5:657-63;1982 : NAC blijkt een door eerdere adriamycine-behandeling verminderde ejectiefractie van het hart niet te kunnen verbeteren ; men zou NAC eerder tussendoor moeten geven en dan samen met E en C ; deze laatste 2 dan wel continue ; zie ook nummer 103. [PMID 7165010](#)

953) Ehrlichman et al ; J Clin Oncol 6 : 469-75; 1988 : Bij patiënten met uitgezaaide darmkanker verlengt 5-FU plus LV het leven in vergelijking met 5-FU alleen, zoals eerder opgemerkt ook al in meta-analyse is aangetoond. [PMID 3280741](#)

954) Steinke B et al ; Semin Oncol 19(2Suppl 3);141-7 ; 1992 : LV naast 5-FU vertraagt progressie bij vergevorderdedarmkanker in vergelijking met 5-FU alleen. [PMID 1557640](#)

954) Yoo HJ et al ; Support Care Cancer 2005 Apr 23 (Epub ahead of print) : Ontspanningsoefeningen van de spieren en geleid fantasieren verminderen samen de angst voor chemo, depressiviteit en opstandigheid bij patiënten die chemo ivm borstkanker kregen ; na een half jaar was in de interventiegroep de kwaliteit van leven aantoonbaar beter. [PMID 15856335](#)

955) Takahashi Y et al ; Anticancer Res 25(2B):1377-84 ; 2005 : PSK vermindert in gerandomiseerd onderzoek bijgeopereerde darmkankerpatiënten Dukes-C naast 5-FU significant de kans op hematogene metastasering tov 5-FU als enige adjuvanttherapie. Bij een preoperatief verhoogd CEA (vrijwel altijd zo) was de de ziektevrije overleving en overleving secok beter met PSK ; het effect van PSK leek nog nadrukkelijker gunstig bij een minder goed functionerende immuniteit,hetgeen met zeer veel ander onderzoek overeenstemt. [PMID 15865094](#)

956) Courneya KS et al ; Eur J Cancer Care (Engl). 12:347-57 ; 2003 : Extra lichaamsbeweging verbetert zo blijkt uitgerandomiseerd onderzoek bij patiënten behandeld voor darmkanker, de levenskwaliteit. [PMID 14982314](#)

957) Clamon G et al ; Cancer 55:1572-8; 1985 : Hyperalimentatie (i.v. extra voeding) naast chemo voor SCLC biedt geen voordelen bij patiënten die voorheen normaal aten ; zie ook 773 : er zijn feitelijk alleen maar nadelen. [PMID 3919917](#)

958) Lamm DL et al ; J Urol 144:65-7;1990: Intravesical BCG als adjuvante behandeling is superieur aan de orale vorm, alkan enig effect van de orale vorm niet worden uitgesloten. [PMID 2193172](#)

959) Dencausse Y et al ; Onkologie 25:426-30 ; 2002 : 5-FU plus Leucovorin was in dit onderzoek even goed als 5-FU pluslevamisdol ; ander onderzoek in combinatie met dit doet toch een voorkeur naar 5-FU plus LV uitgaan. [PMID 12415196](#)

960) Heim ME ; Infusionsther Klin Ernahr 13:115-21;1986 : Extra parenterale voeding heeft bij colorectale kanker geen invloed op tumorrespons oiv chemo en geen effect op de overleving (en is dus mede gezien de kans op complicaties en deresultaten uit ander onderzoek zinloos). [PMID 3091499](#)

961) Pagano F et al ; Eur Urol 27(Suppl 1) : 19-22 ; Lage doses BCG zijn als adjuvans bij blaaskanker beter ; klaarblijkelijk bestaat er een optimum ; uiteraard zijn bij een wat lagere dosis de bijwerkingen geringer. [PMID 7750527](#)

962) Walker LG et al ; Br J Cancer 80:262-8 ; 1999 : Spierontspanningsoefeningen en visualisatie samen hebben geen invloed in dit onderzoek op humeur of regressiekans ; 'mood disturbance' kwam weinig voor ; vandaar dit itt vele reeds genoemde onderzoeken negatieve resultaat. [PMID 10390006](#)

963) Burns DS ; J Music Ther 2001 Spring; 38(1):51-65 : Muziek plus visualisatie verbetert in gerandomiseerd onderzoek wederom humeur en levenskwaliteit van kankerpatiënten. [PMID 11407965](#)

964) Witjes JA et al ; Urology 52:403-10 ; 1998: In dit onderzoek is mitomycine C net zo goed zo niet beter als BCG voor een betere ziektevrije overleving bij blaaskanker ; in meta-analyses , ook eerder in deze lijst erbij genoemd is BCG tochsuperieur aan mitomycine-C. [PMID 9730451](#)

965) Sneed PK et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 40:287-95 ; 1998 : Hyperthermie plus brachy verbetert bij patiënten meteen astrocytoma graad 4 de overleving significant meer dan brachy alleen als adjuvans. [PMID 9457811](#)

967) George M et al ; Biomed Pharmacother 37:24-7;1983: THC is in dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek zeker zogoed in staat misselijkheid/braken tegen te gaan als chloorpromazine. [PMID 6311306](#)

968) Ghavimi F et al ; J Pediatr 101:530-7;1982: TPN heeft bij kinderen die voor abdominale kanker worden bestraald en later chemo krijgen geen invloed op toxiciteit of prognose ; kortom het orthomoleculaire principe

namelijk dat bij een zekereminimale voedingstoestand extra calorieën e.d. geen zin hebben wordt hier onderschreven. [PMID 6811710](#)

969) Aranda E et al ; Ann Oncol 9:727-31;1998 : Lage doses 5-FU plus LV zijn bij uitgezaaide colorectale kanker eveneffectief als hoge doses 5-FU ; iets wat ook in ander gerandomiseerd onderzoek is gevonden ; een feit blijft dat LV 5-FU losvan de dosering potentieert etc. [PMID 9739438](#)

970) Issell BF et al ; Cancer Treatment Rep 62:1139-43; 1978 : Intraveneuze hyperalimentatie heeft geen aantoonbaar effect;wel iets minder leukopenie ; echter wel complicaties en geen effect op het klinisch beloop. [PMID 99235](#)

971) Herr HW et al ; J Clin Oncol 6:1450-5;1988 : BCG als adjuvans verlaagt niet alleen de recidiefkans ; minder dan wellater metastasen ; later evt cystectomy en een betere overleving ; het laatste was al eerder in meta-analyses gevonden. [PMID 3418376](#)

972) Graham PH et al ; J Clin Oncol 21:2372-6;2003: Aromatherapie van verschillende aard heeft bij kankerpatiënten die bestraald worden geen invloed op gevoelens van angst of op depressieve gevoelens. [PMID 12805340](#)

973) Kuzdzal J et al ; Med Sci Monit 9:P154-9;2003 ; Om maligne pleurale effusie tegen te gaan is talkpoeder superieur aan doxycycline. [PMID 12824959](#)

974) Flamm J en Bucher A ; Br J Urol 67:70-3; 1991: Heamocyanine is ter preventie van lokale blaaskanker na operatie evengoed als het cytostaticum ethoglucid , dat in ander vergelijkbaar onderzoek beter was dan niets doen en evengoed alsdoxorubicine (Kurth K et al ; J Urol 158:378-84;1997). [PMID 1993279](#)

975) Targ EF en Levine EG ; Gen Hosp Psychiatry 24:238-48;2002: Psychotherapie gaat bij vrouwen met borstkanker angsten depressie tegen ; ook het geestelijk welbevinden verbetert. Zie o.a. ook 917. [PMID 12100834](#)

976) Flamm J et al ; Urologe A 33:138-44;1994: Deze studie is vergelijkbaar met nummer 974 en heeft hetzelfde resultaat. [PMID 1830275](#)

977) Cohen L et al ; Cancer 100:2253-60;2004: Tibetaanse yoga is effectief tegen slaapstoornissen bij patiënten met een lymfoom en die daarvoor behandeld werden of daarvoor recent behandeld waren. Het zou interessant zijn om het effect van yoga op meer klinische parameters te testen. [PMID 15139072](#)

978) Braga M et al ; Crit Care Med 29:242-8;2001: snel enterale ipv parenterale voeding bij patiënten geopereerd voor kanker is goedkoper ; geeft niet-significant minder complicaties en diverse biologische variabelen gaven een sneller herstel te zien;wederom is de conclusie dat TPN in het algemeen zinloos is. [PMID 11246300](#)

979) Courneya KS et al ; Psychooncology 12:L357-74;2003: Lichamelijke oefening verbetert lichamelijke welbevinden kankerpatiënten; niet vreemd , maar wel zeer relevant. [PMID 12748973](#)

980) Specca M et al ; Psychosom Med 62:613-22;2000: Een op meditatie gebaseerd stress-reductieprogramma vermindert significant psychische problematiek bij kankerpatiënten. [PMID 11020090](#)

981) Vegt PD et al ; J Urol 153(3 Pt 2):929-33 ; 1995 : In dit gerandomiseerde onderzoek zijn als adjuvans ter behandeling van blaaskanker 2 soorten BCG met mitomycine C vergeleken ; een soort BCG bleek niet significant beter dan mitomycine-C; de ander was althans op de korte termijn aantoonbaar minder effectief dan mitomycine-C ; uit ander onderzoek en grote meta-analyses, ook in deze lijst genoemd, weten we dat de beste BCG-behandeling veel beter is dan mitomycine-C, juist ook op de lange termijn (de sterfte neemt zelfs af!). [PMID 7853577](#)

982) O'Connell MJ et al ; Cancer Res 39:3720-4; 1995: Bij 84 patiënten met een vergevorderde kanker blijkt BCG ingerandomiseerd onderzoek niet zinvol ; niet vreemd, want dit is een mengelmoes van tumoren wat de waarneming vertroebelt; bovendien betreft het terminale patiënten ; BCG heeft zijn effectiviteit nu juist als adjuvans bewezen bij o.a. het NHL, darmkanker en blaaskanker. [PMID 383287](#)

983) Esco R et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 60: 1211-9 ; 2004: Orgoteine (SOD) vermindert bijwerkingen bestraling voor rectumkanker significant ; dit effect van SOD is in zijn algemeenheid in vele andere studies bevestigd. [PMID 15519794](#)

984) Hilderley M en Holt M ; Eur J Oncol Nurs 8:61-5;2004: Autogene training vermindert in dit gerandomiseerde onderzoek angst/depressie bij patiënten met kanker in een beginstadium. [PMID 15003745](#)

985) Shibata S et al; Surg Neurol 27:259-63;1987 : OK-432 vermindert leukopenie bij patiënten met een maligne glioom, die bestraling en nimustinechloride krijgen. [PMID 3544286](#)

986) Holland JC et al ; J Clin Oncol 9 :1004-11; 1991: In gerandomiseerd onderzoek blijken alprazolam en spierontspanningstechnieken allebei even significant bij kankerpatiënten depressieve en angstgevoelens te verminderen ; zie ook 929 , 942,949, 954 en 962. [PMID 2033413](#)

987) Feo CV et al ; ANZ J Surg 74:298-301;2004: vroege enterale voeding met eerdere afschaffing neussonde blijkt ingerandomiseerd onderzoek bij patiënten geopereerd voor darmkanker zeer goed mogelijk . Minder medische curatele is juistwat we willen. [PMID 15144242](#)

988) Brandstrupp B et al ; Ann Surg 238:641-8 ; 2003: Minder intraveneus vocht en dus mindere extra zout vermindert naoperatie wegens darmkanker, de kans op complicaties ; zie ook 585. [PMID 14578723](#)

989) Schumacher K et al ; Anticancer Res 23: 5081-7; 2003 : Maretak vermindert bij borstkanker bijwerkingen regulierebehandeling en verbetert de ziektevrije overleving. [PMID 14981970](#)

990) Grossarth-Matichek R et al ; Altern Ther Health Med 7:57-66;68-72,74-6 passim. ; 2001 : Iscador verlengt in ditgerandomiseerde onderzoek het leven van patiënten met kanker significant. [PMID 11347286](#)

991) Zhang FJ et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 27:248-50; 2005 : Ethanolinjectie naast RFA en TACE geeft meer regressies in geval van inoperable leverkanker dan RFA en TACE. [PMID 15949431](#)

992) Hombrink J et al ; Strahlenther Onkol 176:173-9 ; 2000 : Smectiet vermindert in gerandomiseerd onderzoek diarree doorbestraling niet in vergelijking met placebo. [PMID 10812390](#)

993) McNeely ML et al ; Head Neck 26:518-30; 2004: Schouderdysfunctie samenhangend met operatie wegens keelkanker,blijkt in gerandomiseerd onderzoek met gerichte trainingstechniek significant verbeterbaar. [PMID 15162353](#)

994) Daly JM et al ; Ann Surg 221: 327-38; 1995: Omega-3-vetzuren plus arginine verminderen na operatie wegens een hooggelegen gastrointestinale tumor, de infectiekans en verkorten de ligduur in het ziekenhuis. In geval van adjuvante chemo was bij suppletie met genoemde combinatie ook minder snel opnieuw ziekenhuisopname nodig. [PMID 7726669](#)

995) Li Z et al ; Hua Xi Yi Ke Da Xue Xue Bao 31:334-7; 2000: Een vaccin gebaseerd op Pseudomonas aeruginosa vermindert bij patiënten met een maligne lymfoom significant de infectiekans ; hetzelfde vond men bij longkankerpatiënten. [PMID 12545825](#)

996) Kwekkeboom KL ; Oncol Nurs Forum 30:433-40; 2003: Afleiding vermindert angst en pijn bij kankerpatiënten evengoed ; afleiding is wel persoonlijk bepaald en zeker geen placebo effect. [PMID 12719743](#)

997) Daly JM et al ; Am J Surg 148:514-20;1984: Extra calorieën over een beperkte tijd via een neussonde verbeteren bij patiënten met keel kanker de reactie op chemo niet. Orthomoleculair verwacht je dat bij niet al te slecht gevoede patiënten ook niet. [PMID 6385745](#)

998) Thompson EA et al ; J Altern Complement Med 11:13-20; 2005 : Individuele homeopatische behandeling opgerandomiseerde basis van overgangsklachten (bij overlevenden voor wat betreft borstkanker) werkt niet expliciet op deovergangsklachten ; wel verbetert het welbevinden door de homeopatische benadering significant tov placebo. [PMID 15750359](#)

999) Sander Wint S et al ; Oncol Nurs Forum 29:E8-E15; 2002: Bij adolescenten met kanker die een ruggeprik ondergaan hebben door afleiding met virtual reality glazen plus film kijken ; hierdoor nam de pijn van de punctie slechts niet significant af. [PMID 11845217](#)

1000) Wu MH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Ha Zhi 25:218-21 ; 2005 : Aitongping vermindert in gerandomiseerdonderzoek pijn bij kankerpatiënten, maar verbeterde ook de bloedwaarden en overall de levenskwaliteit. [PMID 15842141](#)

1001) Shibata T et al ; Radiology 223:331-7;2002 : RFA en percutane microgolf-coagulatie zijn even effectief voor de lokalebehandeling van kleine primaire leverkanker. [PMID 11997534](#)

1002) Lencioni RA et al ; Radiology 228:235-40; 2003 : RFA geeft ter behandeling van lokale primaire leverkanker initieeldezelfde resultaten als percutane ethanolinjectie, maar de lokale ziektevrije overleving is na 1 en 2 jaar voor met RFAbehandeldepatiënten superieur. [PMID 12759473](#)

1003) Tang ZY et al ; Med Oncol Tumor Pharmacother 8: 23-8 ; 1991 : Inoperabele primaire leverkanker wordt of behandeldmet in beginsel gedeeltelijke operatie plus cisplatin dan wel met afbinden relevante leverarterie,

intra-arterieel cisplatin en bestraling ; een vaccin op basis van een mengsel van bacterien blijkt op gerandomiseerde basis in het eerste geval de sterftent significant, maar ingeval van de 2e behandelwijze wel gezien de trend de sterfte significant te verminderen. [PMID 1645825](#)

1004) Loprinzi CL et al ; Cancer ; 23 mei ; 2005 (Epub ahead of print) : In een gerandomiseerd onderzoek bij 83 patiënten met ver gevorderde kanker had haaienkraakbeen geen effect op de prognose ; het zou interessant zijn dergelijk onderzoek juist te herhalen bij patiënten met een melanoom (juist daar verwacht ik enig effect voor zover er een effect op zal treden). [PMID 15912493](#)

1005) Mahood DJ et al ; J Clin Oncol 9:449-52; 1991 : Orale koude therapie gaat in gerandomiseerd onderzoek stomatitis door 5-FU tegen. [PMID 1999715](#)

1006) Li XR et al ; Zhonguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21:335-8;2001 : Xiaoliu Pingyi mengsel remt in gerandomiseerd onderzoek bij kankerpatiënten die na operatie chemo krijgen uitzaaiing en in samenhang daarmee de recidiefkans. [PMID 12577415](#)

1007)Demirer S et al ; Clin Nutr 19:253-8;2000 : MCT plus LCT verminderen onder omstandigheden de infectiekans bijkankerpatiënten (zie 501) ; in dit onderzoek bleek dat neutropenie met koorts en antibiotica gebruik bij alleen LCT allemaal minder was dan bij LCT plus MCT. [PMID 10952796](#)

1008) Ravasco P et al ; J Clin Oncol 23:1431-8; 2005 : Ook in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt extra eiwit tijdensradiotherapie gunstig ; in dit geval betreft het patiënten met colorectale kanker ; de kwaliteit van leven is dan beter dwz minder diarree, minder misselijkheid/braken etc. ; ook langere tijd na de radiotherapie was de levenskwaliteit van de gesuppleerde groep nog beter. [PMID 15684319](#)

1009) Ravasco P et al ; Head Neck. 2005 May 26 ; (Epub ahead of print) : dit onderzoek is qua opzet vergelijkbaar met datonder 1008, alleen echter uitgevoerd bij patiënten met keelkanker ; ook hier een betere kwaliteit van leven samenhangend meteen hogere eiwitname. Zie ook 187,369, 586, 587 en 1008. [PMID 15920748](#)

1010) Hyltander A et al ; Clin Gastroenterol Hepatol 3:466-74;2005 : Extra enterale dan wel extra parenterale voedingbevorderen herstel postoperatief van kankerpatiënten niet, noch verbeteren hun levenskwaliteit ; wel gaven de vormen vanartificiele voeding aanleiding tot significant meer complicaties ; we zien het wederom: de orthomoleculaire gedachte wint weer. [PMID 15880316](#)

1011) Roberts S et al ; Bone Marrow Transplant 32:715-21; 2003: TPN ipv gewoon orale voeding na stamceltransplantatie bijborstkankerpatiënten , blijkt het klinische beloop niet in gunstige zin te beïnvloeden, hetgeen ook te verwachten was. [PMID 13130320](#)

1012) Jiang XH et al ; World J Gastroenterol 9:1878-80; 2003 ; Na een buikoperatie herstelt het darmslijmvlies zich snellerbij enterale dan bij parenterale voeding. [PMID 12918144](#)

1013) Aass N et al ; J Clin Oncol 23:4172-8 ; 2005: De natuurlijke metaboliët van vitamine A 13-cis-retinoïnezuur naastinterferon verbetert bij patiënten met uitgezaaide nierkanker de progressievrije en overall overleving significant t.o.v.interferon alleen. [PMID 15961764](#)

1014) Quella SK et al ; J Clin Oncol 18:1068-74; 2000: Soja-phytoëstrogenen verminderen ook in dit gerandomiseerdeonderzoek niet de hot-flushes ; zie commentaar bij nummer 820 : 4 van de 7 publicaties zeggen dat soja niet ; 3 zeggen datsoja wel overgangsklachten vermindert. [PMID 10694559](#)

1015) Rhodes LE et al ; Arch Dermatol 140:17-23 ; 2004: PDT met methylaminolevulinaat geeft ter behandeling van hetnodulaire basaalcelcarcinoom een praktisch even kleine kans als chirurgie op alsnog een recidief ; het cosmetische resultaatmet PDT is evenwel significant beter. [PMID 14732655](#)

1016) Cheng CW et al ; Int J Urol 12:449-55;2005: BCG verbetert als adjuvans op een termijn van 12 jaar de ziektevrijeoverleving significant beter dan epirubicine. [PMID 15948743](#)

1017) Wu F et al ; Radiology 235:659-67; 2005: Ultrasound verbetert locale resultaat TACE in geval van primaire leverkanker ; ook de overleving met ultrasound erbij was zeer veel beter dan met TACE alleen. [PMID 15858105](#)

1018) Iturralde Codina A et al ; Arch Esp Urol 57:606-18 ; 2004 : Met lage doses BCG is 12 maanden lang BCG als adjuvanster behandeling van blaaskanker effectiever dan 6 maanden lang BCG. [PMID 15382436](#)

1019) Chahinian AP et al ; Cancer Treat Rep 66:1291-7;1982 : Chemo plus Corynebacterium parvum verlengt in hetalgemeen het leven in geval van vergevorderde longkanker niet in vergelijking met chemo ; bij patiënten met een grootcelliganoplastisch longcarcinoom werd het leven evenwel door Corynebacterium parvum

verlengd. Zie ook 351,354,355,356,650 en 651. Het lijkt erop dat *Corynebacterium parvum* bij althans enkele subgroepen van patiënten met een vergevorderde grootcellige longkanker enig effect heeft. [PMID 6282455](#)

1020) Sugimachi K et al ; Int J Hyperthermia 8:289-95; 1992 : Chemoradiotherapie met hyperthermie voor operatie in vergelijking met chemoradiatie alleen geeft bij slokdarmkanker bij 27 versus 26 patiënten , bij 26,9 respectievelijk 7,7% nulprocent levende cellen in het operatiepreparaat. Het verschil is bij kleine aantallen niet significant ten voordele van hyperthermie. Zie ook 798 en 799 ; in combinatie met de bevindingen aldaar is het belang van hyperthermie wel degelijk significant. [PMID 1607733](#)

1021) Lebeau B et al ; Cancer 71:1741-5 ; 1993 : Aspirine verbetert niet de overleving van patiënten met een kleincellig longcarcinoom, die chemo krijgen. Zie ook 412, 439 en 732. [PMID 8383578](#)

1022) Segar ML et al ; Oncol Nurs Forum 25; 107-13; 1998 : Aerobics verbetert in gerandomiseerd onderzoek welzijn borstkankerpatiënten dwz : angst en depressies nemen af/ treden minder op ; self-esteem verbetert echter niet significant. [PMID 9460778](#)

1023) Mustian KM et al; Support Care Cancer 12: 871-6; 2004: Tai Chi Chuan verbetert bij borstkankerpatiënten significant kwaliteit van leven en self-esteem tov gerandomiseerde groep die alleen basale psychosociale support krijgt. [PMID 15599776](#)

1024) Costanzi JJ et al ; Med Pediatr Oncol 10:251-8; 1982: BCG verbetert prognose bij patiënten met uitgezaaid melanoom die DTIC krijgen de prognose niet ; kijk ook bij 642. [PMID 7045615](#)

1025) Benoehr P et al ; J Am Soc Nephrol 16:452-8; 2005: Theophylline (een metaboliet van cafeïne) gaat in gerandomiseerd onderzoek verslechtering nierfunctie door chemo met cisplatin significant tegen. [PMID 15590762](#)

1026) Klek S et al ; Acta Chir Belg. 105: 175-9 ; 2005: Immunonutrition met glutamine of omega-3-vetzuren leidt bij patiënten geopereerd wegens maagkanker tot niet significant minder infecties, echter wel tot een significant korter verblijf in het ziekenhuis. [PMID 15906909](#)

1027) Cai J et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 3:195-8; 2005 : Rabarber voor en na operatie wegens maagkanker vermindert ontstekingsverschijnselen postoperatief en de darm passage komt door rabarber aantoonbaar sneller weer op gang. [PMID 15885167](#)

1028) Scheier MF et al ; J Clin Oncol 23 :4298-311; 2005 : Meer informatie over de ziekte plus meer informatie over gezonde voeding (ik doe beide ; patiënten zeggen bij mij o.a. vrijwel altijd dat ze bij mij over de reguliere aspecten meer informatie krijgen dan in het ziekenhuis) verbetert in gerandomiseerd onderzoek bij vrouwen die wegens borstkanker adjuvante chemotherapie zowel de mentale als de lichamelijke conditie. [PMID 15994143](#)

1029) Stalpers LJ et al ; Int J Radiat Oncol Phys 61: 499-506 ; 2005 : Hypnose verminderde in dit gerandomiseerd onderzoek bij patiënten die bestraald worden , niet volgens van te voren vastgelegde schalen de angst of de kwaliteit van leven; wel verbeterde bij de gehyponotiseerde patiënten, zoals zij dat aangaven significant het mentaal en lichamelijk welbevinden in vergelijking met de controle-groep. [PMID 15667973](#)

1030) Ornish D et al ; J Urol 174:1065-70; 2005 : Life-style verandering bij patiënten met lokale prostaatkanker die in eerste instantie geen reguliere behandeling wilden (vegetarisch : veel soja, veel groente/fruit ; supplementen ; extralichaamsbeweging en yoga) remt de PSA-stijging in vergelijking met een controle-groep zeer ; regulier ingrijpen was in de controle-groep significant vaker nodig. [PMID 16094059](#)

1031) Zheng Y en Wang S; Zhong Yao Cai 25;917-8; 2002 : Fufang Zaofan vermindert in gerandomiseerd onderzoek leukopenie als bijwerking van radiotherapie plus chemo. [PMID 12685354](#)

1032) Feng YL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 25:534-6; 2005 : Ginseng naast prednison vermindert wel de bijwerkingen van TACE ; elk afzonderlijk in vergelijking met placebo niet ; er is dus voor ginseng op z'n minst een additioneel effect. Zie ook no 867. [PMID 16025970](#)

1033) Kanazawa H et al ; Langenbecks Arch Surg 390:104-13 ; 2005 ; Synbioticum (probioticum plus voedingsstoffen voor bacteriën) reduceert in gerandomiseerd onderzoek het aantal infecties na operatie voor galgangkanker : gaat van 52% naar 19%. [PMID 15711820](#)

1034) Grau JJ et al ; Br J Clin Pharmacol. 42:233-5 ; 1996 : Cisplatin verlaagt de calcium- en de magnesiumspiegel ; geeft voorts gehoorsvermindering ; calciumgluconaat bleek in dit onderzoek hierop niet van invloed vergeleken met geen calciumgluconaat ; juist ook niet wanneer bij iedereen de magnesiumspiegel

werd gecorrigeerd. Magnesiumsuppletie is overigens in ander onderzoek voor diverse bijwerkingen van cisplatin sowieso zinvol gebleken ; zie no 240,285,420 en 603. [PMID 8864323](#)

1035) Vasanthan A et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 61:145-53; 2005 ; In dit gerandomiseerde onderzoek werd bijbestraling wegens baarmoederhalskanker , bij overall analyse geen additioneel effect van hyperthermie gevonden. Zie ook 431,432 en 891 (positief), alsmede 796 (net als 1035 geen aantoonbaar voordeel). Hyperthermie heeft bijbaarmoederhalskanker mits juist toegepast nog steeds op z'n minst het voordeel van de twijfel. [PMID 15629605](#)

1036) Link KH et al ; Ann Surg 242:178-87; 2005 ; Foliuimzuur naast 5-FU en levamisol als adjuvantia bij patiënten geopereerd voor darmkanker verbetert de overleving aantoonbaar ; dit gold niet voor interferon erbij. [PMID 16041207](#)

1037) Demark-Wahnefried W et al ; Urology 58:47-52;2001 ; Vetrestrictie tot 20% plus dagelijks 30 gram flaxseed (dus geenflaxseedolie) bevordert aantoonbaar apoptosis in lokale prostaatkanker. [PMID 11445478](#)

1038) Yan JJ et al ; Hepatobiliary Pancreat Dis Int 1(2):183-6 ; 2002 : Wanneer naast TACE - Trans Arteriële ChemoEmbolisatie ter behandeling van primaire leverkanker aselekt ook melatonine wordt gegeven blijkt met melatonine erbij de overleving significant beter. [PMID 14607735](#)

1039) Martinez-Pineiro JA et al ; J Urol 174: 1242-1247 ; 2005 : Een lagere dosis BCG (1/3) blijkt ter preventie van een recidief/progressie van blaaskanker (T1G3 en TIS) even effectief als de gebruikelijke dosering en dat bij dan minder bijwerkingen. [PMID 16145378](#)

1040) Zimmermann T et al ; Biol Trace Elem Res 106:193-204; 2005 : In gerandomiseerd dubbelblind onderzoek blijkt natriumseleniet lymfoedeem samenhangend met operatie voor mondkanker significant tegen te gaan. [PMID 16141467](#)

1041) Kim J et al ; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 14:1697-702; 2005 : Onderzoek dmv de proteomics-techniek laat zien dat selenium plus vitamine E in vergelijking met placebo prostaatkankercellen bij patiënten kunnen omtuinen naar normaal. [PMID 16030104](#)

1042) Li JM en Lai DN ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 8: 137-40; 2005 ; Patiënten geopereerd wegens een cardiacarcinoom bleken met BCAA sneller te herstellen, hetgeen o.a. bleek uit een minder ernstig gewichtsverlies. [PMID 16155825](#)

1043) Lin JJ et al ; Chin J Integr Med 11: 104-10 ; 2005 ; Shenqi naast RFA = Radio Frequency Ablation bij primaire leverkanker geeft meer tumorreductie dan RFA alleen ; alsmede een grotere verbetering klinisch en een betere overleving na 1, 1,5 en 2 jaar. [PMID 16150196](#)

1044) Shibata T et al ; Cancer 89:276-84 ; 2000 ; RFA = Radio Frequency Ablation middels operatie geeft een zeker zo goed resultaat (een niet-significant beter resultaat) in geval van colorectale levermetastasen als hepatectomie, terwijl RF achirurgisch minder invasief is en met minder bloedverlies gepaard gaat dan hepatectomie (bloedtransfusies zijn dan wel vaak nodig!). [PMID 10918156](#)

1045) Sakai S et al ; Gan No Rinsho 31:1353-61; 1985 : Nocardia als adjuvans voor patiënten geopereerd voor keelkanker verbetert de ziektevrije overleving niet significant. [PMID 4068237](#)

1046) Bairati I et al ; J Clin Oncol 23:5805-13; 2005 : Beta-carotene plus vitamine E verminderen in vergelijking met placebo significant de bijwerkingen van bestraling in geval van bestraling voor keelkanker. [PMID 16027437](#)

1047) Babjuk M et al ; BJU 96:798-802 ; 2005 : Met fluorescentie door PDT plus 5-aminolevulinezuur, kan men bijblaaskanker preciezer opereren ; het overall-resultaat is dat met de fluorescentietechniek erbij de ziektevrije overleving significant verbetert. [PMID 16153204](#)

1048) Hu YR et al ; Zhongguo Zhong Xi Jie He Za Zhi 25:623-5 ; 2005 : Shenqi fanghou vermindert bijwerkingen radiotherapie in geval van keelkanker, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 16089140](#)

1049) Paschoalini Mda S et al ; Chest 128: 684-9 ; 2005 ; Zilvernitraat is ter behandeling van pleurale effusie zeker zo effectief als talk (zie 973 : talk is voor dit doel superieur aan doxorubicine!!). [PMID 16100154](#)

1050) Shiina S et al ; Gastroenterology 129: 122-30; 2005 : RFA vergeleken met ethanolinjectie is bij kleine levertumoren superieur : de overleving met RFA is aantoonbaar beter. Zie ook o.a. voor wat betreft ethanolinjectie 991 en 1002 ; RFA heeft in principe de voorkeur al doet ethanol ook duidelijk iets. [PMID 16012942](#)

1051) Recchia F et al ; Anticancer Res 25: 3149-57 ; 2005 : Bij patiënten met vergevorderde kanker verbetert interleukine-2plus retinoïnezuur tal van parameters significanter dan interleukine-2 sec : de CD4+/CD8+-ratio stijgt ; de NK-cellen nemen toe ; de lymfocyten nemen toe en de endotheliale groeifactor daalt (gunstig). In dit kleinschalige onderzoek bij in totaal 112patiënten was hiermee door toevoeging van retinoïnezuur evenwel nog geen verbetering van de ziektevrije overleving c.q. de overall overleving hard te maken. [PMID 16080579](#)

1052) Lin S et al ; Gut 54:1151-6 ; RFA is in geval van kleinere primaire levertumoren superieur aan injectie met ethanol ofazijnzuur ; de ziektevrije overleving en de overleving sec zijn beter ; er zijn wel meer complicaties ; zie o.a. ook 1050. [PMID 16009687](#)

1053) Miko E et al ; Am J Surg 189 :627-30 ; 2005 : De combinatie glutathion en anthocyanen vermindert t.o.v. placebo bijbestraling ernst huidreacties. [PMID 15862509](#)

1054) Roscoe JA et al ; J Pain Symptom Manage 29:376-84 ; 2005 : Acustimulatie (vorm van acupressuur) verminderde in dit kleinschalige onderzoek misselijkheid door chemo bij tevens gebruik van reguliere antiemetica niet significant ; zie ook 878 en 908 ; de conclusie van deze 3 onderzoeken tezamen is nog steeds dat acustimulatie misselijkheid door chemo vermindert. [PMID 15857741](#)

1055) Su XC et al ; Di Yi Jun Yi Da Xue Xue Bao 25:1164-5 ; 2005 : Ingeval van botmetastasen is Sr 89 (een strontiumisotoop, dat radioactieve straling juist in de botten afgeeft omdat het daar ophoopt) alleen minder werkzaam dan de combinatie Sr89 en Guliu : de combinatie is effectiever ; gaat samen met minder bijwerkingen en een betere kwaliteit van leven in vergelijking met Sr89 alleen. [PMID 16174589](#)

1056) Liu J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 25:207-9 ; 2005 ; Jiapi huoxue-kruiden verminderen in gerandomiseerd onderzoek postoperatieve pijn bij darmkankerpatiënten alsmede de bijwerkingen van de daaropvolgende chemo. [PMID 15842137](#)

1057) Aquino VM et al ; Bone Marrow Transplant 36:611-6; 2005: Glutamine ging in dit onderzoek mucositis samenhangend met beenmergtransplantatie significant beter tegen dan glycine. Zie ook 171 en 299 met een neutrale uitkomst en 292,294 en 298 waarin met glutamine in geval van beenmergtransplantatie werd gevonden ; overall is het onderzoek positief voor glutamine, wanneer glutamine werd gegeven. [PMID 16086046](#)

1058) Nikoletti S et al ; J Clin Nurs 14: 750-3;2005 : Zowel gewoon ijs als ijs met een smaakje gingen tov standard care mucositis samen hangend met 5-FU tegen ; wel gaf ijs met een smaakje eerder aanleiding tot hoofdpijn of misselijkheid ; dus gewoon ijs is een goede optie. [PMID 15946283](#)

1059) Blijlevens NM et al Support Care Cancer 13:790-6;2005 : Glutamine-dipeptide verminderde tov placebo alle aanmucositis gerelateerde variabelen significant ; de infectiekans en de graft-versus-hostreactie ed waren echter met glutaminedipeptideslechts niet significant beter. Zie ook 211. [PMID 16186995](#)

1060) Bouletreau P et al ; Intensive Care Med 31:1394-400 ; 2005 : TPN met relatief meer suiker dan vet geeft ingerandomiseerd onderzoek iets meer stikstofbesparing, echter meer kans op zoals te verwachten is een slechteresuikercontrole. Commentaar : TPN heeft geen zin zoals eerder gebleken is ; relatief meer enkelvoudige suikers lijkt nog slechter te zijn ; een en ander klopt wederom met de orthomoleculaire principes. [PMID 16132885](#)

1061) Kamei H et al ; Am J Surg 189: 38-43; 2005: Gewone enterale voeding met supplementen is na totale gastrectomie voor het herstel superieur aan TPN : ook lagere kosten en een korter ziekenhuisverblijf. [PMID 15701488](#)

1062) Yoo HJ et al ; Support Care Cancer 13:826-33; 2005 ; Spierontspanningstraining en 'guided imagery' verminderen bij patiënten met borstkanker die chemo krijgen, angst, depressieve gevoelens, vijandige gevoelens ; verder was hierdoor in vergelijking met de controle-groep 6 maanden na de chemo de kwaliteit van leven in de met spiertraining en 'guided imagery'behandelde groep beter. Zie ook 929,949, 954, 962 en 986. [PMID 15856335](#)

1063) Kissane DW et al ; Psychoncology 12: 532-46 ; 2003 ; Cognitieve existentie groepstherapie (CEGT) vermindert ingerandomiseerd onderzoek bij vrouwen , vroeg behandeld voor borstkanker, die chemo krijgen. [PMID 12923794](#)

1064) Rosenburg SA et al ; Cancer Treat Rep 63: 739-51; 1979 ; BCG verbetert ziektevrije overleving bij patiëntengeopereerd voor een osteosaroom niet. [PMID 313245](#)

1065) Goodwin PJ et al ; N Engl J Med 345:1719-26 ; 2001 : Psychosociale support (supportive-expressive group therapy)vermindert pijn bij patiënten met uitgezaaide borstkanker ; ook het humeur verbeterde, maar het leven werd door depsychosociale interventie niet verlengd. [PMID 11742045](#)

1066) Classen C et al ; Arch Gen Psychiatry 58; 494-501 ; 2001: Supportive-expressive group therapy (SE) vermindert stressbij patiënten met uitgezaaide borstkanker significant ; het humeur verbetert slechts op korte termijn. [PMID 11343530](#)

1067) Bordeleau L et al ; J Clin Oncol . 21 : 1944-51 ; 2003 : Supportive-expressive group therapy (SE) heeft in depsychosociale sfeer bij vrouwen met borstkanker in een vroeg stadium geen effect .Zie ook 1065 en 1066 : daar betreft hetpatiënten met uitgezaaide borstkanker ; daar was de benadering wel zinvol. [PMID 12743147](#)

1068) Belda FJ et al ; JAMA 294:2035-42 ; 2005 : Extra zuurstof voorafgaande aan en tijdens operatie wegens darmkanker vermindert de kans op postoperatieve infectie met meer dan 50%. [PMID 16249417](#)

1069) Pryor KO et al ; JAMA 291 : 79-87 ; 2004: Extra zuurstof tijdens en na operatie wegens darmkanker gaf hier juist aanleiding tot een grotere infectiekans. [PMID 14709579](#)

1070) Greif R et al ; N Engl J Med 342:161-7; 2000 : Extra zuurstof tijdens en na operatie vermindert bij operatie wegens darmkanker de infectiekans significant met meer dan 50%. Zie ook 1068 en 1069 : extra zuurstof om infectie na een darmkankeroperatie te voorkomen is vatbaar voor discussie ; wil je het geven geef het dan voor en tijdens operatie. [PMID 10639541](#)

1071) Schroder FH et al; Eur Urol. 2005 Oct 17 (Epub ahead of print) : In dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek blijkt een combinatie van soja, isoflavonen, lycopen, mariadistel en antioxidanten de PSA-stijging bij prostaatkankerpatiëntensignificant af te remmen. [PMID 16263208](#)

1072) Fukui S et al ; Cancer 89:1026-36; 2000 ; Psychosociale interventie verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek bijpatiënten met borstkanker de kwaliteit van leven ; na 6 maanden was het resultaat nog steeds significant. [PMID 10964333](#)

1073) Richtig E et al ; J Clin Oncol 2005 ; Oct 31 ; Epub ahead of print ; Isotretinoïne verbetert bij patiënten geopereerd vooreen melanoom de prognose niet ; zie ook 129. [PMID 16260701](#)

1074) Baydar M et al ; J Natl Med Assoc 97:1161-4 ; 2005 ; Cryotherapie vermindert in gerandomiseerd onderzoeksignificant de kans op mucositis door 5-FU. [PMID 16173332](#)

1075) Vickers AJ et al ; BMC Palliat Care 4:5 ;2005 : Acupunctuur voor dyspnoe bij patiënten met vergevorderde kanker is niet beter dan nepacupunctuur oftewel acupunctuur op de toegepaste wijze is voor deze kwaal bij dit soort patiënten zinloos. [PMID 16109163](#)

1076) Reindl TK et al ; Support Care Cancer 2005 Jul 14 (Epub ahead of print) : Acupunctuur reduceert in gerandomiseerdcross-over onderzoek bij kinderen de bijwerkingen van chemo. [PMID 16021478](#)

1077) Zhou DH et al ; Ai Zheng 24: 1252-6 ; 2005 : TCM geeft bij NSCLC-patiënten minstens zoveel levensverlenging alsbewezen chemotherapie. [PMID 16219143](#)

1078) Sykorova A et al ; Neoplasma 52: 476-782 ; 2005 ; In geval van beenmergtransplantatie voor een hematologischemaligniteit , blijkt L-alanyl-L-glutamine de disease en de event free survival te verbeteren ; de overleving was nietverschillend. Zie ook 760 : 760 plus 1078 leidt niet tot de aanbeveling van dit dipeptide in geval van beenmergtransplantatievoor een hematologische maligniteit niet aan te bevelen is. Bij abdominale chirurgie voor kanker is dit dipeptide wel aan te bevelen (zie 850,758 en 762). [PMID 16284692](#)

1079) Ehrenpreis ED et al ; Dis Colon Rectum 48:1-8; 2005 : Vitamine A vermindert tov placebo significant proctitisamenhangend met bestralen. [PMID 15690650](#)

1080) Piller NB et al ; Br J Plast Surg 41:20-7; 1988 :Venoruton vermindert in gerandomiseerd-dubbelblind onderzoeklymfoedeem samenhangend met een borstamputatie. [PMID 3278764](#)

1081) Hong J et al ; J Tradit Chi Med 25:125-8;2005 ; TCM naast radiotherapie voor een buiktumor geeft een betere kwaliteitvan leven dan radiotherapie alleen ; ook de overleving na 3 jaar is met TCM superieur. [PMID 16136943](#)

1082) Arcangeli G et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 21:1569-74 ; 1991 : In dit gerandomiseerde onderzoek verbeterthyperthermie wederom de respons op bestraling bij in dit geval patiënten met uitgezaaide borstkanker. [PMID 1938567](#)

1083) Sherar M et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 39:371-80 : Hyperthermie verbetert locale respons borstkanker op radiatie; ook de overleving is beter. [PMID 9308941](#)

1084) Xia ZJ et al ; Ai Zheng 23:1666-70;2004 : intratumorale injectie van een E1Bgen-deleted adenovirus verbetert het resultaat van chemo op basis van cisplatin bij patiënten met plaveiselcelkanker van keel- of slokdarm ; de regressiekans verdubbelde. [PMID 15601557](#)

1085) Clunie GJ et al ; Cancer 46:475-9; 1980 ; Corynebacterium parvum verbetert in gerandomiseerd onderzoek het resultaat van DTIC in geval van uitgezaaid melanoom niet. Dit is eerder gevonden. Later is ook gevonden dat in deze situatie DTICzelfs niet beter is dan niets doen. [PMID 6994866](#)

1086) Becker G et al; World J Gastroenterol 11:6104-9; 2005 : Percutane ethanolinjectie naast TACE ter behandeling van inoperabele primaire leverkanker verbetert de mediane overleving tov TACE alleen significant. [PMID 16273634](#)

1087) Wu D et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 25:1066-9 ; 2005 ; Bij patiënten met primaire leverkanker en ascites als complicatie blijkt Xiaoshui-drink op korte termijn een gunstig effect te hebben , te leiden tot minder punteren en de 1-jaarsoverleving te verbeteren. [PMID 16398423](#)

1088) Haase O et al ; Dis Colon Rectum 48:1955-63 ; 2005 : Relaxatie of guided imagery blijkt het klinisch beloop rondom operatie voor darmkanker objectief op korte termijn (!) tov niets extra's niet aantoonbaar te beïnvloeden ; wel was de ervaring van de patiënten met relaxatie of guided imagery significant positief. [PMID 15991068](#)

1089) Braga M et al ; Nutrition 21: 1078-86 ; 2005 : Arginine plus omega-3-vetzuren-suppletie op gerandomiseerde basis vermindert ook in dit onderzoek de kans op complicaties bij patiënten te opereren voor gastrointestinale kanker ; dit betekende ook een daling van kosten. Dit is al vaker gevonden. [PMID 16308130](#)

1090) Breikreuz R et al ; Wien Klin Wochenschr 117:685-92 ; 2005 ; Relatief meer verzadigd vet los van de eiwitcalorieëntijdens chemo verlaagde in dit kleinschalige gerandomiseerde onderzoek het aantal lymphocyten significant ; dit is ondanks detendens tot minder gewichtsverlies juist tijdens chemo niet gunstig. [PMID 16416368](#)

1091) Yin LH et al ; Zhongguo Zhen Jiu 25: 876-8 ; 2005 : Acupunctuur blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek bij patiëntente opereren voor darmkanker duidelijk van belang als adjuvans naast reguliere anesthesie. [PMID 16419716](#)

1092) Harper-Wynne CL et al ; Lung Cancer 47: 289-90 ; 2005 : Gedode Mycobacterium vaccae verbetert resultaat standaardchemo in geval van het kleincellig longcarcinoom. Zie ook 613. [PMID 15639729](#)

1093) Gao F en Hu XF ; Chin J Integr Med 11:279-82 ; 2005 : Koperchlorophyl-complex blijkt in vergelijking met placebo zeker zo effectief te zijn om leucopenie te behandelen als Leucogen. [PMID 16417778](#)

1094) Liu CL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 21: 579-81 ; 2001 : Chinese kruiden (oa Astragalus) verbeteren bij patiënten met longkanker, die chemo krijgen de 2-jaarsoverleving aanzienlijk ; zie ook nummer 514. [PMID 12575569](#)

1095) Vinciguerra V et al ; Cancer Clin Trials 4:99-105 ; 1981 : Met methanol behandeld BCG verbetert overall niet deresponskans op chemo bij patiënten met de ziekte van Hodgkin. Zie ook 455 : met een vergelijkbaar resultaat. [PMID 7018726](#)

1096) Liu X et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 20:427-9; 2000 : TCM verbetert in dit gerandomiseerde onderzoek significant het overlevingsresultaat van radiochemotherapie. [PMID 11789225](#)

1097) Li LN et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 23 : 575-9; 2003 : TCM verbetert aantoonbaar overleving bij patiënten met inoperabele longkanker die chemo krijgen. [PMID 14503053](#)

1098) Hildebrandt B et al ; Int J Colorectal Dis 2006 Jan 14 ; 1-8 ; Epub ahead of print : In dit gerandomiseerde onderzoek blijkt 5-FU plus leucovorin ook selectief bij rectumkanker de ziektevrije overleving en de overleving sec te verbeteren. [PMID 16416134](#)

1099) Schmid I et al ; Eur J Cancer 2006 Jan ; 42(2):205-11; Epub 2005 : Parenterale voeding gaat bij kinderen orale mucositis door chemo niet tegen ; geen gunstig effect op de leuco's noch op de hospitalisatieduur ; kortom ook nu weer blijkt parenterale voeding zinloos. [PMID 16330203](#)

- 1100) Lin SM et al ; Gastroenterology 127:1714_23; 2004 : RFA doet het bij primaire levercarcinomen aantoonbaar beter dan PEI ingeval van tumoren groter dan 4 cm ; dit resulteert ook in een betere overleving. [PMID 15578509](#)
- 1101) Chen MS et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 27: 623-5 ; 2005 : RFA plus PEI geeft bij behandeling van het primaire levercarcinoom een betere ziektevrije overleving ; bij tumoren groter dan 3 cm was ook de overleving nog eensaantoonbaar beter. [PMID 16438875](#)
- 1102) Lauridsen MC et al ; Acta Oncol. 44:449-57 ; 2005 : In gerandomiseerd onderzoek blijkt fysiotherapie zinvol ivm een slechte schouderfunctie, samenhangende met een eerdere operatie wegens borstkanker. [PMID 16118078](#)
- 1103) Taylor CL et al ; Psychooncology 2006 Jan 31 ; Epub ahead of print. : Cognitieve en fysieke training verbetert bij patiënten met prostaatkanker het cognitief functioneren significant ; voor het fysieke is het effect niet significant. ???
- 1104) Rummans TA et al ; J Clin Oncol 24: 635-42 ; 2006 : Life-stylemaatregelen gaan bij patiënten met vergevorderde kanker, die bestraald worden vermindering van quality of life tegen blijkens dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 16446335](#)
- 1105) Hortobagyi GN et al ; Cancer 60:2596-604; 1987 : Pseudomas-vaccin naast FAC verbetert resultaat van FAC bij uitgezaaide borstkanker op geen enkele manier. [PMID 3315173](#)
- 1106) Lin P et al ; Support Care Cancer 2006 Feb 1; 1-4 (epub ahead of print) : NAC vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek de neurotoxiciteit van oxaliplatin. [PMID 16450089](#)
- 1107) Maier U et al ; L Urol 141:529-30 ; 1989 : Hyaluronidase verbetert preventieve werking mitomycine C als adjuvante therapie na operatie wegens blaaskanker. [PMID 2493098](#)
- 1108) Enesel MB et al ; Anticancer Res 25(6C):4583-90 ; 2005 : Isorel (een Viscum album-preparaat) als adjuvans bij operatie voor kanker van de tractus digestivus verbetert in gerandomiseerd onderzoek de immuniteit, de Karnofsky-indexen vermindert de angst. [PMID 16334146](#)
- 1109) Cazacu M et al ; Cancer Biother Radiopharm. 18: 27-34; 2003 : Isorel verbetert overleving bij patiënten met darmkanker stadium Dukes C/D in gerandomiseerd onderzoek ; zie ook 144. [PMID 12667306](#)
- 1110) You J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 33-7; 2006: Feiji vermindert bij patiënten met NSCLC debijwerkingen van chemo, verbetert tov de controle-groep de Karnofsky-index, maar verbetert niet aantoonbaar de responskans op chemo. [PMID 16466169](#)
- 1111) Perugia G et al ; Int J Hyperthermia 21:359-65 ; 2005 : In gerandomiseerd onderzoek blijkt lokale hyperthermielokale fibrose na prostatectomie tegen te gaan en zo een verkorting van de penis ; ik moet hierbij wel aantekenen dat onderzoek wel heeft aangetoond dat prostatectomie zelf meestal zinloos is. [PMID 16019861](#)
- 1112) Morton CA et al ; Br J Dermatol 135:766-71; 1996 : PDT plus ALA is ter behandeling van Morbus Bowen effectiever dan bevroren en geeft minder bijwerkingen zoals bijvoorbeeld infectie. [PMID 8977678](#)
- 1113) Morton CA et al ; Br J Dermatol 143:767-72 ; 2000: PDT met rood licht is effectiever bij Morbus Bowen dan PDT met groen licht ; uiteraard in beide situaties samen met 5-ALA. [PMID 11069454](#)
- 1114) Salim A et al ; Br J Dermatol 148 : 539-43 ; 2003 ; ALA plus PDT is effectiever ter behandeling van morbus Bowen dan 5-FU, zo bleek ook uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 12653747](#)
- 1115) Eppinger-Helft M et al ; Cancer 45:280-4; 1980: Corynebacterium parvum-therapie had in dit kleine gerandomiseerde onderzoek geen aantoonbaar effect op de chemotherapeutische behandeling van acute myeloïde leukemie. [PMID 6985835](#)
- 1116) Nicole Culos-Reed S et al ; Psychooncology 15 : 891-7 ; 2006 ; In gerandomiseerd onderzoek blijkt yoga bij patiënten met borstkanker de kwaliteit van leven te verbeteren , het emotioneel functioneren te verbeteren en diarree te verminderen ; 8 andere psychosociale variabelen verbeterden net niet significant (P < 0,10). Veel variabelen zijn niet afhankelijk van elkaar; bij nadere analyse blijkt toch overall de kwaliteit van leven door yoga te verbeteren en darmklachten af te nemen. Verder onderzoek is nodig. Zie ook 977 en 1030. [PMID 16374892](#)
- 1117) Danilchenko DI et al ; J Urol 174;2129-33 ; 2005 : Fluorescentie met ALA verbetert detectie blaaskanker bij TUR en vermindert zo recidiefkans en kosten, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 16280742](#)

1118) Liossi C en Hatira P ; Int J Clin Exp Hypn 47: 104-16 ; 1999 : Zowel cognitieve gedragstherapie als hypnose verminderen tov niet behandelen pijn en aan pijn gerelateerde angst bij kinderen met kanker. Zie ook 1029.

[PMID 10208073](#)

1119) Liossi C en Hatira P ; Int J Clin Exp Hypn 51: 4-28 ; 2003 :In dit gerandomiseerde onderzoek blijkt hypnose pijnen angst bij kinderen met kanker te verminderen. [PMID 12825916](#)

1120) Kuttner L et al ; J Dev Behav Pediatr 9: 374-81 ; 1988 : Psychologische behandeling van wanhoop, pijn en angst met o.a. hypnose blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek zinvol. [PMID 3220958](#)

1121) Jay S et al ; Pain 62:3-9 ; 1995 : Cognitieve gedragstherapie blijkt in gerandomiseerd onderzoek om pijn i.v.m eenbeenmergpunctie tegen te gaan even effectief als anesthesie. [PMID 7478706](#)

1122) Wall VJ en Womack W ; Am J Clin Hypn 31: 181-91; 1989: Zowel hypnose als cognitieve gedragstherapie verminderen ook in dit gerandomiseerde onderzoek pijn en angst bij kankerpatiënten die een beenmergpunctie ondergaan. [PMID 2919572](#)

1123) Zeltzer L en LeBaron S ; J Pediatr 101 : 1032-5 ; 1982 : In dit gerandomiseerde onderzoek met kinderen metkanker bleek hypnose zowel de pijn bij beenmerg- als bij lumbaalpuncties te verminderen. [PMID 7143158](#)

1124) Syrjala KL et al ; Pain 48: 137-46; 1992: Hypnose verminderde in dit onderzoek pijn, maar niet de misselijkheidbij kankerpatiënten ; cognitieve gedragstherapie was in dit onderzoek in het geheel niet effectief. [PMID 1350338](#)

1125) Canovas F et al; An Med Interna 8:69-73 ; 1991 : Thymostimuline heeft in een kleinschalig gerandomiseerdonderzoek bij patiënten met een lymfoom dan wel een multiple myeloom geen reducerend effect op debijwerkingen/stimulerend effect op de conditie der patiënten. [PMID 1893006](#)

1126) Syrjala KL et al ; Pain 63 : 189-98 ; 1995 ; Ontspanning , 'imagery' en cognitieve gedragstherapie werden in ditgerandomiseerde onderzoek op hun pijnreducerend vermogen getest ; ontspanning en 'imagery' verminderden de pijn ;toevoeging van cognitieve gedragstherapie gaf geen beter resultaat. [PMID 8628584](#)

1127)Li C et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 23:490-2 ; 2001 : PEI plus TACE geeft bij primaire leverkanker een beterlokaal resultaat en een betere overleving dan behandeling met TACE alleen ; iets wat zoals bekend al vaker gevonden is. [PMID 11859718](#)

1128)Flanigran R ; Urol Oncol 24: 83-4 ; 2006 : 13-cis-retinoïnezuur plus interferon verlengt bij uitgezaaide nierkankerhet leven meer dan interferon alleen. Zie ook 246, 713 en 1013. Deze 3 studies zijn in lijn met onderhavig onderzoek. ???

1129)Flamm J et al ; J Urol 144:260-3 ; 1990 : Keyhole-limpet hemocyanine (KLH) vermindert de kans op een recidiefvan blaaskanker na poliepverwijdering even goed als het cytostaticum ethogluclid ; zie ook 493 en 496. [PMID 2197428](#)

1130)Hong J et al ; J Trad Chin Med 25:125-8 ; 2005 : TCM naast radiotherapie voor een maligne tumor in de buik geeft tov radiotherapie alleen een betere kwaliteit van leven en na 3 jaar een superieur betere overleving, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 16136943](#)

1131)Rock CL et al ; J Clin Oncol 23:6631-8 ; 2005 : In gerandomiseerd onderzoek bij patiënten behandeld voor borstkanker leidt interventie met groenten en fruit tot hogere carotenoid-spiegels en dit gaat samen met een betere ziektevrije overleving. [PMID 16170170](#)

1132)Pagliaro J et al ; Dermatol Surg 30:63-6 ; 2004 : Koude bij PDT-behandeling van basaalcelcarcinomen/de ziekte van Bowen, leidt tot minder erytheem en pijn, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 14692930](#).

1133)Hinotsu S et al ; Urology 67:545-9;2006 : BCG vermindert de recidiefkans na verwijderen blaastumoren ook in dit onderzoek significant beter dan doxorubicine ; opmerkelijk is dat BCG ook de kans op nieuwe primaire blaastumoren vermindert. [PMID 16527576](#)

1134)Yao G et al ; J Huazhong Univ Sci Technol Med Sci 25: 431-4 ; 2005 : De combinatie van glutamine, arginine en omega-3-vetzuren verkort ligduur in ziekenhuis na zware operatie aan maagdarmkanaal. PMID 16196295.

1135)Gough IR et al ; Aust N Z J Surg 48:296-300 ; 1978 : Corynebacterium parvum als extra middel naast chemo voor uitgezaaid melanoom dan wel uitgezaaide darmkanker is in beide situaties zinloos. Zie

respectievelijk ook 385,684,811,836 ,1085 (alleen 684 is positief) en 931 (geen effect). *Corynebacterium parvum* is bij het uitgezaaide melanoom respectievelijk uitgezaaide darmkanker zinloos. [PMID 281221](#). 1136) Melchart D et al ; Support Care Cancer 2006 ; Mar 8 ; Epub ahead of print : Acupunctuur plus acupressure op P6 gaf een niet significante vermindering tov het sham point van door chemo geïnduceerde misselijkheid ; na afloop van het onderzoek (21 personen) bleek een significante meerderheid (door mij bepaald met een T-toets ; P tweezijdig kleiner dan 1%) een voorkeur voor de acupunctuur/acupressure-combinatie te hebben. [PMID 16523265](#). Overigens is de sham point benadering bij onderzoek naar pijn niet zinvol daar de sham point benadering tov placebo ook de pijn vermindert ; zie Kaptchuk TJ et al ; BMJ 332:391-7 ; 2006. [PMID 16452103](#).

1137) Mustian KM et al ; J Support Oncol 4:139-45; 2006 : Tai chi chuan doet op gerandomiseerde basis in vergelijking met psychosociale therapie (physical activity control) bij patiënten behandeld voor borstkanker de fysieke vermogens toenemen ; de psychosociale groep vertoonde slechts een toename van de flexibiliteit. [PMID 16553140](#). Zie ook 1023.

1138) Ishikawa H et al ; J Nutr 136:816S-20S ; 2006 : Een gerijpt knoflookextract bleek in dit kleine gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek afname van het aantal NK-cellen tegen te gaan en ook een afname in de activiteit van deze cellen tegen te gaan. Op het primaire eindpunt de kwaliteit van leven was evenwel geen effect meetbaar. [PMID 16484572](#)

1139) Jacobs J et al ; J Altern Complement Med 11:21-7 ; 2005 : SF-36 vermindert bij postmenopauzale borstkankerpatiënten niet-significant postmenopauzale klachten ; wel is met SF-36 na 1 jaar de algehele gezondheid significant beter. [PMID 15750360](#).

1140) Wu WY et al ; Chin J Integr Med 12:50-4 ; 2006 : Injecties met Shenfu volgens een gerandomiseerde setting verbetert aantoonbaar de levenskwaliteit bij patiënten met een grootcellige longkanker die gemzar en cisplatin krijgen. [PMID 16571285](#).

1141) Savard J et al ; J Clin Oncol 23:6083-96 ; 2005 : Cognitieve gedragstherapie vermindert bij borstkankerpatiënten depressie, angst en slapeloosheid. [PMID 16135475](#).

1142) Bruera E et al ; J Clin Oncol 23:2366-71; 2005 : Bij lichte tekenen van uitdroging (!) bij terminale (!) kankerpatiënten blijkt 2 dagen achtereen 1000 ml extra vocht in 4 uur parenteraal tov slechts 100 ml met een normaal zoutgehalte als placebo, de toestand te verbeteren : minder spierkrampen, meer rust ; hallucinaties en vermoeidheid namen niet af ; behandelaars die niet bekend waren met de behandeling pikten de behandelde er significant vaker uit. Voldoende vocht is bij dergelijke patiënten kennelijk relevanter dan doorgaans wordt gedacht. [PMID 15800328](#).

1143) Cao GW et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 16: 428-31 ; 1994 : Patiënten met vergevorderde kanker behandeld met LAK/IL2 lieten met *Lycium barbarum* polysacchriden significant vaker een respons zien. [PMID 7720497](#).

1144) Soden K et al ; Palliat Med 18:87-92; 2004 : Massage al dan niet met lavendelolie verbetert in vergelijking met niet behandelen, slaap bij kankerpatiënten ; vermindert eveneens depressies, maar heeft geen effect op pijn of angst. [PMID 15046404](#).

1145) Omura GA et al ; Cancer 49:1530-6 ; 1982 : In dit onderzoek was er een sterke tendens dat BCG de remissieduur na chemo verlengt ; significantie werd bij de zeer kleine aantallen niet bereikt ; zie ook 623 : nummer 1145 meegenomen hebben we 10 gerandomiseerde onderzoeken, waarin BCG bij AML is getest : in twee kleine is het effect van BCG nietsignificant positief ; in de overige is het effect wel significant positief ; een meta-analyse mijnerzijds is positief tav BCG als therapeuticum bij AML ; [PMID 7039813](#).

1146) Bruera E et al ; J Clin Oncol 21 : 129-34 ; 2003 : Dagelijks 3 gram omega-3-vetzuren , gedurende 14 dagen heeft bij patiënten met vergevorderde kanker geen invloed op vermoeidheid, misselijkheid, welbevinden e.d. [PMID 12506181](#). Naar het gewicht is echter niet gekeken en waarom geen hogere dosering plus een veel langere follow-up ; men had dan ook al dan niet met extra E naar de immuunstatus en overlevingsduur kunnen kijken : Gogos et al , nummer 10 vond immers toen een duidelijke levensverlenging!

1147) Cluzan RV et al ; Lymphology 29:29-35; 1996 : Het bioflavonoidenextract Cyclo 3 Fort (*Ruscus plus hesperidine*) vermindert in vergelijking met placebo bij vrouwen met oedeem vanwege borstkankerbehandeling, dit oedeem significant. [PMID 8721977](#).

1148)Cluzan RV et al ; Lymphology 37:47-52 ; 2004: Ginkor Fort (Ginkgo, troxerutine en heptanol) vermindert bij vrouwen met oedeem vanwege borstkankerbehandeling, dit oedeem significant. [PMID 15328756](#).

1149)Houborg KB et al ; Scand J Surg 95: 17-22; 2006 : Lichamelijke training direkt na operatie wegens darmkanker verbetert niet (direkt) lichamelijke conditie maar vermindert wel de vermoeidheid. [PMID 16579250](#).

1150)Ohira T et al ; Cancer 2006 ; March 27 : Gewichtstraining blijkt op basis van gerandomiseerd onderzoek bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit te verbeteren. [PMID 16568409](#).

1151)Karagozoglou S en Filiz Ulusoy M : Orale cryotherapie vermindert mucositis door meervoudige chemo tov een controle-groep ; mogelijk speelt pH-stijging hierbij een rol ; [PMID 15946284](#) ; zie ook nummer 1074.

1152)Kim CJ et al ; Cancer Nurs 29:156-65 ; 2006.: Vrouwen die een adjuvante behandeling voor borstkanker krijgen hebben baat bij intensieve lichaamsstraining : de conditie gaat minder achteruit ; verder blijkt dat ze ook na de interventieperiode een hogere lichamelijke activiteit blijven houden. [PMID 16565627](#). Zie ook nummer 231 uit de preventieve lijst : bewegen verlaagt bij postmenopauzale vrouwen de oestrogenspiegels!!

1153)Ellison N et al ; J Clin Oncol 15: 2974-80 ; 1997 : Creme met capsaicine (uit rode pepers) vermindert neuropathische pijn samenhangend met een eerdere operatie wegens kanker, zo blijkt uit dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek. [PMID 9256142](#).

1154)Takatsuka H et al ; Bone Marrow Transplant 28:769-74; 2001 : EPA vermindert ingeval van beenmergtransplantaties de kans op ernstige complicaties en verlaagt de sterfte ; zie o.a. ook nummer 245 ; [PMID 11781629](#).

1155)Arkenau HT et al ; Int J Colorectal Dis 20:258-61;2005 : In de adjuvantsituatie bij darmkanker heeft leucovorin bij een dosis 5-FU van 2600 mg/m² per maand , een jaar lang, geen invloed op de toxiciteit van de 5-FU, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek, ook niet bij meer gespreide toediening. Nader onderzoek naar de optimale combinatie is nodig. [PMID 15549327](#)

1156)Mavrichev AS et al ; Urol Nefrol (Mosk) 5:13-6;1990 : In dit kleinschalige gerandomiseerde onderzoek werd met BCG als adjuvante behandeling geen significant betere overleving gevonden ; ondanks de kleinschaligheid was er wel een duidelijke tendens in die richting. [PMID 2264198](#). Onderzoek 643 vindt wel een significant voordeel van BCG bij nierkanker ; echter nummer 652 niet ; vooralsnog kan BCG niet bij nierkanker worden aanbevolen.

1157)Heslin MJ et al ; Ann Surg 226:567-77; 1997 : Bij patiënten geopereerd voor een gastrointestinale maligniteit werd snel na de operatie immunonutrition (RNA, l-arginine en omega-3-vetzuren) gecombineerd met extra calorieën :dit had geen effect op de wondgenezing, verblijfsduur in ziekenhuis en de kans op infectie : niet vreemd want een gunstig fenomeen (immunonutrition : kijk maar eens onder bijv. Braga in deze lijst) wordt met een ongunstige (extra calorieën : kijk maar eens onder TPN of parenteraal / parenterale in deze lijst) gecombineerd. Een slecht opgezet onderzoek als dit laat feitelijk helemaal geen conclusies toe. PMID 9351723

1158)Takimoto M et al ; Gan To Kagaku Ryoho 9: 116-21 ; 1982 : Q10 gaat ontstaan aritmie en verdere hartdysfunctie bij het geven van bestraling plus FAC-kuren aan borstkankerpatiënten tegen ; dit in vergelijking met een even grote groep die geen Q10 erbij krijgt. [PMID 7184359](#). Dit klopt met dierexperimenteel onderzoek.

1159)Bartolozzi C et al ; Radiology 197: : 812-8 ; 1995 : Ethanol injectie percutaan plus 1 keer TACE geeft bij grotere primaire levertumoren betere resultaten en een betere overleving dan 2-5 keer TACE ; [PMID 7480761](#) ; overigens werkt TACE zelf ondubbelzinnig : zie Koda M et al ; Cancer 92:1516-24 ; 2001 ([PMID 11745230](#)).

1160)Zheng C et al ; Chin Med J (Engl) 111: 1060-3 ; 1998 : Bletilla striata (bai ji) is geschikt als middel voor TACE ter behandeling van primaire leverkanker ; meer regressies en een langere progressievrije periode met dit middel in vergelijking met de controle-groep ; [PMID 11263363](#).

1161)Vos PJ et al ; Patient Educ Couns 60: 212-9; 2006 : Psychosociale ondersteuning in een vroeg stadium bij borstkankerpatiënten, geeft een duidelijkere vermindering van distress ; later werkt dit ook, al blijft er een achterstand in sociale interacties ; [PMID 16442463](#).

1162)Owen JE et al ; Ann Behav Med 30: 54-64; 2005 : Communicatie via internet bevordert welzijn patiënten met borstkanker in vroeg stadium; er is echter alleen sprake van een trend. [PMID 16097906](#).

1163) Spiegel D et al ; Lancet 2(8668):888-91; 1989 : Psychosociale behandeling van terminale borstkankerpatiënten verlengt het leven aantoonbaar ; [PMID 2571815](#).

1164) Spiegel D et al ; Arch Gen Psychiatry 38: 527-33; 1981 : Supportive group meetings elke week verbetert bij terminale borstkankerpatiënten stemming, vermogen om zich aan te passen en vermindert angst tov de controlegroep. [PMID 7235853](#).

1165) Spiegel D en Bloom JR ; Psychosom Med 45 : 333-9 ; 1983 : In dit gerandomiseerde onderzoek bleek groepstherapie stress en pijn te verminderen ; hypnose bleek de pijn verder te reduceren. [PMID 6622622](#).

1166) Edgar L et al ; Cancer 69: 817-28; 1992 : Psychologische ondersteuning om met kanker om te gaan vermindert bij patiënten met net de diagnose borstkanker angst, zorgen en depressies. Patiënten met een zwak ego profiteren meer dan patiënten met een sterk ego. [PMID 1730131](#).

1167) Forester B et al ; Am J Psychiatry 150: 1700-6; 1993 : Patiënten die radiotherapie krijgen werden in dit onderzoek door groepstherapie lichamelijk en geestelijk opgepept, zodanig dat significant de levenskwaliteit verbeterde. [PMID 8214179](#).

1168) Chan YM et al ; J Clin Oncol 23:4913-24 ; 2005 : Psychosociale interventies bij patiënten met een gynecologische maligniteit hebben zoals verricht in dit gerandomiseerde onderzoek geen effect op de psychosociale status/kwaliteit van leven. [PMID 15939927](#).

1169) Marchioro G et al ; Eur J Cancer 32A:1612-5 ; 1996 : Cognitieve psychotherapie met family counselling vermindert depressies en verbetert kwaliteit van leven bij vrouwen met niet uitgezaaide borstkanker. [PMID 8911127](#).

1170) Kolcaba K en Fox C; Oncol Nurs Forum 26(1):67-72; 1999: Guided imagery verbetert welbevinden bij vrouwen die vanwege borstkanker aanvullende radiotherapie krijgen. [PMID 9921569](#).

1171) Kuchler T et al ; Hepatogastroenterology 46:322-35 ; 1999 : Psychosociale support versus geen psychosociale support op gerandomiseerde basis leidt bij patiënten die wegens een gastrointestinale kanker geopereerd worden tot een betere overleving van hen die genoemde support kregen. [PMID 10228816](#).

1172) Sloman R ; Cancer Nurs. 25: 432-5 ; 2002 : Ontspanning en guided imagery leiden bij patiënten met vergevorderde kanker niet tot vermindering van angst, maar wel tot vermindering van depressies en tot een verbetering van de levenskwaliteit, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 12464834](#).

1173) Edelman S et al ; Psychooncology 8:295-305; 1999: Cognitieve groepstherapie verbetert bij patiënten met uitgezaaide borstkanker humeur ; vermindert depressies en verhoogt het gevoel van eigenwaarde ; dit alles in vergelijking met een gerandomiseerde controle-groep uiteraard. [PMID 10474848](#). De overleving werd hierdoor echter niet verbeterd ; zie Edelman S et al ; Psychooncology 8:474-81; 1999 . [PMID 10607980](#).

1174) Oyama H et al ; J Med Syst 24:173-82; 2000 : Psychotherapie aan bed: Bedside wellness system blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek misselijkheid en vermoeidheid samenhangend met chemo bij kankerpatiënten te verminderen. [PMID 10984871](#)

1175) Herth K; J Adv Nurs 32: 1431-41; 2000: Psychotherapie gericht op bevorderen van hoop bij patiënten met een recidief van kanker is significant effectief tov 2 verschillende gerandomiseerde controle-groepen : het blijkt dat de hoop ook in vergelijking met het geven van louter extra informatie toeneemt ; ook na 3, 6 en 9 maanden is het effect van de behandeling nog significant. [PMID 11136411](#).

1176) Baider L et al; Gen Hosp Psychiatry 23: 272-7; 2001: Guided imagery en spierontspanning blijkt bij patiënten waarbij net kanker is geconstateerd tov geen extra therapie het welbevinden significant te verbeteren. [PMID 11600169](#).

1177) Simpson JS et al ; Cancer Pract 9:19-26; 2001 : Vrouwen met vroege borstkanker kregen na reguliere behandeling psychotherapie dan wel niet ; de behandelde groep had minder depressies, voelden zich beter, hadden een betere levenskwaliteit en er waren minder psychiatrische klachten ; verder waren in de psychotherapeutisch behandelde groep de kosten lager! [PMID 11879269](#).

1178) Kissane DW et al ; J Clin Oncol 22: 4255-60; 2004 : Cognitieve-existentiele groepstherapie (CEGT) blijkt bij vrouwen met borstkanker in een vroeg stadium na 85 maanden follow-up geen aantoonbaar effect op de overleving te hebben. [PMID 15452189](#).

1179) Giese-Davis J et al ; J Consult Clin Psychol 70: 916-25 ; 2002 : Ondersteunende expressieve groepstherapie verbetert welbevinden van vrouwen met uitgezaaide borstkanker. [PMID 12182275](#).

1180)de Moor C et al ; Health Psychol 21:615-9 ; 2002 : Patiënten met uitgezaaide nierkanker, die deel name aan een vaccintrial werd of aangeraden letterlijk van zich af te schrijven dan wel dit niet te doen ; de zogenaamde expressive writing-group kende minder slaapproblemen ; mbt het welbevinden was bij genoemde expressive writing-group ook een tendens in positieve zin. [PMID 12433015](#).

1181)Persson CR et al ; Nutr Cancer 42:48-58 ; 2002 : Bevorderen van louter de energieinname leidt bij kankerpatiënten wel tot vermindering van het gewichtsverlies of zelfs gewichtstoename, maar niet tot een langere/betere overleving ; iets wat al veel eerder in deze lijst met onderzoek is onderbouwd. [PMID 12235650](#).

1182)Boesen EH et al ; J Clin Oncol 23:1270-7 ; 2005 : Psychotherapie na constateren maligne melanoom vermindert moeheid en verbetert humeur in vergelijking met een gerandomiseerde controle-groep. [PMID 15718325](#).

1183)Evans RL en Connis RT ; Public Health Rep 110:306-11; 1995 : Bij patiënten met borstkanker die bestraling kregen en symptomen van depressie hadden bleek het welbevinden door 2 soorten van groepstherapie te verbeteren ; social support intervention bleek in een aantal opzichten hierbij nog beter dan cognitieve groepstherapie. [PMID 7610222](#).

1184)Richardson MA et al ; Altern Ther Health Med 3 : 62-70 ; 1997 : Support tov standard care vergrootte in dit onderzoek bij borstkankerpatiënten het vermogen met de ziekte om te gaan ; imagery deed meer en vergrootte o.a. duidelijk de levenskwaliteit. [PMID 9287446](#).

1185)Gundel H et al ; Z Psychosom Med Psychother 49: 246-61; 2003 ; Psychoeducatieve interventie verbeterde bij kankerpatiënten informatieniveau en emotioneel welbevinden, zo bleek uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 12964131](#).

1186)Stanton AL ; J Clin Oncol. 23:6009-18; 2005 : Informatie over kanker blijkt bij borstkankerpatiënten na operatie herstel van energieniveau te bevorderen. [PMID 16135469](#).

1187)Kazak AE et al ; Pediatrics 102: 59-66 ; 1998. Psychologische interventie naast reeds basale farmacologische vermindert distress (pijn) bij invasieve ingrepen bij kinderen met leukemie . [PMID 9651414](#).

1188)Mantovani G et al ; Support Care Cancer 4:129-40 ; 1996 : Sociale support, maar ook autogene training verbeteren kwaliteit van leven van kankerpatiënten met meestal vergevorderde kanker, welke reeds psychofarmacologisch behandeld worden. [PMID 8673350](#).

1189)Vos PJ et al ; Psychother Psychosom 73: 276-85; 2004 : Bij vrouwen met niet uitgezaaide borstkanker, die geen psychische problemen hebben, bleek psychotherapie niet zinvol. [PMID 15292625](#). Vergelijk met 1161.

1190)Edmonds CV et al ; Psychooncology 8: 74-91 ; 1999 : Bij patiënten met uitgezaaide borstkanker werden met psychotherapie op korte termijn gunstige effecten o.a. met betrekking tot o.a. het vermogen om goed met de ziekte om te gaan gezien. Op langere termijn was er bij de behandelde groep wel sprake van minder gevoel van hulpeloosheid, maar angstige preoccupaties traden ook op ; op mood of kwaliteit van leven was er van behandeling tijdens het hele onderzoekstraject van geen enkel effect sprake. [PMID 10202785](#).

1191)Mckenzie DC en Kalda AL ; J Clin Oncol 21: 463-6 ; 2003 : Bewegingstherapie van arm met lymfoedeem bij patiënten met borstkanker vermindert oedeem niet ; fitheid, algemene gezondheid, vitaliteit en mentaal welbevinden namen wel significant toe. [PMID 12560436](#).

1192)Burnham TR en Wilcox A ; Med Sci Sports Exerc 34:1863-7 ; 2002 : Lichaamsbeweging verbetert bij kankerpatiënten conditie en kwaliteit van leven, zo blijkt ook uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 12471288](#).

1193)Van Kampen M et al ; Lancet 355: 98-102 ; 2000 : Bekkenbodentraining blijkt effectief om incontinentie als gevolg van prostatectomie te behandelen. [PMID 10675166](#).

1194)Floratos DL et al ; BLU Int 89:714-9; 2002 : Biofeedback met elektromyografie is even effectief als verbale instructie om incontinentie als gevolg van prostatectomie te behandelen. [PMID 11966630](#).

1195)Burgio KL et al ; J Urol 175:196-201; 2006 : Preoperatieve biofeedback met gedragstraining helpt om de kans op incontinentie na prostatectomie en de ernst ervan te verminderen. [PMID 16406909](#). Samenvattend kan ik over 1193 t/m 1195 zeggen : prostatectomie is zelden geïndiceerd (ingeval van prostaatcancer zijn er goede argumenten om dat dan af te raden) ; verder indien de patient toch een prostatectomie wil dan liefst door een arts die het goed zenuwsparend kan (kunnen de meeste niet) ; duidelijk is dat incontinentie met minder gangbare methoden te bestrijden is.

1196)Sandel SL et al ; Cancer Nurs 28:301-9 ; 2005 : Dansen blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek de kwaliteit van leven bij vrouwen net behandeld voor borstkanker aantoonbaar te verbeteren. [PMID 16046894](#).

1197)Pinto BM et al ; J Clin Oncol 23:3577-87 ; 2005 : Stimulering van lichaamsbeweging thuis van patiënten met borstkanker in een vroeg stadium leidt tot vermindering van spanning en vermoeidheid. [PMID 15908668](#).

1198)Thorsen L et al ; J Clin Oncol 23:2378-88 ; 2005 : Home based fitness verbetert bij kankerpatiënten die net met chemo zijn behandeld wel de cardio-fitness, maar mental distress of de kwaliteit van leven werden niet beïnvloed. PMID 15800330.

1199)Marchese VG et al ; Pediatr Blood Cancer 42:127-33 ; 2004 : Fysiotherapie bij kinderen met ALL , die chemo krijgen normaliseert gang ; van belang derhalve voor een goede levenskwaliteit. [PMID 14752875](#).

1200)Moynihan C et al ; BMJ 316:429-35 ; 1998: Bij patiënten die zoals bekend iha succesvol met chemo te behandelen zijn blijkt psychotherapie geen invloed op welbevinden te hebben ; ook niet bij hen die onder dit soort patiënten kwetsbaarder zijn. [PMID 9492666](#).

1201)Mello M et al ; Bone Marrow Transplant 32:723-8; 2003 : Bij patiënten die een allogene beenmergtransplantatie ondergaan blijkt training de spierkracht op een relatief normaal niveau te houden, hetgeen dus noodzakelijk is ; zie ook 1199. [PMID 13130321](#).

1202)Pinto BM et al ; Psychooncology 12:118-26; 2003 : Vrouwen waarbij tot 3 jaar terug borstkanker was ontdekt, gingen door lichaamsbeweging positiever over hun lichaam denken ; distress nam af en de conditie nam toe. Het laatste is uiteraard niet verbazingwekkend. [PMID 12619144](#).

1203)Dimeo FC et al ; Cancer 85:2273-7 ; 1999: Lichaamstraining vermindert vermoeidheid en distress bij kankerpatiënten, die chemo ondergaan ; zo bleek ook uit dit gerandomiseerde onderzoek. [PMID 10326708](#).

1204)Dimeo F et al ; Blood 90:3390-4 ; 1997 : Lichamelijke training bij patiënten die zware chemo krijgen leidt tot een kortere duur van de neutropenie en thrombopenie ; minder diarree, minder pijn en tot korter verblijf in het ziekenhuis. [PMID 9345021](#).

1205)Herdman SJ et al ; Otolaryngol Head Neck Surg 113: 77-87; 1995 : Resectie van een acoustisch neurinoom geeft evenwichtsstoornissen ; vestibulaire oefeningen versnellen herstel en verbeteren het herstel. [PMID 7603726](#).

1206)MacVicar Mg et al ; Nurs Res 38; 348-51; 1989 : Aerobische interval training blijkt tov placebo en tov niet aerobische strekoefeningen bij patiënten die vanwege borstkanker adjuvantchemo krijgen , hun (aerobische) conditie te verbeteren. Dit kan dus ook tijdens chemo. [PMID 2587289](#).

1207)Takamura Y et al ; World J Surg 29:775-9; 2005 ; Na operatie aan de schildklier voor met name kanker zijn er vaak neklachten waarvoor pijnstillers nodig zijn ; in dit gerandomiseerde onderzoek blijkt dat simpel spier(strek)oefeningen werken ; het analgeticagebruik is dan lager c.q. daalt sneller. [PMID 16078129](#).

1208)Enticott JC et al ; Otol Neurotol. 26: 265-9; 2005 : Oefening van reflexen waarbij het oog en de evenwichtszin is betrokken leidt na verwijdering van een Schwannoom van het evenwichtsorgaan tot een sneller herstel van het evenwicht. [PMID 15793417](#).

1209)LeVu B et al ; Bull Cancer 84: 957-61; 1997 : Fysiotherapie sec vermindert lymfoedeem in relatie tot operatie wegens borstkanker ; schouderbewegingen verbeteren dit resultaat niet, maar die verminderden wel de pijn en verbeterden op zich de bewegingsmogelijkheden. [PMID 9435797](#).

1210)Buchbinder D et al ; J Oral Maxillofac Surg 51: 863-7; 1993 : Het zogenaamde Therabite Jaw Motion Rehabilitation System houdt beweeglijkheid kaak na bestraling beter in stand/verbetert die na bestraling. Meer dan niets speciaals doen en ook meer dan een andere oefeningsstrategie. [PMID 8336223](#).

1211)Box RC et al ; Breast Cancer Res Treat 75: 35-50; 2002 : Fysiotherapie bevordert herstel schouderbeweging na operatie wegens borstkanker in vergelijking met simpele bewegingsinstructie. [PMID 12500933](#).

1212)Parovichnikova EN et al ; Ter Arkh. 76:11-8 ; 2004 :Bij onderhoudstherapie na regressie van een promyelocytenukemie had ATRA naast chemo geen zin . [PMID 15379121](#) ; Voor inductie etc. is ATRA wel zeer relevant, alsmede voor de prognose ; bij onderhoudstherapie blijkt ATRA vaker wel dan niet zinvol ; bij een recidief is ATRA niet zinvol : zie 362,364, 365, 366, 438, 446 , 448, 707, 708, 719, 737 en 842.

1213)Cunningham BA et al ; JPEN 10:558-63 ; 1986 : Beenmergtransplantatie ivm kanker gaat gepaard met eiwitverlies/spieratrofie ondanks parenterale voeding ; in dit gerandomiseerde onderzoek bleken

spieroefeningen dit effect in vergelijking met een controle-groep significant tegen te gaan. [PMID 3098997](#). Zie ook 1201.

1214)Jocham D et al ; J Urol 174: 862-6 ; 2005 : Hexa-aminolevulinaat, een natuurlijke metabool van ALA verbetert detectie carcinoma in situ van de blaas, maar verbetert ook de detectie oppervlakkige blaaskanker ; dit leidt tot een preciezere behandeling. [PMID 16093971](#). Zie ook 1047.

1215)Bendz I et al ; Breast 11:241-8; 2002 : Eerder toepassen van schouderbewegingen versnelt herstel abductie schouder na operatie wegens borstkanker ; uiteindelijk geeft een wat latere start van hetzelfde trainingsprogramma hetzelfde resultaat. Voor uitstel van een dergelijk programma is echter normaliter geen reden ; [PMID 14965674](#).

1216)Riedl CR et al ; J Urol 165:1121-3 ; 2001 : 5-aminolevulinaat met PDT verbetert detectie blaaskanker ook in dit gerandomiseerde onderzoek significant ; zie ook 1214 en 1047. PMID 11257651

1217)Sprod LK et al ; Integr Cancer Ther 4:287-93 ; 2005 : Uit gerandomiseerd onderzoek blijkt hier dat het gebruik van een wandelstok het herstel van de schouderfunctie na operatie wegens borstkanker bevordert. [PMID 16282505](#).

1218)Stummer W et al ; Lancet Oncol 7: 392-401; 2006 : 5-ALA met PDT om door fluorescentie beter te kunnen opereren leidt in geval maligne gliomen tot een significant betere ziektevrije overleving dan met opereren zonder 5-ALA met PDT ter fluorescering. [PMID 16648043](#).

1219)Schultz I et al ; Ann Surg Oncol 4: 293-7; 1997 : Pas een week in plaats van daags na de operatie wegens borstkanker beginnen met fysiotherapie leidt tot een even goed herstel van de schouderfunctie, maar seroma (ophoping van lymfevocht kort na de operatie) is dan aantoonbaar minder. [PMID 9181227](#). Zie ook 1211 en 1215.

1220)Babjuk M et al ; Cas Lek Cesk 144 (Suppl) 2:15-8 ; 2005 : Fluorescentie met 5-ALA verbetert operatienauwkeurigheid bij blaaskanker en verbetert zo de ziektevrije overleving. [PMID 16277179](#). Zie ook 1047, 1214 en 1216.

1221)Kirchhoff TD et al ; Eur J Surg Oncol 32:201-7; 2006 : TACO (ipv een embolus wordt nu een afbreekbaar zetmeelbolletje gebruikt) bij het gevorderde hepatocellulaire carcinoom even effectief als TACE. [PMID 16373084](#).

1222)Cunningham AJ et al ; Psychooncology 7: 508-17 ; 1998 : Psychotherapie a la Spiegel heeft in dit onderzoek bij terminale borstkankerpatiënten bij subgroepen gunstige effecten. Er was echter geen levensverlenging aantoonbaar. [PMID 9885092](#). Zie derhalve ook 1163. Psychotherapie bij terminale borstkankerpatiënten is o.k., maar of er ook sprake is van levensverlenging moet uit verder onderzoek blijken. Zie naast 1163, 916, 954, 1065, 1066 , 1164, 1173, 1179 en 1190.

1223)Fu J et al ; Zhongguo Zhen Jiu 26:250-2 ; 2006 : Acupunctuur verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek bovenop een antiemeticum misselijkheid en braken bij patiënten die chemo krijgen aantoonbaar extra. [PMID 16642608](#).

1224)Chen MS et al ; Ann Surg 243:321-8 ; 2006 : PLAT (percutane lokaal ablatieve therapie : meestal met RFA en soms met een ethanolinjectie) bleek in dit onderzoek even effectief als chirurgie. Doordat PLAT minder invasief is, is dat te verkiezen boven chirurgie. [PMID 16495695](#).

1225)Rezende LF et al ; Rev Assoc Med Bras 52:37-42; 2006 : Gerichte fysiotherapie ipv vrij oefenen heeft geen effect op de kans dat bij borstkankerpatiënten de wondranden vlak na operatie loslaten volgens de onderzoekers ; kijk ik naar de trend dan is de gericht behandelde groep niet-significant in het voordeel ; hierbij past een significant geringere armen handomvang in de gericht behandelde groep. [PMID 16622537](#). Zie ook 1191, 1209, 1211, 1215 en 1219 ; overall : gericht oefenen na operatie wegens borstkanker is goed om oedeemvorming en daarmee samenhangende problemen tegen te gaan.

1226)Semiglazov VF et al ; Anticancer Res 26(2B)1519-29; 2006 : Margetak verbetert bij patiënten met borstkanker, die chemo krijgen de levenskwaliteit. [PMID 16619567](#). Zie ook : 372,703,704 en 989 ; de overall conclusie is op z'n minst : margetak verbetert bij borstkankerpatiënten, die chemo krijgen de levenskwaliteit.

1227)Iarussi D et al ; Mol Aspects Med 15(Suppl):s207-12; 1994 : Klinische diagnostiek toont bij kinderen die vanwege een lymfoproliferatieve aandoening anthracyclines plus Q10 kregen duidelijk minder nadelen aan het hart aan in vergelijking met anthracyclines zonder Q10. [PMID 7752832](#). Zie ook 1158, met een vergelijkbaar

resultaat.

1228)Lilleby K et al ; Bone Marrow Transplant 2006 ; 24 april ; Epub ahead of print. Cryotherapie vermindert kans op mucositis bij patiënten die melphalan krijgen : minder mucositis en in samenhang daarmee minder pijn en meer activiteit bij de patiënten door cryotherapie. [PMID 16633359](#) ; zie ook 1058, 1074 en 1151, met vergelijkbare resultaten.

1229)Henriksson R et al ; Support Care Cancer 3: 81-3 ; 1995 ; Probioticum vermindert bij patiënten die wegens kanker in de buik bestraald worden de darmklachten in vergelijking met een gerandomiseerde controle-groep. [PMID 7697308](#). Zie ook 133 en 304, met vergelijkbare resultaten.

1230)Kasahara K et al ; Anticancer Res. 26(2B):1495-9 ; 2006 : OK-432 in een hoge dosis (10 keer zoveel als in de controle-groep) vermindert significant pleurale effusie bij patiënten met een niet-kleincellig longcarcinoom in vergelijking met de lage dosis OK-432. Dit is prettig voor de patient en leent zich voor verder onderzoek. [PMID 16619563](#). Zie primair ook 249,260 en 261 : ingeval van pleurale effusie bij dit type kanker, bestrijdt OK-432 niet alleen de effusie, het verlengt ook het leven. Overigens is van OK-432 bij dezelfde type kanker in geval van geslaagde operatie op basis van ca. 11 gerandomiseerde studies aangetoond, dat het dan de sterfte met ongeveer 10% vermindert. Zie hiertoe primair 263, maar ook 208, 258, 259, 262 en 414. Ook blijkt uit deze studies, dat OK-432 ook los vaneventuele effusie bij het inoperabele niet-kleincellige longcarcinoom het leven verlengt.

1231)Williams R et al ; J Pediatr Oncol Nurs 21: 223-32 ; 2004 : Indien kinderen die wegens kanker opgenomen zijn kunnen eten met hun verzorger(s)/ouder(s) dan leidt dit tot meer tevredenheid bij patient en verzorger(s)/ouder(s) en kind. Kortom kinderen met kanker dienen zoveel mogelijk met ouder(s)/verzorger(s) te kunnen eten. [PMID 15490867](#).

1232)Milligan DW et al ; Blood 2006 ; Feb 16 (Epub ahead of print) : ATRA naast chemo bij zeer acute myeloide leukemie verbetert prognose niet tov chemo. [PMID 16484584](#). Zie ook 449, waar een vergelijkbaar resultaat werd gevonden ; zie ook 746 : hier blijkt ATRA als eerste en monotherapie bij AML wel degelijk zinvol. Na eerst behandelen van AML met chemo heeft ATRA geen zin : zie 737. ATRA is verder in het algemeen heel succesvol bij bijv. promyelocytenleukemie ; zie analyse bij 1212.

1233)Shang E et al ; JPEN 30:222-30; 2006 : Honderdtweenvijftig patiënten met vergevorderde kanker kregen naast de enterale voeding of niets extra's of ook nog extra parenterale voeding. De totale calorische inname was echter gelijk (zelfs niet significant hoger in de groep met parenterale voeding erbij) ; de eiwitinname was ook gelijk. Toch was de overleving van de deels parenteraal gevoede groep beter. Dit moet samenhangen met een andere dwz betere samenstelling van de parenterale voeding (meer omega-3-vetzuren bijvoorbeeld?) [PMID 16639069](#).

1234)Lu MD et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi ; 86: 801-5 ; 2006 : PTA (percutane thermale ablatie) geeft bij een klein hepatocellulair carcinoom een even goed resultaat als opereren met een zelfde 3-jaarsoverleving als resultaat ; de overleving met PTA was zelfs eerder beter. [PMID 16681964](#).

1235)Taniai N et al ; Hepatogastroenterology 53: 258-61 ; 2006: Bij vergevorderde primaire leverkanker werd in dit onderzoek chirurgische reductie toegepast met of intraoperatieve adjuvante ablatie (of RFA of microwave coagulation necrotiserende behandeling) dan wel na operatie arteriele embolisatie. Beide methoden waren even goed al leek de intraoperatieve RFA getinte methode de beste aanvullende behandeling. [PMID 16608035](#). Uit deze en de vorige studie blijkt dat een thermale benadering bij de behandeling van primaire leverkanker zoals al eerder in vele studies is aangetoond, hout snijdt.

1236)Gaston-Johannson F et al ; Cancer Nurs 23:277-85 ; 2000 : Meer informatie over de ziekte plus cognitieve support en ontspanningsoefeningen mbv guided imagery verminderen misselijkheid en vermoeidheid bij patiënten met borstkanker die een autologe beenmergtransplantatie ondergaan ; er was ook een trend voor minder angst in de behandelde/extra begeleide groep. [PMID 10939175](#).

1237)Sloman R et al ; Contemp Nurse 3:6-12 ; 1994 : Ontspanning door ademoefeningen, spieroefeningen en imagery leidde tot pijnreductie bij patiënten met een vergevorderde kanker, hetgeen ook tot uiting kwam in een vermindering van de niet-opiaat pijnstilling. [PMID 8136641](#).

1238)Gruber BL et al ; Biofeedback Self Regul 18:1-22 ; 1993 : De combinatie van spierontspanning, biofeedbacktraining en guided imagery leidde in dit onderzoek tot verhoging van de NK-celactiviteit en andere

relevante immunologische parameters ; ook de angst nam aantoonbaar af. [PMID 8448236](#).

1239)Burish TG et al ; J Consult Clin Psychol 59:518-25 ; 1991 : Spierontspanningsoefeningen plus guided imagery verminderen in dit onderzoek braken bij chemo ; duidelijk is dat goede informatie vooraf ook een gunstig effect heeft op bijwerkingen van chemo ; [PMID 1918555](#).

1240)Troesch LM et al ; Oncol Nurs Forum 20: 1179-85 ; 1993 : Met guided imagery was er bij chemo geen additioneel effect bovenop die van basale antiemetische medicatie (maakt het effect van zo'n complementaire methode veel moeilijker toetsbaar ; gewone geneesmiddelen doen het grote werk al) ; toch was in de guided imagery-groep het welbevinden aantoonbaar beter. [PMID 8415147](#).

1241)Hernandez Munoz G en Pluchino S ; Maturitas 44 S1:S59-65 ; 2003 : Jonge patiënten die adjuvante chemo wegens borstkanker tamoxifen gebruiken hebben met Cimicifuga racemosa erbij aantoonbaar minder last van hot flushes. [PMID 12609560](#).

1242)Jacobson JS et al ; J Clin Oncol 19:2739-45 ; 2001: Bij een kleinere onderzoeksgroep dan in 1241, waarvan slechts 2/3 tamoxifen gebruikt werd met Cimicifuga racemosa geen significante reductie van hot flushes gezien. [PMID 11352967](#). Tellen we 1241 en 1242 op dan is het totaalresultaat bij eerste analyse toch significant. Cimicifuga racemosa lijkt voor postmenopausale klachten veelbelovender dan genisteine.

1243)de Leval J et al ; Clin Prostate Cancer 1: 163-71 ; 2002 : Patiënten met uitgezaaide prostaatcancer die steeds met tussenpozen (bij een in beginsel goede respons) niet hormonaal behandeld worden behouden hun hormonale gevoeligheid langer. [PMID 15046691](#). Dat dit zo was werd al 10 jaar eerder in complementaire kring vermoed. Nu wordt reguliere hormonale behandeling bij uitgezaaide prostaatcancer incidenteel op verzoek van complementaire artsen ook daadwerkelijk zo behandeld.

1244)Andersen BL et al ; J Clin Oncol 22:3570-80 ;2004 ; Psychologische support voor adjuvante behandeling ivm borstkanker ,om stress te verminderen, het gemoed te verbeteren, leefgewoonten te verbeteren en het advies om vol te houden , leidde gedurende adjuvante therapie tot minder angst, betere eetgewoonten, betere sociale interactie en tot minder roken ; T-celfuncties e.d. verbeterden ook relatief gezien. [PMID 15337807](#).

1245)Clayton TH et al ; Eur J Dermatol 16:39-41; 2006 : PDT blijkt ook in dit gerandomiseerde onderzoek significant werkzaam bij het basaalcelcarcinoom en bij de ziekte van Bowen. [PMID 16436340](#).

1246)Wu GH et al ; World J Gastroenterol 12:2441-4; 2006 : Bij ondervoede patiënten die wegens kanker geopereerd moeten worden, blijkt extra voeding voor en na operatie beter dan extra veel voeding na de operatie, zo bleek uit dit gerandomiseerde onderzoek. De eerste variant ging met een lagere sterfte gepaard. [PMID 16688841](#). Duidelijk is dat zeer evidente deficienties bestreden moeten worden en zeker voor er geopereerd wordt.

1247)Coleman EA et al ; Clin J Oncol Nurs 7: 529-34 plus 540 ; 2003 : Lichaamsbeweging bleek in dit gerandomiseerde onderzoek bij Kahler-patiënten , die chemo krijgen, het fysiek en geestelijk welzijn te verbeteren en in samenhang daarmee de vermoeidheid te verminderen. [PMID 14603549](#).

1248)Doorenbos A et al ; Nurs Res 55:161-171 ; 2006 : Cognitieve gedragstherapie verbetert lichamenlijk welbevinden bij vrouwen met borst- of longkanker. [PMID 16708040](#).

1249)Zhang SW et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 27:426-8 ; 2005 : Adenovirus-p53-conjugaat (Gendicine) verhoogt de kans op regressie van keelkanker door bestraling in dit gerandomiseerde onderzoek significant. Feitelijk betekent het toedienen van Gendicine een biologische bestrijdingswijze, die de gederangeerde stofwisseling van de kanker op genniveau richting normaal bijstuurt en mede daardoor of anderszins al dan niet door een interactie met de bestraling de kans op regressie bevordert. [PMID 16188130](#). Zie ook 1084.

1250)Togo S et al ; Nutrition 21 : 480-6 ; 2005 : BCAA reduceren voortgang levercirrhose bij patiënten die voor primaire leverkanker zijn geopereerd. [PMID 15811769](#).

1251)Fan ST et al; N Engl J Med 331:1547-52 ; 1994 : BCAA verminderen bij patiënten met levercirrhose die wegens primaire leverkanker worden geopereerd, de postoperatieve morbiditeit, met name vanwege minder septische complicaties, maar ook vanwege minder ascites, minder gewichtsverlies en een betere leverfunctie ; de sterfte was in de BCAA-groep niet significant lager. [PMID 7969324](#). Zie ook behalve 1250,1042 en het overzicht bij 802.

1252)Wu F et al ; Br J Cancer 89: 2227-33; 2003 : Bij 48 patiënten met borstkanker werd er of geopereerd of met ultrasound behandeld ; het laatste leidde tot volledige necrose van de tumoren, zoals op diverse manieren

is aangetoond. [PMID 14676799](#). Lokaal was de eradicatie dus vergelijkbaar.

1253)van Dam PA et al ; Am J Obstet Gynecol 174:943-50; 1996 : Opereren met ultrasound geluid als hulpmiddel leidt bij eierstokkanker tot preciezer opereren (de Ca-125 daalt meer), minder complicaties en mede daardoor een korter verblijf in het ziekenhuis. De ziektevrije overleving en overleving sec worden hierdoor echter niet aantoonbaar beter. [PMID 8633674](#). Zie ook 870, 1017 en 1252.

1254)Kobayashi M et al ; Oncology 63:139-44 ; 2002 : RFA stapdewijs met de 'hook extension'-methode is bij primaire leverkanker significant beter dan die met de basale 'extension'techniek : dwz significant vaker (sneller) een goed resultaat lokaal bij minder energieverbruik. [PMID 12239448](#).

1255)Heys SD et al ; Undersea Hyperb Med 33:33-43 ; 2006 : Hyperbare zuurstof voorafgaand aan chemo voor lokaal gevorderde borstkanker vermindert oedeemvorming, maar vergroot responskans en overlevingskans niet. [PMID 16602255](#).

1256)Huang GT et al ; Ann Surg 242:36-42; 2005 : bij kleine primaire levercarcinomen is percutane ethanolinjectie qua recidiefvrije overleving en overleving sec even effectief als operatie. [PMID 15973099](#). Zie ook o.a. 1002 en 1159.

1257)De Placido S et al ; Br J Cancer : 93:896-904 ; 2005 : In dit onderzoek bij rectale kanker gaf 5-FU plus LV als adjuvante therapie geen betere ziektevrije overleving of overleving sec dan 5-FU alleen. [PMID 16222322](#). Het was al bekend dat de toevoeging van LV aan 5-FU bij colontumoren staat als een huis, terwijl deze toevoeging mbt rectumkanker sec veel minder duidelijk is ; meer onderzoek bij sec rectumkanker is gewenst.

1258)Johansson K et al ; Lymphology 38:167-80 ; 2005 : Ingeval van een oedemateuze arm gerelateerd aan borstkanker blijkt oefenen met een zwachtel zwaarder ; indien men zonder zwachtel oefent en toch met tussenpozen deze draagt blijkt het oedeem op langere termijn niet erger te zijn dan wanneer er tijdens de oefening ook een zwachtel wordt gedragen. [PMID 16515225](#). Zie ook 1209 en vooral meta-analyse bij 1225 : oefenen sec gaat oedeem tegen ; het is goed dat dit zonder zwachtel kan.

1259)Li Y et al ; Clin J Integr Med 12: 19-23; 2006 : Jiawei Huangqi Guizhi Wuwu –aftreksel vermindert in gerandomiseerd onderzoek bijwerkingen oxaliplatin. [PMID 16571278](#).

1260)Mabed M et al ; Leuk Lymphoma 45:2029-35 ; 2004 : In geval van CLL verbetert theophylline de responskans op chloorambucil ; de ziektevrije periode is door theophylline ook langer ; de overleving sec was met theophylline echter slechts niet significant beter. [PMID 15370247](#). Zie ook 1025.

1261)Qin ZF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 22:618-9; 2002 : Kanglaite (Shenqi Fuzheng) blijkt bij patiënten met een vergevorderde niet kleincellige longca. even vaak een regressie te geven als chemo bij uiteraard een veel betere kwaliteit van leven . [PMID 12572387](#). Zie ook 849 en evt ook 141,201, 522 en 1043.

1262)Lioffi C et al ; Health Psychol 25:307-15 ; 2006 : Hypnose helpt bij kinderen met kanker aan behandeling gerelateerde pijn te verminderen ; [PMID 16719602](#). Zie ook o.a. 1118 en 1119.

1263)Liu P et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 20:328-9 ; 2000 : Shenmai-injecties versnellen wondgenezing bij borstkankerpatiënten ; vermindert de kans op complicaties en versnelt herstel immuunsysteem. [PMID 11789238](#).

1264)Herrero F et al ; Int J Sports Med 27:573-80 ; 2006 : Lichaamsbeweging verbetert conditie en levenskwaliteit als extra behandeling voor borstkanker. [PMID 16802254](#).

1265)Ahmed RL et al ; J Clin Oncol 24: 2765-72 ; 2006 : Lichaamstraining (die zoals uit nummer 1264 en andere voorgaande studies blijkt goed is voor borstkankerpatiënten) waarbij ook de armen worden meegenomen verergert de lymfeedeem arm niet. [PMID 16702582](#). Zie ook 1258.

1266)Ren HY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 16; 661-3 ; 1996 : Xilixin vermindert bijeffecten van bestraling voor long-/keelkanker en verbetert de 3 jaarsoverleving. [PMID 9772616](#).

1267)Lobo DN et al ; Clin Nutr 2006 Jun 12 (Epub ahead of print) : Immunonutrition middels jejunostomie eerst 4 dagen na operatie wegens een carcinoom hoog gastrointestinaal leidt tot niet-significant minder complicaties ; immunonutrition zoals in vele publicaties van deze lijst is aan getoond is wel zinvol voor operatie en zonder dat er jejunostomie in het spel is ; doe het dan voordat de meest stressvolle periode , de operatie zelf plaats vindt ; [PMID 16777271](#).

1268)Zhou AG et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 16: 519-21 ; 1996 : Fuzhen huoxue verbetert resultaat chemo bij vergevorderde maagkanker, zodanig dat ook de overleving beter was. [PMID 9772596](#).

1269)Candelaria M et al ; Med Oncol 22:161-8 ; 2005 : Met ijzersuppletie per injectie is een te laag Hb bij kankerpatiënten makkelijker op te krikken dan met een bloedtransfusie. [PMID 15965279](#). Uiteraard is het vermijden van transfusies ook wenselijk vanuit immunologisch standpunt.

1270)Endo S et al ; Am J Surg 192:9-13 ; 2006 : Patiënten geopereerd voor maagkanker en een verbouwd jejunum als interpositie kunnen last hebben van stasis ; dai-kencu-to blijkt in dit gerandomiseerd onderzoek deze klacht te verminderen. [PMID 16769267](#).

1271)Ates E et al ; Acta Gastroenterol Belg 67:250-4 ; 2004 : Parenterale hyperalimentatie na operatie geeft na operatie wegens gastrointestinale kanker in vergelijking met enterale immunonutrition geen voordeel ; in tegendeel met enterale immunonutrition geeft een beter herstel van de immuniteit. Wederom wordt aangetoond dat parenterale hyperalimentatie bij geschetst type patient geen voordelen biedt ; geheel in overeenstemming met de orthomoleculaire verwachting ; [PMID 15587331](#).

1272)Gomez Candela C et al ; Nutr Hosp 21: 13-21; 2006 : Bij 49 patiënten die een beenmergtransplantatie kregen werd naast PN wel of geen glutamine gegeven. In dit dubbelblinde onderzoek had dit geen effect op bijv. de kans op complicaties. [PMID 16562807](#). Zie ook analyse bij 866 en 1057 plus 1059. Het overall-beeld mbt glutamine bij beenmergtransplantatie pleit voor glutamine.

1273)Grieco CA et al ; Vasc Interv Radiol 17: 1117-24 ; 2006 ; RFA verbetert resultaat bestraling bij inoperabele NSCLC zodanig dat de overleving verbetert ; [PMID 16868164](#).

1274)Akamatsu M et al ; Liver Int 24:625-9 ; 2004 : RFA verbetert ziektevrije overleving primaire levertumoren na TACE wel significant ; percutane ethanolinjectie na TACE doet dat niet ; [PMID 15566514](#).

1275)Cao Y et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26:550-2 ; 2006 : Shenmai vermindert bij patiënten die voor NSCLC chemo krijgen significant anemie en leucocytopenie ; vermindering van nierfunctie en misselijkheid en braken waren in de Shenmai-groep slechts niet significant minder ; overall waren de bijwerkingen door Shenmai minder ; [PMID 16841676](#). Zie ook o.a. 1263.

1276)Lin LZ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26 : 389-93 ; 2006 ; TCM vermindert iha bijwerkingen chemo bij NSCLC ; [PMID 16883901](#).

1278)Chang AE et al ; Cancer 47:1746-51 ; 1981 : Hoewel THC in eerder onderzoek de misselijkheid/braken door methotrexaat verminderde, blijkt het dat niet te doen ingeval van adriamycine plus cytoxan. [PMID 6261926](#).

1279)Andersson KO et al ; Cancer 107 :207-14 ; 2006 : Cognitieve gedragstherapie leidt bij kankerpatiënten wel op korte, maar niet op lagere termijn tot vermindering van de pijn ; [PMID 16708359](#).

1280)Graves KD et al ; Palliat Support Care 1: 121-34 ; 2003 ; Cognitieve gedragstherapie leidde in dit gerandomiseerde onderzoek tot een verbetering van de levenskwaliteit. [PMID 16594274](#).

1281)Kim JH et al ; J Clin Pharm Ther 31:331-4 ; 2006 : Ginseng verbetert bij patiënten met gynaecologische dan wel galgangkanker tov placebo significant geestelijk en lichamelijki welbevinden ; [PMID 16882101](#).

1282)Basen-Engquist K et al ; Patient Educ Couns July 13 ; 2006 : Epub ahead of print ; Meer bewegen en andere lifestyle- veranderingen verbeteren kwaliteit van leven en fysiek welbevinden ; [PMID 16843633](#).

1283)Oster I et al ; Palliat Support Care 4: 57-64 ; 2006 : In dit gerandomiseerde onderzoek werd gevonden dat kunsttherapie de 'coping-ability' mbt borstkanker verbeterde. [PMID 16889324](#).

1284)Zhu WR et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 3:266-9 ; 2005 : Shenmai vermindert bijwerkingen van 5-FU en cisplatin als adjuvantia voor darmkanker ; door Shenmai was de 5-jaars ziektevrije overleving significant beter. [PMID 16009102](#).

1285)Muscaritoli M et al ; Transplantation 66: 610-6 ; 1998 : TPN heeft behalve bij zeer ernstige ondervoeding geen voordelen voor kankerpatiënten ; in dit onderzoek werd patiënten die een beenmergtransplantatie ondergingen na chemo of TPN met 100% glucose, of TPN met 80% vet en 20% glucose gegeven ; een en ander isocalorisch ; afgezien van het feit dat het nut van TPN discutabel is bleek hier de suikerrijke TPN tot een hogere sterfte durante de behandeling te leiden, ook al verschilde kans op een infectie niet ; op langere termijn was in de suikerrijkegroep de sterfte niet significant hoger. [PMID 9753341](#).

1286)Lenssen P et al ; Am J Clin Nutr 67:927-33; 1998 : TPN werd hier ook tijdens beenmergtransplantatie gegeven ; 6- 8% vet met 25-30% vet vergeleken ; het verschil wat suiker beterft is hier veel minder groot ; hier werd net als in het onderzoek van nummer 1285 geen effect van het andere regime op de infectiekans

gevonden. Dit onderzoek laat zien dat relatief meer vet bij TPN niet slecht is ; het nut van TPN wordt hiermee voor wat betreft transplantaties echter zeker niet bevestigd. [PMID 9583851](#).

1287)Barclay J et al ; Eur J Oncol Nurs 10:140-9 ; 2006 : Zelfmassage met of zonder aromatische olie laat bij kankerpatiënten met oedeem het volgende zien : de aromatische olie erbij verbeterde het significante resultaat van de massage slechts niet significant. [PMID 16563861](#).

1288)Sarin SK et al ; J Gastroenterol Hepatol 21:1478-82; 2006 : K3 geeft bij vergevorderde primaire leverkanker significant meer regressies dan een placebo. [PMID 16911696](#).

1289)Apostolopoulos V et al ; Breast Cancer Research 8(3) : R27 ; 2006 : Inenten met een aan een geoxydeerd aan mannose gekoppeld eiwit van borstkanker vermindert in gerandomiseerd dubbelblind onderzoek de recidiefkans significant. [PMID 16776849](#).

1290)Beer TM et al ; Br J Haematol 2006 ; Sep 19 ; Epub ahead of print : Vitamine D vermindert in vergelijking met placebo de kans op thrombose bij patiënten die docetaxel krijgen ; dierexperimenteel onderzoek voorspelde dit al. [PMID 16984385](#).

1291)Argyriou AA et al ; J Pain Symptom Manage. 32:237-44 ; 2006 : Vitamine E vermindert neuropathie bij gebruik taxol ; [PMID 16939848](#).

1292)Lu P et al ; Chin J Integr Med 12: 175-9 ; 2006 ; Chinese kruiden verbeteren overleving 3 jaar na operatie wegens slokdarmkanker zeer significant. [PMID 17005076](#).

1293)Kim JH et al ; J Clin Pharm Ther 31:331-4 ; 2006 : Ginseng verbetert in vergelijking met placebo subjectief welbevinden kankerpatiënten ; [PMID 16882101](#).

1294)Poon RT et al ; Aliment Pharmacol Ther 19:779-88 ; 2004 : BCAA verminderen kans op complicaties na chemoembolisatie vanwege primaire leverkanker ; [PMID 15043519](#) ; zie o.a. ook 1250

1295)Van der Zee J en Gonzalez GD ; Int J Hyperthermia 18:1-12 ; 2002 : Hyperthermie naast bestraling verbetert bij baarmoederkanker lokale respons en overleving (zie ook 431) ; [PMID 11820462](#).

1296)Zhang T et al ; Chin J Integr Med 12 : 180-4 ; 2006 : Bij een yntekort en meridiaanblokkade verbetert TCM bij kankerpatiënten naast gewone analgesie het resultaat van analgesie alleen ; [PMID 16642608](#).

1297)Harima Y et al ; Int J Hyperthermia 17:97-105; 2001 : Hyperthermie naast radiotherapie geeft in vergelijking met bestraling een significant betere respons en ziektevrije overleving ; de overleving sec was ook beter, al was het voordeel niet statistisch significant. Zie ook 431, 891,1035 en 1095 : overall een betere ziektevrije overleving en overleving sec. [PMID 11252361](#).

1298)Peng YL et al ; Ai Zheng 25: 1044-7 ; 2006 : Alanyl-glutamine diepeptide verbetert bij patiënten met een maagdarmtumor tov placebo de voedingstoestand en de immuniteit ; verder vermindert het de bijwerkingen van de chemo. [PMID 16965691](#).

1299)Jo S et al ; World J Surg 2006 ; 16 Aug ; Epub ahead of print : Glutamine extra heeft bij pancreaticoduodenectomie geen significant effect op het postoperatieve beloop ; ook niet op de ligduur. [PMID 16927064](#).

1300)Cerchiatti LC et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 65:1330-7; 2006 : Patiënten met keelkanker behandeld met radiochemotherapie (chemo : cisplatin en 5-FU) hebben met L-alanyl-L-glutamine in vergelijking met placebo minder last van mucositis. [PMID 16765532](#). Zie ook 758,760, 762, 850,1078 en 1298.

1301)Xu J et al ; World J Surg 30:1284-9 ; 2006 : Immunonutrition in vergelijking met gewone voeding bevordert voorafgegeven na operatie vanwege maagdarmlkanker het herstel : er waren minder complicaties, de ligduur was korter etc. ; [PMID 16830214](#).

1302)Zhou T et al ; World J Gastroenterol 12:2459-63 ; 2006 : Vroegere gastrointestinale decompressie met eerdere orale voeding leidt na colorectostomie tot minder infecties en (mede daardoor) tot een korter verblijf in het ziekenhuis ; maagdilatatatie en de kans op naadlekkage werden niet anders ; ook dit is vaker gevonden ; [PMID 16688845](#).

1303)Seguy D et al ; Transplantation 82:835-9 ; 2006 : Patiënten die ivm kanker allogene stamceltransplantatie krijgen blijken in het voordeel wanneer ze enterale ipv parenterale voeding krijgen (iets dat onder allerlei condities al zo vaak gevonden is) : minder ernstige graft-versus-host-reacties en minder sterfte door infecties ; alles op de korte termijn uiteraard. [PMID 17006332](#).

1304)Liu J en Xia Q ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 8:223-5 ; 2005 : Extra vezelrijke voeding beïnvloedt

postoperatieve beloop direct na operatie wegens maagkanker in dit kleinschalige gerandomiseerde onderzoek niet aantoonbaar. [PMID 16167233](#).

1305)De Luis DA et al ; Eur J Clin Nutr ; 2006 ; 23 augustus ; Bij keelkanker blijken hoge doses arginine de kans op fistelvorming te verlagen ; de infectiekans werd niet beïnvloed (RNA met omega-3-vetzuren en arginine zou logisch zijn om de infectiekans te verlagen) ; [PMID 16929239](#). Zie ook 639 en 711, die beide dit resultaat bevestigen.

1306)Quist M et al ; Scand J Med Sci Sports 16:349-57 ; 2006 : Sporten, ontspannende massage en body-awarenessstraining doet zelfs bij kankerpatiënten die chemo krijgen de spierkracht en de aerobic fitness toenemen. [PMID 16978255](#).

1307)Demark-Wahnefried W et al ; Clin Exerc Physiol 4: 44-49 ; 2002 : Door chemo kan de relatieve vetmassa sowieso, maar ook het gewicht later toenemen : lichaamsbeweging plus minder vet en veel groenten/fruit vanaf voor de chemo tot een poos erna, gaan dit tegen, juist ook de verandering in lichaamssamenstelling wordt tegengegaan. [PMID 16946801](#)

1308)Menashian L et al ; J Am Diet Assoc 92: 58-61 : 1992 : De combinatie van cottage chees, appelmoes en vanilleijs o.a. 3 keer daags geeft bij patiënten die cisplatin krijgen tot minder misselijkheid en braken dan een eigen gekozen dieet

ook is er dienovereenkomstig verschil in welbevinden ; zou het vooral aan de cottage cheese liggen? [PMID 1728624](#).

1309)Seeling W et al ; Anaesthesist 55: 391-400 ; 2006 ; Bij patiënten geopereerd voor prostaatkanker blijkt dronabinol uit marijuana de behoefte aan opiaten ter bestrijding van de pijn niet significant met ca 30% te verminderen. [PMID 16389542](#).

1310)Pohl G et al ; Support Care Cancer 13 oktober ; 2006 ; Epub ahead of print : Handen opleggen door iemand die zegt dat hij daardoor symptomen van kanker kan verminderen blijkt in vergelijking met een acteur die doet alsof onder let wel beide condities tot vermindering van de symptomen te leiden. Het ritueel heeft een gunstig psychologisch effect ongeacht wie het doet. [PMID 17039380](#).

1311)Zheng JX et al ; Nan Fang Yi Ke Da Xue Xue Bao 26:247-8 ; 2006 : Selaginella verhoogt bij patiënten met een vergevorderd nasopharynxcarcinoom de kans op tumorregressie door radiotherapie ; [PMID 16503545](#).

1312)Ishida A et al ; Respirology 11:90-7 ; 2006 : OK-432 plus cisplatin bestrijdt pleurale effusie bij NSCLC effectieve dan cisplatinum of OK-432 alleen ; zie ook 1230 plus de analyse aldaar. [PMID 16423208](#).

1313)Zhao M et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 86: 1823-1828 ; 2006 : Na succesvolle TACE plus RFA voor primaire leverkanker blijkt een infuus met autologe met cytokine geactiveerde killercellen de recidiefkans te verlagen ; de ziektevrige overleving te verbeteren en ook titers mbt hepatitis-B in gunstige zin te beïnvloeden. [PMID 17054858](#). Welke kwakzalver zei ook al weer dat het immuunsysteem er bij de behandeling van kanker niet toe deed?

1314)Drouin JS et al ; Cancer 9 oktober ; 2006 ; Epub ahead of print : Regelmatige lichaamsbeweging voorkomt daling Hb bij borstkankerpatiënten die adjuvante radiotherapie krijgen. [PMID 17031805](#).

1315)Mefferd K et al ; Breast Cancer Res Treat 2006 ; Oct 21 ; Epub ahead of print : Bij behandelde borstkankerpatiënten is overgewicht een extra risico voor een recidief en bijv. hart- en vaatziekten ; via cognitieve gedragstherapie had een gezonder dieet plus een reductie van de calorische inname en meer lichaamsbeweging tot gevolg dat de bloedvetten significant verbeterden, hetgewicht daalde en ook het vetpercentage afnam. [PMID 17058023](#).

1316)Lang EV et al ; Pain. 2006 Sep 5 ; Epub ahead of print.Zelfhypnose vermindert pijn en angst bij vrouwen die een grote biopsie wegens verdenking op borstkanker ondergaan, zo blijkt uit dit gerandomiseerde onderzoek ; [PMID 16959427](#).

1317)Houberg KB et al ; Scand J Surg 95:17-22 ; 2006 : Na in potentie curatieve operatie aan darmkanker vermindert training vermoeidheid, al wordt het lichamelijk functioneren er niet beter door. [PMID 16579250](#).

1318)Sugawara G et al ; Ann Surg 244: 706-14 ; 2006 : Een synbioticum naast operatie voor galgangkanker verbetert de immuniteit en vermindert het aantal postoperatieve complicaties ; zie ook 1033 ; [PMID 17060763](#).

1319)Schulze T et al Int J Hyperthermia 22:301-18 ; 2006 : Hyperthermie als extra behandeling naast

radiochemotherapie in geval van vergevorderde rectumkanker verbetert kwaliteit van leven niet. [PMID 16754351](#).

1320)Tafra L et al ; Am J Surg 192: 462-70 ; 2006 : Cryolocalisatie ipv localisatie met een draad plus doorlichten leidt tot minder weefselverwijdering en tot significant volledig verwijderen van de infiltratieve tumor bij borstkanker ; [PMID 16978950](#).

1321)Wang ZY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 681-4 ; 2006 : Yanshu verbetert in geval van chemo bij patiënten met vergevorderde chemo de responskans slechts niet significant ; immunostimulatie is evenwel significant ; ook de kwaliteit van leven is met Yanshu aantoonbaar beter, evenals welbevinden ; in samenhang met eerder genoemde feiten waren de bijwerkingen van de chemo met Yanshu aantoonbaar minder. [PMID 16970087](#).

1322)Pan YL en Pan YZ ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26:604-7 ; 2006 : Zhiling geeft bij patiënten met longkanker die chemo krijgen een duidelijk betere kwaliteit van leven in vergelijking met placebo. [PMID 16983913](#).

1323)Chen XP et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 394-7 ; 2006 : Bij patiënten met Qi-Yin-asthenie die chemo en of radiotherapie krijgen, blijken met Tiepi Fengdou een betere kwaliteit van leven te hebben dan de controlegroep. [PMID 16883902](#).

1324)Fearon KC et al ; J Clin Oncol 24:3401-7 ; 2006 : EPA gaat net niet significant gewichtsverlies bij reeds cachectische patiënten in vergelijking met placebo tegen ; $P=0,066$; [PMID 16849754](#).

1325)Wei YF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 25 : 303-6 ; 2005 : Shenqi fuzheng verbetert kans op regressie door chemo bij patiënten met acute leukemie niet significant ; leukopenie herstelde zich in de shenqi fuzheng groep aantoonbaar eerder ; ook het hele immuunplaatje was in deze groep beter ; [PMID 15892271](#).

1326)Zhao JX en Li XF ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2 : 262-4 ; 2004 : Fuzheng Yiliu naast radiotherapie voor slokdarmkanker blijkt de maligne expressie vergeleken met radiotherapie alleen aantoonbaar meer te verminderen ; [PMID 15339409](#).

1327)Zhu JS et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 4; 478-81 ; 2006 : Fuzheng Kangai verbetert de kwaliteit van leven bij patientem met maagkanker die chemo krijgen, maar verbetert dan ook de ziektevrije overleving en de overlevingsduur. [PMID 16965740](#).

1328)Zhong HJ et al ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 9:405-8 ; 2006 : Chinese immunonutrition (Supportan) gaat bij patiënten met gevorderde maagkanker, die chemo krijgen, ondervoeding aantoonbaar tegen (o.a. het Hb bijv. gaat niet omlaag) ; de bijwerkingen van chemo zijn echter slechts niet-significant minder. [PMID 17043961](#).

1329)Han-Geurts IJ et al ; Br J Surg 2006 Nov 20 ; Nasoduodenale sondes geven na oesophagectomie minder complicaties dan jejunostomie, zij het dat het verschil niet significant was. Dit past bij de trend : zo normaal mogelijk liefst snel enteraal eten is beter dan eten via extra ingewikkelde meer belastende wegen. [PMID 17117432](#).

1330)Duffour J et al ; Anticancer Res. 26(5B):3877-83 ; 2006 : Bij uitgezaaide gastrointestinale kanker (slokdarm-, maag- of alvleesklierkanker) werkt cisplatinum met 5-FU als bolus of met wat minder 5-FU plus LV even goed (mediane overleving respectievelijk 24 en 24,7 maanden) ; mucositis trad in de arm met minder 5-FU maar met LV erbij significant minder vaak op ; [PMID 17094417](#).

1331)Turkistani A et al ; Eur J Anaesthesiol. 2006 Nov 10 ; 1-4 ; Epub ahead of print. Melatonine verlaagt de benodigde dosis propofol voor anaesthesie tov placebo. [PMID 17094871](#).

1332)Roscoe JA et al ; J Soc Integr Oncol 4:16-20 ; 2006 : Acupressuurbanden verminderen verminderen misselijkheid bij vrouwen met borstkanker die adriamycine-bevattende chemo krijgen ; zie ook 1054 plus achterliggende literatuur en 1136 ; [PMID 16737668](#).

1333)Li Y et al ; Tumori 92:396-401 ; 2006 ; Glutamine gaat bij patiënten met borstkanker permeabiliteitstoename van darmslijmvlies door chemo tegen. De effectiviteit van de chemo wordt niet beïnvloed. Na een kuur was er echter (nog) geen effect op de stomatisincidentie e.d. waarneembaar. [PMID 17168431](#). Zie ook 866 met commentaar ; 1026 ; 1057 met commentaar ; 1134 ; 1272 en 1299.

1334)Lee TS et al ; Breast Cancer Res Treat 2006 ; 2 dec ; Epub ahead of print : Oefening van de muscoli pectorali vermindert kans op ontstaan lymfheopeedeem tijdens radiotherapie niet. [PMID 17143593](#).

1335)Premkumar VG et al ; Biol Pharm Bull 30: 367-70 ; 2007 : In dit gerandomiseerde onderzoek blijkt de combinatie van Q10, riboflavine en nicotiamide tamoxifen te helpen om tumormarkers samenhangend met borstkanker te verlagen. PMID 17268082.

1336)Rosenbloom SK et al ; Psychooncology 2007 ; 7 maart ; Epub ahead of print ; informatie geven over hoe je onderzoek doet naar de kwaliteit van e.d. , zelfs met informatie over resultaten, verbetert de kwaliteit van leven en de graad van tevredenheid over de kankerbehandeling niet, zo bleek uit dit gerandomiseerde onderzoek ; kortom psychische ondersteuning etc. houdt echt iets in voor kankerpatiënten ; [PMID 17342789](#).

1337)Beer TM et al ; J Clin Oncol 25:669-74 ; 2007 : Calcitriol verlengt bij patiënten met uitgezaaide prostaatkanker, die docetaxel krijgen het leven significant extra ; [PMID 17308271](#).

1338)Kakizaki S et al ; J Gastroenterol Hepatol 22:518-22 ; 2007 : Na RFA of chirurgie wegens een primair levercarcinoom verbetert vitamine K2 de ziektevrije overleving. De overleving sec was met K2 niet aantoonbaar beter ; maar en dat zagen de onderzoekers over het hoofd een trendanalyse, welke gevoeliger is, liet wel een langere overleving zien ; [PMID 17376044](#).

1339)Gardmark T et al ; BJU Int 99(4):817-20 ; 2007 : Op lange termijn verminderde in dit kleine gerandomiseerde onderzoek BCG de sterftkans aan blaaskanker in vergelijking met mitomycine-C slechts niet significant ; andere analyses uit deze lijst meegenomen laten tezamen wel een significant voordeel tov mitomycine-C zien (uiteraard heeft BCG sowieso een gunstig effect) ; PMID 17244282.

1340)Alvizatos V et al ; J. BUON 10(1) : 119-22 ; 2005 : Immunonutrition enteraal (i.h.a. omega-3-vetzuren, L-arginine en RNA/DNA erbij) blijkt na operatie wegens darmkanker niet aantoonbaar meer complicaties te geven dan glutamine extra naast parenterale voeding ; immunonutrition is consistent gunstig onder deze condities ; kennelijk is glutamine extra als onderdeel van parenterale voeding ook een optie ; [PMID 17335142](#).

1341)Lissoni P ; Pathol Biol (Paris) ; 2007 ; 17 april ; Epub ahead of print ; melatonine verbetert responskans chemo en verlengt leven bij longkanker en gastrointestinale tumoren ; [PMID 17446010](#).

1342)Galvao DA et al ; Med Sci Sports Exerc 38:2045-52 ; 2006 ; Lichaamstraining leidt bij mannen met prostaatkanker die anti-androgene therapie krijgen toch tot een betere spiermassa en zo tot betere fysieke mogelijkheden (antiandrogenen reduceren namelijk de spiermassa) [PMID 17146309](#). Zie ook 1103.

1343)Lundholm K et al ; Clin Cancer Res 13:2699-706 ; 2007 ; Insuline leidt bij kankerpatiënten tot een hogere kookhydraatname, een efficiënter metabolisme tijdens inspanning etc. Belangrijker : het leven werd door de insuline verlengd. Niet vreemd : kankercellen hebben in het algemeen sowieso een goed doorlaatbare membraan voor glucose. Met de insuline eet het gezonde deel van het lichaam relatief meer van de dis dan de tumor ; dit resultaat zie je bij proefdieren ook met pyruvaat ipv suiker omdat dan het gezonde deel wederom in een betere concurrentiesituatie geplaatst wordt ; [PMID 17473202](#).

1344)Nikander R et al ; Acta oncologica 46:181-6 ; 2007 : Stevige lichaamstraining na chemo-/radiotherapie voor borstkanker verbetert de fysieke situatie significant, zo blijkt ook uit dit gerandomiseerde onderzoek ; [PMID 17453366](#).

1345)Daley AJ et al ; J Clin Oncol 25:1713-21 ; 2007 ; als 1344 ; hier blijkt ook de psychische situatie door de training aantoonbaar te verbeteren. [PMID 17470863](#).

1346)Wang WS et al ; Oncologist 12:312-9 ; 2007 : Glutamine vermindert neuropathie bij behandeling van darmkankerpatiënten met oxaliplatin ; [PMID 17405895](#).

1347)Denzinger S et al ; Urology 69:675-9 ; 2007 : Photodynamische detectie mbv 5-aminolevulinezuur en infrarood leidt tot een significant nauwkeuriger opereren bij blaaskankerpatiënten ; [PMID 17445650](#). Zie ook 1047 ; 1117 ; 1214 ; 1216 en 1220.

1348)Ojea A et al ; Eur Urol 2007 ; 27 april : BCG is ook in dit onderzoek significant aan mitomycine C om het recidiefrisico op blaaskanker te verminderen ; een bevestiging van veel eerder onderzoek ; [PMID 17485161](#).

1349)Burnett AK et al ; Cancer 109:1114-24 ; 2007 : ATRA verbetert bij het myelodysplastisch syndroom niet het levensverlengende effect van cytarabine en hydroxyureum. [PMID 17315155](#). Zie commentaar bij 1232, maar veeleer het commentaar bij 415.

1350)de Haas ER et al ; J Invest Dermatol 126:2679-86 ; 2006 : Twee keer PDT met 5-ALA geeft duidelijk een grotere responskans van basaalcelcarcinomen dan een keer deze behandeling. [PMID 16841035](#).

1351)Kuijpers DI et al ; Drugs Dermatol 5:642-5 ; 2006 : Bij PDT voor basaalcelcarcinomen zijn ALA en MAL even

goed (90 procent regressies!); het betrof echter slechts een klein gerandomiseerd onderzoek. [PMID 16865869](#).

1352) Gallo JJ et al ; Ann Intern Med 146:689-98; 2007 : Behandeling van depressies verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek juist bij kankerpatiënten de sterftekans ; [PMID 17502629](#).

1353) El-Housseiny AA et al ; J Clin Pediatr Dent 31(3) ; 167-70; 2007 ; Vitamine E lokaal vermindert mucositis door chemo wel ; systemische vitamine E niet ; [PMID 17550040](#).

1354) Sung L et al ; Eur J Cancer 43:1269-75 ; 2007 : lokale E in vergelijking met placebo vermindert mucositis door adriamycine evenwel niet ; [PMID 17383174](#).

1355) Pierce JP et al ; JAMA 298:289-98 ; 2007 : 13 procent minder verzadigd vet plus meer fruit verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek niet significant de recidiefkans op borstkanker ([PMID 17635889](#)) ; zie 927 : 36 % reductie van het verzadigd vet doet dat wel aantoonbaar!

1356) Kakazaki S et al ; J Gastroenterol Hepatol 22(4):518-22 ; 2007 : Vitamine K2 vertraagt recidiveren leverkanker (mede)veroorzaakt door hepatitis C ; PMID 17376044.

1357) Zhang YJ et al ; Radiology 244: 599-607 ; 2007 : Ethanolinjectie naast RFA verbetert lokale tumorcontrole tov RFA alleen ; ook de overleving van de eerste groep is beter. [PMID 17641378](#).

1358) Asfour IA et al ; Biol Trace Elem Res 110:19-32 ; 2006 ; Seleniet in hoge doses verminderde aantoonbaar de bijwerkingen van chemo bij patiënten met Hodgkin ; zo nam bijv. het aantal infecties af ; [PMID 16679545](#). Zie ook 110.

1359) Nomura T et al ; Hepatogastroenterology 54: 661-3 ; 2007 ; Probioticum vermindert kans op infectie na pancreaticoduodenectomie ; [PMID 17591036](#).

1360) Lissoni P et al ; Patho Biol (Paris) 55: 198-200 ; 2007 : In dit gerandomiseerde onderzoek verminderen zowel melatonine (20 mg per dag) als 5-methoxytryptamine (1 mg per dag) de bijwerkingen van chemo ; ook verhoogde beide stoffen de regressiekans door chemo significant ; [PMID 17451889](#) ; zie de vele andere onderzoeken met melatonine in deze lijst.

1361) Wang YB et al ; Qual Life Res. 16:389-97 ; 2007 : Bij primaire leverkanker leidt behandelen ervan met TACE plus RFA tot meer levenskwaliteit dan alleen behandelen met TACE. [PMID 17111232](#).

1362) Desjardins L et al ; Ophthalmic Res 38:255-60 ; 2006 ; Hyperthermie verbetert resultaat bestraling van grotere choroidale melanomen met protonstraling zodanig dat secundaire enucleatie minder vaak nodig is ; [PMID 16888407](#).

1363) Lutz MP et al ; J Clin Oncol 25: 2580-5 ; 2007 : Foliumzuur vergroot bij maagkanker de kans op regressie door 5-FU significant ; [PMID 17577037](#).

1364) Franckena M et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys ; 17 Sept ; Epub ahead of print ; Hyperthermie verbetert overleving door radiotherapie bij 'locally advanced' baarmoederkanker ; [PMID 17881144](#). Zie ook 1295.

1365) Eljamel MS et al ; Lasers Med Sci 2007, Oct 10 ; Epub ahead of print : PDT met ALA of of photofrin verdubbelt in dit gerandomiseerde overlevingsduur bij glioblastoma multiforme ; [PMID 17926079](#).

1366) Osterlund P et al ; Br J Cancer 97: 1028-34 ; 2007 ; Probiotica verminderen wel, vezels niet de bijwerkingen van 5-FU op de darm ; [PMID 17895895](#) ; zie ook [PMID 15290663](#)

1367) Yu HM et al ; Lung Cancer ; 2007 ; Sep 14 ; Epub ahead of print : Rabarberextract blijkt bij bestraling vanwege longkanker in vergelijking met placebo de bijwerkingen te verminderen en de longfunctie meer op niveau te houden ; [PMID 17870203](#).

1368) Tsang KL et al ; Integr Cancer Ther 6 : 25-35 ; 2007 : Reiki blijkt in dit kleine gerandomiseerde crossoveronderzoek pijn, angst en vermoeidheid bij kankerpatiënten te verminderen ; [PMID 17351024](#).

1369) Bo Y et al ; Chin J Integr Med 13 : 37-40 ; 2007 ; Shenqi Fuzheng blijkt ook in dit gerandomiseerde de bijwerkingen van chemo bij hier borstkanker te verminderen ; [PMID 17578316](#).

1370) Liu S et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 5:147-9 ; 2007 : Runing 2 vermindert in dit gerandomiseerde onderzoek de kans op een recidief mammacarcinoom slechts niet significant ; [PMID 17352869](#).

1371) Ferrer AJ ; J Music Ther 44:242-55 ; 2007 ; Muziek vermindert in gerandomiseerd onderzoek angst en vermoeidheid bij kankerpatiënten ; ook werkte het ontspannend en bloeddrukverlagend ; [PMID 17645387](#) ; zie ook 881, 887, 905, 910, 915 , 918, 925 en 963 ; de gunstige effecten van muziek zijn zeer consistent!

1372) Zhang T et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27: 254-6 ; 2007 : Qingjin runfei verbetert

behandelingsresultaat van bestralingspneumonie in dit gerandomiseerde onderzoek significant ; [PMID 17432692](#).

1373)Zhang Q et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27: 400-3 ; 2007 : Guben Yiliu (GY II) verbetert resultaat chemo bij alvleesklierkanker en vermindert de bijwerkingen ; [PMID 17650790](#) ; zie ook 523 en 845.

1374)Song PR et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27: 452-5 ; 2007 :TCM vermindert bijwerkingen bestraling bij het nasopharynxcarcinoom zonder met het therapeutisch effect te interfereren. [PMID 17650803](#).

1375)Lin YC et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi He Za Zhi 27: 704-7 ; 2007 : Arseniumtrioxide verbetert significant resultaat bestraling bij patiënten met een nasopharynxcarcinoom ; [PMID 17879533](#).

1376)Zhao JM et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27:736-8 ; 2007 ; In geval van gevorderde maagkanker is met docetaxel, 5-FU en LV , het resultaat beter met Shenqi Fuzheng erbij. Zij het dat de regressiekans slechts niet significant beter is. De bijwerkingen zijn evenwel zeer veel minder met deze extra behandeling. [PMID 17879541](#). Zie ook 141, 201, 572, 849, 1261, 1325 en 1369. Het overall resultaat is zeer positief.

1377)Mok TS et al ; Ann Oncol 18: 768-74 ; 2007 : TCM vermindert in vergelijking met placebo bij chemo niet de hematologische toxiciteit in geval van darm- of borstkanker, maar wel significant de misselijkheid. [PMID 17229769](#).

1378)Delia P et al ; World J Gastroenterol 13: 912-5 ; 2007 : Het probioticum VSL#3 vermindert in vergelijking met placebo aantoonbaar de met bestraling samenhangende diarree ; zie [PMID 17352022](#) ; zie ook 304 en 1229, beide met een vergelijkbaar resultaat.

1379)Montgomery GH et al ; JNCI 99:1304-12 ; 2007 : Hypnose verminderde in dit onderzoek bij kankerpatiënten in vergelijking met gewoon aandacht : de pijn, misselijkheid, maar ook vermoeid. We hebben dit soort resultaten met nam mbt de pijn al in vele andere onderzoeken van deze lijst gezien. [PMID 17728216](#).

1380)Halyard MY et al ; Int J Radiat Biol Phys 67: 1318-22 ; 2007 : Zink ging in dit onderzoek net niet significant vermindering van smaaksensaties tegen. [PMID 17394940](#). Zie ook 88 en 457. Overall lijkt zink toch zinvol wanneer er bij keelkanker bestraald wordt.

1381)Shaw C et al ; Cancer 109: 1949-56 ; 2007 : minder calorieën/minder vet leidt tot vermindering van lymfoedeem [PMID 17393377](#).

1382)Zhao JX et al ; World J Gastroenterol 13:4360-4 ; 2007 : Fuzheng-Yiliu vermindert aantal cellen van slokdarmkanker met een groot uitzaaiingsvermogen ; [PMID 17708612](#).

1383)Moadel AB et al ; J Clin Oncol 25: 4387-95 ; 2007 : Yoga verbetert in vergelijking met niet behandelen kwaliteit van leven bij borstkankerpatiënten ; [PMID 1778509](#). Zie ook 977, 1030, maar vooral 1116.

1384)Guo J et al ; Int J Cancer 120: 2418-25 ; 2007 ; Dendritische celbehandeling met locale hyperthermie leidt tot significante verlenging progressievrije overleving bij patiënten met een uitgezaaid melanoom. De overleving sec was 13 versus 6 maanden in het voordeel van de groep met lokale hyperthermie als extra therapie. [PMID 17294445](#).

1385)Spiegel D et al ; Cancer 2007 : Indit onderzoek leefden receptor-negatieve borstkankerpatiënten wel langer ; receptorpositieve niet langer door ondersteunende expressietherapie ; [PMID 17647221](#) ; zie ook o.a. 1163,1164 en 1165.

1386)Bairati I et al ; Int J Cancer 119: 2221-4 ; 2006 : 400 IU vitamine E vermindert weliswaar de bijwerkingen van bestraling bij keelkanker (zie 1046), maar het vermindert de kankerspecifieke sterfte zeker niet. [PMID 16841333](#).

1387)Lin LC et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 65:745-50 ; 2006 : Zinksuppletie vermindert mucositis en dermatitis door bestraling wegens keelkanker ; [PMID 16751063](#). Zie ook 88,457 en 1380.

1388)Chan CL et al ; J Psychosoc Oncol 24: 3-26 ; 2006 : Psychosociale interventie liet ook in dit gerandomiseerde onderzoek bij borstkankerpatiënten een vermindering van de stress (cortisol ging omlaag!) etc. zien in z'n totaliteit ; dit klopt met zeer veel ander onderzoek ; [PMID 16803749](#).

1389)Nedstrand E et al ; J Psychosom Bbset Gynaecol 27:193-9 ; 2006 ; Bij vrouwen met borstkanker nemen door ontspanningstherapie en elektroacupunctuur climacterische klachten af en verbetert het psychologisch welbevinden ; [PMID 17225620](#).

1390)Arving C et al ; Patient Educ Couns 62 : 235-43 ; 2006 ; Psychologische support door gespecialiseerde

verpleegkundigen bleek in dit gerandomiseerde onderzoek (uiteraard) even goed als psychologische support door psychologen. Zie ook 1388, 1389 en zeer veel andere eerder genoemd onderzoek. [PMID 16500071](#).

1391) Lin LZ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 389-93 ; 2006 : TCM vermindert significant bijwerkingen van chemo bij uitgezaaide longkanker ; [PMID 16883901](#).

1392) Cherchietti LC et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 65: 1330-7 ; 2006 : L-alanyl-L-glutamine vermindert bij patiënten met keelkanker die chemoirradiatie krijgen de kans op mucositis. [PMID 16765532](#). Zie ook 760, 1078, 1298 en 1300.

1393) Antunes HS et al ; Blood 109: 2250-5 ; 2007 : Laser met lage energie gaat bij patiënten die een beenmergtransplantatie krijgen mucositis tegen in uiteraard gerandomiseerd onderzoek ; [PMID 17053058](#).

1394) Dorr W et al ; Strahlenther Onkol 183:121-7 ; 2007 : Wobe-Mugos-enzymen gaan in vergelijking met placebo mucositis in de mondholte door bestraling significant tegen. [PMID 17340069](#).

1395) Arun Maiya G et al ; Indian J Med Res 124:399-402 ; 2006 ; Ook in dit gerandomiseerde onderzoek hielp een laag gedoseerde laser om mucositis door radiotherapie wegens keelkanker te voorkomen/te behandelen. [PMID 17159259](#). Zie ook 1394.

1396) Cruz LB et al ; Bij kinderen die goede tandverzorging genieten blijkt een laag gedoseerde laser bij kinderen die chemo (!) krijgen niet duidelijk aantoonbaar mucositis tegen te gaan. [PMID 16862549](#).

1397) Gandemer V et al ; J Pediatr Hematol Oncol 29:86-94 ; 2007 : Kauwgom kauwen gaat bij kinderen die chemo krijgen mucositis van de mondholte tegen. [PMID 17279004](#).

1398) Dong QL en Wang GN ; Chin J Integr Med 12:306-9 ; 2006 ; Acupuncture maakt een lagere dosering van de anaesthesie mogelijk met tevens minder complicaties. [PMID 17361530](#).

1399) Schubert MM et al ; Support Care Cancer 15:1145-54 ; 2007 ; Laag gedoseerde lasertherapie vermindert bij kinderen die ivm kanker een beenmergtransplantatie krijgen de kans op orale mucositis ; vergelijk met 1396 ; [PMID 17393191](#).

1400) Jaguar GC et al ; Oral Dis 13: 538-43 ; 2007 : Laag gedoseerde laser vermindert ook in dit gerandomiseerde onderzoek de kans op orale mucositis bij patiënten die in verband met een beenmergtransplantatie chemo krijgen ; zie ook 1396 en 1399. [PMID 17944669](#).

1401) Djuric M et al ; Support Care Cancer 14:137-46 ; 2006 ; Goede tandhygiëne verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek bij patiënten met AML, die chemo krijgen. Zie ook 1396. [PMID 16041502](#).

1402) Luo L et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 677-80 ; 2006 : Fuzheng en Quxie verminderen recidiefkans en metastasering bij patiënten geopereerd voor darmkanker (stadium B-C); [PMID 16970086](#)

1403) Guan CN et al ; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 31: 510-2 ; 2006 : Yanshu-injecties verminderen bij primaire leverkanker de bijwerkingen van chemo ; verbetert de immuniteit en de 1-jaarsoverleving. [PMID 16722388](#). Zie ook 1321.

1404) Banerjee B et al ; Integr Cancer Ther 6:242-50 ; Yoga vermindert angst en stress bij patiënten met borstkanker die bestraald worden. [PMID 17761637](#).

1405) Raghavendra RM et al ; Eur J Cancer Care 16:462-74 ; 2007 : Yoga vermindert bij borstkankerpatiënten misselijkheid en braken door chemo in vergelijking met een gerandomiseerde groep. [PMID 17944760](#). Zie ook 977,1030, maar vooral 1116 en 1383.

1406) Svanberg A et al ; Support Care Cancer 15: 1155-61 ; 2007 : Cryotherapie na beenmergtransplantatie vermindert mucositis mond en reduceert het opiaatgebruik. [PMID 17393189](#).

1407) Gori E et al ; Bone Marrow Transplant 39:347-52 ; 2007 : Cryotherapie gaat significant mucositis van de mondholte door chemo tegen bij patiënten die een allogene beenmergtransplantatie krijgen. [PMID 17277790](#) ; zie ook 1074,1151,1228 en 1406.

1408) Oguz M et al ; Colorectal Dis. 9:515-20 ; 2007 : L-alanyl-L-glutamine vermindert ligduur vanwege darmkankeroperatie en verkort daarbij ligduur in ziekenhuis. [PMID 17573745](#). Zie commentaar bij 1392.

1409) Dische S et al ; Radiother Oncol 53:93-8 ; 1999 : Zuurstof verbetert het resultaat van bestraling bij baarmoederca niet ; [PMID 10665784](#). Zie ook 1068,1069, 1070 en 1255. Extra zuurstof heeft dus veelal geen zin.

1410) Ward E et al ; Eur J Clin Nutr ; 29 Aug ; 2007 : Glutamine vermindert ernst mucositis door chemo niet aantoonbaar, maar maakt wel minder vaak parenterale voeding nodig, hetgeen een aantoonbaar voordeel is.

[PMID 17728695](#). Zie ook 866,1026, 1057, 1272, 1299, 1333, 1340 en 1346. Onder zeer veel condities is het geven van glutamine bij chemo een goed idee.

1411)Vokurka S et al ; Support Care Cancer 13: 554-8 ; 2005 : Mucositis van de mondholte door chemo wordt door povidonjodium niet beter voorkomen dan door spoelen met een zoutoplossing. Deze laatste werd bovendien aantoonbaar beter verdragen. [PMID 15798915](#).

1412)Vaishampayan U et al ; Nutr Cancer 59: 1-7 ; 2007 : Zowel 15 mg lycopen als 15 mg lycopen met 40 mg sojaisoflavonen remmen stijging PSA bij prostaatkanker aantoonbaar ; lycopen alleen doet het echter aantoonbaar beter. Deze studie wijst erop dat je lycopen beter zonder extra sojaisoflavonen kan geven ; [PMID 17927495](#).

1413)Huang J et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 20:153-4; 1998 : Zudan blijkt ter bestrijding van nausea en emesis zeker zo effectief als Zofran, indien cisplatinum gegeven wordt. [PMID 10920971](#).

1414)Zhang T et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27: 396-9 ; 2007 : Yiguan-extract vermindert bijwerkingen van chemo bij NSCLC en verbetert kwaliteit van leven. [PMID 17650789](#).

1415)Xin Y et al ; Zhonghua Wai Ke Za Zhi 39: 756-8 ; 2001 : Elektroacupunctuur van leverkanker middels in de tumor aangebrachte elektroden is zeker zo effectief als chemo ; de combinatie geeft een significant betere regressiekans dan chemo alleen. [PMID 16201187](#). Zie ook o.a. 894,1194 en 1389 ; elektroacupuncture heeft bij de behandeling van kanker derhalve een duidelijke plaats.

1416)Li XX et al ; Di Yi Jun Yi Da Xue Xue Bao 23: 752-3 ; 2003 : Bestrijding van botmetastasen tgv een NSCLC geeft met TCM erbij een significant grotere regressiekans van deze meta's ; de bijwerkingen van de reguliere behandeling nemen door TCM niet significant af. [PMID 12865243](#).

1417)Wang WL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 26: 508-10 ; 2006 : Shenqi fuzheng verbetert resultaat CHOP bij Non-Hodgkin niet significant ; de bijwerkingen zijn door het kruidenmengsel wel aantoonbaar minder. [PMID 16841665](#).

1418)Yu QS et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 15: 459-61 ; 1995 : TCM vermindert bij chemo voor maagca. In dit onderzoek niet de bijwerkingen, maar verbetert wel de voedingstoestand. [PMID 8580690](#).

1419)Yoshida K et al ; Lung Cancer 2007 Aug 21 (Epub ahead of print) : OK-432 is ter behandeling van pleurale effusie bij longkanker zeker zo goed als bleomycine of cisplatinum plus etoposide ; dit geldt zowel voor de progressievrije overleving als de overleving sec. Zie [PMID 17716779](#). Het was al uit gebreid bewezen dat OK-432 onder deze condities sowieso al het leven verlengt ; zie 1230 met commentaar.

1420)Monga U et al ; Arch Phys Med Rehabil 88: 1416-22 ; 2007 : Lichamelijke inspanning van betekenis gaat bij prostaatkankerpatiënten die bestraald worden, vermoeidheid tegen en verbetert levenskwaliteit ; [PMID 17964881](#). Zie ook o.a.1103 en 1342. Bedacht moet wel worden dat bestralen bij prostaatkanker een discutabele therapie is en blijft ; zie ook 1195.

1421)Allard NC ; Oncol Nurs Forum 34:133-41; 2007 : gerichte psychologische support met gerichte extra informatie via de telefoon verbetert blijkens een reeks variabelen het psychische welbevinden van vrouwen, die in dagbehandeling voor borstkanker zijn geopereerd. [PMID 17562640](#).

1422)Enejder AM et al ; Acta Derm Venerol 80:19-23; 2000 : PDT met delta-aminolevulinezuur leidt sneller tot een resultaat bij een basaalcarcinoom van de huid dan cryotherapie. [PMID 10721826](#). Zie ook 1112 en 1350, maar vooral 1015.

1423)May AM et al ; Acta Oncol Oct 5 ; 1-10 ; 2007 ; Cognitieve gedragstherapie verbetert de conditieverbetering bij kankerpatiënten, die fysiek trainen, niet extra. Evident is dat een grote variantie van de conditietraining verbetering door cognitieve gedragstherapie statistisch kan verhullen. [PMID 17917819](#).

1424)Cannabis-in-cachexia-study-group et al ; J Clin Oncol 24: 3394-400 ; 2006 ; THC of cannabis verbeteren eetlust of kwaliteit van leven bij kankerpatiënten in vergelijking met placebo niet. [PMID 16849753](#). Een feit is wel dat THC misselijkheid als gevolg van chemo zeer efficiënt tegen gaat ; zie bijv. 889,907, 912, 919, 922, 967, 935 en 1278.

1425)Mitsumori M et al ; Int J Clin Oncol 12 : 192-8 ; 2007 ; Hyperthermie verbetert ziektevrije overleving bij longkanker door bestraling significant. [PMID 17566842](#).

1426)Rhodes LE et al ; Arch Dermatol 143:1131-6 ; 2007 : Voor het basaalcelcarcinoom zijn chirurgie en PDT

vergeleken met een follow-up van 5 jaar : de recidiefkans verschilde niet significant In het voordeel van opereren) ; met PDT was het resultaat evenwel significant cosmetisch mooier ; [PMID 17875873](#). Zie ook 1015 ; studie 1426 is van 1015 een langere follow-up.

1427)Zhang T et al ; Chin J Integr Med 12: 180-4 ; 2006 : Met TCM wordt de pijnstilling bij kanker aantoonbaar verbeterd. [PMID 17005077](#).

1428)Lao Y ; Zhong Yao Cai 28: 735-7 ; 2005: Matrine-injectie vermindert verstoring leverfunctie vanwege chemo voor borstkanker. [PMID 16379429](#).

1429)Lao Y ; Zhong Yao Cai 28:637-8 ; 2005 ; Matrine-injecties verminderen bijwerkingen op de lever door TACE voor primaire leverkanker. [PMID 16252735](#).

1430)Asfour IA et al ; Biol Trace Elem Res 120: 1-10 ; 2007 : Seleniet naast chemo verbetert overleving bij NHL ; [PMID 17916949](#) ; zie ook 1358.

1431)Lou HZ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27 : 393-5 ; 2007 : RFA met AIDI-injectie geeft beter resultaat dan met RFA alleen ; [PMID 17650788](#).

1432)Xu YQ et al ; Zhong Xi Jie He Xue Bao 1: 192-4 ; 2003 : Jianpi Huoxue Jiedu maakt bij patiënten die geopereerd zijn wegens maagkanker het bloed dunner (angiogenese remmend!), verbetert de immuniteit en vermoedelijk mede door deze 2 factoren is met deze behandeling de kans op uitzaaiingen aantoonbaar lager. [PMID 15339559](#).

1433)Xu ZY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 27 :874-8 ; 2007 : TCM vermindert bij non-small-cellongkanker bijwerkingen chemo en verbetert de mediane overleving 4,4 maanden extra! [PMID 17990540](#).

1434)Lin XG et al ; Nan Fang Yi Ke Da Xue Xue Bao 27: 1501-3 ; 2007 : hyperthermie naast 5-FU. LV en oxaliplatin als extra adjuvans voor maagkanker verbetert overleving op langere termijn extra. Nut van 5-FU en LV staat nu evenals van hyperthermie vast ; nut van oxaliplatin staat in de adjuvantsituatie echter nog steeds niet vast ; bij uitgezaaide darmkanker is oxaliplatin in ieder geval niet zinvol. [PMID 17959524](#).

1435)Meneses KD et al ; Oncol Nurs Forum 34:1007-16 ; 2007 : Telefonische ondersteuning verbetert bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit. [PMID 17878129](#). Zie ook 1421.

1436)Mehling WE et al ; J Pain Symptom Manage 33:258-66 ; 2007 : Massage en acupunctuur verminderen tezamen postoperatieve pijn igv borstkanker ; ook psychisch was de uitwerking significant positief ; [PMID 17349495](#).

1437)Molassotis A et al ; Complement Ther Med 15:3-12; 2007 : Acupressuur op P6 vermindert misselijkheid, braken etc. bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen. [PMID 17352966](#). Zie ook 1136.

1438)Dibble SL et al ; Oncol Nurs Forum 34:813-20 ; 2007 : Acupressuur op P6 doet ook hier misselijkheid en braken door chemo afnemen. [PMID 17723973](#). Zie ook 1136 en 1437.

1439)He BM et al ; Zhongguo Zhen Jiu 27:369-71 ; 2007 ; Schedelacupunctuur vermindert noodzakelijke analgesie voor operatie en laat sneller herstel darmfuncties toe ; [PMID 17645262](#).

1440)Zhou AG et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 16:519-21 ; 1996 : Fuzheng Huoxue als adjuvans na operatie voor maagkanker verbetert overleving. [PMID 9772596](#).

1441)Mitterberg M et al ; Prostate 67:1537-42 ; 2007 : Contrast met kleuren en Doppler maakt biopteren in de prostaat al beter ; efficiënter blijkt biopteren mbv ultrasound. [PMID 17705242](#). Dit lijkt leuker dan het is : het behandelen van lokale prostaatkanker is blijkens de literatuur niet zinvol.

1442)Chin JL et al ; Prostate Cancer Prostatic Dis 19 juni 2007 ; Cryoablation bij prostaatkanker geeft minder darmcomplicaties dan externe bestraling ; in het laatste persisteert alleen het lokale resultaat langer, al is de overleving totaal niet verschillend (wat je uiteraard verwacht) ; [PMID 17579613](#).

1443)Chen XL en Shi YS ; Nan Fang Yi Ke Da Xue Xue Bao 26 :512-4 ; 2006 : B12 blijkt in vergelijking met gentamycine, via inhalatie tegen bestralingsmucositis in belangrijke mate te beschermen ; [PMID 16624769](#).

1444)Beer TM et al ; Cancer 2007 Oct 25 : Vitamine D maakt intermitterende chemo met taxotere vanwege prostaatkanker, vanwege een goede PSA-daling slechts niet significant vaker mogelijk ; [PMID 17960793](#) ; zie ook 1290 en 1337.

1445)Giralt J et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2008 Feb 1 (Epub ahead of print) ; Probioticum vermindert ernst diarree door bestraling ; zie de 3 eerdere studies in deze lijst met een vergelijkbaar resultaat ; [PMID 18243569](#).

1446)Naito S et al ; J Urol 179: 485-90 ; 2008 ; Lactobacilli verminderen als extra adjuvans de recidiefkans op

blaaskanker ; zie ook 5 en 8 ; [PMID 18076918](#).

1447)Tsay SL ; Int J Nurs Stud 41:99-106 ; 2004 : Acupressuur vermindert bij patiënten met vergevorderde nierkanker de vermoeidheid. [PMID 14670399](#).

1448)Agrawal MS et al ; Urology 70: 1075-8 ; 2007 : 40 mg BCG per behandeling is ter preventie van een recidief blaaskanker even effectief als 80 of 120 mg, echter bij minder bijwerkingen. [PMID 18158020](#).

1449)Molassiotis A et al ; Complement Ther Med 2007 ; 15: 228-37 ; Acupunctuur verbetert welbevinden bij kankerpatiënten (o.a. minder moe) meer dan sham-acupunctuur of acupressuur. [PMID 18054724](#). Zie ook 1447 o.a.

1450)Frisk J et al ; Eur Urol 2008 ; 14 Februari : Hot flushes nemen met zowel elektroacupunctuur als met traditionele acupunctuur bij patiënten met prostaatkanker met ca. 75% af. PMID 18294761.

1451)Berk L et al ; Supportive Care in Cancer Feb 22 (Epub ahead of print) ; 2008 : beta-hydroxyl methyl butyraat samen met arginine en glutamine was net niet in staat significant in dit onderzoek cachexie significant af te remmen. [PMID 18293016](#). Zie ook 169 : hier was er een duidelijk significant effect. Het laatste woord over deze therapie is nog niet gezegd.

1452)Cheng BQ et al ; JAMA 299:1669-77 ; 2008 : RFA verbetert bij leverkankerpatiënten (primaire vorm), welke reeds TACE krijgen, de ziektevrije overleving en ook de overleving sec. [PMID 18398079](#).

1453)Testori A et al ; J Clin Oncol 26: 955-62 ; 2008 : antistoffen tegen het heatshockproteïne remt progressie maligne melanoom. PMID 18281670.

1454)Strasser F et al ; Oncologist 13(3):337-46 ; 2008 ; In dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek blijkt glutamine smaakverandering door taxanen niet tegen te kunnen gaan. [PMID 18378545](#).

1455)Brunello F et al ; Scand J Gastroenterol 43:727-35 ; 2008 ; Kleine primaire levercarcinomen zijn met RFA beter te behandelen dan met ethanolinjectie dwz meer regressies ; de overleving verschilde niet significant ; [PMID 18569991](#).

1456)Cheng BQ et al ; JAMA 299:1669-77 ; 2008 : RFA verbetert resultaat TACE bij behandeling van grotere primaire levercarcinomen ; de overleving was beter met RFA erbij ; [PMID 18398079](#).

1457)Casas-Rodera P et al ; Nutr Hosp 23:105-10 ; 2008 : Immunonutrition (arginine, RNA/DNA en omega-3-vetzuren) verminderen infectiekans bij operatie wegens keelkanker ; de kans op fistelvorming was echter niet verlaagd door de immunonutrition. [PMID 18449445](#). Zie ook de meta-analyse onder PMID : 17392114.

1458)Sun LC et al ; Am Surg 74: 237-42 ; 2008 : BCAA verminderen bij operatie vanwege een gastrointestinale kanker de kans op complicaties ; [PMID 18376691](#).

1459)Wang Z et al ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 9: 399-401 ; 2006 : BCAA bevorderen bij operatie wegens darmkanker de wondgenezing ; zie ook 1458 ; deze studie : [PMID 17043959](#).

1460)Harding C et al ; BJU Int 2008 ; Aug 14 (Epub ahead of print) ; Ooracupunctuur vermindert bij prostaatkankerpatiënten de bijwerkingen van LHRH-agonisten ; [PMID 18710455](#).

1461)No authors listed ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 29:941-2 ; 2007 : Thymopentine vermindert significant bijwerkingen van chemo in relatie tot TACE bij primaire leverkanker. [PMID 18478937](#). Zie ook 221,227,358 en 830.

1462)Chiesa MD et al ; Acta Biomed 78:204-9 ; 2007 : 13-cis-retinoic-acid verbetert resultaat tamoxifen bij patiënten met vergevorderde borstkanker qua respons slechts niet-significant ; een bezwaar is dat er slechts ca. 30 responsen per groep waren ; de aantallen waren zo laag dat significantie in welke richting dan ook, hierdoor van tevoren al onwaarschijnlijk was. [PMID 18330080](#).

1463)Brewster AM et al ; J Clin Oncol 25:1974-8 ; 2007 ; 13-cis-retinoïnezuur vermindert breidiefkans van plaveiselcelcarcinomen niet, noch reduceert het het aantal nieuwe plaveiselcelcarcinomen van de huid ; [PMID 17513803](#).

1464)Elkins G et al ; J Clin Oncol 2008 ; 22 sept ; epub ahead of print. [PMID 18809612](#) ; hypnose vermindert hot flushes bij overlevenden van borstkanker significant, zo bleek uit dit gerandomiseerde onderzoek.

1465)Huang ZF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 28 : 152-4 ; 2008 ; Shenqi Fuzheng verbetert resultaat chemo bij borstkanker en vermindert de bijwerkingen ; [PMID 18386580](#).

1466)Dai Z et al ; Tradit Chin Med 28: 34-8 ; 2008 : Shenqi Fuzheng verbetert resultaat chemo bij borstkanker en reduceert bijwerkingen ; [PMID 18416081](#). Zie behalve 1465, ook 947 en 1369.

1467)Wu TH et al ; Asia Pac J Clin Nutr 2008 ;17:17-22 ; [PMID 18364321](#) ; Pijnstillende kruiden blijken bij terminale kankerpatiënten aantoonbaar werkzaam.

1468)Cruciani RA et al ; J Pain Symptom Manage 2008 ; Epub ahead of print ; [PMID 18809275](#) ; Carnitine in doses tot 2 gram per dag bij vermoeide kankerpatiënten met te lage carnitinespiegel, niet werkzaam tegen deze vermoeidheid.

1469)Demark-Wahnefried W et al ; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 17 : 3577-87 ; 2008 : Lijnzaad remt groei prostaatkanker (dus geen lijnzaadolie!) ; [PMID 19064574](#).; Zie ook 813.

1470)Brunello F et al ; Scand J Gastroenterol 43: 727-35 ; 2008 ; [PMID 18569991](#) : RFA geeft bij primaire leverkanker een betere ziektevrije overleving dan PEI (percutane ethanolinjectie) ; zie de vele andere publicaties over dit onderwerp in deze lijst.

1471)Gardner A et al ; J Clin Oncol 26: 5684-8 ; 2008 : koken van voedsel bij patiënten die chemo krijgen voor AML vermindert itt wat de reguliere geneeskunde dacht niet! [PMID 18955453](#).

1472)Bayram I et al ; Pediatr Blood Cancer 2009 ; Dec 17 ; Epub ahead of print ; [PMID 19090549](#) : Een EPA-supplement verhoogt bij kinderen met kanker de remissiekans door chemo en vermindert bij deze kinderen de mate van cachexie.

1473)Pan JJ et al ; J Clin Oncol 2008 ; dec 22 ; Epub ahead of print ; [PMID 19103729](#) : Adenovirus-p53 verbetert significant locoregionale controle nasopharynxcarcinoom door radiotherapie.

1474)Demidov LV et al ; Cancer Biother Radiopharm 23: 477-82 ; 2008 ; [PMID 18771352](#) ; Tarwekiemextract verbetert overleving bij melanoompatiënten met een hoog recidiefrisico.

1475)Swami S et al ; Int J Cancer 2008 Nov 19 ; [PMID 19127598](#) : sojaextract brengt in een gerandomiseerd onderzoek biochemische veranderingen in prostaatkanker teweeg, die passen bij een langzamere groei . Zie ook 724, 813, 1030, 1071 en 1412.

1476)Segal RJ et al ; J Clin Oncol 2009 Jan 20;27(3):344-51 ; [PMID 19064985](#). Zowel trainen met een zware weerstand als aerobe training vermindert vermoeidheid als bijwerking van bestraling vanwege prostaatkanker ; door beide verbeterden ook de fitheid op langere termijn, de sterkte van de spieren ; werd het lichaamsvet minder en verbeterde de conditie ; dit alles was te verwachten ; essentieel is de geringere vermoeidheid.

1477)Mangiarotti B et al ; Arch Tal Urol 2008 Dec; 80: 167-71 ; 2008 ; [PMID 19235434](#) ; Als adjuvans is BCG hier ter preventie van een recidief van blaaskanker even goed als mitomycine ; de bijwerkingen van BCG zijn echter minder ; uitmetanalyses eerder genoemd in deze lijst is te vinden dat BCG op lange termijn de sterfte aan blaaskanker wel vermindert, maar dat chemo da niet doet!

1478)Ryan AM et al ; Ann Surg 2009 ; 249:355-63 ; [PMID 19247018](#) ; In dit gerandomiseerde dubbelblinde onderzoek bleek EPA bij patiënten die wegens slokdarmkanker geopereerd werden, in vergelijking met een controle voeding, het gewichtsverlies tegen te gaan.

1479)Sorensen JB et al ; Cancer 2008 Apr 1 ; 112(7):1600-6 ; [PMID 18300265](#) ; Cryotherapie gaat ook in dit onderzoek duidelijk mucositis door 5-FU tegen ; zie ook o.a. 1074.

1480)Basset-Sequin N et al ; Eur J Dermatol 2008 Sep-Oct; 18(5):547-53 ; [PMID 18693158](#) ; Photodynamische therapie en cryotherapie zijn even efficiënt ter behandeling van basaalcelcarcinomen ; na 5 jaar is het resultaat met PDT echter aantoonbaar beter. Zie ook o.a. 1015.

1481)Jocham D et al ; Aktuelle Urol 2009 Mar ; 40(2):91-9. Epub 2009 Feb 12. PDT met photophrin is eerder iets minder dan beter dan BCG als adjuvans na operatie van invasieve (maar niet in spierweefsel) blaaskanker ; [PMID 19214951](#).

1482)Lu LG et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 2008 ;88(230):1628-20 ; [PMID 19035101](#) : RFA verbetert overleving bij leverkanker.

1483) Yang P et al ; Adv Ther 2008 Aug; 25(8):787-94 ; [PMID 18670743](#). Lentinan verbetert ziektevrije overleving bij leverkanker als middel bovenop TACE en RFA.

1484)Liu LS et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 Apr ; 28(4):352-5 ; [PMID 18543492](#) : Yiqi Yangyin Jiedudrank verbetert de immuniteit en de levenskwaliteit bij patiënten met vergevorderde NSCLC, die chemo krijgen.

1485)Zhang T ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za zhi 2008 Feb; 28(20):154-7 ; [PMID 18386581](#) ; TCM verbetert in

gerandomiseerd onderzoek kwaliteit van leven na bestraling vanwege longkanker.

1486)Lissoni P et al ; In Vivo 23:171-5 ; 2009 ; [PMID 19368145](#) ; Aloe arborescens : 10 ml 3 keer per dag leidde bij patiënten met uitgezaaide kanker die chemo krijgen significant vaker tot stilstand van de tumorgroei, dan wel regressie.

1487)You O et al ; Int J Gynecol Cancer 19:567-71; 2009 ; [PMID 19509551](#) ; B6 plus acupunctuur vermindert misselijkheid en braken significant beter bij kankerpatiënten die chemo krijgen dan 1 van deze 2 alleen.

1488)Wang WH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 28(7):583-7 ; 2008 : Bushen jianpi naast TACE verbetert bij patiënten met primaire leverkanker,de overleving tov TACE plus vitamine C en silymarin, aantoonbaar beter ; [PMID 18822903](#).

1489)Wang B et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 20-09 ; 29(3): 257-60 ; Ganji plus Fructus Bruceae-olie verbetert de levenskwaliteit bij patiënten met vergevorderde primaire leverkanker, maar verbetert ook de overleving op middellange en langere termijn ; [PMID 19548447](#).

1490)Shi X et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 ; 27(6): 542-5 ; Verhogen van de energie volgens het Pi-principe verbetert bij kinderen met solide tumoren, die chemo krijgen de lichamelijke conditie ; [PMID 17633370](#).

1491)Lissoni P et al ; Anticancer Res 2008 ; 28(2B):1377-81 ; [PMID 18505083](#) ; Melatonine (20 mg per dag) blijft ook in dit onderzoek bij patiënten met long- of maagkanker de resultaten van chemo te verbeteren en het leven extra te verlengen ; vergelijk met de vele andere Lissoni-studies uit deze reeks.

1492)Menesses K et al ; Cancer Nurs 2009 ; 4Aug ; [PMID 19661796](#) : Psychoeducatie verbetert in gerandomiseerd onderzoek levenskwaliteit borstkankerpatiënten.

1493)Roscoe JA et al ; J Pain Symptom Manage 2009 ; Mar 27 ; [PMID 19328650](#) : Acupressuurbanden verminderen misselijkheid samenhangend met bestralen ; zie ook 1332.

1494)Cho JH et al ; J Altern Complement Med 2008 : 14(5):523-6 ; [PMID 18532895](#) ; Acupunctuur vermindert xerophthalmie ten gevolge van bestraling wegens kanker.

1495)Hervik J en Mialand O ; Breast Cancer Res Treat 116(2):311-6 ; 2009 ; [PMID 18839306](#) ; Acupunctuur vermindert in vergelijking met sham-acupunctuur bij borstkankerpatiënten de hot-flushes.

1496)Gottschling S et al ; Klin Padiatr 220 ; 365-70 ; 2008 ; [PMID 18949672](#) ; Acupunctuur vermindert bij kinderen, die chemo krijgen de bijwerkingen van acupunctuur.

1497)Sima L en Wang X ; Zhongguo Zhen Jiu 2009 ; 29 : 3-6 ; [PMID 19186712](#) ; Acupunctuur vermindert indien voor kanker cisplatin wordt gegeven misselijkheid en braken.

1498)Yin SH et al ; Zhongguo Zhen Jiu 29: 459-62 ; 2009 ; [PMID 19563193](#) : Acupunctuur plus TCM bevorderen herstel patiënten na operatie wegens maagkanker.

1499)Jones E et al ; J Soc Integr Oncol 6: 141-5 ; 2008 ; [PMID 19134445](#) ; Acupressuur vermindert bijwerkingen chemo bij kinderen ; zie ook 1496 en 1497.

1500)Mustian KM et al ; Med Sport Sci 52: 209-17 ; 2008 ; [PMID 18487900](#) ; Tai Chi Chuan verbetert bij patiënten met borstkanker kwaliteit van leven ; zie o.a. ook 1023 en 1137.

1501)Okamoto Y et al ; World J Surg 2009 ; Jul 23 ; [PMID 19629583](#) ; Arginine plus omega-3-vetzuren verminderen na operatie wegens maagkanker de kans op infecties ; daaraan gecorreleerd is de immuniteit in geval van voornoemde suppletie beter ; dit strookt met zeer veel ander onderzoek, dat in deze lijst al zeer veel eerder genoemd is.

1502)Morey MC et al ; JAMA 301; 1883-91 ; 2009 ; [PMID 19436015](#) ; Lichaamsbeweging en gezonder eten verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek de gevolgen van de behandeling wegens kanker.

1503)Lu W et al ; J Altern Complement Med 2009 ; 15: 745-53 ; 2009 ; [PMID 19552597](#) ; Acupunctuur vermindert de leukopenie tijdens/door chemo.

1504)Balk J et al ; J Soc Integr Oncol 2009 ; 7 : 4-11 ; [PMID 19476729](#) ; Acupunctuur verminderde hier niet aantoonbaar de vermoeidheid bij kankerpatiënten ; de aantallen patiënten waren evenwel laag.

1505)Huang YS en Shi ZM ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi ; 2007 : 27: 501-4 ; Feiji verbetert bij longkankerpatiënten, die chemo krijgen de kwaliteit van leven ; [PMID 17633360](#).

1506)Yang YF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 ; 28: 111-4 ; [PMID 18386570](#) ; Quxie verbetert in gerandomiseerd onderzoek de kwaliteit van leven bij patiënten met vergevorderde darmkanker en verlengt

hun leven.

1507)Huang ZF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 28(2): 152-4 ; 2008 ; Shenqi Fuzheng vermindert bijwerkingen chemo bij borstkankerpatiënten ; verbetert therapeutisch effect en verlengt het leven extra ; dit is al vaker gevonden ; zie voor gaande publicaties. PMID 18386580

1508)Schmitz KH et al ; NEJM 361: 664-73 ; 2009 ; [PMID 19675330](#) ; Weight-lifting vermindert oedeem aan de arm vanwege borstkanker niet, maar vermindert wel de kans op verergering, vermindert de klachten ervan en maakt de armen sterker uiteraard.

1509)Jarvinen R et al ; Eur Urol 56: 260-5 ; 2009 ; [PMID 19395154](#) ; BCG verbetert bij blaaskanker de ziektevrije overleving aantoonbaar beter dan mitomycine ; de overleving was ook beter maar dat laatste was niet statistisch significant.

1510)Hou YB et al ; World J Gastroenterol 15 : 2638-43 ; 2009 ; [PMID 19496195](#) ; RFA waarbij de voedende arterie van de lever wordt meegenomen geeft aantoonbaar betere ziektevrije overleving bij het HCC dan sec RFA.

1511)Kataoka H et al ; Hepatogastroenterology 56 : 547-50 ; 2009 ; [PMID 19579640](#) ; Lentinan blijkt bij maagkankerpatiënten, die chemo krijgen de kwaliteit van leven te verbeteren.

1512)Liang QL et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 29: 439-41 ; 2009 ; [PMID 19673337](#) ; Shenqi Fuzheng vermindert bij patiënten met gevorderde darmkanker die chemo krijgen, de bijwerkingen van de chemo en verbetert tevens de mediane overleving van deze patiënten ; zie ook 1261 , 1325 , 1367 , 1376 , 1417 , 1465, 1466 en 1507.

1513)Lin HS en Li DR ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 29:931-4 ; [PMID 18478934](#) ; Shenqi FGuzheng vermindert de bijwerkingen van chemo bij het grootcellige longcarcinoom en verhoogt de responskans.

1514)Asfour IA et al ; Biol Trace Elem Res 2009 ; 127: 200-10 ; [PMID 18953506](#) ; Natriumseleniet vermindert bij patiënten met een NHL de bijwerkingen van chemo op het hart en bevordert apoptosis van de lymfocytencellen ; zie ook : 1358.

1515)Montgomery GH et al ; Health Psychol 28:317-22 ; 2009 ; [PMID 19450037](#) ; cognitive gedragstherapie plus hypnose reduceert tov niets extra's in vermindering van vermoeidheid bij bestralen wegens borstkanker.

1516)Schnur JB et al ; J Clin Psychol 65: 443-55 ; 2009 ; 65 : 443-55 ; [PMID 19226611](#) ; ook hier , net als in het vorige onderzoek, verbetert cognitieve gedragstherapie plus hypnose hetwelbevinden van patiënten die vanwege borstkanker bestraald worden.

1517)Lang EV et al ; J Vasc Interv Radiol 19; 897-905 ; 2008 ; [PMID 18503905](#) ; Hypnose vermindert bij percutane behandeling tumor in vergelijking met de controlegroep pijn, angst en het medicijnverbruik.

1518)Schnur JB et al ; Anesth Analg 106; 440-4 ; 2008 ; [PMID 18227298](#) ; Hypnose voor een excisiebiopsie in verband met mogelijke borstkanker vermindert de prechirurgische distress.

1519)Simeit R et al ; Rehabilitation (Stuttg) 46: 220-7 ; 2007 ; [PMID 17721835](#) ; slaaptherapie om slapen te bevorderen werkt om conditie kankpatiënten te verbeteren ; acceptatie van een therapie blijkt hierbij een zeer grote rol te spelen ; niet onlogisch bij een subjectieve variabele.

1520)Lioffi C et al ; Pain 142: 255-63 ; 2009 ; [PMID 19231082](#) ; Voorafgaande hypnose vermindert bij kinderen met kanker angst en pijn samenhangend met een venepunctie.

1521)Demetri GD et al ; J Clin Oncol 2009 ; Aug3 ; [PMID 19652065](#) ; Trabectedine uit de zakpijp (een ongewerveld dier uit zee) verbetert bij sarcomen de ziektevrije overleving.

1522)Del Campo JM et al ; Ann Oncol 2009 ; 25 Jun ; [PMID 19556318](#) ; Trabectedine 1,5 mg per vierkante meter of 1,3 mg per vierkante meter gaven bij eierstokkankerpatiënten, die nog cisplatinum gevoelig waren respectievelijk een responsrate van respectievelijk 38,9 en 35,8% ; de iets hogere dosis was derhalve niet aantoonbaar effectiever.

1523)Abramoff MM et al ; Photomed Laser Surg. 26 : 393-400 ; 2008 ; [PMID 18754720](#) ; Laag gedoseerde laser vermindert mucositis als bijwerking van chemo. Zie ook 1393 , 1395,1396 , 1399 en 1400.

1524)Wada M et al ; Support Care Cancer 2009, Aug 14 (Epub ahead of print) [PMID 19685085](#) ; Bifidobacterium breve vermindert antibioticagebruik en koortsperioden bij kinderen met kanker die chemo krijgen.

1525)Minig L et al ; Ann Surg Oncol. 2009 ; 16: 1660-8 ; 2009 ; [PMID 19330379](#) ; Patiënten die wegens een

gynaecologische tumor geopereerd zijn en sneller met eten beginnen na de operatie dan standaard, leidt tot een korter verblijf in het ziekenhuis ; ik denk dat hierdoor verdere ondervoeding wordt tegengegaan en herstel juist bevorderd wordt ; complicaties , medicijngebruik etc. verschilde niet.

1526)Moyer-Mineur LJ et al ; J Pediatr Hematol Oncol 31: 259-66 ; 2009 ; [PMID 19346877](#) ; Patiënten die ALL gehad hebben kunnen door training thuis hun fysieke en cardiologische fitheid verbeteren.

1527)Ryu J et al ; Dysphagia 2009 ; [PMID 19255706](#) ; Totale parenterale voeding is duurder, maar niet beter dan voeding via neussonde.

1528)Bodnar L et al ; Eur J Cancer 44: 2608-14 ; [PMID 18796350](#) ; magnesium helpt de nieren te beschermen tegen nefrotoxiciteit door cisplatinum ; zie ook 240, 285, 420 , 603 en 1034.

1529)Robinson JW et al ; Cancer 2009 ; 18 Augustus ; [PMID 19691092](#) ; Cryoablatie van de prostaat wegens kanker gaat met meer kans op seksuele disfunctie gepaard dan radiotherapie.

1530)Carson JW et al ; Support Care Cancer 2009 ; 12 Feb ; [PMID 19214594](#) ;Yoga of awareness vermindert bij borstkankerpatiënten in vergelijking met een gerandomiseerde controlegroep aantoonbaar de overgangsklachten.

1531)Zick SM et al ; Support Care Cancer 17 ; 563-72 ; 2009 ; [PMID 19005687](#) ; Gember heeft een effect tegen misselijkheid bij chemo ; wordt het echter gegeven naast 5-HT-antagonisten als extra middel tegen misselijkheid, dan werkt het niet, sterker nog werkt iets tegen ; wel vermindert het dan aantoonbaar vermoeidheid en andere bijwerkingen, die met chemo samenhangen. Zie ook bijvoorbeeld 871.

1532)Hsieh CC et al ; Oncol Nurs Forum 35 : 909-15 ; 2008 ; [PMID 18980921](#) ; Trainen leidt voor borstkankerpatiënten tot een betere conditie cardiovasculair, maar ook tot vermindering van de vermoeidheid ; iets wat op allerlei manieren al veel vaker is gevonden.

1533)Beijer S et al ; Anti-cancer Drugs 20: 625-33 ; 2009 ; [PMID 19491658](#) ; ATP verbetert de dikte van de tricepsskin bij patiënten met vergevorderde kanker ; verder werd bij de longkankerpatiënten, die ATP kregen een significante levensverlenging waargenomen ; zie ook 105, 106, 130 en 440 ; het effect van ATP bij longkankerpatiënten is consistent.

1534)Nimura H et al ; Gan To Kagaku Ryoho 33; S1; 106-9 ; 2006 ; [PMID 16897983](#) ; Lentinan verlengt ook in dit gerandomiseerde onderzoek het leven van patiënten met vergevorderde maagkanker ; zie ook : 27 ; 123 ; 125 ; 126 ; 127 ; 188 en 1511.

1535)Liu ZZ et al ; Zhong Xi Jie He Xue Bao 2009 Jul;7(7): 611-5 ; [PMID 19615313](#) ; Feitai verbetert in gerandomiseerd onderzoek levenskwaliteit van patiënten met longkanker, die chemo krijgen.

1536)Loven D et al ; Eur j Cancer Care ; 2009 Jan; 18(1):78-83 ; [PMID 19473225](#) ; in dit gerandomiseerde onderzoek bleek glutamaat niet tegen de neurotoxiciteit van taxol te beschermen.

1537)Duchek M et al ; Eur Urol 2009, Oct 6 (Epub ahead of print) [PMID 19819617](#) ; BCG is superieur als adjuvans voor blaaskanker t.o.v. Epirubicine plus Interferon-alpha2b. De recidiefkans wordt door BCG aantoonbaar meer gereduceerd. Zie de vele eerdere positieve publicaties aangaande BCG en blaaskanker in deze lijst.

1538)Listing M et al ; Psychooncology 2009 Dec; 18(12):1290-9 ; [PMID 19189275](#) ; Massage vermindert vermoeidheid bij patiënten met prostkanker en verbetert bij hen het welbevinden.

1539)Listing M et al ; Arch Womens Ment Health 2010 : 19 Febr ; Epub ahead of print ; [PMID 20169378](#) ; onderzoek vergelijkbaar met dat onder 1538 en met vergelijkbare resultaten.

1540)Barton DL et al ; Support Care Cancer 2010 Feb; 18(2):179-87 ; [PMID 19415341](#) ; In dit gerandomiseerde onderzoek bleek Amerikaanse ginseng aantoonbaar effectief tegen vermoeidheid bij kankerpatiënten.

1541)Liu YX et al ; J Tradit Chin Med 2009 ; Dec ; 29(4):263-7 ; [PMID 20112484](#) ; Yiqi bushen koufuye verbetert als adjuvant prognose van maagkanker bij patiënten met maagkanker, die chemo hebben gehad.

1542)Liu JZ et al ; J Altern Complement Med 2009 Oct;15(10):1127-30 ; [PMID 19821717](#) ; Haishengsu verhoogt bij patiënten met nierkanker de regressiekans in geval van immunotherapie en verbetert ook het welbevinden.

1543)Zhao XX et al ; Zhongguo Zhen Jiu 2007 Oct ;27(10):715-20 ;[PMID 18257343](#) ; Moxibustion met gember blijkt leukopenie bij chemotherapie meer tegen te gaan dan een regulier middel, zo blijkt uit gerandomiseerd onderzoek.

1544)Luis De DA et al ; Eur REv Med Pharmacol Sci 2009 Jul-Aug ;13(4):279-83 ; [PMID 19694342](#) ; Bij patiënten

met keelkanker helpt arginine de kans op fistulae in dat gebied te verlagen.

1545) Motalebnejad M et al ; J Contemp Dent Pract 2008 Mar 1;9(3):40-7 ; [PMID 18335118](#) : Uitwendig aanbrengen van honing vermindert mucositis door bestraling.

1546) Dai AW et al ; Chin J Integr Med 2009 Aug;15(4):303-6 ; [PMID 19688321](#) ; Yangyin Humo vermindert in gerandomiseerd onderzoek bijwerkingen bestraling in geval van keelkanker.

1547) Yi SY et al ; Zhongguo Zhong Xi yi Jie He Za Zhi 2008 Jan ;28(1):68-70 ; [PMID 18418975](#) ; In dit gerandomiseerde onderzoek bleek Ginkgo biloba de cardiotoxiciteit van adriamycine te verminderen.

1548) Butler LD et al ; Health Psychol 2009 Sep;28(5):579-87 ; 2009 ; Hypnose reduceert pijn bij borstkanker ; het zoveelste onderzoek met een vergelijkbaar resultaat. [PMID 19751084](#).

1549) Tian JH et al ; Am J Chin Med 2010;38(1):15-25 ; Feiji Recipe vermindert bijwerkingen chemo bij patiënten met NSCLC ; [PMID 20128041](#) ; zie ook de nummers 1110 en 1505, welke vergelijkbare resultaten laten zien.

1550) Small EJ ; J Clin Oncol 2006 Jul 1;24(19):3089-94 ; [PMID 16809734](#) ; Immunostimulant Sipuleucel-T verbetert in gerandomiseerd onderzoek mediane overlevingsduur bij uitgezaaide prostaatkanker .

1551) Lin YS et al ; Laryngoscope 2009 Jul;119(7):1348-52 ; [PMID 19402154](#) ; 75 mg zink per dag 2 maanden lang naast chemo-/radiotherapie verbetert de overleving van patiënten met een nasopharynxcarcinoom.

1552) Arrieta O et al ; J Clin Oncol 2010 Jul 20;28(21):3463-71 ; [PMID 20547984](#) ; ATRA verbetert overleving bij vergevorderde NSCLC indien reeds cisplatin en taxol wordt gegeven.

1553) Burnett AK et al ; Blood 2010 Feb 4; 115(5):948-56 ; [PMID 19965647](#) ; Slechts bij een subgroep met niet acute promyelocytair acute myeloïde leukemie verbetert ATRA de ziektevrije overleving ; overall is er geen effect op de ziektevrije overleving of op de overleving sec. Zie ook 1349.

1554) Issels RD et al ; Lancet Oncol. 2010 Jun ;11(6):561-70; [PMID 20434400](#) ; Hyperthermie verbetert als extra adjuvans bij soft tissue carcinoma overleving.

1555) Huang JY et al ; Shen Yi (een ginseng-afgeleide) naast gemzar en cisplatin vermindert bijwerkingen chemo en verbetert overleving bij slokdarmkanker ; [PMID 19912736](#).

1556) Lu P et al ; Chin J Integr Med 2008 Mar; 14(1):33-6 ; [PMID 18219455](#) ; Shen Yi naast chemo na operatie verbetert bij het NSCLC overleving.

1557) Schulze T et al ; Cancer Immunol Immunother 2009 Jan ; 58(1):61-9 ; [PMID 18488223](#) ; indien ASI bij darmkanker als adjuvans gegeven is, verbetert behandeling met het Newcastle-virus de prognose.

1558) Chen YZ et al ; Chin J Integr med 2009 Dec; 15(6):415-9 ; [PMID 20082245](#) ; Chinese kruiden verbeteren in gerandomiseerd onderzoek effectiviteit chemo bij NSCLC en bewerkstelligen daardoor een verlenging van de mediane overleving.

1559) Wu G et al ; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2010 Mar ;35(6):782-5 ; [PMID 20545209](#) ; Fupiyiwei vermindert bijwerkingen adjuvante chemo in geval van darmkanker ; de effectiviteit van de chemo was echter gelijk.

1560) Porena M et al ; Urol Int 2010;84(1):23-7 ; [PMID 20173364](#) : BCG is ter preventie van opnieuw blaaskanker superieur aan gemcitabine.

1561) Dubchek M et al ; Eur Urol 2010 Jan;57(1):25-31 ; [PMID 19819617](#) ; BCG blijkt ter preventie van een recidief blaaskanker superieur aan de combinatie epirubicine en interferon-alpha2b.

1562) Di Lorenzo G et al ; Cancer 2010 Apr 15;116(8): 1893-900 ; [PMID 20162706](#) ; Voor secundaire preventie van blaaskanker blijkt de ene BCG-variant beter dan de andere.

1563) Burger M et al ; J Transl Med 2010 Jun 8;8:54 ; [PMID 20529333](#) ; BCG blijkt voor secundaire preventie van blaaskanker beter dan antravesicale macrofagen-therapie.

1564) Koga H et al ; Int J Urol 2010 Sep ; 17(9):759-66 ; [PMID 20604814](#) ; Langer doorgaan met BCG bleek in dit onderzoek ter preventie van opnieuw blaaskanker dan slechts BCG voor 8 weken.

1565) Loo WT et al : Experts Opin Investig Drugs 2010 Apr; 19 Suppl 1: S91-100 ; [PMID 20374035](#) ; Rhodiola algida vermindert de patiënten met borstkanker die chemo krijgen de kans op zweren.

1566) Vadiraja SH et al ; Int J Yoga 2009 Jul;2(2):73-9 ; [PMID 20842268](#) ; Yoga vermindert bij patiënten met borstkanker stress, nausea, vermoeidheid en pijn ; zie o.a. ook 977, 1116, 1383 en 1404.

1567) Watanabe T et al ; Int J Cancer 2010 Oct 15;127(8):1984-90 ; dagelijks 500 mg zink-carnosine vermindert mucositis, smaakverlies en andere klachten bij patiënten, die radiochemotherapie krijgen in verband met keelkanker ; [PMID 20104529](#). Ook dit is mbt smaakverlies eerder gevonden : zie begin lijst!

1568)Brisbois TD et al ; Ann Oncol 2011 Feb 22 ; [PMID 21343383](#) ; Cannabis gaat eetlustverlies bij kankerpatiënten door chemo tegen ; verhoogt levenskwaliteit.

1569)Kirste S et al; Cancer 2011 Feb1 ; [PMID 21287538](#) ; 4200 mg Boswellia serrata per dag vermindert in vergelijking met placebo significant oedeem bij bestraling van hersentumoren.

1570)Chan KK et al ; Ann Oncol 2011 Feb 25 ; TCM verminderde neutropenie bij chemo voor eierstokkanker significant . [PMID 21355071](#).

1571)Messina G et al ; J Res Med Sci 2010; Jul; 15(4):225-8 ; [PMID 21526086](#); Melatonine verdubbelt responskans bij grootcellig longcarcinoom op cisplatin plus gemzar!

1572)Zhao M et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 2011 May 10;91(17):1167-72 ; [PMID 21756768](#) ; RFA naast TACE verlengt leven in vergelijking met TACE alleen bij patiënten met een primair HCC. Zie de vele andere publicaties over RFA (zoeken onder RFA!)

1573)Huang J et al ; Ann Surg 2010; Dec 252(6): 903-12 ; [PMID 21107100](#) ; Een operabel primair HCC is met chirurgie alleen ondanks de (aanvullende) waarde van RFA beter te behandelen dan met RFA ; belangrijk is dus wanneer wat met wat!

1574)Aghabati N et al ; Evid Based Complement Alternat Med 2010 Sep;793):375-81;[PMID 18955319](#) ; Therapeutisch aanraken vermindert bij kankerpatiënten die chemo krijgen pijn en vermoeidheid meer dan placebo.

1575)Akagi J en Baba H ; Int J Clin Oncol 2010 Apr;15(2):145-52 ; [PMID 20229169](#) ; PSK verbetert overleving bij maagkanker door remmen van CD57(+)-cellen.

1576)Rastelli AL et al ; Breast Cancer Treat 2011 Aug;129(1):107-16;[PMID 21691817](#) ; Hoge doses vitamine D2 verminderen in vergelijking met placebo spierpijn als bijwerking van arimidex.

1577)An LX et al ; Zhongguo Zhen Jiu 2010 Aug;30(8)669-73 ; [PMID 20942286](#) ; elektroacupunctuur verbetert in dit onderzoek effectiviteit anaesthesie en bevordert herstel na narcose.

1578)An LX et al ; Zhen Ci Yan Jiu 2010 Oct; 35(5):368-74 ; [PMID 21235066](#) ;dit onderzoek is vergelijkbaar met het vorige en kende een vergelijkbaar resultaat.

1579)Ancoli-Israel S et al ; Support Care Cancer 2011 Jun 11 ; [PMID 21660669](#) ; behandeling met helder wit licht voorkomt vermoeidheid in vergelijking met gedimd rood licht.

1580)Billhult A et al ; Anton Neurosci 2008 jun;14091-2):88-95; [PMID 18474451](#) : Massage in deze RCT bij 21 personen verbetert levenskwaliteit bij vrouwen die met bestraling voor borstkanker behandeld worden niet.

1581)Biglia N et al ; Climacteric 2009 Aug;12(4):310-8;[PMID 19415540](#) : Gabapentine werkt beter tegen hot-flushes bij borstkanker dan vitamine E, dat slechts een beperkt effect heeft ; overigens werkt E wel : zie ook RCT [PMID 9469333](#).

1582)Bai ZP en Deng XS ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2010 Aug;30(8):838-40 ; [PMID 21038653](#) ; Injectie van Oleum fructus bruceae in brochiale arterie verbetert resultaat chemo bij longkanker en verbetert ook de kwaliteit van leven.

1583)Andersen BL et al Cancer 2008 Dec 15; 113(12):3450-8; [PMID 19016270](#) : In deze interventie verbetert psychologische interventie de overleving ; zie ook nummer 1244 in deze lijst.

1584)Cao SG et al ; Zhonghua Wai Ke Za Zhi 2008 Jun 15;46(12):918-20;[PMID 19035150](#) ; insuline vermindert de kans op complicaties en de liguur in het ziekenhuis na operatie wegens maagkanker ; het ,moge duidelijk zijn dat insuline een biologische stof is met bijwrrkingen, die alleen door ter zake deskundige artsen kan worden toegepast.

1585)Chen ZJ et al ; Zhongguo Zhen Jiu ; 2008 Apr;28(4):251-3;[PMID 18481713](#) ; acupunctuur blijkt bij kankerpatiënten in vergelijking met andere medicatie aantoonbaar pijnstillend.

1586)Dong QT et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2010 Oct;30(10): 1036-40 ; [PMID 21066885](#) ; Shenmaiinjecties vermindert postoperatieve vermoeidheid bij maagkankerpatiënten, wanneer gecombineerd met enterale voeding in vegelijking met enterale voeding alleen ; ook voedingstoestand en immuniteit dan beter.

1587)Fawzi FI et al ; Arch Gen Psychiatry 1993 Sep;50(9):681-9;[PMID 8357293](#) ; Psychotherapie verbeterde in deze RCT de overleving bij patiënten met een maligne melanoom.

1588)Fife D et al ; Dermatol Surg 2010 Dec;36(12):1921-7; [PMID 21070458](#) ; LED-belichting verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek bij borstkankerpatiënten niet de mate van bestralingsdermatitis.

1589)Hou EC en Lu YX ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2009 Mar;29(3):225-7 ; [PMID 19548439](#) ; TCM vermindert de bijwerkingen van TACE.

1590)Ryan JL et al ; Support Care Cancer 2011 Aug 5 ; [PMID 21818642](#) ; Gember vermindert in vergelijking met placebo misselijkheid bij chemotherapie.

1591)Pillai AK et al ; Pediatr Blood Cancer 2011 Feb;56(2):234-8;[PMID 20842754](#) : Ook bij kinderen vermindert gember in vergelijking met placebo de misselijkheid van chemo ; zie ook 1590, 1531 en 871

1592)Muecke R et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2010 Nov 1 78(3):828-35;[PMID 20133068](#) ; seleniumsuppletie (300 mcg extra per dag) bij baarmoederkankerpatiënten met een relatief laag seleniumgehalte in het bloed bleek de diarree als bijwerking van de bestraling te reduceren.

1593)Jacknow DS et al ; J Dev Behav Pediatr 1994 Aug;15(4):258-64;[PMID 7798371](#); Hypnose vermindert in geval van chemo bij kinderen misselijkheid en braken ; zie de vele andere studies met hypnose bij andere kankersoorten, veelal evenwel in een andere setting.

1594)Ahmad IU et al ; Nutr Cancer 2010;62(7):996-1000; [PMID 20924975](#) : sojaisoflavonen gaan bijwerkingen van bestraling bij prostaatcancer tegen en reduceren de kans op impotentie.

1595)Kapur G et al ; Eur J Cancer Care 2010 Sep;19(5):643-7 ; [PMID 20030701](#) ; lichaamsbeweging verminderde in dit gerandomiseerde onderzoek de bijwerkingen van bestraling voor prostaatcancer.

1596)Robinson JW et al ; Cancer 2009 Oct 15;115(20):4695-704 ; [PMID 19691092](#) ; bij de behandeling van lokale prostaatcancer is cryoablatie ongeveer even effectief als bestraling, maar leidt tot meer sexuele problematiek.

1597)Mustian KM et al ; J Support Oncol 2009 Sep-Oct; 7(5):158-67 ; [PMID 19831159](#) ; Intensief sporten vermindert bij patiënten, die voor prostaat- of borstkanker bestraald worden, de kans op vermoeidheid in vergelijking met een controle-groep.

1598)Jen KL et al ; Obes Res 2004 Feb;12(2):306-12;[PMID 14981223](#) ; Bij obese borstkankerpatiënten blijkt het mogelijk met goede voorlichting een significante gewichtsreductie te bereiken ; dit gaat samen met een verlaging van de leptinespiegels ; dit alles is relevant, want een lagere calorische inname gaat samen met een gunstiger klinisch beloop (zie o.a. : nummer 11, 927, maar ook 1381.

1599)Li CJ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2009 Jan;29(1):26-9;[PMID 19338148](#) ; Jianpi wenshen (JW)verbetert werking chemo bij longkanker niet significant.

1600)Braga M et al ; Nutrition 2011 Sep 3 ; [PMID 21890323](#) ; het geven van extra glutamine , groene thee en antioxidanten (C,E, selenium en zink) voor de operatie wegens alvleesklierkanker deed de totale endogene antioxidantcapaciteit stijgen, maar het C-reactieve eiwit was na de operatie gelijk aan dat van de controle-groep ' grotere aantallen en kijken naar een hardere parameter, bijvoorbeeld aantal complicaties, relaps-rate etc. was slimmer geweest.

1601)Chin JL et al ; Prostate Cancer Prostata Dis 2008 ;11(1):40-5;[PMID 17579613](#) ; cryoablatie is even effectief ter behandeling van lokale prostaatcancer als bestraling ; zie ook 1442 en 1596.

1602)Huilgol NG et al ; J Cancer Res Ther 2010 Oct-Dec;6(4):492-6;[PMID 21358087](#) ; Hyperthermie vergroot de responskans bij patiënten, die vanwege een head- and neckcancer bestraald worden.

1603) Murphy RA et al ; Cancer 2011 Aug 15;117(16):3774-80; [PMID 21328326](#) ; Visolie vergroot de responskans bij NSCLC-patiënten op carboplatinum met of vinorelbine of gemzar erbij, significant.

1604) Murphy RA et al ; Cancer 2011 Apr 15;117(8):1775-82 ; Visolie gaat bij longkankerpatiënten, die chemo krijgen verlies van spiermassa en van lichaamsgewicht tegen ; reeds 2,2 gram visolie per dag heeft al een gunstig effect.

1605)Vernia P et al ; Lancet 2000 Oct 7 ; 356(9237):1232-5;[PMID 11072942](#) ; Butyraat vermindert in dit gerandomiseerde onderzoek bij lokale applicatie stralingsproctitis.

1606) Lin C et al ; J Tradit Chin Med 1996 Dec;16(4):267-9; TCM naast chemo bij kankerpatiënten geeft meer

regressies dan met chemo alleen.

1607)Lin SY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 May;28(5):414-7;[PMID 18672767](#) ; Qingfei Huatan Quyu is effectief ter behandeling van bestralingspneumonie.

1608) Liu L et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Dec;27(12):1082-5 ; [PMID 18198640](#) ; Shenqi Fuzheng vermindert kans op radiopneumonie bij patiënten, die voor een thorax-tumor bestraald worden ; uiteraard dit invergelijking met een controle-groep.

1609)Liu C et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 1999 May;19(5):276-8;[PMID 11783240](#) ; Qinggan Jiedu Sanjie –drank vermindert bij TACE de kans op ernstige levercomplicaties.

1610)Guo L et al ; Med Oncol 2011 Sep 18;[PMID 21928106](#) : Astragalus verbetert bij patiënten met longkanker , die chemo krijgen het welbevinden : minder moe, minder pijn, minder misselijk, minder verlies van eetlust etc. Zie o.a. ook de nummers 514 en 1094 : overall verbetert Astragalus ook de levensverwachting!

1611)Liu Y et al ; Di Yi Jun Yi Da Xue Xue Bao 2005 Oct;25(10):1308-11; [PMID 16234118](#) ; Lactone I van Atractyloides macrocephala Koidz bleek bij cachectische kankerpatiënten in vergelijking met een visoliesupplement de eetlust te verbeteren.

1612)Lu C et al ; JNCI 2010 Jun 16 ; 102(12):859-65; [PMID 20505152](#) ; Haaiekraakbeenextract verbetert niet het resultaat van chemoradiatie bij patiënten met NSCLC.

1613)Nash MR en Tasso A ; Int J Clin Exp Hypn 2010 Oct;58(4):497-504; [PMID 20799126](#) ; hypnose vermindert de pijn bij vrouwen met borstkanker ; zie ook 1548.

1614)Felekis D et al ; Nutr Cancer 2010;62(8):1105-12 ; [PMID 21058198](#) ; Patiënten met keelkanker die immunonutrition rondom de operatie krijgen (RNA, arginine en omega-3-vetzuren) blijken aantoonbaar minder last te hebben van complicaties ; wat voor buikoperaties wegens kanker geldt, geldt klaarblijkelijk ook voor operaties wegens keelkanker.

1615)Pan YL en Pan YZ ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Sep;27(9):807-9 ; [PMID 17969893](#) ; Zhiling verbeterde in deze RCT met placebo de kwaliteit van leven bij patiënten met gevorderde kanker, die een qi-yin-deficientie hadden.

1616)Ohno R et al ; Gan to Kagaku Ryoho 1986 Apr;13(4Pt2):1264-9;[PMID 3524463](#) ; Nocardia verlengt de ziektevrije overleving van patiënten met AML in remissie bijna significant ; onderzoek dient met grotere aantallen herhaald te worden.

1617)Rao MR et al :Complement Ther Med 2009 Jan;17(1):1-8;[PMID 19114222](#) : Yoga reduceert in deze RCT de angst bij patiënten met borstkanker ; zie ook : 1116, 1383 , 1404 , 1405, 1530 en 1566.

1618)Enblom A et al ; Ann Oncol 2011 ,Sep 23 ; [PMID 21948812](#) ; Acupuncture niet beter dan placebo-acupuncture ingeval van misselijkheid door radiotherapie.

1619)Roscoe JA et al ; J Pain Symptom Manage 2010 Sep;40(3):379-90 ; [PMID 20579837](#) ; De verwachting van misselijkheid manipuleren bij patiënten die er erg bang voor zijn (door acupressure , ontspannings-CD's etc.) verminderde bij patiënten die erg bang voor misselijkheid waren, de misselijkheid ; bij patiënten die geen angst voor misselijkheid hadden nam hierdoor de misselijkheid juist toe!

1620)Shi J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2005 May;25(5):451-3;[PMID 15957843](#) ; Bij vochtophoping in verband met kanker in de borstholte is het resultaat van drainage plus aiyishu-injecties beter dan van drainage alleen ; met Aiyishu was er minder pleurale effusie en was de levenskwaliteit beter.

1621)Stendell-Hollis NR et al ; J Hum Nutr Diet 2010 Dec;23(6):590-600 ; [PMID 20807303](#) ; Groene thee, gedecaffeineerd, bevordert bij patiënten behandeld voor borstkanker, die te zwaar zijn gewichtsverlies.

1622)Sun BM et al ; Zhong Xi Yi Jie He XUE Bao 2010 Jul;8(7):641-4; [PMID 20619140](#) ; Acupuncture vermindert misselijkheid vanwege parese maag ivm operatie buik (o.a. vanwege kanker).

1623)Li XJ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie Ha Za Zhi 2011 Aug;31(8):1062-5 ; [PMID 21910335](#) ; Lokale hyperthermie plus Lentinan-injectie blijkt werkzaam tegen tumoren met vochtvorming in de borstholte.

1624)Sharma S et al ; Eur J Cancer 2011 Jul 6 ; [PMID 21741230](#) ; Produkt op basis van lactobacillus brevis vermindert mucositis ten gevolge radiatie en chemo bij keelkankerpatiënten ; zie ook 1048, 1266, 1300, 1395 , 1380, 1386,1387, 1392, 1457, 1546 en 1567.

1625)Liu Z et al ; Aliment Pharmacol Ther 2011 Jan;33 (1):50-63;[PMID 21083585](#) ; Probiotica verminderden in dit gerandomiseerd dubbelblind onderzoek de kans op infectie samenhangend met operatie wegens darmkanker!

1626)Horvat M et al ; Wien Klin Wochenschr. 2010 May;122 Suppl 2:26-30;[PMID 20517667](#) ; Prebiotische reiniging darm even effectief als met een bekende mechanische reiniging darm om complicaties wegens colorectale chirurgie tegen te gaan.

1627)Tu XH en Chen ZY; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 Aug;28(8):738-41;[PMID 18928103](#) ; Buzhong yigi plus imodium vermindert diarree postoperatief in verband met darmkanker meer dan imodium alleen.

1628)Vadiraja HS et al ; Complement Ther Med Oct-Dec; 17(5-6):274-80; [PMID 19942107](#) ; Yoga verbetert de levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten ; zie ook 977, 1030, 1116, 1383, 1404, 1405, 1530, 1566 en 1617.

1629)Sun HX et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi ; 2009 Jan;29(1):23-5;[PMID 19338147](#) ; xlaoliu baofei verbetert levenskwaliteit bij patiënten met net kleincellige longkanker, die chemo krijgen.

1630)Tian HQ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Feb;27(2):157-9;[PMID 17343006](#) ; Fructus brucea-olie vermindert bij chemo voor NSCLC de bijwerkingen op het immuunsysteem en verbetert de levenskwaliteit .

1631)Syrjala KL et al ; Pain 1992 Feb;48(2):137-46 ; [PMID 1350338](#) ; hypnose of cognitieve training vermindert pijn en misselijkheid bij kankerpatiënten, die chemo krijgen.

1632)Watanabe M et al ; Br j Surg 2010 Dec;97(12):1791-7;[PMID 20799286](#) ; mechanische darmreiniging vanwege een komende operatie wegens darmkanker vermindert zowel het aantal Lactobacillen als de Bifidobacterien in de darm ; dit lijkt zeker geen extra voordeel ; zie ook 1626.

1633)Wang H et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 Feb;28(2):101-4;[PMID 18386567](#) ; Rbarber verlaagt bij patiënten geopereerd aan maagkanker CRP en IL-6 ; verlaagt de ontstekingsreactie en de darm komt eerder op gang ; zie ook 1027.

1634)Wang HZ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Oct;27(10):927-9;[PMID 17990465](#) ; Fuzheng Hewei vermindert de bijwerkingen van chemo bij maagkanker en verbetert de 1-jaarsoverleving.

1635)Wang JY et al ; Ai Zheng 2007 Jul;26(7):778-81 ; [PMID 17626759](#) ; Shenqi verbetert de immunusstatus na operatie aan slokdarmkanker, maar verbetert de 1-jaarsoverleving niet.

1636)Wang B et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2000 Oct;20(10):736-8;[PMID 11938807](#) ; Qi aanvullen vermindert de bijwerkingen van radiochemotherapie bij alvleesklierkanker plus verbetert de 1- en 2-jaarsoverleving.

1637) Lazarevic B et al ; Nutr Cancer 2011;63(6):889-98;[PMID 21714686](#) ; synthetische genisteine in een dagdosering van slechts 30 mg per dag doet bij patiënten met lokale prostaatkanker de PSA in vergelijking met placebo al zakken!

1638)deVere White RW et al; Nutr cancer 2010;62(8):1036-43;[PMID 21058191](#) ; Dagelijks 450 mg genisteine met 300 mg daidzeine tezamen hebben in dit onderzoek geen invloed op de PSA bij mannen met lokale prostaatkanker ; ik denk dat hier de bioavailability minder is en dat in het vorige onderzoek meer lokaal gemeten is.

1639)Xiao C et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2010 Jul;8(7):624-8; [PMID 20619137](#) ; Bij bestralen van delen van de borstholte in verband met kanker kan er radiopneumonitis optreden ; Linagxue Jiedo Huoxue gaan dit tegen.

1640)Wu J et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2010 Feb;30(2):137-40;[PMID 20462038](#) ; Kangliu Zengxiao – drank vermindert de bijwerkingen van chemo bij NSCLC en verbetert de activiteit ervan.

1641)Wu WY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2009 Jan;29(1):19-22;[PMID 19338146](#) ; Shenfu per injectie vermindert bij NSCLC de bijwerkingen van cisplatin.

1642)Wang Y et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2009 Jun;7(6):514-7;[PMID 19583931](#) ; Xuesaitong injecties verminderen de kans op thrombose bij patiënten die vanwege maagkanker laparoscopisch geopereerd worden.

1643)Xiao H en Yang J ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2011 Feb;31(2):164-7;[PMID 21425566](#) ; Sijunzi geeft bij patiënten die voor darmkanker oxaliplatin plus 5-FU en LV krijgen een betere immunusfunctie, maar ook minder bijwerkingen van deze chemo.

1644)Ina K et al ; World J Clin Oncol 2011 Oct 10;2(10):339-43;[PMID 21994907](#); Lentinan verlengt leven van patiënten met gevorderde maagkanker, die chemo krijgen ; er zijn veel van dit soort studies ; zie bijv. 1511.

1645)Wang W et al ; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2006 Feb 20; 9(1);78-81;[PMID 21144289](#) ; Lentinan verbetert bij patiënten met een NSCLC significant de levenskwaliteit.

1646)Yan GY et al ; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2011 May;9(5):525-30;[PMID 21565138](#) ; Kangliu Zengxiao vermindert ingeval van chemo voor NSCLC de bijwerkingen van de chemo ; de geclaimde hogere regressie is evenwel niet statistisch significant!! [PMID 21565138](#) ; zie ook 1640.

1647)Yang ZY et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 1987 Jan;9(1):48-9;[PMID 3297588](#) ; Destagnation verbetert resultaat bestraling bij slokdarmkanker niet ; zie ook 73 ; bij het nasopharynxcarcinoom is Destagnation wel relevant!

1648)Ye F et al ; J Tradit Chin Med 2007 Mar ;27(1):19-21 ; [PMID 17393618](#) ; Electroacupunctuur verhoogt de leuco's bij patiënten die chemo krijgen significant, wat natuurlijk gunstig is. Zie o.a. 894, 1194, 1389, 1415,1450 en 1577.

1649)Yang YF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Oct;27(10):879-82 ; Quxie vermindert bij darmkanker de relaps-kans en de kans op meta's ; [PMID 17990451](#); zie ook 1402 en 1506.

1650)Xu ZY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi He Za Zhi 2007 Oct;27(10):874-8; [PMID 17990450](#) ; Kangliu Zengxiao verlengt leven NSCLC-patiënten die chemo krijgen en verbetert hun levenskwaliteit ; zie ook 1640 en 1646.

1651)Yu JM et al ; Zhen Ci Yan Jiu 2010 Feb;35(1):43-6; [PMID 20458906](#); Elektroacupunctuur vermindert bij narcose behoefte aan reguliere medicatie en geeft eveneens een stabielere bloeddruk (dit alles bij operatie vanwege borstkanker).

1652)Yoshida H et al ; Hepatology 2011 ; 54(2):532-40; [PMID 21574174](#) ; itt nummer 1356 vinden deze onderzoekers geen verlaging van de relaps-rate van het HCC na behandeling.

1653)yu QS et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie H Zha Zhi 2005 Aug; 25(8):710-3 ; Jianpi Tongli vermindert bij patiënten geopereerd wegens maagkanker de kans op complicaties , terwijl de overleving verbetert!! [PMID 16152828](#).

1654)Frisk J et al ; Support Care Cancer 2011 ; april ; [PMID 21468626](#) ; Acupunctuur verbetert levenskwaliteit en slaap bij borstkankerpatiënten, die last hebben van hot flushes : deze nemen af, maar ook de angst etc.

1655)Zhang FL et al ; Zhongguo Zhong Xi Jie He Za Zhi 2009 Oct; 29(10):922-5; [PMID 20073226](#) ; Elektroacupuncture vermindert bij kankerpatiënten obstipatie door morfine.

1656)Zhang Y et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2010 Mar;30(3):280-2;[PMID 20535927](#) ; Shenqi Fuzheng vermindert bijwerkingen chemo bij darmkanker en verhoogt de effectiviteit ervan ; zie ook o.a. 1043, 1048, 1261, 1325, 1369, 1376, 1417, 1465, 1466, 1507, 1512, 1513, 1608 en 1635.

1657)Zhang QY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yie He Za Zhi, 2005 Dec;25(12):1074-6;[PMID 16398425](#) ; Pingxiao verbetert duur ziektevrije periode bij patiënten met vergevorderde borstkanker, die met chemo/hormonale therapie behandeld worden.

1658)Zheng W et al ; Zhongguo Zhong Xi Jie He Za Zhi 2007 Dec;27(12):1121-3; [PMID 18198648](#) ; TCM vermindert radiopneumonitis.

1659)Zhang B et al ; Ai Zheng 2004 Nov;23(11 Suppl):1470-2;[PMID 15566660](#); Sheng ban vermindert in deze RCT de daling van thrombocyten als bijwerking van chemo.

1660)Pan YL en Pan YZ ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Sep;27(9):807-9;[PMID 17969893](#) ; Zhiling verbetert de kwaliteit van leven bij kankerpatiënten in vergelijking met pingxiao ; zie respectievelijk 1322 en 1657.

1661)Zhang QY et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2005 Dec;25(12):1074-6;[PMID 16398425](#) ; Pingxiao vermindert bijwerkingen van chemo/hormonale therapie bij patiënten met gevorderde borstkanker en verlengt ziektevrije perioden ; zie 1657.

1662)Zick SM et al ; relaxerende acupressuur vermindert in gerandomiseerd onderzoek vermoeidheid bij kankerpatiënten ; zie ook 1389.

1663)Zhu XY et al ; Zhongguo Zhong Xi Jie He Za Zhi 2010 Feb;30(2):205-7; [PMID 20462054](#) ; Shenqi Fuzheng

vermindert bij patiënten met een hematologische maligniteit, die chemo krijgen de bijwerkingen. Zie ook o.a. 1043, 1048, 1261, 1325, 1369, 1376,1417, 1465, 1466, 1507, 1512, 1513, 1608, 1635 en 1656.

1664)Meng Z et al ; Cancer 2011 ; [PMID 22072272](#) ; in deze RCT is met acupunctuur een duidelijke afname van xerostomie als bijwerking van chemo te bereiken.

1665)Zhuang SR et al ; Phytother Res 2009 Jun;23(6):785-90;[PMID 19145638](#) ; Citronellol metextracten van *G lucidum*, *C pilosula* en *A. Sinensis* samen verminderde in dit onderzoek bijwerkingen reguliere kankerbehandeling.

1666)Zhu X et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2000 Nov;20(11):818-20;[PMID 11938825](#) ; Shenlong vermindert bij patiënten met een nasopharynxcarcinoom de bijwerkingen van radiotherapie ; de overleving was hierdoor net niet significant beter (P=0.0518)

1667)Zhou DH et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2005 Dec;25(12):1061-5; [PMID 16398422](#) ;TCM vermindert bijwerkingen chemo bij NSCLC ; zie ook onder andere 1077 .

1668)Burish TG en Lyles JN ; J Behav Med 1981 Mar;4(1):65-78;[PMID 7026794](#) ; Ontspanningstherapie vermindert bijwerkingen chemo ; zie ook o.a. 917 en 1239.

1668)Vasterling J et al ; J Behav Med 1993 Feb;16(1):65-80;[PMID 8433358](#) ; afleiding en ontspanning helpen bijwerkingen chemo te verminderen ; zie ook o.a. 1667.

1669)Iwadata Y et al ; J Neurooncol 1993 Feb;15(2):185-93;[PMID 8509823](#) ;ingeval van hersenmetastasen verlengt infuus met mannitol naast chemo het leven ; dit geldt niet voor glioma's.

1670)Maunsell E et al ; J Clin Oncol 1996 Oct; 14(10):2747-55 ; [PMID 8874336](#) ; Ontstressen bij vrouwen die een minimale psychosociale ondersteuning voor net ontdekte borstkanker krijgen, verbetert bij hen de levenskwaliteit niet.

1671)Hoskin PJ et al ; J Clin Oncol 2010 Nov 20;28(33):4912-8;[PMID 20956620](#) ; Nicotinamide verbetert als adjuvans bij patiënten die wegens blaaskanker bestraald worden de overleving.

1672)Carlson LE et al ;Support Care Cancer 2001 Mar;9(2):112-23;[PMID 11305069](#) ; Meditatie vermindert stress en verbetert algehele psychische toestand bijborstkankerpatiënten.

1673)Feng Y et al ; J Tradit Chin Med 2011 Sep;31(3):199-202;[PMID 21977863](#) : Acupunctuur verminderde in deze RCT : de aan de maligniteit gekoppelde depressie en verbeterde overall de levenskwaliteit bij kankerpatiënten.

1674)Given C et al ; J Clin Oncol 2004 Feb 1;22(3):507-16;[PMID14752074](#) ; Cognitieve gedragstherapie versus niets verbeterde in dit onderzoek het welbevinden van kankerpatiënten.

1675)Post-White J et al ; Integr Cancer Ther 2003 Dec;2(4):332-44;[PMID 14713325](#) ; Therapeutische massage en healing touch verminderen beide pijn,vermoeidheid en neerslachtigheid dan standard care alleen. De korte subjectieve evaluatie van een continue variabele sluit hier evenwel een placebo-effect niet uit.

1676)Barry P et al ; J Music Ther 2010 Fall;47(3):233-63;[PMID 21275334](#) ; muziek maken/remixen met een computer leidde in een kleinschalig onderzoek bij kinderen ondanks de beperkte opzet bijna tot een significant betere compliance met betrekking tot radiotherapie.

1677)Bar-Sela G et al ; Nutr Cancer 2007;58(1):43-8;[PMID 17571966](#) ; tarwegrassap vermindert bij borstkankerpatiënten kans op bijwerkingen chemo.

1678)Berk L et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2007 Jul1;68(3):852-7;[PMID 17418968](#) ; bij bestraling van hersenmetastasen, maakt het niet uit of je 20 mg melatonine 's-Ochtends dan wel 's-Avonds geeft ; ik moet zeggen dat ik dit een onzinnig experiment was.

1679)Bilhult A et al ; J Altern Complement Med 200 Jan-Feb;13(1):53-7;[PMID 17309378](#) ; massages verminderden ook in dit gerandomiseerde onderzoek bij patiënten met borstkanker misselijkheid samenhangend met chemo.

1680)Dollinger MM et al ; BMC Cancer 2010 Aug 24;10:457 ; [PMID 20735834](#) ; Thymostimuline heeft geen effect op beloop uitgezaaide primaire leverkanker.

1681)Clark M et al ; J Music Ther 2006 Fall;43(3):247-65;[PMID 17037953](#) ; muziek vermindert bij patiënten die radiotherapie krijgen angst en gevoelens van distress ; in de tijd wordt dat wel minder, wat duidt op een belangrijke placebo-component. Depressie, vermoeidheid en pijn werden niet beïnvloed.

1682)Bufalini A ; Minerva Pediatr 2009 Aug; 61(4):379-89;[PMID 19752847](#) ; muziek bleek hier bij kinderen met kanker duidelijk de angst te verminderen. Zie ook 881,887 , 905, 910, 915, 918, 925,1371, 1676 en 1681.

1683)Chitapanarux I et al ; Radiat Oncol 2010 May 5;5:31;[PMID 20444243](#) ; Probiotica verminderen in vergelijking met placebo duidelijk de bijwerkingen van bestraling wegens baarmoederhalskanker ; zie ook : 304, 1229, 1378 en 1445.

1684)Huang ST et al, Int J Nurs Stud 2010 Nov;47(11):1354-62;[PMID 20403600](#);Muziektherapie plus een analgeticum verminderde de pijn bij kankerpatiënten meer dan een analgeticum alleen.Zie overigens ook 1682.

1685)Hanser SB et al ; J Soc Integr Oncol 2006;4(3):116-24; muziek verbetert bij patiënten met uitgezaaide borstkanker de levenskwaliteit ; zie ook beide vorige publicaties.

1686)Mazdak H en Zia H ; Int J Prev Med 2012 Feb;3(2):110-5;[PMID 22347607](#) : vitamine E halveert de recidiefkans na behandeling wegens lokale oppervlakkige blaaskanker met bij de helft! 1687)Ingersoll GL et al ; Oncol Nurs Forum. 2010 Mar;37(2):213-21;[PMID 20189927](#) : Corcord-vruchtensap vermindert in een RCT bij kankerpatiënten die chemo krijgen, misselijkheid en braken in vergelijking met placebo!

1688)Johnson JR et al ; J Pain Symptom Manage 2010 Feb;39(2):167-79;[PMID 19896326](#) : bij kankerpatiënten is met een gerichte toepassing van een cannabis-extract een verdere pijnreductie in vergelijking met placebo mogelijk!!

1689)POetrelli F et al ; J Cancer Res Clin Oncol 2012 Feb;138(2):179-87;[PMID 21972052](#) ; parenteraal gegeven ijzer vermindert de kans op anemie door chemo ; niet echt verbazingwekkend!

1690)Hoffman CJ et al ; J Clin Oncol ; 2012 ; JCO.2010.34.0331 ; Stress-reductie door psychotherapeutische maatregelen verbeterde ook in dit gerandomiseerde onderzoek bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit.

1691)Li XM et al ; Breast Cancer Res Treat 2011 Jul;128(2):411-9;[PMID 21537935](#) ; In dit gerandomiseerde onderzoek bleek muziek een pijnverminderend effect te hebben.

1692)Liang B et al ; World J Gastroenterol 2008 Apr 21;14(15) : 2434-9;[PMID 18416476](#) ; Visolie plus sojaolie (1 : 5) in vergelijking met evenveel sojaolie alleen (er werd 7 dagen lang 1,2 gram per kg lichaamsgewicht per dag gegeven) gaf bij patiënten geopereerd aan darmkanker in de visoliegroep een verbetering van vele immuunparameters en een trend tot een korter verblijf in het ziekenhuis. Sojaolie is ook niet slecht, wat wellicht het gunstige effect van visolie wat versluiert heeft ; zie de vele studies eerder in deze lijst, die laten zien dat visolie het verblijf in het ziekenhuis verkort en de kans op infecties vermindert.

1693)Lin MF et al ; J Clin Nurs 2011 Apr ; [PMID 21385249](#) ; Muziek en geruststellend toespreken verminderen bij kankerpatiënten de angst voor chemo (niet verbazingwekkend).

1694)Leon-Pizarro C et al ; Psychooncology 2007 ;16(16):971-9;[PMID 17311247](#); ontspanningstechnieken en 'guided imagery' verbeteren de kwaliteit van leven bij borstkanker- en gynaecologische patiënten, die brachytherapie ondergaan. Zie ook 929.9244, 954, 962, 986 en 1062.

1695)Choi H et al ; Urology 77(4):884-90 ; 2011 ; In deze RCT blijkt gauwgom kauwen na radicale cystectomie de darmbeweging eerder op gang te doen komen ; [PMID 20950844](#). Sneller naar huis en dus kostenbesparend!

1696)Wan Q et al ; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2011 ; 36(22):3207-9 ; [PMID 22375409](#). Shenqi Fuzheng verminderde ook in dit onderzoek de bijwerkingen van chemo met o.a. cisplatin bij NSCLC ; verderwas er de duidelijke trend van meer regressies in de Shenqi Fuzheng-groep.

1697)Yu ZY et al ; Chin J Integr Med 2012 , Feb ; 18(2):106-11 ; [PMID 22311406](#) ; Feitai vermindert de bijwerkingen van chemo bij inoperabele NSCLC en verbetert de ziektevrije overleving ; dit alles op gerandomiseerde basis in vergelijking met een controlegroep uiteraard.

1698)Ma H et al ; J Trad Chin Med 2007 Sep;27(3):193-6;[PMID 17955656](#) ; lianbai blijkt lokaal gegeven blijkt stralingsdermatitis tegen te gaan en herstel huid te bevorderen.

1699)Nakamura K et al ; Nutrition 2005 Jun;21(6):639-49;[PMID 15925286](#); deze studie sluit aan bij 1692.

1700)McGough C et al ; Aliment Pharmacol Ther 2008 Jun 1;27(11):1132-9;[PMID 18315590](#) ; een lager aantal calorieën plus verder aangepast, dwz elementair gemaakt dieet vermindert niet de bijwerkingen van bestraling

wanneer er met normale voeding vergeleken wordt. Overigens doen probiotica dat wel, zoals men elders in deze lijst zien kan!

1701) Li G et al ; JPEN 2012 Mar;36(2):213-8;[PMID 22038209](#) ; ingeval van intraperitoneale chemo plus hyperthermie bij gastrectomie blijkt enterale voeding direct na operatie de bijwerkingen meer te reduceren dan parenterale voeding.

1702) Miko Enomoto T et al ; Am J Surg 2005 May;189(5):627-30;[PMID 15862509](#) ; Lokaal glutathion en lokale anthocyanen samen beschermen de huid in vergelijking met lokale placebo tegen de bijwerkingen van bestraling. Of er ook een interactie is mbt de bestraalde kanker is niet bekend.

1703) Fujita T et al ; Eur Surg Res 2012 Mar 1;48(2):79-84;[PMID 22377820](#) ; eerder beginnen met enterale voeding na operatie wegens slokdarmkanker vermindert de kans op complicaties significant.

1704) Jensen JM et al ; Strahlenther Onkol 2011 Jun;187(6):378-84;[PMID 21603988](#) ; de huid behandelen met een water-olie-emulsie gaat een drogere huid als bijwerking van radiotherapie bij borstkankerpatiënten tegen.

1705) Hu Y et al ; J Thorac Dis 2011 Dec ;3(4):249-54;[PMID 22263099](#) ; enterale infusie met traditionele Chinese geneesmiddelen na operatie wegens slokdarmkanker bevordert gastroenterale functie.

1706) Chan KK et al ; Ann Oncol. 2011 Oct;22(10):2241-9;[PMID 21355071](#); TCM , zoals bij chemo voor eierstokkanker toegepast hier, verbeterde de kwaliteit van leven niet, al verbeterde wel de kans op neutropenie enorm.

1707) Van der Lee ML en Garssen B ; Psychooncology, 2012 Mar;21(3):264-72;[PMID 22383268](#) ; Mindful-based cognitieve therapie verminderde in deze RCT de vermoeidheid bij kankerpatiënten lijdende aan extreme vermoeidheid.

1708) Garssen B et al ; Psychooncology 2012 Mar 1; [PMID 22383279](#); In deze RCT verminderde stressmanagement vermoeidheid, depressie en dergelijke op de korte termijn.

1709) Ndao DH et al ; Psychooncology 2012 Mar;21(3):247-54;[PMID 22383266](#); met aromatherapie (bergamotolie uitwendig) waren bij kinderen en adolescenten 1 uur na stamcelinfusie de angst en misselijkheid eerder erger dan minder. Complementair is niet altijd een verbetering en/of zelfstandig van extra belang.

1710) Jones JM et al ; Psychooncology ; 2011 sep 9; PMID21905162 ; extra informatie over reguliere therapie buiten gewone informatie maakt dat patiënten aantoonbaar beter psychologisch op verdere therapie zijn voorbereid ; juist in de CAM-sector wordt veel extra informatie over de reguliere therapie gegeven.

1711) Lazarevic B et al ; Nutr cancer 2011;63(6):889-98;[PMID 21714686](#); Genisteine verlaagt in geval van gelokaliseerde prostaatkanker de PSA ; zij het dat de P-waarde 0,051 bedroeg!

1712) Golombick T et al ; Am J Hematol 2012; 15 feb ; [PMID 22473809](#) ; Curcumine (4 dan wel 8 gram per dag) blijkt in staat bij 'smoldering' Kahler, maar ook bij MGUS de lichte ketens van maligne origine te verlagen ; ook de creatinine verbetert in vergelijking met placebo.

1713) Morihara D et al ; Hepatol Res 2012 Jan 13;[PMID 22380706](#) ; BCAA bevorderen herstel leverfuncties na RFA vanwege primaire leverkanker. Zie ook het overzicht bij 1251 en 1294.

1714) Ruers T et al ; Ann Oncol 2012 Mar 19 ; [PMID 22431703](#) ; Systemische behandeling van levermetastasen vanwege darmkanker plus RFA geeft een langere progressievrije overleving dan met systemische therapie alleen.

1715) Rothwell PM et al ; Lancet 379 ; 1591-1601;2012 ; Aspirine verlaagt metastaseringsneiging van kanker en verlaagt sterfte aan adenocarcinomen ; met name de metastasering werd meer geremd naarmate er langer aspirine gebruikt was ; een duidelijk therapeutisch effect.

1716) Shimizu T et al ; Gan To Kagaku Ryoho 2005 Aug;32(8):1139-43;[PMID 16121916](#) ; OK-432 was net zo effectief bij het bestrijden van maligne pleurale effusie als cisplatin, maar OK-432 werd beter verdragen ; zie ook 249.

1717) zie 1668 ; nummer 1668 komt 2 keer voor.

1718) Wang JL et al ; Mol Med Report 2012 Mar;5(3):745-8;[PMID 22200763](#) : Lentinan verbetert prognose slokdarmkankerpatiënten.

1719)Chen WJ et al; Cancer Invest 2011 Feb;30(2):126-30;[PMID 22148972](#). Bij pleurale effusie vanwege longkanker leidt cisplatin plus OK-432 plus hyperthermie tot een betere lokale controle dan cisplatin met OK-432 alleen.

1720)Hayashi Y; Nihon Sanka Fujinka Gakkai Zasshi 1988 Feb;40(2):179-86;[PMID 3361173](#) : PSK bevordert in deze RCT jhet kankerdodende vermogen van bestraling bij patiënten met baarmoederhalskanker.

1721)Arrieta O et al ; Neurology 2011 Sep 6;77(10):987-95;[PMID 21865574](#) ; ATRA vermindert optreden neuropathie bij patiënten met NSCLC, die chemo krijgen.

1722)Panahi Y et al ; Integr Cancer Ther 2012 feb 7;[PMID 22313739](#) ; Gember helpt misselijkheid bij chemo te verminderen. Zie ook 871,1531,1543, 1590 en 1591.

1723)Ryan JL et al ; Support Care Cancer 2012 Jul;20(7):1479-89;[PMID 21818642](#) ; Gember in reeds een dagdosis van 0,5 tot 1 gram vermindert misselijkheid bij chemo; zie ook 1722.

1724)Van der Meij BS et al ; Een eiwit-supplement met 2,02 gram EPA en 0,92 gram DHA per dag verbetert de levenskwaliteit bij patiënten met NSCLC aantoonbaar. ; European J Clin Nutr 2012; 66:399-404.

1725)Zhu MW et al ; Chin Med J (Engl), 2012 Jan , 126(2):178-81; [PMID 22340541](#). Ook in dit onderzoek vermindert visolie het aantal infectieuze complicaties na operatie voor darmkanker.

1726)Mi ,L et al Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2012, May;15(5):464-7;[PMID 22648840](#) : EPA bevordert herstel na operatie wegens maagkanker ; dit leidt ook tot minder kosten!

1727)Reul-Hirche H ; J Physiother 2011;57(4);258 ; [PMID 22093127](#) ; Bij borstkanker na operatie plus bewegen, geen preventieve werking van lymfklierdrainage tav oedeem. Dat zegt niet zoveel : een gunstig effect van lymfklierdrainage, gedurende korte tijd bij bestaand oedeem is echter niet uitgesloten.

1728)Sultan J et al ; Br J Surg 2012 Mar;99(3):346-55;[PMID 22237467](#); Hier geen duidelijk effect van omega-3-vetzuren op postoperatieve beloop vanwege operatie slokdarm-/maagkanker. Mijn conclusie is dat de dosering niet duidelijk genoeg verschilt om tot een positief resultaat te komen.

1729)De Luis DA et al ; Eur Med Pharmacol Sci 2008 May-Jun;12(3):177-81;Visolie vermindert bij operatie wegens keelkanker de infectiekans slechts niet-significant ; zie ook nummer 823.

1730)Finocchiaro C et al;Br J Nutr 2011 Nov 25:1-7;[PMID 22114792](#); met extra EPA en DHA gaat bij gevorderde longkanker, waarbij chemo wordt gegeven cachexie duidelijk tegen.

1731)Bonatto SJ et al; Lipids 2012 Apr;47(4):383-9;[PMID 22160495](#); Visolie gaat neutropenie bij chemo van voornamelijk patiënten met gastrointestinale kanker tegen.

1732)High KP et al ; J Support Oncol 2012 ; [PMID 22266154](#) ; In deze RCT vermindert Panax quinquefolius de kans op longinfecties bij patiënten met CLL tijdens wait and see.

1733)S Singh et al ; Breast Cancer Research and Treatment ; 2012 ; 132:625-629 ; in vergelijking met placebo verminderen vitamine D (600 IU) en 1200 mg calcium op dagbasis aantoonbaar de bijwerkingen van femara.

1734)Rahn R et al ; Dermatology 1997;195 Suppl 2:57-61;[PMID 9403257](#) : Povidon-jodium gaat mucositis bij radiochemotherapie tegen.

1735)Abdulrhman et al ; Pediatr Hematol Oncol 2012 Apr;29(3):285-92 : [PMID 22475306](#) ; Honing gaat mucositis door chemo tegen.

1736)Dardano A et al; 2012, Mar;22(3): Ginkgo Biloba vermindert bijwerkingen van bestraling met radioactief jodium bij schildklierkanker, zonder met het therapeutische resultaat te interfereren ; [PMID 22181338](#).

1737)Miyata H et al; Clin Nutr 2012 Jun;31(3):330-6;[PMID 22169459](#) ; enterale voeding ipv parenterale voeding gaat ingeval van chemo voor slokdarmkanker met minder bijwerkingen gepaard ; parenterale voeding komt er in dit soort studies nooit goed af!

1738)Shan GY et al ; Chin J Integr Med 2011 Dec;17(12):933-6 ; [PMID 22139545](#) ; Fructus Bruceae-olie verbetert effectiviteit bestraling bij slokdarmkanker en vermindert de bijwerkingen ; zie overigens ook : 1489,1582 en 1630.

1739)Khurana H et al;Oral Dis 2012 Sep 13 ;[PMID 23078515](#) ; Vitamine E gaat mucositis bij chemo tegen ; pycogenol doet dit in mindere mate eveneens.

1740)Yang Y et al ; Ann Surg Oncol 2012 ;Oct 28 ; [PMID 23104710](#) ; OK-432, een streptococce-extract

vermindert de sterfte bij NSCLC (zie deze lijst) ; in een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek blijkt het bij borstkanker de oedeemvorming na operatie ; de follow-up is te kort en de groep te klein om verdergaande uitspraken over OK-432 en borstkanker te kunnen doen.

1741)Barton DL et al; Support Care Cancer 2012 ; [PMID 23150188](#) ; Twee maal daags Ginkgo biloba helpt niet om cognitieve achteruitgang tijdens chemo te verminderen.

1742)Ruers T et al; Ann Oncol 2012 Oct;23(10):2619-26;[PMID 22431703](#) ; RFA gaf naast systemische behandeling voor levermeta's wegens darmkanker bij 59 versus 60 patiënten een significant betere progressievrije overleving ; de mediane overleving was 4,5 maanden beter, maar dit was niet significant ; nu is de progressievrije overleving altijd eerder significant dan de overleving sec ; de geringe grootte van de groepen is hier een probleem.

1743)Neora Yaal-Hahoshen et al; Oncologist 2011,September, 16(9):1197-1202; 3 keer 2 gram LCS101 vermindert in gerandomiseerd onderzoek de bijwerkingen van adriamycine-based chemotherapy bij borstkanker significant. PMID 21712486

1744)Mann E et al ; Lancet Oncology 2012 Mar;13(3):309-18; Cognitieve gedragstherapie is werkzaam tegen overgangsklachten bij vrouwen met borstkanker, die door de behandeling in de overgang terecht zijn gekomen. PMID 22340966

1745)Arrieta O et al; J Clin Oncol 2010 Jul 20;28(21):3463-71;[PMID 20547984](#) ; ATRA verbetert bij NSCLC-patiënten de responskans op chemo en de relapsefree survival.

1746)Jeste N et al; Qual Life res 2012 Aug 3;[PMID 22865153](#) : wit licht vermindert in vergelijking met gedimd rood licht vermoeidheid bij kankerpatiënten.

1747)Ancoli-Israel S et al; Support Care Cancer 2012 Jun;20(6):1211-9;[PMID 21660669](#) ; een studie vergelijkbaar met 1746 en met een gelijk resultaat.

1748)Kraft M et al; Nutr J 2012 Jul 23;11:52;[PMID 22824168](#) : L-carnitine ging samen met minder gewichtsverlies tijdens de chemotherapeutische behandeling van alveeskliekkanker ; ook was de kwaliteit van leven beter ; voorts was er een trend tot langer leven in de carnitine-groep (519 versus 399 dagen).

1749)Chen WJ et al; Cancer Invest 2012 Feb;30(2):126-30;[PMID 22148972](#). OK-432 plus cisplatin met al dan niet hyperthermie, liet een grotere responskans en kwaliteit van leven zien met hyperthermie erbij, bij longkankerpatiënten met pleurale effusie ; de overlevingsduur was ook langer, zij dat dit laatste net niet significant was.

1750)Yamashiro Y en Nagata S; Benef Microbes. 2010 Nov;1(4):357-65;[PMID 21831775](#) ; Bifidobacterium breve vermindert aantal te behandelen infecties bij kinderen, die wegens kanker chemo krijgen.

1751)Paller CJ et al ; Prostate Cancer Prostatic Dis. 2013 Mar; 16(1):50-5;[PMID 22689129](#). Pomogranatextract verhoogt bij prostaatcancerpatiënten de PSA-verdubbelingstijd met ongeveer 50% ; de tumor groeit dus veel langzamer.

1752)RJ Thomas ; J Clin Oncol 31;2013 : in een RCT bleek de combinatie van groene thee-, curcuma-, pomogranat- en broccoli-extract bij prostaatcancerpatiënten de PSA te kunnen verlagen.

1753)Liu HU et al; Asia Pac J Clin Nutr 2011;20(2);[PMID 21669582](#); Enterale voeding is bij patiënten geopereerd voor alveeskliekkanker beter dan parenterale voeding ; dit wisten we feitelijk al ; er was sprake van minder fistelvorming en minder bloedingen.

1754)Kim HU et al ; Korean J Gastroenterology 2012 Jun 25;59(6):407-13'[PMID 22735873](#); TPN weer met enterale voeding vergeleken ; nu na operatie wegens maagkanker ; bij follow-up van slechts een week nu geen verschil ; wie in deze lijst alle studies met enterale/parenterale voeding bekijkt bij wat langere follow-up, ziet enterale voeding als winnaar.

1755)Chitra S et al; Indian J Dent Res 2008 Jul-Sep;19(3):213-8 ; [PMID 18797079](#) ; Vitamine E naast bestraling wegens keelkanker gaat in dit gerandomiseerde onderzoek vermindering van de salivaafvloed tegen ; zie ook no 206.

1756)Wenzel JA et al; Oncologist 2013;18(4):476-84;[PMID 23568000](#) : veel wandelen in en om het huis verbetert conditie en slapen van patiënten die voor kanker behandeld worden ; een RCT was dit.

1757)Higashihara E et al; In Vivo 2010 Jul-Aug;24(4):561-5;[PMID 20668324](#) ; in dit kleinschalige onderzoek met ruim 60 patiënten bleek dagelijks 2400 mg EPA het beloop van de PSA de eerste 2 jaar niet aantoonbaar te

beïnvloeden.

1758)Zhai XF et al ; J Integr Med 2013 Mar; 11(2):90-100 ; TCM verbetert tov TACE zelfs nog de kans op een recidief van het HCC. [PMID 23506690](#).

1759)Prinsen H et al ; Support Care Cancer 2013 Aug; 21(8):2279-88:[PMID 23519566](#) : Cognitieve therapie verminderde in deze RCT los van meer fysieke activiteit bij kankerpatiënten de vermoeidheid.

1760)Barton DL et al;JNCI 2013 Aug 21;105(16):1230-8:[PMID 23853057](#) : Amerikaanse ginseng vermindert in vergelijking met placebo vermoeidheid bij kankerpatiënten.

1761)Suh SY et al; J Pain Symptom Manage 2013 Mar:PMID23498965 : Cafeïne vermindert de pijn bij kankerpatiënten vergeleken met placebo ; ingeval van opiaatgebruik is het aanvullend effect van cafeïne echter niet significant.

1762)Bjornekleit HG et al; J Psychosom Res 2013 Apr;74(4):346-53 ;[PMID 23497838](#) ; Psychologische support geeft bij borstkankerpatiënten op langere termijn een betere cognitie, minder vermoeidheid en een positiever zelfbeeld.

1763)Babae N et al; Daru 2013 Mar 7;21(1):18 : [PMID 23497687](#) ; Calendula-extract vermindert bij bestraling voor keelkanker aantoonbaar de mucositis in vergelijking met placebo.

1764)Arden-Close E et al; Psychooncology 2013 Mar 15 : [PMID 23494898](#) ; Het opschrijven van emoties gerelateerd aan kanker door een patiënten en de partner blijkt in dit gerandomiseerde onderzoek, de kwaliteit van leven duidelijk te verbeteren ; dit spreekt bijna vanzelf zou ik zeggen.

1765)Taleghani F et al; Iran J Nurs Midwifery Res 2012 Jan; 17(1):47-51: PMID23493334 ; flinke fysieke inspanning door borstkankerpatiënten verbetert hun conditie en hun kwaliteit van leven.

1766)Troger W et al; Eur j Cancer 2013 : [PMID 23890767](#) ; Margetak blijkt bij gevorderde alvleesklierkanker in deze RCT het leven aantoonbaar te verlengen.

1767)Shen WS et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2010 Dec;30(12):1250-2 : Rhodiola rosea gaat bij patiënten die epidoxorubicine krijgen bijwerkingen op het hart tegen. [PMID 21302483](#).

1768)Kim YH et al; Complement Ther Med 2013 Aug;21(4):379-87:[PMID 23876569](#) : Meditatie zinvol om bij kankerpatiënten, vermoeidheid en angst te verminderen ; de kwaliteit van leven verbetert.

1769)Rong Z et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi, 2012 Dec;32(12):1611-5:[PMID 23469597](#) :Dujieqing potentieert chemo en vermindert bijwerkingen van chemo in vergelijking met chemo alleen.

1770)Kashani F et al; Iran J Nurs Midwifery Res. 2012 Jan;17(1):30-3:Ontspanningsoefeningen verminderen bij borstkankerpatiënten depressie, angst en stress.

1771)Ryhanen AM et al ; J Clin Nurs 2013 Apr;22(7-8):1016-25:[PMID 23480498](#) ; Het met een internetprogramma proberen de angst voor behandeling bij borstkankerpatiënten te verminderen werkte zoals gedaan in dit onderzoek niet.

1772)Molassiotis A et al; Annal Oncol 2013 Jun;24(6):1645-52;[PMID 23436910](#) : In deze RCT blijkt zelf acupunctuur even efficiënt om vermoeidheid bij kankerpatiënten te bestrijden als acupunctuur van een therapeut ; beide vormen van behandeling bleek als aanvulling op eerdere acupunctuur niet beter dan afwachten.

1773)Toth M et al ; J Altern Complement Med 2013 Jul ; 19(7):650-6: [PMID 23368724](#). Massage van terminale kankerpatiënten aan huis verbetert hun levenskwaliteit aantoonbaar ; er waren sterke aanwijzingen dat de pijn afnam en de slaapkwaliteit ook verbeterde.

1774)Ahn KY et al ; Int J Colorectal Dis 2013 May;28(5):643-51 ; Lichaamsbeweging verbetert na operatie aan darmkanker motiliteit darm en verkort de ligduur in het ziekenhuis. PMID 23417645

1775)de Miranda Torrinhas RS et al; Clin Nutr 2013 Aug;32(4):503-10 ; Visolie extra gedurende slechts 3 dagen verbetert na operatie wegens darmkanker het immuunsysteem, maar leidde in dit onderzoek niet tot een korter verblijf in het ziekenhuis , iets wat bij langer visolie geven met arginine en RNA eigenlijk steeds wel gevonden is (met ook minder complicaties; zie deze lijst!). PMID 23398953

1776)Halkett GK et al ; Support Care Cancer 2013 Jun;21(6):1725-33;[PMID 23381060](#) : Psychologische interventie vermindert angst en depressie bij patiënten, die bestraald gaan worden.

1777)Kwiatkowski F et al ; Eur J Cancer 2013 May;1530-8; [PMID 23352440](#) ; De combinatie van dieet, psychotherapie en trainen verbeterde de kwaliteit van leven bij vrouwen die chemo voor borstkanker hadden

gehad ook op langere termijn aantoonbaar.

1778)Henderson VP et al; Integr Cancer Ther 2013 Sep;12(5):404-13;[PMID 23362338](#) ; Psychosociale interventie tijdens radiotherapie geeft een betere kwaliteit van leven tijdens en na deze radiotherapie ; vergelijk met 1776.

1779)Johansson K et al; Am J Phys Med Rehabil 2013 Apr;92(4):312-9;[PMID 23370582](#) ; zwemmen vermindert chronisch armoedeem bij patiënten met borstkanker.

1780)Li DY et al; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2012 Oct;37(20): 3155-7 ; [PMID 23311172](#) : De thunberg fritillary bol vermindert in vergelijking met placebo de beenmergsuppressie als gevolg van chemo significant.

1781)Cormie P et al; Prostatic Cancer Prostatic Dis 2013 Jun;16(2):170-5;[PMID 23318529](#) : Lichaamsbeweging blijkt bij prostaatkankerpatiënten, die hormonale behandeling krijgen het libidoverlies te verminderen.

1782)Meng YL et al; Zhonghua Nei Ke Za Zhi 2012 Dec;51(12):971-4;[PMID 23327960](#); Arsenicumtrioxide verbetert bij levermetastasen het resultaat van TACE ; in de eerste groep waren er significant meer regressies.

1783)Deng G et al; Support Care Cancer 2013 Jun 21(6):1735-41; acupuncture blijkt vermoeidheid samenhangend met chemo niet te verminderen ; onder vele andere condities is acupunctuur wel nuttig ; men zoeke in deze lijst. PMID 23334562

1784)Giger-Pabst U et al; Nutrition 2013 May;29(5):724-9;[PMID 23352174](#) ; Bij operatie wegens kanker in de buik blijkt immunonutrition gedurende korte tijd de ligduur niet te verminderen, noch de infectiekans te beïnvloeden ; wellicht heeft dit met de korte duur en goede voedingsconditie voor de operatie te maken ; zie dit onderwerp veel eerder in deze lijst ; bij minder goed gevoede mensen en/of langere duur, blijkt immunonutrition bijna altijd de infectiekans te verlagen en de ligduur te verkorten.

1785)Jahangard-Rafsanjani Z et al; Bone marrow Transplant 2013 Jun;48(6):832-6;[PMID 23292233](#) : Dagelijks 200 mcg selenium vermindert bij chemo vanwege een hematopoetische stamceltransplantatie de orale mucositis significant.

1786)Liu ZH et al; Am J Clin Nutr 2013; Jan;97(1):117-26;[PMID 23235200](#) ; Probiotische behandeling vermindert bij operatie wegens darmkanker de kans op postoperatieve infecties.

1787)Dastan NB en Buzlu S ; Asian Pac J Cancer Prev 2012;13(10):5313-8; Psychotherapie vermindert hgevoelens van hulpeloosheid en verhoogt in samenhang daarmee de vechtlust bij patiënten met borstkanker. PMID 23244155

1788)Perol D et al; BMC Cancer 2012 Dec 17;12:603 ; [PMID 23244208](#) ; Cocculine vermindert braken samenhangend met chemoin vergelijking met placebo niet bij patiënten die adjuvante chemo krijgen.

1789)Andersen SR et al; Acta Oncol 2013 Feb; 52(2):336-44;[PMID 23282113](#); Mindfulness-based vermindering van stress bevordertde ook in dit gerandomiseerde onderzoek de slaap bij patiënten met borstkanker.

1790)Wurtzen H et al; Eur J Cancer 2013 Apr;49(6):1365-73;[PMID 23265707](#) ; Mindfulness verminderde in deze RCT angst en depressie bij borstkankerpatiënten.

1791)Branstorm R et al; Psychosomatics 2013 Mar-Apr;54(2):158-64 ; [PMID 23218058](#) ; mindfulness verlaagt de cortisolspiegel in de morgen ; er lijkt hier een link met o.a. nummer 1789.

1792)Bar-Sela G et al; Eur J Cancer 2013 Mar;49(5):1058-64;[PMID 23218588](#) ; maretak verminderde bij chemo voor NSCLC de bijwerkingen van chemo.

1793)Groarke A et al; Br J Health Psychol 2013 Sep;18(3):623-41;[PMID 23210527](#) ; cognitieve therapie verminderde bij vrouwen die voor borstkanker behandeld werden de angst, depressies etc. ; ook was de therapie efficiënter mogelijk ; na 12 maanden waren erechterop voornoemde punten geen aantoonbare verschillen meer.

1794)Lo L C et al; Trials 2012 Dec 3;13:232;[PMID 23206440](#) ; Shen-Mai San vermindert vermoeidheid bij patiënten met kanker, die chemo en/of radiotherapie krijgen.

1795)Shi X et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Sep;32(9):1175-9; Fuzheng jianpi blijkt bij kinderen die chemo krijgen de kwaliteit van leven te verbeteren en de levensverwachting te verbeteren. PMID 23185753

1796)Jones L et al ; J Pain Symptom Manage.2013 Sep;46(3):315-325;[PMID 23182307](#) ; Psychologische support, fysieke training en andere support blijkt niet alleen zinvol voor de kankerpatient , maar in dit gerandomiseerde onderzoek ook nog eens geld te besparen.

1797)Scott E et al; Cancer Causes Control 2013 Jan;24(1):181-91: Meer bewegen en caloriebeperking samen blijkt bij patiënten behandeld voor borstkanker de kwaliteit van leven te verbeteren, maar ook cardiovasculair gunstig en niet verbzangwekkend ook de heupomvang te verkleinen. PMID 23184120

1798)Hardy KK et al; Psychooncology 2013 Aug;22(8):1856-65; bij kinderen die aan een hersentumor geopereerd zijn, blijkt hersengymnastiek het herstel te bevorderen ; intelligentere kinderen lijken hiervan meer te profiteren. PMID 23203754

1799)Groarke A et al; Br J Health Psychol. 2013 Sep ;18(3):623-41;[PMID 23210527](#) ; onderzoek vergelijkbaar met 1793 en had een vergelijkbaar resultaat.

1800)Baba Y et al; Exp Ther Med 2012 Sep;4(3):452-458;[PMID 23181117](#) ; Bij patiënten die itraarteriele chemo krijgen vanwege een primaire leverkanker hebben met hogere doses groene thee-extract minder last van oxydatieve stress en de . cholinesetraser steeg minder

1801)Mahigir F et al; Asian Pac J Cancer Prev 2012;13(9):4561-5;[PMID 23167380](#) ; psychotherapie blijkt bij kankerpatiënten de pijn te kunnen verminderen

1802)Molassiotis A et al; J Clin Oncol 2012 Dec 20;30(36):4470-6;[PMID 23109700](#) : acupunctuur verbeterde in dit onderzoek in vergelijking met placebo lichamelijk en geestelijk welbevinden.

1803)Carlson LE et al; Psychooncology 2013 Aug;22(8):1880-8;[PMID 23147718](#) :screening voor distress en dan individuele complementaire therapie verminderen pijn en vermoeidheid tov niet screenen etc.

1804)Simcock R et al; Ann Oncol 2013 Mar;24(3):776-83; Acupunctuur vermindert in een RCT vermindert tov standaardbehandeling duidelijk droogheid van de mond veroorzaakt door bestraling.

1805)Duijts SE et al; J Clin Oncol 2012 Nov 20;30(33):4124-33; cognitieve therapie plus lichaamsbeweging vermindert menopauzeklachten bij patiënten die door de behandeling in de overgang gekomen zijn. PMID 23045575

1806)Kangas M et al ; Psychooncology 2013 jul;22(7):1665-73;[PMID 23042612](#) ; cognitieve therapie bij keelkankerpatiënten vermindert posttraumatische stress , angst en depressieve klachten.

1807)Xiao H et al; Cancer Nurs 2013 Jul-Aug;36(4):274-83;[PMID 23047792](#) ; Psychotherapie verbetert bij patiënten met kanker de overall kwaliteit van leven.

1808)Saarto T et al; Anticancer Res 2012 Sep;32(9):3875-84; bij borstkankerpatiënten verbetert fysieke activiteit kwaliteit van leven. PMID 22993332

1809)Cantarero-Villanueva I et al ; Arch Phys Med Rehabil 2013 Feb;94(2):221-30; diepzeeduiken verminderde in deze RCT de vermoeidheid bij patiënten behandeld voor borstkanker. PMID 23017985

1810)Winters-Stone KM et al; Osteoporos Int 2013 May;24(5):1637-46; lichaamsbeweging verbetert kwaliteit botten bij patiënten behandeld voor borstkanker. PMID 22996743

1811)Cheville AL et al; J Pain Symptom Manage 2013 May;45(5):811-21; een exerciseprogramma thuis verbetert bij patiënten met gevorderde darm- of longkanker de mobiliteit, de slaapkwaliteit en vermindert de vermoeidheid. PMID 23017624

1812)Kim KC et al; BMC Complement Altern Med 2012 Oct 3;12:172;[PMID 23033982](#): Margetak verbetert de levenskwaliteit bij patiënten met maagkanker.

1813)Ducloux D et al; Am J Hosp Palliat Care 2013 Sep;30(6):536-40; Relaxatietherapie bevordert bij borsatkankerpatiënten met slaapproblemen de slaap. PMID 22964343

1814)Philips KM et al; Stress Health 2012 Dec;28(5):368-75;[PMID 22972771](#); Stress management en lichaamsbeweging vermindert bijwerkingen chemo.

1815)Feng HQ et al; Zhonghua wei Chang Wai Ke Za Zhi : 2012 Sep;15(9):957-9;[PMID 22990933](#) : na oesophagusoperatie in verband met kanker is eerder beginnen met enterale voeding eerder beter dan slechter.

1816)Cruciano RA et al; J Clin Oncol 2012 Nov 1;30(31):3864-9;[PMID 22987089](#) ; dagelijks 2 gram L-carnitine verminderde bij kankerpatiënten, die verder goed gevoed waren, de vermoeidheid niet.

1817)Feng Y et al ; Chin j Integr Med 2012 Sep;18(9):663-9 ; [PMID 22936319](#) : TCM verbeterde resultaat chemo bij vergevorderde NSCLC in dit onderzoek niet aantoonbaar.

1818)Cantarero-Villanueva I; Pain Med. 2012 Nov;13(11):1509-19;[PMID 22958507](#) : Oefeningen in warm water

verminderen pijn borstkankerpatiënten in nek, schouder en oksel.

1819)Jensen-Johansen MB et al; Psychooncology 2013 Jul;22(7):1492-500 : Interventie met een expressieve schrijftherapie verbeterde het psychische profiel van borstkankerpatiënten niet ; [PMID 22991162](#).

1820)Goretshi Z et al ; BMC Cancer 2012 Aug 15;12: 355;[PMID 22894640](#) ; In deze RCT met placebo als controle bleken omega-3-vetzuren de kans op neuropathie door Taxol te verlagen.

1821)Olver IN en Dutney A;Altern Ther Health Med 2012 Sep-Oct ; 18(5):18-27: Blind bidden op gerandomiseerde basis blijkt de levenskwaliteit van kankerpatiënten te verbeteren. Over religie zegt dit onderzoek volgens mij overigens niets ; er is wel een effect op de levenskwaliteit. [PMID 22894887](#).

1822)Bokmand S en Flyger H; Breast 2013 Jun;22(3):320-3; [PMID 22906948](#) ; Acupunctuur blijkt in dit onderzoek menopausale klachten bij borstkankerpatiënten te verminderen.

1823)Morano MT et al; Arch Phys Med Rehabil. 2013 Jan ; 94(1):53-8;[PMID 22926460](#) : Lichamelijke training voor een operatie wegens longkanker gaf in deze RCT een beter herstel na de operatie.

1824)Li H et al; Nan Fang Yi Ke da Xue Xue Bao 2012 Aug;32(8):1168-70;[PMID 22931614](#) : Tanshinone blijkt herstel van bestralingschade bij keelkankerpatiënten te bevorderen.

1825)Ichikawa K et al; Surg Today 2013 Jul;43(7):720-6; BCAA's verminderen na operatie wegens primaire leverkanker, de kans op een recidief; zie ook o.a. 1250,1251,1294 en 1713 van deze lijst. PMID 22890582

1826)O'Callaghan C et al ; J Med Imaging Radiat Oncol 2012 Aug;56(4):473-7;[PMID 22883658](#) ; Zelf gekozen muziek verbeterde bij radiotherapie het subjectief welbevinden, maar niet de objectieve angst ; welnu een zelfgewenste 'placebo', als het dat is, is natuurlijk gewenst in dit soort situaties. Zie ook in deze lijst 1371 met bronnen aldaar, maar ook 1676, 1681, 1684,1691 en 1693 ; het mag duidelijk zijn muziek is bij de behandeling van kanker overall gezien zeer nuttig.

1827)Vidlar A et al ; Biomed Pap Med Fac Univ Palacky Olomouc Czech Repub 2010 Sep;154(3):239-44; [PMID 21048810](#) : de combinatie van selenium en mariadistel verbeterde na prostaatctomie aantoonbaar de kwaliteit van leven in vergelijking met placebo's.

1828)Santos Araujo Mdo C et al; Evid Based Complement Alternat Med 2012;2012:676984;[PMID 22811748](#) : Uncaria tomentosa vermindert neutropenie als gevolg van FAC-chemo in verband met borstkanker.

1829)Shi X et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Apr;32(4):468-70;[PMID 22803424](#) : Hewei zhiou vermindert braken als bijwerking van chemo.

1830)Meng Z et al; Br J Cancer 2012 Jul 24;107(3):411-6; Een bepaald extract van diverse soorten van het genus Bufo blijkt bij patiënten met uitgezaaide alvleesklierkanker het resultaat van gemzar niet te verbeteren. PMID 22782343

1831)Lyckholm L et al; J Pain Palliat Care Pharmacother 2012 Jun;26(2):111-4;[PMID 22764846](#) : Dagelijks 100 mg zink (2 keer 50 mg) blijkt ruik- en smaakstoornissen bij chemo niet tegen te gaan ; zie ook 20,88,457 ; 1380, 1387 : zink gaat mucositis als gevolg van bestralen bij keelkanker wel tegen ; bevordert herstel reuk etc. na chemo voor keelkanker ; het laatste geldt kennelijk niet als het om chemo voor andere kankers dan keelkanker gaat.

1832)Kwekkeboom KL et al; J Pain Symptom Manage 2012 Dec;44(6):810-22; cognitieve gedragstherapie blijkt bij patiënten met kanker pijn, vermoeidheid en slaapstoornissen te verminderen. PMID 22771125

1833)Deng SQ et al; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao; 2012 Jun;10(6):635-40;[PMID 22704411](#) : Feitai verhoogt regressiekans NSCLC op chemo.

1834)Bang MH et al; Anticancerw Res 2010 Dec;30(12):5145-51;[PMID 21187503](#); Arabinoxylaan geeft als adjuvans bij de behandeling van inoperabele primaire leverkanker een betere overleving op langere termijn.

1835)Gu RM et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2012 May;15(5):468-72; [PMID 22648841](#) : Nutritional support (enetral nutrition) bevordert herstel na operatie wegens gevorderde maagkanker, waarbij intraoperatieve chemo is toegepast.

1836)Lesser GJ et al; J Support Oncol 2013 Mar;11(1):31-42;[PMID 22682875](#) : dagelijks 300 mg Q10 vermindert bij patiënten met borstkanker, die borstkanker krijgen, vermoeidheid niet.

1837)Snow A et al; J Psychosoc Oncol 2012;39(3):281-93. PMID 22571244 ; Ook in dit onderzoek verminderde hypnose angst significant ; de pijn nam niet significant af ; overigens is het laatste in zeer veel onderzoek ook

significant ; zie o.a. 1019 , 1118 ; 1119 ; 1122; 1123 ; 1124 ; 1165 ; 1262 ; 1316 ; 1397 ; 1464 ; 1515 ; 1516 ; 1517 ; 1518 ; 1520 ; 1548 ; 1593 ; 1613 en 1631!!!!

1838)Prota C et al; Int J Impot Res 2012 Sep;24(5):174-8;[PMID 22573231](#) : Vroege postoperatieve biofeedback met de bekkenbodemp verbetert erectiele functie bij mannen, die een prostatectomie ondergaan hebben ; zie ook 1193.

1839)Bjornekleit HG et al; Support Care Cancer 2012 Dec;20(12):3325-34. PMID 22576981 : informatie , ontspanningstraining en o.a. mentale visualisatie verminderen vermoeidheid bij borstkankerpatiënten en zo de kwaliteit van leven.

1840)Lammers RJ et al; J Clin Oncol 2012 Jun 20;30(18):2275-9. PMID 22585689 ; Keyhole limpet hemocyanine (KLH) bleek minder goed dan mitomycine om blaaskankerrecidieven te voorkomen, hoewel het wel werkt (493.496 en 1129) ; nog beter is zoals uit zeer vele studies in deze lijst blijkt : BCG. Het is interessant om KLH in combinatie met BCG te onderzoeken.

1841)Zhang CH et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2012 May;15(5):448-51;[PMID 22648836](#) ; het supplement Lipoplus bleek herstel van darmkankeroperatie meer te bevorderen dan andere voedingsaanvullingen : minder infecties o.a. ; zie ook de vele publicaties in deze lijst mbt immunonutrition.

1842)Pettersen A et al ; Radiother Oncol 2012 Jun;103(3):333-40;[PMID 22633817](#); minder vezels en lactosebeperking bleken de bijwerkingen van bestraling wegens prostaatkanker niet te verminderen ; het eerste is niet rationeel en het tweede helemaal niet ; in deze lijst zijn nu juist zeker drie studies, die laten zien dat probiotica de bijwerkingen van bestraling kunnen verminderen. Te weinig kennis van de reeds voorliggende literatuur leidt ertoe dat een niet voor de hand liggende proef wordt gedaan.

1843)Kuo WH et al; Evid Based Complement Alternat Med 2012;2012:803239 ;[PMID 22548120](#) : Tien-Hsien druppels verbeteren bij uitgezaaide borstkanker fysiek en geestelijk welbevinden in vergelijking met placebo.

1844)Chambers SK et al; Psychooncology 2013 May;22(5):1025-34;[PMID 22549800](#) : Prostaatkankerpatiënten, die meer geld, meer opleiding hebben en jonger zijn blijken meer van psychologische ondersteuning te profiteren.

1845)Szeffel J et al; Oncol Rep 2012 Jul;28(1):319-23;[PMID 22562434](#) : MCT's verminderen bij kankerpatiënten release van carnitine van spieren ; logisch, want voor het katabolisme daarvan heb je geen carnitine nodig ; er is dan meer carnitine beschikbaar voor andere ondersteunende functies.

1846)Jafari N et al; Psychol Health Med 2013;18(1):56-69. PMID 22533516; Spirituele therapie verbetert levenskwaliteit bij vrouwen met borstkanker, die bestraald worden.

1847)Courneya KS et al; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2012 Jun;21(6):887-94;[PMID 22523181](#); Aerobics blijkt bij patiënten met een lymfoom een slechte slaap niet te verbeteren.

1848)Druva A et al ; J Altern Complement Med 2012 May;18(5):473-9;[PMID 22525009](#); Pranayama (ademhalingsoefeningen horend bij een bepaald type yoga) blijkt in deze RCT verbeterde bij kankerpatiënten die chemo krijgen de slaap, verminderde de angst en verbeterde de mentale gezondheid.

1849)Yao Y et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2012 Apr;15(4):213-7;[PMID 22510506](#) :Feiji plus psychotherapie vermindert angst en depressie bij patiënten met primaire longkanker ; zie ook 1110 ; 1505 en 1549.

1850)Hayama Y en Inoue T ; Complement Ther Clin Pract 2012 May;18(2):94-8 : In deze RCT bleek een ademhalingstechniek, die met diep ademen gepaard gaat, de spanningen en de angst bij patiënten met gynaecologische kanker, die chemo krijgen, te verminderen. PMID 22500846

1851)Kotz T et al; Arch Otolaryngol Head Neck Surg 2012 Apr;138(4):376-82;[PMID 22508621](#); Slikoefeningen voorafgaande aan operatie wegens keelkanker, hadden niet direct na operatie, maar wel later in de tijd minder last van slikklachten.

1852)Choi JY en Kang HS;J Korean Acad Nurs 2012 Feb;42(1):95-104. PMID 22410606 : Lichaamsbeweging blijkt bij maagkankerpatiënten die chemo krijgen vermoeidheid en angst te verminderen.

1853)Zhu X et al; JPEN 2013 Jan;37(1):68-74. PMID 22421017;na levertransplantatie vanwege o.a. een primairlevercarcinoom bleek visolie de kans op infecties te verminderen en in samenhang daarmee het verblijf in het ziekenhuis te verkorten.

1854) Fuchs-Tarlovsky V et al; Nutr Hosp 2011 Jul-Aug;26(4):819-26. PMID 22470030 ; extra beta-caroteen,

vitamine C en E verminderen bij patiënten met baarmoederhalskanker, die cisplatin/bestraling krijgen de oxydatieve stress en verbeteren de kwaliteit van leven ; alles in vergelijking met een placebo.

1855)Yang EJ et al; Gynecol Oncol 2012 Jun;125(3):705-11;[PMID 22472463](#); bij patiënten met voorheen een gynecologische kanker vermindert bekkenbodentraining dysfunctie ervan en wordt zo de levenskwaliteit verbeterd. Bij prostaatcancerpatiënten werkt het ook : zie 1193 en 1838.

1856)Portenoy RK et al; J Pain 2012 May;13(5):438-9. PMID 22483680 : Cannabinoiden verminderen in vergelijking met placebo pijn bij patiënten met kanker waar opiaten niet goed meer werken. Zie ook 1688, maar ook 1424 en 1568.

1857)Binns-Turner PG;AANA J 2011 Aug;79(4Suppl):S21-7. PMID 22403963 : Muziek vermindert angst en pijn bij operatie wegens borstkanker. Zie ook :881,887,915 ,963, 1676 en 1685 maar veel meer nog 905,910,918,925,1371, 1681,1682,1684,1693, 1691 en 1826.

1858)Hsiao FH et al; Psychother Psychosom,. 2012;81(3):173-82;[PMID 22399076](#) : psychotherapie had bij kanker een verlaging van de cortisolspiegels tot gevolg ; het welbevinden verbeterde niet significant ; mijn hypothese is dat de psychotherapie feitelijk voor een deel de stress-regulatie over kan nemen.

1859)Craft MA et al; J Adv Nurs. 2013 Feb;69(2):305-15;[PMID 22494086](#) : Expressive writing verbeterde in deze RCT de levenskwaliteit van borstkankerpatiënten ; zie ook 1180.

1860)Meng Z et al; Eur J Cancer 2012 Jul;48(11):1692-9. PMID 22285177; Acupunctuur gaat in vergelijking met sham-acupunctuur in belangrijke xerostomie in verband met bestralen bij het nasopharynxcarcinoom tegen.

1861)Ottenbacher AJ et al; Support Care Cancer 2012 Oct;20(10):2483-9. PMID 22249915; Matige tot zware lichaamsbeweging verbetert duidelijk de conditie van borst- en prostaarkankerpatiënten.

1862)Gaston-Johansson F et al; Psychooncology 2013 Mar;22(3):530-9;[PMID 22290808](#) ; informatie overborstkanker vooraf ; cognitieve bewustwording , ontspanningsoefeningen en instructies om juist met de laatste 2 door te gaan verbetert bij patiënten met borstkanker, die chemo krijgen de conditie.

1863)Chen HW et al; Clin Invest Med 2012 Feb 1;35(1):E1-11. PMID 22309959 ; Een Astragalus membranaceus-extract blijkt in vergelijking met placebo de kanker gerelateerde vermoeidheid bij kankerpatiënten te verminderen.

1864)Yeo TP et al; J Am Coll Surg 2012 Apr;214(4):463-75. PMID 22321518 ; Loopoefeningen extra thuis verbeterde in deze RCT de conditie/kwaliteit van leven van patiënten geopereerd wegens alvlesklierkanker aantoonbaar.

1865)Schernhammer ES et al; Cancer Causes Control 2012 Apr;23(4):609-16. PMID 22370698; melatonine blijkt bij postmenopauzale borstkankerpatiënten de nog bestaande al lage oestrogeenspiegels niet verder te verlagen (iets wat ik wel verwacht had) ; belangrijk is echter dat melatonine heel duidelijk bij kankerpatiënten therapeutische consequenties heeft ; men zoek in deze lijst onder melatonine.

1866)Lazarevic B et al; Br J Nutr 2012 Dec 28;108(12):2138-47;[PMID 22397815](#) : genisteine bleek in dit onderzoek bij mannen met lokale prostaatcancer in korte tijd mRNA passend bij de kanker in spiegel te verlagen ; zie ook 1637 en 1711.

1867)Aquado Loi CX et al; J Psychosoc Oncol 2012;30(1):57-80;[PMID 22269076](#); patiënten hmet kanker die chemo krijgen bleek te leren zelf hun stress niveau's te verlagen en bleken daarin succesvol ; uiteraard in vergelijking met een controle-groep.

1868)Breitbart W et al; J Clin Oncol 2012 Apr 20;30(12):1304-9;[PMID 22370330](#): Een vorm van psychotherapie bleek in dit onderzoek de kwaliteit van leven meer te verbeteren dan therapeutische massage.

1869)Yao Y ; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2012 Jan;15(1):27-33. PMID 22237121 ; Feji plus psychotherapie verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek de levenskwaliteit bij patiënten met een primaire longkanker.

1870)Zhang JW et al; Am J Med Sci 2012 Mar;343(3):199-205. PMID 22197980; Probiotica verminderen bij patiënten geopereerd voor darmkanker in vergelijking met placebo significant de kans op postoperatieve infecties.

1871)Bower JE et al; Cancer 2012 Aug 1;118(15):3766-75;[PMID 22180393](#); Yoga vermindert bij borstkankerpatiënten in vergelijking met gezondheidsvoorlichting aantoonbaar de vermoeidheid ; zie ook 977, 1030, maar vooral 1116,1382, 1404, 1405, 1530, 1566, 1617 en 1628. Yoga verbetert bij borstkankerpatiënten echt ondubbelzinnig de kwaliteit van leven!!

1872)Zhao H et al; Evid Based Complem Alternat Med 2012;2012:809614;[PMID 22203880](#) : Bij patiënten met borstkanker, die hormonale therapie krijgen, blijkt een sporenpoeier van Ganoderma lucidum de vermoeidheid te verminderen en de kwaliteit van leven te verbeteren.

1873)Suh EE ; Oncol Nurs Forum 2012 Jan;39(1):E1-9. PMID 22201663 ; Acupunctuur op P6 verminderde ook in dit onderzoek de misselijkheid bij borstkankerpatiënten die chemo kregen. Zie ook o.a. 1136, 1437 en 1438.L

1874)Long SQ et al; Nan Fang Yi Ke Da Xue Xue Bao 2011 Dec;31(12):2090-2. PMID 22200721 : Shenfu verminderde in dit onderzoek bij longkankerpatiënten die chemo krijgen vermoeidheid, diarree, misselijkheid en braken.

1875)Kang KM et al; Med Gas Res 2011 Jun 7;1(1):11. PMID 22146004 ; Waterstofrijke water vermindert de oxydatieve stress bij bestralen en verbetert de kwaliteit van leven, zonder de therapeutische waarde van bestraling te verminderen.

1876)Sprod LK et al; J Cancer Surviv 2012 Jun;6(2):146-54;[PMID 22160628](#); Tai chi chuan (TCC) : TCC verbetert in vergelijking met een standaard support ; bij vrouwen behandeld voor borstkanker, de levenskwaliteit.

1877)Pinnix C et al ; Int j radiat Oncol Biol Phys 2012 Jul 15;83(4):1089-94;[PMID 22172912](#) : lokale applicatie van hyaluronzuur vermindert de kans op bestralingsdermatitis niet.

1878)Kovacic T en Kovacic M ; J Altern Complement Med 2011 Dec;17(12):1157-64. PMID 22106845 : Ontspanning door yoga blijkt bij patiënten met borstkanker in deze RCT het gevoel van zelfwaarde te vergroten.

1879)Anderson RT et al; J Cancer Surviv 2012 Jun;6(2):172-81 ; [PMID 22160629](#) ; Snel na de borstkankerdiagnose beginnen met lichaamsstraining verbetert direct de conditie.

1880)McCabe C et al; Psychooncology 2013 Feb;22(2):330-7;[PMID 22147646](#) ; bezig zijn met kunst op een geleide manier blijkt bij kankerpatiënten, die net een stamceltransplantatie hebben gehad de kwaliteit van leven te verbeteren.

1881)Margalit DN et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2012 May 1;83(1):28-32. PMID 22079732; Beta-caroteen extra beïnvloed resultaat bestraling vanwege prostaatcancer niet.

1882)Jiang Y et al; Zhonggong Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2011 Oct;31(10):1311-6; [PMID 22097195](#) : TCM naast chemo bij vergevorderde NSCLC verbeterde de levenskwaliteit.

1883)Hebert JR et al; Cancer Epidemiol 2012 Apr;36(2):e128-36;[PMID 22018935](#) : meer fruit en minder vet remt PSA-stijging bij recidief prostaatcancer af.

1884)Heinrichs N et al; Ann Behav Med 2012 Apr;43(2):239-52. PMID 22037965: Psychologische training van een borstkanker-/gynecologische kanker patient met partner leidt bij vergelijking met een controleprogramma tot vermindering van de 'kankerstress'.

1885)Nguyen MM et al; Cancer Prev Res (Phila.) 2012 Feb;5(2):290-8;[PMID 22044694](#) : Dagelijks 800 mg EGCG leidde in de 3 tot 6 weken voor prostatectomie wegens prostaatcancer tot gunstige veranderingen in de PSA onder andere, maar significantie werd niet bereikt ; getalsmatige beperkingen (slechts 24 of minder patiënten per groep!) maakten het bereiken van welke significantie dan ook moeilijk, waardoor dit onderzoek niet veel zegt.

1886)Fernandez-Lao C et al; J Manipulative Physiol Ther 2012 Feb;35(2):94-100;[PMID 22018755](#) : massage bij borstkankerpatiënten leidde tot een toename van de speekselkliersecretie en een verandering in de IgA-spiegel, maar had geen effect op de vermoeidheid.

1887)Zhou KN et al; Chin Med J (Engl). 2011 Aug;124(15):2321-7;[PMID 21933563](#) : muziek vermindert depressie bij borstkankerpatiënten en verkort hun ligduur in ziekenhuizen. Zie ook referentie 1857.

1888)Li XM et al; J Adv Nurs 2012 May;68(5):1145-55. PMID 21978087; Muziek verminderde ook in dit gerandomiseerde onderzoek de angst bij kankerpatiënten ; zie ook 1857 en 1887.

1889)Oldervoll LM et al; Oncologist 2011;16(11):1649-57: [PMID 21948693](#) ; Stevig trainen door patiënten met vergevorderde darmkanker verminderde niet de vermoeidheid, maar verbeterde wel de conditie, 1890) Pace

do Amaral MT et al; *Physiother Theory Pract.* 2012 May;28(4):299-306; [PMID 22007656](#) : Manuele therapie extra naast gewone schouderoefeningen versus alleen schouderoefening geeft geen verschil bij revalidatie schouder na borstoperatie inclusief lymfklierverwijdering.

1891)Bjornekleit HG et al; *Acta Oncologica* 2012 Feb;51(2):198-207;[PMID 21923569](#) ; groepstherapie vermindert angst en depressie bij patiënten die voor borstkanker behandeld worden.

1892)Lerman R et al; *Ann Surg Oncol* 2012 Feb;19(2):373-8;[PMID 21913014](#) : bij vrouwen behandeld voor borstkanker blijkt mindfulness de kwaliteit van leven te verbeteren.

1893)Branstrom R et al; *Int J Behav Med* 2012 Dec;19(4):535-42;[PMID 21931958](#) : dit onderzoek is vergelijkbaar met 1892.

1894)Yen SH et al; *Int J Radiat Oncol Biol Phys* 2012 Mar 15;82(4):1463-70;[PMID 21840136](#) : Een mondwassing met phenylbutyraat blijkt effectief om mucositis bij chemo in vergelijking met placebo te bestrijden.

1895)Loprinzi CE et al; *Clin Breast Cancer* 2011 Dec;11(6):364-8;[PMID 21831722](#) ; Een beter stress-management vermindert bij borstkanker stress en verbetert zodoende levenskwaliteit.

1896)Pinto BM et al; *Psychooncology* 2013 Jan;22(1):54-64;[PMID 21905158](#) ; Het is mogelijk darmkankerpatiënten tot extra lichaamsbeweging thuis te motiveren en zo hun conditie te verbeteren.

1897)Yoshiji H et al; *Oncol Rep* 2011 Dec;26(6):1547-53;[PMID 218742360](#) : BCAA's zijn gunstig bij het primaire levercarcinoom ; in combinatie met perindopril werken BCAA's ter preventie van een recidief nog beter!

1898)Farias IL et al; *Evid Based Complement Alternat Med* 2012;2012:892182;[PMID 21869902](#) : Dagelijks 300 mg *Uncaria tomentosa* vermindert de bijwerkingen van FOLFOX4 niet.

1899)Pehlivan E et al; *Ann Thorac Cardiovasc Surg* 2011;17(5):17(5):461-8;[PMID 21881371](#) : korte tijd intensieve fysiek therapie alvorens operatie wegens longkanker, verbetert niet alleen de zuurstofvoorziening, maar verkort ook het verblijf in het ziekenhuis na de operatie.

1900)Shan MJ et al; *Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi* ; 2011 Jul;31(7):873-9. PMID 21866652 : Ook in dit onderzoek blijkt TCM de kwaliteit van leven van patiënten met longkanker, die chemo krijgen, aanzienlijk te verbeteren.

1901)Devoogt N et al; *BMJ* 2011 Sep 1;343:d5326;[PMID 21885537](#) : Extra lymfklierdrainage en extra armoevingen verbeteren het resultaat van de standaardlymfklierdrainage bij borstkankerpatiënten niet.

1902)Campone M et al; *Oncologist* 2013;18(11):1190-1;[PMID 24105751](#) : Acetyl-L-carnitine vermindert neuropathie in vergelijking met placebo bij gebruik van sagopilon.

1903)Donnelly CM et al; *Gynecol Oncol* 2011 Sep;122(3):618-24;[PMID 21689848](#) : Bij patiënten behandeld voor een gynaecologische kanker, blijken wanneer met uiteenlopende middelen de fysieke activiteit gestimuleerd wordt, de conditie te verbeteren.

1904)Burden ST et al ; *J Hum Nutr Diet* 2011 Oct;24(5):441-8;[PMID 21699587](#) : Dieetadvies plus supplementen blijken in vergelijking met een dieetadvies alleen bij patiënten te opereren voor darmkanker de kans op postoperatieve infecties te verminderen.

1905)Johnstone ME et al; *BMC Complement Altern Med* 2011 Jun 25;11:49;[PMID 21703001](#) ; Acupunctuur blijkt bij kankerpatiënten in vergelijking met een gerandomiseerde controle-groep vermoeidheidsklachten te verminderen.

1906)Mansouri A et al; *Hemat Oncol* 2012 Mar;30(1):22-6;[PMID 21692101](#) ; Zink blijkt in vergelijking met placebo mucositis in geval van hematogene stamcel-transplantatie in althans dit onderzoek niet tegen te gaan ; zie ook 1567.

1907)Rotovnik Kozjek N et al; *Clin Nutr* 2011 Oct;30(5):567-70;[PMID 21733605](#) : dagelijks 30 gram glutamine bleek in dit onderzoek bij patiënten met rectumkanker de mate van diarree niet te verminderen.

1908)Jane SW et al; *Pain* 2011 Oct ; 152(10):2432-42;[PMID 21802850](#) : massage blijkt bij botmetastasen de pijn te verminderen. Zie ook 1144 , 1306, 1436, 1538, 1580, 1675 en 1773. Tav pijn is het effect van massage overwegend gunstig.

1909)Zhang SY en Du YQ ; *Zhongguo Zhen Jiu* 2011 Jun;31(6):513-7. PMID 21739693; met acupunctuur plus moxa versnelt herstel stoelgang na operatie wegens darmkanker ; tevens blijken allerlei immuunparameters te verbeteren ; dit alles in vergelijking met gewone TCM.

1910)Chochinov HM et al; *Lancet Oncol* 2011 Aug;12(8):753-62. PMID 21741309; 'waardigheidstherapie', een

vorm van psychotherapie blijkt terminale kankerpatiënten op meerdere manieren verlichting te bieden.

1911) Rao M et al; Int Yoga 2008 Jan;1(1):11-20;PMID21829279 ; Yoga voorafgaande aan operatie wegens borstkanker vermindert angst, verbetert postoperatief kwaliteit leven en vermindert immunosuppressie. Zie ook : 977,1030, 1116, 1383, 1404, 1405,1530,1566, 1617, 1848, 1871 en 1878.

1912) Mosher CE et al; Psychol Health 2012;27(1):88-100;PMID 21678181 : 'expressive writing' heeft bij borstkankerpatiënten geen psychotherapeutisch effect ; zie ook 1180 en 1859, waarin wel een psychotherapeutisch effect van deze benadering bij kankerpatiënten werd gevonden.

1913) Oh B et al; Support Care Cancer 2012 Jun;20(6):1235-42;PMID 21688163; Qi Gong verbetert bij kankerpatiënten de kwaliteit van leven in vele opzichten ; ook ontstekingen nemen af.

1914) Jain S et al; Cancer 2012 Feb 1;118(3):777-87;PMID 21823103; zowel 'biofield healing' als 'mock healing' verminderden beide de vermoeidheid bij borstkankerpatiënten evenveel ; de eerste verlaagde de cortisolspiegel tov de laatst genoemde therapie ; erin geloven had geen invloed op de uitkomst van deze therapieën.

1915) Kirova YM et al; Radiother Oncol 2011 Aug;100(2):205-9;PMID 21624699; Hyaluronzuur vermindert stralingsdermatitis niet ; zie ook 1807 ; wel heeft hyaluronzuur naast chemo een zelfstandig effect bij de behandeling van blaaskanker (nr 1107)!

1916) Bardy J et al; Br J Oral Maxillofac Surg 2012 Apr;50(3):221-6;PMID 21636188 : Manuka honing vermindert niet de kans op bestralingsmucositis van de mond, maar wel de kans op de daaraan gerelateerde infecties. Iets dergelijks is 2 keer eerder gevonden : zie 1545 en 1735.

1917) Goerling U et al; Eur J Cancer 2011 Sep;47(13):2009-14;PMID 21612912 : psychotherapie blijkt angst en depressie bij kankerpatiënten tegen te gaan.

1918) de Oliveira Campos MP et al;2011 Jun;17(6):505-12;PMID 21612429; Guarana vermindert bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen in vergelijking met placebo de vermoeidheid.

1919) Barlow R et al; Clin Nutr 2011 Oct;30(5):560-6;PMID 21601319 ; dit is het zoveelste onderzoek dat laat zien dat vroege enterale voeding na maagdarmschirurgie het herstel in vergelijking met parenterale voeding het herstel versnelt.

1920) Mehnert A et al; Onkologie 2011;34(5):248-53;PMID 21577030 : Fysieke training vermindert bij borstkankerpatiënten angst en depressie ; het verbetert ook het zelfbeeld.

1921) Troger W et al; Breast Cancer (Auckl). 2009 Jul 6;3:35-45. PMID 21556248 ; Margetak verbetert de levenskwaliteit van vrouwen die CAF krijgen in verband met borstkanker ; de neutropenie was ook minder, maar dit was in dit onderzoek niet significant.

1922) Digumarti R et al; J Thorac Oncol 2011 Jun;6(6):1098-103; PMID 21532506 ; Recombinant-lactoferrine verbetert de resultaten van cisplatin plus taxol bij NSCLC : meer regressies ; een betere ziektevrije overleving en overleving sec .

1923) Mantovani G ; Int J Oncol 1997 Jan;10(1):213-21; PMID 21533366 ; Schizophyllan verhoogde in dit onderzoek de complete responskans bij keelkanker op 5-FU en cisplatin ; zie ook 117, 118, 176, 177,178, 179, 182, 184, 196 en 266.

1924) Catlin A en Taylor-Ford RL;Oncol Nurs Forum 2011 May;38(3):E212-20;PMID 21531671 : Reiki verbetert in vergelijking met placebo welbevinden van kankerpatiënten, die chemo krijgen : dit onderzoek verdient herhaling om een en ander te bevestigen!

1925) Lee IJ et al; Cancer Res Treat 2011 Mar;43(1):24-31 ::PMID 21509160 : BCAA bevorderen herstel lever na radiotherapie ivm HCC. Zie in deze lijst de vele andere studies met BCAA bij het HCC.

1926) Boesen EH et al; Eur J Cancer 2011 Jun;47(9):1363-72;PMID 21458989; psycho-educatie met groepstherapie verbeterde bij patiënten met primaire borstkanker niet de levenskwaliteit ; in deze lijst zijn er verder overigens voldoende bewijzen dat diverse andere vormen van psychotherapie dan groepstherapie bij dergelijke patiënten wel de levenskwaliteit verbeteren.

1927) Burnett AK et al; Leukemia 2011 Jul;25(7):1122-7;PMID 21475252 : ingeval van AML verbetert arsenicumtrioxide het resultaat van lage doses arabinocide-C niet.

1928)Hamilton R et al; Curr Oncol 2011 Apr;18(2):e46-53;[PMID 21505589](#); Praten met jezelf verhoogt de vaardigheden om met borstkanker om te gaan ; logisch dus om dat te stimuleren ; ik zou zeggen het bevorderen van zelfstandig nadenken is altijd nuttig.

1929)Uderzo C et al ; Transplantation 2011 Jun 27;91(12):1321-5;[PMID 21499196](#); glutamine verminderde mucositis bij beenmergtransplantatie in dit onderzoek niet aantoonbaar. De referenties 292, 294, 298,624, 625, 730, 171, 299, 866, 1057, 1059, 1272 en 1410 zijn overwegend positief mbt glutamine als middel tegen mucositis, het meest expliciet bij stamceltransplantaties.

1930)Guo Y et al; Support Care Cancer 2013, Dec22;[PMID 24362907](#) : dagelijks 600 mg alpha-liponzuur gaat in vergelijking met placebo het optreden van neuropathie in geval cis-/oxaliplatin niet tegen.

1931)Ryan JL et al; Radiat Res 2013 Jul;180(1):34-43;[PMID 23745991](#) ; Oraal dagelijks 6 gram curcuma vermindert stralingsdermatitis bij vrouwen die vanwege borstkanker bestraald worden.

1932)Costa Fortes R et al; Nutr Hosp 2010 Jul-Aug;25(4):586-96;[PMID 20694295](#) : Agaricus sylvaticus verbetert in vergelijking met placebo de levenskwaliteit (o.a. fysiek) na operatie wegens darmkanker.

1933)Mustian KM et al; J Clin Oncol 2013 Sep 10;31(26):3233-41;[PMID 23940231](#) ; Yoga verbetert aantoonbaar de slaap bij kankerpatiënten na behandeling. Zie ook onder andere 977 en 1848.

1934)Chen Z et al; Cancer 2013 May 1;119(9):1690-8; Bij kankerpatiënten die bestraald worden verbeterde Qigong aantoonbaar de levenskwaliteit.

1935)Kovacic T et al; J Complement Integr Med;2013 Jul 16 ; 10; [PMID 23934515](#) : Ontspanning met yoga bleek in dit onderzoek bij borstkankerpatiënten angst verminderend ; zie ook 1116, 1404 , 1566, 1617, 1884 en 1911, die allemaal hetzelfde laten zien!

1936)Carlson LE et al; J Clin Oncol 2013 Sep 1;31(25):3119-26. [PMID 23918953](#) ; Mindfulness bevorderde net als in eerder onderzoek het herstel van kankerpatiënten ; zie ook de nrs. 1707, 1789, 1790 , 1791 en 1892.

1937)Monti DA et al; Stress Health 2012 Dec;28(5):397-407;[PMID 23129559](#) ; bevestigt resultaat nummer 1936 en laat zien dat dit met een betere cerebrale doorbloeding samen gaat.

1938)Bacic I et al; J Exp Clin Cancer Res. 2010 Feb.12:29:12 ;[PMID 20152024](#) : Inositol plus inositol hexaphosphate ging bij chemo bij borstkanker samen met een betere levenskwaliteit ; tumormarkers werden niet door de extra suppletie beïnvloed ; in de suppletiegroep daalde de leukocyten en bloedplaatjes in tegenstelling tot de andere groep niet.

1939)Foley E et al ; J Consult Clin Psychol 2010 Feb ;78(1):72-9;[PMID 20099952](#) ; Dit onderzoek is net als 1937 met 1936 vergelijkbaar, met overigens vergelijkbaar resultaat.

1940)Nidich SI et al; Integr Cancer Ther 2009 Sep;8(3):228-34;[PMID 19815592](#) : in deze RCT blijkt meditatie bij kankerpatiënten de levenskwaliteit op vele punten te verbeteren.

1941)Lengacher CA et al; Psychooncology 2009 Dec;18(12):1261-72;[PMID 19235193](#) ; Ook hier blijkt mindfulness weer de kwaliteit van leven bij borstkankerpatiënten te verbeteren.

1942)Akopov AL et al; Vestn Khir Im I I Grek 2013;172(1):20-4;[PMID 23808222](#) : Chlorine E6 oiv elektromagnetische straling van 662 NM preoperatief aan longkankerpatiënten gegeven ; hierdoor was bij de operatie in de PDT groep de resectierand vaker schoon van tumor.

1943)Gautam AP et al ; Support Care Cancer, 2013 May;21(5):1421-8;[PMID 23224689](#) :Low Laser Therapie (LLT) bij patiënten met keelkanker, die bestraling plus cisplatin kregen, verminderde de mucositis, het gebruik van analgetica en parenterale voeding ; de levenskwaliteit was vanzelfsprekend ook beter. Zie ook 1395, 1396, 1399, 1400 en 1523 met overall vergelijkbaar resultaat.

1944)Arbabi-Kalati F et al; Acta Med Iran 2013 Apr 6;51(3):157-62; vergelijkbaar met 1943 en met een gelijk resultaat. [PMID 23605599](#)

1945)Gautam AP et al; Radiother Oncol 2012 Sep;104(3):349-54;[PMID 22884841](#) ; wederom vergelijkbaar met 1943 en een vergelijkbaar resultaat.

1946)Enblom A et al; PloS One 2011 Mar 23;6(3):e14766;[PMID 21448267](#) :Shamacupunctuur en gewone acupunctuur gaan misselijkheid even goed tegen ; beide significant beter dan standard care ; de conclusie is wel vind ik dat shamacupunctuur geen goede controle kan zijn.

1947)Yang LP en Perry CM ; Drugs Aging 2011 Apr 1;28(4): 325-9;[PMID 21428467](#) : De combinatie van interleukine 2 met histamine dichloride blijkt in een fase 3-onderzoek de ziektevrije overleving bij AML te

verlengen.

1948)Winters-Stone KM et al; Breast Cancer Res Treat 2011 Jun;127(2):447-56;[PMID 21424279](#); Fysieke training gaat bij postmenopauzale borstkankerpatiënten botverlies tegen en maakt de spieren sterker.

1949)Lu CY et al; Am Surg 2011 Jan;77(1):59-64;[PMID 21396307](#) ; Glutamine toegevoegd aan TPN vermindert de kans op postoperatieve infecties na operatie aan een gastrointestinale tumor. Zie ook 866, 1026, 1057, 1272, 1299, 1333, 1340, 1346 , 1410, 1907 en 1929 ; het lijkt erop dat wanneer de darm in het geding is extra glutamine zinvol is.

1950)Barton DL et al; J Support Oncol 2011; Jan-Feb;9(1):24-31;[PMID 21399726](#); dagelijks 450 mg valeriaan verbeterde in dit onderzoek niet de slaap van kankerpatiënten die behandeld worden, maar verminderde wel hun vermoeidheid.

1951)Rashad AM et al; J Laryngol Otol 2009 Feb;123(2):223-8;[PMID 18485252](#) ; Honing gaat in geval van chemoradiotherapie voor keelkanker het ontstaan van mucositis tegen ; zie ook 1545,1735 en 1916.

1952)Biswal BM et al; Support Care Cancer 2003 Apr;11(4):242-8;[PMID 12673463](#) : Bij de behandeling van keelkanker met bestraling blijkt honing de mucositis in hoge mate tegen te gaan ; zie ook de vorige 2 studies met commentaar.

1953)Malti PK et al; J Indian Med Assoc 2012 Jul; 110(7):453-6. PMID 23520669 ; deze studie is met de vorige 3 vergelijkbaar en kende eveneens een positief resultaat.

1954)Yamazaki CA et al; Thyroid 2012 Oct;22(10):1002-6. PMID 22953991; Lithium verbetert het therapeutische effect van radioactief jodium bij de behandeling van schildklierkanker.

1955)Quentin C et al; Anesth Analg 2013 Apr;116(4):862-8; [PMID 23354336](#); mannitol blijkt hersenonspanning te bevorderen ; dit vergemakkelijkt operatie vanwege hersentumoren ; verdere relevantie is echter nog niet duidelijk.

1956)Ishizuka M et al; Anticancer Res 2012 Dec;32(12): 5415-20; [PMID 23225445](#) : vitamine K2 vertraagt op z'n minst de relaps-rate na operatie vanwege een HCC. Zie ook 1338.

1957)GHomez Sanches MB et al; Nutr Hosp 2010 Sep-oct;25(5):797-805;[PMID 21336438](#); Immunonutrition vooraf vermindert complicatiekans bij operatie wegens darmkanker en verkort de ligduur ; zie ook de vele andere publicaties over immunonutrition in deze lijst.

1958)Xu ZY et al ; J Cancer Res Clin Oncol 2011 Jul;137(7):1117-22;[PMID 21298288](#) : TCM vermindert bijwerkingen chemo bij longkanker ; ook was er een tendens tot langer leven.

1959)Janssens GO et al ;Int J Radiat Oncol Biol Phys. 2012 Feb 1;82(2):532-8;[PMID 21300447](#) : Bestraling bij larynx tumoren met carbogen (O2 plus CO2 in een bepaalde verhouding) plus B3 ging samen met minder mucositis dan bij bestraling alleen ; verder onderzoek naar eventuele andere voordelen moet nog plaatsvinden.

1960)Banaski J et al; J Am Acad Nurse Pract 2011 mar ;23(3):135-42 ; [PMID 21355946](#) ; in deze piloytstudy verminderde yoga de vermoeidheid ; zie ook o.a. 1911 en 1935.

1961)Rottmann N et al; Psychooncology 2012 May;21(5):505-14;[PMID 21308859](#) : Kankerpatiënten helpen hun dagelijkse taken weer op zich te nemen, verbeterde hun kwaliteit van leven niet.

1962)De Luis DA et al; Eur Rev Med Pharmacol Sci 2010 Nov;14(11):941-5;[PMID 21284343](#) : Arginine werkt preventief tav fistelvorming bij keelkanker(behandeling); zie ook 1305 en 1457.

1963)Zhao H et al; J Cancer Res Clin Oncol 2013 Sep;139(9):1465-70; [PMID 23812551](#) ; bij maagkankerpatiënten blijkt extra arginine het leven in vergelijking met placebo te verlengen.

1964)Mochiki E et al; World J Surg 2011 Apr;35(4):805-10;[PMID 21279511](#) ; Glutamine (3 gram per dag) doet de stoelgang na gastrointestinale chirurgie in verband met maagkanker sneller op gang komen.

1965)Shi X et al; Chin J Integr Med 2011 Jan;17(1):31-4;[PMID 2125](#) ; Bij kinderen met kanker blijkt TCM naast chemo in vergelijking met chemo de kwaliteit van leven te verbeteren.

1966)Evigor S et al; Eur J Phys Rehab Med 2010 Dec;46(4):481-7;[PMID 21224783](#) ; Pilates vermindert bij borstkankerpatiënten de vermoeidheid significant in vergelijking met een gerandomiseerde controle-groep.

1967)Goode PS et al; JAMA 2011 Jan 12;305(2):151-9;[PMID 21224456](#) : Bekkenbodentraining bij incontinentie prostaat kankerpatiënten vermindert de incontinentie ; biofeedback middels elektrische stimulatie verbetert dit resultaat niet.

1968)Chay WY et al; Asia Pac J Clin Oncol 2010 Dec;6(4):270-7;[PMID 21114776](#) : Calcium plus magnesium gaan

net niet significant neuropathie door oxaliplatin tegen.

1969)Sun J Integr Med 2010 Dec;16(6):537-41;[PMID 21110180](#) : Injectie met Aidi verhoogt bij NSCLC de effectiviteit van neoadjuvante chemo en vermindert de bijwerkingen.

1970)Jeong JS et al; Integr Cancer Ther 2010 Dec;9(4):331-8;[PMID 21059621](#) : Bojungkikki-tang vermindert in vergelijking met niets doen de vermoeidheid bij kankerpatiënten.

1971)Wang X et al; J Invest Surg 2010 Dec;2396):309-13; [PMID 21208095](#) ; Enterale voeding en ook MCT bevordert herstel na operatie wegens een gastrointestinale kanker ; het verblijf in het ziekenhuis is korter.

1972)Landberg R et al ; J Nutr 2010 Dec;140(12):2180-6;[PMID 20980650](#) : Rogge en tarwe verlagen in vergelijking met wit brood de PSA bij prostaatkankerpatiënten ; zie ook 739.

1973)Gouvea de Lima A et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2012 Jan 1;82(1):270-5;[PMID 21163585](#) : Low-level laser therapie vermindert mucositis bij chemoradiatie in verband met keelkanker ; zie ook 1523 en zeker nog 5 andere studies op deze lijst.

1974)Tang J et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi, 2006 Dec 20;996);536-9;[PMID 21182817](#) ; uroacitiden (differentiatieinductoren uit de urine) verbeteren de mediane overleving bij gevorderde NSCLC.

1975)Sun Y et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2006 Jun 20;9(3):254-8;[PMID 21172156](#); Ginseng Rg3 verbetert respons van chemo bij patiënten met ver gevorderde NSCLC en verlengt ook aantoonbaar het leven.

1976)Hur H et al ;Surgery 2011 Apr;149(4):561-8;[PMID 21146844](#) ; Eerder orale voeding na operatie wegens maagkanker leidt tot sneller herstel en een korter verblijf in het ziekenhuis.

1977)Guerreiro Godoy Mde F et al; Ger Med Sci 2010 Nov 18;8:Doc31;[PMID 21139989](#): Een soort chip blijkt behandeling van lymfoedeem in verband met borstkanker zinvol te ondersteunen.

1978)Chan CW et al; J Pain Symptom Manage 2011 Feb;41(2):347-57;[PMID 21131165](#) ; Psychoeducatieve interventie blijkt de de symptomatologie bij gevorderde longkanker te verminderen.

1979)Loprinzi CL et al ; J Clin Oncol 2013 Dec 2;[PMID 24297951](#) ; In deze RCT bleek extra calcium plus magnesium neuropathie door oxaliplatin niet tegen te gaan ; zie ook 1968.

1980)Lee J en Yoon SW et al; Integr Cancer Ther 2013 Nov 25 ; [PMID 24282101](#) ; bij chronisch zieken inclusief kankerpatiënten blijkt verbranden van moxa de pijn te verminderen ; zie ook 943, 1543 en 1909.

1981)Liu ZH et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Nov 16(11):1063-6; Enterale voeding bleek in vergelijking met parenterale voeding complicaties vanwege een maagkankeroperatie tegen te gaan en herstel te bevorderen. PMID 24277402

1982)Chen H et al; Pancreatology 2013 Nov-Dec;13(6):594-7;[PMID 24280575](#) ; electroacupunctuur vermindert in vergelijking met placebo aantoonbaar de pijn bij akivleesklierkanker ; zie vooral 1577, 1651, maar ook 894, 1194, 1389, 1415 en 1450.

1983)Van der Mwulen IC; Br J Cancer 2014 Feb 4;110(3):593-601 : [PMID 24280999](#) ; Psychosociale interventie verbetert kwaliteit van leven bij borstkankerpatiënten zich onder andere uitend in minder moeheid ; dit is nu zeer algemeen gevonden ; wat niet bekend is of dit ook de overleving verbetert!

1984)Chen B et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Nov ;16(11):1055-8;[PMID 24277400](#) ; Voeding die uit stoffen is samengesteld, die in de literatuur herstel van een kankeroperatie bevorderen, bleken in dit gerandomiseerde onderzoek, vooraf gegeven het beloop niet aantoonbaar te beïnvloeden.

1985)Yang DJ et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Nov;16(11):1051-4;[PMID 24277399](#) ; eerder eten na operatie wegens darmkanker, versterkt immuunsysteem en verkort verblijf in ziekenhuis ; operatie, narcose etc. zijn enorme stress gebeurtenissen : dus eerder eten is erg voor de handliggend ; ook al is dat met kleine hoeveelheden.

1986)Sorensen LS et al; Br J Surg 2014 Jan;101(2):33-42;[PMID 24281905](#) ; het geven van alleen 2 gram EPA en 1 gram DHA per dag verminderde na operatie vanwege darmkanker de kans op infectio niet ; eerder in deze lijst zijn er vele studies met visolie, plus arginine en RNA-extract : z.g. immunonutrition : dit leidt wel tot minder infecties onder deze condities.

1987)Chen JH et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi ; 2013 Nov;16(11):1059-62;[PMID 24277401](#); enterale voeding voor operatie aan de darm vanwege kanker, naast (eerder) voorbereiding voor deze operatie geeft postoperatief niet alleen een betere voedingstoestand, maar ook tot een sneller kunnen verlaten van het

ziekenhuis ; in combinatie met 1985 : de voeding moet zo min mogelijk onderbroken worden bij een operatie wegens darmkanker. Dit neemt niet weg dat die wel aangepast moet worden!!

- 1988) Demers M et al; Clin Nutr 2013 Oct 24 ; [PMID 24200199](#) : Probioticumcombinatie vermindert bijwerkingen bestraling pelvuis in vergelijking met placebo ; zie ook 304, 1229, 1445 en 1663.
- 1989) Boelens PG et al ; Ann Surg 2013 Oct 28 ; [PMID 24169163](#) ; Bij operatie van darmkanker eerder beginnen met eten vermindert de kans op een postoperatieve ileus ; zie ook 1985 en 1987. 1990) Courneya KS et al; JNCI 2013 Dec 4;105(23):1821-32; [PMID 24151326](#) ; Sporten vermindert bij chemo voor borstkanker de bijwerkingen ; iets wat al veel vaker is gevonden.
- 1991) Campo RA et al; J Cancer Surv 2013 Oct 30; [PMID 24170679](#) ; Qigong reduceert stress en vermoeidheid bij prostaatankerpatiënten ; zie ook 1934.
- 1992) Porsrud A et al ; Clin Rehabil. 2013 Nov 18; [PMID 24249842](#) : Voor patiënten die net een cystectomie hadden ondergaan was een trainingsprogramma niet makkelijk haalbaar ; toch was er bij de interventiegroep sprake van een betere levenskwaliteit.
- 1993) Del Giglio AB et al; J Diet Suppl 2013 Dec;10(4):325-34; [PMID 24237188](#) : Guarana-extract had bij kankerpatiënten geen effect op de vermoeidheid in vergelijking met placebo.
- 1994) Da Costa-Miranda V et al; J Altern Complement Med 2009 Apr;15(4):431-3; [PMID 19388866](#) ; Dit onderzoek is vergelijkbaar met 1993 en heeft een vergelijkbaar resultaat.
- 1995) De Oliveira Campos MP et al; J Altern Complement Med 2011 jun;17(6):505-12; [PMID 21612429](#) : Guarana had hier in minder/niet geëxtraheerde vorm bij borstkankerpatiënten die chemo kregen, wel een verbetering tot gevolg qua conditie.
- 1996) Hawley P et al; Support Care Cancer 2014 Mar;22(3):751-61; [PMID 24221577](#) ; Manuka-honing verminderde in dit onderzoek bestralingsmucositis bij keelkankerpatiënten niet ; de andere studies zijn echter overwegend positief ; zie 1545, 1735, 1916, 1951 en 1952.
- 1997) Rogers LQ et al ; Med Sci Sports Exerc 2013 ; [PMID 24212124](#) ; Sporten vermindert vermoeidheid bij overlevers van borstkanker ; bij mensen die slecht slapen was het resultaat beter dan bij de betere slapers ; ook bij wie er zin in had was het resultaat beter.
- 1998) Mao JJ et al; Eur J Cancer 2014 Jan;50(2):267-76; [PMID 24210070](#) ; elektroacupunctuur verminderde in deze RCT artralgie als bijwerking van aromataseremmers ; zie ook 894, 1389, 1450, 1577, 1651 en 1655.
- 1999) Zhu HH et al; J Clin Oncol 2013 Nov 20;31(33):4215-21; [PMID 24127444](#) ; ATRA plus orale AS4S4 is evenwerkzaam tegen acute promyelocyten leukemie als ATRA plus intraveneuze arsenicumtrioxide ; arsenicum is in principe zeer giftig ; in zeer kleine hoeveelheden vrijwel zeker toch essentieel en in deskundige handen in de juiste dosering ook bij de behandeling van sommige maligniteiten van belang.
- 2000) Buffart LM et al; Cancer 2014 Jan 15; 120(2):294-301; [PMID 24122296](#); sporten verbetert conditie en algemene gezondheid prostaatankerpatiënten die hormonale therapie krijgen (deze hormonale therapie vermindert Hb en spieren, wat de training extra zinvol maakt ; zie de vele andere publicaties in relatie tot prostaatanker en sporten.
- 2001) Kono T et al; Cancer Chemother Pharmacol 2013 Dec;72(6):1283-90; [PMID 24121454](#); Goshajinkigan vermindert bijwerkingen oxaliplatin slechts niet-significant.
- 2002) Ghorbani A et al; J Nephropathol 2013 Apr;2(2):129-34 : Selenium vermindert in vergelijking met placebo de nefrotoxiciteit door cisplatin. PMID 24475439. Zie ook nummer 110.
- 2003) Campone M et al; Oncologist 2013;18(11):1190-1; [PMID 24105751](#) : L-carnitine gaat neuropathie door sagopilone niet tegen.
- 2004) Athibovonsuk P et al; Gynecol Oncol 2013 Dec;131(3):679-82; [PMID 24099839](#) : intraveneuze ijzer bij chemo vermindert noodzaak extra bloedtransfusies.
- 2005) Fitzhenry F et al; Integr Cancer Ther 2013 Oct 7; [PMID 24105358](#) : Healing touch vermindert bijwerkingen bestraling voor kanker, niet.
- 2006) Hemati S et al; J Res Med Sci 2012;17;S49-58 : Vitamine E en selenium verminderen nefropathie door cisplatin ; zie o.a. 110 en 2002. ???

2007)Vitolins MZ et al; J Clin Oncol 2013 Nov 10;31(32):4092-8 ; [PMID 24081940](#) ; Soja vermindert bij mannen met prostaatkanker, die hormonaal behandeld worden/zijn, de hot flashes niet.

2008)Hu HF et al; Hu Li Za Zhi 2013 Oct;60(5):53-63;[PMID 24096465](#) : in dit onderzoek was door extra lichaamsbeweging de vermoeidheid slechts niet significant minder ; er zijn zeer veel onderzoeken die wel een significant effect van lichaamsbeweging in deze laten zien.

2009)Liao J et al; Chin J Integr Med 2013 Oct;19(10):736-40 : [PMID 24092240](#) ; zogenaamde 5-elementen-muziek vermindert symptomen kanker en verbetert de levenskwaliteit.

2010)Stenner-Liewen F et al ; J Cancer 2013 Aug 29;4(7):597-605 ; [PMID 24069070](#) : ingeval van vergevorderde prostaatkanker heeft pomegranaatsap geen invloed op de groei van prostaatkanker ; zie echter ook 1751 en 1752 : in een vroeger stadium van prostaatkanker lijkt er van pomegranaatsap wel een gunstig effect te zijn ; zie 1751 en 1752.

2011)Rostock M et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:349653 ;[PMID 24066010](#) :geen effect van 3 varianten van elektroacupunctuur op neuropathie ten gevolge van chemo. Elektroacupunctuur gaat wel misselijkheid en braken tegen door chemo (877 en 894) ; het kan resultaat chemo verbeteren : zie 1415 en het gaat allerlei andere bijwerkingen van narcose etc. tegen : zie 1577, 1651 en 1998.

2012)Ki Y et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2013 Nov 15;87(4):646-50;[PMID 24054874](#) ; Een probioticum vermindert faecaal volume waardoor de prostaat op een meer constante positie ligt voor bestraling.

2013)Jafari N et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:353262;[PMID 24023572](#); Spirituele therapie, al is deze subjectief verbeterde in dit onderzoek het welzijn van vrouwen met borstkanker. Zie ook 1846 van dezelfde groep onderzoekers.

2014)Maclaughlan DS et al ; BMJ Open. 2013 Sep10;3(9);[PMID 24022390](#) ;Hypnotherapie is zeker zo goed tegen hot flashes ivm een vervroegde overgang vanwege behandeling voor borstkanker, als gabapentine.

2015)Cherrier MM et al; Life Sci 2013 Oct 17;93(17):617-22;[PMID 24012579](#) ; Cognitieve therapie verbetert levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten.

2016)Freedland SJ et al; Cancer Prev Res (Phila). 2013 Oct;6(10):1120-7;[PMID 23985577](#) : Pomegranaatsap bleek in de prostaat voor operatie wegens prostaatkanker goed opgenomen ; diverse bij kanker passende enzymen werden in gehalte echter niet beïnvloed ; langer onderzoek bij meer mensen en dan ook naar de PSA kijken is nodig. Zie ook : 1751, 1752 en 2010.

2017)Ludwig G et al; Psychooncology 2014 Jan;23(1):65-74;[PMID 23983096](#) ; er is geen verschil op wat langere termijn tussen psychotherapie direct of wat later.

2018)Lonbro S et al; Radiother Oncol 2013 Aug;108(2):314-9;[PMID 23932192](#); Lean body mass (spieren) nemen weer toe door training na bestraling vanwege keelkanker ; het herstel is goed mogelijk en daarbij verbeterde de kwaliteit van leven!

2019)Cormie P et al; Prostate Cancer Prostatic Dis. 2013 Dec;16(4):328-35;[PMID 23917308](#); in een kleinschalig gerandomiseerd onderzoek vonden Cormie et al ; spiertraining verbetert bij uitgezaaide prostaatkanker kwaliteit houdings- en bewegingsapparaat

2020)Ertas IE et al; Gynecol Oncol 2013 Oct;131(1):118-22;[PMID 23906657](#) ; Kauwgom blijkt na operatie vanwege een gynecologische maligniteit de darmwerking eerder op gang ; zie ook 1397.

2021)Sangthawan D et al; J Med Assoc Thai 2013 Jan;96(1):69-76;[PMID 23720981](#) : zink ging in dit onderzoek mucositis door bestraling voor keelkanker, niet tegen ; zie ook 1387, 1551 en 1567 ; extra zink lijkt ivm bestraling vanwege keelkanker, als je deze andere studies ziet, toch wel verstandig.

2022)Nagai H et al; Support Care Cancer 2013 Dec;21(12):3271-8;[PMID 23877927](#); Suiker vermindert pijn van gemzarinfuus ; gezien de bekende nadelen van suiker liever een andere manier om pijn om vasculaire pijn te verminderen.

2023)Lo-Coco F et al; N Engl J Med 2013 Jul 11;369(2):111-21;[PMID 23841729](#) ; ATRA plus arsenicumtrioxide geeft bij acute promyelocytenleukemie minder hematologische toxiciteit, minder infecties, maar meer levertoxiciteit dan ATRA plus chemo. De overleving is met de eerste combinatie het best!!

2024)Marano L et al; Ann Surg Oncol 2013 Nov;20(12):3912-8;[PMID 23838912](#) : de combinatie van omega-3-vetzuren, arginine en RNA verkorte ook in dit onderzoek de ligduur van patiënten geopereerd wegens maagkanker.

2025)Litterini AJ et al; Arch Phys Med Rehabil 2013 Dec;94(12):2329-35;[PMID 23810356](#) ; Zowel weersyndstraining als cardiologisch gerichte training verbeteren lichamelijk welbevinden bij patiënten met vergevorderde kanker.

2026)Molassotis A et al; Health Technol Assess 2013 Jun;17(26):1-114. PMID 23803562 ; In dit onderzoek verminderde acupressuur de misselijkheid van chemo ; zie ook 1136 en 1437.

2027)Zhang QF et al; Zhongguo Zhen Jiu 2013 Mar;33(3):207-10; [PMID 23713299](#); Moxibustion op Sihua-punten verbetert onstekingsprofiel bij patiënten met longkanker die chemo krijgen ; tevens verminderde door de moxibustion de vermoeidheid. Zie ook 943 en 1543.

2028)J Tradit Chin Med 2013 Apr;33(2):176-80. PMID 23789213 ; Patches met Dinqi op specifieke acupunctuurpunten verbetert in vergelijking met sham-acupunctuur naast tramadol en/of morfine de pijnstilling bij kankerpatiënten.

2029)Oh B et al; Acupunct Med 2013 Sep;31(3):264-71 ; electroacupunctuur is bij arthralgie samenhangend met het gebruik van aromataseremmers niet aantoonbaar beter dan sham. [PMID 23722951](#).

2030)Zhao CH et al; Chin J Integr Med 2013 Jun;19(6):418-23;[PMID 23784467](#) ; Qi-yin verbetert lichamelijke conditie van kankerpatiënten die FOLFOX krijgen. Zie ook 1323 en 1615.

2031)McGowan EL et al; Ann Behav Med 2013 Dec; 46(3):382-93;[PMID 23783829](#); Direkte aanbevelingen om door training de lichamelijke conditie van prostaatkanker te verbeteren blijken effectiever dan telefonische stimulering.

2032)Schou Bredal I et al; Cancer Nurs 2013 Jun 17; [PMID 23782517](#); Psychoeducatie blijkt bij borstkankerpatiënten gevoelens van hopeloosheid en stress te verminderen ; dit was na 2 maanden ; na 12 maanden was er geen verschil meer tussen de interventie- en de controle-groep.

2033)Fietkau R et al; Cancer 2013 Sep 15;119(18):3343-53. PMID 23765693 ; EPA en DHA extra geven wanneer voor slokdarmkanker chemo wordt gegeven, een betere voedingsstatus en conditie ; dit in vergelijking met placebo!

2034)Lynch ME et al; J Pain Symptom Manage 2014 Jan;47(1):166-73;[PMID 23742737](#) ; Cannabinoiden verminderden in vergelijking met placebo neuropatische pijnen als gevolg van chemo niet significant ; het laatste zou kunnen liggen aan de kleine groepen. Meer onderzoek is nodig!

2035)Spahn G et al; Integr Cancer Ther 2013 Jul; 2013 Jul;12(4):291-300;[PMID 23766391](#); trainen vermindert vermoeidheid bij kanker, maar een mind-body-programma verbeterde dit resultaat niet.

2036)Ergun M et al; Eur J Cancer Care (Engl). 2013 Sep; 22(5):626-37;[PMID 23731173](#) ; lichaamsbeweging bij borstkankerpatiënten verandert eiwitprofiel overall richting angiogeneseremming.

2037)Fallahi B et al; Nucl Med Commun 2013 Aug;34(8):777-86 ; [PMID 23708871](#) :Indien radioactief jodium als extra behandeling wegens schildklierkanker wordt gegeven, blijkt extra vitamine E dysfunctie van de speekselklieren tegen te gaan.

2038)Goedendorp MM et al; J Pain Manage 2014 Jan;47(1):35-44;[PMID 23707383](#) ; cognitieve gedragstherapie bleek in dit onderzoek niet alleen de vermoeidheid van borstkankerpatiënten te verminderen, maar ook hun cognitieve vaardigheden indien ondermaats, te verbeteren.

2039)Midtgaard J et al; Ann Oncol 2013 Sep;24(9):2267-73. PMID 23704198 ; Fysieke training verbetert niet alleen de conditie van borstkankerpatiënten, maar ook hun mentale gezondheid en reduceert depressies.

2040)de Luis DA et al; Eur Rev Med Pharmacol Sci 2013 Apr;17(8):1090-4;[PMID 23661523](#) ; Omega-3-vetzuren plus arginine gaan bij patiënten geopereerd wegens keelkanker gewichtsverlies tegen ; een niet verbazingwekkend resultaat gezien de gunstige effecten die met deze combinatie bij kanker al gevonden zijn.

2041)Milbury K et al; Psychooncology 2013 May 9;[PMID 23657969](#) ; Tibetaanse geluidsmeditatie verbeterde in dit gerandomiseerde onderzoek het cognitief functioneren bij vrouwen die net veel chemo hadden gehad ; later bleek er geen verschil meer

2042)Hu H et al; Zhen Ci Yan Jiu 2013 Feb;38(1):64-7,77;[PMID 23650803](#) ;

Acupunctuur verbetert blaasfunctiestoornissen bij vrouwen geopereerd voor baarmoederkanker.

2043)Chi Y et al; Chin Med J (Engl). 2013;126(9):1642-6;[PMID 23652044](#) ; Gamboginezuur blijkt in een hogere dosis vergeleken met een lage dosis tumorregressie te bevorderen.

2044)Samuel SR et al; Indian J Med Res 2013 Mar;137(3):515-20. PMID 23640558 ; Lichamelijke training zorgt voor een betere kwaliteit van leven bij patiënten die chemoradiotherapie ivm keelkanker krijgen.

2045)Qiu J et al; J Psychosom Obstet Gynaecol. 2013 Jun;34(2):60-7;[PMID 23646866](#); Cognitieve therapie blijkt zinvol voor behandeling van depressie bij borstkankerpatiënten. Dat cognitieve therapie bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit verbetert is in deze lijst ook al heel vaak aangetoond!!

2046)Kesler S et al; Clin Breast Cancer 2013 Aug ;13(4):299-306;[PMID 23647804](#); Cognitieve training bij borstkankerpatiënten die net chemo hebben gehad verbetert cognitieve flexibiliteit, geheugen, snelheid van denken en van handelen.

2047)Afonseca SO et al; Sao Paulo Med J 2013 Mar;131(1):35-8;[PMID 23538593](#) ; Vitamine E verminderde in dit onderzoek neuropathie door oxaliplatin niet; wel was door de E de diarree bijna significant minder.

2048)Molassiotis A et al; J Pain Manage 2014 Jan ;47(1):12-25;[PMID 23602325](#) ; Acupressuur gaat nausea bij chemo niet tegen. Hier was er voor acupressuur en sham-acupressuur een niet significant voordeel; de meeste publicaties laten met acupressuur een vermindering van misselijkheid bij chemo zien : zie 878, 1332 , 1437, 1438, 1439, 1499,1619 en 2026.

2049)Wu Z et al; J Biomed Res 2012 Nov ; 26(6):395-9; [PMID 23554777](#) ; Omega-3-vetzuren-suppletie vermindert infectiekans bij hepatitis-B-positieve , die aan een hepatocellulair carcinoom geopereerd zijn. Een bevinding die ook bij niet hepatiti-B-positieve patiënten met heel andere tumore is gevonden.

2050)Siddons HM et al; Psychooncology 2013 Apr 10;[PMID 23576518](#) ; Cognitieve therapie verbetert bij mannen geopereerd voor lokale prostaatkanker en verbetert tevens (hierdoor) de levenskwaliteit. Het moge duidelijk zijn dat men tegenover lokale prostatectomie sowieso zeer kritisch moet staan.

2051)Yeh KY et al ; Oral Surg Oral Med Oral Pathol Oral Radiol 2013 Jul;116(1):41-8;[PMID 23562359](#) ; De combinatie van omega-3-vetzuren, probiotica en micronutriënten blijken bij keelkanker cachexie te remmen ; ik postuleer dat het hier vooral om de omega-3-vetzuren gaat.

2052)Cormie P et al; J Cancer Surviv 2013 Sep;7(3):413-24; [PMID 23604998](#) ; het liften gewichten als deel van trainen is voor vrouwen met lymfheoedeem wegens borstkanker niet alleen veilig : het verbetert de conditie extra.

2053)Fiorentino L et al; Nat Sci Sleep. 2010 Dec 16;2:1-8 ; [PMID 23616695](#) ; Cognitieve therapie vermindert slapeloosheid bij borstkankerpatiënten.

2054)Zuchella C et al; 2013 Aug;114(1):93-100;[PMID 23677749](#); Cognitieve therapie bevordert het herstel bij patiënten geopereerd wegens een hersentumor.

2055)Vidal-Casariago A et al ; JPEN 2013 Mar 7. PMID 23471208 ; Dagelijks 30 gram glutamine bleek niet in staat stralingsontsteking van de darm tegen te gaan.

2056)Greenlee HA et al; Obesity (Silver Spring) 2013 Jan;21(1):65-76;[PMID 23505170](#); Lichaamsbeweging en caloriebeperking leidt bij borstkankerpatiënten tot verlies van overtollig gewicht, maar na stoppen hiermee kwam het gewicht weer terug. Het accent zou veeleer moeten liggen op lichaamsbeweging sowieso en anders eten.

2057)Cormie P et al; Integr Cancer Ther 2013 Sep;12(5):423-32;[PMID 23439658](#) ; Trainen met zware gewichten verergert oedemen bij borstkankerpatiënten niet. Ik vind het vreemd dat een onderzoek wordt opgezet om te kijken of een vermeende bijwerking misschien optreedt. Duidelijk is op grond van zeer veel studies in deze lijst dat trainen niet alleen de conditie van dergelijke patiënten verbetert, maar bijvoorbeeld ook de bijwerkingen van chemo tegengaat.

2058)Chao HL et al; Oncol Nurs Forum 2013 Mar;40(2):E61-8. PMID 23448746 ; ST-36 acupressuur (Zusanli) verbetert de maagdarmpunctie na operatie wegens colorectale kanker.

2059)Tanir MK en Kuguoglu S et al; Rehabil Nurs 2013 Jan-Feb;38(1):48-59;[PMID 23365005](#) : sporten verbetert lichamelijke conditie bij kinderen met ALL.

2060)Chen Z et al; Cancer 2013 May 1;119(9):1690-8;[PMID 23355182](#); Qigong verbetert de kwaliteit van leven van vrouwen, die vanwege borstkanker bestraald worden.

2061) Nakamura Y et al; J Cancer Survi 2013 Jun; 7(2):165-82; [PMID 23338490](#) ; mind-body intervention verbetert slaap bij kankerpatiënten.

2062) Kaibori M et al; Am J Surg 2013 Aug; 206(2):202-9; [PMID 23374372](#); Lichaamsbeweging bevordert herstel van operatie voor hepatocellulair carcinoom.

2063) Collinge W et al; Support Care Cancer 2013 May; 21(5):1405-14; [PMID 23262808](#) ; aandacht en aanraken verbetert bij kankerpatiënten levenskwaliteit.

2064) Yang TS et al; Br J Cancer 2010 Sep 28; 103(7):954-60; [PMID 20808309](#) ; Argininedeiminase verlengt leven van patiënten met een HCC niet significant.

2065) Fuchs-Tarlovsky V et al; Support Care Cancer 2013 May; 21(5):1359-63; [PMID 23238653](#) ; antioxydanten blijken bij vrouwen die voor baarmoederhalskanker behandeld worden, de levenskwaliteit te verbeteren.

2066) Santa Mina D et al; J Aging Phys Act. 2013 Oct; 21(4):455-78; [PMID 23238110](#); 'aerobic' trainen verbetert de conditie bij prostaatkankerpatiënten meer dan weerstandstraining.

2067) Lloyd-Williams M et al; J Affect Disord 2013 May 15; 148(1):141-5; [PMID 23219061](#) ; Praten met patiënten en daarbij de patient zoveel mogelijk zelf laten praten werkt angstreducerend en vermindert depressies.

2068) Pawar D et al; Support Care Cancer 2013 Mar; 21(3):827-34 ; [PMID 22945882](#); Samital vermindert bijwerkingen van chemo-/radiotherapie .

2069) Hayes SC et al; Breast Cancer Res Treat 2013 Jan; 137(1):175-86; [PMID 23139058](#); lichaamsbeweging verbeterde ook in dit onderzoek de levenskwaliteit van patiënten met borstkanker.

2070) Lonbro S et al ; Acta Oncol 2013 Feb; 52(2):310-8 ; [PMID 23190359](#); Eiwit plus creatine verbetert resultaat van krachttraining mbt de spieren bij patiënten die radiotherapie voor keelkanker krijgen niet.

2071) Genc A et al ; Support Care Cancer 2013 Jan; 21(1):253-61; [PMID 22678407](#) ; Acupressuur verminderde in dit onderzoek de misselijkheid/braken door chemo niet ; de meeste studies vinden echter wel een gunstig effect in deze ; het lijkt erop dat druk op P6 essentieel is ; zie 878, 1332, 1437, 1438, 1499, 2026 en 2048.

2072) Roth B et al; Eur Urol 2013 Mar; 63(3):475-82; [PMID 22695241](#); parenterale voeding na radicale cystectomie bevordert herstel niet ; parenterale voeding heeft meestal geen zin ; vroegtijdig enterale voeding in vele onderzoeken in deze lijst wel!

2073) Jacobsen PB et al; Psychooncology 2013 Jun; 22(6):1229-35; [PMID 22715124](#); lichamelijke training, maar vooral in combinatie met een beter stress-management verbetert levenskwaliteit van patiënten die chemo krijgen.

2074) Rogers LQ et al; Integr Cancer Ther 2013 Jul; 12(4):323-35; [PMID 22831916](#); Wederom : meer fysieke activiteit verbetert levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten.

2075) Deng G et al; Ann Surg Oncol 2013 Apr; 20(4):1164-9; [PMID 23188543](#) ; acupunctuur bleek in dit onderzoek de stoelgang na colectomie niet eerder op gang te brengen.

2076) Wong J et al; Integr Cancer Ther 2013 Jan; 12(1):25-30; [PMID 22710258](#) ; Healing touch bleek in deze kleine gerandomiseerde studie pijn, stress en vermoeidheid bij oncologiepatiënten te verminderen.

2077) Landberg R et al; J Nutr 2010 Dec; 140(12):2180-6; [PMID 20980650](#) ; Rogge verminderde in dit onderzoek in vergelijking met witte brood heel duidelijk de PSA bij prostaatkankerpatiënten. Zie ook 739.

2078) Popa-Velea O et al; J Med Life 2010 Jul-Sep; 3(3):343-7; [PMID 20945827](#); Persoonlijk psychische ondersteuning verbetert de levenskwaliteit bij patiënten met vergevorderde darmkanker.

2079) Clark PG ; Soc Work Health Care 2010; 49(9):872-90' [PMID 20938880](#) ; Flex Care vermindert stress bij kankerpatiënten in een RCT.

2080) Kottschade LA et al; Support Care Cancer 2011 Nov; 19(11):1769-77; [PMID 20936417](#) ; vitamine E : 400 mg per dag verminderde in deze RCT niet de neuropathie door chemo.

2081) Goedendorp MM et al; Oncologist 2010; 15(10):1122-32; Cognitieve therapie verminderde ook in deze RCT vermoeidheid bij kankerpatiënten ; [PMID 20930100](#)

2082) Glenn J Lesser et al; J Support Oncol ; Mar 2013; 11(1):31-42 : Q10 300 mg per dag verminderde bij borstkankerpatiënten de vermoeidheid niet ; logisch was geweest ook het effect van Q10 op de tumorgroei te bekijken. [PMID 22682875](#)

2083)Chalermchai T et al; Asia Pac J Clin Oncol 2010 Sep;6(3):155-60; [PMID 20887495](#) ; vitamine B6 in een dagdosering van 200 mg gaat het ontstaan van het hand-voet-syndroom bij gebruik van xeloda tegen.

2084)Buijs N et al; Am J Clin Nutr 2010 Nov;92(5):1151-6. PMID 20881073; arginine verbetert bij slecht gevoede keelkankerpatiënten op lange termijn de overleving (de arginine was perioperatief enteraal gegeven).

2085)Wu WY et al; Chin J Integr Med 2010 Oct;16(5):406-10;[PMID 20872115](#) ; hyperthermie naast TCM gaf bij NSCLC een langere PFS dan met TCM alleen ; de overleving op lange termijn verschilde echter niet.

2086)Chen J et al; Br J Surg 2010 Dec;97(12):1798-804;[PMID 20862715](#) ; zowel Salvia als anisodamine verminderden ischaemie en necrose na mastectomie ; anisodamine gaf wel bijwerkingen.

2087)Okabayashi T et al; Amino acids 2011 Apr;40(4):1213-20;[PMID 20852905](#) : BCAA's verbeteren de kwaliteit van leven bij patiënten, die vanwege een HCC geopereerd zijn.

2088)Speyer E et al; Pediatr Blood Cancer 2010 Dec 1;55(6):1160-6;[PMID 20672368](#) ; Fysieke training verbeterde bij kinderen met kanker de levenskwaliteit aantoonbaar.

2089)Stratton MS et al; Cancer Prev res (Phila) 2010 Aug;3(8):1035-43;[PMID 20647337](#); 200 tot 800 mcg selenium per dag heeft geen aantoonbaar effect op de PSA-verandering bij mannen met gelokaliseerde prostaatkanker.

2090)Lovell MR et al; J Pain Symptom Manage 2010 Jul;40(1):49-59. PMID 20619212 : informatie over pijn in de vorm van een video en folders helpt om de pijn bij kankerpatiënten te verminderen.

2091)Van Weert E et al; Phys Ther 2010 Oct;90(10):1413-25;[PMID 20651011](#); ook in dit onderzoek bleek cognitieve therapie de vermoeidheid bij kankerpatiënten naast fysieke training in vergelijking met fysieke training alleen, te verminderen.

2092)Haines TP et al; Breast Cancer Res Treat 2010 Nov;124(1):163-75. PMID 20734132 ; Fysieke training verbeterde ook in dit onderzoek de mindere conditie van borstkanker patiënten.

2093)Bao YJ et al; Chin J Integr Med 2010 Aug;16(4):309-14;[PMID 20697941](#) ; Kompressen met Xiaozheng Zhitong verminderen de pijn veroorzaakt door kanker.

2094)Powell BL et al; Blood 2010 Nov 11;116(19):3751-7;[PMID 20705755](#) ; Arsenicumtrioxide verbetert bij promyelocytenleukemie de ziektevrije overleving bij behandeling vanwege een relapse ; zie ook 1999 en 2023 ; voorts in het algemeen 1375, 1782 en 1927.

2095)Beijer S et al; J Pain Symptom Manage 2010 Oct;40(4):520-30;[PMID 20598849](#) ; In dit miniatuuronderzoek waren er met ATP geen duidelijke verbeteringen mbt de kwaliteit van leven bij kankerpatiënten die chemo kregen. Zie echter ook 105,106,130, 440, 498 en 855 ; overall is er wel een gunstig effect van ATP bij de behandeling van kanker!!

2096)Ando M et al; J Pain Symptom Manage 2010 Jun;39(6):993-1002. PMID 20538183 ; Het 'Leven doornemen' in een gesprek blijkt via diverse meetschalen de kwaliteit van leven bij terminale kankerpatiënten te verbeteren.

2097)Dou YQ et al; Chin J Integr Med 2010 Oct;126(5):411-6. PMID20535582 ; Dixiong vermindert bijwerkingen van bestraling ivm longkanker.

2098)Chandwani KD et al; J Soc Integr Oncol 2010 Spring;8(2):43-55;[PMID 20388445](#) ; Yoga verbetert de kwaliteit van leven van vrouwen met borstkanker die bestraald worden. Zie ook met name 1116, 1383, 1404, 1405, 1530, 1566, 1617, 1628, 1871, 1878 en 1911 : yoga is derhalve zeer relevant bij de behandeling van borstkanker!!

2099)Jiang ZM et al; Br J Surg 2010 Jun;97(6):804-9;PMID20473991; visolie vermindert bij patiënten geopereerd voor een gastrointestinale kanker de ontstekingsverschijnselen en verkort de ligduur ; iets dat ook al veel vaker is gevonden.

2100)Wu GL et al; Chin J Integr Med 2010 Apr;16(2):109-13;[PMID 20473734](#) ; Jinlong verbetert het resultaat van TACE bij HCC aanzienlijk, althans op korte termijn ; het verbetert ook de levenskwaliteit.

2101)Tian HQ et al; Chin Integr Med 2010 Apr;16(2):102-8; [PMID 20473733](#); Een totaalprogramma TCM bij het HCC in een midden/laat stadium, verbetert het behandelingsresultaat, de kwaliteit van leven en de lange termijn-overleving.

2102)Panahi Y et al; Phytother Res 2014 Mar 19;PMID24648302 ; Curciminoiden verminderen in vergelijking met placebo bij patiënten die chemo krijgen de mate van ontsteking en verbetert de kwaliteit van leven.

2103)Chen WY et al; Breast Cancer Res Treat 2014 Apr 10;PMID24718775 ; melatonine verbeterde in dit onderzoek bij borstkankerpatiënten de slaapkwaliteit ; hot flushes namen er echter niet door af.

2104)Dodd MJ et al Cancer Nurs 2010 Jul-Aug;33(4):245-57 ;PMID20467301 ; Vermoedheid als bijwerking van chemo plus eventueel bestralen was door thuis trainen niet minder ; lichaamsbeweging is overall bij chemo etc. gunstig ; je moet natuurlijk wel voldoende trainen en liefst onder leiding.

2105)Lee SA et al; Clin Rehabil 2010 Jul;24(7):600-13;PMID 20530648; bij trainen focussen op de scapula in verband met lymfeoedeem ivm borstkanker, vermindert pijn effectiever en vergroot de kwaliteit van leven in vergelijking met gewoon trainen.

2106)Peppone LJ et al; Clin Breast Cancer 2010 Jun;10(3):224-9;PMID 20497921 ;Trainen met gewichten gaat botontkalking bij vrouwen behandeld voor borstkanker tegen en stimuleert botvorming zelfs ; uiteraard was dit een gerandomiseerd onderzoek.

2107)Nguyen TN et al; J Pediatr Oncol Nurs 2010 May-Jun;27(3):146-55;PMID 2038063 ; muziektherapie vermindert angst en pijn bij kinderen die in verband met kanker een lumbaalpunctie krijgen. Ga met de zoekers door deze lijst en u vindt zeer veel studies die laten zien dat muziek angst, pijn en bijwerkingen van chemo bij kankerpatiënten vermindert! Zie bijv. 881,887 en 905.

2108)Puri T et al; Neurol India 2010 Jan-Feb;58(1):20-3;PMID 20228458; Bij gliomapatiënten die ook bestraling en taxol kregen bleek lycopen de ziektevlug overleving net niet significant te verlengen.

2109)Madden JR et al; J Pediatr Oncol Nurs 2010 May-Jun;27(3):133-45;PMID 20386062 ; kunsttherapie verbetert de levenskwaliteit bij kankerpatiënten die chemo krijgen.

2110)Wong RK et al; J Soc Integr Oncol 2010 Spring;8(2):35-42;PMID 20388444 : transcutane elektrisch stimulatie van zenuwen gaat een droge mond bij bestraling even goed tegen als de standaardbehandeling met pilocarpine.

2111)Forzoni S et al; Palliat Support Care 2010 Mar;8(1):41-8;PMID20163759 ; Kunsttherapie bleek ook in dit onderzoek de levenskwaliteit tijdens chemo te verbeteren

2112)Pace A et al ; Neurology 2010 Mar 2;74(9):762-6;PMID 20194916 : Vitamine E verminderde ook in dit onderzoek de neurotoxiciteit van cisplatin ; zie ook o.a. 2006.

2113)Maio M et al; J Clin Oncol 2010 Apr 1;28(10):1780-7;PMID 20194853 ; Thymus-alfa-1 verbeterde in deze RCT de PFS van patiënten met een uitgezaaid melanoom, die al dan niet al reeds interferon alfa werd gegeven.

2114)Branstrom R et al; Ann Behav Med 2010 May;39(2):151-61;PMID 20177843 ; Mindfulness verbeterde ook in dit onderzoek bij kankerpatiënten de levenskwaliteit.

2115)Kumar NB et al; J Soc Integr Oncol 2010 Winter;8(1):3-13 ;PMID20205984 ; isoflavonen verhogen bij mannen met prostaatkanker de oestradiolspiegel (ik denk door een remming van de oestradiolafbraak) ; in dit onderzoek van ruim 10 personen per groep (4 groepen en drie verschillende doses isoflavonen) viel niets te zeggen over een effect van isoflavonen op de PSA.

2116)Yang Y et al; Zhongguo Zhen Jiu 2009 Dec;29(12):955-8;PMID20088412 ; Electroacupunctuur op ST 36 vermindert misselijkheid en braken bij chemo.

2117)Zhang JW et al ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2010 Jan;13(1):40-3;PMID 20099160; Bifidobacterium vermindert de kans op complicaties in verband met operatie wegens darmkanker.

2118)Torres Lacombe M et al; BMJ 2010 Jan 12;340;PMID20068255 ; fysiotherapie direct na operatie vanwege borstkanker vermindert de incidentie aan lymfeoedeem tot in ieder geval 12 maanden na operatie.

2119)Qiu Y et al; Transplant Proc 2009 Dec;41(10):4232-7;PMID 20005375 ;Patiënten die een lever getransplanteerd krijgen vanwege kanker in de lever of om een andere reden hebben door glutaminedipeptide minder last van schade aan de nieuwe lever en een kortere ligduur in het ziekenhuis.

2120)Ladas EJ et al; Cancer 2010 Jan 15;116(2):506-13;PMID20014183; Mariadistel verminderde de leverschade door chemo in verband met chemo voor ALL Ander onderzoek wees niet op negatieve interacties met chemo ; er waren zelfs aanwijzingen voor een synergisme met vincristine.

2121)Yang XL et al; Int J Nurs Stud 2010 May;47(5):550-9;PMID19945106; Het schrijven van Chinese kalligrafieën plus ontspanningsoefeningen verlaagde bij patiënten met een nasopharynxcarcinoom niet alleen

de bloeddruk, maar verbeterde ook de stemming en de concentratie.

2122)Can G et al; Oncol Nurs Forum 2009 Nov;36(6):E335-42;PMID19887347 : Kefir verminderde in dit onderzoek bij darmkankerpatiënten niet de directe bijwerkingen van de chemo, maar verminderde wel de slaapstoornissen.

2123)Lu DR et al; J Tradit Chin Med 2009 sep;29(3):190-4 ; [PMID 19894383](#); Zhebei verbetert therapeutisch resultaat chemo bij AML : de regressiekans is met Zhebei aantoonbaar groter!

2124)Hasenberg T et al; Colorectal Dis 2010 Oct;12(10 online) ; PMID19895595 ; in dit onderzoek vermindert parenterale suppletie de bijwerkingen van chemo bij uitgezaaide darmkanker en verlengt het leven. Een feit is ook dat parenterale bijvoeding indien geen chemo wordt gegeven geen zin heeft en zelfs nadelig kan zijn (men zoeke in deze lijst)

2125)Sharp DM et al; Eur J Cancer 2010 Jan;46(2):312-22;PMID19906525 ; massage, maar ook reflexologie verbeteren bij patiënten met beginnende borstkanker de levenskwaliteit.

2126)Oh B et al ; Ann Oncol 2010 Mar;21(3):608-14 ; [PMID 19880433](#) ; Qigong verbetert bij kankerpatiënten de levenskwaliteit, de stemming en vermindert de bijwerkingen van de behandeling. Zie ook 1934, 1991 en 2060. Onderschat de Chinezen niet : er zijn stellingen uit de moderne wiskunde die zij al 3000 jaar eerder kenden!!

2127)Berger AM et al ; J Clin Oncol 2009 Dec 10;27(35):6033-40;[PMID 19884558](#) ; Gedragstherapie verbetert de slaapkwaliteit op de korte termijn, niet op de lange termijn ; wel is de vermoeidheid minder, ook op lage termijn.

2128)Tang MF et al; Support Care Cancer 2010 Oct;18(10):1329-39;[PMID 19834744](#) ; : kankerpatiënten die thuis trainen hebben minder pijn, voelen zich beter en slapen beter in vergelijking met kankerpatiënten die dit niet doen.

2129)Courneya KS et al ; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2009 Oct;18(10):2600-7; In vergelijkend onderzoek bij lymfoompatiënten bleek trainen ook de conditie te verbeteren ; bij patiënten met een ernstiger vorm bleek die verbetering veel sterker dan bij patiënten met de ziekte in slechts lichte mate!!

2130)Gianotti L et al; Ann Surg 2009 Nov;250(5):684-90;[PMID 19801932](#) ; Intraveneus extra glutamine heeft bij buikoperaties in verband met kanker geen effect op beloop (infecties, ligduur etc. zijn gelijk).

2131)Waltman NL et al; Osteoporos Int. 2010 Aug;21(8):1361-9;[PMID 19802506](#) ; Trainenen gaat osteoporose bij postmenopauzale borstkankerpatiënten tegen : zij gaan eerder vanwege de therapie in de overgang en hebben het dus eerder nodig.

2132)Minig L et al; Ann Surg Oncol 2009 Nov;16(11):3101-10;PMID19760046 ; Na een complexe gynaecologische operatie blijkt het vroeger starten met orale voeding de kans op complicaties postoperatief, te verlagen.

2133)Hibi S et al; Gan To Kagaku Ryoho ; 2009 Sep;36(9):1485-8;[PMID 19755817](#); Hange-shashin-to vermindert de bijwerkingen van irinotecan zonder de effectiviteit te verminderen.

2134)Maddocks M et al; J Pain Symptom Manage 2009 Dec;38(9):950-6;[PMID 19748761](#) : Bij longkanker kunnen de spieren verzwakken : elektrische stimulatie van de quadriceps leek dit wel iets tegen te gaan, maar het verschil was niet significant..

2135)Wang L et al; Chin J Integr Med 2009 Aug 15(4):272-8;[PMID 19688315](#); Qingre Buyi vermindert kans op radiale proctitis indien er ter plekke bestraald wordt.

2136)Courneya KS et al; J Clin Oncol 2009 Sep 20;27(27):4605-12;[PMID 19687337](#); aerobic exercise verbetert conditie en psychische gesteldheid bij vrouwen met borstkanker die last hebben van oedemen.

2137)You WC et al ; J Altern Complement Med 2009 Jul;15(7):771-8;[PMID 19534614](#) ; Indigohout (Isatis indignota Fort.) vermindert de bijwerkingen van bestraling van het rectum.

2138)Goyal M et al; Int J Radiat Biol 2009 Jun; 85(6):504-9;[PMID 19412843](#) ; Bij keelkanker s'ochtends dan wel 's-avonds bestralen leverde niet significant vaker mucositis op voor de in de avond bestraalden.

2139)Li Y et al; Aliment Pharmacol Ther 2009 Sep 1; 30(5):452-8; alanyl-glutamine verminderde in dit onderzoek significant de bijwerkingen op de darm ; zie ook 1298, 1300 en 1392 : de conclusie is dan wel heel duidelijk!

2140)Watters JL et al; Cancer res 2009 May 1;69(9):3833-41;PMID19383902 ; 50 IU d,l-alpha-tocoferol gaat samen met een betere overleving bij prostaatcancer.

2141) Schoffski P et al; Mar Drugs 2009;7(1):57-70; [PMID 19370171](#) : bij de behandeling van nierkanker met Plitidepsin bijwerkingen op de spieren niet tegen.

2142) Parker PA et al; J Clin Oncol 2009 Jul 1;27(19):3169-76; [PMID 19349551](#) ; Stress-management bij patiënten, die prostatectomie zouden ondergaan kwamen mentaal aantoonbaar beter de operatie door.

2143) Milla P et al; Anticancer Drugs 2009 Jun;20(5):396-402; [PMID 19287306](#) ; Ook in dit onderzoek verminderde gereduceerd glutathion de bijwerkingen van oxaliplatin.

2144) Cheng Z et al; Chin J Integr Med 2009 Feb;15(1):63-5; [PMID 19271173](#) ; Yixuesheng verbetert bij neoplastische anemie het resultaat van EPO.

2145) Maddocks-Jennings W et al; Eur J Oncol Nurs 2009 Apr;13(2):87-93; [PMID 19297246](#) ; De combinatie van olie van *Leptospermum scoparium* en *Kunzea ericoides* vermindert mucositis als gevolg van bestraling.

2146) Takeshita S et al; Nutr Res 2009 Feb;29(2):89-93; [PMID 19285598](#) ; BCAA's verminderen suppressie leverfunctie door TACE in verband met een primair levercarcinoom.

2147) Steel JL et al; J Psychosoc Oncol 2007;25(3):19-42; [PMID 19341012](#) ; Psychotherapeutische ondersteuning van kankerpatiënten verbeterde in dit onderzoek de levenskwaliteit en de werking van het immuunsysteem.

2148) Sharp L et al; Eur J Oncol Nurs 2013 Aug;17(4):429-35; [PMID 23245940](#) ; Calendulacreme en Eesex-creme zijn evengoed in preventie van bestralingsreacties van de huid op bestraling ; zie ook 1763.

2149) Cheng QM et al; Clin Res Hepatol Gastroenterol;2013 Jun;37(3):283-8; [PMID 23117050](#) ; Psychologische support verbetert bij patiënten met slokdarmkanker de levenskwaliteit.

2150) Nicklasson M et al; Support Care Cancer 2013 Jan;21(1):87-95; [PMID 22644259](#) ; Psychologische interventie helpt om patiënten communicatiever te maken.

2151) Garcia-Peris P et al; Nutr Hosp 2012 Nov-Dec;27(6):1908-15; [PMID 23588438](#) ; inuline plus oligofruuctose als prebioticum voor expliciet *Lactobacilli* en *Bifidobacteria*, bevordert het herstel van deze bacterien na radiotherapie ; zeer relevant, want dit soort bacterien gaan op zichzelf de bijwerkingen van radiotherapie voor de onderbuik tegen.

2152) Hershman DL et al; J Clin Oncol 2013 Jul 10; 31(20):2627-33; [PMID 23733756](#) ; in dit onderzoek ging carnitine de neuropathie door taxanen niet tegen.

2153) Monti DA et al; Psychooncology 2013 Nov;22(11):2565-75 ; [PMID 23873790](#) : ook hier blijken patiënten met mindfulness een betere levenskwaliteit te hebben.

2154) Broderick JM et al; J Cancer Surviv 2013 Dec;7(4):551-62 ; [PMID 23749688](#) ; Ook hier weer vermindert trainen de vermoeidheid bij kankerpatiënten en verbetert de levenskwaliteit.

2155) Valadares F et al; Indian J Pharmacol 2013 May-Jun;45(3):217-22; [PMID 23833361](#) ; *Agaricus sylvaticus* vermindert de bijwerkingen van chemo bij borstkankerpatiënten ; zie ook 1932.

2156) Yutani S et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:981717; [PMID 23840274](#) ; Juzentaihoto verbetert de levenskwaliteit van patiënten met alveesklierkanker welke immunotherapie krijgen ; zie ook 75.

2157) Bosland MC et al; JAMA 2013 Jul 10;310(2):170-8; [PMID 23839751](#) ; sojaeiwit bleek na prostatectomie de kans op een recidief niet te verlagen ; een blunder in dit onderzoek van ruim 88 versus 88 was, dat het voortijdig vanwege geen verschil gestopt werd ; zeker bij een klein onderzoek, maar feitelijk altijd is dat een zeer ernstige methodologische fout

2158) Hansen MV et al; Breast Cancer Res Treat 2014 Jun;154(3):683-95; Melatonine vermindert bij patiënten die voor borstkanker geopereerd worden in vergelijking met placebo angst en depressieve gevoelens.

2159) Huang DN et al; Zhonghua Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi ; 2013 Apr;33(4):456-8; [PMID 23841261](#) ; *Sarcandra glabra* vermindert bijwerkingen van chemoradiatie ter behandeling van het nasopharynxcarcinoom.

2160) Yekta ZP et al; Iran J Nurs Midwifery Res 2012 Jul;17(5):325-9; [PMID 23853643](#) ; gember vanaf 3 dagen voor de chemo, op de chemodag en 2 dagen erna vermindert de kans op braken. Zie ook o.a. 871, 1531, 1590, 1591, 1722 en 1723.

2161) Vasson MP et al; Clin Nutr 2014 Apr;33(2):204-210; [PMID 23849811](#) : Immunonutrition (omega-3-vetzuren, arginine plus nucleotiden) gaat bij chemoradiatie voor keelkanker gewichtsverlies tegen en verlies van functionele capaciteit.

2162) Jia YJ et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2013 Apr;33(4):448-51; [PMID 23841259](#) ; Yigi Jiedu Quyu naast hormonale therapie bij prostaatkanker geeft een betere levenskwaliteit dan met hormonale therapie alleen.

2163) Yu H et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:859763 ; [PMID 23864900](#) ; Acupunctuur verbetert neurologisch beeld na operatie wegens een astrocytoma graad 2.

2164) Hamilton-Reeves JM et al; PLoS One 2013 Jul 12;8(7):e68331; [PMID 23874588](#) ; kortdurend soja-isoflavonen na prostatectomie heeft geen zin ; zie ook 2157 ; bij bestralen bijvoorbeeld is de combinatie met genisteïne in ieder geval wel zinvol : zie bijvoorbeeld 1594.

2165) Brocki BC et al; Lung Cancer 2014 Jan ;83(1):102-8; [PMID 24246508](#) ; Trainen verbetert conditie bij patiënten met longkanker ; met supervisie is het resultaat niet beter (maar wel zijn er minder complicaties).

2166) Song QH et al; Int J Clin Exp Med 2013 Oct 25;6(10):979-84 ; [PMID 24260607](#) ; Ontspanningsoefeningen verminderen de bijwerkingen van chemo en verbeteren de mentale gezondheid.

2167) Khieuwkhern S et al; Asian Pac J Cancer Prev 2013;14(6):3903-7; [PMID 23886205](#) : aromatherapie plus Thaise massage (met kokos-/gemberolie) stimuleerde bij kankerpatiënten het immuunsysteem en verminderde pijn, stress en vermoeidheid bij de chemo.

2168) Liu Y et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:541217; [PMID 24324514](#) : Guilongtongluofang vermindert neurotoxiciteit van oxaliplatin, zonder met de therapeutische werking te interfereren.

2169) Wu LM et al; J Adv Nurs 2014 Jul;70(7):1653-62; [PMID 24372367](#) ; Psychoeducatie vermindert bij kinderen met kanker pijn en darmklachten.

2170) Abe H et al; Asian Pac J Cancer Prev 2013;14(11):6351-6; [PMID 24377531](#) ; Goshajinkigan vermindert neuropathie bij vrouwen die docetaxel krijgen voor borstkanker.

2171) Kono T et al Evid Based Complement Altern Med 2011;2011:418481; [PMID 19952054](#); Goshajinkigan vermindert neuropathie bij patiënten die wegens vergevorderde darmkanker oxaliplatin krijgen.

2172) Nishioka M et al; Int J Clin Oncol 2011 Aug;16(4):322-7; [PMID 21258836](#); Goshajinkigan vermindert de kans op neuropathie bij kankerpatiënten die het folfox-regime volgen.

2173) Mazlum S et al; Iran J Nurs Midwifery Res. 2013 Jul;18(4):280-4; [PMID 24403922](#) : Massage vermindert bij kinderen, die chemo krijgen misselijkheid en braken.

2174) Guo JC et al; Zhonghua Wai Ke Za Zhi 2013 Nov ; 51(11):987-90; [PMID 24444682](#); Vroegere enterale voeding bij operatie wegens alvleesklierkanker verbetert de immunstatus, maar vermindert niet de kans op complicaties.

2175) Nesaretnam K et al; Breast Cancer Res 2010;12(5):R81 ; [PMID 20929592](#) ; Tocotrienolen naast tamoxifen verbeterde de overleving bij borstkanker in vergelijking met tamoxifen met placebo net niet significant.

2176) Leal AD et al; Cancer 2014 Jun 15;120(12):1890-7; [PMID 24619793](#) ; Indien naast carboplatin taxol wordt gegeven gaat glutathion (1,5 gram per vierkante meter per dag) neuropathie niet tegen.

2177) Tomazevic T en Jazbec J ; Complement Ther Med 2013 Aug ; 21(4):306-12; [PMID 2387656](#) ; Propolis vermindert mucositis bij kinderen die chemo krijgen niet.

2178) Montazeri AS et al; Iran Red Crescent Med J 2013 Feb;15(2); [PMID 24693415](#) ; Ook in dit onderzoek bleek gember de kans op braken vanwege chemo te verminderen.

2179) Consolo LZ et al; Eur J Clin Nutr 2013 Oct;67(10):1056-9; [PMID 23963274](#) ; dagelijks 2 mg zink per kg lichaamsgewicht verminderde bij kinderen met leukemie de bijwerkingen van chemo en verbeterde zo hun kwaliteit van leven.

2180) Reis D et al ; Oncol Nurs Forum 2013 Sep;40(5):E374-81; [PMID 23989030](#); Het Chinese bewegingsprogramma NIA vermindert bij vrouwen, die voor borstkanker bestraald worden de vermoeidheidsklachten.

2181) Batalha LM en Mota AA ; J Pediatr (Rio J):2013 Nov-Dec;89(6):595-600 :massage vermindert pijn bij kinderen die voor kanker behandeld worden. [PMID 24035872](#).

2182) Rao S et al; Integr Cancer Ther 2013 Oct 28;13(3) :201-210; [PMID 24165896](#) ; Curcuma longa vermindert mucositis als gevolg van bestraling voor keelkanker. Zie ook 1712; 1752 ; 1931 en 2102.

2183) Rutledge TL et al ; Gynecol Oncol 2014 Jan;132(1):154-8; [PMID 24183730](#) ; Incontinentie door behandeling van een gynaecologische tumor is met bekkenbodentraining aantoonbaar te verminderen.

2184) Wang ZH et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Aug;16(8):735-8; [PMID 23980043](#) ; Eerder oral voeden na operatie wegens darmkanker verkort de ligduur, bespaart geld en verbetert het immuunsysteem.

Niets nieuws! 2185) Nazha A et al ; Front Oncol 2013 Sep 6;218;[PMID 24032106](#) ; ATRA naast chemo verbetert resultaat van chemo bij AML met NPM1-mutatie niet ; zie ook 1232 plus commentaar aldaar.

2186) Karp DD et al ; J Clin Oncol 2013 Nov 20;31 (33):4179-87;[PMID24002495](#) : 200 mcg l-selenomethionine verbetert de prognose van patiënten geopereerd voor NSCLC niet. Een slecht onderzoek : seleniet is vermoedelijk beter en gezien de literatuur een te lage dosering ; zie o.a. 110, 1358,1430 en 1514 ; zie vooral ook mijn boek 'Voedingsinterventie bij kanker'.

2187) Ashing K en Rosales M ; Psychooncology 2014 May;23(5):507-15;[PMID24217994](#); Via de telefoon blijkt het mogelijk depressiviteit van borstkankerpatiënten te verminderen.

2188) Von Gruenigen VE et al; Health Qual Life Outcomes 2009 Feb 25;7:17;[PMID19243603](#); Lifestyle-intervention bij patiënten geopereerd wegens endometriumcarcinoom verbeterde hun leefgewoonte, hun vermogen om met druk om te gaan te gaan en hun kwaliteit van leven.

2189) Zhu HH et al; J Clin Oncol 2013 Nov 20;31(33):4215-21;[PMID 24127444](#) ; Tetraarseen-tetrasulfide is naast ATRA ipv arsenicumtrioxide zeker zo goed voor de behandeling van promyelocytenleukemie.

2190) Gong JX et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Nov;32(11):1473-6;[PMID 23359967](#) ; Bij promyelocytenleukemie als vervolgbehandeling ATRA plus Huangdai geeft een betere ziektevrije overleving dan ATRA met metotrexaat en mercaptopurine ; de overleving sec verschilde niet.

2191) Cadmus LA et al; Psychooncology 2009 Apr;18(4):343-52;[PMID 19242918](#) : Lichaamsbeweging tijdens en na chemo bleek in 2 RCT's niet de kwaliteit van leven te verbeteren (zoals in bijna alle andere studies wel is gevonden ; zie deze lijst), maar bleek in deze 2 studies wel het sociaal functioneren te verbeteren.

2192) Burnett AK et al; Blood 2010 Feb 4;115(5):948-56; [PMID 19965647](#) ; ATRA blijkt bij de niet acute promyelocytair AML dan wel bij het MDS de prognose niet te verbeteren.

2193) De Luis DA et al ; Med Clin (Barc). 2009 Jan 24 ;132(2):49-52;[PMID19174069](#); Bij patiënten geopereerd voor keelkanker doet arginine het CRP zakken ; het prealbumine verbetert etc. Er vindt een sneller herstel van normale voedingscondities plaats : zie ook 1305, 1544, 1962 en 2040.

2194) Vadiraja HS et al; Integr Cancer Ther 2009 Mar;8(1):37-46;[PMID19190034](#); Door yoga nemen bij borstkankerpatiënten stress en depressie af. Zie ook o.a. 1911,1935, 1960 en 2098 plus bijbehorende commentaar.

2195) Tsai HJ et al; Support Care Cancer 2009 Nov;17(11):1353-60;[PMID19199105](#) ; Kinesiotape is zeker zo goed om oedeem bij borstkanker tegen te gaan als decongestieve therapie samen met pneumatische compressie en andere maatregelen.

2196) Huang CX et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2008 Nov;28(11):986-9;[PMID19213339](#) ; indien FOLFOX gegeven wordt, gaan Chinese kruiden veranderingen in sexhormonen tegen; deze blijven dan eerder normaal ; bij vrouwen met een hormoongevoelige borstkanker, die nog menstrueren wil je dit uiteraard juist niet.

2197) Mariotti G et al; J Urol 2009 Apr ;181(4):1788—93; Elektrisch prikkelen bekkenbodemp na prostatectomie helpt om van incontinentieklachten af te komen ; [PMID19233390](#).

2198) Ross L et al; Psychooncology 2009 Aug;18(8):875-85;[PMID19137506](#) ; Psychosociale interventie geeft bijna altijd een betere levenskwaliteit ; voor levensverlenging is er echter geen bewijs, zoals ook dit onderzoek laat zien.

2199) Fortes RC et al; Nutr Hosp 2008 Nov-Dec;23(6):591-8; Agaricus sylvaticus verbetert bij kankerpatiënten de glucosetolerantie : dit is in principe gunstig bij kanker. Zie ook 1932 en 2155.

2200) Pitchealth C et al; Ann Oncol 2009 May;20(5):928-34; Psychologische interventie vermindert bij borstkankerpatiënten depressie en angst.

2201) Putwatana P et al; Cancer Nurs 2009 Jan-Feb;32(1):82-7;[PMID19104205](#) ; Payayor-glycerine reduceert mucositis bij bestralen voor keelkanker meer dan benzydamine.

2202) Sornsuvit C et al; J Int Med Res 2008 Nov-dec;36(6):1383-91;[PMID19094450](#); Glutamine-dipeptide vermindert gewichtverlies bij AML-patiënten die chemo krijgen ; verbleven korter in het ziekenhuis en hadden minder last van mucositis.

2203) Djalali S ; Praxis (Bern 1994);2013 Dec 11;102(25):1553-4; Panax quinquefolius (2 gram per dag) vermindert vermoeidheid bij kankerpatiënten.

2204)Campeau MP et al; J Soc Integr Oncol 2007 Fall;5(4):133-8;PMID19087756 ; Massage bij kankerpatiënten die bestraald worden, werkt op de korte termijn angstverminderend ; echter niet op langere termijn.

2205)Takahashi T et al; World J Surg 2009 Feb;33(2):296-302;[PMID 19082653](#); Rikkunshito verhelpt stase, die optreedt na pylorussparende gastrectomie.

2206)Gold EB et al; J Clin Oncol 2009 Jan 20;27(3):352-9;PMID19075284; een dieet met meer fruit en groenten plus vezels vermindert bij postmenopauzale borstkankerpatiënten het aantal hot-flushes.

2207)Li Q et al; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 2008 Jul;30(7):534-7;[PMID 19062723](#) ; Uroacitides-injecties remt tumorgroei en verbetert de levenskwaliteit bij patiënten met solide tumoren.

2208)Watanabe S et al; Hepatol Res 2009 Mar;39(3):247-55;[PMID 19054142](#);Inchinkoto heeft bij patiënten met cholestase in verband met kanker een choleretisch effect ; klinisch relevante feiten waren echter niet duidelijk : er was geen vermindering van operatieve complicaties etc.

2209)Walworth D et al; J Music Ther 2008 Fall;45(3):349-59;PMID18959455 ; Kankerpatiënten die aan de hersenen geopereerd moeten worden hebben door live muziek een betere levenskwaliteit. Zie de vele andere studies met muziek in deze lijst.

2210)Dolbeault S et al; Psychooncology 2009 Jun;18(6):647-56 ;PMID19039808; Psycho-educatie vermindert bij borstkankerpatiënten angst depressie en vermoeidheid,

2211)Wang QG et al; Zhonghua wei Chang Wai Ke Za Zhi 2008 Sep;11(5):444-7;[PMID 18803046](#) ; insuline leidt bij patiënten die geopereerd moeten worden tot een lagere insulineresistentie en daardoor tot minder complicaties.

2212)Kutner JS et al; Ann Intern Med 2008 Sep 16;149(6):369-79 :[PMID 18794556](#) ; massage vermindert bij kankerpatiënten pijn beter dan simpel aanraken.

2213)Lee J et al; Oncol Nurs Forum 2008 Sep;35(9):830-5;[PMID 18765330](#) ; Lichamelijke training vermindert bij kankerpatiënten misselijkheid door adjuvante chemo.

2214)Courneya KS et al ;Oncologist 2008 Sep;13(9):1012-20;[PMID 18779540](#) ; Zowel darbepoetine als darbepoetine plus trainen verminderen de vermoeidheid bij kankerpatiënten ; de laatste groep doet het qua zuurstofopname beter dan met darbepoetine alleen ; de vermoeidheidsvermindering was in de groep die ook trainde evenwel niet significant meer verbeterd.

2215)Kato PM et al; Pediatrics 2008 Aug;122(2):e505-17;[PMID 18676516](#) ; Videogames bevorderen compliance bij kinderen met kanker voor de behandeling.. Niet verbazingwekkend denk ik.

2216)Guo HY et al ; Am J Chin Med 2008 ; 36(4):665-74;[PMID 18711764](#) ; KLT (Kanglait) verbetert resultaat chemo bij vergevorderde blaaskanker niet.

2217) Klek S et al; Ann Surg 2008 Aug;248(2):212-20;PMID18650630 ; Enteral nutrtrion was niet minder dan parenteral nutrition ; immunomodulatie verminderde de kans op postoperatieve comp[licaties na kankerchirurgie ook niet ; overall doet immunonutrtrion dat echter wel.

2218)Crew KD et al; J Cancer Surviv 2007 Dec;1(4):283-91;PMID18648963 ; in dit onderzoek verminderde acupunctuur bij patiënten met borstkanker gewrichtsklachten door aromataseremmers.

2219)Frattaroli J et al; Urology 2008 Dec;72(6):1319-23 ;[PMID 18602144](#); minder vet eten; meer plantaardig voedsel en meer bewegen blijkt de kans/noodzaak tot prostatectomie, danwel bestraling en/of hormonale therapie te verminderen.

2220)Payne JK et al; Oncol Nurs Forum 2008 Jul;35(4):635-42;[PMID 18591167](#); Bij vrouwen die hormonaal voor borstkanker behandeld worden blijkt met lichaamsbeweging, de slaap te verbeteren.

2221)Hwang JH et al; Yonsei Med J 2008 Jun 30;49(3):443-50;PMID18581595 ; Lichaamsbeweging naast radiotherapie in vergelijking met radiotherapie alleen verbetert lichamelijke en psychologische conditie.

2222)Demark-Wahnefried W et al; Clin Breast Cancer 2008 Feb;8(1):70-9;PMID18501061 ; Gezondere voeding (meer groenten/fruit en extra calcium onder andere) plus bewegen gaat niet alleen overgewicht tegen na chemo bij borstkanker maar ook de meer ongunstige lichaamssamenstelling, die vaak na chemo optreedt.

2223)Oh B et al; Am J Chin Med 2008;36(3):459-72 ; [PMID 18543381](#); Qigong verbeterde bij kankerpatiënten significant de levenskwaliteit ; de bijwerkingen van de reguliere therapie waren wel minder ook, maar mogelijk vanwege de kleine groepen was het verschil niet significant ; zie ook

2224)Coleman EA et al; Oncol Nurs Forum 2008 May;35(3):E53-61;PMID18467280 ; EPO plus trainen leidt bij chemo voor multiple myeloma tot significant minder bloedtransfusies dan EPO alleen.

2225)Tsay SL et al; Cancer Nurs 2008 Mar-Apr;31(2):109-15;[PMID 18490886](#) ; Voetreflexologie verlaagt bij patiënten geopereerd voor darmkanker de postoperatieve pijn en angst.

2226)Korstjens I et al; Psychosom Med 2008 May;70(4):422-9;[PMID 18480190](#); Trainen verbeterde in dit onderzoek de levenskwaliteit van kankerpatiënten ; cognitieve groepstherapie voegde daar niet duidelijk iets aan toe.

2227)Grainger EM et al; Nutr Cancer 2008;60(2):145-54;[PMID 18444145](#); De combinatie van soja en tomatenproducten remt significant de stijging van de PSA bij prostaatkankerpatiënten met wederom stijgende PSA.

2228)Dragan S et al; Rev Med Chir Soc Med Nat Lasi 2007 Oct-Dec;111(4):877-84;[PMID 18389773](#) ; Multi-component/functional foods in combinatie met zeer gezonde voeding gaf bij borstkankerpatiënten in vergelijking met de zeer gezonde voeding alleen een betere levenskwaliteit.

2229)Carmody J et al; Urology 2008 Dec;72(6):1324-8;[PMID 18400281](#) ; minder verzadigd vet ; meer vegetarisch eiwit, minder zuivel en minder ander dierlijk eiwit verbeteren samen de levenskwaliteit bij patiënten met een recidief van prostaatkanker ; tevens bleek hierdoor de PSA minder snel te stijgen.

2230)Molton IR et al; J Psychosom res 2008 May;64(5):527-36;[PMID 18440406](#) ; Psychotherapie in groepsverband verbetert na prostatectomie herstel sexualiteit.

2231)Frisk J et al; Climacteric 2008 Apr;11(2):166-74;[PMID 18365859](#) ;Eletroacupunctuur blijkt bij vrouwen met borstkanker het aantal hot flushes te verminderen.

2232)Pedrazzoli P et al; J Clin Oncol 2008 Apr 1;26(10):1619-25;PMID1837589 ; bij kankerpatiënten met anemie, maar geen duidelijk ijzertekort, blijkt extra ijzer het resultaat van darbepoetine alpha toch te verbeteren.

2233)Nelson EL et al; Clin Cancer Res 2008 Apr 1 ;14(7):2111-8;PMID18381952 ; Psychotherapeutische begeleiding via de telefoon bleek in dit onderzoek bij patiënten met baarmoederhalskanker, de levenskwaliteit te verbeteren.

2234)Quintard B en Lakdja F ; Psychooncology 2008 Oct;17(10):1032-8;[PMID 18322903](#); Schoonheidsbehandeling bij patiënten die wegens borstkanker geopereerd worden verhoogd het positieve zelfbeeld, maar vermindert de stress niet.

2235)Da Gama Torres HO et al; Bone marrow Transplant 2008 Jun;41(12):1021-7;[PMID 18317456](#) : Glutamine verbetert overlevingsduur bij patiënten met een hematologische maligniteit, die een allogene beenmergtransplantatie krijgen.

2236)Chang PH et al; J Pain Symptom Manage 2008 May;35(5):524-34;PMID18280104 ; Bij AML-patiënten verbetert trainen de conditie ; ook : de ziektestress, vermoeidheid en depressieve klachten nemen hierbij af.

2237)Hotta N et al; Hepatogastroenterology 2007 Oct-Nov;54(79):2073-7 ;[PMID 18251162](#) : K2 liet een trend tot minder recidieven zien. Zie ook 1338, 1356 en 1456 : het belang van K2 bij het HCC is duidelijk.

2238)Von Gruenigen VE et al; Gynecol Oncol 2008 Apr;109(1):19-26; 18243282 : life-style interventie (meer groenten/fruit, meer bewegen en een trend tot een lagere calorische inname) verminderde overgewicht bij obese endometriumkankerpatiënten. Dit resultaat was na een jaar evident. Een interessante vraag is natuurlijk of dit ook invloed had op de prognose van deze patiënten.

2239)Braik T et al; J Community Support Oncol 2014 Feb;12(2):65-70 ;PMID24971407 : B6 gaat hand/voetsyndroom ten gevolge van Xeloda in tegenstelling tot algemeen gedacht niet tegen.

2240)Zhang ZY et al; Zhong Xi Yi Jie He Xue Bao 2008 Feb;6(2):134-8;PMID18241646 ; Artesunaat plus vinorelbine en cisplatin verlengt het leven bij NSCLC meer dan vinorelbine plus cisplatin alleen.

2241)Wang ZX et al; World J Gastroenterol 2008 Feb 14;14(6):931-5;2008;PMID18240352; Psychologische interventie vermindert postembolische pijn bij TACE.

2242)Wu MH et al ; Chin J Integr Med 2007 Dec;13(4):280-4;PMID18180893; Qingre liyan vermindert kans mucositis bij bestralen voor keelkanker en bevordert genezing ervan.

2243)Deng G et al; J Clin Oncol 2007 Dec 10;25(35):5584-90;[PMID 18065731](#) ; Acupunctuur vermindert hot-flushes bij borstkankerpatiënten.

2244)Nunes DF et al; JPsychosom Res 2007 Dec;63(6):647-55; PMID18061756 ; Onspanningstherapie en visualisatie tijdens behandeling van borstkankerpatiënten verminderen angst, stress en depressie bij hen.

2245)Vos PJ et al; J Psychosoc Oncol 2007;25(4):37-60;[PMID 18032264](#) ; Groepspsychotherapie even effectief ter verbetering van het welbevinden van borstkankerpatiënten 4 maanden na operatie als sociale support in groepsverband.

2246)Kumar NB et al; Nutr Cancer 2007;59(2):163-8;[PMID 18001210](#); dagelijks 80 mg isoflavonen had bij mannen met lokale prostaatkanker geen invloed op testosteron- of oestradiolspiegels ; een vraag is al wel : hoeveel genisteine zat er in dit preparaat? 2247)Lin LC et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2008 Feb 1;70(2):368-73 ; [PMID 17980503](#); : bij patiënten met keelkanker stadium 3-4 die oa chemo en bestraling krijgen verbetert zink in vergelijking met placebo de relapse-free survival. Zie ook 1551.

2248)Wu GH et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2007 Nov;10(6):546-9;[PMID18000777](#) : vroeg enteraal voeden na een operatie voor een maag/darmtumor is beter dan parenteraal voeden of eerst nog wat afwachten : minder infecties en een korter verblijf in het ziekenhuis zijn het resultaat.

2249)Heim ME et al;Onkologie 2007 Sep; 30(8-9):429-34;[PMID 17848814](#); Trainen vermindert de vaak bij borstkankerpatiënten optredende vermoeidheid ; het is juist zinvol er mee door te gaan.

2250)Shaw C et al; Cancer 2007 Oct 15;110(8):1868-74;[PMID17823909](#) ; Gewichtsvermindering helpt om borstkanker gerelateerd oedeem te doen afnemen ; zie ook 1381.

2251)Courneya KS et al; J Clin Oncol 2007 Oct 1;25(28):4396-404;[PMID 17785708](#) ; aerobe training en weerstandstraining verbeterde bij borstkankerpatiënten , die chemo kregen in dit onderzoek, niet de levenskwaliteit zoals in dit onderzoek gemeten, maar wel de lichaamssamenstelling en de fitheid.

2252)de Souza Fede AB et al; Am J Clin Oncol 2007 Aug;30(4):432-6;[PMID17762445](#) ; een multi gaat vermoeidheid als bijwerking van bestraling niet tegen.

2253)Beurskens CH et al; BMC Cancer 2007 Aug 30;7:166;[PMID 17760981](#) :Fysiotherapie vermindert schouderpijn na okseltoilet wegens borstkanker en verbetert de functie van het gewricht.

2254)Weber BA et al; J Aging Health 2007 Aug;19(4):630-45;[PMID 17682078](#) ; Dyadische ondersteuning verbetert zelfredzaamheid en vermindert depressies.

2255)Yoo J et al ; Laryngoscope 2014 Mar;124(3):E87-94;[PMID23946126](#); NAC gaat gehoorverlies door cisplatin niet-significant tegen.

2256)Zhang XJ et al; Zhongguo Dang Dai Er Ke Za Zhi 2014 Feb;16(2):147-51;[PMID 24568907](#); Huangqi vermindert bij beenmergtransplantatie bij kinderen in vergelijking met placebo, de infectiekans.

2257)Wei Z et al; Nutr J 2014 Mar 24;13:25;[PMID 24655407](#) ; omega-3-vetzuren parenteraal verminderen kans op infectie bij patiënten die wegens maagkanker geopereerd worden.

2258)Naraphong W et al; Nurs Health Sci 2014 Mar 17 ;[PMID 24636322](#) ; Lichaamsbeweging tijdens chemo voor borstkanker verbeterde het psychisch welzijn van de patiënten.

2259)Husebo AM et al; ScientificWorldJournal 2014;jan 19;2014:271828 ;[PMID24563628](#); alleen adviezen om te bewegen lijdt bij borstkankervermoeidheid al tot zoveel meer bewegen, dat de conditie verbetert.

2260)Chambers SK et al ; Oncol Nurs Forum 2014 Jul 1;41(4):E256-66;[PMID 24969260](#) : Psychologische interventie verbeterde ook in dit onderzoek het welzijn van borstkankerpatiënten.

2261)Loudon A et al ; BMC Complement Altern Med 2014 Jul 1; 14:214;[PMID 24980836](#) ; Yoga blijkt lymfoedeem samenhangend met borstkanker te kunnen verminderen. Yoga heeft bij borstkanker nog veel meer gunstige effecten : zie deze lijst.

2262)Mao JJ et al; Cancer 2014 Jul 30 ;[PMID25077452](#) ; electroacupunctuur vermindert bij vrouwen die voor borstkanker AI's gebruiken in vergelijking met sham-acupunctuur : vermoeidheid, angst en depressie.

2263)Burrai E et al; Holist Nurs Pract 2014 Sep-Oct;28(5):301-11;[PMID 25099983](#) ; live muziek met een saxofoon verbetert de psychische conditie van de kankerpatient en verhoogt de zuurstofsaturatie.

2264)Raessi MA et al; BMC Complement Altern Med 2014 Aug 8;14:293;[PMID 25106776](#); honing plus koffie vermindert mucositis door chemo, beter dan honing of koffie alleen, maar ook beter dan steroïden.

2265)Taso CJ et al ; J Nurs Res 2014 Sep;22(3):155-64;[PMID25111109](#) ; Yoga vermindert bij borstkankerpatiënten depressie, angst en vermoeidheid ; zie ook bijv. 2261.

2266)Broeyer FJ et al; Br J Clin Pharmacol 2014 May 21;[PMID 24844787](#) ; Superoxidedismutase blijkt het hart niet tegen de bijwerkingen van adriamycine te beschermen.

2267)Vigario Pdos S et al; Arg Bras Endocrinol Metabol 2014 Apr;58(93):274-81;[PMID 24863090](#) ;
Schildklierkankerpatiënten, die een TSH-suppressieve therapie volgen, blijken door lichaamsbeweging hun
levenskwaleiteit te verbeteren.

2268)Letelier ME et al; Am J Phys Med Rehabil 2014 Sep;93(9):751-63;[PMID 24743455](#) ; water-lymphetherapie
vermindert bij borstkankerpatiënten lymfoedeem, wanneer naast lichaamsbeweging gegeven versus
lichaamsbeweging alleen.

2269)Zernicke KA et al; Psychosom Med 2014 May; 76(4):257-67; [PMID 24804884](#) ; Mindfulness kan ook on
line.

2270)Maggio A et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2014 Jul 1;89(3):518-24 ;[PMID 24803033](#) : natriumbutyraat
vermindert bij betsralen voor prostaatkanker de bijwerkingen niet.

2271)Zhao G et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2014 Apr;17(4):356-60:PMID24760645 ; Early enteral
nutrition na slokdarmkankeroperatie is beter dan TPN : de stoelgang komt eerder op gang, de kosten zijn lager,
de immuunparameters herstellen sneller, maar de kans op complicaties verschilt niet.

2272)Thomas R et al; Prostate Cancer Prostatic Dis 2014 Jun;17(2):180-6;PMID24614693 : polyfenolen op basis
van pomogranat, groene thee, broccoli en curcuma bleek bij mannen met prostaatkanker de progressie van
de PSA in vergelijking met een placebo te remmen.

2273)Saxton JM et al; Breast Cancer Res 2014 Apr 14;16(2):R39;[PMID 24731917](#) ; Life-style-interventie bij
patiënten met een vroege borstkanker verminderde bij hen depressieve symptomen ; de interventie bestond
uit bewegen en een laag calorisch dieet.

2274)Aoyama T et al; Cancer Chemother Pharmacol 2014 May;73(5):1047-54;PMID24652604 ; TJ-4 gaat in dit
onderzoek de bijwerkingen van chemo bij maagkanker net niet significant tegen.

2275)Matthews EE et al; Oncol Nurs Forum 2014 May;41(3):241-53;[PMID 24650832](#) : Cognitieve therapie
vermindert bij patiënten met borstkanker die slaapklachten hebben, deze klachten. Melatonine zou bij hen wel
zo logisch zijn : dan heb je ook een direkt antikankereffect.

2276)Winger JG et al ; Ann Behav Med 2014 Oct;48(2):235-45;PMID24648018 ; Dieet en bewegen verbetert
lichamelijke conditie en welzijn ; telefonisch motiveren verbetert het resultaat.

2277)Loorents V et al; Acta Oncologica 2014 Apr;53(4):530-8;[PMID 24635110](#); profylactisch oefenen vermindert
de kans op trismus door radiotherapie niet.

2278)Courneya KS et al; Med Sci Sports Exerc 2014 Sep ; 46(9):1744-51;[PMID 24633595](#); trainen naast chemo
geeft bij borstkanker in een vrij klein onderzoek niet alleen minder bijwerkingen, maar ook een trend tot een
betere PFS ; deze trend was sterker in geval van obesitas.

2279)Adrichem van EJ et al; Ann Surg Oncol 2014 Jul;21(7):2353-60;[PMID 24604584](#) ; Trainen
ademhalingspijnen voor de resectie van de slokdarm vermindert met de beste methode de kans op
longcomplicaties na de operatie.

2280)Reese JB et al ; Psychooncology 2014 Sep;23(9):1005-13; PMID24615831 ; Intimiteit tussen echtelieden
voor operatie wegens darmkanker een hunner, leidt later tot minder problemen met betrekking tot sexuele
stress, mannelijke sexuele dysfunctie , communicatie etc.

2281)Courneya KS et al; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev. 2014 May;23(5):857-64;[PMID 24599578](#); nog meer
bewegen dan al extra trainen vermindert psychosociale stress bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen niet
meer, maar wel indien er in het begin al sprake was van depressieve symptomen.

2282)Shimada M et al; Int J Clin Oncol 2014 Mar 6 ;PMID24595550; TU-100 vermindert in vergelijking met
placebo na operatie wegens leverkanker darmproblemen : de stoelgang komt sneller op gang en de CRP-
niveau's zijn lager.

2283)Yang H et al; Asia Pac J Clin Oncol 2014 Feb 20;[PMID 24571169](#) ; Probiotica blijken in verhgelijking met
placebo voor operatie wegens laryngeale kanker de psychosociale stress te kunnen verminderen.

2284)Yan PH et al; Zhongguo Dang Dai Er Ke Za Zhi 2014 Feb; 16(2):141-6;[PMID 24568906](#) ; Huangqi verbetert
mate van tumorregressie door chemo bij kinderen met AAL. Zie ook 2256.

2285)Chandwani KD et al; J Clin Oncol 2014 Apr 1 ; 32(10):1058-65;[PMID 24590636](#) ; Yoga verbetert bij
patiënten met borstkanker die bestraald worden bovenop extra lichaamsbeweging de kwaliteit van leven. Zie
ook o.a. 1871, 1911, 2098 en vele andere.

2286) Courneya KS et al; Breast Cancer Res Treat 2014 Apr;144(2):361-9; [PMID 24554388](#) ; Lichaamsbeweging, maar vooral extra aerobe training verbetert het slapen bij patiënten met borstkanker die chemo krijgen.

2287) Lengacher CA et al; Biol Res Nurs 2014 Jan 30 ; PMID24486564 ; Mindfulness om stress te verminderen vergroot telomerenlengte. Dit moet verder onderzocht worden.

2288) Sadahiro S et al; Surgery 2014 Mar ;155(3):493-503; [PMID 24524389](#) ; Probiotica verlagen na operatie voor darmkanker de infectiekans niet ; antibiotica doen dat wel.

2289) Jensen W et al; Support Care Cancer 2014 Jul;22(7):1797-806; [PMID 24531742](#) ; Patiënten met gevorderde darmkanker, die chemo krijgen die trainen zijn lichamelijk en geestelijk in een betere conditie.

2290) Miki E et al ; Psychooncology 2014 Aug;23(8):906-13 ; [PMID 24532471](#) ; Hardfietsen verbetert bij oudere kankerpatiënten de cognitie.

2291) Winters-Stone KM et al; Med Sci Sports Exec 2014 Aug;46(8):1482-8; [PMID 24500540](#); Krachttraining naast gewone sporten vermindert in vergelijking met alleen gewoon sporten bij mannen met prostaatkanker, die antiandrogene behandeling krijgen het botverlies.

2292) Kiecolt-Glaser JK et al; J Clin Oncol 2014 Apr 1;32(10):1040-9; [PMID 2447004](#) ; Yoga na behandeling wegens borstkanker vermindert de vermoeidheid en meerdere onstekingsvariabelen ; zie oa ook 2285.

2293) Cockbain AJ et al; Gut 2014 Jan 27 ; PMID24470281 ; EPA (maximaal 2 gram extra per dag) vermindert uiteraard in vergelijking met placebo bij darmkankerpatiënten die een leverresectie ondergaan de recidiefkans niet, maar verbetert wel de overleving ; er is ook angiogeneseremming ; zie ook o.a. nummer 10.

2294) Streckmann F et al; Ann Oncol 2011 Feb;25(2):493-9; PMID24478323 ; Fitness tijdens chemo vermindert bijwerkingen, verbetert lichamelijk en geestelijk welzijn. De zoveelste studie over dit onderwerp!! 2295) Petito EL et al ; J Clin Nurs 2014 Jan 31 ; PMID24479839 ; Of een patient direct na operatie voor borstkanker dan wel pas na de laatste drain gaat fitnessen voor verder herstel blijkt er geen effect op seromavorming of het loslaten van de wond ; kortom een 'rehabilitatie/oefen'-programma direct na de operatie is ok.

2296) Milbury K et al; J Clin Oncol 2014 mar 1;32(7):663-70; PMID24470003 ; Expressive writing vermindert bij nierkankerpatiënten kanker gerelateerde problemen en verbetert het lichamelijk functioneren ; zie ook 1180 en 1764.

2297) Cormie P et al ; BJU Int 2014 Jan 27 ; [PMID 24467669](#); Bij mannen op hormonale therapie vanwege prostaatkanker bleek trainen de bijwerkingen van de therapie te verminderen, maar ook het fysiek en geestelijk welzijn te verbeteren.

2298) Backman M et al ; Acta Oncol. 2014 Apr;53(4):510-20; [PMID 24460069](#); Dagelijks een wandeling blijkt bij patiënten met borst- of darmkanker o.a. de aan kanker gerelateerde pijn al te verminderen.

2299) Montgomery GH et al ; J Clin Oncol 2014 Feb 20;32(6):557-63; [PMID 24419112](#) ; Cognitieve gedragstherapie plus hypnose bij patiënten met borstkanker die bestraald worden verminderde de vermoeidheid ; dit was ook 6 maanden later nog aantoonbaar ; spierzwakte was hier juist ook na 6 maanden in de interventiegroep minder.

2300) Yokoyama Y et al; Br J Surg 2014 Feb;101(3):189-99 ; [PMID 24402842](#) ; Synbiotica verminderde bij patiënten die voor slokdarmkanker geopereerd werden de kans op bacterien in lymfeklieren en bloed ; de lagere onstekingsrespons bij de interventiegroep paste hierbij.

2301) Garland SN et al; J Clin Oncol 2014 Feb 10;32(5):449-57; [PMID 24395850](#) ; Mindfulness is net als cognitieve therapie slaapbevorderend bij kankerpatiënten ; cognitieve therapie was wel beter in bepaalde opzichten ; hoe relevant is dit? Melatonine is toch al bijna altijd geïndiceerd en dat doet nog meer! 2302) Bao T et al; Cancer 2014 Feb 1;120(3):381-9; [PMID 24375332](#) ; Acupunctuur vermindert bijwerkingen aromataseremmers op spieren/gewrichten ; zie ook 1998 en 2262.

2303) Cui Y et al; Eur J Anaesthesiol. 2014 Apr;31(4):212-8 ; [PMID 24374803](#) ; Alanyl-L-glutamoïne verbetert tijdens operatie de glucose/insuline-homeostase bij patiënten geopereerd voor darmkanker en bevordert het weer beginnen van de stoelgang en verkort het verblijf in het ziekenhuis.

2304) Winters-Stone KM et al; J Cancer surgery 2014 Jun;89(2):260-8; [PMID 24390808](#) ; trainen met gewichten gaat bij vrouwen behandeld voor borstkanker osteopenie tegen.

2305) Beutel ME et al; Ann Oncol 2014 Feb;25(2):378-84 ; [PMID 24347520](#) ; dynamische psychotherapie bij borstkankerpatiënten, die depressief zijn, vermindert de depressie en verbetert hun kwaliteit van leven.

2306)Hornsby WE et al; Acta Oncol 2014 Jan ; 53(1):65-74 ;[PMID 23957716](#) ; Aerobe training tijdens chemo voor borstkanker brengt patiënten juist ook cardiopulmonaal in een betere conditie.

2307)Oechsle K et al ; Support Care Cancer 2014 Jan;22(1):63-9;[PMID23989498](#) ; Trainen door patiënten die chemo krijgen vermindert de vermoeidheid ; verlaagt het gebruik van anti-emetica ; houdt verder de cognitie en het psychisch welbevinden meer in stand.

2308)Henke CC et al; Support Care Cancer 2014 Jan;22(1):95-101;[PMID23995813](#) ; bij longkankerpatiënten die palliatieve chemo kregen leidde kracht- en cardiovasculaire training niet alleen tot een betere conditie, ook geestelijk, maar ook tot een beter cognitief functioneren en minder kans op neuropathie.

2309)Jones LW et al; Eur Urol 2014 May;65(5):852-5;[PMID 24315706](#); trainen qua sport heeft geen effect op potentieproblemen na prostatectomie ; wel verbetert en dat verbaast niet bijv. de maximale zuurstofopname.

2310)Lazarus CL et al; Int J Oral Maxillofac Surg 2014 May;43(5):523-30;[PMID 24332586](#) : Het trainen met de tong helpt niet om problemen met de tong door chemo-/radiotherapie in verband met keelkanker tegen te gaan.

2311)Courneya KS et al; J Clin Oncol 2007 Oct 1;25(28):4396-404;[PMID 17785708](#) ; Noch aerobe training , noch weerstandstraining verbeterde zoals de onderzoekers maten de levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten, die chemo krijgen ; de zelfwaardering, conditie, lichaamssamenstelling en de kans om de chemo zonder extra problemen te voltooien verbeterden wel!

2312)Armes J et al; Cancer 2007 Sep 15;110:1385-95: [PMID 17661342](#) ; in dit onderzoek bij borstkankerpatiënten verminderde gedragstherapie wel de vermoeidheid, maar niet de aan borstkanker gerelateerde stress.

2313)Kuchler T et al; J Clin Oncol 2007 Jul 1 ; 25(19):2702-8;[PMID 17602075](#) ; Psychische ondersteuning tijdens de operatie wegens gastrointestinale kanker leidde in deze RCT tot een betere overleving na 10 jaar.

2314)Schwartz AL et al; Oncol Nurs Forum 2007 May;34(3):627-33; Lichaamsbeweging vermindert bij vrouwen met borstkanker tijdens chemo botverlies.

2315)Lidder PG et al; Ann R Coll Surg Engl 2007 May;89(4):418-21 ; [PMID 17535624](#) Preoperatief ijzer bij kanker van de darm vermindert postoperatief de noodzaak van bloedtransfusies. Zie ook 1269, 1689 en 2004.

2316)Feng YL et al; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 2006 Nov;28(11):844-7;[PMID17416007](#) ; Ginseng vermindert bovenop corticosteroiden eventuele schade aan lever/nieren na TACE in vergelijking met corticosteroiden alleen. Zie ook 867.

2317)Robb KA et al; J Pain Symptom Manage 2007 Apr;33(4):410-9;[PMID 17397702](#) ; Transcutane elektrische stimulatie van zenuwen, maar ook spinale electroanalgesie verminderen bij borstkankerpatiënten in vergelijking met placebo de pijn.

2318)Andersen BL et al; Brain Behav Immun 2007 Oct;21(7):953-61;[PMID 17467230](#) ; ‘dostress’-reductie verbetert niet alleen welbevinden borstkankerpatiënten, maar ook immuunparameters.

2319)Kissane DW et al ; Psychooncology 2007 Apr;16(4):277-86 ; [PMID 17385190](#) ; Ondersteunende expressieve groepstherapie verbetert bij vrouwen met uitgezaaide borstkanker de levenskwaliteit, vermindert depressies, maar verlengt het leven niet.

2320)Falewee MN et al; Clin Nutr 2014 Oct;33(5):776-84;[PMID 24182765](#) ; Immunonutrition verminderde ook in deze RCT bij keelkankerpatiënten de kans op infectie en de ligduur in het ziekenhuis.

2321)Gonella S et al; Support Care Cancer 2014 Sep;22(9):2417-24 ; [PMID24700260](#) ; DMSO als middel dat bij beenmergtransplantatie een hulpstof is, kan misselijkheid en braken veroorzaken ; ijslollies blijken deze klachten te verminderen!

2322)Steindorf K et al; Ann Oncol 2014 Aug 5 ; [PMID 25096607](#) ; Weerstandstraining bij borstkankerpatiënten, die bestraald worden, vermindert vermoeidheid, de kwaliteit van leven is beter, maar er is geen verschil in cognitie ; de pijn blijkt in de verumgroep ook minder.

2323)Savard J et al; Sleep 2014 Aug 1;37(8):1305-14:[PMID 25083010](#) ; Cognitieve therapie vermindert bij borstkankerpatiënten slaapklachten.

2324)Christensen JF et al; Br J Cancer 2014 Jul 8;111(1):8-16;[PMID 24867693](#) ; Bij patiënten met kiemcelkanker blijkt weerstandstraining blijkt de integriteit/kwaliteit van de spieren tijdens chemo meer in stand te houden.

2325)Morano MT et al; BMC Pulm Med. 2014 Jul 28;14:121;[PMID 25065540](#) ; Trainen van de borstkas voor operatie wegens longkanker vermindert het fibrinogeengehalte van het bloed, verbetert de conditie en

reduceert de angst.

2326)Larkey LK et al; Ann Behav Med 2014 Aug 15 ; PMID25124456 ;Qigong/Tai Chi vermindert vermoeidheid bij borstkankerpatiënten, maar slaapklachten bijv. nemen niet af. Zie ook respectievelijk : 1934, 1991, 2060, 2126, 2223 en 1023,1137, 1500 plus 1876.

2327)Johns SA et al; Psychooncology 2014 Aug 17 ; [PMID 25132206](#) ; Mindfulness vermindert moeheid en depressie bij kankerpatiënten ; zie de vele andere studies op dit gebied in deze lijst.

2328)Chan RJ et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys Aug 20 ; [PMID 25151541](#) ; Allantoïne-creme niet beter tegen bestralingsdermatitis dan een waterige controle-creme.

2329)Freeman LW et al ;Psychooncology 2014 Aug 22 ;PMID25146413 ; ‘imagery-based’ interventie mbt het gedrag verbetert levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten.

2330)Cerezo VM et al; Psychol Rep 2014 Aug;115(1):44-64 ;[PMID 25153949](#); Psychotherapie verbetert welzijn borstkankerpatiënten.

2331)Kee BK et al; Support Care Cancer 2014 Aug 27;[PMID 25160493](#) ; Calcium/aluminium-silicaat-klei gaat diarree bij darmkankerpatiënten die irinotecan krijgen, niet tegen.

2332)Cowan CC et al; Clin Oncol(R coll Radiol) 2012 Mar;24(2):e31-8: [PMID 21703829](#) : Cranberry vermindert in veergelijking met placebo bijwerkingen op blaas bij bestraling ivm blaas- of baarmoederkanker.

2333)Hamilton K et al; Support Care Cancer 2014 Jul 4 ;[PMID 24993395](#) : In vergelijking met placebo vermindert cranberry radiatiecystitis vanwege bestraling voor prostaatkanker.

2334)Winters-Stone KM et al ; Arch Phys Med Rehabil. 2014 Sep 3 ;[PMID 25194450](#) ; Weerstandstraining bij mannen onder hormonale therapie voor prostaatkanker verbeterde spierkracht en gaat invaliditeit tegen.

2335)Zhou K et al; Eur J Oncol Nurs 2014 Aug 30 ; [PMID 25181938](#) ; Muziek en spierontspanning vermindert bij borstkankerpatiënten depressie, angst en de verblijfsduur in het ziekenhuis na radicale mastectomie.

2336)Lesser GJ et al ; J Support Oncol 2013 Mar ; 11(1):31-42 ; PMID22682875 ; Q10 vermindert vermoeidheid bij patiënten die voor borstkanker behandeld worden niet.

2337)Shen Y et al; Cancer 2014 Sep 9 ;[PMID 25204437](#) ;Stimulatie van acupunctuurpunt K1 verminderde niet misselijkheid of braken door platinaverbindingen.

2338)Badr H et al; Cancer 2014 Sep 10;[PMID 25209975](#) ; Dyadische psychosociale interventie verminderde bij longkankerpatiënten, angst, depressie en verhoogde de levenskwaliteit.

2339)Braga FT et al; Cancer Nurs 2014 Sep 17;PMID25232958 ; Kamille vermindert bij beenmergtransplantaties mucositis door chemo.

2340)Mewes JC et al ; J Cancer Surviv 2014 Sep 2 ; Cognitieve gedragstherapie , maar ook trainen verminderen bij borstkankerpatiënten menopauzale klachten, al lijkt cognitieve therapie efficiënter. [PMID 25179578](#).

2341)An LX et al; Am J Chin Med ;2014;42(5):1099-109;[PMID 25169910](#) ; Na craniotomie vermindert elektroacupunctuur pijn en bevordert het herstel ; Zie ook 894,1389, 1415 , 1450 , 1577 , 1651, 1655 , 1998 en 2011.

2342)Law KS et al; Lipids Health Dis 2014 Aug 27 ;13:139:[PMID 25163649](#) ; Kokosolie vermindert bijwerkingen chemo bij borstkankerpatiënten en zo hun levenskwaliteit.

2343)Tang WR et al ; Complement Ther Med 2014 Aug;22(4):581-91 ; [PMID 25146059](#); Acupressuur vermindert bij longkankerpatiënten, die chemo krijgen de vermoeidheid in vergelijking met sham-acupressuur.

2344)Campo RA et al; J Cancer Surviv 2014 Aug 28:[PMID 25164513](#) ; Tai Chi chih vermindert bloeddruk en cortisolproductie bij kankerpatiënten ; dit is nuttig ter reductie van de verhoogde kans op chronische ziekten bij hen.

2345)Pais I et al ; Evid Based Complement Alternat Med. 2014 ‘2014:217397;[PMID 25152759](#) ; Acupunctuur plus moxibustion verbeteren levenskwaliteit (oa minder depressies) bij patiënten die chemo krijgen.

2346)Zhao C et al; J Tradit Chin Med 2014;Feb;34(1):10-4 ;[PMID 25102684](#) ; Taohongsiwu vermindert hand/voetsyndroom door xeloda, sorafenib en gefitinib ; dit in vergelijking met het niet werkzame B6.

2347)Emami H et al; J Res Med Sci 2014 May; 19(5):445-50;[PMID 25097628](#) ; Groene theeextract vermindert de kans op diarree door bestraling in vergelijking met een placebo.

2348)Kabata P et al; Support Care Cancer 2014 Aug 6 ; [PMID 25091056](#) : Suppletie met essentiële voedingsstoffen voor operatie wegens kanker vermindert de kans op ernstige postoperatieve complicaties.

2349)Oddens JR et al; Eur Urol 2014 Oct;66(4):694-701;[PMID 24948466](#) ; BCG geeft een betere secundaire preventie bij blaaskanker dan epirubicine, ongeacht de leeftijd, 2350)Dungen JA et al; J Palliat Med 2014 ; Jul 8 ; [PMID 25003635](#) ; fysieke training is bij patiënten met vergevorderde kanker goed haalbaar ; de kwaliteit van leven verbeterde ondubbelzinnig.

2351)Gagnon P et al; Palliat Support Care 2014 Jul 22:1-10;[PMID 25050872](#) ; Cognitieve therapie verbeterde ook in dit zoveelste onderzoek bij patiënten met kanker de levenskwaliteit.

2352)Yi WM et al; Evid Based Complement Alternat Med 2014;2014:802134 ;[PMID 24839455](#) ; Acupunctuur naast hysterectomie vermindert kans op blaasinfecties als complicatie.

2353)Gaafar R et al; Ecancermedicallscience 2014 Apr 25;8:424 ; Maretak is tere behandeling van pleurale effusie bij longkanker zeker zo effectief als het cytostaticum bleomycine ; elders in deze lijst kan men zien dat probiotica en OK-432 ook werken.

2354)Kashani F en Kashani P ; Iran J Nurs Midwifery Res 2014 Mar;19(2):113-8; Massages verbeteren bij borstkankerpatiënten de slaapkwaliteit.

2355)Longhi A et al; Evid Based Complement Alternat Med 2014; 2014:210198;[PMID 24803944](#) ; Viscum album vermindert de bijwerkingen van chemo bij osteosarcoompatiënten.

2356)yos X et al; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2014 Jan;39(2):278-84 ; PMID24761646 ; Liujunzi-drankjes plus Zuojin pillen verminderen bijwerkingen bestraling op de dunne darm 2357)Troger W et al; Evid Based Complem Alternat Med 2014;2014;430518 ;[PMID 24701238](#) ; Maretak verbetert de levenskwaliteit van borstkankerpatiënten die chemo krijgen.

2358)Sanchez-Lara K et al ; Clin Nutr 2014 Apr 4. Pii : S0261-5614(14)00081-8 ; [PMID 24746976](#) ; EPA-supplement verbetert energieniveau bij NSCLC , verbetert de eetlust, vermindert neuropathie en doet gewicht toenemen.

2359)Karvinen KH et al ; Springerplus 2014 Jan 8;3:15 ;[PMID 24683529](#) ; Trainen gaat bij longkankerpatiënten die chemo krijgen, leucopenie significant tegen.

2360)Halm MA et al ; J Holist Nurs 2014 Mar 25 ;[PMID 24668063](#) ; Mengsel van essentiële oliën gaat bijwerkingen van bestraling op huid niet tegen.

2361)Tomasz B et al ; Biomed Res Int 2014;2014;208064 ; [PMID 24579075](#) ; Lactobacillus en Bifidobacterium blijken samen goed in staat pouchitis tegen te gaan.

2362)Moeini M et al ; Iran J Nurs Midwifery Res 2014 Jan;19(1):88-93 ; een 'spiritueel' programma verlaagde de angstniveau's bij leukemie-patiënten.

2363)Xiao-Bo Y et al; Minerva Chir 2014 Feb;69(1):37-46;[PMID 24504222](#) ; Vroeger beginnen met enterale voeding na operatie wegens slokdarmkanker vermindert de kans op complicaties en verkort de ligduur in het ziekenhuis. Dit is bij gastrointestinale operaties al zeer vaak gezien ; zoek maar in deze lijst op enterale.

2364)Robb SL et al; Cancer 2014 Mar 15;120(6):909-17 ; Muziek per video heeft bij jongeren die een beenmergtransplantatie krijgen een zeer goed effect op het welbevinden.

2365)Wilkinson SM et al; J Clin Oncol 2007 Feb 10;25(5):532-9;[PMID 17290062](#) ; aromamassage vermindert angst en depressie bij kankerpatiënten op kortere termijn maar niet op langere termijn ; bij zelfrapportage was er ook een verbetering op langere termijn.

2366)Parvez T et al; J Coll Physicians Surg Pak 2007 Feb;17(2):89-93 ; [PMID 17288854](#); Psychotherapie vermindert bij borstkankerpatiënten misselijkheid en braken.

2367)Caruso A et al; J Exp Clin Cancer Res 2006 Dec;25(4):499-505;[PMID 17310840](#) ; Meer informatie plus psychische ondersteuning vermindert bij kankerpatiënten die een MRI moeten ondergaan angst en depressie,.

2368)Mutrie N et al; BMJ 2007 Mar 10;334(7592) : 517 ;[PMID 17307761](#) ; Vrouwen behandeld voor borstkanker in een vroeg stadium hebben door trainen een betere levenskwaliteit.

2369)Savard J et al; Palliat Support Care 2006 Sep;4(3):219-37;[PMID 17066964](#) ; Cognitive therapie verbeterde ook in dit onderzoek het welbevinden van patiënten met borstkanker ; zie ook 2323.

2370)Bao YX et al;J Altern Complement Med 2006 Oct;12(8):771-6;PMID17034283; Yunzi-Danshen gaat daling T-lymfocyten als gevolg van radiotherapie bij het nasopharynxcarcinoom tegen.

2371)Wu PR et al; Zhonghua et al ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2006 Jul;9(4):320-2;PMID16886114 ; ook in dit onderzoek blijkt na operatie vanwege slokdarmkanker eerdere enterale voeding de kans op

complicaties te verminderen 2372)Zhao D et al; Nan Fang Yi Ke Da Xue Xue Bao 2006 Jun;26(6):874-5;[PMID 16793625](#) ; Delisheng vermindert bijwerkingen bij patiënten met een nasopharynxcarcinoom, die bestraald worden ; ook de immuniteit verbetert.

2373)Norman K et al; Clin Nutr 2006 Aug ;25(4):596-605;[PMID 16701923](#) ; Creatinine bleek bij patiënten met darmkanker, die chemo kregen de spiermassa en de levenskwaliteit niet te verbeteren. Impedantiemetingen die een slechte uitkomst voorspellen verbeterden echter wel.

2374)Penedo FJ et al; Ann Behav Med 2006 Jun;31(3):261-70; [PMID 16700640](#) ; Cognitieve therapie verbetert de levenskwaliteit van prostaatankerpatiënten.

2375)Wong RH et al ; Ann Thorac Surg 2006 Jun;81(6):2031-6;[PMID 16731125](#) ; Electroacupunctuur vermindert pijn na operatie vanwege longkanker.

2376)Argyriou AA ; Support Care Cancer; 2006 Nov;14(11):1134-40;[PMID 16622646](#); Vitamine E extra vermindert neuropathie door cisplatin.

2377)Vickers AJ et al; BMC Anesthesiol 2006 May 3;6:5;[PMID 16672065](#) ; zie ook 2375 ; acupunctuur vermindert pijn na thoracotomie.

2378)De Rezende LF et al; Tumori 2006 Jan-Feb;92(10):55-61;[PMID 16683384](#); Herstel van de schouderfunctie onder begeleiding bevordert herstel functie sneller dan zelf oefenen ; er was geen verschil in effect op lymfeedeem.

2379)Ohwada S et al;Oncol Rep. 2006 Apr;15(4):861-8 ; [PMID 16525672](#) ; In dit onderzoek verbeterde PSK bij colorectale kanker de ziektevrije overleving ; aan het begin van deze lijst is al te vinden dat PSK ook de sterfte verlaagt!

2380)Brooker S et al; Radiother Oncol 2006 Apr;79(1):45-51 ; [PMID 16546280](#); Proanthocyanidinen uit grapefruitzaad vermindert bijwerkingen bestraling bij borstkanker niet duidelijk : hardheid, pijn of juist slapheid zijn door dit middel niet duidelijk minder voorkomend.

2381)Nolte S et al; Oncol Nurs Forum 2006 Nov 3;33(2):305-11;[PMID 16518446](#) ; Bij vrouwen met een gynaecologische tumor, die chemo kregen nam door de aklopecia het zelfbeeld af ; extra informatie/adviezen via video ging dit niet tegen ; verbaast mij niet.

2382)Ream E et al; j Pain Symptom Manage 2006 Feb;31(2):148-61; [PMID 16488348](#) ; Psychologische steun en voorlichting verminderde bij kankerpatiënten vermoeidheid, angst en depressie tijdens chemotherapie.

2183)Nedstrand E et al ; Climacteric 2005 Sep;8(3):243-50 ;[PMID 16390756](#) ;Ontspanningsoefeningen plus elektroacupunctuur vermindert vasomotorische symptomen bij vrouwen met borstkanker ; zie ook o.a. 1389.

2384)Wong RH et al ; Ann Thorac Surg 2006 Jun;81(6):2031-6;[PMID 16731125](#); Na operatie vanwege longkanker blijkt elektroacupunctuur postthoraco,mische pijn tegen te gaan ; zie ook 2375 en 2377.

2385)Penedo FJ et al; Ann Behav Med 2006 Jun;31(3):261-70 ;[PMID 1670040](#); Cognitieve therapie verbetert welbevinden van prostaatankerpatiënten.

2386)Lodo DN et al ; Clin Nutr 2006 Oct;25(5):716-26;[PMID 16777271](#);vroeg voeding via het jejunum dan wel een immuunmodulerend dieet lieten bij patiënten die aan een maagdarmtumor geopereerd werden , geen verschil in aantal complicaties/verblijfsduur in het ziekenhuis zien.

2387)Schmid I et al ; Eur J Cancer 2006 Jan;42(2):205-11;[PMID 16330203](#) ; Indien er bij kinderen sprake is van mucositis door chemo dan is parenterale voeding voor herstel niet beter dan intraveneuze ondersteuning.

2388)Sherwood P et al ; Oncol Nurs Forum 2005 Nov 3 ;32(6):1190-8;[PMID 16270114](#) ; Cognitieve gedragstherapie vermindert de klachten van patiënten met vergevorderde kanker.

2389)Gil KM et al; J Psychosoc Oncol 2005;23(2-3):3-21;[PMID 16492649](#); Psychologische ondersteuning vermindert onzekerheid bij kankerpatiënten en geeft zo een betere levenskwaliteit.

2390)Daubenmier JJ et al; Urology 2006 Jan;67(1):125-30 ; [PMID 16413347](#); Bij patiënten met borstkanker blijkt een gezondere levensstijl tot een betere levenskwaliteit te leiden.

2391)Lee V et al; Soc Sci Med 2006 Jun;62(12):3133-45 ;[PMID 16413644](#) ; Psychische steun verhoogt bij kankerpatiënten het gevoel van eigenwaarde.

2392)Lin JJ et al ; Chin J Integr Med 2005 Jun;11(2):104-10;[PMID 16150196](#); Shenqi verbetert de levensverwachting van patiënten met een hepatocellulair carcinoom, die micro wave behandeling krijgen verder.

2393)Steuer-Vogt MK et al ; HNO 2006 Apr;54(4):277-86;PMID16132877 ;Maretak verbetert de levenskwaliteit van patiënten met keelkanker ; zie ook 989,1226, 1766, 1792, 1812, 1922, 2353 en 2357 onder andere.

2394)Fang Y et al ; J Gastroenterol Hepatol 2014 Jan;29(1): 193-200 ;[PMID 24224779](#); RFA is bij kleine hepatocellulaire carcinomen even effectief als opereren maar bij minder complicaties en een kortere ligduur in het ziekenhuis.

2395)Feng K et al ; J Hepatol 2012;57(4):794-802 ;[PMID 22634125](#); vergelijkbaar met vorig onderzoek en een vergelijkbaar resultaat.

2396)Scott JL et al; J Consult Clin Psychol 2004 Dec;72(6):1122-35;[PMID 15612858](#); DSe partner betrekken bij psychologische interventie verbetert het resultaat bij de kankerpatient ; o.a. een betere stemming.

2397)Wang D et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2014 Oct;17(10):977-80;[PMID 25341903](#) ; vroege enterale voeding na operatie wegens darmkanker bevordert het herstel na operatie.

2398)Northouse L et al; Psychooncology 2005 Jun;14(6):478-91 ; [PMID 15599947](#) ; psychische steun voor de hele familie verbetert het welbevinden van de patient.

2399)Zakowski SG et al; Health Psychol 2004 Nov;23(6):555-63;[PMID 15546223](#); Het schriftelijk uiten van problemen blijkt bij kankerpatiënten stress en sociale spanningen te verminderen.

2400)Mock V et al; Psychooncology 2005 Jun;14(6):464-77;[PMID 15484202](#) ; Trainen vermindert bij borstkankerpatiënten vermoeidheidsklachten.

2401)Given C et al; Psychooncology 2004 Nov;13(11):818-30;[PMID 15386790](#) ; Psychologische interventie vermindert depressies bij borstkankerpatiënten.

2402)Hansen MV et al; Int J Breast Cancer 2014 ; 2014:416531 ; [PMID 25328711](#) ; Melatonine bevordert slaap bij patiënten die voor borstkanker worden geopereerd ; er was evenwel geen verbetering van het cognitief functioneren blijktens de ‘postoperative cognitive dysfunctiontest’.

2403)Altinbas M et al ; J Thromb Haemost 2004 Aug;2(8):1266-71;[PMID 15304029](#); low weight heparine verlaagt de sterftekans bij het kleincellig longcarcinoom indien dit naast chemo versus chemo wordt gegeven.

2404)Semiglassov VF et al; Anticancer Res 2004 Mar-Apr;24(2C):1293-302 ;[PMID 15154663](#) ; Maretak verbetert bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen de levenskwaliteit ; zie ook oa 1226.

2405)Kakkar AK et al; J Clin Oncol 2004 May 15;22(10):1944-8;[PMID 15143088](#) ; bij patiënten met een gevorderde kanker, maar met een wat betere prognose blijkt low weight heparin de overleving te verbeteren.

2406)Yamagata T et al; J Exp Clin Cancer Res 2003 Dec;22(4):557-63;[PMID 15053297](#) ; intraveneus zink blijkt vermindering van smaak door chemo voor longkanker tegen te gaan ; zie ook o.a. 20,88,457 , 1380, 1387, 1567, 1831, 1906 , 2021, 2197 en 2247.

2407)Kuijjer RG et al ; Psychooncology 2004 May;13(5):321-34;[PMID 15133773](#); psychotherapie van kankerpatiënten samen met hun partner blijkt de levenskwaliteit van kankerpatiënten te verbeteren ; ook na 3 maanden was het verschil nog steeds aantoonbaar.

2408)Miaskowski C et al; J Clin Oncol 2004 May 1;22(9):1713-20;[PMID 15117994](#); Psychoeducatie mbv een verpleegster vermindert pijn bij kankerpatiënten.

2409)Ntritsou V et al ; Acupunct Med 2014 Jun;32(3):215-22;[PMID 24480836](#) ; Elektroacupunctuur blijkt in vergelijking met shamacupunctuur de pijnstilling door tramadol bij prostatectomie te verbeteren, zodanig dat de cortisolspiegels lager waren en de darmbeweging weer eerder op gang kwam ; de patiënten in de acupunctuurgroep waren ook meer tevreden over de de pijnstilling.

2410)Ng SS et al; Hong Kong Med J 2013 Dec;19 Suppl 9:33-5 ; [PMID 24473588](#) ; bij operatie aan darmkanker blijkt elektroacupunctuur in vergelijking met sham-elektroacupunctuur minder pijnstilling nodig te maken ; hierdoor komt de darmbeweging weer eerder op gang en is er een kortere ligduur.

2411)Rentsch CA et al; Eur Urol 2014 Oct;66(4):677-88;[PMID 24674149](#); BCG Connaught geeft bij blaaskanker een betere ziekte vrije overleving dan BCG Tice.

2412)Zeng K et al; Am J Chin Med 2014;42(2):289-302 ;[PMID 24707863](#) ; Acupunctuur vermindert leverpijn na TACE zelfs beter dan morfinesulfaat.

2413)Lu W et al; Med Acupunct 2012 Dec;24(4):233-240 ; [PMID 24761165](#) ; Acupunctuur verbetert levenskwaliteit bij patiënten met eierstokkanker, die chemo krijgen in vergelijking met placebotherapie.

2414)Deshmukh V et al; Support Care Cancer 2014 Nov;22(11):3007-15;[PMID 24906836](#) ; Ayur Vedische

kruiden versus controle verminderen bijwerkingen van de chemo zoals misselijkheid, braken en vermoeidheid heel significant.

2415)Patel SK et al; J Pediatr Psychol 2014 Oct;39(9):1013-27;[PMID 24966398](#) ; psychologische support aan de ouders van kinderen met kanker , helpt de kinderen.

2416)Efficace F et al ; J Clin Oncol 2014 Oct 20;32(30):3406-12;[PMID 25245446](#) : arsenicumtrioxide naast ATRA in vergelijking met ATRA bleek bij APL met een laag tot matig risico, niet duidelijk het resultaat te verbeteren, maar wel duidelijk de levenskwaliteit te verbeteren. Zie overigens ook : 1999, 2023 en 2094.

2417)Elkerm Y en Tawashi R ; Integr Cancer Ther 2014 Nov;13(6):468-72;[PMID 25148841](#); Pollen van de dadelpalm verminderen bij u bestralen voor keelkanker mucositis.

2418)Xie YH et al; J Huazhong Univ Sci Technolog Med Sci 2014 Aug;34(4):569-74;[PMID 25135729](#) ; elektroacupunctuur vermindert in vergelijking met een sham-behandeling de pijn samenhangend met een thoracale oesophagotomie.

2419)Pottel L et al; BMC Complement Altern Med 2014 Oct 7;14(1):382;[PMID 25293388](#) ;echiumolie gaat gewichtverlies bij patiënten met keelkanker niet tegen ; wel gingen het EPA en GLA-gehalte van de erythrocyten omhoog.

2420)Grossman P et al; Support Care Cancer 2014 Oct 10;[PMID 25297466](#); bij patiënten die wegens kanker een beenmergtransplantatie kregen ; hebben door mindfulness een betere levenskwaliteit.

2421)Nascimento M et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2014 Oct;90(2):289-95;[PMID 25304789](#) ; Synbiotica verminderen bij bestraling voor prostaatkanker de bijwerkingen van bestraling.

2422)Edvardsen E et al; Thorax 2014 Oct 16;[PMID 25323620](#); kracht- en duurtraining na operatie voor longkanker verbetert de conditie maar ook de levenskwaliteit.

2423)Derry HM et al; Psychooncology 2014 Oct 21;[PMID 25336068](#) ; Yoga verbeterde in deze trial het cognitief welbevinden van borstkankerpatiënten.

2424)Wang G et al; Zhong Nan Da Xue Xue Bao Yi Xue Ban 2014 Oct;39(10):1077-82;[PMID 25355261](#) ; yoga bij borstkankerpatiënten naast chemo vermoindert de vermoeidheid en verbetert de cognitie.

2425)Tsujimoto TY et al; Oncol Rep.

2014 Oct 23 ; [PMID25351453](#) ; L-glutamine vermindert mucositis als bijwerking van chemo bij keelkanker.

2426)Carlson LE et al; Cancer 2014 Nov 3;[PMID 25367403](#) ; Mindfulness vermindert afname telomerenlengte, terwijl dat weer gecorreleerd is met borstkankerprogressie. Of mindfulness via een remming van de telomerenlengte z'n gunstige effect op de psyche bij borstkanker uitoefent wordt hierdoor echter niet aangetoond. Zie ook 2287.

2427)Ostadrahimi A et al; Adv Pharm Bull ; 2014 Oct ;4(Suppl 1):471-7;[PMID 25364665](#) ; Beta-glucaan naast chemo versus chemo bij borstkankerpatiënten verbeterde hun levenskwaliteit.

2428)Isenring E et al; J Hum Nutr Diet 2004 Apr;17(2):145-52 ;[PMID 15023195](#) : Voedingsinterventie alleen al verhoogt de tevredenheid bij patiënten die wegens kanker radiotherapie krijgen.

2429)McGregor BA et al ; L Psychosom Res Jan; 56(1):1-8 ; [PMID 14987957](#) ; cognitieve training bij vrouwen mrt borstkanker verbetert de cellulaire immuniteit en verhoogt het welbevinden.

2430)Auerbach M et al; J Clin Oncol 2004 Apr 1;22(7):1301-7 ; indien naast EPO ook ijzer wordt gegeven bij borstkankerpatiënten verbetert hun Hb meer en is daardoor ook hun levenskwaliteit beter. Zie ook 1269, 1689, 2004, 2232 en 2315.

2431)Hien TV et al; Integr Cancer Ther 2002 Mar;1(1):38-4;discussion 42-3;[PMID 14664747](#) : Vitrexina vermindert bijwerkingen op het bloed tijdens bestraling en gaat gewichtsverlies tijdens bestraling tegen.

2432)Weber BA et al; Psychooncology 2004 Jan ;13(1):47-60;[PMID 14745745](#) ; uit dit onderzoek van 15 versus 15 ko,men aanwijzingen, dat dyadische interventie goed is voor kankerpatiënten. Zie ook 2254 en 2338.

2433)Campbell G et al; Clin Oncol (R Coll Radiat) 2003 Sep;15(6):322-8; Cranbeerysap beschermt in vergelijking met appelsap niet tegen de bijwerkingen bij uitwendige bestraling wegens prostaatkanker.

2434)Duffield-Lilico AJ et al; 2003 Oct 1;95(19):1477-81;[PMID 14519754](#) : dagelijks 200 mcg selenium extra bleek de kans op een recidief van een melanoom niet te beïnvloeden ; ik vind dat ook hogere doses getest moeten worden.

2435)Chang X et al; J Urol 2014 Aug 5;[PMID 25106899](#); RFA van een klein niercarcinoom is net zo effectief als

een partiele nefrectomie.

2436)Hinds PS et al; Eur J Oncol Nurs 2000 Mar;4(1):6-17;[PMID 12849624](#) ; bij adolescenten verbetert het louter geven van adviezen om de levenskwaliteit zelf te verbeteren niet te werken.

2437)Wang W et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi ; 2006 Feb 20;9(1):78-81;[PMID 21144289](#) ; Lentinan verbetert bij NSCLC de responskans van chemo en verbetert ook de levenskwaliteit.

2438)Williams AF et al ; Eur J Cancer Care (Engl). 2002 Dec;11(4):254-61 : Lymfklierdrainage door een ander vermindert klachten door lymfoedeem bij borstkanker wel ; zelfdrainage niet.

2439)Burrai F et al; Holist Nurs Pract 2014 Sep-Oct;28(5):301-11;[PMID 25099983](#) ; sax-muziek verhoogt de zuurstofgehalten bij kankerpatiënten, maar verbetert ook hun stemming.

2440)Yung PM et al; J Adv Nurs 2002 Aug ; 39(4):352-9; [PMID 12139647](#) ; muziek vermindert angst bij kankerpatiënten.

2441)Silva GJ et al; Rev Bras Enferm 2014; Jul;67(4):630-6 ; [PMID 25271590](#) ; Muziek vermindert misselijkheid en braken bij kankerpatiënten die chemo krijgen.

2442)Carpenter JS et al; Cancer Nurs 2002 Apr;25(2):104-9: 11984098 ; magneettherapie vermindert hot flushes bij borstkankerpatiënten.

2443)Ratcliff CG et al; Evid Based Complement Alternat Med 2014; 2014: 742941 ; [PMID 24527052](#) ; bij patiënten die een beenmergtransplantatie krijgen verbetert muziek de stemming op korte, maar niet op lange termijn.

2444)Docherty SL et al; J Adolesc Health 2013 Feb;52(2):170-8;[PMID 23332481](#) ; Muziektherapie voor adolescenten tijdens de kankerbehandeling kwam hun toestand ten goede.

2445)Robb SL et al; Cancer 2014 Mar;120(6):909-17;[PMID 24469862](#) : muziek op video verbeterde bij jonge volwassenen, die stamceltherapie kregen, het optimisme, de sociale integratie etc.

2446)Rickard KA et al; Cancer 1985 Dec 15;56(12):2881-97;[PMID 3931899](#) : Voorkomen/tegengaan van protein-mal-nutrition vermindert bij kinderen met een neuroblastoom delay van behandeling.

2447)Hearne BE et al; J Am Diet Assoc 1985 Jun;85(6):669-74;677;[PMID 3923081](#) : enteraal voeden via een maag-/darmsonde gaat gewichtsverlies bij bestralen voor een nasopharynxcarcinoom meer tegen dan gewone enterale voeding.

2448)Ali NS en Khalil HZ ; Cancer Nurs 1989 Aug;12(4):236-42 ; [PMID 2766267](#) ;psychische steun vermindert bij blaaskankerpatiënten angst.

2449)Dundee JW et al ; JR Soc Med 1989 May;82(5):268-71 ; [PMID 2666662](#) ; Acupunctuur vermindert misselijkheid en braken bij chemo.

2450)Lerman C et al; Cancer Nurs 1990 Oct;13(5):308-15 ; [PMID 2245418](#) ; spierontspanningsoefeningen vermindern de angst bij chemotherapie.

2451)Capella G et al; Nutr Hosp 1990 Sep-Oct;5(5):317-21; [PMID 2127723](#) ; geen verschil in klinisch beloop na operatie wegens maagkanker door TPN ,a;thans voor zover het het RCT-deel van het onderzoek betrof.

2452)Zeltzer LK et al; Pediatrics 1991 Jul;88(1):34-42; [PMID 2057271](#) ; Cognitieve afleiding plus ontspanningsoefeningen verminderden bij kinderen de bijwerkingen van chemo ; zie ook 1123.

2453)Wang B en Cui J ; J Cancer Res Ther 2014 Aug;10 Suppl 1:C79-81;[PMID 25207898](#) ; B6 en een toxische lipid uit de Spaanse vlieg naast cisplatin en gemzar bij NSCLC versus cisplatin en gemzar , verhogen de regressiekans tijdens chemo, verbeteren de levenskwaliteit en verminderen de bijwerkingen van de chemo.

2454)Greer S et al; BMJ 1992 Mar 14;304(6828):675-80;[PMID 1472184](#) ; adjuvante psychotherapie verbetert welzijn kankerpatiënten.

2455)Yoshiji H et al; 2013 Aug;30(2):545-52;[PMID 23708326](#) ; BCAA's verminderen de recidiefkans hepatocellulair carcinoom bij insulineresistentie.

2456)McLachlan SA et al; J Clin Oncol 2001 Nov 1;19(21):4117-25;[PMID 11689579](#) ; psychische steun vermindert bij borstkankert depressie ; in dit onderzoek verbeterde de kwaliteit van leven echter niet aantoonbaar.

2457)Ozgur Tan M et al; Urol Int.

2001;67(1):54-8;[PMID 11464117](#) ; Transcutane stimulatie van zenuwen naast ondansetron versus ondansetron gaat misselijkheid en braken bij cisplatin-chemo extra tegen.

2458)Badger TA et al; Oncol Nurs Forum 2001 Apr;28(3):567-74; [PMID 11338763](#) ; psychische support verminderen vermoeidheid, pijn en misselijkheid bij vrouwen met borstkanker.

2459)Troger W et al; Dtsch Arztebl Int. 2014 Jul 21;111(29-30):493-502,33 p following 502;[PMID 25142075](#) : Margetak verbetert bij patiënten met vergevorderde alvleesklierkanker de levenskwaliteit.

2460)Sun DZ et al; Chin J Integr Med 2014 Nov 16 ; [PMID 25399306](#) ; Jinlongshe verbetert bij maagkanker stadium 4 de levenskwaliteit.

2461)Tsukahara K et al; Jpn Clin Med 2014 Oct 16 ; 5: 47-54;[PMID 25368541](#) ; EPA,DHA,GLA plus A,E en C hebben bij plastische chirurgie geen effect op ontstekingskans, ligduur etc. Mogelijk komt dit door het ontbreken van arginine in het protocol en de relatief hoge reserve die Japanners in het lichaam aan visolie hebben. De controle-patiënten waren in dit onderzoek zelfs iets eerder van de intensive care af.

2462)Pearl ML et al; Cancer Nurs 1999 Aug;22(4):307-11;[PMID 10452208](#); stimuleren van zenuwen door de huid vermindert misselijkheid en braken bij cisplatin-based chemotherapy.

2463)Hidalgo M et al; Anticancer Drugs 1999 Apr;10(4):393-5;[PMID 10378674](#) Lokaal extra vitamine D3 gaat haaruitval door chemo niet tegen.

2464)Ghielmini M et al; Br J Cancer 1999 Jun;80(7):1058-61;[PMID10362116](#) ; melatonine vermindert myelopathie bij patiënten met longkanker die carboplatin en etoposide krijgen, niet ; zie ook 16 : maar het leven van derhgelijke patiënten wordt door melatonine wel verlengd!

2465)Koopman C et al; Psychooncology 1998 Mar-Apr;7(2):101-11;[PMID 9589508](#); Goede psychische steun verbetert welbevinden van vrouwen met borstkanker.

2466)Yoshida S et al; Ann Surg 1998 Apr;227(4):485-91;[PMID 9563534](#); Glutamine gaat bij radiochemotherapie lymfopenie en toegenomen doorlaatbaarheid van de darm tegen.

2467)Ueno S et al; J Hepatobiliary Pancreat Surg 2009;16(3):359-66; [PMID 19300896](#); bij het primaire levercarcinoom bleek RFA dezelfde overleving te geven als opereren ; de ziektevrije overleving met opereren was evenwel beter.

2468)Kazak AE et al; J Pediatr Psychol 1996 Oct; 21(5):615-31;[PMID 8936892](#) ; Psychische ondersteuning verbetert kwaliteit van leven bij kinderen met kanker meer dan standaard medicatie.

2469)Lin ZZ et al; PloS One; 2013 Nov 11;8(11):e80276 ; [PMID 24244668](#); Bij het primaire levercarcinoom is RFA ongeacht de grootte superieur aan PEI ; de overleving is beter!

2470)Azab M et al; Arab J Gastroenterol 2011 Sep;12(3):113-8;[PMID 22055587](#) ; Bij het primaire levercarcinoom is PEI plus RFA beter dan RFA alleen ; ook de overleving was met de combinatie het best.

2471)Wang C et al; Hepatology 2014 Oct 6;[PMID 25284802](#) ; Cryoablatie reduceert levermetastasen bij het HCC beter dan RFA, maar de 5-jaars-overleving verschilt niet aantoonbaar.

2472)Li F et al; Exp Ther Med 2014 Aug;8(2):539-544;[PMID 25009616](#) : Cryoablatie plus 'zoledronic acid' geeft meer teruggang van botmetastasen dan 'zoledronic acid' alleen.

2473)McArdle JM et al; BMJ 1996 Mar 30;312(7034):813-6;[PMID 8608288](#); Psychologische support verbetert levenskwaliteit van borstkankerpatiënten.

2474)Fawzy NW ; Cancer Nurs. 1995 Dec;18(6):427-38;[PMID8564938](#) ; psychische steun bij melanoompatiënten verbetert ook hier hun welbevinden.

2475)Halperin EC et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 1993 Jun 15;26(3):413-6;[PMID 8514538](#); lokaal vitamine C helpt niet om bestralingsdermatitis te verminderen.

2476)Fujisawa T et al; Jpn J Surg 1984 Nov;14(6):452-8;[PMID 6397652](#) ; Transferfactor bleek alleen bij een duidelijk curatieve resectie van longkanker de overleving te verbeteren.

2477)Wagner G et al ; Wien Klin Wochenschr 1983 Oct 28;95(20):738-42 ; [PMID 6362210](#) ; Transferfactor vermindert de recidiefkans van radicaal behandelde lokale gevorderde baarmoederhalskanker.

2478)Miller LL et al ; Cancer 1988 Apr 15; 61(8): 1543-9 ; [PMID 3280114](#) ; Transferfactor remt uitzaaiing maligne melanoom.

2479)Bukowski RM et al; Cancer 1983 Jan 15;51(2):269-72 ; in een nog veel kleiner onderzoek dan nummer 2478 werd slechts een trend bij het maligne melanoom tot betere overleving gevonden wanneer transferfactor werd gegeven ; duidelijk uit 2476 t/m 2479 is dat transferfactor meer onderzoek waard is.

2480)Petterson A et al ; Radiother Oncol ; 2014 Nov;113(2):240-7 ; [PMID 25467005](#) ; Minder vezels en minder

lactose verminderen de bijwerkingen van bestraling voor prostaatkanker niet ; minder vezels en minder lactose zijn tegenstrijdige maatregelen ; logischer kan het ook : zie bijv . 2421.

2481)Yaegashi M et al; Hepatogastroenterology 2014 Jan-Feb;61(129):85-9 ; [PMID 24895799](#); daikenchuto bevordert na operatie wegens darmkanker het op gang komen van de stoelgang.

2482)de Paula LC et al; J Altern Complement Med 2014 Dec 11;[PMID 25495394](#); Uncario tomentosa verbetert bij patiënten met gevorderde kanker de levenskwaliteit.

2483)Arakawa S ; Cancer Nurs 1995 Feb;18(1):60-6;[PMID 7866978](#); relaxatie vermindert angst bij kankerpatiënten, die chemo krijgen

2484)Schmidt

ME et al; Int J Cancer 2014 Dec 6;[PMID 25484317](#) ; weerstandstraining verbetert levenskwaliteit van borstkankerpatiënten die chemo krijgen.

2485)Lee EJ et al; Complement Ther Med 2012 Dec;20(6):409-16; [PMID 23131371](#) ; eensnarige tonen plus ontspanning van spieren verminderen angst en bevorderen spierontspanning tijdens chemo.

2486)Sprod LK et al ; J Geriatr Oncol 2014 Oct 30;[PMID 25449185](#) ; yoga verminderde ook in dit onderzoek vermoeidheid en bijwerkingen van de behandeling.

2487)Donaldson SS et al; Med Pediatr Oncol 1982;10(2):129-39; bij kinderen met kanker die daarvoor behandeld werden en TPN kregen hadden minder gewichtsverlies ; logisch, maar waarom niet verder gekeken?

2488)Worden JW en Weisman AD ; Gen Hosp Psychiatry 1984 Oct; 6(4):243-9;[PMID 6489742](#) ; Psychische steun na de diagnose kanker vergroot het probleemoplossend vermogen van de patiënten.

2489)Johnson JR et al; J Pain Symptom Manage, 2013 Aug;46(2):207-18;[PMID 23141881](#); Natuurlijke cannabinoïden helpen pijn bij kanker te bestrijden ; de behoefte aan morfine was hierdoor lager, terwijl bijwerkingen van de cannabinoïden als hier gegeven niet noemenswaard waren.

2490)Zhan YP et al; Asian Pac J Cancer Prev 2012;13(10):5319-21;[PMID 23244156](#) ; Kanglaite vermindert bij maagkanker de bijwerkingen van chemo en verbetert de levenskwaliteit.

2491)Shen WS et alZhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Jul;32(7):902-5;[PMID 23019943](#) ; Kanglaite verbetert bij lokaal gevorderde alveeslierkanker de mediane overleving bij chemo.

2492)Lian Z et al ; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2006 Feb 20;9(1):74-7;[PMID 21144288](#) ; Kanglaite verbetert bij patiënten met NSCLC de bijwerkingen van chemo en verhoogt de regressiekans door de chemo.

2493)Guo L et al; Med Oncol 2012 Sep;29(3):1656-62;[PMID 21928106](#) ; Astragalus vermindert bij NSCLC bijwerkingen van cisplatin plus vinorelbine.

2494)Lee JY et al ; Dig Liver Dis. 2014 Dec;46(12):1126-32;[PMID 25442120](#) ; Probiotica verbeteren bij darmkankerpatiënten de levenskwaliteit.

2495)Fong SS et al; Integr Cancer Ther 2015 Jan;14(1):16-25;[PMID 25411207](#) ; tai chi qigong verbetert bij nasopharynxcarcinoomoverlevers de slaap en de verminderde schoudermobilititeit verminderde in tegenstelling tot bij de controle-groep niet.

2496)Chen ZJ et al ; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2007 Jan;10(1):64-6;[PMID 17253178](#) ; Ginsenoside Rg3 verbetert de levensverwachting bij uitgezaaide maagkanker indien chemo wordt gegeven.

2497)Roscoe JA et al; J Clin Oncol 2014 Dec1 ; [PMID 25452447](#) ; Cognitive therapie vermindert slaapkachten bij kankerpatiënten.

2498)Liu Y et al; J Breast Cancer 2014 Jun;17(2):161-6 ; [PMID 25013438](#) ; PDT met DLA bevordert significant regressie lokaal teruggekomen borstkanker door radiotherapie ; het aantal regressies op lange termijn was in de PDT-groep groter maar dit was niet significant.

2499)De Vijlder HC et al; Acta Derm Venereol 2012 Nov;92(6):641-7; [PMID 22964973](#) : Twee keer belichten met de juiste golflengte met als sensitizer D-ALA verbetert in vergelijking met 1 keer duidelijk de responskans van het basaalcelcarcinoom.

2500)Sookprasert A et al; AnticancerRes 2014 Dec;34(12):7327-37 ;[PMID 25503168](#) ; melatonine verbetert de levenskwaliteit van hen die chemo krijgen.

2501)Ishiki H et al; Nutr Cancer 2014 Dec 1:1-7;[PMID 25437180](#) : extra calorieën in het bijzonder een algemene cocktail van aminozuren via een buyis gegeven verlengt bij patiënten met terminale kanker het leven niet ; de gegeven middelen zijn niet alleen een slag in de lucht, maar indien de patiënten terminaal zijn wordt statistische evaluatie ook nog eens extra bemoeilijkt.

2502) Oki E et al; Int J Clin Oncol 2015 Jan 28; PMID25627820 ' Bij FOLFOX gaat Goshajinkigan neuropathie niet tegen ; zie ook 2001 ;2170 ; 2171 en 2172, 2503) Saito H et al ; Support Care Cancer 2014 Nov;22(11):2935-40 ; [PMID 24854326](#) ; Goede tandverzorging vermindert de kans op mucositis als gevolg van chemo.

2504) HJogdal N et al; Acta Oncol 2015 jan;54(1):80-7; [PMID 25229260](#) : extra oefeningen vooraf gaat trismus als complicatie na operatie wegens keelkanker niet tegen. Zie ook 2277.

2505) Vieira ML et al; J Med Food Jan;18(1):109-17; [PMID 25379637](#); selenium gaat in vergelijking met placebo bij patiënten die chemo krijgen misselijkheid en vermoeidheid tegen ; lever- en nierfunctie was door selenium ook beter.

2506) Eckhouse DR et al; Orthop Nurs 2014 Nov-Dec;33(6):342-51; [PMID 25401208](#) ; muziek al dan niet met video verminderde bij kankerpatiënten na toepassing significant de angstniveau's binnen de groepen, maar het verschil met de controle-groep was niet significant.

2507) Orsak G et al; J Evid Based Complementary Altern Med 2015 Jan; [PMID 25381189](#) ; Zowel Reiki als een metgezel bij chemo verbeteren bij kankerpatiënten de levenskwaliteit

2508) Obigashi S et al; Surg Today 2011 Sep;41(9):1200-6; [PMID 21874415](#) : Probioticum verbetert levenskwaliteit na operatie wegens darmkanker.

2509) Sahebamee M et al; Oral Health Prev Dent Nov 27 ; [PMID 25431805](#) ; Aloe vera blijkt even geschikt als benzydamine ter behandeling van mucositis in de mond vanwege bestraling.

2510) Rithirangsriraj K et al; Gynecol Oncol 2015 Jan;136(1):82-6; [PMID 25449310](#) : Acupunctuur gaat bij chemo voor gynaecologische tumoren misselijkheid en braken tegen .

2511) Vidal-Casariago A et al; 2015 jan;31(10):200-4; PMID25466666 ; Dagelijks 30 gram L-glutamine vermindert darmklachten bij bestraling in de buikregio niet ; zie ook 2055.

2512) Ream E et al; Patient Educ Couns. 2015 Feb;98(2):199-206; [PMID 25468398](#) ; telefonische support verminderde bij kankerpatiënten die chemo kregen wel de vermoeidheid, maar niet depressiviteit.

2513) Chen HM et al; Br J Cancer 2015 Feb 3; 112(3):438-45; [PMID 25490525](#) ; wandelen vermindert angst, depressie en aan kanker gerelateerde problemen.

2514) Courneya KS et al; Cancer Causes Control 2015 Feb;26 Feb;26(2):269-76; [PMID 25491935](#) ; er is een trend dat sporten de ziektevrije overleving bij lymfoom-patiënten verbetert.

2515) Liu B et al; J Cancer Res Clin Oncol 2014 Dec 14; [PMID 25504506](#) ; arsenicumtrioxide als onderdeel van TACE plus deze stof intraveneus gaf bij uitgezaalde leverkanker een beduidend betere overlevingsduur dan arsenicumtrioxide als onderdeel van TACE alleen.

2516) Zhang H et al; Int J Nurs Pract 2014 Dec 22; PMID25529391 ; ontspanningsoefeningen, emotionele support plus extra uitleg over de kanker hadden bij kankerpatiënten een positieve uitwerking op zelfwaardering, humeur en levenskwaliteit.

2517) TC van den Heijkant et al; Br J Surg 2015 Feb;102(3):202-11; [PMID 25524125](#) ; Kauwgom kauwen na een operatie colorectaal vermindert de kans op postoperatieve ileus., de kans op andere complicaties en (mede) zo tot een korter verblijf in het ziekenhuis.

2518) Li GH et al; Med Oncol 2010 Sep;27(3):919-25; [PMID 19757213](#) ; dagelijks 3 keer 300 mg berberine vermindert de bijwerkingen van bestraling abdominaal, op de darmen.

2519) Liu Y et al; Eur J Cancer 2008 Nov ;44(16):2425-32; [PMID 18789680](#) : in dit onderzoek verminderde berberine eveneens de bijwerkingen op de darm, maar verbeterde tevens de progressievrije overleving.

2520) Bower JE et al ; Cancer 2014 Dec 23' [PMID 25537522](#) ; wederom een studie waarin meditatie op basis van mindfulness bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit verbetert,

2521) Henning SM et al ; Prostate 2015 Apr'75(5):550-9 ; PMID25545744 ; in deze trial bleek groene thee in vergelijking met water bij mannen op de lijst voor prostatectomie de PSA te verlagen ; het effect van zwarte thee was niet significant.

2522) Wang TJ et al; Res Nurs Health 2015 Feb;38(1):51-9; [PMID 25558030](#); abdominale massage verminderde in deze RCT de symptomen van maligne ascites.

2523) Chakrabarty J et al; Int J Yoga 2015 Jan;8(1):47-53; [PMID 25558133](#) ; Pranayama-yoga verminderde in dit onderzoek vermoeidheid als bijwerking van bestraling.

2524) Janssens GO et al; Clin Cancer Res 2014 Mar 1;20(5):1345-54; [PMID 24452791](#) ; Bij anemiepatiënten met

laryngeale kanker verbetert ARCON (nicotinamide extra plus 98% zuurstof met 2% CO2 inademen) naast bestraling de ziektevrije overleving door deze radiotherapie.

2525)Fong SS et al; Evid Based Complement Alternat Med 2013;2013:787169 ;[PMID 23710237](#) ; Tai Chi Qigong verbetert schouderfunctie bij borstkankerpatiënten aan geopereerde zijde.

2526)Chen CM et al; Chin J Integr Med 2014 Jul;20(7):496-502;[PMID 24972577](#) ;Chinees kruidenpreparaat vermindert bij kankerpatiënten verstopping als bijwerking van morfine.

2527)Ruutu T et al; Biol Blood Marrow Transplant 2014 Jan;20(1):135-8;[PMID 24141008](#) ; ursodeoxycholzuur vermindert op korte en langere termijn de kans op complicaties mbt de lever na allogene stamceltransplantatie.

2528)Chung OK et al; Cancer Cure 2014 Nov 21;[PMID 25420129](#); Trainen en life-style adviezen verbeteren bij overlevenden van kinderkanker ook op lagere termijn de levenskwaliteit.

2529)Molassiotis A et al; Support Care Cancer 2014 Nov 23 ; [PMID 25417042](#) ; Bij patiënten met een adembepanking vanwege een thoracale maligniteit hebben baat bij fysieke training.

2530)Wooten AC et al ; Eur Urol 2014 Oct 28 ; [PMID 25454611](#) ; Psychologische interventie verbetert psychologisch welbevinden bij prostaatkankerpatiënten.

2531)Ravindran D et al; Ayu 2014 Apr;35(2):168-74 ; [PMID 25558162](#); Varunadi Ghritha verbetert bij keelkanker wel immuunparameters, maar het ziektebeloop slechts niet significant positief.

2532)Shahbazi F et al; Phytother Res 2015 Apr 7;[PMID 25857366](#) ; Silymarin ging in dit onderzoek bij behandeling met cisplatin magnesiumverlies via de urine en de kans op nierfunctieproblemen niet tegen.

2533)Hosseini SM et al; Med Oncol 2015 Mar;32(3):46;[PMID 25634801](#) ; Nitriet blijkt bestraling van hersenmetastasen niet aantoonbaar te versterken.

2534)Chang J et al ; Med Oncol 2015 May; 32(5);583 ; [PMID 25801231](#) ; een extract van Pseudomonas aeruginosa gaf vroeg in de chemo voor NSCLC een verbetering van de respons ; na een jaar was er echter geen aantoonbaar verschil in overleving met of zonder dit preparaat.

2535)Etezadi F et al; Anesth Pain Med 2014 Nov 30;4(5):e22379;[PMID 25798379](#) ; magnesium extra verlaagt preoperatief de bloeddruk, de hartslag, het bloedverlies en de benodigde doses anaesthetica voor patiënten die wegens een hersentumor geopereerd moesten worden.

2536)Szalai M et al; Eur J Oncol Nurs 2015 Feb;19(1):60-5;[PMID 25201130](#) ; buikdansen door vrouwen die voor kanker geopereerd zijn hebben daardoor een betere levenskwaliteit.

2537)Ialambulchilar M et al ; Amino Acids 2015 Jan;47(1):101-9;[PMID 25323734](#) ; Taurine (2 gram per dagh) vermindert bij patiënten met ALL misselijkheid en braken door chemo ; zie ook [PMID 25789226](#) : ook de koortsperioden nemen af door taurine.

2538)Rogers LQ et al; Breast Cancer Res Treat 2015 Jan ;149(1):109-19;[PMID 25417174](#) ; fysieke activiteit verbetert fitheid en kwaliteit van leven bij kankerpatiënten.

2539)Bradfield SM et al; Pediatr Blood Cancer 2015 Jun;62(96);[PMID 25545757](#) ; Glutamine vermindert neurotoxiciteit van vincristine niet ; wel was er een trend in die richting bij oudere patiënten.

2540)Witt CM et al; Breast Cancer Res Treat 2015 Jan ;149(2):449-60;[PMID 25555830](#) ; Geïndividualiseerde CAM versus usual care verbetert de levenskwaliteit van borstkankerpatiënten ; dit is nu het type onderzoek wat homeopaten zouden moeten doen!!

2541)Akamaru Y et al; J Gastrointest Surg 2015 Mar;19(3):467-72;[PMID 25564322](#); door daikenchuto komt na gastrectomie vanwege kanker de darmbeweging eerder op gang.

2542)Vardar Yagli N et al; Integr Cancer Ther 2015 Mar;14(2):125-32 ; Zowel yoga als aerobe oefeningen verbeteren bij patiënten met borstkanker de levenskwaliteit.

2543)Mizutani T et al; HPB (Oxford). 2015 May;17(5):461-9; [PMID 25581163](#); Inchinkoto verminderde de kans op complicaties vanwege gedeeltelijk hepatectomie ivm kanker, niet.

2544)Schwartz AL et al ; Phys Sportsmed. 2015 May;43(2):143-9;[PMID 25598168](#); trainen verbetert fysiek herstel kankerpatiënten.

2545)Hoopfer D et al; Clin Breast Cancer 2014 Dec 24 ;[PMID 25619686](#) ; aloë vera vermindert bijwerkingen van bestraling voor borstkanker niet ; dit is in deze lijst in diverse onderzoeken al eerder gevonden ; Calendula doet dat echter wel (1763) ; aloë vera verlengt in minstens 1 onderzoek wel de levensduur van kankerpatiënten met

vergevoerde kanker ; zie 87.

2546)Jeon JH et al; Integr Cancer Ther 2015 May;14(3):221-30; [PMID 25691084](#) ; acupunctuur gaat anorexie als bijwerking van de radioactieve behandeling van schildklierkanker, tegen.

2547)Ho RT et al ; Cancer Nurs 2015 Feb 27 ; [PMID 25730591](#) ; Dansen verbetert welbevinden borstkankerpatiënten die bestraald worden.

2548)Swisher AK ; Support Care Cancer 2015 Mar 1 ; Gezonder eten plus trainen vermindert bij patiënten met triple negative borstkanker het gewicht en verbetert de levenskwaliteit.

2549)Cramer H et al; Cancer 2015 Mar 4;[PMID 25739642](#) ;Yoga vermindert bij vrouw met borstkanker postmenopauzale klachten ; na stoppen met de yoga houdt het effect zeker 3 maanden aan ; dit is al veel vaker gevonden.

2550)Kim SH et al; Cancer Nurs 2015 Feb 27;[PMID 25730596](#) ; om osteoporose te bestrijden bleek extra lichaamsbeweging naast suppletie in vergelijking met suppletie de osteoporose niet extra te bestrijden.

2551)Casault L et al; Behav Res Ther 2015 Apr;67:45-54;[PMID 25746777](#); Cognitieve gedragstherapie vermindert slaapklachten bij patiënten met kanker.

2552)Stefanapolou E et al; Psychooncology 2015 Mar 9;[PMID 25753889](#) ; Cognitieve gedragstherapie vermindert hot flushes bij prostaatkankerpatiënten die hormonale therapie krijgen.

2553)Wurtzen H et al ; Acta Oncologica 2015 May ;54(5):712-9;[PMID 25752972](#) ; Mindfulness verbetert ook hier kwaliteit van leven bij borstkankerpatiënten ; het effect was 6 maanden na afloop van de therapie nog meetbaar, maar niet na 12 maanden.

2554)Chen B et al; Exp Ther Med 2015 Mar;9(93):1063-1067;[PMID 25667679](#) ; Een variant op de dendritische celtherapie naast cisplatin vermindert bij het cervixcarcinoom de recidiefkans in vergelijking met cisplatin ; ook de overleving was hierdoor beter.

2555)De Jong J et al; Cancer Chemother Pharmacol 2015 May;75(5):907-16;[PMID 25724156](#) ; Vasten vermindert bij gezonden en bij CLL-patiënten de orale opname van ibrutinib.

2556)Zhong C et al; Asian Pac J Cancer Prev 2014;15(14):5951-7;[PMID 25081728](#); Bij operatie wegens een primaire leverkanker blijkt Jianpu Huaya de ziektevrije overleving maar ook de overleving sec te verbeteren.

2557)Kotzampassi K et al ; World J Surg 2015 Apr 17; Probiotica verminderen postoperatieve complicaties darmkankerchirurgie.

2558)O'Neill RF et al; J Cancer Surviv 2015 Apr 28;[PMID 25916660](#); Gezonder eten plus meer fysieke training verbetert mobiliteit bij prostaatkankerpatiënten, maar verminderde niet de vermoeidheid en stress.

2559)Van Waart H et al; J Clin Oncol 2015 Apr 27 ;[PMID 25918291](#) ; Reeds een bescheiden fitness vermindert de bijwerkingen van chemo!

2560)Nielsen TS et al; Acta Oncol 2015 Apr 30 : 1-9 ; [PMID 25927504](#) ; Trainen verbetert bij prostaatkanker patiënten wel de fysieke toestand maar niert de kwaliteit van leven zoals de onderzoekers die maten.

2561)Ibrahim IM et al; J Cardiothorac Surg 2015 May 1;10(1):64;[PMID 25947235](#); Om maligne pleurale effusie te bestrijden is plakken met talk effectief ; jodium blijkt hier vergelijkbaar effectief.

2562)Rollman DC et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2015 Apr 28;[PMID 25936812](#) ; Emu-olie blijkt radiatiedermatitis niet te verminderen, maar wel de levenskwaliteit te verbeteren.

2563)Oh SY et al; J Palliat Med 2014 Nov;17(11):1266-70;[PMID 24984081](#) ; Extra calorieën parenteraal verlengen leven in geval van gevorderde kanker niet. Klopt met zeer veel ander onderzoek in deze lijst.

2564)Hershman DL et al; J Clin Oncol 2015 May 4;[PMID 25940724](#) ; Visvetzuren verminderen gewrichtsklachten door aromataseremmers niet.

2565)Gudenkauf LM et al; J Consult Clin Psychol 2015 May 4;[PMID 25939017](#) ;Cognitieve therapie en ontspanning verbetert welbevinden patiënten met borstkanker.

2566)Momeni A et al; J Clin Diagn Res 2015 Apr;9(4):OC11-3; [PMID 26046020](#) ; Indien silymarin reeds een week voor de cisplatin wordt gegeven vermindert het de nefrotoxiciteit ; 1-2 dagen ervoor echter niet ; zie 2532.

2567)Ding D et al; Turk J Gastroenterol 2015 Mar;26(2):181-5;[PMID 25835119](#) ; Enteral nutrition to the point vooraf en achteraf blijkt het herstel vanwege operatie voor maagkanker te bevorderen in vergelijking met alleen EN postoperatief.

2568)Fahimi F et al ; Iran J Pharm Res 2011 Spring;10(2):379-84 ;[PMID 24250368](#) ; Gember vermindert

misselijkheid en braken wanneer cisplatin gegeven wordt ; zie ook 871;1531 ; 1590; 1591 ; 1722 ; 1723 ; 2160 en 2178. Het bewijs dat gember een duidelijke anti-misselijkheid en antibraakwerking heeft is nu echt wel bewezen.

2569)Lua PL et al ; Complement Ther Med 2015 Jun;23(3):396-404;PMID26051575 ; Inhalatie van gemberdampen vermindert misselijkheid wel maar het braken niet duidelijk ; zie ook vorige studie ; voorts was er een duidelijk positief effect op de levenskwaliteit.

2570)Shi H ; Lin Chung Er Bi Yan Hou Tou Jing Wai Ke Za Zhi 2012 Nov;26(21):970-2;[PMID 23373233](#) ; Bi yan du ke li vermindert bijwerkingen bestraling voor nasopharynxcarcinoom en verbetert immuniteit.

2571)Chen Y et al; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2012 Oct;37(19):2990-2 ; [PMID 23270248](#); Kang'ai vermindert de bijwerkingen van chemo bij gastrointestinale kanker en verhoogt de effectiviteit van de chemo.

2572)Chen JX en Shen XH ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Sep;32(9):1161-5;[PMID 23185750](#) ; Qisheng vermindert bij darmkanker de bijwerkingen van chemo.

2573)Wyatt G et al; Oncol Nurs Forum 2012 Nov;39(6):568-77;[PMID 23107851](#); refolexologie verbetert fysieke toestand vrouwen met vergevorderde borstkanker, al was er op sommige individuele parameters als bijvoorbeeld misselijkheid geen duidelijk effect.

2574)Abu Zaid et al ; Asia Pac J Clin Nutr 2012;21(4):502-10; Visolie verbetert bij kinderen met leukemie eetlust en bovenarmomtrek.

2575)Kaku H et al ; Exp Ther Med 2012 Jan;3(1):60-65; Goshajinkigan remt progressie neuropathie ingeval van carboplatin en taxol ; zie ook ; 2001, 2170, 2171, 2172 en 2502.

2576)Von Ah D et al; Breast Cancer Res Treat 2012 Oct;135(3):799-809;PMID22918524 ; Cognitieve training verbetert ook hier het welbevinden van borstkankerpatiënten.

2577)Villarini A et al; Breast Cancer Res Treat 2012 Sep;135(2):581-9;[PMID 22869285](#) ; Een dieet gericht op afvallen gaat de gewichtstoename na adjuvanttherapie met chemo bij borstkanker tegen. De vraag is natuurlijk of dat in enigermate, bijvoorbeeld een effect op het figuur, ook persisteert.

2578)Nuri R et al; J Cancer Res Ther 2012 Apr-Jun;8(2):238-42;[PMID 22842368](#) ; Vrouwen die naast borstkanker een metabool syndroom hebben, kunnen met trainen de symptomen van het metabool syndroom verminderen ; dit is extra relevant omdat bij vrouwen met overgewicht vaker borstkanker wordt gevonden, maar ook omdat uitgebreid aangetoond is dat lichaamsbeweging de bijwerkingen van chemo vermindert! Zie ook [PMID 22836201](#) : adjuvante training heeft zelfs 5 jaar na de diagnose nog een gunstig effect : ze trainen nog steeds meer en hun psychische en lichamelijke conditie is beter!!! 2579)Schmidt T et al; Anticancer Res 2012 Aug; 32(8):3229-33;PMID22843897 : submaximale krachttraining blijkt bij borstkankerpatiënten gevoel van welzijn te bevorderen , de vermoeidheid te verminderen ; net als gewone gymnastiek.

2580)Zhang H et al; Drugs RD 2012 Jun 1;12(2):101-6 ; [PMID 22770377](#) ; Salidroside uit Rhodiola rosea blijkt in een RCT de bijwerkingen van epirubicine op het hart te verminderen.

2581)Arbabi-Kalati F et al; Arch Iran Med 2012 Jul;15(7):413-7;PMID22724877 ; zinksulfaat vermindert mucositis door chemo in vergelijking met placebo.

2582)Greer JA et al; Oncologist 2012;17(10):1337-45;PMID22688670 ; Cognitieve gedragstherapie vermindert bij terminale kankerpatiënten aantoonbaar de angst.

2583)Shao F et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2012 May;15(5):476-9; Probioticum verbetert bij patiënten met diabetes die voor darmkanker geopereerd moeten worden de diabetes zodanig, dat ze sneller van de operatie herstellen. PMID22648843.

2584)Lopez-Sendin N et al J Altern Complement Med 2012 May;18(5):480-6;[PMID 22540970](#) ; trainen blijkt bij patiënten met terminale klachten de pijn te verminderen en de geestelijke toestand te verbeteren.

2585)Hwang CL et al; Support Care Cancer 2012 Dec;20(12):3169-77; PMID22526147 ; Trainen verbetert bij longkankerpatiënten de conditie en vermindert longkanker gerelateerde klachten.

2586)Tanaka K et al; Surgery 2012 Nov;152(5):832-42;[PMID 22503510](#); Synbioticum vermindert de bijwerkingen van oesophagotomie in verband met kanker.

2587)Zhao HJ et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2012 Jan ;32(1):32-4 ;[PMID 22500387](#) ; Fuzheng Yiliu plus microgolf ablatie vermindert de recidiefkans bij leverkanker in vergelijking met microgolf ablatie alleen ; ook de immunologische variabelen waren in de groep met Fuzheng Yiliu beter. Zie ook 947, 1326, 1373 en

1382.

- 2588)Das D et al; Ayu 2011 Apr;32(2):196-9;[PMID 22408302](#) ; Zoethout vermindert mucositis keel bij behandeling van keelkanker met chemoradiatie.
- 2589)Rao R et al; Breast Cancer (Auckl). 2012;6:39-46;[PMID 22399859](#) ; Trainen tijdens chemo voor borstkanker verminderde ook in dit onderzoek de bijwerkingen van chemo ; ook het Ki-67 niveau daalde significant ; een uiterst belangrijke conclusie, want dit gehalte is nauw gecorreleerd aan een betere overleving!!
- 2590)Di Costanzo GG et al;J Gastroenterol Hepatol 2015 Mar;30(3):559-65; [PMID 25251043](#) ; In geval van primaire leverkanker in een cirrhotische lever is laserablatie even effectief als RFA.
- 2591)Tienforti D et al; BJU Int 2012 Oct;110(7):1004-10;[PMID 22332815](#); bekkenbodetraining voor en na prostatectomie blijkt de kans op incontinentie te verminderen. Zie ook : 1193,1838 , 1967 en 2197.
- 2592)Kilbreath SL et al; Breast Cancer Res Treat 2012 Jun;133(2):667-76;[PMID 22286332](#) ; trainen arm aan kant borstamputatie vergroot beweeglijkheid arm ook langere tijd na operatie ; de kans op oedeem wordt er echter niet door verlaagd.
- 2593)Liu JZ et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2011 Oct;149(10):799-802;[PMID 22030782](#) ; Immunonutrition vermindert de kans op infecties na operatie voor maagdarmkanker en verkort de ligduur in het ziekenhuis.
- 2594)Pruthi S et al; Menopause 2012 Jan;19(1):48-53;[PMID 21900849](#) ; Lijnzaad vermindert overgangsklachten, waar borstkankerpatiënten veel eerder mee te maken krijgen, niet ; zie ook 903 : lijnzaad bevordert wel apoptose bij borstkanker!
- 2595)Lin YH et al ; Cancer Nurs 2012 Mar-Apr;35(2):106-14; [PMID 21915042](#) ; Bekkenbodem oefeningen bij prostatectomie verminderen ook de verslechtering van de sexualiteit.
- 2596)Wei R et al; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 2011 May;33(5):391-4;[PMID 21875474](#); Yanshu per injectie vermindert bij chemo voor nasopharyngeale kanker de bijwerkingen daarvan en verbetert de levenskwaliteit.
- 2597)Saarto T et al; Osteoporos Int. 2012 May;23(5):1601-12;[PMID 21892676](#) ; extra trainen gaat osteoporose bij borstkankerpatiënten tegen ; relevant want deze patiënten gaan eerder door de therapie in de overgang en medicatie kan botontkalking bevorderen bij hen.
- 2598)Cao B et al; Chin J Integr Med 2011 Aug;17(8):593-9;[PMID 21826593](#) ; Yiqi zhuyu verbetert het levensverlengende effect van FOLFOX-4 bij uitgezaaide darmkanker.
- 2599)Cantarero-Villanueva I et al; Evid Based Complement Alternat Med 2012;2012:620619 ; [PMID 21792370](#); Standaardoefeningen plus massages verminderen vermoeidheid bij borstkankerpatiënten.
- 2600)Gielissen MF et al; Support Care Cancer 2012 Jul;20(7):1441-7;[PMID 21773676](#) ; cognitieve gedragstherapie vermindert na kankerbehandeling de vermoeidheid, maar op de algehele gezondheidstoestand was dat niet duidelijk van invloed.
- 2601)Miles D et al; Oncologist 2011;16(8):1092-100;[PMID 21572124](#) ; KLH verbetert overlevingscijfers borstkanker niet.
- 2602)Vigario Pdos S et al; Thyroid 2011 Jul;21(7):695-700; [PMID 21615309](#) ; trainen verbetert bij schildklierkanker spiermassa en welbevinden
- 2603)Rickett C et al ; Australas Psychiatry 2011;jun; 19(3):265-8;[PMID 21682627](#); Gedichten schrijven verbetert levenskwaliteit bij ernstig zieke (kanker)patiënten.
- 2604)Fernandez-Lao C et al ; Clin J Pain 2012 Feb;28(2):113-21;[PMID 21705873](#); fysieke training plus massages verminderen nek- en schouderpijn bij borstkanker en verminderen hyperalgesie.
- 2605)Quist M et al; Integr Cancer Ther 2015 Jul;14(4):341-9;[PMID 25800229](#) ; Trainen bij vergevorderde longkanker verbetert longfunctie, maar vermindert ook de angst ; de health related quality of life verbeteret echter niet (de ziekte blijft). Zie ook o.a. 1306.
- 2606)Brown JC en Schmitz KH ; J Clin Oncol 2015 Jul 1;33(19):2184-9;[PMID 25964257](#); Gewichtheffen verbetert bij borstkanker het fysiek ; na 12 maanden is het verschil nog steeds meetbaar!
- 2607)Hou WX et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2015 Jun;35(6):648-53;[PMID 26242112](#) ; bij chemo voor NSCLC stadium 3a verbeteren Chinese geneesmiddelen de ziektevrije overleving wanneer er reeds adjuvante chemo wordt gegeven ; de kwaliteit van leven was met chinese geneesmiddelen erbij ook beter ; wel was er door de kruiden sprake van een zekere obstipatie.
- 2608)Li H et al; Eur rev Med Pharmacol sci 2015 Apr;19(8):1345-50;[PMID 25967707](#) ; Laag calorische voeding parenteraal met enterale voeding en tevens een lage stikstofinname verbetert levenskwaliteit patiënten

geopereerd wegens maagkanker in vergelijking met totaal parenterale voeding. Ook immuunparameters zijn met eerstgenoemde strategie beter.

2609)Travier N et al; BMC Med 2015 Jun 8;13:121;[PMID 26050790](#) ; Trainen verbetert welbevinden van patiënten die voor borstkankerbehandeld worden. Dit is tot 36 weken na de behandeling nog aantoonbaar.

2610)Buffart LM et al; Cancer 2015 Aug 15;121(16):2281-30;[PMID 25891302](#) ; Bij prostaatkanker verbetert trainen bij longterm survivors ook aantoonbaar het welbevinden.

2611)Pelekasis P et al; Integr Cancer Ther 2015 Aug 4,pii ; [PMID 26242890](#); Stress-management verbetert welbevinden vrouwen die chemo voor borstkanker krijgen.

2612)Huri M et al; Saudi Med J 2015 Aug;36(8)954-61;[PMID26219446](#); Bezigheidstherapie verbetert levenskwaliteit bij prostaatkanker.

2613)Takesue T et al ; Ann Surg Oncol 2015 Jul 29; [PMID 26219242](#) ; Enterale voeding na een operatie wegens slokdarmkanker vermindert gewichtsverlies en de kans op pneumonie in vergelijking met parenterale voeding.

2614)Rao RM et al ; Indian J Palliat Care 2015 May-Aug;21(2):174-81;[PMID 26009671](#) ; Yoga vermindert depressie bij borstkankerpatiënten.

2615)Perez D et al; Support Care Cancer 2015 May 28;[PMID 26018599](#); Lactoferrine met melkvet verminderde tijdens chemo de kans op diarree niet ; zie ook nummer 1922.

2616)Wang HF et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2015 Apr;35(4):425-8;[PMID 26043564](#) ; Acupressuur na hysterectomie ivm cervixkanker vermindert de klacht urineretentie.

2617)Wang H et al; Cancer 2015 Sep 1 ;121(17): 2917-25;[PMID 26033499](#) ; Arsenicumtrioxide verbetert overlevingsduur bij vergevorderde primaire leverkanker.

2618)Beikmoradi A et al ; Iran Red Crescent Med J 2015 Mar 31;17(3):e25919 ;[PMID 26019908](#) ; Acupressuur vermindert in vergelijking met een sjam-behandeling bij kankerpatiënten de angst.

2619)Bradley Palmer J et al; J Clin Oncol 2015 Aug 17 ;[PMID 26282640](#) ; muziektherapie vermindert angst bij vrouwen die wegens borstkanker geopereerd moeten worden ; voor de bijbehorende narcose is dan minder medicatie nodig.

2620)Kim SH et al; Evid Based Complemen Alternat Med 2015;2015:864739;[PMID 26064177](#) ; lachtherapie vermindert bij kankerpatiënten stress, angst en depressieve gevoelens.

2621)Testa A et al; Eur J Phys Rehabil Med 2014 Jun;50(3):275-84 ;[PMID 24518147](#) : Gericht trainen na operatie wegens borstkanker bevordert hergebruik schouder aan geopereerde kant , vermindert pijn en verbetert de levenskwaliteit

2622)Palatty PL et al; Br J Radiol 2014 Jun;87(1038):20130490; [PMID 24694358](#) ; Zowel sandelhoutolie als een creme op curcuma-basis verminderen radiodermatitis als gevolg van bestraling.

2623)Campone M et al; Oncologist 2013;18(11):1190-1;[PMID 24105751](#) ; Acetyl-L-carnitine gaat neuropathie door sagopilone tegen.

2624)Angioli R et al; Obstet Gynecol Reprod Biol 2014 Jun;177:67-71 ; [PMID 24793931](#) ; schriftelijke informatie in plaats van mondelinge informatie bij oncologische gynaecologische chirurgie laat een sneller herstel zien en een betere levenskwaliteit, terwijl er ook nog eens minder medicatie nodig is. In mijn praktijk wordt altijd veel schriftelijke informatie gegeven en dat lijkt dus verstandig.

2625)Pedersen CG et al; Complement Ther Med 2014 Jun;22(3):463-72 ; [PMID 24906586](#) ; ‘energy healing’ blijkt bij de behandeling van darmkanker de kwaliteit van leven niet te verbeteren.

2626)Lengacher CA et al; Psychooncology 2015 Apr;24(4):424-32 ; [PMID 24943918](#) : mindfulness verbetert de slaap bij vrouwen met borstkanker.

2627)Cornish RS et al; Med Sci Sports Exerc. 2015 Mar;47(3):47(3):468-75;[PMID 24977700](#) ; Cafeine verbetert het prestatievermogen bij prostaatkankerpatiënten, maar vermindert de vermoeidheid op langere termijn niet extra.

2628)Bradt J et al; Support Care Cancer 2015 May;23(5):1261-71;[PMID 25322972](#) ;muziek verbetert de levenskwaliteit van kankerpatiënten ; een open vraag is : hebben zij dit extra nodig en doet het meer bij hen ; feit is natuurlijk dat zij het zeker nodig hebben.

2629)Seitz DC et al; Support Care Cancer 2014 Aug;22(8):2075-83;[PMID 24639036](#) ; gedragstherapie met behulp van internet verbetert bij jeugdige kankerpatiënten lang na de behandeling de toestand qua angst en posttraumatische stress.

2630)Dijkstra-Eshuis J et al; Neurol Urodyn 2015 Feb;34(2):144-50;PMID24249542 ; bekkenbodembgymnastiek voor prostatectomie verbetert later de kwaliteit van leven niet, noch de latere continentie ; na operatie echter, zie o.a. 1193 en 1838 is deze strategie wel verstandig.

2631)Lund Rasmussen C et al; Cancer 2015 Jul 15 ; [PMID 26178160](#) ; 1 weekl lang 20 mg melatonine voor slapen verbeterde in vergelijking met placebo de vermoeidheid niet.

2632)Wang D et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2014 Oct;17(10):977-80;[PMID 25341903](#) ; herstel na operatie wegens kanker sneller wanneer eerder met enterale voeding wordt begonnen.

2633)Beatty L et al ; Support Care Cancer 2015 Aug 7IPMID26248651 ; Cognitieve gedragstherapie via het net vermindert wanhoop kankerpatiënten.

2634)Rahmani S en Talepasand S ; Med j Islam Repub Iran ; 2015 Feb 8;29:175 ; [PMID 26034728](#). Mindfulness met yoga verbetert welbevinden borstkankerpatiënten.

2635)Frass M et al; Complement Ther Med 2015 Jun;23(3):309-17;[PMID 26051564](#) ; in deze RCT was de levenskwaliteit beter met homeopathie dan met geen homeopathie ; er was geen placebo wat bij een subjectieve parameter op de korte termijn wel moet; voor de overleving na 1 jaar geldt die voorwaarde niet!!

2636)Gatt ME et al; Integr Cancer Ther 2015 Sep ;14(5):428-35;[PMID 26036623](#) ; Knoflookextracten verminderen de kans op infectie tijdens chemo bij een hematologische maligniteit bij overall-analyse niet aantoonbaar.

2637)Salhi B et al ; Lung Cancer 2015 Aug;89(2):167-74;[PMID 26051445](#) ; ‘resistance’ training bevordert herstel na longkankerbehandeling meer dan ‘vibratietherapie’.

2638)N orris MK et al; Prostate Cancer Prostatic Dis. 2015 Sep;18(3):281-7;[PMID 26078203](#) ; Resistance-training door prostaat­kankerpatiënten lijkt fysiek welbevinden prostaat­kankerpatiënten te verbeteren.

2639)Hsiung WT et al; Complem Ther Med 2015 Jun;23(3):339-46;[PMID 26051568](#) ; Acupressuur verhoogt welbevinden maagkankerpatiënten in vergelijking met ‘usual care’ alleen ; zie ook 878, 1136, 1332 ; 1437 , 1438 ; 1447 ; 1449 ; 1493 ; 1499 ; 1619, 1662, 2026 ; 2048 ; 2058; 2071 ; 2343 ; 2616 en 2618.

2640)Schofield PE et al ; Support Care Cancer 2015 Jun21 ; [PMID 26093975](#) ; Hoop, optimise zijn gunstig, depressie is ongunstig bij overlevingsduur van patiënten met uitgezaaide darmkanker, die chemo krijgen.

2641)Madsen MT et al; J Clin Sleep Med 2015 Sep 14; PMID26414973 ; dagelijks 6 mg melatonine verbetert bij net aan borstkanker geopereerde vrouwen de slaapkwaliteit aantoonbaar ; wel waren ze bij ontwaken iets slaperiger.

2642)Iwase S et al; Support Care Cancer 2015 ; Jun 24 ; 26105516 ; De combinatie van Q10 en carnitine vermindert ingeval van chemo voor borstkanker de vermoeidheid.

2643) Mens MG et al; Psychooncology 2015 Jun 28;[PMID 26123574](#) ; Psychosociale interventie bij borstkanker heeft in ieder geval op korte termijn een positief effect op het welbevinden.

2644)Hofheinz RD et al; J Clin Oncol 2015 Aug 1;33(22):2444-9 ; [PMID 26124485](#) ; Ureumcreme gaat bijwerkingen op de huid door Xeloda duidelijk beter tegen dan mapisal.

2645)Cheng C et al; Genet Mol Res 2015 May 18;14(2): 5127-31; [PMID 26125705](#) ; Zhikang bevordert wondgenezing na borstkankeroperatie.

2646)Li B et al; Genet Mol Res 2015 Jun 29; 14(2):7136-41; [PMID 26125924](#) ; vroegere enterale voeding na operatie wegens maagkanker bevordert herstel en stimuleert immuunsysteem.

2647)Hansen MV et al; Int J Breast Cancer 2014;2014:416531 ; [PMID 25328711](#) ; Melatonine vermindert storingen in de cognitiviteit niet bij vrouwen die wegens borstkanker geopereerd zijn ; wel verbetert het bij hen de slaapefficiëntie.

2648)Braga CB et al; Nutr Cancer 2015 Aug-Sep;67(6):926-32 ; [PMID 26134076](#) ; zink bevordert seroconversie na vaccinatie voor Streptococcus Pneomoniae bij patiënten die chemo voor darm- of longkanker krijgen ; een relevante bevinding in verband met hun verhoogde kans op longinfectie.

2649)Ameri A et al ; J Evid Based Complementary Altern Med 2015 Jul 2; [PMID 26137850](#) ; Malva sylvestris en Alcea digitata verminderen de droogheid van de keel bij patiënten met keelkanker ; Hyposalix (kunstspeeksel) kon dit niet.

2650)Yoshikawa K et al; J Am Coll Surg 2015 Aug;221(2):571-8 ; [PMID 2614166](#) ; Daikenchuto brengt na operatie wegens maagkanker de stoelgang eerder op gang dan een placebo ; gastrointestinale dysfunctie was

in de daikenchuto-groep duidelijk minder.

2651) Greer JA et al; J Pain Symptom Manage 2015 Jul 10 ; [PMID 26166181](#) ; Gedragstherapie vermindert benauwdheid bij terminale longkankerpatiënten en verhoogt zo levenskwaliteit.

2652) Weissflog G et al; Breast Cancer Res Treat 2015 Aug;152(3):581-8 ; [PMID 26163828](#) ; Psychotherapie bij borstkanker vermindert vermoeidheid.

2653) Pantuck AJ et al ; Prostate Cancer Prostatic Dis 2015 Sep;18(9):242-8; Pomogranataatsap bleek de stijging van de PSA na primaire behandeling voor prostaatkanker te remmen ; zie ook 1751 en 1752.

2654) Bradley Palmer J et al ; 2015 Oct 1;33(28):3162-8;[PMID 26282640](#) ; muziek vermindert bij operatie voor borstkanker de angst.

2655) Wang Y et al; J Altern Complement Med 2015 Sep 2; [PMID 26331434](#) ; bij patiënten die voor longkanker geopereerd werden verminderde muziek de noodzakelijke dosering van sufentanil voor analgesie.

2656) Munstedt K et al; Mol Clin Oncol 2015 Jul;3(4):869-874 ; [PMID 26171198](#) ; Zowel pollen als honing verminderen in vergelijking met placebo overgangsklachten bij postmenopauzale borstkankerpatiënten.

2657) Toriola AT et al ; Breast Cancer Res Treat 2015 Aug;152(3):637-43;[PMID 26175059](#) ; Gewichtsreductie bij postmenopauzale borstkankerpatiënten maakt de botten eerder sterker dan zwakker ; zie ook 11 : caloriereductie remt ook progressie borstkanker.

2658) Vassilaros S et al; Immunotherapy 2013 Nov;5(11):1177-82 ; [PMID 24188672](#) ; immunotherapie met geoxydeerd mannan-MUC1 verlaagt als adjuvante therapie sterfte bij borstkanker.

2659) Littman AJ et al ; Support Care Cancer 2012 Feb;20(2):227-77 ; [PMID 21207071](#) ; Yoga vermindert overgewicht bij postmenopauzale borstkankerpatiënten en verbetert hun levenskwaliteit.

2660) Wang D et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2004 Jun 20;7(3):247-9;[PMID 21232229](#) ; Aidi naast chemo bij NSCLC verhoogt de regressiekans niet significant, maar wel de immuunparameters ; ook de kwaliteit van leven is met Aidi beter.

2661) Kovacic T en Kovacic M ; Integr Cancer Ther 2011 Mar;10(1):16-26 ; [PMID 21147813](#) . Yoga verbetert bij borstkankerpatiënten de levenskwaliteit.

2662) Lv X et al; Zhongguo Zhen Jiu 2015 May ;35(5):447-50; [PMID 26255515](#); Oorbehandeling maar ook TCM zijn zinvol om depressieve symptomen bij borstkanker te verminderen.

2663) Kim do S et al; Arch Phys Med Rehabil 2010 Dec;91(12):1844-8;[PMID 21112424](#) ; Weerstandstraining bij borstkanker helpt lymfezwelling te verminderen en verbetert de levenskwaliteit.

2664) Wang X et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2007 Jun 20;10(3):234-6;[PMID 21118654](#) ; Shenqi Fuzheng vermindert de bijwerkingen van chemo bij NSCLC aantoonbaar.

2665) Fiorentino L et al; NatSci Sleep 2009 Dec 1;2010:1-8;[PMID 20948579](#) ; Gedragstherapie vermindert slaapklachten bij borstkankerpatiënten en verbetert hun welbevinden.

2666) Yang CY et al; J Adv Nurs 2011 Jan;67(1):158-68;[PMID 20973811](#) ; Huisgebonden extra lichaamsbeweging bij vrouwen met borstkanker vermindert bijwerkingen chemo en verbetert het welbevinden.

2667) Moros MT et al ; Rev Med Chil 2010 Jun;138(6):715-22 ; [PMID 20919481](#) ; Lichaamstraining vermindert bij vrouwen met borstkanker die chemo krijgen de bijwerkingen.

2668) Van der Meij BS et al; J Nutr 2010 Oct;140(10): 1774-80 ; [PMID 20739445](#) ; Bij NSCLC is isocalorisch met omega-3- vetzuren het lichaamsgewicht beter op peil te houden.

2669) Li H et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi ; 2008 Aug 20;11(4):570-3 ; [PMID 20735973](#) ; Aidi vermindert bijwerkingen gemzar en oxaliplatin bij NSCLC.

2670) Yamasaki T et al ; J Gastroenterol 2011 Mar;46(3):359-66 ; [PMID 20737175](#) ; Dejodeerde olie plus zetmeelbolletjes verbeteren resultaat chemo bij het primair levercarcinoom in vergelijking met chemo alleen ; expliciet de ziektevrije overleving verbeterde meer.

2671) Low CA et al : Health Psychol 2010 Jul;29(4):460-6;[PMID 20658835](#) ; expressive writing verbeterde in dit onderzoek niet aantoonbaar het welzijn van borstkankerpatiënten met meta's ; zie ook 1180 ; 1859 ; 1912 en 2296.

2672) Portela AL et al ; Rehabil Oncol 2008 Apr 1;26(2):20-31 ;[PMID 20664723](#) ; Ook in dit onderzoek verbeterde trainen ; in dit geval na de behandeling ; het welzijn van vrouwen met borstkanker.

2673) Tanaka Y et al ; Support Care Cancer 2015 Aug 13 ; [PMID 26266659](#) ; een elementair dieet plus glutamine

gaat mucositis bij chemo voor slokdarmkanker in belangrijke mate tegen.

2674) Li K et al; Asia Pac J Clin Nutr 2014;23(1):41-7; [PMID 24561971](#) ; Het sneller op gang brengen van eten/darmpassage na colorectale chirurgie door fast track vermindert de kans op complicaties en versnelt het herstel.

2675) Tutanc OD et al ; Contemp Oncol (Pozn). 2013;17(6):520-4; [PMID 24592140](#) ; Glutamine vermindert oesophagitis als complicatie bij bestraling in verband met slokdarmkanker.

2676) Unukovych D et al ; Breast 2014 Aug;23(4):357-63; [PMID 24524874](#) ; Na mastectomie en borstreconstructie : in deze kleine studie was er geen duidelijk effect van fysiotherapie op het welbevinden. Echt zelf trainen lijkt veel zinvoller.

2677) Elkins G et al ; Contemp Hypn Integr Ther 2011 Sep 1;28(3):187-195 ; [PMID 24523957](#) ; Hypnotherapie vermindert hot flashes in vrouwen die door behandeling borstkanker vervroegd in de overgang zijn gekomen.

2678) Rief H et al ; BMC Cancer 2014 Feb 5;14:67; [PMID 24499460](#) ; werstandstraining vermindert pijnklachten samenhangend met botmeta's (die ondertussen bestraald worden).

2679) Saha A et al; South Asian J Cancer 2012 Oct;1(2):66-71 ; [PMID 24455516](#) : Honing bevordert genezing van wonden (bedsores) bij kankerpatiënten ; het vermindert ook de bijbehorende pijn.

2680) Shao F et al; Cell Biochem Biophys 2014 Jun;69(2):357-61 ; immunonutrition met o.a. een probioticum, visolie en glutamine verminderen tezamen de klachten bij bestralingontsteking van de darm. [PMID 24366547](#)

2681) Berry DL et al; J Clin Oncol 2014 Jan 20;32(3):199-205; [PMID 24344222](#) ; 'electronic self support' verbetert bij kankerpatiënten welzijn ; het leidt onder andere tot minder pijn.

2682) Barrera M et al ; Psychooncology 2014 Feb;23(2):165-72; [PMID 24003005](#) ; psychosociale ondersteuning van familie verbetert welzijn kinderen met kanker ; het leidt onder andere tot minder pijn.

2683) Rock CL et al; J Clin Oncol 2015 Oct 1;33(28):3169-76; [PMID 26282657](#) ; bij borstkankerpatiënten met overgewicht leidt trainen tot gewichtsreductie ; verlaging van de bloeddruk ; juist omdat borstkanker bij overgewicht meer voorkomt is dit zinvol om comorbiditeit tegen te gaan.

2684) Xu YJ et al ; Oncologist 2015 Oct;20(10):1216-22; [PMID 26341759](#) ; walk and eat-interventie handhaaft bij chemo voor slokdarmkanker conditie op hoger niveau alsmede is de voedingsstatus beter.

2685) Yanez B et al ; Cancer 2015 Dec;121(24):4407-15; [PMID 26348661](#) ; psychosociale interventie vermindert bij prostaatkanker depressiviteit en verbetert zelfontspanning.

2686) Duan LJ et al ; Zhongguo Shi Yan Xue Ye Xue Za Zhi 2015 Aug;23(4):994-8 ; [PMID 26314432](#) ; arseen verhoogt bij promyelocytenleukemie de regressiekans wanneer gegeven naast retinoïnezuur en chemo ; iets wat al eerder is gevonden.

2687) Arslan M en Ozdemir L ; Clin J Oncol Nurs 2015 Oct;19(5):E92-7; [PMID 26414587](#) ; Gember vermindert misselijkheid bij chemo ; zie ook oa 1531 en 1590.

2688) Garland SN et al; Explore (NY) 2015 Nov-Dec;11(6):445-54; [PMID 26386748](#) ; Cognitieve therapie en ook mindfulness verminderen slaapklachten bij borstkankerpatiënten.

2689) Bastani F et al; Iran J Nurs Midwifery Res 2015 Sep-Oct;20(5):545-51; [PMID 26457090](#) ; Acupressuur vermindert op korte termijn vermoeidheid bij patiënten met ALL.

2690) Patil K et al; J Clin Diagn Res 2015 Aug;9(8):ZC59-62 ; [PMID 26436049](#) ; Een curcuma-mondwas vermindert mucositis mond bij bestraling beter dan chloorhexidine.

2691) Jafarpour-Sadegh F et al ; Asian Pac J Cancer Prev.2015;16(17):7517-22; [PMID 26625755](#) ; uien sap vermindert bijwerkingen doxorubicine en verbetert de activiteit : de tumormarkers dalen sneller.

2692) Cho Y et al ; Support Care Cancer 2015 Nov 5 ; Trainen plus lymphedrainage verminderen bij borstkanker lymfoedeem en schouderfunctie ; de pijn neemt af en welbevinden toe.

2693) Khodabakhsi Koolae A et al; Iran J Cancer Prev 2015 Aug;8(4):e3435 ; [PMID 26478793](#) ; Met een beter stress-management verbetert de levenskwaliteit van borstkankerpatiënten.

2694) Chi KH et al; Nutr Cancer 2014;66(7):1211-9; [PMID 25256137](#) ; MS-20 een gefermenteerd sojaproduct bevordert het herstel van het immuunsysteem bij chemo en verbetert de levenskwaliteit.

2695) Zhang X et al; Evid Based Complement Alternat Med 2014;2014:860631 [PMID 25254060](#) ; electroacupunctuur vermindert misselijkheid en braken bij chemo.

2696) Wang J et al; Zhongguo Xi Yi Jie He Za Zhi 2014 Aug;34(8):947-51 ; guilu erxian verminderde de

bijwerkingen van chemo volgens Chinese criteria.

2697) Hong R et al; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2014 Mar;39(6):1120-3; [PMID 24956863](#) ; xihuangwan verbetert de overlevingsduur bij patiënten met gevorderde borstkanker.

2698) Zhang Z et al; Acupunct Med 2014 Jun;32(3):223-6; [PMID 24739815](#) ; elektroacupunctuur bevordert herstel darmbeweging na operatie wegens darmkanker.

2699) Samdariya S et al; Indian J Palliat Care 2015 Sep-dec;21(3):268-73 ; [PMID 26600693](#) ; Honing vermindert pijn door mucositis als gevolg van bestraling.

2700) Noguichi N et al; Evid Based Complement Alternat Med 2014;2014:704619 ; [PMID 24799942](#) ; Chlorella verbetert levenskwaliteit borstkankerpatiënten.

2701) Erdem O en Gungormus Z; Holist Nurs Pract 2014 Jul-Aug;28(4):242-6; [PMID 24919094](#) ; Royal jelli vermindert mucositis klachten door radio- en chemotherapie.

2702) Hutchins-Wiese HL; Nutr Cancer 2014;66(1):68-76; [PMID 24274259](#) ; dagelijks 4 gram EPA/DHA gaat osteoporose door aromatasemeren tegen.

2703) Yenidogan E et al; Ady Ther 2014 Jan;31(1):130-9; [PMID 24421054](#) ; beta-glucaan per dag 10 mg oraal vermindert afvloed van vocht na mastectomie in vergelijking met placebo.

2704) Moslehi A et al; Bone Marrow Transplant 2014 Jun;49(6):818-23; [PMID 24614837](#) ; 100 mg per kg lichaamsgewicht aan NAC vermindert bij chemo in vergelijking met placebo mucositis.

2705) Wang X en You J; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2015 Sep;35(9):1069-73 ; Yiqi Jianpi vermindert vermoeidheid bij patiënten die chemo voor longkanker krijgen.

2706) Huang CJ et al; Evid Based Complement Alternat Medicine 2015;2015:312072; [PMID 26495009](#) ; Zezelextract vermindert dermatitis door bestraling.

2707) Wang D et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2015 Jul;18(7):651-5; [PMID 26211765](#) ; Visolie bevordert herstel na operatie wegens darmkanker.

2708) Xu Z et al; J Tradit Chin Med 2015 Jun;35(3):249-54; [PMID 26237826](#) ; dachengqi tang bevordert herstel darmfunctie na operatie wegens slokdarmkanker.

2709) Ota M et al; Hepatogastroenterology 2014 Jun;61(132):1008-13; [PMID 26158157](#) ; B6 vermindert handvoetsyndroom niet bij gebruik xeloda. Zie ook 2083 en 2231 ; het lijkt inderdaad niet te werken.

2710) Katsuno H et al; J Gastroenterol 2015 Jul 11; [PMID 26162646](#) ; Daikenchuto bevordert stoelgang na darmkankeroperatie ; zie ook 2481,2541 en 2650.

2711) Gacci M et al; BMC Urol 2015 Jul 7;15:65 ; Natriumhyaluronaat plus chondroitinesulfaat gaan bij bestraling voor prostaatkanker post-radiatie-cystitis tegen. [PMID 26148853](#).

2712) Togni S et al; Eur Rev Med Pharmacol Sci 2015 Apr;19(8):1338-44 ; [PMID 25967706](#) ; Boswellia-creme vermindert huidschade bij bestraling wegens borstkanker ; het is bekend dat in deze ook Caledula nuttig is.

2713) Ruan LW en Deng YC; Zhongguo Zhong Yao Za Zhi 2015 Feb;40(4):749-52 ; [PMID 26137702](#) ; xiaoaping vergroot regressiekans door chemo bij borstkanker en verlengt het leven.

2714) Jiang SL et al Chin Integr Med 2015 Jul 4 ; 26142337 ; rode ginseng vermindert bij patiënten met grootcellige longkanker vermoeidheid tijdens chemo.

2715) Matsuda C et al; Cancer Chemother Pharmacol 2015 Jul;76(1):97-103 ; [PMID 25983022](#) ; TJ-14 gaat mucositis als bijwerking van 5-FU-type cytostatica tegen.

2716) Schneider F et al; Rev Esc USP 2015 Mar-Apr ;49(2):221-8; [PMID 25992820](#) ; Calendula officinalis gaat radiodermatitis tegen. Zie ook 1763 en 2148.

2717) Mego M et al; Complement Ther Med 2015 Jun;23(3):356-62 ; [PMID 26051570](#) ; Probioticum vermindert diarree bij gebruik irinotecan.

2718) Katsuno H et al; Jpn J Clin Oncol 2015 Jul;45(7):650-6; [PMID 25972515](#) ; Daikenchuto bevordert darmfunctieherstel na operatie wegens darmkanker.

2719) Cipolla BG et al; Cancer Prev Res (Phila.) 2015 Aug;8(8):712-9; [PMID 25968598](#) ; Sulforaphane vertraagt stijging PSA na prostatectomie.

2720) Dinicola S et al; Minerva ginecol 2015 Dec;67(6):523-531; [PMID 26788875](#) ; Hyaluronzuur plus diverse vitamines gaan tezamen bij vrouwen die vanwege kanker in de onderbuik bestraald werden, vaginale atrofie tegen.

2721)Togni S et al; Eur Rev Med Pharmacol Sci 2015 apr;19(8):1338-44; Boswellia creme vermindert huidschade door bestraling vanwege borstkanker. [PMID 25967706](#).

2722)Yan Y et al ; Zhonghua Gan Zang Bing Za Zhi 2015 Mar;23(3):204-8; ; [PMID 25938834](#); Magnesiumisopglycyrrhizinaat vermindert leverbeschadiging bij chemo.

2723) Wong RK et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2015 jun 1;92(2):220-7;[PMID 25841622](#) ;transcutane elektrische prikkeling, die op acupunctuur lijkt blijkt droge slijmvliezen die door bestraling wordt veroorzaakt niet aantoonbaar tegen te gaan, maar wel de overall toxiciteit.

2724)Zou JY et al ; cancer Nurs 2015 apr 15 ; [PMID 25881813](#) ; zoete aardappel gaat constipatie bij patiënten met leukemie, die chemo krijgen tegen.

2725)Eda K et al; Clin Nutr 2015 mar 26 ; [PMID 25869479](#) ; glutamine vermindert dermatitis bij borstkankerpatiënten, die bestraald worden.

2726)Zhao H et al ; Radiother Oncol 2015 Mar;114(3):351-6;[PMID 25769379](#) ; EGCG vermindert oesophagitis door bestraling.

2727)Sommacal HM et al ; Nutr Cancer 2015;67(3):457-62 ; [PMID 25803626](#) ; Synbiotica verminderen de kans op complicaties wegens een periampullair carcinoom.

2728)Miranzadeh S et al; Nurs Midwifery Stud 2014 sep;3(3);[PMID 25699281](#) ; Duizendblad vermindert stomatitis als gevolg van chemo.

2729)Hervik J en Mialand O ; Springerplus 2014 Mar 14;3:141 ;[PMID 25674442](#) ; acupunctuur werkt tegen hot flashes bij borstkanker na een vervroegde overgang ; het werkt 3 maanden tot 2 jaar door.

2730)Xu XL et al; Shanghai Kou Qiang Yi Xue 2014 Dec;23(6):727-30 ;[PMID 25636291](#) :Xinjingjie als mondspoelsel vertraagt en vermindert stralingsstomatitis.

2731)Farifteh S et al; Iran J nCancer Prev 2014 Fall;7(4):179-83;[PMID 25628838](#) ; Lach-yoga vermindert stress kankerpatiënten voor chemo.

2732)Park H et al ; Menopause 2015 Jun;22(6):627-32;[PMID 25423327](#) ; magnesium is bij vrouwen met borstkanker iets eerder) niet werkzaam tegen overgangsklachten (had ik ook niet verwacht).

2733)Xiao B en Liu ZH ; Zhongguo Zhen Jiu 2014 Oct;34(10):956-60;[PMID 25543421](#) acupunctuur en ooraccupressuur werkzaam tegen depressie bij vrouwen met borstkanker.

2734)Yamauchi K et al; Int J Otolaryngol 2014;2014:974967 ; [PMID 25400667](#). Bij keelkanker vermindert lokale van royal jelly de bijwerkingen van chemoradiotherapie.

2735)Yagli NV en Ulger O ; Complement Ther Clin Pract 2015 Feb;21(1):7-10;[PMID 25697379](#) :Yoga vermindert bij borstkankerpatiënten depressie en vermoeidheid.

2736)Loh SY et al; Asian Pac J Cancer Prev 2014;15(19):8127-34 ;[PMID 25338995](#) ;Qi-Gong verbetert levenskwaliteit bij borstkankerpatiënten.

2737)Li YQ et al ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2014 sep;34(9):1064-8;[PMID 25335329](#) ;shugan jiangang gaat osteoporose door aromataseremmers tegen.

2738)Janelsins MC et al; Integr Cancer Ther 2015 Nov 29 ; [PMID 26621521](#) ; Yoga verbetert bij borstkankerpatiënten het geheugen.

2739)Giron PS et al ; Support Care Cancer 2015 Dec 15 ; [PMID 26670916](#); bij vrouwen die voor borstkanker geopereerd werden had acupunctuur geen effect op het herstel, maar ook niet op de kans op een depressie.

2740)Kim JK et al; Ann Coloproctol 2015 aug; 31(4):138-43;[PMID 26361615](#);biofeedback bevorderde herstel na een sfinctersparende operatie voor darmkanker niet.

2741)Khedr EM et al; Eur J Pain 2015 Apr;19(4):519-27 ; [PMID 25142867](#) ; Transcraniale magnetische stimulatie vermindert neuropathische pijn bij kanker.

2742)Redd WH et al ; Psychooncology 2014 dec;23(12):1431-4;[PMID 24798589](#) ; Wit licht in vergelijking met rood dimlicht vermindert bij kankerpatiënten de vermoeidheid.

2743)Zhang J et al ; Zhen Ci Yan Jiu 2014 Feb;39(1):12-5 ; [PMID 24684105](#) ; elektroacupunctuur vermindert bij operatie wegens een hersentumor de benodigde anaesthesie.

2744)Yagli NV en Ulger O ; Complement Ther Clin Pract 2015 Feb;21(1):7-10; [PMID 25697379](#) ;Yoga vermindert bij borstkankerpatiënten : depressie, vermoeidheid en pijn.

2745)Beppu T et al ; J Gastroenterol 2015 dec;50(12):1197-205 ; [PMID 25847401](#) ;Bij patiënten geopereerd

voor primaire leverkanker bevorderen BCAA het herstel ; de effecten zijn zie elders deze lijst nog positiever.

2746)Wu Q et al; World J Surg Oncol 2015 ;13:336 ;[PMID 26666738](#) ;BCAA plus andere AA verminderen de hypothermie die na operatie wegens een gastrointestinale tumor optreedt.

2747)Cong M et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 2015 Mar 17;95(10):766-9;[PMID 26080850](#) ; glutamine, EPA plus BCAA stellen patiënten met slokdarmkanker in staat chemoradiatie beter te volgen vanwege minder bijwerkingen.

2748)Li B et al; Genet Mol res 2015 jun 29;14(2):7130-5; [PMID 26125923](#) ; Na darmchirurgie voor kanker bevordert vroege enterale voeding het herstel meer dan parenterale voeding.

2749)Rajabi Mashhadi MT et al; Iran J Otolaryngol. 2015 sep; 27(82):331-6 ;[PMID 26568935](#) ; ook hier bij operatie voor slokdarmkanker bleek enterale voeding superieur aan parenterale voeding.

2750)Huang D et al; Int J Clin Med 2015 Aug 15 ;;8(8)13937-45; [PMID 26550350](#); Enterale voeding na operatie voor gastrointestinale kanker was hier ook beter dan parenterale voeding ; de combinatie was evenwel het allerbest. Zie ook de vorige twee studies.

2751)Theodoropoulos GE et al ; 2016 Jam-March;29(1):56-62;[PMID 26752951](#); een synbioticum verbetert de levenskwaliteit na operatie wegens darmkanker.

2752)Jacobs S et al ; Pediatr Blood Cancer 2016 Jan 12 ; [PMID 26757318](#); massage verbetert inn trend slaap en vermindert inn trend vermoeidheid.

2753)Li B et al ; J Buon 2015 Mar/Apr;20(2):468-72 ;[PMID 26011337](#) ; Vroege enterale voeding na operatie wegens maagkanker bevordert het herstel.

2754)Okada KL et al; Surgery 2015 Dec 31 ; [PMID 26747224](#) ; Daikenchuto bevordert na pancreaticoduodenectomy herstel van een paralytische ileus.

2755)Yaal-Hahoshen N et al ; Oncologist 2011;16(9):1197-202; [PMID 21712486](#) ; Het TCM-preparaat LCS101 vermindert bijwerkingen van chemo op bloed bij borstkanker ; ook vermindert het bij deze vrouwen invergelijking met placebo de vermoeidheid.

2756)Hagstrom AD et al; Breast Cancer Res Treat 2016 Feb;155(3):471-82;[PMID 26820653](#) ; Resistance training versterkt bij vrouwen met borstkanker de immuniteit ; ook de spierkracht verbeterde.

2757)Islambulchilar M et al; J Cancer Res Ther 2015 Apr-Jun;11(2):426-32; [PMID 26148612](#) ; taurine ging bij patiënten met ALL leucopenie door chemo tegen alsmede was de kans op complicaties lager.

2758)Yang Y et al ; Oncotarget 2016 Jan 27; [PMID 26824990](#) ; Bij operatie wegens darmkanker bevorderde probiotica het weer op gang komen van de stoelgang ; infecties etc. traden in de probiotica-groep niet significant minder op.

2759)Villani V et al ; Head Neck 2016 ; [PMID 26849799](#) ; 400 mg vitamine E veermindert de ototoxiciteit van cisplatin in vergelijking met placebo.

2760)Vanaki Z et al ; Complement Ther Clin Pract 2016 Feb;22:64-8;[PMID 26850808](#) ; een therapeutische aanraking in vergelijking met niets vermindert braken bij patiënten met borstkanker die chemo krijgen.

2761)Strong RA et al ; J Palliat Med 2016 2Feb ; [PMID 26835562](#) ; Ooracupressuur met Vaccaria segetalis vermindertnin vergelijking Vacxcaria segetalis op een andere locatie benauwdheid bij terminale longkankerpatiënten significant.

2762)Camargo Cde Q et al; Nutr Cancer 2016 Jan;68(1): [PMID 26700096](#) ; 1,2 gram omega-3-vetzuren van de vis blijken chemo bij vergevorderde darmkanker eerder te versterken dan te remmen ; in ieder geval bleek de ziektevrije periode door de visvetzuren aantoonbaar verlengd te worden.

2763)El-Ghiaty MA et al ; Int Urol Nephrol. 2014 jul; 46(7);1367-73 ;[PMID 24448757](#) ; Het kruidenpreparaat cystone vermindert de nefrotoxiciteit van cisplatin zonder met de therapeutische activiteit van cisplatin te interfereren.

2764)Ogata Y et al; PLoS One 2015 Mar 19; 10(3) ; [PMID 25790229](#) ; Antineoplaston naast 5-FU verbetert de kanker specifieke overleving bij uitgezaaide darmkanker in vergelijking met 5-FU alleen.

2765)Cong M et al ; Zhonghua Yi Xue Za Zhi 2015 Mar 17;95(10):766-9 ; [PMID 26080850](#) ; De combinatie van glutamine, EPA en BCAA's bij patiënten met slokdarmkanker die chemo krijgen vermindert de infectiekans en verhoogt de regressiekand.

2766)Cui Z et al ; Int J Clin Exp Med 2015 Jul 15;8(7):11000-6;[PMID 26379896](#) ;Locale applicatie van olijfolie

vermindert stralingsdermatitis.

2767)Itoh Y et al; Evid Based Complement Alternat Med 2015;2015:974390 ; Rijstvezels verminderen in vergelijking met een placebo bij chemo de kans op diarree, al is een verschil in bijwerkingenprofiel niet duidelijk.

2768)Huang W et al; Int Urol Nephrol 2015 Apr;47(4):631-6; [PMID 25761743](#) ; Hyaluronzuur vergroot de mate van secundaire preventie door pirarubicine bij blaaskanker.

2769)Imai T et al; Jpn J Clin Oncol 2014 May;44(5): 44(5):422-7 ; [PMID24688085](#) ; beta-hydroxy-beta-methylbutyraat , arginine plus glutamine gaat bij keelkanker ontstaan van bestralingsdermetitis tegen.

2770)Baaklkini LG et al; Am J Hosp Palliat Care 2015 Dec 20 ; [PMID 26692084](#) ;magnesium verbetert pijnstillend effect morfine niet.

2771)Hdeenus M et al;Me4d Oncol. 2014 Dec; 31(12):302 ; [PMID 25373320](#); IV extra ijzer bij patiënten met bloedkankere iv helpt bij hen bloedarmoede na chemo te bestrijden.

2772)Greven KM et al; J Community Support Oncol 2015 Mar;13(3):87-94 ; [PMID 26287032](#) ; de combinatie van arginine , ginseng, ginkgo, damiana en een multi verbeterde het sexueel welbevinden bij vrouwen met een gynaecologische tumor of borstkanker niet. Het lichamelijk welbevinden werd door de combinatie wel betewr.

2773)Motoori M et al; Clin Nutr Nov 2015 ;[PMID26644166](#) ; Synbiotica verminderen bijwerkingen chemo bij slokdarmkanker.

2774)Wu YY et al ; Oncol lett 2015 sep;10(3)1793-8;[PMID26622752](#); Een polysaccharideextract van de zwarte sojaboon gaat neutropenie door chemo niet aantoonbaar tegen ; wel verbetert in vergelijking met placebo de levenskwaliteit.

2775)Garcia-Pewrisa P et al; Eur j Clin Nutr 2016 Feb ; 70(2):170-4 ; [PMID 26603881](#) ; Inuline en fructo-oligisaccharide hebben samen een trend om de kans diarree door bestraling vanwege een gynaecologische kanker te verminderen.

2776)Xu L et al; Integr Cancer Ther 2015 nov 20 ; [PMID 26590124](#) ; Jian Pi Li Qi drank vermindert bijwerkingen TACE.

2777)Zhang LL et al J Pain Symptom Manage 2016 Mar;51(3):504-11 ; [PMID 26721747](#) ; Tai Chi naast chemo vermindert vermoeidheid en verbetert de conditie.

2778)Wong SL et al ; Am J Hosp Palliat Care 2015 Oct 30; [PMID 26518352](#) ; bij kankerpatiënten met dyspnoe verlicht een ventilator dit.

2779)Salehi Z et al ; Int J Prev Med 2015 Nov 2;6:104;[PMID 26682028](#) ; Vitamine E gaat neuropathie door oxaliplatin niet tegen.

2780)Pagliaro G et al ; Explore (NY). 2016 Jan-Feb;12(1):42-9 ; [PMID 26657031](#) ; Tong Len meditatie vermindert depressie bij kankerpatiënten ; uiteraard in vergelijking met een controle-groep van dergelijke patiënten.

2781)Casla S et al ; Breast Cancer Res Treat 2015 Sep;153(2):371-82 ; [PMID 26293147](#); Conditietraining van borstkankerpatiënten verbetert conditie en levenskwaliteit ; iets wat al veel vaker is gevonden.

2782)Mao JJ et al ; J Clin Obcol 2015 Nov 1;33(31):3615-20; [PMID 26304905](#) ; elektroacupunctuur is beter dan gabapentine tegen overgangsklachten bij borstkankerpatiënten.

2783)Yokomizo A et al ; J Urol 2016 jan;195(1):41-6 ; [PMID 26307162](#) ; Een lagere dosis BCG als adjuvant bij blaaskankerbehandeling gaf geen slechter resultaat, maar wel een betere levenskwaliteit.

2784)Alibhai SM et al; Leuk res 20-15 aug 28 ; [PMID 26350143](#) ;lichaamstraining gaat vermoeidheid bij AML tijdens chemo tegen en geeft overaal een betere conditie.

2785)Burnett AK et al; Lancet Oncol 2015 oct;16(13):1295-305 ;[PMID 26384238](#) ; Arsenicumtrioxide verlaagt bij promyelocytenleukemie de recidiefkans bovenop de gangbare behandelingen.

2786)Yeh CH et al; Cancer Nurs 2015 Oct 26 ; [PMID 26390073](#) ; Ooracupunctuur vermindert pijn en vermoeidheid bij borstkankerpatiënten ; tevens verbetert het de slaap.

2787)Madsen MT et al ; J Clin Sleep Med 2015 Feb 15;12(2):225-33 ; [PMID 26414973](#) ; na operatie wegens borstkanker v erbetert extra melatonine de slaapefficiëntie, maar geen effect op de subjectieve slaapkwaliteit.

2788)Mofid B et al; Electron Physician 2015 sep 16;7(9): 1220-6 ; [PMID 26435820](#) ; Malva vermindert bij bestraling voor prostaatcancer de bijwerkingen op de urinewegen.

2789)Elderbarry NS et al ; Nutrition 2016 jan;32(10):41-7 ; [PMID 26421385](#) ; Omega-3-vetzuren verminderen de

bijwerkingen van methotrexaat bij onderhoudstherapie voor ALL.

2790) Kobayashi T et al; Dis Colon Rectum 2015 Nov;58(11):1058-63 ;[PMID 26445178](#) ; Kauwgom doet na operatie wegens darmkanker de darmbeweging nietsneller op gang komen, al stijgen gastrine en des-acyl ghreline wel.

2791) Lesi G et al ; J Clin Oncol 2016 Mar 28;[PMID 27022113](#) ; Acupunctuur plus selfcare vermindert hot flashes bij vrouwen met borstkanker en verbetert de levenskwaliteit.

2792) Dulskas A et al ; Dis Colon Rectum 2015 Nov;58(11):1064-9 ;[PMID 26445179](#) ; Caffeine bevordert het op gang komen van de stoelgang na een operatie wegens darmkanker.

2793) Shoshani A et al; Qual Life Res. 2015 Oct ; [PMID 26454450](#) ; Het hebben van een wens bij kinderen met terminale kanker verbetert hun levenskwaliteit ; hoop en positieve emoties zijn zinvol bij een vergevorderde ziekte!!

2794) Hosseini A et al ; Avicenna j Phytomed 2015 sep-Oct;5(50):434-40 ; [PMID 26468463](#) ; dagelijks 100 mg saffraan induceerde meerdere regressies in vergelijking met een controle-groep.

2795) Sekiguchi K et al ; Jpn J Clin Oncol 2015 Dec;45(12):1146-53 ; [PMID 26491204](#) ; een moisterizer gaat na radiotherapie voor borstkanker droogheid huid en desquamatie tegen.

2796) Brocki BC et al ; Eur J Cardiothorac Surg 2015 Oct 20 ; [PMID 26489835](#) ; [PMID 26489835](#) ; zuurstofvoorziening na longkankeroperatie wordt door vroeg mobiliseren en speciale spieroefeningen bevorderd.

2797) Focan c et al ; Anticancer Res 2015 Nov;35(11):6311-5 ;[PMID 26504068](#) ; Dieetadvies plus mindfulness gaat cachexie tegen.

2798) Van Dijk-Lokkart EM et al; Psychooncology 2015 Oct 28;[PMID 26509236](#) ; psychosociale interventie bij kinderen met kanker vermindert pijn en angst, maar heeft op het psychosociaal functioneren en de kwaliteit van leven geen duidelijke invloed.

2799) Stagi JM et al ; Breast Cancer Res Treat 2015 Nov; 154(2):319-28 ;[PMID 26518021](#) ; cognitief stress verminderen leidt tot een langer recidiefvrij interval en een betere overleving na 11 jaar.

2800) Heckler CE et al; Support Care Cancer 2016 May;24(5):2059-66 ;[PMID 26542272](#) ; cognitieve therapie vermindert vermoeidheid door slapeloosheid bij overlevers van kanker.

2801) You XM et al ; Medicine (Baltimore).

2015 Nov;94(45):e1968 ; [PMID 26559269](#) ; simo en acupunctuur met kauwgom kauwen vermindert in vergelijking met kauwgom kauwen alleen de kans op een ileus en de ligduur in het ziekenhuis na een leveroperatie wegens kanker.

2802) Gokal K et al; Support Care Cancer 2016 Mar;24(3):1139-66;[PMID 26275768](#) ; stimuleren meer te lopen verbetert bij borstkankerpatiënt psychosociaal welbevinden.

2803) Liu J en Liu Y ; J Tradit Chin Med 2013 Jun;33(93):303-6 ; [PMID 24024323](#) ; met erbanxiao blijkt door angiogenese-remming groeiremming bij het NSCLC mogelijk.

2804) Krohn M et al; Support Care Cancer 2011 Sep;19(9):1303-11;[PMID 20644965](#) ; massage vermindert depressies bij borstkankerpatiënten ; voor het nut van massage : zie o.a. vanaf 1144 : 1144,1287 ;1306;1436 ; 1538; 1580 ; 1675, 1679 ; 1773 ; 1868 ; 1886 ; 1908 ; 2181; 2204 ; 2212 ; 2354;2365 ; 2522 ; 2599 ; 2604 en 2752 ; kortom er zijn op dit gebied de nodige RCT's met gunstige bevindingen.

2805) Cheville AL et al ; Am j Phys Med Rehabil 2010 Aug;89(8):611-9; [PMID 20531162](#); extra lichaamsbeweging verbetert de conditie tijdens bestraling ; in dit onderzoek was er geen vermindering van de vermoeidheid. Zie de vele andere onderzoeken, die veelal groter van opzet zijn, die ook met betrekking tot vermoeidheid een gunstig effect laten zien.

2806) Dronkers JJ et al ; Clin Rehabil 2010 Jul;24(7):614-22; [PMID 20530651](#) ; een kortdurende intensieve training voor operatie wegens darmkanker verbetert de conditie ; na de operatie was er geen verschil in aantal complicaties, maar dit onderzoek was kleinschalig.

2807) Pfister DG et al ; J Clin Oncol May 20;28(15):2565-70 ;Acupunctuur vermindert pijn, dysfunctie en vochtvorming na dissectie hals vanwege kanker ; [PMID 20406930](#).

2808) Barton R et al; Lung Cancer 2010 Dec;70(93):313-9;[PMID 20392515](#) ; zwaardere training verbetert adem mogelijkheden bij terminale longkankerpatiënten.

2809)Galvao DA et al ; J Clin Oncol 2010 Jan 10;28(2):340-7;[PMID 19949016](#) ; Gecombineerde weerstands- en aerobe training draait bij mannen met prostaatkanker zonder meta's, die hormonaal behandeld worden, spiermassaverlies van de bekkenbodem terug.

2810)Kaska M et al ; Wien Klin Wochenschr.2010 Jan;122(1-2):23-30; [PMID 20177856](#); vasten op de korte termijn voor operatie voor darmkanker verbetert beloop niet.

2811)Crew KD et al ; J Clin Oncol 2010 Mar 1;28(7):1154-60;[PMID 20100963](#) ; acupunctuur vermindert stijfheid en gewrichtsklachten door aromataseremmers.

2812)Schwartz AL en winters-Stone K ; Phys Sportsmed. 2009 Oct;37(3):62-7 ;[PMID 20048529](#) ; weerstandstraining en aerobics verbetert bij vrouwen behandeld voor borstkanker de levenskwaliteit, spiersterkte , aerobe capaciteit en spiersterkte.

2813)Sagen A et al ; Acta Oncol 2009;48(8):1102-10;[PMID 19863217](#) ; zuiver meer bewegen verandert de kans op en mate van lymfedeem niet.

2814)Yuen HK et al ; J Allied Health 2006 Summer;35(2):121E-139E ; [PMID 19759966](#) ; 'Energie conserverende training' vermindert bij kankerpatiënten vermoeidheidsklachten.

2815)Irwin ML et al ; Obesity (Silver Spring) 2009 aug;17(8):1534-41; [PMID 19629060](#) ; Bij patiënten behandeld voor borstkanker gaat trainen botverlies tegen, bevordert vetverlies en verhoogt de spiermassa.

2816)Griffith K et al ; Cancer 2009 Oct 15;115(20):4874-84 ; [PMID 19637345](#) ; trainen verbetert conditie patiënten die voor solide tumoren behandeld worden en het reduceert pijnklachten.

2817)Culos-Reed SN et al ; Support Care Cancer 2010 May;18(5):591-9; [PMID 19609570](#); Bij patiënten met prostaatkanker, die hormonale therapie krijgen, verbetert trainen fysieke mogelijkheden ; ook was er een trend door het trainen van minder depressies en minder vermoeidheid.

2818)Thyme KE et al; Palliat Support Care 2009 mar;7(1):87-95;[PMID 19619378](#) ; Een korte kunsttherapie verminderde in dit onderzoek bij vrouwen met borstkanker, angst, depressie en andere klachten.

2819)Svensk AC et al; Eur J Cancer Care (Engl). 2009 Jan;18(1):69-77;[PMID 19473224](#). Ook hier verbeterde kunsttherapie de levenskwaliteit bij vrouwen met borstkanker. Zie ook o.a. 2818.

2820)Danhauer SC et al; Psychooncology 2009 apr;18(4):360-8;[PMID 19242916](#) ; yoga vermindert vermoeidheid bij borstkankerpatiënten.

2821)Twiss JJ et al ; J Nurs Scholarsh 2009 Mar;41(1):20-7 ; [PMID 19335674](#) ; Exercise-interventie bevordert bij borstkankerpatiënten, spierkracht, flexibiliteit gewrichten, balans etc. Ook waren er minder valpartijen, maar dat was niet significant.

2822)Breitbart W et al; Psychooncology 2010 jan;19(1):21-8 ; [PMID 19274623](#) ; Psychotherapie zo goed mogelijk verbetert welbevinden patiënten met gevorderde kanker.

2823)Gellaitry G et al; Psychooncology 2010 Jan;19(1):77-84; [PMID 19194996](#) ; expressive writing komt levenskwaliteit bij borstkanker ten goede ; zie ook 1180,1859, 1912, 2296 en 2671.

2824)Topuz E et al; Invest New Drugs 2008 Dec;26(6):567-72;[PMID 18762864](#) ;Kefir gaat mucositis door 5-FU niet tegen.

2825)Sharma D et al; Ear Nose Throat J. 2008 Aug;87(8):E5 ; Psychologische support bij kwetsbare patiënten met een larynxcarcinoom preoperatief verbetert hun welbevinden.

2826)Espie CA et al; J Clin Oncol 2008 Oct 1;26(28):4651-8;[PMID 18591549](#) ; cognitieve gedragstherapie vermindert slaapproblemen bij kankerpatiënten.

2827)Butler RW et al ; J Consult Clin Psychol 2008 Jun;76(3):367-78;[PMID 18540731](#) ; Bij kinderen die kanker hebben gehad en last hebben van concentratiestoornissen, blijkt cognitieve therapie zinvol.

2828)Overgard M et al; Eur Urol 2008 Aug;54(2):438-48;[PMID 18448233](#) ; bekkenbodetraining zeer geschikt om incontinentie na radicale prostatectomie tegen te gaan.

2829)Mcneely ML et al; Cancer 2008 Jul ;113(9):214-22;[PMID 18457329](#) ; gerichte training vermindert pijn bij patiënten behandeld voor keelkanker.

2830)Jiang Y et al; Complement Ther Med 2016 Feb;24:55-62;[PMID 26860802](#) ;TCM bij gevorderde NSCLC verbeterde de levenskwaliteit en de overleving na 1 jaar.

2831)Cepeda MS et al; J Pain Symptom Manage 2008 Jun;35(6):623-31;[PMID 18359604](#) ; Praten over emoties vermindert pijn en verbetert welbevinden kankerpatiënten.

2832) Fenlon DR et al ; J Pain Symptom Manage 2008 Apr;35(4):397-405 ; [PMID 18359433](#) : Ontspanningsoefeningen verminderen hot flushes bij kankerpatientes.

2833) Courneya KS et al; Ann Behav Med 2008 Feb;35(1):116-22; [PMID 18347912](#) ; trainen bij borstkankerpatiënten naast chemo verbetert de levenskwaliteit.

2834) Li HJ et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Dec;27(12):1086-9 ; Aidi verbetert resultaat Folfox bij gevorderde darmkanker en verbetert de levenskwaliteit.

2835) Penedo FJ et al; Int J Behav Med 2007;14(3):164-72 ; [PMID 18062059](#) ; Stress-management verbetert bij mannen met lokale prostaatkanker de levenskwaliteit.

2836) Webe LC et al; r BA et al; J Mens Health Gend 2007 Jun;4(2):156-164 ; Dyadische support verbetert levenskwaliteit bij prostaatkankerpatiënten. [PMID 17948072](#).

2837) Classen CC et al; Psychooncology 2008 May;17(5):438-47 ; [PMID 17935144](#) ; ondersteunende expressieve therapie binnen een groep borstkankerpatiënten verbeterde het welbevinden niet.

2838) Cerchiatti LC et al ; Nutr Cancer 2007;59(1):14-20; [PMID 17927497](#) : visolie verbetert levenskwaliteit bij kankerpatiënten en heeft metabool tal van gunstige effecten.

2839) Burns DS et al; Support Care Cancer 2008 May;16(5):507-513 ; [PMID 17891547](#); muziek reduceert angst en vermoeidheid bij patiënten met acute leukemie.

2840) Tsai PS et al ; Cancer Nurse 2007 Sep-Oct ; 30(5):347-53 ; [PMID 17876179](#) ; met elektromyografie gefeedbackte ontspanning vermindert bij kankerpatiënten de pijn.

2841) Epstein DR en Dirksen SR ; Oncol Nurs Forum 2007 sep;34(5):E51-9; [PMID 17878117](#) ; Cognitieve therapie zinvol tegen slaapstoornissen bij kankerpatiënten.

2842) Stephenson NL et al; Oncol Nurs Forum 2007 Jan;34(1):127-32; [PMID 17562639](#) ; de partner reflexologie leren toepassen helpt om bij de patient met kanker pijn en angst te verminderen.

2843) Arving C et al; Cancer Nurs 2007 may-Jun;30(3):e10-9; [PMID 17510577](#) ; psychologische support van een verpleegster is naast standard care bij kanker ook zinvol ; zie ook 1390.

2844) Milne HM et al; Breast Cancer Res Treat 2008 Mar;108(2):279-88; [PMID 17530428](#) ; sporten komt direct de borstkankerpatient na operatie in vele opzichten ten goede, zoals zo vaak al gevonden!!

2845) Hartvig P et al; J Oncol Pharm Pract 2006 dec ;12(9):183-91; [PMID 17156590](#) ; regelmatig trainen vermindert bijwerkingen van chemo bij kankerpatiënten.

2846) Manassero F et al; Neurourol Urodyn 2007;26(7):958-9; [PMID 17487874](#) ; na blaashalssparende prostatectomie, bevordert intensieve bekkenbodentraining een normale urinelozing.

2847) Gielissen MF et al; J Clin Oncol 2006 Oct 20;24(30):4882-7; [PMID 17050873](#) : Cognitieve therapie v vermindert vermoeidheid bij kankerpatiënten.

2848) Matthews CE et al; Support Care Cancer 2007 Feb;15(2):203-11; [PMID 17001492](#) ; Lichaamsbeweging in huis gunstig voor welbevinden bij borstkanker.

2849) Helgeson VS et al;; Health Psychol 2006 May;25(3):348-54 ; [PMID 16719606](#) ; psychoeducatie zinvol voor welbevinden bij prostaatkanker en vooral bij weinig zelfvertrouwen.

2850) Quah HM et al; Colorectal Dis 2006 Jan;8(10):64-70 ; [PMID 16519641](#) ; Kauwgom bevordert darmassage na operatie wegens darmkanker ; zie ook 1397 ; 1695 ; 2020 ; 2517; 2790 en 2801.

2851) Monti DA et al ; Psychooncology 2006 May;15(5):363-73 ; [PMID 16288447](#) : Mindfulness verbetert bij borstkanker levenskwaliteit.

2852) Penedo FJ et al ; cancer 2004 Jan 1;100(1):192-200 ; [PMID 14692040](#) ; cognitieve therapie verbeterde ook in dit onderzoek de levenskwaliteit van prostaatkankerpatiënten.

2853) Trask PC et al; Cancer 2003 Aug 15;98(4):854-64; [PMID 12910531](#); cognitieve gedragstherapie verbeterde in dit onderzoek de levenskwaliteit van patiënten met een maligne melanoom.

2854) Stanton AL et al; J Clin Oncol 2002 Oct 15;20(20):4160-8; [PMID 12377959](#) : Emoties uiten door schrijven bleek de lichamelijke conditie van borstkankerpatiënten te verbeteren.

2855) Taylor KL et al; Health Psychol 2003 May;22(3):316-23 ; psychologische steun verbetert welbevinden borstkankerpatiënten; [PMID 12790260](#).

2856) Asao T et al; J Am Coll surg 2002 Jul;195(1):30-2 ; [PMID 12113542](#) ; Kauwgom bevordert herstel van postoperatieve ileus wegens operatie voor darmkanker ; zie ook 1397 ,2020,2517,2790,2801 en 2850.

2857) Miyashita M ; Cancer Nurs 2005 Jan-Feb;28(1):70-8;[PMID 15681985](#) ; borstkankerpatiënten met extra psychische steun zijn beter af dan die zonder extra steun.

2858) Ropscoc JA et al ; Integr Cancer Ther 2005 Mar;4(1):8-13;[PMID 15695472](#) ; Polariteitstherapie verbetert bij kankerpatiënten die bestraald worden en last van vermoeidheid hebben, de levenskwaliteit.

2859) Ross L et al ; Psychooncology 2005 Nov;14(11):949-61 ; psychische steun, zonder selectie vooraf (dus bij patiënten zonder veel klachten) blijkt niet zinvol.

2860) Conklin HM et al; J Clin Oncol 2015 Nov 20; 33(33):3894-902 ; [PMID 26460306](#) ; cognitieve therapie via de computer verbetert levenskwaliteit van patiënten behandeld voor kinderkanker. Zie ook 2871.

2861) Langmore SE et al; Head Neck 2016 Apr 38 Suppl 1:E1221-31;[PMID 26469360](#) ; elektrische stimulatie verbetert resultaat slikoefeningen na bestraling voor keelkanker, om beter te kunnen slikken, niet.

2862) Chen MS et al; World J Gastroenterology 2002 Feb 2002 Feb;8(1):74-8 ;[PMID 11833075](#) ; Olie met jodium verbetert respons bij TACE voor grote hepatocellulaire kanker.

2863) Davies AN ;Paliat Med 2000 May;14(3):197-203 ; [PMID 10858827](#) ; Kauwgom is effectiever tegen een droge mond bij gevorderde kanker dan kunstmatig speeksel.

2864) Moorey S et al; Psychooncology 1998 May-Jun;7(3):218-28;[PMID 9638783](#) ; gerichte psychologische ondersteuning is geschikt om welzijn kankerpatiënten te verbeteren.

2865) Raoul JL et al; Hepatology 1997 Nov;26(5):1156-61;[PMID 9362356](#); Olie met jodium 131 is bij de behandeling van het hepatocellulair carcinoom zeker zo goed als TACE bij minder bijwerkingen.

2866) Harima Y et al; Int J Hyperthermia 2016 Jul 14:1-35 ; [PMID 27418208](#) ; bij patiënten met gevorderde baarmoederkanker lokaal vergroot hyperthermie de responskansen op chemoradiotherapie.

2867) Davison BJ en Degner LF ; Cancer Nurs 1997 Jun;20(3):187-96 ; [PMID 9190093](#) ; Empowerment verbeterde in deze RCT levenskwaliteit prostaat-kankerpatiënten.

2868) Banerjee B et al; Integr Cancer Ther 2007 Sep;6(3):242-50;[PMID 17761637](#) ; Yoga vermindert DNA-schade als bijwerking van bestraling.

2869) Kumar N et al; Indian J Palliat Care 2013 Sep;19(3):180-5 ; ;[PMID 24347909](#) ; Yoga vermindert stress en pijn bij borstkankerpatiënten.

2870) Siedentopf F et al; Geburtshilfe Frauenheild. 2013 Apr;73(4):311-317 ; [PMID 24771916](#) ; Yoga verbetert levenskwaliteit na operatie vanwege borstkanker.

2871) Ryu JS et al; Oral Oncol 2009 Aug;45(8):665-8 ; [PMID 19095492](#) ; NMES (=neuromusculaire elektrische stimulatie naast sliktraining bevordert herstel slikken bij patiënten behandeld voor keelkanker. Zie ook 2861.

2872) Meng ZQ et al ; World J Gastroenterol. 2010 Jan 7;16(1):104-11;[PMID 20039456](#). Acupunctuur heeft geen effect op voorkomen van een verlengde postoperatieve ileus.

2873) Arathuzik D ; Cancer Nurs 1994 Jun;17(3):207-14;[PMID 8055491](#) ; psychische ondersteuning vermindert bij kankerpatiënten pijn en verbetert het welbevinden.

2874) Belmonte R et al; Clin Rehabil 2012 Jul;26(7):607-18 ; [PMID 22172923](#) ; Elektrotherapie in een lage frequentie vermindert oedeem bij borstkanker niet.

2875) Gavronsky S et al ; Pain Manag Nurs 2012 Sep;13(3):150-6;[PMID 22929602](#) ; percutane elektrische zenuwprikkeling is op korte termijn wel, maar op langere termijn niet effectiever dan acupunctuur ter bestrijding van pijn.

2876) Muller SA et al ; Br J Surg 2012 Nov ; 99(11):1530-8;[PMID 22987303](#) ; koffie bevordert herstel stoelgang na een operatie wegens darmkanker.

2877) Chen X et al ; Zhongguo Zhen Jiu 2013 Aug;33(8):732-6; Acupunctuur maakt lagere doses anaesthetica mogelijk bij operatie wegens hypofysetumor.[PMID 24195218](#).

2878) Bitsch M et al ; J Urol 1990 Sep;144(3):635-6 ; [PMID 2201794](#) ; lage doses heparine tijdens operatie verminderen latere recidiefkans lokale blaaskanker niet.

2879) Javadzadeh Bolouri A et al; Iran j Cancer Prev. 2015 Oct;8(5):e4019;[PMID 266341134](#) : Propolis vermindert de bijwerking mucositis van radiotherapie.

2880) Wang X en You J ; Zhongguo zhong xi yi jie he za zhi 2015 Sep;35(9):1069-73;[PMID 26591361](#); vermoeidheid bij kanker is met Yigi Jianpi behandelbaar.

2881) Feize W et al ; Integr Cancer Ther 2016 Jul 18;[PMID 27431570](#) ;externe behandeling met een extract gaat maligne pleurale effusie deels tegen en vermindert de benauwdheid.

2882) Kong D et al; 2016 Jul 18:1-5 ; [PMID 27431576](#) ; OK-432 vermindert na operatie wegens borstkanker lymfoedeem.

2883) Yang Y et al ; 2015 Jan ;193(1):492-6 ; [PMID 25201573](#); OK-432 gaat bij borstreconstructie na borstkanker seromavorming tegen ; zie ook 2882 en de vele eerdere publikaties waarin Ok-432 aldaar bij die typen kanker nog veel belangrijkere therapeutische consequenties heeft.

2884) Yeh CH et al; J Altern Complement Med 2012 Apr;18(4):334-40 ; [PMID 22515794](#) ; Ooracupunctuur vermindert niet aantoonbaar misselijkheid en braken bij kinderen die chemo krijgen ; zie ook 1460 en 2786.

2885) Yoshino S et al; Eur J Cancer 2016 Aug 4 ; 65:164-171 ; [PMID 27501505](#) ; Lentinan verbetert bij teruggekeerde maagkanker therapeutisch resultaat maagkanker niet. Toch lijkt Lentinan los van chemo wel gunstig ; zie ook 1511,1534 en 1644.

2886) Mansouri P et al; Int J Community Based Nurs Midwifery;[PMID 27218109](#) ; aloë vera vermindert stomatitis in geval van chemo voor leukemie of lymfoom.

2887) Deng G et al ; J Thorac Cardiovasc Surg 2008 Dec;136(6):1464-9 ; [PMID 19114190](#) ; bij een thoracotomie wegens kanker blijkt acupunctuur geen extra pijnreductie te geven.

2888) Walker EM et al ; J Clin Oncol 2010 Feb 1;28(40):634-40;[PMID 20038728](#); acupunctuur naast tamoxifen bij borstkanker vermindert vasomotorische symptomen door dit middel.

2889) Roscoe JA et al; J Pain Symptom Manage 2010 Sep; 40(3):379-90 ; [PMID 20579837](#) : Acupressuurbanden plus ontspanningsoefeningen verminderen de ernst van misselijkheid bij chemo.

2890) Paur I et al; Clin Nutr 2016 Jun 30;pii:S0261-5614(16)30147 ; [PMID 27406859](#) ; Lycopen al dan niet met erbij selenium en omega-3-vetzuren doet bij patiënten met niet uitgezaaide prostaatkanker de PSA dalen. Met betrekking tot selenium en omega-3-vetzuren was er dus op korte termijn (3 weken maar) geen extra effect meetbaar.

2891) Yang CB et al; Di Yi Jun Yi Da XUE Xue Bao 2005 Oct;25(10):1268-9 ;[PMID 16234105](#) ; Jianpikangfu vermindert wel tumorvariabelen, maar verbeterde de respons op reguliere therapie in dit geval vanwege darmkanker, echter niet.

2892) Wong RK et al ; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2015 Jun 1;92(2):220-7 ; [PMID 25841622](#) ; Transcutane elektrostimulatie vermindert droogte keel na bestraling meer dan pilocarpine.

2893) Dibble SL et al; Oncol Nurs Forum 2000 Jan-Feb;27(1):41-7;[PMID 10660922](#) : Acupressuur op P6 en ST36 vermindert misselijkheid bij chemo.

2894) Ohno T et al; Clin Exp Gastroenterol 2011;4:\$.291-6;[PMID 22235173](#) : Rikkunshito gaat gewichtsverlies door cisplatin als bijwerking daarvan tegen.

2895) Shen J et al; Zhonghua wei Zhong Bing ji Jiu Yi Xue 2013 Dec;25(120):743-8;[PMID 24620386](#); Xuebijing bevordert na resectie deel lever vanwege kanker immunologisch herstel en doet de stoelgang eerder op gang komen.

2896) Moya P et al; Medicine (Baltimore) 2016 May;95(921):e3704 ; [PMID 27227930](#) ; Een immunostimulerend dieet met 20% minder calorieën voor operatie wegens darmkanker verminderde de kans op complicaties.

2897) Arbabi-Kalati F et al; Acta Med Iran 2013 Apr 6;51(3):157-62;[PMID 23605599](#) ; Laser vermindert droogte, pijn en mucositis samenhangend met chemo ; zie ook o.a. 1973.

2898) Javachandran S en Balaji N ; Indian J Palliat Care 2012 Sep;18(3):190-5;[PMID 23439942](#); Honing vermindert mucositis door bestraling ; zie ook o.a. 1545 en 1916.

2899) Jayalekshmi JL et al; Gulf J Oncolog 2016 Jan;19(20):30-7;[PMID 27050177](#) ; Bij keelkanker vermindert honing mucositis door bestraling. Zie vorige studie.

2900) Mofid B et al; Electron Physician 2016 Jun 25;8(6):2475-82;[PMID 27504161](#); Honing en Royal Jelly samen verminderen in vergelijking met honing vermoeidheid bij kanker.

2901) Wang J et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2014 Aug;34(8):947-51;[PMID 25223178](#) ; guilu erxian glue kataplasma verminderde niet significant het gebruik van antibiotica om bij myelosuppressie infecties te bestrijden ; op een TCM-schaal nam het aantal bijwerkingen van de chemo wel af.

2902) Chen WT et al; Nutr Res 2014 Jul;34(7):585-94;[PMID 25150117](#) ; MB-6 verbetert resultaat 5-FU bij vergevorderde darmkanker en vermindert de bijwerkingen van de chemo.

2903) Zhu XH et al; World J Gastroenterol 2012 Nov 14;18(42):614-7;[PMID 23155344](#) ; Omega-3-vetzuren emulsie vermindert complicaties levertransplantatie in verband met primaire leverkanker ; ook het verblijf in het ziekenhuis was korter.

2904) Elyasi S et al ; Phytother Res 2016 Aug 23 ;[PMID 27555604](#) ; Silymarin gaat in vergelijking met placebo mucositis door bestraling tegen.

2905) Lotzke D et al; Evid Based Complement Alternat Med 2016; [PMID 27019663](#) ; Iyengar-yoga , maar ook fysieke training verbeteren welbevinden borstkankerpatiënten die neoadjuvante chemo krijgen.

2906) Shapiro AC et al; Breast Cancer Res Treat 2016 Feb;155(3):501-12 ;[PMID 26868123](#) ; Hoge doses verminderen de bijwerkingen van aromataseremmers op spieren niet.

2907) Arruda MA et al; J Palliat Med 2016 Sep;19(9):943-8;[PMID 27529806](#) ; zowel poezie als muziek verminderen bij kanker pijn en depressie.

2908) Marttila t et al; Eur Urol 2016 aug;70(2):341-7;[PMID 27085624](#) ; BCG is effectiever in het voorkomen van blaaskankerrecidieven dan epirubicine.

2909) Kandeel W et al ; Arab J Urol 2015 Dec;13(4):233-7; [PMID 26609439](#) : Een halvering van een gebruikelijke dosering BCG geeft in geval van blaaskanker minder bijwerkingen, terwijl de effectiviteit gelijk is.

2910) Chung MK et al; Otolaryngol Head Neck surg 2016 Sep;155(3):423-30;[PMID 27048670](#) ; De combinatie van C/E vermindert de reductie op de speekselproductie door bestraling wegens keelkanker.

2911) Zeng X et al; Zhonghua Liu Za Zhi 2015 Nov;37(11):868-72;[PMID 26887521](#) ; Extra foliumzuur en B12 verminderen bijwerkingen pemetrexed niet, noch werkt pemetrexed beter.

2912) Song TT et al; Chin J Integr Med 2007 Jun;13(2):115-9; PMID17609909 ; Baoshen vermindert nierebeschadiging door chemo.

2913) McQuade J et al ; Psychooncology 2016 Aug 22;[PMID 27548839](#) ; Qigong/Tai chi verbetert slaap tijdens radiotherapie voor prostaatkanker en vermindert de vermoeidheid dan.

2914) Huang SM et al; Eur J Oncol Nurs 2016 Apr;21:257-65 ; [PMID 26614591](#) ; Qigong verbetert bij borstkankerpatiënten die chemo krijgen de levenskwaliteit.

2915) Haga AA et al; Infect Disord Drug Targets 2015 ;15(1):64-71;[PMID 25809628](#) : Zwarte komijnzaadolie (Nigella sativa) vermindert de hepatotoxiciteit van methotrexaat bij ALL en verbetert de overleving.

2916) Zhang PY et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2011 Aug;31(8):1066-9;[PMID 21910336](#) ; Xunxi-1 blijkt bij baarmoederhalskanker in een vroegstadium niet alleen de papillomaviruspositiviteit te verlagen, maar ook naast radiotherapie in vergelijking met alleen radiotherapie metastasering te remmen en de ziektevrige overleving extra te verbeteren.

2917) Lin G et al; J Tradit Chin Med 2013 Aug;33(4):433-8 ;TCM naast Westerse therapie in vergelijking met westerse therapie alleen laat na 1 jaar 42,8 versus 18,3% in leven ; een geweldig resultaat voor TCM.

2918) Arsian M en Ozdemir L ; Clin J Oncol Nurs 2015 Oct;19(5):E92-7;[PMID 26414587](#) ; Gember verminderde ook in dit onderzoek misselijkheid en braken door chemo.

2919) Wyatt GK et al; J Pain Symptom Manage 2016 jun;51(6):1046-54; [PMID 26891611](#) ; Saw palmetto verbetert het resultaat van radiotherapie bij prostaatkanker.

2920) Ma HW et al; Sichuan Da Xue Xue Bao Yi Xue Ban 2015 Nov;46(6):940-3 ; [PMID 26867333](#) ; Venkelthee bevordert stoelgang na gynaecologische kankeroperatie.

2921) Hamilton-Reeves JM et al; Eur Urol 2016 Mar;69(3):389-92 ;[PMID 26654125](#) ; Immunonutrition (visolie o.a.) vermindert na cystectomie vanwege kanker de kans op complicaties : met name de infecties nemen af.

2922) James EL et al ; BMC Cancer 2015 Oct 15;15:710;[PMID 26471791](#) ; Extra groenten en trainen gaat bij borstkankerpatiënten samen met een verbetering van de fysieke mogelijkheden.

2923) De Groot S et al ; BMC Cancer 2015 Oct 5;15:652:: [PMID 26438237](#) ; kortdurend vasten vermindert de bijwerkingen van neoadjuvante chemo bij borstksanker.

2924) Kim JE et al ; Surg Endosc 2015 Dec;29(12):3795-802 ;[PMID 26335078](#) ;Magnesium verlaagt de dosering van de benodigde anaesthetica om endoscopisch een maagkanker te verwijderen.

2925) Lyon D et al ; Springerplus 2015 Jul 23;4:369;[PMID 26435889](#) ; Microstroompjes (CES = Craniale Electro Stimulatie) verminderen bij vrouwen met borstkanker die chemo krijgen , angst, depressie en vermoeidheid niet.

2926) Yun G et al; Hua Xi Kou Qiang Yi Xue Za Zhi 2016 Feb;34(1):37-40 ; [PMID 27266196](#) : Kou Yan Qing Ke Li vertraagt ontstaan bestralingsmucositis en vermindert de ernst ervan.

2927) Dolan LB et al; Support Care Cancer 2016 Jan; 24(1):119-27 ; [PMID 25957010](#) :interval en continue aerobe training verbeteren conditie borstkankerpatiënten evenveel.

2928) Zheng XT en Lin LZ ;Zhongguo Zhong X Yi Jie He Za Zhi 2016 Feb;36(2):155-9; [PMID 27078989](#) ; Yiqi Chutan verhoogt regressiekans met chemo bij NSCLC (longkanker).

2929) Okada K et al; Hepatogastroenterology 2015 Mar-Apr;62(138):466-71;[PMID 25916084](#) ;Daikenchuto vermindert kans op paralytische ileus na pancreaticoduodenectomie.

2930) Dai XB et al; Zhongguo Zhong Xi Yi He Za Zhi 2016 Feb;36(2):149-54;[PMID 27078988](#) : Shengma Biejia met CAG-programma vermindert de bijwerkingen van chemo bij AML, zodanig dat ook de transfusiebehoefte lager wordt.

2931)Kong M et al ; Evid Based Complement Alternat Med 2016;2016 :9481413 ;[PMID 27066103](#) ; Jaungo lokaal vermindert stralingsdermatitis ingeval van bestralen wegens borstkanker.

2932) Ye X et al; J Oain Symptom Manage 2016 Jun;51(6):979-86 ;[PMID 26921496](#) ; Shuangbai San vermindert bij uitwendig gebruik milde pijn bij kanker.

2933)Wang QZ et al; Zhongguo Zhong Xi Yio Jie He Za Zhi ; 2015 Nov;35(11):1307-12; Astragalus en Jiaozhen bevorderen herstel darmfunctie na operatie wegens darmkanker.

2934) Liu QJ et al ; Zhongguo Zhong Xio Yi Jie He Za Zhi 2015 Nov;35(11):1302-6 ; Huikangling gaat metastasering bij het schildklier carcinoom tegen.

2935)Huang JS et al; J Chemother 2015 Aug;27(4):235=40 ; [PMID 25800685](#) ; Intraveneuze glutamine vermindert neuropathie door cisplatin.

2936) Solanki SL ; Korean J Anesthesiol 2016 Jun;69(3):234-8; [PMID 27274367](#); acupressuur vermindert hoesten als bijwerking van fentanyl.

2937) Yao C et al; Curr Oncol 2016 Feb;23(1):e27-34;[PMID 26966410](#) ; warme acupunctuur vermindert borstkanker gerelateerd oedeem.

2938) Greenlee h et al; Breast Cancer Res Treat 2016 Apr;156(3):453-64 ; [PMID 27013473](#) ; electroacupunctuur gaat neuropathie door taxol niet tegen.

2939)Ghalayani P et al ; Asia Pac J Clin Oncol 2014 Oct 28; [PMID 25347930](#) ; zoethout beschermt even goed tegen mucositis als prednison bij de bestraling van keelkanker.

2940)Saleh J et al; Photomed Laser Surg 2014 Oct;32(10):546-52 ; [PMID 25302460](#) : een laag gedoseerde laser verbetert speekselsecretie bij xerostomie niet.

2941)Silva GB et al; Lasers Med Sci 2015 Jan;30(1):117-26;[PMID 25037968](#) ; Laser vermindert chemotherapie geïnduceerde mucositis in de mond bij patiënten die een stamceltransplantatie hebben gehad.

2942)Mourques C et al; Eur J Oncol Nurs 2014 Oct;18(5):505-11 ; [PMID 24882370](#) ; Spa bevordert herstel borstkankerpatiënten na behandeling.

2943)Ansari M et al; Iran j Med Sci 2013 Dec;38(4):293-300 ; [PMID 24293782](#) ; Hennazalf werkzamer bij wonden door bestraling dan 1 procent hydrocortison.

2944)Nekuzad N et al; Iran J Pharm Res 2012 Fall;11(4):1065-71; [PMID 24250538](#) ; Seamolie vermindert phlebitis door chemo.

2945) Oton-Leite AF ; Spec Care Dentist 2013 Nov-Dec;33(60):294-300 ;[PMID 24164228](#) ; Laser vermindert bij bestraling wegens keelkanker de complicaties.

2946)Sanaati F et al; Asian Pac J Cancer Prev 2016;17(8):4125-9;[PMID 27644672](#) ; Gember verminderde ook in dit onderzoek in vergelijking met placebo de misselijkheid.

2947)Luo Y et al; Evid Based Complement Alternat Med 2016 ;2016:8692343 ; [PMID 27375766](#) ; Kanhgfoxin gaat mucositis in mondholte en darm tijdens chemo in vergelijking met placebo tegen.

2948)Antunes HS et al ; Radiother oncol 2013 Nov;109(2):297-302 ;[PMID 24044799](#) ; laser gaat bij radiochemotherapie wegens keelkanker mucositis tegen. Zie ook oa 1400 en 1523.

2949) Bertoglio JC et al; Future Oncol 2013 Nov;9(11):1727-32 ; [PMID 24156332](#).: Samital, een combinatie van kruiden vermindert mucositis door chemo.

2950)Yahya S et al ; Br J Radiol 2013 Nov 86(1031):20130457 ; [PMID 23995876](#) : meer vezels : beter ontledigen : precieze radiotherapie vanwege prostaatkanker.

2951)Ben-David MA et al ; Isr Med Assoc J. 2016 Mar-Apr;18(3-4):188-92 ; Melatonine-emulsie vermindert in vergelijking met placebo bestralingsdermatitis.

2952)Al-Akoum M et al; Menopause 2009 Mar-Apr;16(2):307-14 ; [PMID 19194342](#) ; Hypericum vermindert bij vrouwen die door/tijdens de borstkankerbehandeling menopauzale klachten ; Hypericum bevordert wel de afbraak van irinotecan, maar remt ook de uitsluiting ervan door kankercellen ; overigens wordt irinotecan bij borstkanker niet gebruikt.

2953)Kapoor N et al; Integr Cancer Ther 2016 Jun 1 ; [PMID 27252077](#). Improved Atta gaat bij kankerpatienten cachexie tegen.

2954)Rooney SM et al; Anesth Analg 1983 Nov ; 62(11):1010-2 ; [PMID 613795](#) ; Transcutaan stimuleren van zenuwen vermindert pijn na thoracotomie in verband met een maligniteit.

2955)Nielsen OS et al; Acta Oncol. 1987;26(2):101-4 ; [PMID 2955799](#) ; Orgoteine vermindert bij bestraling in verband met blaaskanker de bijwerkingen van bestraling niet ; zie ook 983 : bij darmkanker doet orgoteine dat wel!

2956)Seguin P et al; Nutr Cancer 2016;68(3):464-72; [PMID 27007018](#) ; Immunonutrition (omega-3-, arginine etc) verbetert het postklinische beloop na operatie wegens primaire leverkanker niet.

2957)van Barneveld KW et al; Crit Care Med 2016 Jun;44(6):e353-61 ;[PMID 26937858](#) ; enetrale voeding na operatie in vergelijking met parenterale bevordert herstel na operatie wegens rectumkanker.

2958)Tabrizi FM et al ; Psychooncology 2016 Sep; 25(9):1057-63; [PMID 27302306](#) ; Expressieve discussies verminderen eenzaamheid bij kankerpatienten, vergroten hoop en verbeteren de levenskwaliteit.

2959)Bardellini E et al; Int J Dent Hyg Nov ; 14(4):314-319 ; ; [PMID 27160933](#) ; fluoride-tandpasta met spekselenzymen, essentiële oliën, eiwit en colostrum gaat in vergelijking met alleen fluoride-tandpasta mucositis samenhangend met chemo tegen.

2960)Bosco G et al; Anticancer Res 2014 Jun;34(6): 2899-906 ; Hyperbarische zuurstof voor een pancreaticoduodenectomie vermindert de kans op complicaties ;[PMID 24922652](#).

2961)Matourypour P et al; Iran J Nurs Midwifery Res. 2016 May-Jun;21(3):255-60; [PMID 27186202](#) : Therapeutisch aanraken vermindert braken als gevolg van chemo.

2962)Lengacher CA et al ; J Clin Oncol 2016 Aug 20;34(24):2827-34 ; [PMID 27247219](#) ; Mindfulness vermindert bijborstkankerpatienten vermoeidheid, angst etc.

2963)Krebbber AM et al ; Ann Oncol 2016 Sep;27(9):1754-60;[PMID 27287209](#) ; Stepped care verbetert welzijn bij kankerpatienten meer dan gebruikelijke verzorging.

2964)Wu HX et al; Neuropsychiatr Dis Treat 2016 May 2;12:1055-60 ;[PMID 27194911](#) ; Psychologische interventie verbetert bij schildklierkankerpatienten de levenskwaliteit.

2965)Johns SA et al;Support Care cancer 2016 oct;24(10):4085-96 ;[PMID 27189614](#) ; mindfulness is beter ter verbetering van de levenskwaliteit bij borst-/darmkankerpatienten dan psychoeducatie.

2966)Anulka Aweto H et al; Nig Q J Hosp Med. 2015 Jul-Sep;25(3):177-83; [PMID 27295811](#) ; Aerobe training plus strekoefeningen verbetert cardiopulmonale conditie bij borstkankerpatienten.

2967)Ferguson RJ et al; Cancer 2016 Jun 1;122(11):1782-91 ; [PMID 27135464](#) ; Cognitieve gedragstherapie verbetert welbevinden kankerpatienten.

2968)Dowlatabadi MM et al ; Electron Physician 2016 Mar 25; 8(3):2175-80 ; [PMID 27123227](#) ; Psychotherapie verbetert welbevinden borstkankerpatienten.

2969)Zamaniyan S et al ; Iran J Med Sci 2016 Mar;41(2):140-4 ; Spirituele therapie verbetert bij borstkankerpatienten de levenskwaliteit ; [PMID 26989285](#).

2970)Ng CG et al ; J Palliat Med 2016 Sep; 19(9):917-24 ; [PMID 27110900](#) ; Gerichte ademhaling vermindert bij kankerpatienten moedeloosheid.

2971)Safarabadi –Farahani A et al ; J Pediatr Nurs 2016 Jul-Aug;31(4):e262-70; [PMID 26860879](#) ; Psychosociale interventie bij kinderen die kanker hebben gehad verbetert hun levenskwaliteit.

2972)Zhang JY et al; Psychol Health Med 2017 Jan;22(1):94-109 ;[PMID 26853191](#) ; Ook bij progressieve borstkanker verbetert mindfulness het welbevinden.

2973)Beheshtipour N et al; Int J Community Based Nurs Midwifery 2016 Jan;4(1):90-7;[PMID 26793734](#) ; spirituele educatie vermindert burnout bij kinderen die kanker hebben gehad.

2974)Roveha E et al; Integr Cancer Ther 2016 jun 1 ;[PMID 27252076](#) ; trainen verbetert slaap bij overlevenden van borstkanker.

2975)Courneya KS et al; Cancer Epidemiol Biomarkers Prev 2016 Jun;25(6):969-77 ; [PMID 27197271](#) ; trainen door darmkankerpatienten verbetert hun welbevinden.

2976)Buchan J et al; Med Sci Sports Exerc. 2016 Oct;48(10):1866-74 ;[PMID 27187092](#) : grotere fysieke activiteit verbetert conditie, kwaliteit van leven, maar vermindert niet borstkanker gerelateerd oedeem.

2977)Lahart IM et al; BMC Cancer 2016 Mar 17;16:234 ; [PMID 26988367](#) ; Grotere fysieke activiteit thuis verbetert bij borstkankerpatienten het welbevinden.

2978)Ho RT et al; J Pain Symptom Manage. 2016 May;51(5):824-31;[PMID 26975625](#) ; Dansen vermindert stress en pijn samenhangend met radiotherapie.

2979)Ligibel JA et al ;Cancer 2016 Apr 15;122(8):1169-77 ;[PMID 26872302](#) ; Extra fysieke training verbetert bij vrouwen met vergevorderde, uitgezaaide borstkanker itt bij vrouwen met een 'early stage' borstkanker de fysieke situatie niet.

2980)Zhou B et al; Radiology 2016 Aug;280(2):630-9;[PMID 26885681](#); Ginsenoside Rg3 verlengt leven bij vergevorderde primaire leverkanker met TACE in vergelijking met TACE alleen ; zie ook 867, 1023, 1281, 1535, 1975, 2316, en 2714.

2981)Abdulrhman MA et al; Complement Ther Med 2016 Apr;25:98-103 ; [PMID 27062956](#); 2,5 gram honing per kg lichaamsgewicht 2 keer per week vermindert bij kinderen met ALL-IN het ziekenhuis het aantal koortsperiodes en de ligduur aldaar.

2982)Birgegard G et al; Pharmacotherapy 2016 Apr;36(4):402-14;[PMID 26927900](#) ; ijzerisomaltoside en ijzersulfaat zijn intraveneus even goed om bij kankerpatienten anemie te bestrijden ; de ijzer isomaltoside verminderde bovendien in vergelijking met het sulfaat de vermoeidheid.

2983)Ben-David MA et al; Isr Med Assoc J 2016 Mar-Apr;18(3-4):188-92 ; [PMID 27228641](#) ; melatonine lokaal vermindert stralingsdermatitis bij patienten met borstkanker.

2984)Lin JX et al; Eur J Oncol Nurs 2015 Apr;19(2):136-41 ;[PMID 25465773](#) ; Smectiet plus jodium vermindert mucositis mond samenhangend met chemo.

2985)Krebs B et al; Coll Antropol 2016 Apr;40(1):35-40;[PMID 27301235](#) ; Pre- noch synbioticum preoperatief hadden invloed op ligduur, aantal complicaties etc. vanwege operatie aan darmkanker.

2986)Imamura H et al; Ann Surg Oncol Sep;23(9):2928-35 ;[PMID 27084538](#) ; elementaire suppletie gaat gewichtsverlies vanwege maagkankeroperatie tegen.

2987)Schmitt J et al; Physiol Rep 2016 Feb;4(3);[PMID 26869680](#) ; hoge intensiteit interval training verbetert bij borstkankerpatienten de conditie net zoveel als wat minder intensief sporten, maar vergt minder tijd.

2988)Zhang L et al; Lymphat Res Biol 2016 Jun;14(2):104-8;[PMID 26824722](#) ; : trainen plus manuele lymfklierdrainage gaat oedeem bovenarm bij borstkanker patienten tegen.

2989)Capozzi LC et al; Cancer 2016 Apr 15;122(8):1185-200 ; [PMID 26828426](#): Trainen verbetert ook welbevinden bij keelkanker. 2990)Bok SK et al; Lymphat Res Biol 2016 Mar;14(1):18-24;[PMID 26824517](#) ; PRE : progressive resistance exercise helpt om oedeem gerelateerd aan borstkanker te verminderen ; de spiermassa neemt toe.

2991)Rabin C et al; J Adolesc Young Adult Oncol. 2016 Mar;5(1):41-7; [PMID 26812450](#) ; de combinatie van mediteren en trainen verbetert het welbevinden bij jonge kankerpatienten.

2992)Liu X et al ; Acupunct Med. 2015 Aug;33(4):270-6 ; [PMID 25926298](#) ; acupunctuur vermindert anaesthesie-behoefte.

2993)Vidal A et al ; Int J Urol. 2016 Dec;23(12);992-999 ;[PMID 27770454](#) ; totale parenterale voeding bij custectomie wegens blaaskanker verbetert de uitkomst niet ; dit zien we eigenlijk steeds ; wat wel nuttig is : eerder enterale voeding / immunonutrition.

2994)Zupanec S et al; Cancer Nurs 2016 Dec 5;[PMID 27922922](#) ; Ontspanningsoefeningen bevorderen bij kankerpatientjes de slaap slechts niet-significant ; het betrof slechts 20 versus 20 patienten.

2995)Sun FK et al; Cancer Nurs 2016 ; Dec 5 : spierontspanning vermindert depressie bij borstkankerpatienten.

2996)Kurdi MS en Muthukalai SP ; Indian J Palliat Care 2016 Jul-Sep;22(3):295-300;melatonine bevordert ook de slaap bij kankerpatienten met slaapproblemen.

2997)Wun P et al ; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi 1998 Sep; 20(5);391-3 ;[PMID 10921042](#) ;Lipiodol met ethanol verbetert naast TACE het beloop van een primair levercarcinoom duidelijk in vergelijking met TACE alleen.

2998)Nilsson L et al; J Neurosurg Anesthesiol 2015 Jan;27(1):42-50 ; [PMID 24978062](#) ; Acupressuur op P6 vermindert misselijkheid en braken bij chemo.

2999)Xu M et al ; J Neurosurg Anaesthesiol. 2012 Oct;24(4):312-6 ; [PMID 22732720](#) ;Ook in dit onderzoek vermindert stimulatie van P6 misselijkheid en braken bij chemo.

3000)Cornette T et al ; Eur J Phys Rehabil Med 2016 Apr'52(2):223-32 ;[PMID 25986222](#) ; Thuis trainen verbetert de conditie tijdens chemo ; in dit onderzoek was er op lange termijn (meer dan 27 weken) geen verschil meer.

3001)Jahr S et al; J Rehabil Med 2008 Aug; 40(8):645-50;[PMID 19020698](#);laag-frequente electrostatische velden verminderen oedeem bij borstkanker en de daarmee samenhangende pijn.

3002)Baumann FT et al; Support Care Cancer 2016 Dec 9 ; [PMID 27942857](#) ;Individueel oefenen met advies bestrijdt vermoeidheid bij borstkankerpatienten effectiever dan een algemeen trainingsprogramma.

3003)De Ruyter MA et al; Eur J Cancer 2016 Sep;64:62-73 ;PMID27343714 ; Neurofeedback helpt niet om bij kinderen die een hersentumor hebben gehad, het cognitief functioneren te verbeteren.

3004)Du N et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2016 dec 20;19(12):821-826;[PMID 27978867](#) ; Medium triglyceriden in de voeding ipv gewone triglyceriden bevordert het herstel na operatie voor longkanker ; de ligduur is aantoonbaar korter.

3005)Melgaard D ; Physiother Theory Pract 2016 Aug;32(6):446-51 ;[PMID 27260219](#) ; Kinesio Textape is eenvoudiger dan een gewone bandage voor oedeem bij borstkanker, maar geeft ook de beste levenskwaliteit.

3006)Kye BH et al ; Medicine (Baltimore). 2016 May;95(18):e3611 ; [PMID 27149496](#) ; Wanneer na operatie voor darmkanker een stoma wordt opgeheven, verbetert biofeedback de anorectale functie

3007)Schneider G et al; Z Psychosom Med Psychother 2016 Dec ;62(4):336-352; [PMID 27924697](#) ; Psychooncologische interventie bij kankerpatienten had in een opzet van 25 versus 26 geen effect op het welbevinden ; de onderzoeksgroep was sowieso te klein.

3008)Prada PJ et al; Brachytherapy 2009 Apr-Jun;8(2):210-7 ;[PMID 19213607](#) ; Hyaluronzuur injecteren in het voorste perirectale vet vermindert mucositis door brachytherapie prostaat.

3009)Manzanares Campillo MD et al; Cir Cir. 2016 Dec 9.pii S0009-7411(16)30110-4;[PMID 27955850](#) ;immunonutrition vermindert infectiekans bij operatie voor darmkanker ; de infecties die optreden zijn ook minder ernstig.

3010)Grob CS et al; Arch Gen Psychiatry 2011 jan;68(1):71-8;[PMID 20819978](#) ; Psilocybine vermindert angst bij patienten met vergevorderde kanker ; verder onderzoek is gewenst.

3011)Sencer SF et al; Bone Marrow Transplant 2012 Nov;47(11):1409-14;[PMID 22504933](#) ; Traumeel-S gaat mucositis bij kinderen, die een stamceltransplantatie krijgen niet tegen.

3012)Rubio I et al; JPEN 2013 Sep;37(50):623-30 ;Glutamine oraal vermindert de bijwerkingen van bestraling van het borstgebied in verband met kanker. [PMID 23389298](#).

3013)Dion LJ et al; Complement Ther Clin Pract 2016 May;23:82-7;[PMID 25986296](#) ; massage alleen dan wel massage plus meditatie verminderde beide stress bij borstreconstructie ; meditatie voegde evenwel niet iets aantoonbaars toe.

3014)Furzer BJ et al; Support Care Cancer 2016 Apr ; 24(4):1697-707 ; [PMID 26423617](#) ; trainen van hematologiepatienten vermindert hun kanker gerelateerde moeheid aantoonbaar.

3015)Ferreira B et al; Support Care Cancer 2016 Mar;24(3):1035-42 ; [PMID 26248655](#) ; Laser gaat in lage doses mucositis bij een stamceltransplantatie tegen. iets wat al vaker gevonden is.

3016)Marshall-McKenna R et al; Support Care Cancer 2016 apr;24(4):1821-9;[PMID 26446702](#) ; Een koud kussen bevordert inslapen bij borstkankerpatienten met slaapproblemen.

3017)Cote M et al; Ann Otol Rhinol Laryngol. 2016 Apr;125(4):317-24;[PMID 26503964](#) ; Cannabis naast radiotherapie bij keelkanker verbeterde de kwaliteit van leven niet aantoonbaar.

3018)Hvid T et al; Cancer Causes Control. 2016 Feb;27(2):165-74;[PMID 26573844](#) ; Trainen door prostaatkankerpatienten verlengt de verdubbelingstijd van de PSA!!!!

3019)Johns SA et al; J Cancer Surviv 2016 Jun;10(3):437-48 ; [PMID 26586494](#) ; Mindfulness verbetert bij darmkankerpatienten levenskwaliteit.

3020)Hagstrom AD et al; Eur J Cancer Care(Engl). 2016 Sep;25(5):784-94;[PMID 26593858](#) ; weerstandstraining vermindert vermoeidheid bij borstkanker en verbetert de levenskwaliteit.

3021)Uth J et al; Eur J Appl Physiol 2016 Mar;116(3):471-80; [PMID 26620651](#) ; Voetballen houdt bij mannen die hormonale therapie voor prostaatkanker krijgen, de botkwaliteit meer in stand.

3022)DuHamel K et al; J Cancer Surviv 2016 Jun;10(3):553-63 ; [PMID 26667358](#) ; Psychoeducatie bij vrouwen met darm- of anale kanker verbetert hun (sexueel) welzijn.

3023)Schwenk M et al; Gerontology 2015;62(5):553-63 ; [PMID 26678611](#) ; Met een sensor evenwichtstraining doen in geval van neuropathie verbetert bij kankerpatienten de bewegingsmogelijkheden.

3024)Van Vulpen JK et al; Med Sci Sports Exerc 2016 May;48(5):767-75;[PMID 26694846](#) ; Bewegen tijdens behandeling van een darmkanker vermindert de vermoeidheid na 18 en ook na 36 weken.

3025)Savard J et al ; Sleep 2016 Apr 1;39(4):813-23;[PMID 26715229](#) ; Cognitieve therapie vermindert bij borstkanker slaapklachten ; ook op langere termijn.

3026)Winters-Stone KM et al; J Cancer Surviv 2016 Aug;10(4):633-44;[PMID 26715587](#) ; Ook juist samen met de partner sporten verbetert conditie prostaatkankerpatienten.

3027)Sabel M et al; Disabil Rehabil 2016 Oct;38(21):2073-84 ;[PMID 26728453](#) ; Videogames bevorderen hersenherstel bij kinderen die een hersentumor gehad hebben.

3028)DAmholdt MF et al ; Psychooncology 2016 Nov;25(11):1293-1300 ; [PMID 26763774](#) ; Cognitieve training van borstkankerpatienten via het web leidde tot een verbetering van het verbaal leren en van het werkgeheugen ; gevoelsmatig was er geen sprake van een beter leren.

3029)Cho OH et al; Nurs Health Sci 2006 Sep; 8(3):140-6 ; [PMID 16911173](#) ; De combinatie psychologische ondersteuning, oefenen en 'peer support' bevorderde het herstel van het schoudergewricht bij borstkankerpatienten en verbeterde de levenskwaliteit.

3030)Gurdal SO et al; Lymphat Res Biol 2012 Sep;10(3):129-35;[PMID 22984910](#); intermitterende pneumatische compressie is ter behandeling vanwege oedeem bij borstkanker even effectief als manuele drainage.

3031)Aronson WJ et al; Cancer Prev Res (Phila). 2011 Dec;4(12):2062-71 ; [PMID 22027686](#) ; minder vet en visolie erbij leidt in prostaatkankers tot een lagere delingsactiviteit.

3032)Bertram LA et al; Cancer Causes Control. 2011 Mar;22(3):427-35 ; [PMID 21184262](#) ; fysieke activiteit na behandeling verbeterde bij borstkankerpatienten de overleving aanzienlijk ; dit pas een jaar later had geen duidelijk effect!!

3033)Battaglini CL et al; Braz J Med Biol Res 2008 Aug;41(8):709-15 ; [PMID 18797706](#) ; trainen tijdens behandeling verbetert conditie en gaat ongunstige veranderingen in de lichaamssamenstelling tegen.

3034)Qazilbash MH et al; Biol Blood Marrow Transplant 2008 Dec;14(12):1401-7;[PMID 19041063](#) ; Vitamine C plus arsenicumtrioxide verbeteren respons van melphalan bij een beenmergtransplantatie bij myeloma patienten niet.

3035)Okamura K et al; Biomed Pharmacother 1989 ; 43(3):177-81;[PMID 2528386](#) ; zowel OK-432 als sizofuran vertragen op z'n minst recidief van baarmoederhalskanker.

3036)Beard C et al; Cancer 2011 Jan 1;117(1):96-102 ;[PMID 20803609](#) ; Reiki verbetert welbevinden van mannen die voor prostaatkanker worden behandeld niet. Idem oin dit onderzoek voor ontspanningstherapie.

3037)Khanal B et al; Int J Oral Maxillofac Surg 2010 Dec;39(12):1181-5;[PMID 20832243](#) ;Honing blijkt mucositis van de keel door bestraling in belangrijke mate te voorkomen. Zie bijvoorbeeld ook 1951.

3038)Mokhtar GM et al; J Pediatr Hematol Oncol 2010 Nov;32(8):594-600 ;[PMID 20921909](#) ; glutaminezuur IV gaat bij kinderen met kanker neurotoxiciteit door vincristine tegen in vergelijking met placebo.

3039)Shoma A et al; Curr Clin Pharmacol 2010 Nov;5(4):251-6;[PMID 20925642](#) ; in dit onderzoek vermindert honing verbrandingsverschijnselen vanwege bestraling voor borstkanker.

3040)Wolf SL et al ; J Clin Oncol 2010 Dec 10;28(35):5182-7 ; [PMID 21060036](#) ; een ureum/melkzuur mengsel is lokaal niet geschikt om het hand-voet-syndroom bij gebruik van Xeloda te verminderen ; het is bekend overigens dat ureumzalf wel werkt.

3041)Duran M et al; Br J Clin Pharmacol 2210 Nov;70(5):655-63;PMID21039759 ; Cannabis gaat ook in dit onderzoek misselijkheid en braken bij chemo tegen.

3042)Klek S et al; Clin Nutr 2011 Jun;30(3):282-8; [PMID 21074910](#) ; Enterale immunonutrition verbetert klinisch beloop bij kankerpatienten na operatie.

3043)Hervik J en Mjaland O ; Int J Womens Health 2010 Sep 28;2:319-25 ; [PMID 21151679](#) ; Acupunctuur vermindert bijwerkingen aromataseremmers ; ook op langere termijn!

3044)Castro-Sanchez AM et al; Med Clin (Barc). 2011 jul 23;137(5):204-7; [PMID 21145085](#) ; manuele lymfklierdrainage plus een stretch-band gaan oedeem bij borstkanker tegen en verbetert de levenskwaliteit.

3045)Lai TK et al; Complement Ther Clin Pract 2011 Feb;2011 Feb;17(1):37-43 ; [PMID 21168113](#); Aroma-massage gaat constipatie bij kankerpatienten tegen.

3046)Grothey A et al; J Clin Oncol 2011 Feb 1;29(4):421-7 ; [PMID 2118938](#); IV calcium en magnesium verminderen neurotoxiciteit van oxaliplatin.

3047)Trabal J et al; Nutr Hosp 2010 Sep-Oct;25(5):736-40; [PMID 21336429](#) ;EPA gaat gewichtsverlies bij chemo tegen en lijkt bijwerkingen chemo te verminderen.

3048)Garland E et al; J Clin Oncol 2015 ;[PMID 28148100](#) ; Mindfulness bij obese kankerpatienten helpt afvallen en verbetert welbevinden.

3049)Usami M et al; JPEN 2011 May;35(3):317-28;[PMID 21527594](#) ; bij patienten met primaire leverkanker verminderde synbiotische behandeling de kans op infectie bij operatie.

3050)Robson V et al; Br J Oral Maxillofac Surg 2012 Jun;50(4):321-7 ; [PMID 21831489](#) ; Honing helpt infecties tegengaan en bekort ligduur in ziekenhuis.

3051)Klek S et al; Clin Nutr. 2011 Dec;30(6):708-13;[PMID 21820770](#) ; in dit onderzoek maakte parenterale/enterale al dan niet immunonutrition qua kans op complicaties uit bij slecht gevoede geopereerde kankerpatienten; overal oa onderzoek ook van Klek laat zien dat enteraal en immunonutrition aan te bevelen zijn.

3052)Weinrich SP en Weinrich MC ; Appl Nurs Res Nov;3(4):140-145 ; [PMID 2252400](#) ;Massage vermindert pijn bij mannelijke kankerpatienten significant ; bij de vrouwen was er een niet significant gunstig effect.

3053)Gungorduk K et al; Am J Obstet gynecol 2017 Feb;216(2):145.e1-1\$45.e7 ;[PMID 27780709](#) ; koffie brengt de stoelgang sneller op gang na verwijdering baarmoeder wegens kanker.

3054)Bendel R et al; Onkologie 1989 Jun;12 Suppl 3:32-8 ;[PMID 2481832](#) ; Esberitox bevordert herstel Hb na chemoradiatie ; de kans op infectieuze complicaties vermindert het echter niet!

3055)MB McIlmurray en Turkie W; Br Med J (Clin Res Ed) 1987 May 16;294(6582):1260;[PMID 3036291](#) ;Extra gammalinoleenzuur: 3 gram per dag naast een multi gaf bij patienten met uitgezaaide darmkanker in vergelijking met de multi geen significante levensverlenging ; het betrof echter een kleine studie ; iets van 25 versus 25.

3056)Bendel R et al; Strahlenther. Onkol. 1988 May;164(5):278-83 ;[PMID 3131904](#) ; Ook in dit onderzoek (zie ook 3054) beschermde Esberitox niet tegen infecties samenhangend met radiotherapie 50 dagen lang.

3057)Suto T et al; Cancer Chemother Pharmacol. 1994;33 Suppl:S145-8;[PMID 8137477](#) ; Ethanolinjectie verbetert overleving bij het HCC ; hier in dit geval voegden OK-432, lentinan noch PSK iets aan toe.

3058)Yoshikawa M et al; Cancer Chemother Pharmacol 1994;33 Suppl:S149-52 ; [PMID 8137478](#) ; Lipiodol verbetert resultaat met 4'-epidoxorubicine bij de behandeling van porimaire leverkanker. De overleving was slechts niet significant beter.

3059)Sun GL et al ;Chin Med j (Engl) 1993 Oct;106(10):743-8; [PMID 8033606](#) ;RA om en om met chemo als extra adjuvans bij promyelocytenleukemie verbetert overleving extra in vergelijking met de de twee afzonderlijk.

3060)Dixon J ; Nurs Res 1984 Nov-Dec;33(6):330-5;[PMID 6387632](#) : Relaxatie remt bij kankerpatienten optreden cachexie.

3061)Johansson K et al; Lymphology 1998 Jun;31(2):56-64;[PMID 9664269](#); Manuele lymfklierdrainage bij borstkankerpatienten is even effectief als regelmatige pneumatische compressie van het oedeem.

3062)Box RC et al : Breast Cancer Res Treat 2002 Sep;75(1):51-64;[PMID 12500934](#) ; Lymfoedeem is goed vroeg detecteerbaar bij borstkanker en fysiotherapie is dan zinvol : actief optreden dus.

3063)Kim JW et al; Am J Clin Oncol 1996 Oct;19(5):442-4;[PMID 8823470](#) ; 13-cis-retinoïnezuur verbetert behandelingsresultaat chemo bij cervixcarcinoom niet.

3064)Taylor AG et al; J Altern Complement Med 2003 Feb;9(1):77-89;[PMID 12676037](#); Vibratie, maar meer nog Zweedse massage vermindert pijn bij kankerpatienten postoperatief.

3065)Fernandez-Lao C et al; Eur J Cancer Care (Engl) 2012 Mar;21(2):233-41;[PMID 22060159](#); massage verbetert welbevinden borstkankerpatienten.

3066)Koda K et al ; Int J Oncol 2003 Jul;23(1):165-72 ; PSK verbetert prognose darmkankerpatienten in multivariate analyse van een RCT bij darmkankerpatienten.

3067)Xu WR et al; Zhongguo Zhen Jiu 2010 Jun;30(6):457-60;[PMID 20578381](#) ; Acupunctuur vermindert neuropathie vanwege chemo.

3068)Zick SM et al; J Altern Complement Med 2006 Dec;12(10):971-80 ; [PMID 17212569](#) ; Essiacthee verbetert welbevinden borstkankerpatienten niet.

3069)Talley NA et al; Dis Colon Rectum 1997 Sep;40(9):1046-50;[PMID 9293933](#) ; Boterzuur gaat proctitis als bijwerking van bestraling in vergelijking met placebo niet tegen.

3070)Zubizarreta PA et al; Pediatr Hematol Oncol. 2000 Mar;17(2):155-62;[PMID 10734658](#) ;kort ATRA in het begin bij de behandeling van PML heeft geen zin ; langer wel, zoals men eldewrs in deze lijst kan lezen.

3071)Tomeczko J et al; Arzneimittelforschung 1997 Dec;47(12):1411-6;[PMID 9450174](#) ; Milt-ultrafiltraat vermindert bij uitgezaaide NSCLC die uitgezaaid is de kans op bijwerkingen van chemo.

3072)Primavera G et al; Cutan Ocul Toxicol 2006;25(3):165-71;[PMID 16980242](#) ; Hyaluronzuur-extract vermindert de mate van dermatitis na bestraling. Zie ook 1877, 1915, 2711, 2720, 2768 en 3008.

3073)Finco C et al;Surg Endosc 2007 Jul;21(7):1175-9;[PMID 17356942](#) ; immunonutrition (omega-3 plus arginine en RNA) verbeterde bij patienten te opereren aan darmkanker wel de immuniteit, maar dat resulteerde niet in minder infecties ; overall blijkt immunonutrition wel gunstig ; zie bijv. 1457 en 1614.

3074)Szakmany T et al; Anaesth Intensive Care 2003 Jun;31(3):267-71;[PMID 12879670](#);NAC vermindert kans op orgaandysfunctie en steefte na operatie niet. 3075)Andersen L et al; Acta Oncol 2000;39(3):399-405;[PMID 10987238](#) ; Manuele lymfklierdrainage na operatie voor borstkanker heeft als standaard geen zin ; kennelijk alleen op indicatie. 3076)Kokkonen J et al; Pediatr Hematol Oncol 2002 Apr-May;19(3):181-92;[PMID 11936731](#) ;Extra vitamine A gaat bij kinderen darmlesies door chemo niet tegen. 3077)Turnock A et al; Nutrients 2013 Apr 9;5(4):1186-99;[PMID 23571650](#) ; immunonutrition (arginine en omega-3-vetzuren extra) leidt tot een verbetering van het immunologisch profiel en een kortere ligduur van keelkankerpatienten in het ziekenhuis. 3078)Ghafouri A et al; Med J Islam Repub Iran 2012 Feb;26(1):7-11;[PMID 23482729](#) ; vroegere enterale voeding verkorte de ligduur in het ziekenhuis in geval van operatie aan het spijsverteringskanaal wegens kanker ; ook was er een tendens tot minder complicaties door de vroegere enterale voeding. 3079)Li C et al; Zhonghua Gan Zang Bing Za Zhi 2002 Jun;10(3):174-6;[PMID 12113669](#) ; Hyperthermie naast lipiodol verbetert overleving bij primaire leverkanker meer dan lipiodol plus epirubicine. 3080)Jebb SA ; Clin Nutr 1994 Feb; 13(1):65;[PMID 16843361](#); Kankerpatienten die een beenmergtransplantatie kregen hadden met glutamine een korter ziekenhuisverblijf. 3081)Xie Q et al; World J Surg. 2009 Feb;33(2):348-54;[PMID 19052813](#) ; Escin brengt na operatie voor darmkanker de stoelgang eerder op gang. 3082)Helminen H et al; Scand J Surg 2007;96(1):46-50;[PMID 17461312](#) ;Immunnutrition is in deze kleine studie bij operatie voor maagkanker niet zinvol. 3083)Szolnoky G et al; Lymphology 2000 Dec;42(4):188-94 ; Intermitterende pneumatische compressie plus manuele drainage is effectiever dan het laatste alleen bij borstkankerbehandeling gerelateerd oedeem. 3084)Rosen J et al; Adv Mind Body Med 2013 Winter;27(1):12-23; [PMID 23341418](#) ; Massage blijkt angst en pijn bij plaatsen portacat voor kankerbehandeling te verminderen. 3085)Lin QD et al; Zhonghua Xue Ye Xue Za Zhi 2007 Jan;28(1):19-21;[PMID 17649720](#) ; Arsenicumsulfide in de juiste lage dosering vergroot bij behandeling van promyelocytenleukemiew de kans op een complete regressie. Zie ook 2416.

3086) Peterson DE et al; Cancer 2007 Jan 15;109(2):322-31 ;[PMID 17154160](#) ; bij chemotherapie bij borstkanker met o.a. adriamycine vermindert glutamine mucositis.

3087) Zimmermann A et al; Lymphology 2012 Sep;45(3):103-12;[PMID 23342930](#); Lymfklierdrainage zinvol ter preventie van secundair lymfoedeem na operatie wegens borstkanker.

3088) Hernandez-Reif M et al; J Psychom Res 2004 Jul;57(1):45-52; [PMID 15256294](#) ; Massage vermindert bij borstkanker angst, vermindert depressie en verbetert immuunparameters.

3089) Konmun J et al; Med Oncol 2017 Apr;34(4):69;[PMID 28349496](#) ; 6-gingerol uit gember gaat niet alleen misselijkheid tegen van chemo , maar verbetert ook welbevinden.

3090) Cantarero-Villanueva I et al; Pain Med 2017 Mar 6 ;[PMID 28340204](#) ; Loop-/trainingsprogramma gaat bekkenpijn en oedeem na operatie wegens darmkanker tegen.

3091) Fukushima T et al; Support Care Cancer 2017 Apr 6 ;[PMID 28386788](#) ; bewegen plus compressie lokaal gaat oedeemvorming vanwege een behandeling voor gynaecologische kanker tegen.

3092) Jung SY et al; J Gastric Cancer 2017 Mar;17(1):11-20;[PMID 28337359](#) ; Acupunctuur bevordert na operatie wegens maagkanker het herstel van de stoelgang niet significant.

3093) Klek S et al; Nutrition 2017 Apr;36:46-53 ; [PMID 28336107](#) : suppletie van enterale voeding na operatie voor maagkanker verbetert de overleving tov alleen enterale voeding.

3094) Sener HO et al; J Breast Health (2013); 2017 Jan 1;13(1):16-22 ; [PMID 28331763](#) ; Pilates gaat oedeem na operatie voor borstkanker tegen.

3095) Jacobson SD et al; J Support Oncol 2003 Nov-Dec;1(4):274-8;[PMID 15334869](#); Glutamine gaat spier- en gewrichtspijn door paclitaxel niet tegen. 1902

3096) Sun Y et al; Exp Ther Med 2016 Dec;12(6):4017-24; [PMID 28105133](#) ; Carnitine gaat neuropathie bij chemo tegen.

3097) Schlenk RF et al; Leukemia 2004 Nov ; 18(11):1798-803 ;[PMID 15385923](#) ; ATRA verhoogt kans op regressie bij de eerstelijnsbehandeling voor promyelocytenleukemie.

3098) Giger U et al; Ann Surg Oncol 2007 Oct;14(10):2798-806 ;[PMID 17632760](#) ; Immunonutrition verminderde ook in dit onderzoek de opnameduur in een ziekenhuis wegens operatie aan een abdominale tumor.

3099) Bourgeois JF et al; Skin Res Technol. 2008 Feb;14(1):71-6;[PMID 18211604](#).; LPG-massage techniek gaat fibrosis huid door bestraling tegen.

3100) Mehdi pour M et al; Daru 2011;19(1):71-3; [PMID 22615642](#) ; Zinksulfaat gaat mucositis mond bij chemo beter tegen dan chloorhexidine.

3101) Liu Y et al; Zhonghua Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Apr;16(4):350-3; [PMID 23608797](#) ; Enterale voeding na operatie vermindert kans op meta's na operatie voor darmkanker niet, al was er wel een trend in die richting.

3102) Toccafondi A et al; Palliat Support Care 2017 Mar 28:1-8 ;[PMID 28347381](#) ; Live music vermindert de impact van een nare boodschap bij kankerpatienten.

3103) Tobia I et al; Arch Esp Urol 2008 Sep;61(7):793-8;[PMID 18972914](#) ; Masage perineum verbetert snelheid herstel urinecontinentie na prostaatetectomie niet.

3104) Celik JB et al; Eur J Gynecol Oncol 2009 ; 30(4):418-21;[PMID 19761135](#) ; Immunonutrition vermindert kans op wondinfectie na operatie vanwege gynaecologische kanker.

3105) Roper B et al; Sthralenther Onkol 2004 May;18095):315-22; [PMID 15127162](#) ; Theta-creme even goed tegen bijwerkingen van bestraling op huid als bepanthol.

3106) Matzi V et al; Eur J Cardiothorac Surg 2007 Nov;32(5):776-82;[PMID 17768058](#) ; Alpha-ketoglutaarzuur plus hydroxymethylfurfural verbeterde bij patienten die geopereerd werden vanwege longkanker, daarna de zuurstofvoorziening, gaf een kortere opnameduur en minder vaak een intensive care-opname.

3107) Yamaguchi T et al; J Pain Symptom Manage. 2012 Jun.; 43(60):1001-12;[PMID 22651946](#) ; extra vocht intraveneus verbetert welbevinden terminale kankerpatienten.

3108) Park JR et al; Pediatr Blood Cancer 2009 Jan;52(1):44-50;[PMID 18937318](#) ; 13-cis-retinoïnezuur verbetert prognose neuroblastoom.

3109) Fujitani K et al; Br J Surg 2012 May;99(5):621-9 ; Immunonutrition vooraf aan operatie voor maagkanker heeft geen zin. [PMID 22367794](#).

3110)Wenkui Y et al ; Surgery 2010 Apr;147(4):542-62 ; [PMID 20004445](#) ; Extra vloeistof iv vermindert wanneer er voor maagkanker geopereerd moet worden de kans op complicaties. Zie ook 3107.

3111)Wu SX et al; Radiother Oncol. 2010 Oct;97(1):113-8;[PMID 20826029](#) ; Actovegin vermindert mucositis bij chemoradiotherapie wegens nasopharynxcarcinoom.

3112)Smykla A et al; Biomed Res Int 2013;2013:767106 ; [PMID 24377096](#) ; Kinesiologisch tapen gaat oedeemvorming bij de behandeling voor borstkanker niet tegen!!!

3113)Moussavi M et al; Support Care Cancer ; 2013 Dec;21(12):3441-8;[PMID 23949839](#); Parenterale voeding verbetert klinisch beloop in geval van beenmergtransplantatie.

3114)Dong M et al; Zhonghua Zhong Liu Za Zhi. 2010 Mar;32(3):208-11;[PMID 20450590](#) ; calcium, noch magnesium, noch glutathion verminderde in dit onderzoek de kans op neuropathie door oxaliplatin.

3115)Hedenus M et al; Leukemia 2007 Apr;21(4):627-32;[PMID 17252006](#) ;extra ijzer naast epoetine beta, doet Hb beter stijgen dan epoetine beta alleen bij anemische patienten met een lymfoproliferatieve aandoening.

3116)Liu H et al; J Gig Dis 2012 Aug;13(8):401-6;[PMID 22788925](#) ; enteraal voeden met immunonutrition bevordert stoelgang na operatie voor maagkanker en verkort de ligduur in het ziekenhuis.

3117)Liu SY et al; Zhongguo Wei Chang Wai Ke Za Zhi 2013 Sep;16(9):864-7;[PMID 24061995](#) ; enteralew voeding ipv parenterale bevordert bij diabetespatienten geopereerd voor slokdarmkanker is niet alleen beter voor de glucosehuishouding, maar verkort ook de ligduur in het ziekenhuis.

3118)Gao T et al; World J Surg. 2012 May;36(5):993-1002 ; [PMID 22402971](#); Minder vocht vermindert tijdens operatie voor abdominale kanker de kans op infecties. De vraag is wat is tijdens operatie voor kanker de optimale vochtvoorziening ; zie ook 3107 en 3110.

3119)Yang EJ et al; Breast Cancer Res Treat 2012 Nov;136(1):187-94;[PMID 23053658](#); Hyaluronzuur plus carboxymethylcellulose verminderen pijn en dysfunctie arm na operatie aan borstkanker (uiteraard aan dezelfde zijde is er eerder geopereerd).Zie ook 1107 ; 1877 ; 1915 ; 2711; 2720 ; 2768 ; 3008; en 3072.

3120)Ikeguchi M et al;; Oncol Lett. 2011;2(2):319-322 ; [PMID 22866084](#) ; Fucoidan uit zeewier vermindert bijwerkingen van chemo bij darmkanker en er is ook een trend tot betere overleving.

3121)Chitra S en Shyamala Devi CS ; Indian J Dent Res 2008 Jul-Sep;19(3):213-8;[PMID 18797097](#) ; vitamine E gaat verlies saliva-afgifte tijdens bestraling fors tegen.

3122)Dangsuwen P en Manchana T ; Gynecol Oncol 2010 Mar;116(3):522-5 ; [PMID 20051288](#) ; Extra ijzer iv vermindert bij chemo voor gynecologische kanker de noodzaak tot bloedtransfusies.

3123)Markiewicz M et al; Support Care Cancer 2012 Sep;20(9):2223-9 ; [PMID 22736463](#) ; Calciumfosfaat vermindert bij beenmergtransplantatie mucositis ivm chemo.

3124)Corrie PG et al; Br J Cancer 2012 Aug 7;107(4):585-7;[PMID 22814578](#) ; B6 ging in dit onderzoek de bijwerkingen van xeloda op de huid enigszins tegen ; uierzalf is ook een goede optie!

3125)Edwards TJ et al; Br J Surg 2009 Oct;96(10):1122-8 ; [PMID 19731228](#) ; iv ijzersucrose voor operatie aan darmkanker is te hard van stapel lopen : de kans op bloedtransfusie tijdens de operatie neemt hierdoor niet af

3126)Wakui A et al; Gan To Kagaku Ryoho 1986 Apr;13(4 Pt):1050-9;[PMID 3083785](#) ; Lentinan naast chemo verlengt het leven bij vergevorderde darm-/maagkanker.

3127)Fujimoto S et al; Eur J Cancer 1991;27(9):1114-8;[PMID 1835619](#); Sizofiran (Schizophyllan) naast chemo verbetert als adjuvans de prognose bij operabele maagkanker meer dan chemo alleen als adjuvans.

3128)Fujimoto S et al; Jpn J Surg 1984 Jul;14(4):286-92 ; [PMID 6238190](#) ; Schizophyllan verbetert overleving darmkanker in stadium C ; niet in andere stadia.

3129)Duan P en Wang ZM ; Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2002 Jul;22(7):515-7 ; [PMID 12592686](#) : Astragalus naast chemo in vergelijking met chemo remt progressie bij kanker en verbetert de levenskwaliteit.

3130)Ishibashi K et al; Int J Clin Oncol. 2015 Feb;15(1):82-7;[PMID 20108160](#); Extra calcium/magnesium verminderde in dit onderzoek niet de neurotoxiciteit van platinaverbindingen.

3131)Maggiori L et al; Bt J Surg 2010 Apr;97(4):479-84;[PMID 20155788](#); Bij sphinctersparende chirurgie voor darmkanker vermindert calciumalginaat het drainagevolume ; er is echter geen duidelijk klinisch voordeel aan verbonden.

3132)Pimenta FC et al; Phytother Res 2016 Apr;30(4):613-7 ; [PMID 26787366](#): Aroma van de bittere sinaasappel vermindert angst voor beenmergpunctie.

3133)Ng K et al; J Clin Oncol 2010 Oct 1;28(28):4354-63 ; [PMID 20805450](#) : een multi tijdens en na chemo als adjuvans had bij darmkanker geen significant positief effect op het klinische beloop, althans niet tot de eerste 6 maanden na afloop behandeling.

3134)Von Gruenigen V et al; Cancer 2010 Oct 15;116(20):4735-43; [PMID 20629022](#) ; B6 gaat hand-/voetklachten als bijwerking van doxorubicine niet tegen.

3135)Shahriari M et al; J Educ Health Promot. 2017 April 19;6:1; [PMID 28546966](#) ; spierontspanning, diep ademen plus guided imagery verbeteren tezamen levenskwaliteit bij patiënten met borst- of prostaatkanker.

3136)Liao J et al; Chin J Integr Med 2017 May 11; [PMID 28497396](#) ; TCM plus muziek verminderde angst en depressies bij kankerpatiënten.

3137)Irwin MR et al; J Clin Oncol 2017 May 10; [PMID 28489508](#); Tai Chi en cognitieve gedragstherapie zijn even goed tegen slapeloosheid bij borstkankerpatiënten.

3138)Johannsen M et al ; Clin J Pain 2017 May 5;[PMID 28481837](#) ; Mindfulness heeft juist ook bij hevige pijn een significant effect, al zal andere pijnbehandeling vaak daarnaast nodig zijn.

3139)Tsai HL et al; Mar Drugs 2017 Apr 21;15(4);[PMID 28430159](#) ; Fucoidan verhoogt het binnen de perken houden van uitgezaaide darmkanker ; er is een trend tot levensverlenging door de toevoeging van fucoidan.

3140)Ribeiro SMF et al; Einstein (Sao Paulo) 2017 Jan-Mar;15(1):24-28; [PMID 28444084](#) ; Bij chemo voor uitgezaaide darmkanker verminderde zink de vermoeidheid en verhoogde mede zodoende de kwaliteit van leven.

3141)Zhang LL et al; Zhongguo Shi Yan Xue Za Zhi 2017 Apr;25(2):480-4 ; [PMID 28446297](#) ; Hoge doses mecobalamine verminderen neuropathie door bortezomib.

3142)Yun YH et al ;BMC Cancer 2017 May 2;17(1):298; [PMID 28464804](#) ; Fysieke activiteit leidt bij kankerpatiënten tot een hogere levenskwaliteit.

3143)Molassiotis A ; Eur J Cancer Care (Engl) 2000 Dec;9(4):230-4;[PMID 11829370](#) ; Spierontspanning vermindert misselijkheid en braken bij chemo ; zie oa ook 949.

3144) Boesen EH et al ; J Clin Oncol 2007 Dec 20 ; 25(36):5698-703 ; Psychologische interventie verbetert prognose maligne melanoom niet.

3145)Macchi M et al; Med Oncol 2017 May;34(5):96 ; [PMID 28417355](#) ; Microwave leidt tot een langduriger regressie bij longkanker dan RFA ; ook is met de eerste techniek sprake van minder pijn bij behandeling. Voorts was er een trend in overleving in het voordeel van de microwave behandeling.

3146)Li GL en Li Yw ; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2007 Oct 27(10):934-6 ;[PMID 17990468](#) ; Bannaitong thee vermindert misselijkheid van chemo extra.

3147)Liu Y et al; Evid Based Complement Alternat Med 2008 Sep;5(3):337-44;[PMID 18830451](#) ; atractylenolide gaat cachexie bij kanker tegen en het verbetert de Karnofsky-index.

3148)Li GY et al; Comp-lement Ther Med 2009 Jan;17(1):51-5;[PMID 19114222](#) ; Haishengsu bevordert regressie door chemo bij NSCLC en vermindert de bijwerkingen. Zie ook 1542.

3149)Sun H et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2009 Jan; 29(1):30-3;[PMID 19338149](#); shosan liangxue vermindert hot flashes bij patiënten die tamoxifen voor borstkanker gebruiken en verbetert bij hen de slaap.

3150)Chen Y et al; Zhongguo Fei Ai Za Zhi 2008 Jun 20; 11(3):441-4;[PMID 20731951](#) ; TCM geeft bovenop chemo geen significante levensverlenging ; de trend in de tijd is voor de TCM groep echter wel significant beter.

3151)Schmitz KH et al; JAMA 2010 Dec22 ; 304(24):2699-705 ; gewichtheffen (langzaam opbouwend) vergroot zoals eerst was verwacht de kans op lymfeedeem na operatie wegens borstkanker niet, nee eerder leek het tegenovergestelde het geval.

3152)Wang LJ et al; Chin J Integr Med 2017 Feb;23(2):98-104; [PMID 28035542](#) ; Zhuye Shigao vermindert de bijwerkingen van bestraling op de slokdarm.

3153)Tavakoli Ardakani M et al; Complement Ther Med 2016 dec;29:29-34;[PMID 27912953](#) ; Matricaria recutita en Mentha piperita verminderen tezamen mucositis oraal bij patiënten die een hematopoëtisch stamceltransplantatie ondergaan.

3154)Ansari M et al; Adian Pac J Cancer Prev 2016;17(8):3877-80 ; Gember vermindert misselijkheid en braken bij geven van doxorubicine-based chemo. 3155)Mousa HFM et al; Childs Nerv Syst. 2017 May;33(5):33(5):793-

800 ;[PMID 28349493](#) ; Nigella sativa vermindert de kans op neutropenie tijdens chemo voor hersentumoren, zodat de chemo consequenter kan worden uitgevoerd.

3156)Chay WY et al; J Altern Complement Med. 2017 Apr 4; [PMID 28375640](#) ; In een kleinschalig onderzoek bij vergevorderde HCC verbeterde Coriolus versicolor de levenskwaliteit.

3157)Wang LF et al; Chin J Integr Med 2017 Feb;23(2):105-109 ; [PMID 27484763](#) ; Shuanghuan g Shenghai vermindert bijwerkingen van chemo op beenmerg, wat klinisch ook duidelijk was.

3158)Larkey LK et al; Complement Ther 2016 Dec ;29:196-203; [PMID 27912947](#) ; Tai Chi plus Qigong verbetert de levenskwaliteit van borstkankerpatienten.

3159)Yeh ML en Chung ; Eur J Oncol Nurs 2016 Aug : 23:81-6;[PMID 27456379](#); Qigong verbetert levenskwaliteit bij borstkankerpatienten.

3160)Cui Z et al; Zhongguo Xi Yi Jie He Za Zhi 2016 Mar;36(3):317-21;[PMID 27236889](#) ; Qingfei Quyu gaat radiatiepneumonitis als bijwerking van bestraling tegen.

3161)Xu K et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He Za Zhi 2016 May;36(5):559-63 ; [PMID 27386647](#) ; tanshinone IIA vermindert neuropathie door oxaliplatin.

3162)Gan TJ et al; Anesth Analg 2004 Oct; 99(4):1070-5 ; [PMID 15385352](#) ; in vergelijking met placebo vermindert electroacupunctuur misselijkheid en braken meer dan placebo, maar ook meer dan ondansetron.

3163)Blom M et al; Eur J Cancer B Oral Oncol 1996 May;32B(3):182-90 ; [PMID 87622876](#) ; Acupunctuur herstelt speekselafvloed na xerostomie door bestraling in belangrijke mate.

3164)Wu Th et al; Asia Pac J Clin Nutr 2008;17(1):17-22;[PMID 18364321](#) ; een Taiwanees kruidendieet met Lillii bulbus, Nelumbo-zaad en Jejube, vermindert pijn bij kankerpatienten.

3165)Shelke AR et al; J Pain Symptom Manage 2008 Apr;35(4):381-7;[PMID 1824364](#); Door de verwachting omtrent misselijkheid bij chemo te manipuleren kan die misselijkheid daadwerkelijk verlaagd worden.

3166)Sousa AM et al; J Clin Anaesth 2016 Nov;34:379-84 ; [PMID 27687417](#) ; magnesiumsulfaat verlaagt de hoeveelheid medicatie die nodig is voor pijnstilling na gynaecologisch oncologische chirurgie.

3167)Han Y et al; Complement Ther Med 2016 Feb;24:81-9 ; [PMID 26860807](#) ; TCM verbetert bij patienten met NSCLC die chemo krijgen de levenskwaliteit.

3168)Zick SM et al; JAMA Oncol 2016 Nov 1;2(11):1470-6;[PMID 27388752](#); Acupressuur zelf toegediend vermindert vermoeidheidsklachten bij vrouwen met borstkanker.

3169)Miyata H et al; Nutrition 2017 Jan;33:204-210;[PMID 27644137](#) ; omega-3-vetzuren gaan naast chemo diarree en stomatitis tegen ; ook is er een hepatoprotectief effect.

3170)Huang Z et al; J Tradit Chin Med. 2013 Feb;33(1):34-8;[PMID 23596809](#) ; xiaoaijing verbetert bij patienten met HCC de progressievrije overleving en het welbevinden.

3171)Grotz KA et al; Strahlenther Onkol. 1999 Aug;175(8):397-404;[PMID 10481772](#). De combinatie van coumarine en troxerutine (Venalot) vermindert de bijwerkingen van bestraling voor keelkanker.

3172)Wilkinson S et al; Palliat Med. 1999 Sep;13(5):409-17;[PMID 10659113](#) ; massage vermindert angst bij kankerpatienten ; met essentiële oliën erbij echter nog meer ; het totale welbevinden verbetert.

3173)Garland SN et al; Sleep Med 2016 Apr;20:18-24; [PMID 27318221](#) :Cognitieve therapie verbeterde ook in dit onderzoek de nachtrust bij overlevenden aan kanker.

3174)De Botton S et al; Leukemia 2003 Feb;17(2):339-42 ; [PMID 12592333](#) ; Bij APL een korter tijdsinterval tussen start met ATRA en chemo vermindert de bijwerkingen van de ATRA.

3175)Zhang B et al; Clin Nutr 2016 Aug 31. Pii: S0261-5614 ;[PMID 27614675](#) ; Omega-3-vetzuren verlagen sterfte wegens operatie voor leverkanker bij cirrhose ; ook werd de ligduur in het ziekenhuis verkort.

3176)Li DY et al; Zhongguo Zhong Xi Yi Jie He za Zhi 2012 Jul;32(7):889-91; Zhebei verlengt leven in geval van acute leukemie. Zie ook 2123.

3177)Han Y et al; Nutr J. 2016 Jul 11;15(1):65; [PMID 27401338](#) ; extra glutamine bij patienten met ALL vermindert de kans op oedemen en verbetert een scala aan bloedparameters.

3178)Moya P et al; Surg Endosc 2016 nov;30(11):4946-53 ; [PMID 26936601](#); Immunonutrition vermindert ook bij normaal gevoede mensen die aan darmkanker geopereerd worden de kans op postoperatieve infecties.

3179)Sahebnaasagh A et al; J Altern Complement Med 2017 Jun 15;[PMID 28618234](#) : Aloe vera 3% gaat uitwendig proctitis vanwege bestraling voor een kanker in de onderbuik tegen.

3180)Diaz PR et al; J Pediatr Hematol Oncol 2008 Jan; 30(1):15-9;[PMID 18176174](#) ; Extra D verbetert bij kinderen met ALL een lage botdensiteit deze tijdens behandeling.

3181)Xu R et al; Nutrients 2016 Sep 21;8(9);[PMID 27657124](#) ; extra oplosbare vezels postoperatief bij darmkankerpatienten verbeterde de immuniteit, leidde tot sneller herstel darmwerking en sneller verlaten ziekenhuis.

3182)Ishikawa T et al; Oncol Rep 2016 aug;36(2):1093-100 ; [PMID 27374272](#) ; Elementaire aminozuren naast chemo-/chemoradiatie gaat sarcopenie tijdens de behandeling tegen, al vallen beide groepen wel af.

3183)Wohlrab J et al; Breast Cancer (Dove Med Press). 2014 Aug 1;6:115-22;[PMID 25114589](#) ; Niacinamide gaat achteruitgang huid tijdens chemo voor borstkanker tegen.

3184)Ferreira FC et al; Rev Bras Anesthesiol. 2011 Sep-Oct;61(5):561-7, 308-10;[PMID 21920206](#) : Transcutane elektrische stimulatie na operatie wegens longkanker vermindert postoperatieve pijn niet.

3185)Ertekin MV et al; J Int Med Res 2003 Jul-Aug;31(4):253-66;[PMID 12964500](#) ;zink vermindert kans op infectie door Candida en Stafylokkenbij chemo plus bestralen voor keelkanker ; de kans op andere infecties nam niet af.

3186)Shao D et al; Health Psychol 2016 dec;35(12):1383-1391;[PMID 27513477](#); Psychologische interventie bij baarmoederkankerpatienten verminderde duidelijk negatieve stemmingen.

3187)Miyachi T et al; JPEN 2013 May-Jun; 37(3):384-91; [PMID 22972879](#) ; Cystine plus L-theanine bevorderen herstel na operatie wegens maagkanker.

3188)Hu HT et al; J Gastroenterol Hepatol 2017 Feb;32(2):295-300 ; [PMID 27517972](#) ; bij het hepatocellulair carcinoom verlengt arseniumtrioxide met TACE het leven in vergelijking met TACE alleen.

3189)Borda Rodriguez M en Andueza Iriarte M.; Rev Enferm. 2016 Jan;39(1):49-52; [PMID 26996043](#) ; Rozenbottelolie vermindert epitheleitis als bij werking van bestraling voor keelkanker.

3190)Loudon A et al; BMC Complement Altern Med. 2016 Sep 2;16:343;[PMID 27590865](#) ; Yoga verbetert houding en kracht schouderspieren na behandeling voor borstkanker.

3191)Amadori F et al; Lasers Med Sci. Aug;31(6):1231-6;[PMID 27272517](#) ; Laser vermindert pijnklachten door mucositis bij kinderen die chemo kregen. Zie ook o.a. 2948 in deze lijst.

3192)Eghbali M et al; Complement Ther Clin Pract. 2016 Aug; 24:189-94;[PMID 27502820](#) ; Auriculaire acupressuur vermindert misselijkheid en braken bij chemo.

3193)Thamlikitkul L et al; Support Care Cancer 2017 Feb;25(2):459-464;[PMID 27714530](#) ; wanneer er reeds goede antimisselijkheidsmedicatie is gegeven dan voegt 2 kleer 500 mg gember daar niets meer aan toe ; in andere studies met meer/beter gedispergeerde gember en bij geen andere antimisselijkheidsmedicatie werkt gember ondubbelzinnig tegen misselijkheid en braken ; zie o.a. 1531, 1590 en 1591 of zoek op gember in deze lijst.

3194)Schofield P et al; BMC Cancer 2016 Aug 16;16:637;[PMID 27530156](#) : groepsgesprek onder leiding van verpleegkundige vermindert depressiviteit bij prostaatkankerpatienten.

3195)reich RR et al; J Pain Symptom Manage. 2017 Jan;53(1):85-95 ;[PMID 27720794](#) ; Mindfulness vermindert angst, depressiviteit en vermoeidheid bij borstkankerpatienten

3196)Quinian-Woodward J et al; Oncol Nurs Forum 2016 Nov 1;43(6):725-32; [PMID 27768139](#) ; Acupunctuur bij borstkanker vermindert p[ostoperatief pijn, misselijkheid en angst.

3197)Hung SL et al; J Clin Nurs 2016 Sep;25(17-18):2658-68 ; hoe beter de bekkenbodetraining en de voorlichting hierbij des te beter is bij patienten met een coloanastomose de preventie van fecale incontinentie; [PMID 27461451](#).

3198)Mogil RJ et al; JAMA Oncol 2016 Jul 1; 2(7):908-14 ; [PMID 26967465](#) ; Hoogfrequente mechanische stimulatie bij jeugdige kankerpatienten na een beenmergtransplantatie verhoogt botkwaliteit, wat voor de kwaliteit van het skelet later van belang is.

3199)Johannsen M et al; J Clin Oncol 2016 Oct 1;34(28):3390-9;[PMID 27325850](#) ; Mindfulness vermindert pijn bij borstkankerpatienten.

3200)Dos Reis PE et al; Support Care Cancer 2016 oct;24(10):4393-8 ;[PMID 27189615](#) : Cryotherapie met kamille vermindert orale mucositis samenhangend met chemotherapie.

3201) Nakayama M et al; Biomed Res Int 2016;2016:9509810; [PMID 28042578](#) ; aromatherapie vermindert beschadiging speekselklieren door bestraling.

3202) Rossetti A et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys 2017 sep 1;99(1):103-110; [PMID 28816136](#) ; Muziek vermindert angst bij bestraling.

3203) Kikuchi Y et al; Ann Surg Oncol 2016 Oct;23(11):3727-3735 ; [PMID 27338747](#) ; BCAA's verminderen bij operatie vanwege HCC de kans op ascites in de buik en pleurale effusie.

3204) Jafarpour-sadeqh F et al ; Integr Cancer Ther 2017 Sep;16(3):276-289; [PMID 27352956](#) ; Gele uien verminderen hyperglycemie/insulineresistentie als bijwerking van doxorubicine.

3205) Rick O et al ; Bioelectromagnetics 2017 Feb;38(2):85-94; [PMID 27657350](#) ; magneetveldtherapie op de juiste wijze toegepast vermindert neuropathie als bijwerking van chemo.

3206) Schloss JM et al ; Support Care cancer 2017 Jan;25(1):195-204; [PMID 27612466](#) ; B-complex blijkt neuropathie als bijwerking van chemo niet tegen te gaan.

3207) L'Anctot D et al; J Complement Integr Med. 2016 Dec 1;13(4):405-12; [PMID 27404902](#) ; Yoga gaat bij borstkankerpatienten die chemo krijgen ontwikkeling van depressiviteit tegen ; [PMID 27404902](#)

3208) Wong KH et al; Radiother Oncol. 2017 feb;122(2):207-211; [PMID 27393218](#) ; Caphosol-mondwassing gaat mucositis door radiotherapie niet tegen.

3209) Wooten AC et al; Psychooncology 2017 Jul;26(7):975-81; [PMID 27503036](#); Online psychologische interventie verhoogt seksuele tevredenheid na behandeling voor lokale prostaatkanker.

3210) Rief H et al; Radiat Oncol. 2016 Jul 27;11:97; [PMID 27464793](#); Weerstandstraining tijdens bestraling van botmeta's verbetert overleving niet.

3211) Nakai Y et al; Int J Urol 2016 Oct;23(10):854-860; [PMID 27416975](#) ; In een vroeg stadium van oppervlakkige blaaskanker kan het zijn dat BCG als adjuvans de progressievrije overleving niet significant verbetert, het geen onder meer prangende condities wel het geval is. 3212) Donoyama N et al ; Gynecol Oncol. 2016 Sep;142(93):531—8; [PMID 27430394](#) ; Anmatherapie (Japanse massage) verbetert welbevinden bij gynaecologische kankerpatienten.

3213) Otto AK et al; Health Psychol 2016 Dec;35(12):1320-8; [PMID 27513475](#); dank je wel-zeggen verbetert welbevinden kankerpatienten.

3214) Mao H et al; Cancer 2016 Dec 1 ; 122(23):3667-72; [PMID 27495269](#) ; Infrarood laserbehandeling plus moxibustion vermindert vermoeidheid bij kankerpatienten.

3215) Ansari M et al; Asian Pac J Cancer Prev. 2016;17(8):3877-80; [PMID 27644633](#) ; gember vermindert braken na chemo.

3216) Barasch A et al; Cancer 1995 Dec 15;76(12):2550-6; [PMID 8625084](#) : Helium-neon-laser gaat orale mucositis bij beenmergtransplantatie tegen.

3217) Papadeas E et al; Eur J Oncol Nurs 2007 Feb; 11(1):60-5; [PMID 16829196](#) ; Cryotherapie gaat ook in dit onderzoek stomatitis door 5-FU tegen.

3218) Lim P et al Ann Surg 2013 Jun; 257(6):1016-24; [PMID 23470575](#) ; Kauwgom brengt na operatie wegens darmkanker de stoelgang niet sneller op gang.

3219) Jeon JH et al; Integr Cancer Ther 2017 Mar; 16(1):118-125; [PMID 27335088](#) ; Moxibustion heeft in een kleinschalige RCT geen duidelijk effect op de cachexie bij kankerpatienten.

3220) Erden Y et al ; Eur J Cancer Care (Engl.) 2017 Sep;26(5); [PMID 27132630](#) ; cryotherapie brengt orale voeding bij mucositis niet sneller op gang.

3221) Esfahani A et al; Biomark Res 2016 Jun 23;4:13; [PMID 27340553](#) ; Omega-3-vetzuren verminderen optreden neuropathie door oxaliplatin.

3222) Mizuta M et al; Biosci Microbiota Food Health 2016;35(2):77-87 ; [PMID 2720026](#) ; Bifidobacteria bevorderde bij geopereerde kankerpatienten die chemoradiatie vooraf hadden gehad het herstel.

3223) Eghbali A et al; Iran J Ped Hematol Oncol 2016;6(1):9-14 ; [PMID 27222697](#) ; kauwgom kauwen vermindert mucositis door chemo.

3224) Adamietz IA et al; Support Care Cancer 1998 Jul;6(4):373-7; [PMID 9695205](#) ; povidon-jodium gaat orale mucositis door radiochemotherapie significant tegen.

3225) Bastit L et al; J Clin Oncol 2008 Apr 1;26(10):1611-8; [PMID 18375890](#) ; IV ijzer naast darbepoetine geeft een beter herstel van het Hb bij kanker dan darbepoetine alleen.

3226) Cowen D et al; Int J Radiat Oncol Biol Phys. 1997 Jul 1; 38(4):697-703; [PMID 9240635](#) ; Laser gaat orale mucositis bij beenmergtransplantatie tegen.

3227) Mohabbat-Bahar S et al ; Iran J Cancer Prev 2014 Summer;7(3):165-70 ; [PMID 25250168](#) ; Logotherapie vermindert bij vrouwen met borstkanker angst voor de behandeling.

3228) Bensadoun RJ et al; Support Care Cancer 1999 Jul;7(4):244-52; [PMID 10423050](#) ; Laaggedoseerde Neon/heliumlaser verminderde ook hier bij chemoradiatie mucositis.

3229) Kissane DW et al; J Clin Oncol 2016 Jun 1;34(16):1921-7 ; [PMID 27069071](#); Familie therapie vermindert psychisch lijden bij kanker.

3230) Tabatabaee A et al; Mater Sociomed 2016 Jun;28(3);220-3; [PMID 27482166](#) ; Therapeutisch aanraken bij kankerpatienten vermindert de pijn.

3231) AkhavanKarbassi MH et al; Asian Pac J Cancer Prev 2016;17(7):3611-4; [PMID 27510017](#) ; Propolis gaat bij chemo voor keelkanker optreden orale mucositis in belangrijke mate tegen.

3232) Chea HD et al; J Altern Complement Med. 2016 Jun;22(6):465-72 ; [PMID 27219115](#) ; acupunctuur verkort periode ileus na gastrectomie wegens kanker.

3233) Law T et al; Laryngoscope 2017 May; 127(5):1119-1124 ; [PMID 27859286](#) ; na behandeling voor keelkanker helpt elektrische stimulatie bij de vocale mogelijkheden vlak na behandeling.

3234) Mousavi SS et al; Saudi J Kidney Dis Transpl. 2014 Mar;25(2):333-7 ; [PMID 24626000](#) ; Amino- en theophylline verminderden in dit onderzoek de nefrotoxiciteit van cisplatin niet aantoonbare.

3235) Sands S et al; Support Care Cancer 2017 Mar;25(3):701-8; [PMID 27830395](#) : Glutamine zorgt voor minder neuropathie door chemo met vincristine.

3236) Woo SM et al; Pancreatology 2016 Nov-Dec; 16(6):1099-1105 ; Pancreatine bij vergevorderde alvleesklierkanker gaat gewichtsverlies niet tegen ; [PMID 27618657](#)

3237) B ill-Axelson A et al; JNCI 2008 Aug 20;100(16):1144-54; [PMID 18695132](#) ; bij lokale prostaatkanker was er slechts voor de subgroep beneden de 65 na meer dan 12 jaar in vergelijking met afwachten een overlevingsvoordeeltje ; 4 andere onderzoeken konden zelfs dat niet aantonen ; zie o.a. 3238.

3238) Wilt TJ et al ; New Engl J Med 367(3):203-13 ; [PMID 22808955](#) ; prostatectomie heeft voor lokale prostaatkanker geen zin; ook niet voor onder de 65.

3239) Steineck G et al; New Engl J Med 2002 Sep 12;347(11):790-6; [PMID 12226149](#) ; prostatectomie wegens prostaatkanker vermindert de levenskwaliteit.

3240) Schlenk RF et al; Ann Hematol. 2016 Dec;95(12):1931-42; [PMID 27696203](#) ; ATRA direct bij behandeling voor AML verbetert de prognose.

3241) Funk CS et al; Clin Oral Investig 2014 May;18(4):1213-9 ; [PMID 23989505](#) ; Tandheelkundige zorg voor chemo/bestraling voor keelkanker vermindert de kans op candidiasis en op mucositis tijdens de oncologische behandeling.

3242) Student V et al; Biomed Pap Med Fac Univ Olomouc Czech Repub 2016 Dec;160(4):559-565; [PMID 27833172](#) : Cranberry doet bij prostaatkankerpatienten voor operatie de PSA in vergelijking met placebo significant dalen.

3243) Segal RJ et al ; J Clin Oncol 2003 May 1;21(9):1653-9 ; [PMID 12721238](#) ; Weerstandstraining vermindert vermoeidheid en verhoogt levenskwaliteit bij mannen die hormonale therapie voor prostaatkanker krijgen.

3244) Schellekens MPJ et al; J Behav Med 2017 Jun;40(3):414-422; [PMID 27722908](#) ; Ondersteunende expressieve groepstherapie verbetert welzijn bij borstkankerpatienten meer dan mindfulness.

3245) Bruera E et al; J Clin Oncol 2013 Jan 1;31(1):111-8 ; [PMID 23169523](#) ; extra water parenteral met een fysiologische hoeveelheid zout versus dit niet, heeft geen invloed op levenskwaliteit terminale kankerpatienten of op hun overlevingsduur.

3246) Holmberg L et al; NEJM 2002 Sep 12; 347(11):781-9 ; Prostatectomie voor prostaatkanker binnen de prostaat heeft ook in dit onderzoek geen effect op de overleving. Watchfull waiting was even goed.

3247) Ye ZJ et al; Breast Cancer Res Treat. 2016 Aug;158(3):509-22; Gerichtte psychische steun verbeterde ook in dit onderzoek bij borstkankerpatienten het welbevinden.

Wilt u ons werk ondersteunen dan stellen we een donatie heel erg op prijs. U kunt uw financieel bijdrage overmaken op rekeningnr. **NL96 ABNA 0465 3281 05**, tnv. J.K. Bolhuis te Dieren, onder vermelding van: **donatie voor NGOO website.**

Uw donatie wordt gebruikt om deze homepage en de literatuurlijst te kunnen blijven bijhouden en voorzien van hyperlinks, waardoor nieuwe inzichten en behandelmethoden makkelijker toegankelijk zijn voor patiënten en hun behandelaars. Alvast bedankt.

Deze lijst is geactualiseerd op 28 oktober 2017.

Dokter Valstar heeft ook een boek geschreven: Voedingsinterventie bij kanker. O.a. hier te bestellen:

<https://www.bol.com/nl/p/voedingsinterventie-bij-kanker/1001004006184410>

Studies van dezelfde kwaliteit die minder relevante eindpunten hadden (en bijna steeds een gunstige uitkomst) zijn niet genoemd ; ook studies met bijvoorbeeld veel regressies, maar zonder controlegroep zijn niet genoemd (die studies lopen ook in de tientallen qua aantal) . Voorts zijn er duizenden (dier)experimentele studies met soortgelijke bevindingen. Dierexperimentele studies (er zijn er vele duizenden , waarin therapeutische effecten van tientallen stoffen zijn gevonden) zijn niet genoemd, maar een belangrijk deel (in het algemeen 90%) van dierexperimentele bevindingen, wordt ook bij de mens gevonden.

Deze lijst is te vinden op www.ngoo.nl